

သန်လျင်မြို့ အောင်သုခဒီပါအေးပရိယတ္တိစာသင်တိုက်ကြီး၏
ဦးစီးပဓာနနာယက

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)
အဘိဓမ္မပိဋကမဟာဌာန၊ ပါမောက္ခ/ဌာနမှူးဆရာတော်

ဒေါက်တာဒွေထေရီ

၏

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

(ပဌမတွဲ)

(စရိယာပိဋကပါဠိတော်နိဿယသစ် ပူးတွဲပါဝင်သည်။)



သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန
နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပထမအကြိမ်

၂၀၁၈၊ မတ်လ

အုပ်ချုပ်ရေး

၁၀၀၀

တန်ဖိုး

ဓမ္မဒါန

ကွန်ပျူတာစာစီ

အရှင်အာဒိစ္စဝံသ၊ အရှင်သုစိတ္တ၊ အရှင်ကဝိန္ဒ၊ စိုင်းကျော်၊
ဇေယျာလှိုင်မင်း၊ ချိုလဲ့ဖြူ

မျက်နှာပုံဒီဇိုင်းနှင့် အတွင်းအပြင်အဆင်

အရှင်အာဒိစ္စဝံသ

ထုတ်ဝေသူ

သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန

ပုံနှိပ်သူ

ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ်ကတ်တလောက်အညွှန်း (CIP)

ဒေါက်တာဘဒ္ဒန္တထေရ်

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

စာ-၆၁၀+၉၄၊ ၂၃.၅×၁၅.၃ စင်တီ

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နိဿယနိဒါန်း

၃

ဂန္ထာရမ္မကထာ

ဗုဒ္ဓဝန္တနာ

၁

ဓမ္မဝန္တနာ

၁

သံဃဝန္တနာ

၂

ရတနာသုံးပါးအား ရှိခိုးရကျိုးနှင့် စရိယာပိဋကအကြောင်း

၂

ဟတန္တရာယော

၂

ပဋိညာဉ်

၄

ဇာတကာနုပနိဿာယ

၅

ဥယျောဇဉ်

၆

စရိယာပိဋကံ

၇

စရိယာပိဋကံ(ဒုတိယနည်း)

၇

ဂါထာအနက်

၉

နိဒါနကထာ

နိဒါန်းသုံးပါး

၁၁

သဗ္ဗသာဓာရဏနိဒါန်း

၁၂

သာဓကဂါထာအနက်	၂၀
သာဓကဂါထာပါဠိအနက်	၂၁
သာဓကဂါထာပါဠိအနက်	၂၃
သာဓကပါဠိအနက်	၃၃
သမုဒါဂမတော	၃၄
တိသန္တိပလ္လင်္က	၃၅
ဗုဒ္ဓါပဒါနိယ	၃၆
ဒုတိယာဘိဓာန	၃၆
စရိယာပိဋကကို ဟောကြားသောနေရာ	၃၇
သာဓကပါဠိအနက်	၃၉
သာဓကပါဠိအနက်	၃၉
သာဓကပါဠိအနက်	၃၉
သာဓကပါဠိအနက်	၄၀
သာဓကပါဠိအနက်	၄၀
သာဓကပါဠိအနက်	၄၀
သာဓကပါဠိအနက်	၄၁
သာဓကပါဠိအနက်	၄၁
သာဓကပါဠိအနက်	၄၁
သာဓကပါဠိအနက်	၄၁
သာဓကပါဠိအနက်	၄၂
သာဓကပါဠိအနက်	၄၂
သာဓကပါဠိအနက်	၄၂
သာဓကပါဠိအနက်	၄၂
သာဓကပါဠိအနက်	၄၃
သာဓကပါဠိအနက်	၄၃
န ကပ္ပယန္တိ	၄၃
န ပဋိစ္စိတာသေ	၄၃
သာဓကပါဠိအနက်	၄၄

သာဓကပါဌ်အနက်	၄၄
တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပ	၄၄
သာဓကပါဌ်အနက်	၄၅
သာဓကပါဌ်အနက်	၄၇
ကဿ အသီခိယေတိ	၅၀
ဧကေဝါဒ အသချေယျ	၅၁
လေးအသချေဟု သုံးစွဲသင့်	၅၃
နန စ နှင့် နန ထူးခြားချက်	၅၃
တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ	၅၅
ပဏိဓေသိ	၆၀
“ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ”တိ ဗျာကရီသု	၆၁
ဂါထာအနက်	၆၂
ဗျာဒိတ်ရ ဘုရားရှင်များ	၆၃
သာဓကပါဌ်အနက်	၆၄
လေးအသချေ	၆၅
ကမ္ဘာတစ်သိန်း	၆၆
သာဓကပါဌ်အနက်	၆၈
သာဓကပါဌ်အနက်	၆၈
သဏ္ဌာနေ	၆၈
သာဓကပါဌ်အနက်	၆၉
သာဓကပါဌ်အနက်	၆၉
သာဓကပါဌ်အနက်	၆၉
ဧတ္တန္တရေ	၆၉
သာ ခေါ် ပနာယံ...ဝိညာယတိ	၇၂
အဝဓိ	၇၂
စရိတန္တိ စရိယာ	၇၃
သာဓကပါဌ်အနက်	၇၅

တထာ ယာ စိမာ အဋ္ဌ စရိယာ	၇၅
သမောရောမော	၇၆
သာဓကပါဌ်အနက်	၇၇
တစ်နည်းပြ စရိယာရှစ်ပါး	၇၇
သာဓကပါဌ်အနက်	၇၈
သာဓကပါဌ်အနက်	၇၈
သာဓကပါဌ်အနက်	၇၈
သာဓကပါဌ်အနက်	၇၉
သာဓကပါဌ်အနက်	၈၀
သာဓကပါဌ်အနက်	၈၀
သာဓကပါဌ်အနက်	၈၀
နည်းနှစ်ပါးအထူး	၈၂
သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန စ	၈၃
ဘာဝနာလေးပါး	၈၆

၁I အင်္ဂါတ္ထိဝဂ္ဂ

၁။ အင်္ဂါတ္ထိစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ...အာဟ	၉၁
အရညာနိယံ	၉၂
ဝိဟာရလေးပါး	၉၃
ဧကာကိနာ	၉၆
ဧကကော	၉၇
“န” ပဋိသေခပုဒ် ထိုင်သင့်သောနေရာ	၉၉
တပတေဇေန	၁၀၁
ပါဠိတော် ဂါထာပါဌ်အနက်	၁၀၂
ပဝနာ အာဘတံ ပဏ္ဍိ	၁၀၂

သကဋ္ဌာဟေန အာကိရိ	၁၀၃
အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ	၁၀၆
ဒါနပစ္စယာယေဝ	၁၀၈
သာဓကဂါထာပါဠိအနက်	၁၁၀
ဒေါသကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာများ ဆုံးရှုံးရ	၁၁၁
ဇီယန္တိ	၁၁၂
ဒုန္နယော သေယျသော ဟောတိ	၁၁၃
သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ	၁၁၅
တပေါ ပမဇ္ဇေယျံ	၁၁၅
ဇာတ်ပေါင်း	၁၁၆
အကိတ္တိစရိယာ၌ ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံးရသင့်	၁၁၇
သာဓကဂါထာပါဠိအနက်	၁၂၁
တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေါပိ	၁၂၂

၂။ သင်္ခါဟုက္ခဏစရိယာဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဘူမိ	၁၂၄
တိဏ္ဍံ မာရာနံ	၁၂၅
ခေတ္တဝရတ္တမံ	၁၂၉
မုဒ္ဒိတော ပရိဟာယတိ	၁၃၁
ဝိပုလံ ဒိသ္မာန ဒက္ခိဏံ	၁၃၂
ပရိဟာယိဿာမိ ပုညတော	၁၃၂
ဝါသိတပရိဿာဝိတေန ဥဒကေန	၁၃၃
သာဓကပါဠိဂါထာအနက်	၁၃၄
ဥသဘမတ္တဋ္ဌာနံ	၁၃၅
ဂါထာအနက်	၁၃၆
ဂါထာအနက်	၁၃၇
ဂါထာအနက်	၁၃၈
သဗ္ဗဿ နော ဣဿရာ	၁၃၈

သုဿောဏိ	၁၃၉
သုဗ္ဗုရ	၁၃၉
ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ	၁၃၉
ဂါထာအနက်	၁၄၁
ပဋိပါဒယီ	၁၄၁
ဂါထာအနက်	၁၄၂
ဧရကဝါတယုတ္တာ	၁၄၃
ဝိသတိယဋ္ဌိကံ	၁၄၄
ဂါထာအနက်	၁၄၅
ဝိတ္တာ	၁၄၅
ပတိတာ	၁၄၅
ဂါထာအနက်	၁၄၆
အတိဉ္ဇဋ္ဌာရဖလာ စ	၁၄၆
ဇာတ်ပေါင်း	၁၄၇
ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံး ရနိုင်ပုံ	၁၄၇
အဓိဝါသနခန္တိ	၁၄၈

၃။ ကုရုရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ	၁၅၁
ဧညံ	၁၅၂
သိရီ(ကျက်သရေ)	၁၅၂
ယောဂဝိဟိတာနိ	၁၅၅
သိပ္ပာယတနာနိ	၁၅၅
ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ	၁၅၅
ဒသ ရာဇဓမ္မေ	၁၅၆
သာဓကဂါထာအနက်	၁၆၂
နာဂံ ဂဟေတွာ သောဏ္ဍာယ	၁၆၂
ဩပဝယော	၁၆၃

ဂါထာအနက်	၁၆၇
ဇာတ်ပေါင်း	၁၆၉

၄။ မဟာသုဒဿနစရိယာဝဏ္ဏနာ

စက္ကဝတ္တိ	၁၇၂
စကြာမင်း၏ အံ့ဖွယ်လေးပါး	၁၇၃
စကြာမင်း၏ တန်ခိုးလေးပါး	၁၇၄
သတ္တဟိ ရတနေဟိ	၁၇၉
ဒေသံ	၁၈၇
ဇာတ်ပေါင်း	၁၈၉
သြဝါဒဂါထာအနက်	၁၉၀

၅။ မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ

တေဟိ ဧဝ ပါဠိ သင့် မသင့်	၁၉၂
ယထာဟ အနက်ယောဇနာနည်း	၁၉၆
သာဓကပါဠိအနက်	၁၉၇
ဂါထာအနက်	၂၀၀
အစွမ္ပန္တိ	၂၀၀
သတ္တ စ ပြာဟ္မဏမဟာသာလေ	၂၀၁
သတ္တ စ နှာတကသတာနိ	၂၀၂
အဗ္ဘုဂ္ဂတော	၂၀၂
ဂါထာအနက်	၂၀၄
ဂါထာအနက်	၂၀၄
ဂါထာအနက်	၂၀၄
ဂါထာအနက်	၂၀၅
ဂါထာအနက်	၂၀၆
ကံခီ	၂၀၆
ဂါထာအနက်	၂၀၇
ဇာတ်ပေါင်း	၂၁၅

၆။ နိမိရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ

နေမိ	၂၁၇
ပုညတ္ထိကော	၂၁၈
ကာရေတွာ, ကာရေန္တော	၂၁၉
စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ အာယု	၂၄၀
ဂါထာအနက်	၂၂၁
၄၁-ဂါထာအနက်	၂၂၄
ဂေါနကစိတ္တကံ	၂၂၇
သယနံ ခြံ ဥပစာ	၂၂၇
ဂါထာအနက်	၂၃၀
ဂါထာအနက်	၂၃၂
ဗြဟ္မစရိယ	၂၃၂
ဗြဟ္မစရိယသုံးမျိုး	၂၃၃
ဇာတ်ပေါင်း	၂၃၉
ဒေဝမနုဿာနံ	၂၃၉

၇။ စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၂၄၉
အဘိသိဉ္ဇိသု	၂၄၉
ဂါထာအနက်	၂၅၀
ဝိက္ခိဏိတွာ	၂၅၃
သာကေပါဠိအနက်	၂၅၄
သာကေပါဠိအနက်	၂၅၄
ဧတမတ္ထဝသံ ဥတွာ	၂၅၅
ဇာတ်ပေါင်း	၂၅၆

၈။ သိဝိရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၂၆၁
ဒါနံ	၂၆၂

ဂါထာအနက်	၂၆၃
အဒေယျံ သော န ပဿတိ	၂၆၅
ဂါထာအနက်	၂၆၇
ဂါထာအနက်	၂၆၉
သိယာ န ခေါ ကာယစိ ဒေဝတာယ အနုသိဋ္ဌော ဘဝိဿတိ	၂၆၉
ဂါထာတို့အနက်	၂၇၀
ဂါထာတို့အနက်	၂၇၀
စက္ခုပထာနိ	၂၇၁
တဿ အန္ဓဿ	၂၇၂
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၇၃
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၇၄
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၇၆
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၇၈
ဥဘောပိ နယနံ	၂၇၉
စိတ္တကမ္မရူပဿ ဝိယ ရဟိသု	၂၈၂
ဂါထာ၏အနက်	၂၈၃
ဂါထာ၏အနက်	၂၈၃
ဂါထာ၏အနက်	၂၈၄
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၈၅
ဂါထာ၏အနက်	၂၈၇
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၈၈
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၈၉
ဇာတ်ပေါင်း	၂၉၁
ကဏယေန	၂၉၂
တာလဂုဠပဋ္ဌလံ	၂၉၃
၉။ ဝေဿန္တရုစရိယာဝဏ္ဏနာ	
ဂါထာအနက်	၂၉၇

ဝရဘဒ္ဒေ / ဝရ ဘဒ္ဒေ	၂၉၇
ဂါထာအနက်	၃၀၁
ဂါထာတို့အနက်	၃၀၃
သဗ္ဗတ္ထ ဝိသယေ ဘုမ္မံ	၃၀၄
ဂါထာတို့အနက်	၃၀၅
အထိန်းတော်တို့၏ ဂုဏ်ရည်များ	၃၀၇
စတုသဠိဓာတိယော	၃၀၇
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၀၉
သိနေရဝနဝဋ်သကာ	၃၁၀
ဂါထာအနက်	၃၁၃
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၁၄
ဂါထာအနက်	၃၁၅
ဂါထာအနက်	၃၁၅
ဂါထာအနက်	၃၁၆
ဂါထာအနက်	၃၁၈
ဂါထာ၏အနက်	၃၁၉
ဂါထာ၏အနက်	၃၂၁
ဂါထာအနက်	၃၂၁
ဂါထာအနက်	၃၂၁
ဂါထာ၏အနက်	၃၂၂
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၂၂
သတ္တဏုတ္တိသတာနိ	၃၂၃
အနုပါနာဒိံ သဗ္ဗံ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ	၃၂၄
ဂါထာအနက်	၃၂၉
ဥပဂစ္ဆန္တိ ဒါရကေ	၃၃၂
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၃၅
ဂါထာ၏အနက်	၃၄၃

ဂါထာတို့၏အနက်	၃၄၆
ဂါထာအနက်	၃၄၇
ဂါထာအနက်	၃၄၈
ဂါထာ၏အနက်	၃၅၀
ဂါထာအနက်	၃၅၂
ဂါထာအနက်	၃၅၂
ဂါထာအနက်	၃၅၃
ဂါထာ၏အနက်	၃၅၄
ဂါထာအနက်	၃၅၅
ဂါထာ၏အနက်	၃၅၅
ဂါထာ၏အနက်	၃၅၆
ဂါထာအနက်	၃၅၇
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၅၇
အတီတဓမ္မာနံ အပ္ပဋ္ဌိသန္နိသဘာဝတော	၃၆၁
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၆၅
ပစ္စုပ္ပန်	၃၆၆
ဂါထာ၏အနက်	၃၆၇
မဒ္ဒိ စ ပတိနော တဝ	၃၆၇
ဂါထာ၏အနက်	၃၆၈
ဗောဓိသတ္တေန ကထိတနိယာမေန ဓနံ ဒတွာ	၃၇၀
ဘူနဟစုံ	၃၇၀
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၇၂
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၇၄
ဂါထာ၏အနက်	၃၇၆
ဇာတ်ပေါင်း	၃၇၆
၁၀။ သသပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ	
ဘုရားအလောင်းတော်ယုန်ဖြစ်ခြင်း	၃၇၉

ကား

တိဏပဏ္ဍိသာကဖလဘက္ခော	၃၈၀
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၈၁
ဒိသ္ဗာ န/ဒိသ္ဗာန	၃၈၂
ဂါထာ၏အနက်	၃၈၄
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၈၅
ဂါထာ၏အနက်	၃၈၇
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၈၈
ဂါထာ၏အနက်	၃၉၂
ဟဒယဗန္ဓနံ	၃၉၂
ဇာတ်ပေါင်း	၃၉၄
ဥဒ္ဓါန်ဂါထာအဖွင့်	၃၉၆
ဂါထာ၏အနက်	၃၉၈

၂။ ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂ

၁။ မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာတို့၏အနက်	၄၀၃
ဟတ္ထိမဟ= ဆင်ပွဲ	၄၁၀
ဇာတ်ပေါင်း	၄၁၁

၂။ ဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ

စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ	၄၁၈
သီလဗ္ဗတံ	၄၁၉
အဒ္ဓါ	၄၂၁
ဇာတ်ပေါင်း	၄၃၉

၃။ စမ္ပေယျနာဂစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာ၏အနက်	၄၅၇
ဇာတ်ပေါင်း	၄၅၇

၄။ စူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ

သံဝေဂဝတ္ထု ရှစ်ပါး၊ နေက္ခမ္မ သုံးပါး	၄၆၀
ဩဒပတ္တကိယာ	၄၆၈
ဂါထာ၏အနက်	၄၇၃
ဂါထာ၏အနက်	၄၇၃
ဂါထာတို့၏အနက်	၄၇၄
ဒုဗ္ဗေခဂေါစရော	၄၇၆
ဇာတ်ပေါင်း	၄၇၈

၅။ မဟိသရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ

မုတ္တေတိ	၄၈၄
ဂါထာအနက်	၄၈၈
ဇာတ်ပေါင်း	၄၈၉

၆။ ရုရမိဂရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ

ပရမသီလသမာဟိတော	၄၉၁
ဂါထာ၏အနက်	၄၉၃
ရမ္မေနှင့် ရမဏီယေ အထူး	၄၉၃
ဂါထာအနက်	၄၉၄
အထ ဥပရိဂဂီယ ဌိ အထသဒ္ဓါ၏ အနက်	၄၉၅
ဂါထာအနက်	၅၀၁
ဂါထာအနက်	၅၀၃
ဂါထာ၏အနက်	၅၀၄
ဂါထာ၏အနက်	၅၀၅
ဧကစ္ဆိယော ဧကစ္ဆိယာ	၅၀၅
ဂါထာ၏အနက်	၅၀၆
ဂါထာ၏အနက်	၅၀၆
ဝိန္ဒတိ နပ္ပရူပံ	၅၀၇
ဂါထာ၏အနက်	၅၀၈

ဂါထာ၏အနက်	၅၁၀
အတ္တဝိနိမယော	၅၁၀
ဇာတ်ပေါင်း	၅၁၁
မိတ္တဒုဗ္ဗိ ပါပပုရိသံ၌ ဖြစ်သင့်သောပါဌ်	၅၁၄

၇။ မာတင်္ဂစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဥဂ္ဂတာပနော	၅၁၆
ကာလကဏ္ဍိယာ	၅၂၅
ဂါထာအနက်	၅၂၇
ဒုမ္မဝါသီ	၅၂၇
ဩတလ္လကော	၅၂၇
ဂါထာ၏အနက်	၅၃၀
ဂါထာ၏အနက်	၅၃၁
ဥစ္ဆိဋ္ဌဒန္တကဋ္ဌေ	၅၃၁
ဣဒ္ဓိ ၁၀ ပါး	၅၃၄
ဝိတဏှဝါဒီ	၅၃၄
သာဓကပါဌ်အနက်	၅၃၇
ဂါထာ၏အနက်	၅၄၀
အရိယူပဝါဒကံနှင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံတို့၏ ဓမ္မတာ	၅၄၂
ဇာတ်ပေါင်း	၅၄၃

၈။ ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၅၄၆
ဂါထာ၏အနက်	၅၄၇
ကုရုရကမ္မန္တာ	၅၄၈
ဂါထာ၏အနက်	၅၅၀
ဂါထာတို့၏အနက်	၅၅၂
ပါတုရဟောသိ	၅၅၂
အဟန္တိ နိပါတမတ္တံ	၅၅၈

အဓမ္မနတ်သား မြေမျိုချိန်	၅၅၉
တေန ဌိတဌာနေ	၅၅၉
ဂါထာအနက်	၅၆၀
ဇာတ်ပေါင်း	၅၆၀
နိဟနိတ္တာ	၅၆၀

၉။ အလီနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စာလရဋ္ဌေ	၅၆၃
ဇယဒ္ဓိသော	၅၆၄
ဇယဒ္ဓိသော	၅၆၄
မိဂဝံ	၅၆၆
ကော်မာရိသင့်သောနေရာမှန်	၅၆၈
တံ မိဂမံသံ “မိဂဝံ” နှိ အာဟ	၅၇၀
သသတ္တဟတ္ထံ	၅၇၅
ဂါထာအနက်	၅၇၈
လဉ္ဇယုန်ရေးအမှတ်အသားပါရှိခြင်း	၅၇၉
ကာမဒုဟော	၅၇၉
ကပ္ပဋ္ဌိယ ပါဠိဟာရိယ	၅၇၉
ဂါထာအနက်	၅၈၀
ဘိလူးဟုတ်မဟုတ် သိနိုင်ပုံ	၅၈၁
နိဗ္ဗိသေဝနံ	၅၈၁
ပဗ္ဗန္ဓလေးမျိုး	၅၈၃
သီလဝတံ ဟေတု	၅၈၃
ဇာတ်ပေါင်း	၅၈၅

၁၀။ သင်္ခပါလစရိယာဝဏ္ဏနာ

စတုရော အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌာယ	၅၈၉
ဘောဇပုတ္တာ	၅၉၀
သင်္ခပါလနဂါးမင်း၏ ဥပမာနများ	၅၉၁

မနောရထော	၅၉၂
ဂါထာအနက်	၆၀၀
ဂါထာအနက်	၆၀၀
ဂါထာအနက်	၆၀၁
ဇာတ်ပေါင်း	၆၀၂
ပါရမီ ၁၀ ပါးလုံး ရနိုင်ပုံ	၆၀၂
အဓိဝါသနဝီရိယ	၆၀၂
ဥဒ္ဓါန်းဂါထာများအဖွင့်	၆၀၃
ဥဒ္ဓါန	၆၀၄
သာမကဂါထာပါဠိအနက်	၆၀၅
ပဒေသိကာ သပ္ပဒေသာ	၆၀၅
အက္ခရာစဉ်မှတ်သားဖွယ်များ	၆၀၇

စရိယာပိဋကပါဠိတော်နိဿယသစ်

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁I အင်္ဂုတ္တိုဝဂ္ဂ

၁။ အင်္ဂုတ္တိုစရိယ	၃
၂။ သင်္ခစရိယ	၆
၃။ ကုရုရာဇေရိယ	၁၀
၄။ မဟာသုဒဿနစရိယ	၁၃
၅။ မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယ	၁၇
၆။ နိမိရာဇေရိယ	၁၈
၇။ စန္ဒကုမာရစရိယ	၂၀
၈။ သိဝိရာဇေရိယ	၂၂
၉။ ဝေဿန္တရစရိယ	၂၈
၁၀။ သသပဏ္ဍိတစရိယ	၄၉

၂- ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂ

၁။ မာတုပေါသကစရိယ	၅၈
၂။ ဘူရိဒတ္တစရိယ	၆၂

၃။ စမ္ပယုနာဂစရိယ	၆၅
၄။ စူဠဗောဓိစရိယ	၆၈
၅။ မဟိသရာဇစရိယ	၇၂
၆။ ရုရုရာဇစရိယ	၇၆
၇။ မာတင်္ဂစရိယ	၈၁
၈။ ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယ	၈၃
၉။ အလိနသတ္တစရိယ	၈၆
၁၀။ သင်္ခပါလစရိယ	၉၀

နိဿယနိခါန်း

စရိယာပိဋကပါဠိ

စရိယာပိဋကပါဠိတော်မှာ သုတ္တန္တပိဋက ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၅ ကျမ်းဝင် ကျမ်းတစ်ကျမ်း ဖြစ်သည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ပါရမီအကျင့်များကို ဇာတ်ဝတ္ထုပေါင်း ၃၅ ဇာတ် (စရိယာပေါင်း ၃၅ စရိယာ)၊ ဝဂ်(အုပ်စု)ပေါင်း သုံးဝဂ် (သုံးအုပ်စု) ဖြင့် (ဖွဲ့စည်း)ဟောကြားထားသည်။ ယင်းသို့ ဟောကြားထားရာ၌ ဒါနပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု ၁၀ (အကိတ္တိဝဂ် တစ်ဝဂ်လုံး)၊ သီလပါရမီ ဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု ၁၀ (ဟတ္ထိနာဂဝဂ် တစ်ဝဂ်လုံး)၊ နေက္ခမ္မပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု ငါးခု (ယုဒ္ဓန္ဓယ၊ သောမနဿ၊ အယောဃရ၊ ဘိဿ၊ သောဏပဏ္ဍိတ)၊ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု တစ်ခု (တေမိယ)၊ သစ္စာပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု ခြောက်ခု (ကပိရာဇ၊ သစ္စတာပဿ၊ ဝဋ္ဋပေါတက၊ မစ္ဆရာဇ၊ ကဏ္ဍဒီပါယန၊ သုတသောမ)၊ မေတ္တာပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု နှစ်ခု (သုဝဏ္ဏသာမ၊ ဧကရာဇ)နှင့် ဥပေက္ခာပါရမီဆိုင်ရာ ဇာတ်ဝတ္ထု တစ်ခု (မဟာလောမဟံသ)တို့ ဖြစ်သည်။ ၎င်း ၁၅ ဇာတ်ကို ယုဒ္ဓန္ဓယဝဂ်၌ စုပေါင်းပြဆိုထားသည်။ ပါရမီ ၁၀ ပါးရှိသည့်အနက် ပါရမီခုနစ်ပါးဖြည့်ကျင့်ပုံဆိုင်ရာကိုသာ ဤစရိယာပိဋက၌ ဟောကြားထားပြီး ပညာပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီနှင့် ခန္တီပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ပုံဆိုင်ရာတို့ကို ဤစရိယာပိဋက၌ ဟောကြားမထားပါ။ မဟောကြားရခြင်း၏အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဖွင့်ပြမထားပါ။ သို့ရာတွင် ယင်းပါရမီသုံးပါးသည် ဤစရိယာပိဋက၌ ဟောကြားထားသော ပါရမီခုနစ်ပါးတွင် မပါလျှင်မပြီးသော ပါရမီများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အထူးမဟောကြားခြင်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိကြောင်း ပညာရှင်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။ (ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်။ ၉၀-၁)အမှန်မှာ ဒါနစသောပါရမီခုနစ်ပါး ဖြည့်ကျင့်ပုံဆိုင်ရာကို ပြဆိုသည်ဟုဆိုသော်လည်း အခြားပါရမီများလည်း ထိုက်သင့်သလို ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ထင်ရှားရာကိုသာ ခေါင်းတည်၍ သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်

သည်။ ယင်းသို့ ပါဝင်ကြပုံကို ထိုထိုစရိယာတို့၏ အဆုံးနားတွင် အဋ္ဌကထာ ဆရာ မှတ်ချက်ပြု ပြဆိုလျက်ရှိသည်။

ဤစရိယာပိဋက၌ ပါဝင်သော ဇာတ်ဝတ္ထု ၃၅-ခုတို့မှာ ဇာတ်ပါဠိ တော်၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း အချိန်ကာလ၊ ဟောရာဌာန၊ အကြောင်းနိဒါနနှင့် ဟောကြားပုံအခြင်းအရာ အာကာရတို့ မတူညီကြပါ။ ထို့ကြောင့် ထပ်ကာပါရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်းပါဦးမည်— စရိယာပိဋကလာ ဇာတ်ဝတ္ထုတို့ကို မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ဝါတော်နှစ်ဝါအရတွင် ကပိလဝတ်ပြည်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မေးလျှောက်၍ ဟောတော်မူခဲ့၏။ ဇာတ်ပါဠိတော်လာ ဇာတ်ဝတ္ထုများကိုမူ ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်မှစ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် မစံဝင်မီ အတောအတွင်း ထိုထိုအရပ်ဌာနတို့၌ ထိုထိုအကြောင်း နိဒါန်းတို့ ကြောင့် အလျဉ်းသင့်သလို အကျယ်တဝင့် ဟောတော်မူခဲ့သည်။

ဝေဿန္တရာဇာတ်ကို နမူနာ ထုတ်ဆောင်ပါမည်— ဇာတ်ပါဠိလာ ဝေဿန္တရာဇာတ်ကို အမျိုးဇာတ်မာန် ပြင်းထန်ကြသော ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးနှင့် သာကီဝင်တို့၏ မာန်မာနကို ချိုးနှိမ်ရန်အတွက် ကပိလဝတ္ထုပြည်တွင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ စရိယာပိဋက၌ ဝေဿန္တရာ စရိယာကို ဂါထာ ၅၈-ဂါထာဖြင့် ဒါနပါရမီ သဘောပေါ်ရုံမျှ ရိုးရိုးစင်းစင်း အကျဉ်းသာ ဟောကြားခဲ့သည်။ ဇာတ်ပါဠိတော် မဟာနိပါတ်၌မူ ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော်ကို ဂါထာပေါင်း ၇၈၅-ဂါထာတို့ဖြင့် အကျယ်တဝင့် သိုင်းဝိုင်း ချဲ့ထွင် တန်ဆာဆင်၍ နာချင်စဖွယ် ဟောပြတော်မူခဲ့သည်။ ဤသို့စသည် ဖြင့် ဟောကြားပုံချင်း မတူညီကြပါ။ ထို့ကြောင့် ထို ၃၅-ဇာတ်တို့သည် ကျမ်းနှစ်ကျမ်းတို့၌ နှစ်ကြိမ်နှစ်ခါ ထပ်ပါနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ

စရိယာပိဋကပါဠိတော်လာ ဤစရိယာ (ဇာတ်ဝတ္ထု) ၃၅-ခုသည် အကျဉ်းမျှ ဟောကြားထားသော ဒေသနာတော်ဖြစ်၍ ဉာဏ်ပညာအားနည်း ကြသည့် သုတေသီများအတွက် အသိဉာဏ်မကျက်စားနိုင်ဘဲ ရှိချေမည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်စွက်ပေးသည့်အနေဖြင့် ၃၅-ခုသော

စရိယာ(ဇာတ်ဝတ္ထု)လာ ပုဒ်ဖွင့်၊ ပါဠိဖွင့်၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်များနှင့်တကွ ထိုနှင့် ဆက်စပ်သော သိမှတ်ဖွယ် အစုံအလင် (ပက်စက)ကိုပါ အဋ္ဌကထာ ဆရာက ဖွင့်ပြထားခဲ့ပါသည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ဗဒရတိတ္ထဝိဟာရီ (ဆီးပင်ဆိပ်ကျောင်း နေ) အာစရိယဓမ္မပါလထေရ်ဖြစ်ကြောင်း စူဠဂန္ထဝံသ၊ ပါဠိစာပေသမိုင်း၊ ပိဋကတ်တော်သမိုင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိနှင့် ပိဋကတ်စာပေသမိုင်းသစ်၊ DPPN၊ တိပိဋကပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်စသည်တို့တွင် တညီတညွတ်တည်း ပြဆိုကြသည်။ ယင်းထေရ်သည် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း ကပ္ပိပုရမြို့သား ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အဋ္ဌကထာအားလုံးကို “ပရမတ္ထဒီပနီ” ဟုချည်း အမည်ပြုသည်။ အေဒီ ၅ ရာစုခန့်ကုန်ခါနီး ၆ ရာစုခန့်အတွင်း ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်း ရသည်။ ပညာရှင်များက ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဋ္ဌကထာကျမ်းများထက် နောက်ကျကြောင်း ယေဘုယျ လက်ခံအသိအမှတ်ပြုကြသည်။

ဗဒရတိတ္ထဝိဟာရ (ဆီးပင်ဆိပ်ကျောင်း)၏ တည်နေရာနှင့် ပတ်သက်၍မူ ဆရာများ အယူအဆ မတူညီကြပါ။ ပိဋကတ်တော်အုပ် ဦးယံ ပြုစုစီရင်သော ပိဋကတ်တော်သမိုင်းနှင့် မောင်မောင်ညွန့်(မန်းတက္ကသိုလ်) ရေးသား စီရင်သော ပိဋကတ်စာပေသမိုင်းသစ်တွင် ယင်းကျောင်းသည် သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့၏ အနောက်ဘက်၌ တည်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ဒေါက်တာမာလာ လာဆေကရ၏ DPPN၊ ပခုက္ကူအရှင်ကေလာသ (B.A Hons. သီရိလင်္ကာ) အမှူးပြုသည့် မဟာဝိသုတာရာမ ဂဏဝါစကအဖွဲ့က ရေးသားပြုစုသော တိပိဋကပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန် တ-ဝဂ်၊ အတွဲ- ၁၁၊ ဦးကျော်လှိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) ပို့ချရေးသားသည့် ပါဠိစာပေသမိုင်းတို့၌မူ အဆိုပါကျောင်းသည် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း၊ တန်ဂျိုမြို့ အရှေ့ဖက်၊ ၃၅ မိုင်ကွာ နာဂပဋ္ဌမြို့တွင် တည်ရှိသည်။ ဓမ္မာသောကမင်း၏ ကုသိုလ်တော် ရှေးဟောင်းကျောင်းတိုက်ကြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့၊ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဗဒရတိတ္ထကျောင်းတွင် နောက်ပိုင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်သည်။ ထိုအဆိုနှစ်ရပ်တွင် ဒုတိယအဆိုကို ပညာရှင်များ ပို၍ လက်ခံနိုင်လိမ့်အံ့ ထင်သည်။ အကြောင်းမှာ- ထိုအဆိုသည် သုတေသနအမြင်နှင့် လက်တွေ့ပေါင်းစပ်ပြီး တင်ပြထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤအဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုဆရာသည် စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာအပြင် ဥဒါနအဋ္ဌကထာ၊ ဣတိဝုတ္တကအဋ္ဌကထာ၊ ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၊ ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ၊ ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာ၊ နေတ္တိ အဋ္ဌကထာတို့ကိုလည်း ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့သည်။ ယင်းအဋ္ဌကထာ ရှစ် စောင်စလုံးသည် “ပရမတ္ထဒီပနီ” ဟု အမည်မှည့်ခေါ်ပုံတူသကဲ့သို့ ကျမ်းပြီး ဆုတောင်းမှာလည်း အားလုံးအတူတူ ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကလည်း စရိယာ ပိဋကအဋ္ဌကထာသည် အာစရိယဓမ္မပါလထေရ်၏ လက်ရာဖြစ်ကြောင်း ပိုမို ခိုင်လုံစေသည်။ ၎င်းပြင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ (ပရမတ္ထမဉ္ဇူသာဋီကာ)၊ ဒီဃနိကာယဋီကာ၊ မဇ္ဈိမနိကာယဋီကာ၊ သံယုတ္တနိကာယဋီကာ (အားလုံး လိနတ္ထပကာသနီဋီကာဟု အမည်ပြု)၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋီကာ (ဧက၊ ဒုက၊ တိက အထိသာ မပြီးဆုံး)၊ ပါဠဇာတ်ဋီကာ (ဇာတကဋီကာ)၊ ဗုဒ္ဓဝံသဋီကာ၊ နေတ္တိဋီကာ၊ အဘိဓမ္မပိဋက အနုဋီကာ (အဋ္ဌသာလိနီ၏အဖွင့်)တို့ကိုလည်း ထိုထေရ်ပင် စီရင်ရေးသားခဲ့သည်။

ဖော်ပြခဲ့သော စကားစုတို့အရ စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာကျမ်း ပြုစု ရေးသားသူနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိဝါဒကွဲပြား ခြားနားမှုမရှိသော်လည်း ယင်း ကျမ်း ပြုစုရေးသားသူ၏ သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာ ဗဒရတိတ္ထဝိဟာရ တည်နေ ရာနှင့် ပတ်သက်၍ကား သီဟိုဠ်၊ အိန္ဒိယနှစ်ဝါဒ ကွဲပြားလျက်ရှိပါသည်။ ယင်းကွဲပြားမှုသည် စာပေရှုထောင့်အနေဖြင့် မူလအဋ္ဌကထာစာကိုယ်ကို ထိခိုက်အားနည်းစေမှုမရှိ၍ အရေးမပါဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း သမိုင်းရှုထောင့် အနေဖြင့်မူ မှန်ကန်တိကျမှုလိုအပ်သဖြင့် အရေးပါသော အချက်ဟုပင် ဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထို့ထက် မှန်ကန်တိကျသော အဖြေကို ယုတ္တိသာကေတို့ဖြင့် ဖော်ထုတ်ရန်ကား ပညာရှင်တို့၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပေ တော့သည်။

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယ

လောကသားတိုင်းသည် မှီခိုအားထားရာ ဆရာလိုအပ်သည်။ ဆရာ မလိုသူတို့မှာ နှစ်ဦးသာရှိသည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ ဖြစ်သည်။ လောကသားတို့သည် ဆရာကောင်းကို မှီခိုရမှ ကြီးပွားတိုးတက် အောင်မြင်မှု

ရရှိရိုးဖြစ်သည်။ ဤ၌ ဆရာဟူသည် နိဿယကို ရည်ညွှန်းသည်။ နိဿယည်း ဆရာ၊ မှီခိုအားထားရာ သက်မဲ့ဆရာတည်း။ ထိုထို တိုင်းနိုင်ငံဒေသတို့၌ ခေတ်ကာလအားလျော်စွာ နိဿယများ ပေါ်ထွန်းခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပုဂံခေတ်မတိုင်မီ ပျူ သရေခေတ္တရာဟု တွင်စဉ်ကပင် ထိုဒေသသို့ ပါဠိစာပေ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း ထိုဒေသတည်ရှိခဲ့ရာ နေရာများကို ပြန်လည်တူးဖော် လေ့လာတွေ့ရှိချက် အထောက်အထားများအရ သိရှိရသည်။ ပါဠိစာပေ ရောက်ရှိပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မှီခိုအားထားရာ ပျူနိဿယများ၊ မွန်နိုင်ငံတွင် လည်း မွန်နိဿယများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသည်။

နိဿယသည် ပိဋကတ် ပါဠိသမုဒ္ဒရာကို ကူးဖြတ်ရာ၌ အကူအညီ အပေးနိုင်ဆုံး အထောက်အကူပြု တန်ဆာပလာ တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ကျမ်း လောက၊ စာအုပ်စာပေလောကကို ကျေးဇူးအပြုဆုံးသော အရာဖြစ်သည်။ မြန်မာနိဿယများကို ခြေရာကောက်ကြည့်သောအခါ ပုဂံခေတ်ကပင် မြန်မာ နိဿယများ ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ အလောင်းစည်သူ မင်းလက်ထက် ထီးလင်းမြို့ စီရင်စု ပေါင်လောင်ရွာဇာတိ ရှင်မဟာကဿပ သည် ခုဒ္ဒသိက္ခာအဋ္ဌကထာနိဿယကျမ်းဟောင်းတစ်စောင် ပြုစုခဲ့ကြောင်း ပိဋကတ်တော်သမိုင်း၌ ဆို၏။ (သာသနာလင်္ကာရစာတမ်း၌ နရပတိစည်သူမင်း ကြီး၏ ဆရာဟုဆို။) ထိုအဆိုအရ ရှင်မဟာကဿပသည် ပေါင်လောင်ရွာ ဇာတိဖွား ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် စစ်ကိုင်းခရိုင်၊ မြောင်မြို့ နယ်ရှိ ရွှေပေါင်လောင်ဘုရား ကျောက်စာအရ မြောင်မြို့နယ်၊ ကျောက်ရစ်ရွာ ဇာတိ၊ သက္ကရာဇ် ၅၃၀ ဖွား ငယ်အမည် ‘ငပေါင်လောင်သင်’ ဖြစ်သည်။ ပေါင်လောင်အရပ်မှာ သာသနာပြုခဲ့၍ ပေါင်လောင်လူမျိုးတို့၏ ရိုသေ ကိုင်းညွှတ်မှုကို ခံရသည့်အတွက် ‘ပေါင်လောင်ရှင်’ဟု တွင်သည်။ (ဇာတက ပါဠိနိဿယနိဒါန်း-၁၀။) ပုဂံမြို့တော်နှင့် ခရီးတစ်တိုင်ကျော်ကွာ တောရ ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် အဆိုပါနိဿယကို စီရင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါ သည်။ ပိဋကတ်တော်သမိုင်း၏ အဆိုကို လက်ခံနိုင်ပါလျှင် ဖော်ပြခဲ့ပါနိဿယ သည် မြန်မာတို့၏ အစောဆုံးနိဿယ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။

၎င်းပြင် ဖော်ပြခဲ့ပါ မင်းလက်ထက်မှာပင် သံပျင်အမတ် ရေးသော

ခါး

သံပျင်ဋီကာကျမ်းလာ အဆိုအမိန့်ကို ထောက်၍ မြန်မာနိဿယသမိုင်းကို သိရှိခန့်မှန်း နိုင်ပေသည်။ ယင်းအဆိုသည် ပါဠိစာပေနယ်ပယ်၌ ယခုတိုင် တွင်ကျယ်ဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ—

ပဌမံ ကရေ ပဒစ္ဆေဒံ၊ သမာသာဒီ တတော ကရေ။
သမာသာဒေါ ကတေ ပစ္ဆာ၊ အတ္တံ နိယျာထ ပဏ္ဍိတော။
(သံပျင်ဋီကာ။ ၂။)

= ပညာရှိသည်(ပေါင်းစပ်ထား၊ တွဲစပ်ထားသောပုဒ်ကို) ဦးစွာ ခွဲခြား
ပါ။ ပြီးလျှင် (ခွဲခြားထားသော ပုဒ်ကို) သမာသ်ပုဒ်၊ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်
စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ပါ။ ပြီးမှ အနက်ကို ထုတ်ဆောင်ရမည်(ယောဇနာရ
မည်)

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ၎င်းအဆိုကို ထောက်လျှင် နိဿယပြန်ဆိုနည်း စနစ်သည်
ထိုစဉ်ကပင် ရှိနေပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရှိနိုင်ပါသည်။

နိဿယပြန်ဆိုကြရာ၌

၁။ နံကျဉ်းနည်း၊

၂။ နံကျယ်နည်း၊

၃။ နံပျောက်နည်း

ဟု သုံးမျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုတွင် အမှာအထား စုဒ္ဓိ စောဒနာ
သိမှတ်ဖွယ်ရာစသည်တို့ မပါရှိဘဲ ပါဠိတစ်ချက် အနက်တစ်ချက်ကျ အကျဉ်း
ချုပ် ပြန်ဆိုသော နိဿယသည် နံကျဉ်းနိဿယ မည်၏။ အမှာအထား စုဒ္ဓိ
စောဒနာ သိမှတ်ဖွယ်ရာစသည်တို့ကို ပါဝင်စေလျက် အဋ္ဌကထာအဖွင့်၊
ဋီကာအဖွင့်စသည်တို့နှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် အကျယ်တဝင့် ပြန်ဆို
သော နိဿယသည် နံကျယ်နိဿယ မည်၏။ အနက်ကိုဖျောက်၍
အရကောက်ကိုသာ ဖော်ပြသော အဘိဓမ္မာအရကောက်ကျမ်းများသည် နံ
ပျောက်နိဿယ မည်၏။ ထို့ကြောင့် ပိဋကတ်တော်သမိုင်းတွင် ထိုအဘိဓမ္မာ
အရကောက်ကျမ်းများကို နိဿယကျမ်းစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းထားခြင်း ဖြစ်ပါ
သည်။

တစ်ဖန် နံကျယ်နိဿယသည်

၁။ ပါဠိတစ်ချက် အနက်တစ်ချက်ကျ ချဲ့ထွင်မှုမပါဘဲ ပြန်ဆိုသော
ခွန်းချင်းနိဿယ၊

၂။ ချဲ့ထွင်၍ ပြန်ဆိုသော ခွန်းချဲ့နိဿယ၊

၃။ လင်္ကာသွား နဘော ကာရံဖြင့် ပြန်ဆိုသော လင်္ကာနိဿယ၊

၄။ ဆရာက တပည့်တို့အား စာချသကဲ့သို့ အမှာအထား သိမှတ်ဖွယ်
ရာများပါ ကြားညှပ်၍ ပြန်ဆိုသော စာချနိဿယ ဟု လေးမျိုးရှိ
သည်။

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယနှင့်စပ်၍ ပေမူရှေ့နိဿယ လေးစောင်
ရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁။ ငါးခုန်ဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စဝံသ၏ မူ (ကုန်း - ၇၇၈)^၁

၂။ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ၏ မူ (တဗစ - ၁၀၈၅၄)^၂

၃။ ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ရှင်သာရဒဿီ၏ မူ (ကုန်း - ၁၆၇)

၄။ ပြည်ဆရာတော် ရှင်မေဓိယဓဇ၏ မူ (တဗစ - ၈၈၀၉)

တို့ ဖြစ်သည်။ ပုံနှိပ်မှုအနေအားဖြင့် ရှေးဆရာတော်ရေး စရိယာပိဋက
အဋ္ဌကထာနိဿယ(ပထမတွဲ)ကိုသာ တွေ့ဖူးသည်။ ရုရမိဂစရိယာဝဏ္ဏနာတွင်
ဆုံးသည်။ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မတွေ့ရပါ။

ဤနိဿယသစ်ဖြစ်ပေါ်လာရပုံ

ဤစရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာသည် စာမေးပွဲပြဋ္ဌာန်းကျမ်းစာတွင်
မပါဝင်၍ စာသင်တိုက်ကြီးများတွင် ကြည့်ရှုလေ့လာသူ နည်းပါးသော ကျမ်း
အိပ်ဖြစ်သည်။ စာတိုက်ဗီရိထဲတွင် အပူဇော်ခံသက်သက်ထားရှိသည့် အိပ်မော
ကျနေသူပမာ လှုပ်ရှားမှုကင်းမဲ့နေသော ကျမ်းစာများတွင် ပါဝင်သည်။ သီးခြား

၁။ ကုန်း = “ကုန်းဘောင်ခေတ်မြန်မာစာပေစာရင်း(၁၁၀၀-၁၂၅၀)”

ဦးကျော်အောင် ပြုစုသည်။

၂။ တဗစ = တက္ကသိုလ်များဗဟိုစာကြည့်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

လေ့လာကြသော အချို့ဆရာတော်များ၊ ကျမ်းပြုဆရာတော်များ၊ သုတေသီများ အနည်းစုကသာ လေ့လာလေ့ရှိသော ကျမ်းလည်းဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ် အသိုင်းအဝိုင်းမှ အချို့လူပုဂ္ဂိုလ်သုတေသီများသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ပါရမီတော် ကျင့်စဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ထဲထဲဝင်ဝင် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် အရင်းကျကျ လေ့လာရမည့်အခါ ထိုစရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာသို့ ချဉ်းကပ်လေ့လာ အဖြေ ရှာရမည်ဖြစ်သော်လည်း ပါဠိဘာသာနှင့် ရှိနေ၍ မချဉ်းကပ်နိုင်ဘဲ ရှိချေ၏။ နိဿယအကူအညီများစွာ လိုအပ်လျက်ရှိသည်။

အဆိုပါ ကျမ်းအိပ်များသည် နဂိုကမှ လေ့လာသူနည်းပါးသော ကျမ်းများဖြစ်သည်။ “မြွေပူရာ ကင်းဆင့်” ဟူသကဲ့သို့ အကြောင်းအမျိုးမျိုး ကြောင့် လေ့လာသူလိုများကလည်း မလေ့လာနိုင်ကြပါမူ တဖြည်းဖြည်းချင်း တိမ်ကောပပျောက်သွားနိုင်ပေရာ၏။ ကြည့်ရှုသူကင်းပ၍ စာတိုက်ဗီရိယထဲတွင် အိပ်မောကျ တည်ရှိနေရုံမျှဖြင့်လည်း ပျောက်ကွယ်သည်နှင့်မခြား အကျိုးမများ လှပါ။ ထို့ကြောင့် ထိုအချက်ကို သတိ၊ ဉာဏ်သက်ဝင် ဆင်ခြင်မိသော ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့မကျောင်းလမ်း၊ စိန်ရတနာပရိယတ္တိစာသင်တိုက် ဆရာတော် အရှင်သာသနဝရ ဦးဆောင်သော ဓမ္မစေတမန်အဖွဲ့က ပရိယတ္တိသာသနာ တော်ကြီး ရေရှည်တည်တံ့ပြန့်ပွား ထွန်းကားဖို့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ သင့်လျော်ရာ စာသင်တိုက်များမှ ပရိယတ္တိဝန်ဆောင်ဆရာတော်များကို ပင့်လျှောက်၍ ပုံနှိပ်မှုနိဿယ အပြည့်အစုံမရှိသေးသော၊ ရှိခဲ့ဖူးသော်လည်း စာရင်းမျှလောက်သာ ရှိတော့၍ ရှာဖွေရခက်ခဲနေသော အဋ္ဌကထာ ၁၂ အုပ်၊ ဒီပနီ တစ်အုပ်၊ ဋီကာ ၁၁ အုပ်၊ အနုဋီကာ သုံးအုပ်တို့ကို နိဿယရေး ချီးမြှင့်ပေးတော်မူကြရန် ထိုစိန်ရတနာပရိယတ္တိစာသင်တိုက်မှာပင် လျှောက်ထား ပြီး ဆရာတော် ၁၅ ပါး၊ သီလရှင်ဆရာကြီး တစ်ပါးတို့အား တာဝန်ခွဲဝေ

၁။ ထေရီ ၄၊ အပဒါန် ၄ ပ-ဒု၊ ဗုဒ္ဓဝံသ ၄၊ စရိယာ ၄၊ ဇာတက ၄ (၁-၅)၊ မဟာနိဒ္ဒေသ ၄၊ စူဠနိဒ္ဒေသ ၄။

၂။ ထေရီပဒါနဒီပနီ။

၃။ သီလက္ခန္ဓာ ၄ (ဟောင်း)၊ ပါထိကဝဂ္ဂ ၄၊ ပဏ္ဏာသ ၄၊ သံယုတ် ၂၊ အင်္ဂုတ္တရ ၄၊ ကင်္ခါ ၄ (ဟောင်း)။

၄။ အနုဋီကာ ၃။

ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုပရိယတ္တိဝန်ဆောင်အရှင်မြတ်များကလည်း တာဝန်ယူလက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် နိဿယ ၁၄ တွဲပြီးစီး၊ ထုတ်ဝေပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာတိုက်ဗီရိယတွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ အိပ်မောကျနေကြသော ကျမ်းအိပ်များသည် ယခုအချိန်တွင် နိုးထလာသော ကျမ်းထများ ဖြစ်ကာ လှုပ်လှုပ်ရွရွ မြူးမြူးကြွကြွဖြင့် လေ့လာလိုသူ သုတေသီများအား ဉာဏ်အလင်းရောင်ပေးရန် အသင့်အနေအထားဖြင့် ငုံ့လင့်စောင့်ကြိုနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

မိမိသည်လည်း အဆိုပါ တာဝန်ပေးခံရသော ဆရာတော်တို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယရေးရန် တာဝန်ကျပါသည်။ မထမ်းဆောင်ဖူးသောတာဝန်၊ မကျွမ်းကျင်လှသောတာဝန်၊ ကြီးလေးသောတာဝန်၊ သမိုင်းမှတ်တိုင်ဖြစ်မည့်တာဝန်ဖြစ်၍ အလွန်ဝန်လေးလှပါသည်။ သို့ရာတွင် သံဃာထု၏ တာဝန်ပေးအပ်မှုကို လေးစား၊ “အာဂတော ဘာရော အဝဿံ အာဝဟိတဗ္ဗော” ဟူသော အဆိုအမိန့်ကို နှလုံးမှာ ထားလျက် လက်လှမ်းမီသမျှ ရှေ့စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယများ၊ သက်ဆိုင်ရာ ပါ၊ ဌ၊ ဋီစသော ကျမ်းစာများ၊ မင်းကွန်းတိပိဋကဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ပါရမီဆိုင်ရာ ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ ပညာရှင်များထံ ချဉ်းကပ်မေးမြန်းမှုများ စသည်စသည်တို့ကို လိုအပ်ရာရာ၌ အမှီပြု၍ ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ပါ၊ ဌ၊ ဋီ ကျမ်းညွှန်းသင်္ကေတများကို တိပိဋကပါဠိ မြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများအတိုင်း အသုံးပြုထား၍ ယင်းအတိုင်းပင် မှတ်ယူရန် ဖြစ်ပါသည်။ အနက်ယောဇနာရာ၌ “သဒ္ဓါနက်ရှိ၊ ချောညက်ဘိ၊ ရှင်း၏အဓိပ္ပာယ်” ကို ဦးစားပေး “မူ” ထားပါသည်။ ဖော်ပြခဲ့ပါ နံကျယ်အနက်ပေးနည်း လေးနည်းစလုံးကို လျော်သလို အသုံးပြုထားပါသည်။ လိုအပ်ရာတို့၌ သဒ္ဓါရှင်းလင်းချက်များ၊ အဓိပ္ပာယ်ယူဆချက်များ၊ အဆုံးအဖြတ်များ စသည်တို့ကိုပါ ထည့်သွင်းလျက် မှတ်ချက်ပြု သုံးသပ်ထားပါသည်။ ယင်းသို့ ယောဇနာရာ၊ သုံးသပ်ရာစသည်တို့၌ အားနည်းလွဲချော် ပိဋကတ်တော်နှင့် မလျော်သော တိမ်းစောင်းမှုများ တွေ့ရှိပါကလည်း ပညာရှင်များ၏ တည့်မတ်ဖေးမပေးမှုကို အားကိုးတကြီး မျှော်လင့်လျက်ရှိပါသည်။

ကတညုတာ ကတဝေဒီမင်္ဂလာ

ဤသို့ ကျမ်းစာရေးသားနိုင်သည်အထိ မိမိကို ပညာဉာဏ်အလင်း ဖွင့်ပေးခဲ့ကြသော ပဲခူးတိုင်း၊ ဝေါမြို့နယ်၊ ဝင်းကဒက်ရွာ၊ ကံသာကျောင်း ဆရာတော်။ ပဲခူးမြို့၊ သာသနာ့မဏ္ဍိုင် ဆရာတော်နှင့် ဂဏဝါစကဆရာတော် များ။ မန္တလေး၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၊ စည်ရှင်ကျောင်းဆရာတော်နှင့် ဂဏဝါစကဆရာတော်များ။ မစိုးရိမ်တိုက်၊ ပိဋကနယူပဒေသဆရာတော်။ ရန်ကုန်မြို့၊ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်၊ ပါမောက္ခချုပ်၊ ဒု-ပါမောက္ခချုပ်၊ ကထိက၊ နည်းပြ ဆရာတော်များနှင့် ပညာရှင်ဆရာကြီးများ၊ သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာများအားလုံး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို ဤနိဿယကျမ်းဖြင့် ကျေးဇူးတုံ့ဆပ် ပူဇော်အပ်ပါသည်။

ဤနိဿယကျမ်းနှင့်စပ်၍ လိုအပ်သည့်စာအုပ်စာတမ်းများ ကူညီရှာဖွေ ပေးသည့် ရှိုင်းဟုပ်ဓမ္မဗိမာန်အဖွဲ့၊ စာမူများကို ကူညီရေးသားပေးသော ဦးကဝိဓဇ(M.A၊ နည်းပြ၊ ပါဠိစာပေဌာန၊ န.ပ.သ)၊ ကွန်ပျူတာရိုက်နှိပ် ပေးသော ဦးအာဒိစ္စဝံသ(M.A၊ ဌာနစုမှူး၊ သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန၊ န.ပ.သ)ဦးဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ လိုအပ်ရာတို့၌ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် တည်းဖြတ်ပေးပါသော ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော်၊ ပရကြမ်း ကို ကူညီဖတ်ပေးသော ဦးစန္ဒောဘာသ(အောင်သုခ)နှင့် ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူ အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဤကျမ်းစာအုပ် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ် အားလုံးကို ဓမ္မဒါန ပြုသော မိခင်ကြီးဒေါ်စန်းရီ၊ သမီး- ဒေါက်တာခင်ခင်ရီ“ရှိုင်းဟုပ်” ကုမ္ပဏီ မိသားစုတို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

အယုတ္တံ ဝိတထံ လေခံ၊ ပဿေယျ စေတ္တ နိဿယေ။
ပဏ္ဍိတော သကံ ဂန္ထဝ၊ မေတ္တာစိတ္တေန သောဓယေတိ။

ဒေါက်တာဘဒ္ဒန္တထေရ်နန္ဒ

၃-၂-၂၀၁၈

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

ဂန္ထာရု ဗ္ဗကထာ

ဗုဒ္ဓဝန္တနာ။ ။ မဟေသိနော- သီလက္ခန္ဓ စသည်သတ်မှတ် ဂုဏ်တော် မြတ်ကို မပြတ်ဖွေရှာ လေ့လာဆည်းပူးတော်မူပါသော၊ ယဿ- အကြင် လောကထွတ်တင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏။ စရိယာ- လေ့လာမပြတ် ဆည်းပူးအပ်သော ပါရမီတော်မြတ်သည်။ သဗ္ဗလောကဿ- ရှိသမျှဥသည့် အလုံးစုံသော သတ္တလောက၏။ ဟိတာ- အစီးအပွားသည်။ (ဟောတိ- ဖြစ်၏။) တစ်နည်း- မဟေသိနော- သော၊ ယဿ- သည်၊ (ဆဋ္ဌိကတ္တာကြံ ပေး) သဗ္ဗလောကဿ- ၏။ ဟိတာ- အစီးအပွားကို၊ (ဂုတ္တကံ) စရိယာ- ဆည်းပူးဖြည့်ကျင့်တော်မူအပ်ပါ၏။ အစိန္တေယျာနုဘာဝံ- မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်သော စွမ်းပကားရှိစေ အာနုဘော်ရှိတော်မူထသော၊ လောကဂ္ဂ နာယကံ- လောကထွတ်ခေါင် ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ နာယကဖြစ်တော်မူထ သော၊ တံ- ထိုဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကို၊ (အဟံ- ကျွန်ုပ်သည်။) ဝန္တေ= ဝန္တာမိ- ရှိခိုးပါ၏။

ဓမ္မဝန္တနာ။ ။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နာ- သိ၊ ကျင့်နှစ်ရပ် ဂုဏ်တော်မြတ်နှင့် မပြတ်ကုံလုံ ပြည့်စုံတော်မူကြကုန်သော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်တို့သည်။ ယေန- အကြင်ဓမ္မဖြင့်၊ (မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန္ဓာဟု ဆယ်တန်သော အကြင်တရားတော်မြတ်ဖြင့်၊) (သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊) လောကတော-

လောကဝဋ်အတွင်း ဆင်းရဲခြင်းမှ၊ နီယန္တိ- ထုတ်ဆောင်ကယ်တယ် ပို့နှင်
တော်မူကြကုန်၏။ ဥတ္တမံ- အမွန်အမြတ် ဖြစ်တော်မူထသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-
ပူဇိတံ- ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည် ပူဇော်တော်မူအပ်ထသော၊ တံ
ဓမ္မံ- ထိုဓမ္မကို၊ (မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန္ဓာဟု ဆယ်တန်သော ထိုတရား
တော်မြတ်ကို၊) (အဟံ- သည်၊) ဝန္တေ= ဝန္တာမိ- ၏။ [ဤဂါထာပါ နီယန္တိ
၌ ✓နီ+ယ+အန္တိ။ ယ-ပစ္စည်း ကို ဒိဝါဒိ ယ-ကြံ။ နီဓာတ်ကို နေတိ၊
နယတိ စသည်ဖြင့် ဘူဝါဒိ အတွေ့များသည်။]

သံဃဝန္တနာ။ ။ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နော- သီလအစရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့
နှင့် ပြည့်စုံတော်မူထသော၊ မဂ္ဂဖလေသု- မဂ်၊ ဖိုလ်တရားတို့၌၊ ဌိတော-
တည်ရှိတော်မူထသော၊ ယော- အကြင်အရိယာသံဃာတော်သည်၊ (အတ္ထိ-
ရှိ၏၊) ပုညဓေတ္တံ- ကောင်းမှုမျိုးစေ့တို့၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေနှင့်
တူထသော၊ အနုတ္တရံ- အတူမရှိ မြင့်မြတ်ပေထသော၊ တံ အရိယသံဃံ-
ထိုအရိယသံဃာတော်ကို၊ (အဟံ- သည်၊) ဝန္တေ= ဝန္တာမိ- ၏။ [“သီလာဒိ-
ဂုဏသမ္ပန္နော- သော၊ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နတ္တာ- သီလအစရှိသော ကျေးဇူး
ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂဖလေသု- တို့၌၊ ဌိတော”
စသည်ဖြင့် ဝိသေသနပုဒ်များ ဆင့်လျက်ပါရှိရာ၌ ရှေ့ရှေ့ ဝိသေသနပုဒ်ကို
ဟိန်ပြင်၍ သမ္ပန်နိုင်သည်။]

ရတနာသုံးပါးအား ရှိခိုးရကျိုးနှင့် စရိယာပိဋကအကြောင်း။ ။ ဣတိ-
ဤသို့၊ ရတနတ္ထယေ- ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၌၊ ဝန္တနာဇနိတံ- ရှိခိုးခြင်း
သည် ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝါ- ရှိခိုးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယံပုညံ- အကြင်
ကောင်းမှုသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) တဿ- ထိုကောင်းမှု၏၊ တေဇသာ-
တန်းခိုးစွမ်းအားကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော အရာတို့၌၊
ဟတန္တရာယော၊ ဖျက်ဆီးပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော အန္တရာယ်ရှိသည်၊ ဝါ-

၁။ ဟတန္တရာယော။ ။ အဟနီယိတ္တာတိ ဟတာ၊ ဟတာ အန္တရာယာ ယေန
မယာတိ ဟတန္တရာယော။ (မအူမူ၊ ပါရာဇိကဏ်၊ ၄၊ သျှ၊ ၁။ ၃၀။) တစ်နည်း-
အဟညီတိ ဟတော။ ✓ဟန+တ။ အန္တရေ ဇတိတိ အန္တရာယော၊ အန္တရ+✓ဣ(ဇ-
အယ)+ အ။

အန္တရာယ်တို့ကို ဖျက်ဆီးပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ (ဂန္ထာရ-
မ္မကထာ ၁၃-ခုမြောက် ဂါထာပါ ကရိဿာမိ-၌ စပ်)။

ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပသ္မိံ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊ သမ္ဘတာ- ကောင်းစွာ
ဖြစ်ကုန်ထသော၊ ဝါ- ဆည်းပူးတော်မူအပ်ကုန်ပြီးထသော၊ သုဒုက္ကရာ-
အလွန်ပြုနိုင်ခဲ့ကုန်ထသော၊ ဒါနပါရမိတာဒယော- ဒါနပါရမိတာ အစရှိကုန်
သော၊ ယာ- အကြင်ပါရမိတော်တို့သည်၊ ဥက္ကံသပါရမိပ္ပတ္တာ- အထွတ်

ရှေးကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအစဉ်သည် ကောင်းမွန်ပြည့်စုံ
သော သမ္မတ္တိအစဉ် ဖြစ်၏။ ထိုအစဉ်၏အကြား ရှေ့အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်စေ၊
ယခုဘဝ အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်စေ ရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲစရာနှင့် တွေ့ကြုံရ
ခြင်းစသည်တို့သည် အနတ္တ= မကောင်းကျိုး မည်၏။ ထိုမကောင်းကျိုးများကို
“အန္တရာယ”ဟု ခေါ်သည်။

ဟတော အန္တရာယော အဿ- (ထိုငါ၏၊ သည်) ဣတိ ဟတန္တရာယော။
(သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅။ ပါရာဇိကဏ်၊ ဘာသာဋီ၊ ၁။ ၁၅။)

ဤ ဟတန္တရာယောပါ၌ဖြင့် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ရတနာသုံးပါးအပေါ်၌
ကြည်ညိုသော ပဿာဒကုသိုလ်နှင့်(သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့်)
ပြည့်စုံခြင်း၊ (ပဿာဒသမ္မတ္တိဖြစ်ခြင်း)၊ ရှိခိုးရာ ရတနာသုံးပါးကလည်း အကျိုးများစွာကို
ဖြစ်စေနိုင်သည့် လယ်ယာမြေကောင်းပမာ ဂုဏ်အဖြာဖြာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း (ခေတ္တဘာဝ
သမ္မတ္တိဖြစ်ခြင်း) ဤပြည့်စုံမှု သမ္မတ္တိနှစ်ပါး စွမ်းအားကြောင့် ထိုအန္တရာယ်ကို ပယ်
ဖျောက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြဆိုသည်။

ဧတေန တဿ ပုညပ္ပဝါဟဿ(ကောင်းမှုအလျဉ်) အတ္တနော ပဿာဒသမ္မတ္တိ-
ယာ ရတနတ္ထယဿ စ ခေတ္တဘာဝသမ္မတ္တိယာ အတ္တသံဝဏ္ဏနာယ ဥပဃာတ-
ဥပဒ္ဒဝါနံ ဟနနေ သမတ္တတံ ဒီပေတိ။ (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅။)

ဋီကာကျော်၌ကား “ယင်းကဲ့သို့ အန္တရာယ်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းမှာ ရှိခိုးခံ
ရတနာသုံးပါး၏ ခေတ္တသမ္မဒါဂုဏ်၊ ရှိခိုးသူ ကျမ်းပြုသူ၏ အဇ္ဈာသယသမ္မဒါဂုဏ်တို့နှင့်
ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း” ဖွင့်ပြသည်။ ယင်းဖွင့်ပြချက်လည်း ဝေါဟာရအနည်း
ငယ်ကွဲလွဲစေကာမူ လိုရင်းအနှစ်သာရကား အတူတူသာ။ အဇ္ဈာသယသမ္မဒါဟူသည်
ဣန္ဒြေငါးပါး ပြည့်စုံမှုကိုသာ ရည်ရွယ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

သာ စ ဝန္တနေယျဝန္တကာနံ ခေတ္တဇ္ဈာသယသမ္မဒါဟိ...ရောဂါဒိအန္တရာယာန-
မပ္ပဝတ္တိံ သာဓေတိ။ (ဋီကာကျော်။ ၇၀။)

အထိပ်သော ပါရမီအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဝါ - ပါရမီအကျင့်၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီ။

သမ္မောဓိစရိယာနံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရကြောင်း အကျင့်ကောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာသံ - ထိုပါရမီတော်တို့၏၊ အာနုဘာဝဝိဘာဝနံ - စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော်ကို ထင်ရှားစွာ ပြတတ်သော၊ ဝါ - ထင်ရှားစွာ ပြရာပြကြောင်းဖြစ်သော၊ ယံ စရိယာပိဋကနာမ - အကြင်စရိယာပိဋကမည်သည်ကို၊ (ဒေသိတံ - ဌံ စပ်) သက္ကေသု - သက္ကဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော တိုင်း၌၊ ဝါ - သက္ကအမည်ရှိသော မင်းသားတို့၏ နေရာဖြစ်ကုန်သော။ (ဇနပဒေ - ဇနပုဒ်၌)၊ (ထည့်) နိဂြောဓာရာမေ - နိဂြောဓာရုံကျောင်း၌၊ ဝသန္တေန - သီတင်းသုံးနေတော်မူထသော၊ မဟေသိနာ - မြတ်သော သီလက္ခန္ဓာ စသည်ကျေးဇူးဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူး ရှာဖွေတော်မူလေ့ရှိတော်မူထသော၊ လောကနာထေန - လူသုံးပါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ တစ်နည်း - နိဂြောဓာရာမေ - ၌၊ မဟေသိနာ - သော၊ လောကနာထေန - သည်၊ ဝသန္တေန - မူစဉ်၊ သဗ္ဗသာဝကကေတုနော - အလုံးစုံသော တပည့်တို့၏ မှန်ကင်းသဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မသေနာပတိနော - တရားစစ်သူကြီး ရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဒေသိတံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (နှစ်ဂါထာပေါင်း၍ ယောဇနာ)။

မဟေသယော - သီလက္ခန္ဓာ စသည်ကျေးဇူး မြတ်သောဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးမပြတ် ရှာဖွေတော်မူတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ - ဓမ္မကို သံဂါယနာတင်ကြကုန်သော ထေရ်တို့သည်၊ သတ္ထု - မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဟေတုသမ္ပတ္တိဒီပနံ - ပါရမီအကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ပြတတ်သော၊ ယံ - အကြင်စရိယာပိဋကကို၊ ခုဒ္ဒကနိကာယသ္မိ - ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌၊ သင်္ဂါယသိသု - သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်ပြီ။

ပဋိညာဉ်။ ။ သမ္မောဓိသမ္ဘာရဝိဘာဝနယယောဂတော - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတို့ကို ဝေဖန်စိစစ်ကြောင်း နည်းစနစ်များနှင့် စပ်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ တဿ - ထိုစရိယာပိဋက၏၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ - အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာသည်၊ ဝါ - အနက်ကို ဖွင့်ဆို

ခြင်းသည်၊ (ဒုက္ခရာ-၌ စပ်) ဝါ - ကို၊(ကာတုံ-၌ စပ်) မယာ- ငါသည်၊
ကာတုံ - ပြုခြင်းငှာ၊ ဒုက္ခရာ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သည်၊ ဝါ - ပြုနိုင်ခဲ
သည်၊ ကိစ္ဆာပိ(ဟောတိ)- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။

(ပန - ထိုသို့ ပြုခြင်းငှာ ခဲယဉ်းပါသော်လည်း၊) ယသ္မာ- အကြင်
ကြောင့်၊ သဟသံဝဏ္ဏနံ- အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သတ္ထု- မြတ်
စွာဘုရား၏၊ (ယံ)သာသနံ- အကြင်အဆုံးအမ သာသနာ ပိဋကသုံးဖြာသည်၊
ဓရတေ- ထင်ရှားစွာ တည်ရှိနေ၏၊ ပုဗ္ဗစရိယသီဟာနံ- ရှေ့ဆရာမြတ်တို့၏၊
(ယော)ဝိနိစ္ဆယော(စ)- အကြင်အဆုံးအဖြတ်သည်လည်း၊ တိဋ္ဌတေဝ- တည်
ရှိနေသည်သာတည်း။

တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သုံးပုံပိဋကတ် ပရိယတ်နှင့် အဆုံး
အဖြတ် ဝိနိစ္ဆယာ တည်ရှိနေပါသောကြောင့်၊) သဗ္ဗသော- ခပ်သိမ်းသော
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တံ- ထင်ရှားတည်ရှိသော ထိုပိဋကသုံးရပ်နှင့် အဆုံး
အဖြတ်ကို၊ အဝလမ္ဘိတွာ စ - အမှီသဟဲပြု၍လည်းကောင်း၊ ဩဂါဟိတွာ
စ - ဉာဏ်သက်ဝင်၍လည်းကောင်း၊ ဇာတကာနိ - ဇာတ်တော်တို့ကို၊ (ဘုရား
အတ္ထုပ္ပတ် ရှေးဖြစ်ရပ်ကို ဖွင့်ဆိုအပ်ကြောင်းဖြစ်သော ဇာတ်တော်တို့ကို၊)
ဥပနိဿာယ စ - မှီ၍လည်းကောင်း၊

မဟာဝိဟာရဝါသီနံ- မဟာဝိဟာရကျောင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော
မဟာဝိဟာရဂိုဏ်းသားတို့၏၊ ဝါစနာမဂ္ဂံ- ပို့ချစဉ်ကို၊ နိဿိတံ- မှီထသော၊
သုဝိသုဒ္ဓိံ- အလွန်စင်ကြယ်ထသော၊ ဝါ - အလွန်စင်ကြယ်ခြင်းရှိထသော၊

၁။ ဇာတကာနုပနိဿာယ။ ။ ဇာတကာနိ+ဥပနိဿာယ ဟု ပုဒ်ခွဲ။ ဇာတက
သဒ္ဓါ နပုံလိင်။ ဘဂဝတော ဇာတံ ဘူတံ အတိတံ စရိယံ ကိယတိ ကထိယတိ
ဧတေဟိတိ ဇာတကာနိဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဇာတ+✓ကေ+အ တည်း။ တစ်နည်း- ဇာတံ
ဘူတံ ပုရာဇုတ္တံ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗစရိယံ ကာယန္တိ ကထေန္တိ ပကာသေန္တိတိ ဇာတကာနိ
ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဤအလို “မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ပါရမီဖြည့်စဉ် ရှေးယခင်က
ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော အကျင့်မြတ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော ဇာတ်တော်တို့ကို” ဟု
ယောဇနာပါ။(သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၀၃- အလိုတည်း။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၃၂-၌ကား
ကရုဏသာဓိဝိဂ္ဂဟပြုသည်။)

အနာကုလံ - ဂိုဏ်းတစ်ပါးအယူအဆနှင့် မရောယှက်ထသော၊ နိပုဏတ္ထ -
ဝိနိစ္ဆယံ - သိမ်မွေ့သောအနက်၊ သိမ်မွေ့သော အဆုံးအဖြတ်ရှိသော၊
ပေါရာဏဋ္ဌကထာနယံ - ရှေးအဋ္ဌကထာနည်းကို၊ ဥပနိဿာယ စ၊
မှီ၍လည်းကောင်း၊

နီတနေယျတ္ထဘောဒါ - တိုက်ရိုက်သိအပ်သောအနက်၊ ဆောင်ယူ၍
သိအပ်သောအနက် အကွဲအပြားရှိကုန်သော၊ ပါရမီ စ - ပါရမီတို့ကိုလည်း၊
ပရိဒီပယံ - ပြရာဖြစ်သော၊ စရိယာပိဋကဿ - စရိယာပိဋကကျမ်း၏၊ တံ
အတ္ထဝဏ္ဏနံ - ထိုအနက်တို့ကို ဖွင့်ရာဖြစ်သောကျမ်းကို၊ ဝါ - အနက်တို့၏
ဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းကို၊ ကရိဿာမိ - ရေးသားတီထွင် စီရင်ပေအံ့။
(ဝဏ္ဏီယတေ ဝိတ္တာရိယတေ ဧတ္ထ၊ ဧတေနာတိ ဝါ ဝဏ္ဏနာ၊ အတ္ထေ၊
အတ္ထဿ ဝါ ဝဏ္ဏနာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ ကရဏသာဓန၊ နောက်ပုဒ်ပြ၊ ရှေ့ကပုဒ်
နှင့် ဆဋ္ဌိတွဲမြဲ။ ယု၊ ဣ၊ ဘုမ္မိ၊ ဤသုံးလီ၊ ဆဋ္ဌိကံနေစေ - နိယံတို့နှင့်အညီ
တည်း။)

ဥယျောဇဉ်။ ။ ဣတိ - ဤသို့၊ သဒ္ဓမ္မဿ - သဒ္ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာတော်
၏၊ ဝါ - သူတော်ကောင်းတရား၏၊ စိရဋ္ဌိတိ - ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့ခြင်းကို၊
အာကင်္ခမာနဿ - အလိုရှိသော၊ (မေ - ငါ၏၊ သန္တိကာ - အထံမှ၊) သာဓ -
ဝေါ - သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ဝိဘဇန္တဿ - ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်းရှိသော၊
တဿ - ထိုစရိယာပိဋက၏၊ အတ္ထံ - အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နိသာမယထ -
ကြည့်ရှုစိတ်သန် နာခံမှတ်သား ဆောင်ထားကြကုန်လော့၊ ဣတိ - ဤကား
ပဏာမ ပဋိညာဉ် ဥယျောဇဉ်အပြီးတည်း။ [နိသာမယထ -၌ နိ+✓သမ+
ဏယ+ထ တည်း။ စုရာဒိ သမဓာတ်သည် နိရေ့ရှိမှု ဒဿနအနက်၊
သုတအနက်တို့ကို ဟောသည်။]

တတ္ထ - ထိုစရိယာပိဋကဿတ္ထဝဏ္ဏနံဟူသောပါဌ်၌၊ စရိယာပိဋ-
ကန္တိ - စရိယာပိဋကဟူသည်ကား၊ ကေနဋ္ဌေန - အဘယ်အနက်ကြောင့်၊ စရိ-
ယာပိဋကံ - စရိယာပိဋကမည်သနည်း? (ဣတိ - ဤကားအမေးတည်း။)
အတိတာသု - အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတိသု - ဘဝတို့၌၊ သတ္တု - မြတ်စွာ

ဘုရား၏။ စရိယာနုဘာဝပ္ပကာသနီ- အကျင့်မြတ်ပါရမီ၏ စွမ်းပကားရှိန်စော်
 အာနုဘော်ကို ထင်ရှားစွာ ပြတတ်သော၊ ပရိယတ္တိ- သင်ယူအပ်သော
 ပရိယတ္တိတည်း။ ဣတိကတွာ- ဤသို့ပြု၍(ဤအကြောင်းကြောင့်)။ စရိယာ-
 ပိဋကံ- စရိယာပိဋကမည်၏။ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့။ “ပိဋကသမ္ပဒါနေန- သင်ယူ
 အပ်သော ပိဋကသုံးပုံနှင့် ညီညွတ်ပြည့်စုံသဖြင့်၊ မာ ဂဏှိတ္ထ- ဟုတ်ပြီ
 မှန်ပြီဟု အတည်မယူကြကုန်လင့်ဦး”။ ဣတိအာဒိသု ဝိယ- ဤသို့အစရှိ
 သော ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊ အယံ ပိဋကသဒ္ဒေါ- ဤပိဋကသဒ္ဒါသည်၊ ပရိ-
 ယတ္တိအတ္ထော- သင်ယူအပ်သော ပရိယတ္တိအနက်ရှိ၏။ အထဝါ- ထို့ပြင်
 တစ်နည်းကား၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ သာ ပရိယတ္တိ- ထိုပရိယတ္တိသည်၊
 တဿေဝ သတ္တုဿ- ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ပင်၊ ပုရိမဇာတိသု- ရှေးဘဝတို့၌၊
 စရိယာနံ- ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်သော ပါရမီတို့၏။ အာနုဘာဝပ္ပကာသ-
 နေန- စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော်ကို ထင်စွာပြခြင်းဖြင့်၊ ဘာဇေဘူတာ-
 တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော တရားတည်း၊ တသ္မာပိ- ထိုစရိယာတို့၏ တည်ရာ
 ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ (သာ ပရိယတ္တိ- ထိုပရိယတ်ကို)။ “စရိယာ-
 ပိဋက”န္တိ- “စရိယာပိဋက”ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ ဟိ- ချဲ့၊

၁။ စရိယာပိဋကံ။ ။ စရိယာ+ပိဋကံ။ စရိတဗ္ဗာ စရိယတေ ဝါတိ စရိယာ။
 ✓စရ+ဏျ။ ပိဋိယတိ သဒ္ဓိယတိ(အသံပြုအပ်) ဥစ္စာရိယတိ(ရွတ်ဆိုအပ်)တိ ပိဋကံ။
 ✓ပိဋ+က(ကန်)။ အသံပြုအပ်ဟူသည် နှုတ်တိုက်သင်ယူခြင်းပင်တည်း။ စတုတ္ထသင်္ဂါ
 ယနာမတိုင်မီက ပိဋကတ်တော်များကို နှုတ်တိုက်ပို့ချ၊ သင်ယူကြသည်။ ဤပဌမဝိကပ်
 အလို ပိဋကသဒ္ဒါသည် ပရိယတ္တုတ္ထ။ စရိယာနံ အာနုဘာဝပ္ပကာသကံ ပိဋကံ
 စရိယာပိဋကံ-ဟု မဇ္ဈေလောပိတပုဂ္ဂိုလ်သမာသံပြုစေလိုသည်။

စရိယာပိဋကံ(ဒုတိယနည်း)။ ။ ဤဒုတိယဝိကပ်အလို ပိဋကသဒ္ဒါသည် ဘာ-
 ဇေတ္ထ။ ပိဋတိ သဃံရတိ သမ္ပိဏ္ဍတိ ဧတ္တာတိ ပိဋကော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ✓ပိဋ+ဏျ။
 အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ပေါင်းစုရာ ခြင်း၊ တောင်း၊ ပလုံး။ ပိဋကသုံးပုံအတွက်မူ
 “ပိဋကော ဝိယာတိ ပိဋကံ”ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်။ ဗုဒ္ဓဘာသိတစသော တရားတော်
 များ စုဝေးတည်ရှိရာ ပိဋကတ်တော်။ အပေါင်းပုဒ်ကိုမူ “စရိယာနံ ပိဋကံ
 စရိယာပိဋကံ”ဟု ဆဒ္ဓိတပုဂ္ဂိုလ်သမာသံ ဝိဂ္ဂဟပြုစေလိုသည်။ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်
 သော စရိယာတို့၏ စုဝေးတည်ရှိရာ ပိဋကတ်တော်ဟူလို။

“ပုရိသော- ယောကျ်ားသည်၊ ကုဒါလပိဋကံ- ပေါက်တူးနှင့် ခြင်းတောင်းကို၊ အာဒါယ- ယူဆောင်၍၊ အထ အာဂစ္ဆေယျ- အကယ်၍လာငြားအံ့” ၊
 ဣတိအာဒိသု ဝိယ- ဤသို့အစရှိသော ပါဠိတို့၌ကဲ့သို့၊ ဘာဇနတ္ထောပိ-
 တည်ရာအနက်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပိဋကသဒ္ဒေါ- ပိဋကသဒ္ဒါကို၊
 နိဒ္ဒိဋ္ဌော- ညွှန်ပြအပ်ပြီ။ တစ်နည်း- ပိဋကသဒ္ဒေါ- ကို၊ ဘာဇနတ္ထောပိ-
 တည်ရာအနက်ရှိ၏ဟူ၍လည်း၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော- ပြီ။

ပန- ဆက်၍ပြဆိုဦးအံ့၊ တံ ဧတံ စရိယာပိဋကံ- ထိုစရိယာပိဋက
 ပါဠိတော်သည်၊ ဝိနယပိဋကံ- ဝိနယပိဋကလည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တပိဋကံ-
 သုတ္တန္တပိဋကလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ- အဘိဓမ္မပိဋကလည်းကောင်း၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ တီသု- သုံးပါးကုန်သော၊ ပိဋကေသု- ပိဋကတို့တွင်၊
 သုတ္တန္တပိဋကပရိယာပန္နံ- သုတ္တန္တပိဋက၌ အကျုံးဝင်၏။ ဒီဃနိကာယော-
 ဒီဃနိကာယ်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမနိကာယော- လည်းကောင်း၊ သံယုတ္တ-
 နိကာယော- လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယော- လည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒက-
 နိကာယော- ခုဒ္ဒကနိကာယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဉ္စသု- ငါးပါး
 ကုန်သော၊ နိကာယေသု- နိကာယ်တို့တွင်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယပရိယာပန္နံ-
 ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ အကျုံးဝင်၏၊ သုတ္တံ- သုတ်လည်းကောင်း၊ ဂေယျ-
 ဂေယျလည်းကောင်း၊ ဝေယျာကရဏံ- ဝေယျာကရဏလည်းကောင်း၊ ဂါ-
 ထာ- ဂါထာလည်းကောင်း၊ ဥဒါနံ- ဥဒါန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိဝုတ္တကံ-
 ဣတိဝုတ်လည်းကောင်း၊ ဇာတကံ- ဇာတ်လည်းကောင်း၊ အဗ္ဘုတဓမ္မံ-
 အဗ္ဘုတဓမ္မလည်းကောင်း၊ ဝေဒလ္လံ- ဝေဒလ္လလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 နဝသု- ကိုးပါးကုန်သော၊ သာသနဓီသု- သာသနာ၏ အင်္ဂါတို့တွင်၊
 ဂါထာသင်္ဂဟံ- ဂါထာ၌ ပေါင်းယူအပ်၏။

အဟံ- ငါသည်၊ ဗုဒ္ဓတော- မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံမှ၊ ဒွါသီတိ
 သဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဂဏှိ- သင်
 ယူခဲ့ပြီ၊ (ဒုတိယပါဒရှိ သဟဿာနိ လိုက်ပေး။) ဘိက္ခုတော- ရှင်သာရိ
 ပုတ္တရာ အစရှိသော မထေရ်တို့ထံမှ၊ ဒွေသဟဿာနိ- နှစ်ထောင်ကုန်
 သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဂဏှိ- ပြီ။ (ဣတိ- ဤသို့၊) စတုရာသီတိ

သဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော၊ ယေ ဓမ္မာ- အကြင်
ဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။) (တေ ဓမ္မာ- ထိုရှစ်သောင်း
လေးထောင်ကုန်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတို့ကို၊ မေ- ငါ၏၊ ဟဒယေ-
နှလုံးသား၌၊ ဝါ- စိတ်ထဲ၌၊) (ဓမ္မသင်္ဂဏီလာ စိတ္တသဒ္ဓါ၏ ဝေဝုဓ်
ပရိယာယ်တွင် ဟဒယပါရှိ)။ ပဝတ္တိနော- ဖြစ်စေအပ်ကုန်ပြီ။

ဣတိဇဝံ- ဤသို့၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကေန- တရားဘဏ္ဍာစိုး ရှင်အာနန္ဒာသည်၊
ပဋိညာတေသု- ဝန်ခံအပ်ကုန်သော၊ စတုရသီတိယာ ဓမ္မက္ခန္ဓာသဟဿေ-
သု- ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့တွင်၊ ကတိပယဓမ္မက္ခန္ဓ-
သင်္ဂဟံ- အနည်းငယ်မျှသော ဓမ္မက္ခန္ဓာ၌ ပေါင်းယူအပ်၏။ ဝဂ္ဂတော-
ဝဂ်အားဖြင့်၊ အကိတ္တိဝဂ္ဂေါ- အကိတ္တိဝဂ်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂေါ-
ဟတ္ထိနာဂဝဂ်လည်းကောင်း၊ ယုဇ္ဈယဝဂ္ဂေါ- ယုဇ္ဈယဝဂ်လည်းကောင်း၊
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဂ္ဂတ္ထယသင်္ဂဟံ- ဝဂ်သုံးပါးအပေါင်းဖြင့် ပေါင်းယူအပ်၏။
စရိယတော- စရိယာအားဖြင့်၊ အကိတ္တိဝဂ္ဂေ- အကိတ္တိဝဂ်၌၊ ဒသ- ဆယ်ပါး
သော စရိယာတို့လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂေ- ဟတ္ထိနာဂဝဂ်၌၊ ဒသ-
လည်းကောင်း၊ ယုဇ္ဈယဝဂ္ဂေ- ယုဇ္ဈယဝဂ်၌၊ ပဉ္စဒသ- ၁၅ ပါးသော
စရိယာတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဉ္စတိသစရိယာသင်္ဂဟံ- ၃၅
ပါးသော စရိယာတို့ဖြင့် ပေါင်းယူအပ်၏။ တီသု- သုံးပါးကုန်သော၊
ဝဂ္ဂေသု- ဝဂ်တို့တွင်၊ အကိတ္တိဝဂ္ဂေါ- အကိတ္တိဝဂ်သည်၊ အာဒိ- အစတည်း။
စရိယာသု- စရိယာတို့တွင်၊ အကိတ္တိစရိယာ- အကိတ္တိစရိယာသည်၊ အာဒိ-
အစတည်း။ တဿာပိ- ထိုအကိတ္တိစရိယာ၏လည်း၊ “ကပ္ပေ စ သတသ-
ဟဿေ ။ပ။ သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစန”န္တိ- ဟူသော၊ အယံ ဂါထာ- ဤ
ဂါထာသည်၊ အာဒိ- အစတည်း။

ဂါထာအနက်။ ။ သတသဟဿေ- တစ်သိန်းကုန်သော၊ ကပ္ပေ
စ- ကမ္ဘာတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ စတုရော- လေးခုကုန်သော၊
အသိဓိယေ စ- အသင်္ချေတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဧတ္ထန္တရေ- ဤလေး
အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလအတွင်း၌၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊
ယံ- အကြင်ပါရမီအကျင့်ကို၊ စရိတံ- ကျင့်အပ်ခဲ့ပြီ၊ တံ- ထိုအလုံးစုံ

သော ပါရမီအကျင့်သည်၊ ဗောဓိပါစနံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရင့်ကျက်
စေကြောင်း အကျင့်ကောင်းတည်း။

တဿ - ထိုအစဖြစ်သော အင်္ဂုတ္တိဝဂ်၏။ ဣတော - အင်္ဂုတ္တိစရိယာ
လာ ဤအစဂါထာမှ၊ ပဘုတိ - စ၍၊ အနုက္ကမေန - အစဉ်အားဖြင့် (အစဉ်
အတိုင်း)၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ - အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏။
ဝါ - ဖြစ်လတ္တံ့။

ဂန္ထာရမ္မကထာ - ကျမ်းဦးအစ စကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

နိဒါနကဏ္ဍ

ပန- ဂန္ထာရမ္မကထာမှတပါး နိဒါနကဏ္ဍကိုဆိုဦးအံ့။ သာ အယံ အတ္ထ-
သံဝဏ္ဏနာ- ထိုအနက်၏ အဖွင့်သည်။ ဝါ- ထိုအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းသည်။
(ဟောတိ ဌံ စပ်) ဝါ- ကို(ပုစ္ဆမာနာနှင့် ဝိညာတာ နာမတို့၌ စပ်)။
ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဒူရေနိဒါနံ- ဒူရေနိဒါန်းလည်းကောင်း၊ အဝိဒူရေ-
နိဒါနံ- အဝိဒူရေနိဒါန်းလည်းကောင်း၊ သန္တိကေနိဒါနံ- သန္တိကေနိဒါန်းလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ နိဒါနာနိ-
ဤနိဒါန်းတို့ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ ပုစ္ဆမာနာ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊
သုဏန္တေဟိ- နာခံမှတ်သား ဆောင်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမုဒါဂမ-
တော- ဘုရားဖြစ်ရန် အမွန်အစ နိယတဗျာဒိတ်ခံယူရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊
သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ ဝိညာတာ နာမ- သိအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်၏။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တေသံ နိဒါနာနံ- ထိုနိဒါန်းတို့၏၊ အယံ
ဝိဘာဂေါ- ဤဝေဖန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

နိဒါန်းသုံးပါး။ ။ ဟိ- ချဲ့၍ဆိုဦးအံ့။ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ- ဒီပင်္ကရာဘုရား
ရှင်၏၊ ပါဒမူလသ္မိ- ခြေတော်အရင်း၌၊ ကတာဘိနိဟာရဿ- ပြုအပ်ပြီး
သော ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုပန်မှုရှိသော၊ ဝါ- ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း
ဆုပန်မှုကို ပြုအပ်ပြီးသော၊ မဟာဗောဓိသတ္တဿ- မြတ်သောဘုရား
အလောင်း၏၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ တုသိတာဘဝနေ- တုသိတာနတ်
ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊
ပဝတ္တော- ဖြစ်သော၊ ကထာမဂ္ဂေါ- စကားအစဉ်သည်၊ ဒူရေနိဒါနံ နာမ-
(စရိယာပိဋကကို ဟောကြားခြင်း၏ ဝေးသောအကြောင်း) ဒူရေနိဒါန်းမည်
၏။ တုသိတာဘဝနတော- တုသိတာနတ်ပြည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ယာဝ-
အကြင်မျှလောက်၊ ဗောဓိမဏ္ဍေ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ကြည်လင်ရာ
ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌၊ သဗ္ဗညုတဉာဏပွဝတ္တိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ဖြစ်ပေါ်
ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- လောက်၊ ပဝတ္တော- သော၊ ကထာမဂ္ဂေါ-
သည်၊ အဝိဒူရေနိဒါနံ နာမ- (စရိယာပိဋကကို ဟောကြားခြင်း၏ မနီးမဝေး

သောအကြောင်း) အဝိဒူရေနိဒါန်းမည်၏။ ပန - အဖို့တစ်ပါးကား၊ မဟာ-
ဗောဓိမဏ္ဍတော - မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ယာဝ - လောက်၊
ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု - စရိယာပိဋကဒေသနာတော် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ ပစ္စုပ္ပန်
အကြောင်းဝတ္ထုသည်။ (အရှင်သာရိပုတ္တရာ မေးလျှောက်၍ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယခေါ်
စရိယာပိဋကဒေသနာတော်ကို ဟောကြားသောအကြောင်းဟူလို၊) (အတ္ထိ)၊
တာဝ - လောက်၊ ပဝတ္တော - သော၊ ကထာမဂ္ဂေါ - သည်၊ သန္တိကေနိဒါနံ
နာမ - (စရိယာပိဋကကို ဟောကြားခြင်း၏ နီးသောအကြောင်း) သန္တိက
နိဒါန်း မည်၏။ တီသု - သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမေသု နိဒါနေသု - ဤနိဒါန်းတို့
တွင်၊ ယသ္မာ - အကြံကြောင့်၊ ဒူရေနိဒါနအဝိဒူရေနိဒါနာနိ - ဒူရေနိဒါန်း၊
အဝိဒူရေနိဒါန်းတို့သည်၊ သဗ္ဗသာဓာရဏာနိ - အဘိဓမ္မ အပဒါန် ဇာတကံနှင့်
ဗုဒ္ဓဝံ စရိယာ အစဖြာသား ဒေသနာဥသု အလုံးစုံတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သော

၁။ သဗ္ဗသာဓာရဏနိဒါန်း။ ။ ထိုထိုဒေသနာတော် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်း
အတ္ထုပ္ပတ်သည် နိဒါနမည်၏။ နိဒါနိတိ ဖလန္တိ နိဒါနံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ နိ+✓ဒါ+ယု
တည်း။ ယင်းနိဒါနသည် ဝေးသောအကြောင်း ဒူရေနိဒါန၊ မနီးမဝေးအကြောင်း အဝိဒူ-
ရေနိဒါန၊ နီးသောအကြောင်း သန္တိကေနိဒါန-ဟု သုံးမျိုး ရှိရာ ရှေ့နှစ်မျိုးသည်
ဒေသနာတော်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ(ဆိုင်သော) သဗ္ဗသာဓာရဏနိဒါနတည်း။ သန္တိက-
နိဒါနမှာမူ ထူးခြားလျက် ရှိသည်။ ဒေသနာတော်အားလုံးအတွက် တူညီမှု မရှိပေ။
သူ့အကြောင်းနှင့်သူ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို တာဝတိံသာနတ်
ပြည် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်းရှိ ပဏ္ဍုကမ္မလာ မြတ်ကျောက်ဖျာ၌ သီးတင်းသုံးစဉ်
မယ်တော်မိနတ် အမှူးရှိသော နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့အား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ
ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဝံသဒေသနာတော်ကိုကား ကပိလဝတ်နေပြည်တော်၌ ရှင်သာရိပုတ္တရာ
လျှောက်ထား၍ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား ဟောကြားခဲ့သည်။ ဤသို့
စသည်တည်း။ ထို့ကြောင့် သန္တိကေနိဒါန၌ မတူထူးခြား ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ သို့
ဖြစ်၍ ယင်းနိဒါနကို သဗ္ဗအသာဓာရဏနိဒါန (သို့မဟုတ်) ဧကဒေသသာဓာရဏနိဒါန
ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

အချုပ်အားဖြင့် အဘိဓမ္မဒေသနာတော်အတွက် မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်မှ စ၍
တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာဟောသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်လာသော စကားတော်အစဉ်၊
ဗုဒ္ဓဝံသဒေသနာအတွက် မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်မှ စ၍ ကပိလဝတ်၌ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောသည်
အထိ ကြားကာလ၌ ဟောကြားခဲ့သော ဒေသနာတော်အစဉ်သည် သန္တိကေနိဒါနမည်၏
ဟူလို။

နိဒါန်းတို့တည်း။ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တာနိ - ထိုဒူရေနိဒါန်း အဝိဒူရေနိဒါန်းတို့ကို၊ ဇာတကဋ္ဌကထာယံ - ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝိတ္တာရိတနယေနဝ - အကျယ်နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိတ္တာရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ - သိထိုက်ကုန်၏။ ပန - ဆက်၊ သန္တိကေနိဒါနေ - သန္တိကေနိဒါန်း၌၊ ဝိသေ - သော - ထူးခြားချက်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ တိဏ္ဏမ္ပိ - သုံးပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နိဒါနာနံ - နိဒါန်းတို့၏၊ အယံ - ဤစကားရပ်သည်၊ အာဒိတော - အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ သင်္ခေပကထာ - အကျဉ်းဖြစ်သော စကားရပ်တည်း။

(၄၊ ၄။) ဒီပင်္ကရဿ - ဒီပင်္ကရာအမည်ရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပါဒမူလေ - ခြေတော်ရင်း၌၊ ကတာဘိနိဟာရော - ပြုအပ်ပြီးသော ရှေးရှုဆောင်မှု ဘုရားဆုပန်ခြင်းရှိသော၊ ဝါ - ရှေးရှုဆောင်မှု ဘုရားဆုပန်ခြင်းကို ပြုအပ်ပြီးသော၊ (ရှေးရှုဆောင်မှု နိယတဗျာဒိတ်ပန်းဆင်မြန်းမှုကို ပြုအပ်ပြီးသော လည်း ယောဇနာ။) ဗောဓိသတ္တဘူတော - ဘုရားအလောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ လောကနာထော - လောကသားတို့၏ ကိုးကွယ်အားထားရာ လောင်းမြတ်လျာသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ အဘိနိဟာရာနုရူပံ - မိမိစိတ်ကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းအား လျော်စွာ(သဒ္ဓတ္ထ)၊ ဝါ - ဘုရားဆုပန်ခြင်းအားလျော်စွာ(အဓိပ္ပါယတ္ထ)၊ သမတ္တိသပါရမိယော - အတိအကျ သုံးဆယ်သော ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ(ဖြည့်ကျင့်)၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏသမ္ဘာရံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတော်ကို၊ မတ္ထကံ - အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေတွာ - ရောက်စေ၍၊ တုသိတဘဝနေ - တုသိတာနတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ - ဘုရား၏အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ဝါ - ဘုရားဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥပ္ပတ္တိကာလံ - ဖြစ်ရာကာလကို၊ အာဂမယမာနော - စောင့်ဆိုင်းလျက်၊ တတ္ထ - ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ယာဝတာယုကံ - အသက်ရှိသမျှကာလပတ်လုံး၊ ဌတွာ - တည်၍၊ တတော - ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ၊ စုတော - ရွှေ့လျောစုတေ နတ်သက်ကြွေသည်၊ (ဟုတွာ) သကျရာဇေကုလေသာကီ ဝင်မင်းမျိုး၌၊ ပဋိသန္နိ - ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ အနန္တေန -

များပြား သော၊(ဤ၌ များပြားသည်ကို အနန္တ ဟု ဆို)၊ ပရိဟာရေန-
 အစောင့် အရှောက် အထိန်းအယာဖြင့်၊ မဟန္တေန- ကြီးမြတ်သော၊
 သိရိသောဘဂ္ဂေန- ကျက်သရေ၊ တင့်တယ်ခြင်းဖြင့်၊ ဝဗုမာနော- ကြီးပြင်း
 သည်၊ (ဟုတွာ) အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ယောဗ္ဗနံ- ပျံမြစ်သော
 အရွယ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ဧကုနတိသေ- တစ်ခုယုတ် သုံးဆယ်သော၊
 ဝါ- နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်ဖြစ်သော၊ ဝယသ္မိ- အရွယ်၌၊ ကတမဟာဘိနိက္ခမနော-
 ပြုအပ်ပြီးသော မြတ်သော တောထွက်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ- မြတ်သော တော
 ထွက်ခြင်းကို ပြုအပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) ဆဗ္ဗဿာနိ- ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊
 မဟာပဓာနံ- ကြီးစွာကြိုးကုတ် အားထုတ်မှုကို၊ ပဒဟိတွာ- ကြိုးစားပြုလုပ်
 အားထုတ်၍၊ ဝေသာခပုဏ္ဏမာယံ- ဝိသာခနက္ခတ် စန်းယုဉ်လတ်တုံ ကဆုန်
 လပြည့် မြတ်သောနေ့၌၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ- ဗောဓိပင်၏ အနီးအောက်၌၊
 နိသိန္နော- နေလျက်၊ သူရိယေ- နေသည်၊ အနတ္တဂံမိတေယေဝ- ချုပ်ပျောက်
 ခြင်းသို့ မရောက်မီသာလျှင်၊ ဝါ- မဝင်မီသာလျှင်၊ မာရဗလံ- မာရ်မင်းနှင့်
 စစ်သည်ဗိုလ်ပါကို၊ ဝိမမိတွာ- မှုတ်လွင့်ဖယ်ရှား၍၊ ပုရိမယာမေ- ညဉ့်ဦး
 ယာမ၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ- ပုဗ္ဗေနိဝါသခန္ဓာကို၊ ဝါ- ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်
 ကို၊ အနုဿရိတွာ- အစဉ်အတိုင်း အောက်မေ့၍၊ မဇ္ဈိမယာမေ- သန်းခေါင်
 ယာမ၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု- ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို၊ ဝိသောဓေတွာ- သုတ်သင်၍၊
 ပစ္ဆိမယာမေ- မိုးသောက်ယာမ၌၊ ဒိယဗုဒ္ဓိလေသသဟဿံ- အခွဲနှင့်တကွ
 နှစ်ထောင်သော ကိလေသာကို၊ ဝါ- တစ်ထောင်ငါးရာ ကိလေသာကို၊
 ဓေပေတွာ- ကုန်စေ၍၊ အနတ္တရံ- အတူမရှိ မြတ်လှစွာသော၊ သမ္မာသမ္ဗော-
 ဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ- ထိုးထွင်းသိရှိတော်မူပြီ။

(၄၊ ၄။)တတော- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်းသိပြီးသော
 အခါမှ၊ (ပဋ္ဌာယ- စ၍)၊ တတ္ထေဝ- ထိုဗောဓိပင်၏ အနီးဝန်းကျင်အရပ်၌ပင်၊
 သတ္တသတ္တာဟေ- ခုနစ်ရက်ခုနစ်လီသော ရက်တို့ကို၊ ဝါ- ၄၉ ရက်တို့ကို၊
 ဝိတိနာမေတွာ- ကျော်လွန်စေ၍၊ အာသာဠိပုဏ္ဏမာယံ- ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊
 ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဣသိပတနေ- ဣသိပ
 တနအမည်ရသော၊ မိဂဒါယေ- သားကောင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာ တော၌၊

အညာသိက္ခာဏ္ဍညပ္ပမုခါ - အညာသိက္ခာဏ္ဍညအမှူးရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌာ-
 ရသ ဗြဟ္မကောဋိယော - ၁၈ ကုဋေသော ဗြဟ္မာတို့ကို၊ ဓမ္မာမတံ - တရား
 တော် တည်းဟူသော အမြိုက်အရသာကို၊ ပါယေန္တော - သောက်စေလျက်၊
 (တိုက် ကျွေးလျက်)၊ ဓမ္မစက္ကံ - ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်ကို၊ ပဝတ္တေတွာ-
 ဖြစ်စေ (လည်စေ)၍၊ ဝါ - ဟောကြားတော်မူပြီး၍၊ ယသာဒိကေ - ယသ
 သတို့သားအစရှိကုန်သော၊ ဝေနေယျေ - ဆုံးမသင့် ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါ
 တို့ကို၊ အရဟတ္တေ - အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ - တည်စေ၍၊ သဗ္ဗေဝ-
 အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ သဋ္ဌိအရဟန္တေ - ထိုခြောက်ကျိပ်သော
 ရဟန္တာတို့ကို၊ (ပဉ္စဝဂ္ဂါးပါး၊ ယသအမှူးရှိသော ရဟန္တာ ၅၅ ပါး၊ ပေါင်း
 ၆၀ ပါး) လောကာနုဂ္ဂဟာယ - သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊
 ဝိဿဇ္ဇေတွာ - သာသနာပြု စေလွှတ်၍၊ ဥရဝေလံ - ဥရဝေလတောအုပ်သို့၊
 ဂစ္ဆန္တော - ကိုယ်တော်တိုင် ကြွသွားတော်မူသည်ရှိသော်၊ ကပ္ပါသိကဝန-
 သဏ္ဍေ - ကပ္ပါသိကတောအုပ်၌၊ တိသ - သုံးကျိပ်သော၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ -
 ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိညီနောင်တို့ကို၊ သောတာပတ္တိဖလာဒိသု - သောတာပတ္တိဖိုလ် အစရှိ
 သည်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ - တည်စေ၍၊ ဥရဝေလံ - ဥရဝေလတောသို့၊
 ဂန္တာ - ကြွတော်မူ၍၊ အဗျုဗ္ဗာနိ ပါဠိဟာရိယသဟဿာနိ - အခွဲနှင့်တကွ
 လေးထောင်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို၊ ဝါ - သုံးထောင်ငါးရာသော တန်ခိုး
 ပြာဋိဟာတို့ကို၊ ဒဿေတွာ - ပြတော်မူ၍၊ ဥရဝေလကဿပါဒယော -
 ဥရဝေလကဿပ အစရှိကုန်သော၊ သဟဿဇဠိလပရိဝါရေ - တစ်ထောင်
 သော ရသေ့အခြံအရံ ရှိကုန်သော၊ တေဘာတိကဇဠိလေ - ရသေ့ညီနောင်သုံး
 ယောက်တို့ကို၊ ဝိနေတွာ - ဆုံးမ၍၊ တေဟိ - ထိုရသေ့ညီနောင် ရှင်တစ်
 ထောင်တို့သည်၊ ပရိဝုတော - ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ရာဇဂဟနဂရပ-
 စာရေ - ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဥပစာ၌၊ ပတိဋ္ဌိတေ - တည်ရှိသော၊ လဋ္ဌိဝနယျာနေ-
 ထန်းပင်ပျိုဥယျာဉ်၌၊ နိသိန္နော - သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်၊ ဗိမ္ဗိသာရပ္ပမုခေ -
 ဗိမ္ဗိသာရမင်းအမှူးရှိကုန်သော၊ ဒွါဒသနဟုတေ - တစ်သိန်းနှစ်သောင်းကုန်
 သော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ - ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ကို၊ သာသနေ-
 သာသနာတော်၌၊ ဩတာရေတွာ - သက်ဝင်စေ၍၊ မဂဓရာဇေန - မဂဓ

ပြည့်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရသည်။ ကာရိတေ - ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော၊
ဝေဠုဝနဝိဟာရေ - ဝေဠုဝန်ကျောင်း တော်၌၊ ဝိဟရတိ - သီတင်းသုံးတော်
မူ၏။

(၄၊ ၄။)အထ - ထိုသို့ သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ၌၊ ဧဝံ - ဤသို့၊
ဘဂဝတိ - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝေဠုဝနေ - ဝေဠုဝန်၌၊ ဝိဟရန္တေ - သီတင်း
သုံးစဉ်၊ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု - သာရိပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ကို၊ အဂ္ဂ-
သာဝကဋ္ဌာနေ - အဂ္ဂသာဝကရာထူး၌၊ ဌပိတေသု - ခန့်ထားအပ်ကုန်ပြီးသော်၊
သာဝကသန္နိပါတေ - တပည့်သာဝကအစည်းအဝေးသည်၊ ဇာတေ - ဖြစ်ပေါ်
ပြီးသော်၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ - သုဒ္ဓေါဒနမင်းမြတ်သည်။ “မေ - ငါ၏၊
ပုတ္တော - သားတော်သည်၊ ဆဗ္ဗဿာနိ - ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒုက္ကရကာရိ-
ကံ - ခဲယဉ်းစွာ ပြုကျင့်အပ်သော အကျင့်ကို၊ စရိတွာ - ကျင့်၍၊ ပရမာဘိ-
သမ္မောဓိ - မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတွာ - ရောက်၍၊ ပဝတ္တိ-
တဝရဓမ္မစက္ကော - ဖြစ်စေအပ် လည်စေအပ်သည့် မြတ်သော တရားစက်ရှိ
သည်၊ ဝါ - ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောအပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) ရာဇဂဟံ -
ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ ဝေဠုဝနေ - ဝေဠုဝန်၌၊ ဝိဟရတိ ကိရ-
နေသတတိ။” ဣတိ - ဤသို့၊ သုတွာ - ကြား၍၊ အနုက္ကမေန - အစဉ်
အတိုင်း၊ ဝါ - တစ်ဖွဲ့ပြီးတစ်ဖွဲ့၊ ဒသပုရိသသဟဿပရိဝါရေ - အမှုထမ်း
ယောက်ျားတစ်သောင်း အခြံအရံရှိကုန်သော၊ ဒသ အမစ္စေ - အမတ် ၁၀
ယောက်တို့ကို၊ “မေ - ငါ၏၊ ပုတ္တံ - သားတော်ဘုရားကို၊ ဣဓ - ဤ
ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့၊ အာနေတွာ - ပင့်ဆောင်၍၊ ဒဿေထ - ပြကြ
ကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ပေဿေသိ - စေလွှတ်လေပြီ။ တေသု - ထိုအခြံအရံ
နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော အမတ်တို့သည်၊ ရာဇဂဟံ - သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊
သတ္တု - မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မဒေသနာယ - တရားတော်ကို ကြားနာခြင်းဖြင့်၊
ဝါ - ကြောင့်၊ အရဟတ္တေ - အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတေသု - တည်ရှိကုန်ပြီး
သော်၊ ကာဠုဒါယိတ္ထေရေန - ကာဠုဒါယိထေရ်သည်၊ ရညော - သုဒ္ဓေါဒန
မင်း၏၊ အဓိပ္ပာယေ - အလိုဆန္ဒကို၊ အာရောစိတေ - လျှောက်ကြားအပ်သည်ရှိ
သော်၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝိသတိသဟဿနိဏာသဝပရိဝုတော -

ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ ရာဇဂဟတော- ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွာ၍၊ သဠိယောဇနံ- ယူဇနာ ၆၀ ဝေးကွာသော၊ ကပိလဝတ္ထု- ကပိလဝတ္ထုနေပြည်တော်သို့၊ ဒွိဟိ မာသေဟိ- နှစ်လတို့ဖြင့်၊ သမ္မာပုဏိ- ကောင်းစွာ ဆိုက်ရောက်လေပြီ။ သကျရာဇာနော- သာကီဝင်မင်းတို့သည်။ “အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဉာတိသေဋ္ဌံ- မြတ်သော ဆွေမျိုးကို၊ ပဿိဿာမ- ကြည့်ရှုကြကုန်အံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ သန္နိပတိတွာ- စုရုံးကြ ကုန်၍ (စည်းဝေးကြကုန်၍)၊ နိဂြောဓာရာမံ- နိဂြောဓာရုံကို၊ ဘဂဝတော စ- မြတ်စွာဘုရား၏လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်းအပေါင်း၏ လည်းကောင်း၊ ဝသနယောဂ္ဂံ- နေခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ ဂန္ထပုပ္ဖာဒိဟတ္တာ- နံသာ၊ ပန်းအစည်ရှိသည်တို့ကို လက်၌ စွဲကိုင်ကြကုန်လျက်၊ ပစ္စုဂ္ဂမနံ- ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သတ္တာရံ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ နိဂြောဓာရာမံ- နိဂြောဓာရုံကျောင်းတော် သို့၊ ပဝေသေသုံ- ဝင်ရောက်စေကုန်ပြီ။ တတြ- ထိုနိဂြောဓာရုံကျောင်းတော်၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဝိသတိသဟဿခိဏာသဝ- ပရိဝုတော- ရဟန္တာနှစ်သောင်း ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ) ပညတ္ထဝရ- ဗုဒ္ဓါသနေ- ခင်းထားအပ်သော မြတ်သော ဘုရားရှင်တို့၏ နေရာ၌၊ နိသီဒိ- သီတင်းသုံး ထိုင်နေပြီ၊ သာကိယာ- သာကီဝင်တို့သည်၊ မာနတ္ထဒွါ- မာန ခက်ထန်ကြကုန်သည်၊ ဝါ- ခက်ထန်သော မာန်မာနရှိကြကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ သတ္ထု- မြတ်စွာဘုရားအား၊ ပဏိပါတံ- ပျပ်ဝပ်ရိုကျိုး ရှိခိုးဦးညွတ်ခြင်းကို၊ နာကံသု- မပြုကြကုန်။ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တေသံ- ထိုသာကိယတို့၏၊ အဇ္ဈာသယံ- စိတ်ဆန္ဒအလိုကို၊ ဩလောကေ- တွာ- ကြည့်ရှု၍၊ မာနံ- မာန်မာနကို၊ ဘဒ္ဒိတွာ- ချိုးဖျက်၍၊ တေ- ထို သာကိယတို့ကို၊ ဓမ္မဒေသနာယ- တရားဟောခြင်းဖြင့်၊ ဘာဇနေ- ခွဲခြား ဝေဖန်ခြင်းတို့ကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ အဘိညာပါဒကံ- အဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- စတုတ္ထဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ (တတော- ထိုစတုတ္ထဈာန်မှ)၊ ဝုဋ္ဌာယ- ထ၍၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တု- ပျံတက်၍၊ တေသံ- ထိုသာကိယတို့၏၊ သီသေ- ဦးခေါင်းပေါ်၌၊

ပါဒပံသုံ - ခြေ၌ကပ်နေသော မြေမှုန့်ကို၊ ဩကိရမာနော ဝိယ - လောင်းချကြချသကဲ့သို့၊ ကဏ္ဍမ္မရက္ခမူလေ - ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူးသည် စိုက်ပျိုးအပ်သော သရက်ဖြူပင်အရင်း(အနီး)၌၊ ကတပါဠိဟာရိယသဒိသံ - ပြုအပ်၊ ပြုအပ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့်တူသော၊ ယမကပါဠိဟာရိယံ - ရေ၊ မီး အစုံလိုက် အစုံလိုက်ဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ အကာသိ - ပြုတော်မူပြီ။ ရာဇာ - သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ တံ အစ္ဆရိယံ - ထိုအံ့ဩဖွယ်ကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ “အယံ - ဤငါ၏ သားတော်ဘုရားသည်၊ လောကေ - လောကသုံးပါး၌၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော - မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဝန္တိ - ရှိခိုးလေပြီ။ ပန - ဆက်၊ ရညာ - သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ (ဘဂဝတိ - မြတ်စွာဘုရားကို)၊ ဝန္တိတေ - ရှိခိုးအပ်သည်ရှိသော်၊ တေ - ထိုသားကိယတို့သည်၊ ဌာတုံ နာမ - ရှိမခိုးဘဲ တည်ရှိခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ - မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သာကိယာ - သာကီနွယ်ဝင်တို့သည်၊ ဝန္တိသု - ရှိခိုးကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ၊ ၅။) ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယမကပါဠိဟာရိယံ - ရေ၊ မီး အစုံလိုက်အစုံလိုက်ဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ကရောန္တော - ပြခြင်းအမှု ပြုသည်ရှိသော်၊ လောကဝိဝရဏ - ပါဠိဟာရိယမိ - လောကကို ဖွင့်ဖော်ပြသော တန်ခိုးပြာဠိဟာကိုလည်း၊ အကာသိ - ပြုတော်မူပြီ။ ယသ္မိ - ယင်းလောကကို ဖွင့်ဖော်ပြသော တန်ခိုးပြာဠိဟာသည်၊ ဝတ္တမာနေ - ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ မနုဿာ - လူတို့သည်၊ မနုဿလောကေ - လူပြည်၌၊ ယထာဌိတာ ဧဝ - တည်ရှိနေကြမြဲ ရပ်နေကြမြဲ အတိုင်းသာလျှင်၊ ယထာ နိသိန္နာဝ - ထိုင်နေကြမြဲ အတိုင်းသာလျှင်၊ စာတု - မဟာရာဇိကတော - စာတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံမှ၊ ပဌာယ - စ၍၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ - အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒေဝေ - နတ် ဗြဟ္မာတို့ကို၊ တတ္ထ တတ္ထ - ထိုထိုဘုံ၌၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဘဝနေ - ဘုံဗိမာန်၌၊ ကိဋ္ဌန္တေ စ - မြူးတူးပျော်ပါး ကစားနေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေန - နတ်အာနုဘော်တန်ခိုးဖြင့်၊ ဇောတန္တေ စ - ထွန်းလင်း တောက်ပနေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဟတိ - ကြီးမား

များပြားသော၊ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ- နတ်စည်းစိမ်ကို၊ အနာဘဝန္တေ စ- ခံစား
 နေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သန္တာနိ- ငြိမ်းအေးကုန်သော၊ သမာပတ္တိ-
 သုခါနိ- သမာပတ် ချမ်းသာတို့ကို၊ အနာဘဝန္တေ စ- ခံစားနေသည်တို့ကို
 လည်းကောင်း၊ အညမည- အချင်းချင်း၊ ဓမ္မ- တရားကို၊ သာကစ္ဆန္တေ
 စ- ဆွေးနွေးနေသည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါနာဘဝေန- မြတ်စွာဘုရား၏
 အာနုဘော်တန်ခိုးဖြင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ မံသစက္ခုနာဝ-
 ပကတိအသားဆိုင် မျက်စိဖြင့်သာလျှင်၊ ပဿန္တိ- မြင်ကြရကုန်၏၊ တထာ-
 ထိုအတူ၊ ဟေဋ္ဌာပထဝိယံ- မြေအောက်၌၊ (ဌိတေသု- တည်ရှိကြကုန်သော၊)
 အဋ္ဌသု- ရှစ်ထပ်ကုန်သော၊ မဟာနိရယေသု စ- ငရဲကြီးတို့လည်းကောင်း၊
 သောဠ-သသု- ၁၆ မျိုးကုန်သော၊ ဥဿဒနိရယေသု စ- အခြံအရံ ငရဲငယ်
 တို့လည်းကောင်း၊ လောကန္တရနိရယေ စ- လောကန္တရိုက် ငရဲလည်းကောင်း၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုငရဲတို့၌၊ မဟာဒုက္ခံ- ကြီးစွာသော
 ဆင်းရဲကို၊ အနာဘဝမာနေ- ခံစားကုန်သော၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊
 ပဿန္တိ- မြင်ကြရကုန်၏။ ဒဿသဟဿိလောကဓာတုယံ- တစ်သောင်း
 သော လောကဓာတ် ၌၊ ဒေဝါ- နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ မဟစ္စဒေဝါနာဘဝေန-
 မြတ်သော နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တထာဂတံ- ဘုရားရှင်သို့၊
 ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ အစ္ဆရိယဗ္ဗတစိတ္တဇာတာ- အံ့ဩသော စိတ်၊
 မဖြစ်စဖူး ထူး ဆန်းသော စိတ်ဖြစ်ကြကုန်သည်၊ ပဉ္စလိကာ- လက်အုပ်ချီ
 ကြကုန်သည်၊ နမဿမာနာ- ရှိခိုးကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ပယိရပါသန္တိ-
 ချဉ်းကပ်ကြကုန် ၏၊ ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိသံယုတ္တာ- မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးဂုဏ်
 နှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ဂါထာယော- ဂါထာတို့ကို၊ ဥဒါဟရန္တာ- မြှက်ဆိုကြ
 ကုန်လျက်၊ ထောမေန္တိ- ချီးမွမ်းကြကုန်၏။ အပ္ပေါဋ္ဌေန္တိ- လက်ပန်း
 ပေါက်ခတ်ကြကုန်၏။ ဟသန္တိ- ရယ်မော ရွှင်လန်းကြကုန်၏။ ပီတိသောမ-
 နဿံ- နှစ်သက်ဝမ်း မြောက်ခြင်းကို၊ ပဝေဒေန္တိ- ပြောကြားကြကုန်၏။
 ယံ- ယင်းသို့ ပြောကြားခြင်းကို၊ သန္တာယ- ရည်ရွယ်၍၊ “ဘုမ္မာ မဟာ-
 ရာဇိကာ တာဝတိံသာ ။ပ။ အာနန္ဒိတာ ဝိပုလမကံသု ယောသ”န္တိ- ဟူ၍၊
 ဂုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကဂါထာအနက်။ ။ ဘုမ္မာ- ဘုမ္မစိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝါ
 စ- နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာရာဇိကာ- စာတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံ
 ၌ နေကုန်သော၊ ဒေဝါ စ၊ တာဝတိံသာ- တာဝတိံသာဘုံ၌နေကုန်သော၊
 ဒေဝါ စ၊ ယာမာ- ယာမာဘုံ၌ နေကုန်သော၊ ဒေဝါ စ၊ တုသိတာ-
 တုသိတာဘုံ၌ နေကုန်သော၊ ဒေဝါ စ၊ နိမ္မိတာ- နိမ္မိတာရတီဘုံ၌
 နေကုန်သော၊ ဒေဝါ စ၊ ပရနိမ္မိတာ- ပရနိမ္မိတာဝသဝတ္တီဘုံ၌ နေကုန်
 သော၊ ဒေဝါ စ၊ ဗြဟ္မကာယိကာ- ဗြဟ္မာအပေါင်း(ဗြဟ္မာဗိမာန်)၌
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ ဗြဟ္မာနော- အကြင်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏။
 (တေပိ ဗြဟ္မာနော စ- ထိုဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း၊) အာနန္ဒိတာ-
 နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိပုလံ- ပြန့်ပြော
 သော၊ ယောသံ- ချီးမွမ်းအံ့သြသံကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ၊ ၆။)ဟိ- ဆက်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဒသဗလော- မြတ်စွာဘုရား
 ရှင်သည်၊ “အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတုလံ- ပြိုင်ဘက်ရည်တူ ရှိတော်မူသော၊
 ဗုဒ္ဓဗလံ- မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စွမ်းအားတော်ကို၊ ဒဿေဿာမိ- ပြပေအံ့”၊
 ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မဟာကရုဏာယ- မဟာကရုဏာတော်သည်၊ သ-
 မုဿာဟိတော- ကောင်းစွာတိုက်တွန်းအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) အာကာသေ-
 ကောင်းကင်၌၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠသမာဂမေ- တစ်သောင်းသော စကြ
 ဝဠာတိုက် ပေါင်းဆုံမိရာ နေရာ၌၊ စင်္ကမံ- စင်္ကြံကို၊ မာပေတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊
 (ဤစကားရပ်ဖြင့် စင်္ကြံ၏ အလျားအရှည်မှာ တစ်သောင်းသော စကြဝဠာ
 တိုက်နှင့် ထပ်တူညီမျှရှိကြောင်း ပြဆိုလိုဟန် ရှိသည်။) ဒွါဒသယောဇနဝိတ္ထ-
 တေ- ၁၂-ယူဇနာ အနံရှိသော၊ သဗ္ဗရတနမယေ- အလုံးစုံ ရတနာဖြင့်ပြီး
 သော၊ စင်္ကမေ- စင်္ကြံ၌၊ ဌိတော- ရပ်တော်မူလျက်၊ ယထာဝုတ္တံ- အကြင်
 အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော(ဋ္ဌ၊ ၅ တွင် ပြဆိုခဲ့သည့် ယမကပြာဠိဟာနှင့်
 လောကဝိဝရဏပြာဠိဟာကို ဆိုလို။ ယင်းပုဒ်ကို ပါဠိဟာရိယံ ၌ စပ်။)
 ဒေဝမနုဿနယနဝိဟင်္ဂီနံ- နတ်၊ လူတို့၏ မျက်စိဟုဆိုအပ်သော ငှက်တို့၏၊
 ဧကနိပါတဘူတံ- တစ်ပေါင်းတည်း ကျရောက်(စုဝေး)ရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်ထ
 သော၊ အစ္စရိယံ- အံ့သြဖွယ်ဖြစ်ထသော၊ အနညဿာဓာရဏံ- ဘုရားမှ

တစ်ပါး အခြားသူတို့နှင့် ဆက်ဆံမှုမရှိသော၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမာဓိဉာ-ဏာနုဘာဝဒီပနံ - သမာဓိနှင့် ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းသတ္တိကို ပြကြောင်း ဖြစ်သော၊ ပါဠိဟာရိယံ - တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ဒေသေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ တသ္မိံ စင်္ကမေ - ထိုရတနာစင်္ကြံ၌၊ စင်္ကမန္တော - စင်္ကြံလျှောက်လျက်၊ ဝေနေယျာနံ - ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါ တို့၏၊ (အဇ္ဈာသယာနရူပံ-တွင် အဇ္ဈာသယ ၌ စပ်) ဝါ - တို့အား၊ (ဒေသေတိ ၌ စပ်)။ အဇ္ဈာသယာနရူပံ - အလိုဆန္ဒအဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ၊ အစိန္တေယျာနုဘာဝါယ - မကြံအပ် မကြံစည်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိသော၊ အနောပမာယ - ခိုင်းနှိုင်းဖွယ်ရာ ဥပမာမရှိသော၊ ဗုဒ္ဓလိဋ္ဌာယ - ဘုရား ရှင်၏ တင့်တယ်စွယ်စုံခြင်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ ဒေသေသိ - ဟောတော်မူ ပြီ။

တေန - ထို့ကြောင့်၊ “န ဟေတေ ဇာနန္တိ သဒေဝမနုဿာ ။ပ။ နဘေ ရတနမဏ္ဍိတ”န္တိ - ဟူ၍၊ ဗုဒ္ဓဝံသေ - ဗုဒ္ဓဝင်၌၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကဂါထာပါဠိအနက်။ ။ “နရုတ္တမော - လူသုံးပါးတို့ထက် မြတ်တော်မူသော၊ ဝါ - လူသုံးပါးတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ အယံ ဗုဒ္ဓေါ - ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကီဒိသကော - အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သူနည်း(ဘယ်လိုလူနည်း)? (ဣမဿ ဗုဒ္ဓဿ - ဤမြတ်စွာ ဘုရား၏၊) (အယံ ဗုဒ္ဓေါ ကို ဝိဘတ်ပြင်ပေး) ဣဒ္ဓိဗလံ စ - တန်ခိုးတော် စွမ်းအားသည်လည်းကောင်း၊ ပညာဗလဉ္စ - ဉာဏ်တော်စွမ်းအားသည် လည်းကောင်း၊ ကီဒိသံ - အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း၊ (ဘယ်လိုပါ လိမ့်)? လောကဟိတဿ - လောကသားတို့၏ အစီးအပွားကို ဆောင် ရွက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဗုဒ္ဓဗလံ - ဘုရားရှင်၏ ကာယစွမ်း အား ဉာဏစွမ်းအားတော်သည်၊ ကီဒိသံ - နည်း?” (ဣတိ - ဤသို့၊) သဒေဝမနုဿာ - နတ်၊ လူတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ - ဤဆွေ တော်မျိုးတော်တို့သည်၊ န ဇာနန္တိ ဟိ = န ဇာနန္တိ ဧဝ - မသိကြကုန်သည် သာလျှင်တည်း။

“နရုတ္တမော- သော၊ အယံ ဗုဒ္ဓေါ- သည်၊ ဧဒိသကော- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သောသူ(ဤကဲ့သို့ သဘောရှိသောသူ)တည်း၊ ဣမဿ ဗုဒ္ဓဿ- ၏၊ ဣဒ္ဓိဗလံ စ- ကောင်း၊ ပညာဗလံ စ- ကောင်း၊ ဧဒိသံ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်(ဤကဲ့သို့ သဘောရှိ)၏၊ လောကဟိတဿ- ၏၊ ဗုဒ္ဓဗလံ- သည်၊ ဧဒိသံ- ၏၊” ဣတိ- သို့၊ သဒေဝမနုဿာ- ကုန်သော၊ ဧတေ- တို့သည်၊ န ဇာနန္တိ ဟိ- တည်း။

ဟန္တ- ယခု၊ အဟံ- ငါဘုရားရှင်သည်၊ အနုတ္တရံ- အတူမရှိ မြတ်လှစွာသော၊ ဗုဒ္ဓဗလံ- မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်စွမ်းအားတော်ကို၊ ဒဿယိဿာမိ- ပြသပေအံ့၊ နဘေ- ကောင်းကင်၌၊ ရတနမဏ္ဍိတံ- ရတနာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ စင်္ကမံ- စင်္ကြံကို၊ မာပယိဿာမိ- ဖန်ဆင်းပေအံ့။

(၄၊ ၆။) ဧဝံ- ဤသို့၊ တထာဂတေ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အတ္တ- နော- မိမိ၏၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဒီပနံ- ဘုရားရှင်၏ အစွမ်းသတ္တိကို ပြကြောင်းဖြစ် သော၊ ပါဠိဟာရိယံ- တန်းခိုးပြာဠိဟာကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေန္တေ- ဟောတော်မူသည်ရှိသော်၊ ဓမ္မသေနာပတိ- တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော- ရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ရာဇ- ဂဟေ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဂိဇ္ဈကုဋပဗ္ဗတေ- ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌၊ ဌိတော- တည်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ပဿိတွာ- မြင်တော်မူ၍၊ တေန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝသန္တဿနေန- ထိုသို့ ဘုရားရှင်၏ အစွမ်း သတ္တိကို ကောင်းစွာ ပြခြင်းဖြင့်၊ အစ္ဆရိယဗျူတစိတ္တဇာတော- ဖြစ်သော အံ့ဩထူးဆန်းသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) “ဟန္တ- ယခု၊ အဟံ- သည်၊ ဘိယျေသောမတ္တာယ- အတိုင်းထက်အလွန်၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ- ဘုရားရှင်၏ အစွမ်းသတ္တိကို၊ လောကဿ- လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအား၊ ပါကဋ္ဌ- ထင်ရှားအောင်၊ ကရိဿာမိ- ပြပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ သဉ္ဇာတပရိ- ဝိတက္ကော- ဖြစ်သော အကြံအစည်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ပရိဝါရ- ဘူတာနံ- အခြံအရံ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုသတာနံ- ရဟန်းငါး ရာတို့အား၊ တမတ္ထံ- ထိုတန်ခိုးပြ တရားဟောကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ-

ပြောကြား၍၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ တာဝဒေဝ- အကြံဖြစ်ပြီးရာ ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊ သပရိဝါ- ရော- အခြံအရံနှင့်တကွ၊ ဘဂဝန္တိ- မြတ်စွာဘုရားသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- အနီးအစပ် ချဉ်းကပ်၍၊ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန- ငါးပါးသော ထိခြင်းဖြင့်၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဈလံ- ဆယ်ချောင်းသောလက်သည်းအပေါင်း အစုတို့ဖြင့် ထွန်းတောက်ပခြင်းရှိသော၊ အဉ္စလိ- လက်အုပ်ကို၊ သိရသိ- ဦးခေါင်း၌၊ ပဂ္ဂယု- ချီမြှောက်၍၊ တထာဂတဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ မဟာဘိနိဟာရံ စ- ဘုရားဆုပန်မှု(နိယတဗျာဒိတ်ခံယူမှု)ကိုလည်းကောင်း၊ ပါရမိပရိပူရဏဉ္စ- ပါရမီတော် ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးမှုကိုလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိ- မေးလျှောက်ပြီး၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တံ- ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာကို၊ ကာယသက္ကိ- သက်သေကို၊ ကတွာ- ပြ၍၊ တတ္ထ- ထိုတန်ခိုးပြာဋိဟာကိုပြရာ နေရာ၌၊ သန္တိပတိတမနုဿာနဉ္စေဝ- စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သော လူတို့အား လည်းကောင်း၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝဗြဟ္မာနဉ္စ- တစ်သောင်းသော စကြဝဠာတိုက်မှ (ရောက်ရှိလာကြကုန်သော) နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့အားလည်း ကောင်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ- ဘုရားရှင်၏ အစွမ်းသတ္တိကို၊ ပရိဒီပယန္တော- ပြလျက်၊ ဗုဒ္ဓဝံသံ- ဗုဒ္ဓဝင်ကို၊ ဒေသေသိ- ဟောတော်မူပြီး။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သာရိပုတ္တော မဟာပညော ။ပ။ ဟာသယန္တော သဒေဝက”န္တိ- ဟူ၍၊ (ဗုဒ္ဓဝံသေ- ဗုဒ္ဓဝင်၌၊ ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကဂါထာပါဠိအနက်။ ။ မဟာပညော- ကြီးမြတ်သော ပညာ ရှိတော်မူသော၊ သမာဓိဇ္ဈာနကောဝိဒေါ- သမာဓိဈာန်တရားတို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ ပညာယ- ပညာ၏၊ ပါရမိပုတ္တော- အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်တော်မူသော၊ သာရိပုတ္တော- သာရိပုတ္တရာ ထေရ်သည်၊ လောကနာယကံ- လူသုံးပါးတို့၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပုစ္ဆတိ- မေးလျှောက်၏။

(ကိံ ပုစ္ဆတိ- အဘယ်ကဲ့သို့ မေးလျှောက်သနည်း?) မဟာဝီရ- ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိတော်မူသော၊ နရတ္ထမ- လူသုံးပါးတို့တွင်

အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဝါ - လူသုံးပါးတို့ထက်
 မြတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တေ - သင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊
 အဘိနိဟာရေ - ဘုရားဆုပန်ခြင်းသည်၊ ကီဒိသော - အဘယ်ကဲ့သို့
 ရှုအပ်ပါသနည်း(ဘယ်လိုပါလဲ)? ဓီရ - ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
 ဘုရား၊ တယာ - သင်ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ ကမ္မိ ကာလေ -
 အဘယ်အချိန်၌၊ ဥတ္တမာ - မြတ်သော၊ ဗောဓိ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်
 မြတ်ကို၊ ပတ္တိတာ - တောင့်တအပ်ပါသနည်း?

ဒါနံ - ဒါနပါရမီသည်လည်းကောင်း၊ သီလဉ္စ - သီလပါရမီသည်
 လည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မံ - နေက္ခမ္မပါရမီသည်လည်းကောင်း၊ ပညာ -
 ပညာပါရမီသည်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယဉ္စ - ဝီရိယပါရမီသည်လည်း
 ကောင်း၊ ကီဒိသံ - အဘယ်ကဲ့သို့ သဘောရှိပါသနည်း? ခန္တီ - ခန္တီပါရမီ
 သည်လည်းကောင်း၊ သစ္စံ - သစ္စာပါရမီသည် လည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာနံ -
 အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီသည်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာပေက္ခာ စ - မေတ္တာပါရမီ၊
 ဥပေက္ခာပါရမီတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကီဒိသာ - အဘယ်ကဲ့သို့ သဘော
 ရှိပါကုန်သနည်း?

ဓီရ - ပညာရှိဖြစ်တော်မူသော၊ လောကနာယက - လူသုံးပါးတို့၏
 ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တယာ - သင်
 ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ ဒသ - ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပါရမီ - ပါရမီ
 တော်တို့ကို၊ ကီဒိသီ - အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ပုဏ္ဏာ -
 ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်ပါကုန်သနည်း? ဒသ - ကုန်သော၊ (လိုက်ပေး)
 ဥပပါရမီ - တို့ကို၊ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ ပုဏ္ဏာ - နည်း၊ ဒသ -
 ကုန်သော၊ ပရမတ္ထပါရမီ - ပရမတ္ထပါရမီတို့ကို၊ ကထံ - လျှင်၊ ပုဏ္ဏာ -
 နည်း? ဣတိ - ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ - ၏။)

ပုဋ္ဌော - မေးအပ်(အမေးလျှောက်ခံရ)သော၊ ကရဝီကပဓုရဂီရော -
 ကရဝီကံငှက်မင်းကဲ့သို့ ချိုသာသော အသံရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား
 သည်၊ တဿ - ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာ၏၊ ဟဒယံ - စိတ်နှလုံးကို၊ နိဗ္ဗာ -
 ပယန္တော - ငြိမ်းအေးစေလျက်၊ သဒေဝကံ - နတ်နှင့်တကွသော လူအ
 ပေါင်းကို၊ ဟာသယန္တော - ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေလျက်၊ တဿ -

ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ (တဿ - ကို နှစ်ထပ်ပေး၊ ကာကောလောကန နည်း၊ တန္တနည်းကြံ)၊ ဝိယာကာသိ - ဖြေကြားတော်မူပြီ။

ဧဝံ - ဤသို့၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ ဗုဒ္ဓဝံသေ - ဗုဒ္ဓဝင်ကို၊ ဒေသိတေ - ဟောတော်မူအပ်သည်ရှိသော်၊ ဓမ္မသေနာပတိ - တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော၊ အာယသ္မာ - သာရိပုတ္တရာ အရှင်မြတ်သည်၊ “ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဟေတုသမ္ပဒါ - အကြောင်းပါရမီနှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်းသည်၊ အဟော - ဪ အံ့ဩဖွယ်ရှိလေစွတကား။ သမုဒါဂမသမ္ပတ္တိ - အကြောင်းပါရမီအား လျော်စွာ လာရောက်မှုနှင့်(၏) ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အဟော - တကား။ မဟာဘိနိဟာရသမိဇ္ဈနာ - မြတ်သော ဆုတောင်း(ဆုပန်)မှု၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အဟော - တကား။ ဧတ္တကံ - ဤမျှလောက် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ - ကာလပတ်လုံး၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပါရမိယော - ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရေန္တေန - ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ ဒုက္ကရံ - ပြုနိုင်ခဲ့သော(ခဲ့ယဉ်းသဖြင့်ပြုအပ်သော)အမှုကို၊ ကတံ ဝတ - ပြုအပ်လေစွတကား။ စ - ဆက်၊ ယဒိဒံ = ယာ ဣမာ သဗ္ဗညုတာ - အကြင်အလုံးစုံကို သိသည်၏အဖြစ်(သဗ္ဗညုတဉာဏ်)သည် လည်းကောင်း၊ ဗလေသု - စွမ်းအားတို့၌၊ ယဒိဒံ = ယော အယံ ဝသီဘာဝေါ စ - အကြင်အလေ့အလာများသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ယဒိဒံ = ယာ ဣမာ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကတာ - အကြင် ဤသို့ကြီးမားသော တန်ခိုးရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ယဒိဒံ = ယာ ဣမာ ဧဝံ မဟာနုဘာဝတာ - အကြင် ဤသို့ ကြီးမားသော အစွမ်းသတ္တိရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊) ဧတံ - ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ် အစရှိသော အလုံးစုံသည်၊ ဧဝံ ဝိဓေသ - ဤသို့အပြားရှိသော၊ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏဿ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးခြင်းအား၊ ဝါ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရကြောင်း အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးခြင်းအား၊ အနုစ္စဝိကမေဝ - လျော်သည်သာဖြစ်သော၊ ဖလံ - အကျိုးတည်း”။ ဣတိ - ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာရမ္မဏံ - ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးလျှင် အာရုံရှိသော၊ ဉာဏံ - ဉာဏ်ကို၊ ပေသေသိ - ပို့လွှတ်ပြီ။ သော - ထိုတရား

စစ်သူကြီး ရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရား၏၊ အနည-
သာဓာရဏံ- အခြားသော ပစ္စေက၊ သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံသော၊ သီလံ-
သီလလည်းကောင်း၊ သမာဓိ- ကောင်း၊ ပညာ- ကောင်း၊ ဝိမုတ္တိ- အရဟတ္တ
ဖိုလ်လည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ- ပစ္စေကဉာဏဉာဏ်လည်းကောင်း၊
ဟိရိသြတ္တပွဲ- ဟိရိ သြတ္တပွဲလည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါဝီရိယံ- ကောင်း၊ သတိ-
သမ္ပဇဉ်- ကောင်း၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ- ကောင်း၊ သမထဝိပဿနာ-
ကောင်း၊ (နှစ်ပါးအုပ်စုတရား) တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ကုသလမူလာနိ-
ကုသိုလ်မူလတို့လည်းကောင်း၊ တီဏိ- ကုန်သော၊ သုစရိတာနိ- သုစရိုက်တို့
လည်းကောင်း၊ တယော- သုံးပါးကုန်သော၊ သမ္မာဝိတက္ကာ- သမ္မာဝိတက်တို့
လည်းကောင်း၊ တိဿော- သုံးပါးကုန်သော၊ အနဝဇ္ဇသညာယော- အနဝဇ္ဇ
သညာတို့လည်းကောင်း၊ တိဿော- ကုန်သော၊ ဓာတုယော- ဓာတ်တို့လည်း
ကောင်း၊ (သုံးပါးအုပ်စုတရား)၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာ-
နာ- သတိပဋ္ဌာန်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ သမ္ပပ္ပဓာနာ-
သမ္ပပ္ပဓာန်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ- ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့လည်း
ကောင်း၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ- အရိယမဂ်တို့လည်း
ကောင်း၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊ အရိယဖလာနိ- အရိယဖိုလ်တို့
လည်းကောင်း၊ စတဿော- လေးပါးကုန်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ- ပဋိသမ္ဘိဒါတို့
လည်းကောင်း၊ စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏာနိ- လေးပါးသော ယောနိတို့ကို
ပိုင်းခြားသိတတ်သော ဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊
အရိယဝံသာ- အရိယဝံသတရားတို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ၊ ဝေသာရဇ္ဇဉာ
ဏာနိ- ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ (လေးပါးအုပ်စု တရား)၊ ပဉ္စ-
ငါးပါးကုန်သော၊ ပဓာနိယင်္ဂီနိ- ပဓာနိယင်္ဂတရားတို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စိဂိ-
ကော- အင်္ဂါငါးပါးရှိသော၊ သမ္မာသမာဓိ- သမ္မာသမာဓိ လည်းကောင်း၊
ပဉ္စ၊ ဣန္ဒြိယာနိ- ဣန္ဒြေတို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ၊ ဗလာနိ- ဗိုလ်တို့လည်း
ကောင်း၊ ပဉ္စ၊ နိဿရဏိယာ ဓာတုယော- နိဿရဏိယဓာတ် (သံသရာမှ

ထွက်မြောက်ကြောင်းတရား)တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ၊ ဝိမုတ္တာယတနဉာဏာ-
 နိ^၁- ဝိမုတ္တာယတနဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ၊ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာ^၂-
 ဝိမုတ္တိ(အရဟတ္တဖိုလ်)ဉာဏ်ကို ရင့်ကျက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့
 လည်းကောင်း၊ (ငါးပါးအုပ်စုတရား)။ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ သာရဏီ-
 ယာ^၃- သာရဏီယဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဆ၊
 အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ^၄- အနုဿတိဋ္ဌာနတရားတို့လည်းကောင်း၊ ဆ၊ ဂါရဝါ^၅-
 ဂါရဝတရားတို့လည်းကောင်း၊ ဆ၊ နိဿရဏိယာ ဓာတုယော^၆- လည်း
 ကောင်း၊ ဆ၊ သတတဝိဟာရာ^၇- သတတဝိဟာရ(အမြဲမပြတ် နေထိုင်
 ကြောင်း)တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဆ၊ အနုတ္တရိယာနိ^၈- အနုတ္တရိယ (အမြတ်
 ဆုံး)တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဆ၊ နိဗ္ဗေဘာဂိယာ သညာ^၉- နိဗ္ဗေဘာဂိယ
 သညာ(ကိလေသာတို့ကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခြင်းအဖို့ရှိသော အမှတ်သညာ)
 တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဆ၊ အဘိညာ^{၁၀}- အဘိညာဉ်တရားတို့လည်း
 ကောင်း၊ ဆ၊ အသာဓာရဏဉာဏာနိ^{၁၁}- အသာဓာရဏဉာဏ်တို့လည်း
 ကောင်း၊ (ခြောက်ပါးအုပ်စုတရား)။ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ အပရိဟာ-
 နိယာ^{၁၂}- မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း(ကြီးပွားကြောင်း)ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရား
 တို့လည်းကောင်း၊ သတ္တ- ကုန်သော၊ အရိယဇနာနိ^{၁၃}- အရိယာတို့၏
 ဥစ္စာတို့လည်း ကောင်း၊ သတ္တ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ^{၁၄}- ဗောဇ္ဈင်တရားတို့လည်းကောင်း၊

၁။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၀။

၂။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၁။

၃။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၃။

၄။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၇။

၅။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၂။

၆။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၅။

၇။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၇။

၈။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၇။

၉။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈။

၁၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၆-၇။

၁၁။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၃။

၁၂။ ဒီ၊ ၂။ ၆၅။ အံ၊ ၂။ ၂၇၄၊ ၄၀၇၊ ၄၁၉။ သံ၊ ၃။ ၇၇။

၁၃။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈။

၁၄။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈။

သတ္တ၊ သပ္ပုရိသဓမ္မာ^၁- သူတော်ကောင်းတရားတို့လည်းကောင်း၊ သတ္တ၊ နိဒ္ဒသဝတ္ထုနီ^၂-(နောက်တစ်ဖန်) ၁၀-နှစ်သို့ မရောက်လာခြင်း၏ အကြောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဝါ- (နောက်တစ်ဖန် ၁၀-နှစ်သို့ မရောက်လာခြင်းစသည်တို့၏ အကြောင်းတို့လည်းကောင်း၊ (အလယ်အာဒိပုဒ်ကျေ)၊ သတ္တ၊ သညာ^၃- သညာတို့လည်းကောင်း၊ သတ္တ၊ ဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလဒေသနာ^၄- မြတ်သော အလှူကို ခံထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောကြားရာဒေသနာတို့လည်းကောင်း၊ သတ္တ၊ ခီဏာသဝဗလဒေသနာ^၅- ရဟန္တာတို့၏ အားအစွမ်းကို ဟောကြားရာ ဒေသနာတို့လည်းကောင်း၊ (ခုနစ်ပါးအုပ်စုတရား)။ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပညာပဋိလာဘဟေတုဒေသနာ^၆- အသိပညာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဟောကြားရာ ဒေသနာလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ သမ္မတ္တာနီ^၇- မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သဘောတရားတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ လောကဓမ္မာတိက္ကမာ^၈- လောကဓံတရားတို့ကို ကျော်လွန်ခြင်းတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ အာရမ္မဝတ္ထုနီ^၉- အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယ၏အကြောင်းတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ အက္ခဏဒေသနာ^{၁၀}- မသင့်လျော်သော ခေတ်အခါ(ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ စသည် နဝမ မဟုတ်သောခဏ)ကို ဟောကြားခြင်း(ရာ)ဒေသနာတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ မဟာပုရိသဝိတက္ကာ^{၁၁}- ယောက်ျားမြတ်တို့၏ အကြံအစည်တို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ အဘိဘာယတနဒေသနာ^{၁၂}- အဘိဘာယတနကို ဟောကြားရာ ဒေသနာ တို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ၊ ဝိမောက္ခာ^{၁၃}- ဝိမောက္ခတရားတို့လည်းကောင်း၊ (ရှစ်ပါးအုပ်စုတရား)။ နဝ- ကိုးပါးကုန်သော၊ ယောနိသောမနသိကာရ-

၁။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈။

၂။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၉။ အံ၊ ၂။ ၄၀၇။

၃။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၉။ ၂၄၂။

၄။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၀။

၅။ ဒီ၊ ၃။ ၂၄၂။

၆။ မိလိန္ဒ။ ၁၀၀။

၇။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၁။

၈။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၂။ အံ၊ ၃။ ၁၄၉။

၉။ အံ၊ ၃။ ၆၀

၁၀။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၂၊ ၂၄၇။ အံ၊ ၃။ ၁၄၉။

၁၁။ ဒီ၊ ၂။ ၉၂။ အံ၊ ၃။ ၁၂၅။

၁၂။ ဒီ၊ ၂။ ၆၀။ မ၊ ၂။ ၂၀၅။ အံ၊ ၁။ ၄၂။ အံ၊ ၃။ ၁၂၆-၇။ အဘိ၊ ဝိ။ ၃၅၆။

မူလကာ ဓမ္မာ^၁- ယောနိသောမနသိကာရလျှင် အရင်းရှိကုန်(အခြေခံ မူလရှိ ကုန်)သော တရားတို့လည်းကောင်း၊ နဝ၊ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂါနိ^၂-စင်ကြယ်စွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းအင်္ဂါတို့လည်းကောင်း၊ နဝ၊ သတ္တာဝါသဒေသနာ^၃- သတ္တာဝါသဒေသနာတို့လည်းကောင်း၊ နဝ၊ အာယာတပုဋ္ဌိဝိနယာ^၄- ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏ ငြိမ်းပျောက် ကြေအေးကြောင်း တရားတို့လည်းကောင်း၊ နဝ၊ သညာ^၅- သညာတို့လည်းကောင်း၊ နဝ၊ နာနတ္ထဒေသနာ^၆- နာနတ္ထဒေသနာတို့လည်းကောင်း၊ နဝ၊ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ^၇- အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားအပ်သော ဈာန်တရားတို့လည်းကောင်း၊ (ကိုးပါးအုပ်စု တရား)။ ဒသ - ဆယ်ပါးကုန်သော၊ နာထကရဏာ^၈- (မိမိ၏) ကိုးကွယ် အားထားရာကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ ကသိဏာယတနာနိ^၉- ကသိုဏ်းတည်းဟူသော (ဈာန်၏) ဖြစ်ရာ၊ တည်ရာ ဖြစ်သော အာရုံတရားတို့လည်းကောင်း၊ ဝါ - ကသိုဏ်းအာရုံဟူသော အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်(ကသိုဏ်းဈာန်)တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ - ကသိုဏ်း အာရုံဟူသော အကြောင်းရှိသော ဈာန်တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ ကုသလ- ကမ္မပထာ^{၁၀}- ကုသလကမ္မပထတရားတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ သမ္မတ္တာနိ^{၁၁}- မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သဘောတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ အရိယ- ဝါသာ^{၁၂}- အရိယာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သာ မှီခိုနေထိုင်ရာ တရားတို့လည်း

၁။ ဒီ၊ ၃။ ၂၅၂။

၂။ ဒီ၊ ၂။ ၂၅၂။

၃။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၈-၉။ ၂၅၂-၃။

၄။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၈၊ ၂၅၄။

၅။ ဒီ၊ ၃။ ၂၅၉။

၆။ ပဋိ၊ သံ။ ၈၄။

၇။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၀-၁၊ ၂၅၄-၅။

၈။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၀-၃။ ၂၅၅-၆။ အံ၊ ၃၊ ၂၇၅-၆။

၉။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၃။ မ၊ ၂၊ ၂၀၇။ အံ၊ ၃၊ ၂၉၃။ နေတ္ထိ။ ၇၅။

၁၀။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၄။ ၂၅၇။

၁၁။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၅၈။

၁၂။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၄။ ၂၅၇။

ကောင်း၊ ဒသ၊ အသေက္ခာ^၁ - အသေက္ခရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ ရတနာနိ^၂ - ရတနာတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ တထာဂတဗလာနိ^၃ - မြတ်စွာဘုရား၏ အားတော်တို့လည်းကောင်း၊ (ဆယ်ပါးအုပ်စုတရား)။ ဧကာဒသ - ၁၁-ပါးကုန်သော၊ မေတ္တာနိသံသာ^၄ - မေတ္တာ၏ အကျိုးအာနိသင်တို့လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသ - ၁၂-ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မစက္ကာကာရာ^၅ - ဓမ္မစကြာအခြင်းအရာတို့လည်းကောင်း၊ [ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်၌ သစ္စာတစ်ပါးလျှင် ဉာဏ်တော်အခြင်းအရာ သုံးပါးစီရသဖြင့် သစ္စာလေးပါးအတွက် ဉာဏ်တော်အခြင်းအရာ ၁၂-ပါး (၄×၃=၁၂) ဖြစ်လေသည်။] တေရသ - ၁၃-ပါးကုန်သော၊ ဓုတင်္ဂဂုဏာ^၆ - ဓုတင်တရားစုတို့လည်းကောင်း၊ (ဂုဏသဒ္ဓါ ရာသျှတ္ထကြံ)၊ စုဒ္ဓသ - ၁၄-ပါးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ^၇ - မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော်တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဒသ - ၁၅-ပါးကုန်သော၊ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ^၈ - အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင့်ကျက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တရားတို့လည်းကောင်း၊ သောဠသဝိဓာ - ၁၆-ပါးအပြားရှိကုန်သော၊ အာနာပါနဿတီ^၉ - အာနာပါနဿတီတို့လည်းကောင်း၊ သောဠသ - ၁၆ ပါးကုန်သော၊ အပရမ္မရိယာ^{၁၀} - နောက်နောက်လျှောက်ကြားအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - ကျေးဇူးတရားတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာ -

၁။ ဒီ၊ ၃။ ၂၂၅။ ၂၆၀။

၂။ ဝိ၊ ၂။ ၂၁၂။

၃။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၁၆၄ စသည်။

၄။ အံ၊ ၃။ ၅၄၂။ ပဋိသံ။ ၃၁၃။ မိလိန္ဒ။ ၁၉၅။

၅။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၅၈။

၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၇။ သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂။ ၂၁၃။ ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၃၂၃-၄။

၇။ ပဋိသံ။ ၁၂၇-၈။ ၂၂၈။

၈။ ပဋိသံ။ ၁၉၈။ မ၊ ၅။ ၄။ ၂၄၃-၄။

၉။ မ၊ ၂။ ၈၈-၉။ မ၊ ၃။ ၁၂၅။ သံ၊ ၃။ ၂၇၁-၂။

၁၀။ ဒီ၊ ၅။ ၃။ ၅၉။

ရသ- ၁၈ ပါးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ^၁- မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးဂုဏ် (မြတ်စွာဘုရားတို့သာ သီးသန့်ရနိုင်သော အာဝေဏိကဂုဏ်)တို့လည်းကောင်း၊ ဧကူနဝီသတိ- တစ်ခုယုတ် ၂၀ သော၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ^၂- ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ စတုစတ္တာလီသ- ၄၄ ပါးသော၊ ဉာဏဝတ္ထုနိ^၃- ဉာဏ်ဟူသော အကြောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဝါ- ဉာဏ်၏ အကြောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ပညာသ^၄- ၅၀ သော၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာနိ- ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ ပရောပဏ္ဏာသ^၅- ၅၀ ကျော်သော၊ ဝါ- ၅၆ ပါးသော၊ ကုသလဓမ္မာ- ကုသိုလ်တရားတို့လည်းကောင်း၊ သတ္တ- သတ္တတိ^၆- ၇၇ ပါးသော၊ ဉာဏဝတ္ထုနိ- ကောင်း၊ စတုဝီသတိကောဠိ- သတသဟဿသမာပတ္တိသဉ္ဇာရိတမဟာဝဇီရဉာဏ်^၇- ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်းကုန်သော သမာပတ်တရားတို့၌ လှည့်လည်ကျက်စားအပ်ကုန်သော မဟာဝဇီရဉာဏ်တော်လည်းကောင်း၊ ဝါ- သမာပတ်တရားတို့၌ လှည့်လည် ကျက်စားအပ်ကုန်သော ကုဋေနှစ်သန်းတစ်သိန်းရှိ မဟာဝဇီရဉာဏ်တော် လည်းကောင်း၊ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာနပဝိစယပစ္စဝေက္ခဏာဒေသနာဉာဏာ- နိ- အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော နည်းစနစ်ရှိသည့် သမန္တပဋ္ဌာန်းတရားတော် ကို စိစစ်၊ ဆင်ခြင်၊ ဟောကြားသော ဉာဏ်တော်တို့လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အနန္တာသု- အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိကုန်သော၊ လောကဓာတူ- သု- လောကဓာတ်တို့၌၊ အနန္တာနံ- အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ အာသယာဒိဝိဘာဝနဉာဏာနိ စ- အလိုဆန္ဒအစရှိ သည်တို့ကို ထင်ရှားစွာ သိတတ်သော ဉာဏ်တော်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကေ- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ အစိန္တေယျာနုဘာဝေ- မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်သော စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော် ရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ- မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ဓမ္မန္တယတော-

၁။ ဒီ၊ ဋ၊ ၃။ ၁၇၆။

၂။ သင်္ဂဟ။ ၁၆၁။

၃။ သံ၊ ၁။ ၂၈၈။

၄။ တိပိဓာန်၊ ၄(ခ)။ ၅၁။

၅။ အဘိ၊ ဋ၊ ၁။ ၃၅။

၆။ သံ၊ ၁။ ၂၉၀။

၇။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၅၆။

တရားတော်သို့ အစဉ်လိုက်သောအားဖြင့်၊ အနုဂစ္ဆန္တော- အစဉ်လိုက်သည်ရှိသော်၊ အနုဿရန္တော- အစဉ်အောက်မေ့သည်ရှိသော်၊ အန္တိ- အဆုံးကို၊ နေဝ ပဿိ- မမြင်သည်သာ၊ ပမာဏံ- အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို၊ န ပဿိ- မမြင်။ ဟိ- မှန်၊ ထေရော- ရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ အတ္တနော- ပိ- မိမိ၏သော်မှလည်း၊ ဂုဏာနံ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့၏၊ အန္တိ ဝါ- အဆုံးအပိုင်းအခြားကိုလည်းကောင်း၊ ပမာဏံ ဝါ- အတိုင်းအတာ ပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇန္တော- ဆင်ခြင်သည်ရှိသော်၊ န ပဿတိ နာမ- မမြင်တုံဘိသေး၏။ သော- ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂုဏာနံ- တို့၏၊ ပမာဏံ- ကို၊ ကိံ ပဿတိ- အဘယ်မှာမြင်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဟိ- မှန်၊ ယဿ ယဿ- အကြင် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပညာ- ပညာသည်၊ မဟတီ- ကြီး၏၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်သည်၊ ဝိသဒ္ဓိ- သန့်ရှင်း၏၊ သော သော- ပညာကြီး၍ ဉာဏ်သန့်ရှင်းသော ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ- မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးဂုဏ်၌၊ မဟန္တတော- ကြီးမားများပြားသောအားဖြင့်၊ သဒ္ဓဟတိ- ယုံကြည် ၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ ထေရော- ရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ဂုဏာနံ- တို့၏၊ ပမာဏံ ဝါ- ကောင်း၊ ပရိစ္ဆေဒံ ဝါ- ကောင်း၊ အပဿန္တော- မမြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ) “သာဝကပါရမီဉာဏေ- အဂ္ဂသာဝက ပါရမီဉာဏ်၌၊ ဌိတဿ- တည်ရှိသော၊ မာဒိသဿ နာမ- ငါကဲ့သို့သော ထေရ်၏သော်မှ၊ ဉာဏေန- ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာ- ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ- ပိုင်းခြားသိရှိခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း(မစွမ်းနိုင်)၊ ဣတရေသံ- ငါမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ကား၊ ပဂေဝ- အဘယ်မှာလျှင်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။ အစိန္တေယျာ- မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်ကုန်သော။ အပရိမေယျဘေဒါ- မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အပြားရှိကုန်သော။ မဟာနုဘာဝါ- ကြီးသော တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ရှိကုန်သော။ သဗ္ဗညုဂုဏာ- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ အဟော- ဪ... အံ့ဩဖွယ်ရှိပေစွ။ ပန- ဆက်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ ဧတေ- ဤဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ ဧကဿ- တစ်ပါးသော၊ ဗုဒ္ဓ-

ဉာဏသေဝ- ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်၏သာလျှင်၊ သဗ္ဗသော- အချင်းခပ်သိမ်း၊ ဂေါစရာ- ကျက်စားရာ အာရုံတို့တည်း၊ အညေသံ- ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသူတို့၏၊ ဂေါစရာ- တို့သည်၊ န- မဟုတ်ကုန်။ ပန- ဆက်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိပိ- ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း၊ (ဧတေ- ဤကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို)၊ ဝိတ္ထာရတော- အကျယ်အားဖြင့်၊ ကထေတုံ- ဟောပြောခြင်းငှာ၊ န သက္ကာယေဝ- မစွမ်းနိုင်သည်သာ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ နိဋ္ဌ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ အဂမာသိ- ရောက်လေပြီ။

(၄၊ ၉။) ဟိ- သာဓကကား၊ “ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ ။ပ။ ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ”တိ- “ဗုဒ္ဓေါပိ ... တထာဂတဿ” ဟူသော၊ ဧတံ(ဝစနံ)-ဤစကားကို၊ (အာစရိယေဟိ- အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဗုဒ္ဓေါပိ- တစ်ဆူသောဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓဿ- အခြားသော ဘုရားရှင်၏၊ ဝဏ္ဏံ- ကျေးဇူးဂုဏ်ကို၊ အညံ- ကျေးဇူးဂုဏ်မှတစ်ပါး အခြားစကားကို၊ အဘာသမာနော- မပြောဆိုဘဲ၊ ကပ္ပမ္ပိ- တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံးလည်း၊ စေ ဘဏေယျ- အကယ်၍ ပြောဆိုငြားအံ့၊ (ဧဝံ- ဤသို့၊ ဘဏန္တေ- ပြောဆိုသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ကပ္ပေါ- ကမ္ဘာသည်၊ စိရ ဒီဃမန္တရေ- ကြာမြင့်ရှည်လျားသော အချိန်အတွင်း၌၊ ခီယေထ- ကုန်နိုင်ပေရာ၏။ တထာဂတဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏော- ကျေးဇူးဂုဏ်သည်၊ န ခီယေထ- မကုန်နိုင်ပေရာ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊ ဂုဏမဟန္တတံ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့၏ ကြီးမြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ဥပ္ပန္နဗလဝပီတိသောမန- သော- ဖြစ်သော အားကြီးသော နှစ်သက်မှု၊ ဝမ်းမြောက်မှုရှိသည်၊ ဝါ- အားကြီးသော နှစ်သက်မှု၊ ဝမ်းမြောက်မှုဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဧဝရူပါနံ နာမ- ဤသို့သဘောရှိသည်မည်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ- ဘုရားရှင်တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့၏၊ ဟေတုဘူတာ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊

ဗုဒ္ဓကာရကာ- ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ပါရမီယော- ပါရမီဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ အဟော မဟာနုဘာဝါ- ဩော် ကြီးမြတ်သော အာနုဘော်ရှိကုန်စွတကား။

ကတမာသု- အဘယ်မည်ကုန်သော၊ ဇာတီသု- ဘဝတို့၌၊ ပါရမီ- တာ- ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပရိပါစိတာ န ခေါ- ရင့်ကျက်စေအပ်ကုန်သ နည်း?၊ ကထံ ဝါ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ပရိပါကံ- ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ ဂတာ န ခေါ- ရောက်လေကုန်သနည်း? ဟန္တု- ယခု၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဣမ- မတ္တံ- ဤ(ပါရမီတော်တို့၏ ရင့်ကျက်ပုံ)အကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလျှောက်လျက်၊ ဧဝမ္ပိ- ဤသို့လည်း၊ သမုဒါဂမတော-^၁ အကြောင်း ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အတ္ထုပ္ပတ်မှ၊ ဝါ- ဗျာဒိတ်ခံယူသည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ- ဘုရားရှင်၏ စွမ်းပကားရှိစွာ အာနုဘော်ကို၊ သဒေဝကဿ- နတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဣမဿ လောကဿ- ဤသတ္တလောကအား၊ ပါကဋ္ဌတရံ- အထူးထင်ရှားအောင်၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့^၂၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ သော- ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံပြီး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ကတမာသု- ကုန်သော၊ ဇာတီသု- တို့၌၊ ဗုဒ္ဓကာရကာ- ကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-

၁။ သမုဒါဂမတော။ ။ ဤ၌ သံ+ဥ+အာ+✓ဂမု+အ တည်း။ “သံ”ဥပသာရ သည် သမ္မာ(သုန္ဒရ) အနက်ဟော။ “ဥ”ဥပသာရပုဒ်သည် ဥဒ္ဓကမ္မ(အထက်အမှု) အနက်ဟော။ “အာ”ဥပသာရပုဒ်ကား အဘိဓမ္မဘာဝ(ရှေ့ရှုမျက်နှာမူခြင်း)အနက် ဟော ဖြစ်သည်။ ရှေ့ဆက်ပုဒ် “သံ”နှင့်“ဂမ”(သံ+ဂမ)တွဲလျှင် သံဂမ(သင်္ဂမ) ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာသွားခြင်း(လျှောက်လှမ်းခြင်း)ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ကောင်းစွာသွား ခြင်းဟူသည် မှန်မှန်ကန်ကန် သွားခြင်း၊ စနစ်တကျသွားခြင်းတည်း။ “ဥ”နှင့်“ဂမ” (ဥ+ဂမ)တွဲသော် ဥဂ္ဂမ ဖြစ်၏။ အထက်ပိုင်း လုပ်ဆောင်ချက်အထိ သွားခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အထက်ပိုင်း လုပ်ဆောင်ချက် အထိသွားခြင်းဟူသည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ် ရသည်အထိ အားထုတ်ခြင်းတည်း။ “အာ”နှင့်“ဂမ”(အာ+ဂမ)တွဲပါမူ “အာဂမ” ဖြစ်၏။ ရှေးရှုမျက်နှာမူလျက်၊ ဦးတည်လျက် သွားခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ သည်။ ထို့ကြောင့် “သမုဒါဂမတော- ကောင်းစွာ အထက်ပိုင်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ကို ဦးတည်လျက် လျှောက်လှမ်းရာအခါမှ”ဟု ယင်းပုဒ်ကို သဒ္ဓတ္ထ ယောဇနာပါ။

ဤပါရမီတရားတို့ကို၊ ပရိပါစိတာ နှ ခေါ - ရင့်ကျက်စေအပ်ကုန်သနည်း?
ကထံ ဝါ - အဘယ်သို့လျှင်မူလည်း၊ ပရိပါကံ - သို့၊ ဂတာ နှ ခေါ - သ
နည်း? ” ဣတိ - သို့၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဣမံ ပဉ္စ - ဤမေးခွန်းကို၊ အပုစ္ဆိ -
မေးလျှောက်ပြီ။ အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊
(အဘာသိ ၌ စပ်) ဘဂဝါ - သည်။ တသ္မိ ရတနစက်မေ - ထိုရတနာစင်ကြယ်၍၊
တိသန္တိပလ္လင်္ကံ - သုံးခုသော အဆက်အစပ်(အစွန်း)ရှိသော ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ
ထိုင်နေခြင်းကို၊ ဝါ - သုံးပါးသော အဆက်အစပ်(အစွန်း)တို့ဖြင့် မှတ်
အပ်သော ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေနေထိုင်ခြင်းကို၊ အာဘုဇိတွာ - ဖွဲ့ခွေတော်မူ၍၊
ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတေ - ယုဂန္ဓါရ်တောင်ထိပ်၌၊ ဗာလသူရိယော ဝိယ - နေလုလင်
ကဲ့သို့၊ ဝိရောစမာနော - တင့်တယ်စွာ၊ (ကြိယာဝိသေသန ကြံပေး၊ သေခံယ
သုပ္ပဋိစ္ဆန္နော စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။) နိသိန္နော - ထိုင်တော်မူလျက်၊ တစ်
နည်း - ဝိရောစမာနော - တင့်တယ်သော၊ (နာမဝိသေသန ကြံ) ဗာလသူရိ-
ယော ဝိယ - ကဲ့သို့၊ နိသိန္နော - လျက်၊ “သာရိပုတ္တ - ရာ၊ မယံ - ငါ၏၊
ဗုဒ္ဓကာရကာ - ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တို့သည်၊ သမာဒါနတော - ကောင်းစွာ
ယူသည်မှ၊ ဝါ - ဆောက်တည်သည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ နိရန္တရံ - အကြားမရှိ၊
ဝါ - မပြတ်၊ သက္ကစ္စကာရိတာယ စ - ရိရိသေသေ ပြုလေ့ရှိသည်၏
အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယူပတ္တမ္ဘေန စ - ဝီရိယ၏ အထောက် အပံ့
ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသု - အလုံးစုံကုန်သော၊ ကပ္ပေသု - ကမ္ဘာတို့၌၊

၁။ တိသန္တိပလ္လင်္ကံ။ ။ ပထမနည်းအလို တယော သန္တယော အဿာတိ တိသန္တိ
ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံဝိဂ္ဂဟပြု။ သန္တိ သဒ္ဓါ သမ္မန္တအနက်ဟော။ ၎င်းပြင် သန္တိသဒ္ဓါ
ကောဏ(အစွန်း)အနက်ဟောဖြစ်ကြောင်းလည်း သီလက္ခန်ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။ တိသန္တိ
ယေဝ ပလ္လင်္ကော တိသန္တိပလ္လင်္ကောဟု အပေါင်းဝိဂ္ဂဟပြု။

ဒုတိယနည်းအလို တိသန္တိကို ဒိဂုသမာသံဝိဂ္ဂဟပြု။

အပေါင်းဝိဂ္ဂဟကိုမူ “တိဟိ သန္တိဟိ လက္ခိတော ပလ္လင်္ကော တိသန္တိ-
ပလ္လင်္ကော”ဟု မဇ္ဈေလောပီ တပျရိသံသမာသံပြု။

တိသန္တိဟူသည် ပေါင်နှင့်ဒူးတို့၏ အစပ် ၂-ပါး၊ ပေါင်ရင်းနှင့်ခါးရင်းတို့၏
အစပ် ၁-ပါး အားဖြင့် ၃-ပါးတည်း။ (သီ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၁။ ၂၄၁။)

ဘဝတော- ဘဝတစ်ခုမှ၊ ဘဝံ- ဘဝတစ်ခုကို၊ ဝါ- ဘဝတော ဘဝံ- ဘဝတစ်ခုချင်းကို၊ ဇာတိတော- အမျိုးဇာတ်တစ်ခုမှ၊ ဇာတိ- အမျိုးဇာတ်တစ်ခုကို၊ ဝါ- ဇာတိတော ဇာတိ- အမျိုးဇာတ်တစ်ခုချင်းကို၊ ပရိစ္ဆန္တောယေဝ- စွန့်ကုန်သည်သာ၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ဣမသ္မိဘဒ္ဒကပ္ပေ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊ ဣမာသု ဇာတီသု- ဤဘဝဇာတ်တို့၌၊ တေ- ထိုပါရမီတရားတို့သည်၊ ပရိပတ္တာ- ရင့်ကျက်ကုန်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ “ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ”တိ အာဒိနာ- “ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ” ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ စရိယာပိဋကံ- စရိယာပိဋကသည်၊ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယံ- ဗုဒ္ဓအပဒါနံ(ဘုရားရှင်၏ အကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ်)ကို ပြဆိုရာ စကားရပ်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒုတိယာဘိဓာနံ- နှစ်ခုမြောက် သော အမည်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မပရိယာယံ- တရားဒေသနာတော်ကို၊ (ပရိယာယ သဒ္ဓါ ဒေသနာအနက်ဟော) ဝါ- တရားဖြစ်၍ ဖြစ်သော အကြောင်းကို၊ (ပရိယာယသဒ္ဓါ ကာရဏတ္ထ) (စရိယာဋ္ဌ။၃၂၇။) အဘာသိဟောတော်မူပြီ။

၁။ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယ။ ။ ဗုဒ္ဓ+အပဒါန+ဣယ တည်း။ ဗုဒ္ဓဿ(ဗုဒ္ဓါနံ) အပဒါနံ(ကာရဏံ) ဗုဒ္ဓါပဒါနံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဤ၌ ကာရဏ=အကြောင်းဟူသည် ပါရမီအကျင့်များတည်း။ ထို့ကြောင့် အပဒါနပါဠိနှင့် စရိယာပိဋကပါဠိတို့၌ “အပဒါန”နေရာဝယ် “စရိယ”ပုဒ်ကို အသုံးပြု၍ “ဗုဒ္ဓစရိယံ သမ္ဘာဝယမာနော ဗုဒ္ဓါပဒါနိယံ နာမ ဓမ္မပရိယာယံ အဘာသိတ္ထ”ဟု ဟောကြားထားသည်။ (အပ၊ ၁။ ၇။ စရိယာ။ ၄၂၀။) အပေါင်းကိုမူ ဗုဒ္ဓါပဒါနဿ ပကာသကာ (ဓမ္မဒေသနာ) ဗုဒ္ဓါပဒါနိယာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ (အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၂။ ရှု၍ ပြုသည်။)

တစ်နည်း- ဗုဒ္ဓါပဒါနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္ထာ(ဒေသနာ)တိ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယာ ဟု ပြု။ “ဘုရားရှင်(တို့)၏ ပါရမီအကျင့်ကို အခြေခံ၍ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒေသနာတော်အစဉ်”ဟု အနက်သမ္မန်ပါ။ (စရိယာ၊ ၄။ ၂၁၇။)

၂။ ဒုတိယာဘိဓာန။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘဝဖြစ်ရပ်အတ္ထုပ္ပတ်ကို ဇာတကဟူသော အမည်ဖြင့် ပဌမဟောကြားခဲ့သည်။ စရိယာပိဋကကိုကား ပါရမီကျင့်စဉ်များကို အဓိကထား ပေါင်းစု၍ ဒုတိယဟောကြားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤစရိယာပိဋကကို “ဒုတိယာဘိဓာန”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်ဓမ္မပါလက မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ပန- ဝါဒန္တရကား၊ အပရေ- တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ ဌှိ စပ်) “ရတနစက်မေ- ကောင်းကင်၌ ဖန်ဆင်းအပ်သော ရတနာစင်္ကြံ၌၊ စက်မန္တော- စင်္ကြံကြွတော်မူလျက်၊ ဒေဝါတိ ဒေဝေါ- နတ်တို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဖြစ်တော်မူထသော၊ ဒေဝဗြဟ္မာဒီဟိ- နတ်ဗြဟ္မာ အစရှိသည်တို့သည်၊ ပူဇိယမာနော- ပူဇော်တော်မူအပ်ထသော၊ နိဂြောဓာ- ရာမေ- နိဂြောဓာရုံကျောင်း၌၊ ဩတရိတ္တာ- ရတနာစင်္ကြံမှ သက်ဆင်းတော်မူ ၍၊ ဝိသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော- နှစ်သောင်းသောရဟန္တာတို့သည် ခြံရံအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ- ခင်းထားအပ်သော မြတ်သော ဘုရားရှင်တို့၏ နေရာ၌၊ ဝါ- ဘုရားရှင်တို့အတွက် ခင်းထားအပ်သော မြတ်သော နေရာ၌၊ နိသိန္နော- သီတင်းသုံးတော်မူထသော၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ အာယသ္မတာ သာရိ- ပုတ္တေန- ရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ပုစ္ဆိတော- မေးလျှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ စရိယာပိဋကံ- ကို၊ ဒေသေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။ ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ဒုရေနိဒါနအဝိဒုရေနိဒါနာနိ- ဒုရေနိဒါန်း၊ အဝိဒုရေနိဒါန်းတို့ကို၊ သင်္ခေပ- တော- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ- ပြပြီး၍၊ စရိယာပိဋကဿ- ၏။

“စရိယာပိဋကံ ဗုဒ္ဓါပါဒနိယန္တိ ဒုတိယာဘိဓာနံ ဓမ္မပရိယာယံ အဘာသိ” (ဋ္ဌ။ ၉။)၌ “ဗုဒ္ဓါပါဒနိယန္တိတွင် ပါရှိသော “ဣတိ” သဒ္ဓါကို ရှိမြဲနေရာ၌ပင် ထိုင်စေလျက် နိဒဿနတ္ထကြံကာ ဤနိဿယသစ်ဝယ် အနက်သမ္ပန်ခဲ့သည်။ ရှေ့နိဿယ၌ကား ယင်း“ဣတိ”သဒ္ဓါကို “စရိယာပိဋကံ” နောင် ရွှေ့ထိုင်စေလျက် အဋ္ဌာန ပယောဂကြံကာ အနက်ယောဇနာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဖော်ပြပါ အဋ္ဌကထာပါဌ်ကို “ဗုဒ္ဓါပါဒနိယံ- ဗုဒ္ဓအပါဒနိ(ဘုရားရှင်၏ အကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ် အကျင့်မြတ်ကို ပြဆိုရာ ပြဆိုကြောင်းဖြစ်သော၊ ဒုတိယာဘိဓာနံ-နှစ်ခုမြောက်သော အမည်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မပရိယာယံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ စရိယာပိဋကန္တိ-စရိယာပိဋကဟူ၍၊ အဘာသိ-ပြီ”ဟု အနက်ယောဇနာနိုင်သည်။

၁။ စရိယာပိဋကကို ဟောကြားသောနေရာ။ ။ ယင်းအကြောင်းအရာနှင့်စပ်၍ ဝါဒနှစ်ရပ် ကွဲပြားလျက် ရှိသည်။ သမာနဝါဒ၊ အပရေဝါဒတို့တည်း။ သမာနဝါဒအလို အားဖြင့် စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းဆုံဆည်းရာ ကောင်းကင်ထက်၌ တန်ခိုးဖြင့်

သန္တိကေနိဒါနံ - သန္တိကေနိဒါနံကို၊ ဝိတ္ထာရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ - ညွှန်ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏။ ဒုရေနိဒါနံ ပန - ဒုရေနိဒါနံသည်ကား၊ အသင်္ချေယျ ဝိဘာဝနာယ - အသင်္ချေယျပုဒ်၏အဖွင့်၌၊ အာဝိ - ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့။ ဣတိ - ဤကား နိဒါနံသုံးပါး၏ သင်္ခေပကထာအပြီးတည်း။ (တိဏ္ဍမ္မိ နိဒါနာနံ အယမာဒိတော ပဋ္ဌာယ သင်္ခေပကထာ၊ ဌ။ ၃။ ကို ပြန်အုပ်)။

(ဌ။ ၉-၁၀။) ၁။ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ “ကပ္ပေ စ သတသဟသေ”တိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ - “ကပ္ပေ စ သတသဟသေ”ဤသို့ အစရှိသော နည်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ စရိယာပိဋကပါဠိယာ - စရိယာပိဋကပါဠိ၏၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ - အနက်အဖွင့်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ဝါ - ဖြစ်လတ္တံ့။ တတြ - ထို “ကပ္ပေ စ သတသဟသေ” အစရှိသောပါဠိ၌၊ သဥပသဂ္ဂေါ - ဥပသာရပုဒ်နှင့်တကွဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အနုပသဂ္ဂေါ စ - ဥပသာရပုဒ် မပါရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ ကပ္ပသဒ္ဒေါ - ဤကပ္ပသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ - ကို၊ (ဒိဿတိ ၌ စပ်၊ ယင်းကို ကတ္တုဝါစက၊ ကမ္မဝါစက နှစ်မျိုးကြံ)။ ဝိတက္က . . . မဟာကပ္ပါဒီသု - ကြံစည်ခြင်းအနက်၊ ထူးခြားအောင်စီမံခြင်းအနက်၊ အတူဟူသောအနက်၊ ကပ္ပ - အမည်ရှိသူဟူသော နာမပညတ်အနက်၊ အခါဟူသော အနက်၊ အသက်အပိုင်းအခြားဟူသော အနက်၊ ရဟန်းတို့၏ အသုံးအနှုန်းဝေါဟာရအနက်၊ ထက်ဝန်းကျင်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ ယုံကြည်ခြင်းအနက်၊ ရိတ်ဖြတ်ခြင်းအနက်၊ မကွေမကွာယှဉ်ခြင်း (ကပ်ရောက်ခြင်း)အနက်၊ ဝိနည်း၏ အမူအရာဟူသောအနက်၊ အမြွက်ဟူသောအနက်၊ အန္တရကပ်ဟူသောအနက်၊ တဏှာ ဒိဋ္ဌိဟူသောအနက်၊ အသင်္ချေယျကပ် ဟူသောအနက်၊ မဟာကပ်ဟူသောအနက် အစရှိသည်တို့၌၊ ဒိဿတိ - ထင်၏၊ ဝါ - တွေ့မြင်အပ်၏။

ဖန်ဆင်းအပ်သော ရတနာစကြိုပေါ်တွင် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ သီတင်းသုံးတော်မူလျက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤစရိယာပိဋကဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူသည်။ အပရေဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့်မူ ရတနာစကြိုထက်မှ ဆင်းသက်တော်မူပြီး နိဂြောဓာရုံကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ဤဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူသည်။

ထထာ(တံ ဝစနံ)- ထိုစကားကို၊ ဟိ- ခဲ့ဦးအံ့၊ ဧသ= ဧသော-
ဤကပ္ပသဒ္ဒါသည်၊ “နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါ”တိ အာဒီသု-
“နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
ဝိတက္ကေ- ကြံစည်ခြင်းအနက်၌၊ အာဂတော- လာ၏။

သာဓကပါဌ်အနက်။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါ- ကာမဂုဏ်မှ ထွက်မြောက်လိုမှု
၌ ဖြစ်သောအကြံသည်လည်းကောင်း၊ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါ- မပျက်စီး
စေလိုမှု၌ဖြစ်သောအကြံသည်လည်းကောင်း၊ (သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ- သမ္မာ
သင်္ကပ္ပတည်း)။

“စီဝရေ ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇေယျာ”တိ အာဒီသု- “စီဝရေ ဝိကပ္ပံ
အာပဇ္ဇေယျာ” ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိဓာနေ- ထူးခြားပိုလွန်
အောင် စီမံခြင်းအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ စီဝရေ- သင်္ကန်း၌၊ ဝိကပ္ပံ- ထူးခြားပိုလွန်အောင်
စီမံခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇေယျ- ရောက်ငြားအံ့၊ အဓိကဝိဓာနံ- ပိုလွန်အောင်
စီမံခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇေယျ- အံ့၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- ဝိကပ္ပပုဒ်၏
အနက်တည်း။

“သတ္ထုကပ္ပေန ဝတ ကိရ ဘော သာဝကေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ
န ဇာနိမှာ”တိ အာဒီသု- “သတ္ထုကပ္ပေန ဝတ...န ဇာနိမှာ”
ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပဋိဘာဂေ- အတူဟူသောအနက်၌၊
(အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ဘော- အချင်းတို့၊ ဝတ- စင်စစ်၊ (မယံ- ငါ
တို့သည်)၊ သတ္ထုကပ္ပေန- မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့်အလားတူသော၊ သာဝ-
ကေန- တပည့်သာဝကနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူ၊ မန္တယမာနာ- ဆွေးနွေး
တိုင်ပင်နေကြပါလျက်၊ န ဇာနိမှာ ကိရ- မသိရှိကြကုန်သတတ်။ ဟိ-
ဆက်၊ သတ္ထုသဒိသေန- မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့်တူသော၊ (သာဝကေန-
နှင့်) ဣတိ အယံ- ဤသည် ကား၊ တတ္ထ- ထိုသတ္ထုကပ္ပေနပုဒ်၌၊
(ကပ္ပသဒ္ဓဿ- ကပ္ပသဒ္ဓါ၏) အတ္ထော- အနက်တည်း။

“ဣဓာယသ္မာ ကပ္ပေါ”တိ အာဒိသု- “ဣဓာယသ္မာ ကပ္ပေါ”
ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပညတ္တိယံ- နာမပညတ်အနက်၌၊
(အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ဣဓ- ဤသာသနာတော်၌၊ အာယသ္မာကပ္ပေါ-
အရှင်ကပ္ပသည်၊ (အာဟ- လျှောက်၏)၊ (ဆဋ္ဌမူ သုတ္တနိပါတ် ၄၄၄-
၌ “ဣစ္စာ-ယသ္မာ ကပ္ပေါ”ဟု ပါဠိရှိ၏။ ယင်းမူအလို ဣစ္စာယသ္မာကို
ဣတိ+အာယသ္မာ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ “ဣတိ- ဤသို့၊ အာယသ္မာ
ကပ္ပေါ- သည်”ဟု အနက်ယောဇနာပါ။)

“ယေန သုဒ္ဓံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမိ”တိ အာဒိသု- “ယေန သုဒ္ဓံ
နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမိ”ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကာလေ- အချိန်အခါ
ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ယေန- အကြင်အရပ်၌၊ (သုဒ္ဓံ ကား နိပါတ်မျှ
သာ။) နိစ္စကပ္ပံ- မြဲသောအချိန်အခါတိုင်း၊ ဝါ- နေ့စဉ်နေ့တိုင်း(အခါ
ခပ်သိမ်း)၊ အဟံ- သည်၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏။

“အာကင်္ခမာနော အာနန္ဒ တထာဂတော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ
ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ”တိ အာဒိသု- “အာကင်္ခမာနော... ကပ္ပါဝသေသံ
ဝါ”ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပရမာယုမိ- အသက်အပိုင်းအခြား
ဟူသော အနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊ တထာဂတော- ဘုရားရှင်
သည်၊ အာကင်္ခမာနော- အလိုရှိသည်ရှိသော်၊ ကပ္ပံ ဝါ- အာယုကပ်
ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ- အာယုကပ်၏ ကြွင်း
သော ကာလပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌေယျ- တည်ရှိနိုင်ရာ၏။
ဟိ- မှန်၊ အာယုကပ္ပေါ- အသက်အပိုင်းအခြား အာယုကပ်ကို၊ ဣဓ-
ဤကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ စသော ပါဠိရပ်၌၊ ကပ္ပေါတိ- ကပ္ပဟူ၍၊
အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏။

“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတု”န္တိ

အာဒိသု - “အနုဇာနာမိ...ပရိဘုဉ္ဇိတုံ” ဤသို့ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊
သမဏဝေါဟာရေ- ရဟန်းတို့၏အသုံးအနှုန်း ဝေါဟာရအနက်၌၊ (အာဂ-
တော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ပဉ္စဟိ- ငါးပါးကုန်သော၊
သမဏကပ္ပေဟိ- ရဟန်းတို့၏အပ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း(ကပ္ပိခြင်း)တို့ဖြင့်၊
ဖလံ- အသီးကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ- သုံးဆောင်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ- ခွင့်ပြု
တော်မူ၏။

“ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ”တိ အာဒိသု- “ကေ-
ဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ” ဤသို့အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ သမန္တ-
ဘာဝေ- ထက်ဝန်းကျင်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ကေဝလကပ္ပံ- အလုံးစုံသော၊ ဇေတဝနံ- ဇေတဝနံ
ကျောင်းတော်ကို၊ ဩဘာသေတွာ- ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းလင်းတောက်ပ
စေ၍။

“သဒ္ဓါ သဒ္ဓဟနာ ဩကပ္ပနာ အဘိပ္ပသာဒေါ”တိ အာဒိသု-
“သဒ္ဓါ...အဘိပ္ပသာဒေါ” အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဘိသဒ္ဓဟနေ-
ယုံကြည်ခြင်းအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ယာ သဒ္ဓါ- အကြင်ယုံကြည်တတ်၊ ယုံကြည်
ကြောင်းဖြစ်သော တရားသည်၊ ယာ သဒ္ဓဟနာ- အကြင်ယုံကြည်ခြင်း
သည်၊ ယာ ဩကပ္ပနာ- အကြင်သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းသည်၊ ယော
အဘိပ္ပသာဒေါ- အကြင်အလွန်ယုံကြည်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။

သဒ္ဓါယံ- ယုံကြည်ခြင်းအနက်၌၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ- ကား၊
အတ္ထော- အဘိသဒ္ဓဟနေပုဒ်၏ အနက်တည်း။

“အလင်္ကတော ကပ္ပိတကေသမဿူ”တိ အာဒိသု- “အလင်္က-
တော ကပ္ပိတကေသမဿူ” ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဆေဒနေ-
ဖြတ်တောက်ရိတ်သိမ်းခြင်းအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ အလင်္ကတော- တန်ဆာဆင်အပ်ပြီးသော၊ ကပ္ပိတ-
ကေသမဿု- ရိတ်ဖြတ်အပ်ပြီးသော ဆံပင် မုတ်ဆိတ်ရှိသော။

“ဧဝမေဝ ဣတော ဒိန္နံ၊ ပေတာနံ ဥပကပ္ပတိ”တိ အာဒိသု-
“ဧဝမေဝ...ဥပကပ္ပတိ” ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိနိယောဂ-
မက္ခေမက္ခာယုဉ်ခြင်း(ကပ်ရောက်ခြင်း)အနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဣတော- ဤလူ
ပြည်မှ၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သော အလှူသည်၊ ပေတာနံ- တမလွန်
လောကသို့ ရောက်သွားသော ပြိတ္တာတို့၏အထံသို့၊ ဥပကပ္ပတိ- ကပ်
ရောက်၏။ (ပရံ လောကံ ဧန္တိ ဂစ္ဆန္တိတိ ပေတာ။ ပရ+✓ဣ+တ။)

“ကပ္ပကတေန အကပ္ပကတံ သံသိဗ္ဗိတံ ဟောတိ”တိ အာဒိသု-
“ကပ္ပကတေန...ဟောတိ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိနယ-
ကိရိယာယံ- ဝိနည်း၏အမူအရာဟူသော အနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ကပ္ပကတေန- ချုပ်၍ပြီးပြီးသော အဝတ်ပုဆိုးနှင့်၊
အကပ္ပကတံ- ချုပ်၍မပြီးသေးသော အဝတ်ပုဆိုးကို၊ သံသိဗ္ဗိတံ- ချုပ်
စပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။

“အတ္ထိ ကပ္ပေါ နိပဇ္ဇိတုံ၊ ဟန္တာဟံ နိပဇ္ဇာမိ”တိ အာဒိသု- “အတ္ထိ
...နိပဇ္ဇာမိ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ လေသေ- အရိပ်အမြွက်
ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ နိပဇ္ဇိတုံ- အိပ်ခြင်းငှာ၊ ကပ္ပေါ- အရိပ်အမြွက်
သည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ ဟန္တာ- ယခု၊ အဟံ- ငါသည်၊ နိပဇ္ဇာမိ- အိပ်
ပေအံ့။

“အာပါယိကော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော သံဃဘောဒကော ။ပ။
ကပ္ပံ နိရယမ္ပိ ပစ္စတိ”တိ အာဒိသု- “အာပါယိကော...ပစ္စတိ” ဤသို့
အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အန္တရကပ္ပေ- အန္တရကပ်ဟူသောအနက်၌၊
(အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ သံဃဘောဒကော- သံဃာသင်းခွဲသောရဟန်းသည်။
 အာပါယိကော- အပါယ်ဘုံ၌ဖြစ်၏။ နေရယိကော- ငရဲ၌ဖြစ်၏။
 ကပ္ပဋ္ဌော- အန္တရကပ်ပတ်လုံး ငရဲ၌တည်၏။ ကပ္ပံ- အန္တရကပ်ပတ်လုံး၊
 နိရယေ- ငရဲ၌၊ ပစ္စတိ- ကျက်၏။ ဝါ- အကျိုးပေး၏။

“န ကပ္ပယန္တိ န ပုရေက္ခရောန္တိ ။ပ။ တာဒိ”တိ အာဒိသု- “န
 ကပ္ပယန္တိ န ပုရေက္ခရောန္တိ...တာဒိ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 တဏှာဒိဋ္ဌိသု- တဏှာ ဒိဋ္ဌိ အနက်တို့၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်- (ယေ- အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) န
 ကပ္ပယန္တိ- တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မကြံစည်ကုန်၊ န ပုရေက္ခရောန္တိ- ရှေ့သွား
 မပြုကုန်။ တေသံ- ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဆဋ္ဌိကတ္တား)၊ ဓမ္မာပိ-
 ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားတို့ကိုလည်း၊ န ပဋိစ္စိတာသေ^၁- အလို
 မရှိအပ်ကုန်၊ ဝါ- လက်မခံအပ်ကုန်။ ဗြာဟ္မဏော- မကောင်းမှုကို
 အပပြုပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သီလဝတေန- နွား ခွေးတို့၏ အလေ့
 အကျင့်ဖြင့်၊ န နေယျော- မဆွဲဆောင်ထိုက်။ မဆွဲဆောင်သင့်။
 ပါရဂူတော- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကမ်းတစ်ဖက်သို့ရောက်သော ရဟန္တာ
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န ပစ္စေတိ- ကိလေသာနယ်ပယ်သို့ တစ်ဖန် ပြန်မလာ
 တော့။ တာဒိ- တာဒိဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူ၏။

တထာ ဟိ- တတော ဧဝ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ နိဒ္ဒေသေ-
 မဟာနိဒ္ဒေသ၌၊ “ကပ္ပါတိ ဥဒ္ဓါနတော ဒွေ ကပ္ပါ တဏှာကပ္ပေါ
 ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါ”တိ- “ကပ္ပါတိ...ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါ”ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ သာရိ-

၁။ န ကပ္ပယန္တိ ။ ကပ္ပယန္တိ ၌ ✓ကပ္ပ+ယ+အန္တိ တည်း။ ယပစ္စည်းသည်
 ဒိဝါဒိ ယ တည်း။ ကတ္တားဟောကြံ။ သုတ္တနိပါတ်ပါဠိ မိုးထိမုနိဿယ၌ ကံဟောကြံ၍
 အနက်သမ္ပန်ထားသည်။ ယင်းပုဒ်နောက်ရှိ “န ပုရေက္ခရောန္တိ”ကို ထောက်ပါက
 ကတ္တားဟောသာ သင့်အံ့ထင်သည်။

၂။ န ပဋိစ္စိတာသေ။ ။ ဤပဋိစ္စိတာသေ ၌ ပတိ+✓ဣသု+တ တည်း။ သေ
 ကား နိပါတ်မျှသာ။ ပဋိကို ပတိပြု။ ဣသုဓာတ်၏ ဓာတွန် သ်-ကို စွပ်ပြု၍ ရပ်ပြီး
 သည်။ (ဓာတွတ္ထပန်းကုံး။၄၃။)

ပုတ္တတ္ထရေန - အရှင် သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည်။) ပုတ္တံ - မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ကပ္ပါတိ - ကပ္ပဟူသည်ကား၊ တဏှာကပ္ပေါ - တဏှာကပ္ပ(တဏှာတည်းဟူသော ကြံစည်ခြင်း)လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိ - ကပ္ပေါ - ဒိဋ္ဌိကပ္ပ(ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ကြံစည်ခြင်း)လည်းကောင်း၊ (ဣတိ - သို့)၊ ကပ္ပါ - ကပ္ပတို့သည်၊ ဥဒ္ဒါနတော - အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဒွေ - နှစ်ပါးတို့တည်း။

“အနေကေပိ သံဝဇ္ဇကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဇ္ဇကပ္ပေ”တိ အာဒိသု - “အနေကေပိ ... ဝိဝဇ္ဇကပ္ပေ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အသင်္ချေယျကပ္ပေ - အသင်္ချေယျကပ်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ အနေကေပိ - များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သံဝဇ္ဇကပ္ပေ - သံဝဇ္ဇကပ်(ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးသောကပ်)တို့ကို၊ အနေကေပိ - ကုန်သော၊ ဝိဝဇ္ဇကပ္ပေ - ဝိဝဇ္ဇကပ်(တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်သောကပ်)တို့ကို၊ (အနုဿရာမိ - အောက်မေ့နိုင်၏)

“စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ ကပ္ပဿ အသင်္ချေယျာနီ”တိ အာဒိသု - စတ္တာရိမာနိ...အသင်္ချေယျာနီ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ မဟာကပ္ပေ - မဟာကပ်၌၊ (အာဂတော)။

ဣဓာပိ - ဤ“ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ”အစရှိသောပါဌ်၌လည်း၊ (အယံ ကပ္ပသဒ္ဒေါ - ကို)၊ မဟာကပ္ပေယေဝ - မဟာကပ်အနက်၌သာလျှင်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော - မှတ်ထိုက်၏။

တတြ - ထို ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ အစရှိသောပါဌ်၌၊ အယံ -

၁။ တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပ။ ။ ယင်းတို့၏ တရားကိုယ်မှာ ဝိတက်စေတသိက်ပင် ဖြစ်ကြောင်း ရှေးနိဿယ အမှာပြုတော်မူသည်။ ထိုတဏှာဒိဋ္ဌိတို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ကာလကိုရည်ရွယ်၍ တဏှာကပ္ပ၊ ဒိဋ္ဌိကပ္ပဟူအပ်ကြောင်း ဆက်လက်ပြဆိုသည်။ (ရှေးနိဿယ။ပ။၃၄။) သို့ရာတွင် ကပ္ပသဒ္ဒါ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိအနက်ဟောကြောင်း ဖွင့်ပြသော နေရာ ဖြစ်၍ ဌာနာနုရူပ မဖြစ်သောကြောင့် ယင်းအဆိုကို စဉ်းစားသင့်သည်။

ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ (ကပ္ပသဒ္ဓဿ - ကပ္ပသဒ္ဓါ၏)၊ ပဒသိဒ္ဓိ - ပုဒ်ပြီးပုံ
တည်း - (ယော ကာလော - အကြင်အချိန်ကာလကို)၊ ကပ္ပိယတိ - ကြံဆအပ်
၏။ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ (သော ကာလော - သည်)၊ ကပ္ပေါ - ကပ္ပမည်၏။
ဇတ္တကာနိ - ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဿာနိ - နှစ်တို့တည်း၊ ဣတိ
ဝါ - ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဇတ္တကာနိ - ကုန်သော၊ ဝဿသတာနိ -
နှစ်အရာတို့တည်း၊ ဣတိ ဝါ - ကောင်း၊ ဇတ္တကာနိ - ကုန်သော၊ ဝဿ -
သဟဿာနိ - နှစ်အထောင်တို့တည်း၊ ဣတိ ဝါ - ကောင်း၊ ဇတ္တကာနိ -
ကုန်သော၊ ဝဿသတသဟဿာနိ - နှစ်အသိန်းတို့တည်း၊ ဣတိ ဝါ -
ကောင်း၊ သံဝစ္ဆရဝသေန - နှစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဏေတုံ - ရေတွက်ခြင်းငှါ၊
အသက္ကုဏေယျတ္တာ - မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေဝလံ - နှစ်နှင့်
မဖက် သက်သက်၊ သာသပရာသိဥပမာဒီဟိ - မုန်ညင်းစေ့ပုံ ဥပမာ အစရှိ
သည်တို့ဖြင့်၊ ကပ္ပေတဗ္ဗော - ကြံဆထိုက်၏။ ပရိကပ္ပေတဗ္ဗပရိမာဏော -
ကြံဆ ထိုက်သော အတိုင်းအတာရှိ၏၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော -
အနက်တည်း။

ဟိ - သာဓကကား၊ “ကီဝဒီဃော န ခေါ ဘန္တေ ။ပ။ ဧဝံ
ဒီဃော ခေါ ဘိက္ခု ကပ္ပေါ”တိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ဤစကားကို၊
(ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ “ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ကပ္ပေါ - ကမ္ဘာသည်၊
ကီဝဒီဃော န - အဘယ်မျှလောက် ရှည်သနည်း၊ (ခေါ - ကား နိပါတ်
မျှ)၊ ဣတိ - ဤသို့ မေးလျှောက်၏။ “ဘိက္ခု - ရဟန်း၊ ကပ္ပေါ -
ကမ္ဘာသည်၊ ဒီဃော - ရှည်၏။ သော - ထိုကမ္ဘာသည်၊ ဝါ - ကို၊
ဇတ္တကာနိ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဿာနိ - နှစ်တို့ပတ်လုံး၊
(ဒီဃော - ရှည်၏)၊ ဣတိ ဝါ - ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဇတ္တကာနိ -
ကုန်သော၊ ဝဿသတာနိ - နှစ်အရာတို့ပတ်လုံး၊ (ဒီဃော)၊ ဣတိ
ဝါ - ကောင်း၊ ဇတ္တကာနိ - ကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိ - နှစ်အထောင်
တို့ပတ်လုံး၊ (ဒီဃော)၊ ဣတိ ဝါ - ကောင်း၊ ဇတ္တကာနိ - ကုန်သော၊
ဝဿသတသဟဿာနိ - နှစ်အသိန်းတို့ပတ်လုံး၊ (ဒီဃော)၊ ဣတိ ဝါ -

ကောင်း၊ သင်္ခါတုံ- ရေတွက်ခြင်းငှာ၊ န သုကရော- မလွယ်ကူ၊
ဝါ- လွယ်ကူသဖြင့် ပြုအပ်သည်မဟုတ်။ ဣတိ- ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။
(ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြံ)။ ပန- ဆက်၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊
ဥပမံ- ခိုင်းနှိုင်းဖွယ်ရာ ဥပမာကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-
စွမ်းနိုင်ပါ၏လော”၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၏။ “ဘိက္ခု- ရဟန်း၊
သက္ကာ- စွမ်းနိုင်ပါ၏” ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အဝေါစ-
မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘိက္ခု- ရဟန်း၊ သေယျထာပိ- ဥပမာမည်သည်ကား၊
အာယာမေန- အလျားအားဖြင့်၊ ယောဇနံ- တစ်ယူဇနာရှိသော၊
ဝိတ္တာရေန- အနံအားဖြင့်၊ ယောဇနံ- သော၊ ဥဗ္ဗေဓေန- အစောက်အား
ဖြင့်၊ ယောဇနံ- သော၊ မဟာသာသပရာသိ- မုန်ညင်းစေ့အပုံကြီးသည်၊
(အဿ- ရှိရာ၏)၊ တတော- ထိုမုန်ညင်းစေ့အပုံကြီးထဲမှ၊ ဝဿ-
သတဿ- နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ၏လည်းကောင်း၊ ဝဿသဟဿဿ-
နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်၏လည်းကောင်း၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊
ဧကမေကံ- တစ်စေ့တစ်စေ့သော၊ သာသပံ- မုန်ညင်းစေ့ကို၊
ဥဒ္ဓရေယျ- ထုတ်ဆောင်ယူရာ၏။ ဘိက္ခု- ရဟန်း၊ သော မဟာ-
သာသပရာသိ- ထိုမုန်ညင်းစေ့အပုံကြီးသည်၊ ဣမိနာ ဥပက္ကမေန-
ဤလုံ့လကြောင့်၊ ခိပ္ပတရံ ခေါ်- လျင်မြန်စွာသာလျှင်၊ ပရိက္ခယံ-
ကုန်ခြင်းသို့၊ ပရိယာဒါနံ- ပျောက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆေယျ- ရောက်နိုင်ရာ
၏၊ ကပ္ပော- ကမ္ဘာသည်၊ ပရိက္ခယံ- ကုန်ခြင်းသို့၊ ပရိယာဒါနံ-
သို့၊) န တွေဝ ဂစ္ဆေယျ- မရောက်ရာသည်သာလျှင်တည်း။ ဘိက္ခု-
ရဟန်း၊ ကပ္ပေါ- သည်။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒီဃော ခေါ်- ရှည်သည်သာ
တည်း”။

သွာယံ မဟာကပ္ပေါ- ထို မဟာကပ်ကို၊ သံဝဇ္ဇာဒိဝသေန သံဝဇ္ဇ
ကပ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စတုအသင်္ချေယျကပ္ပသင်္ဂဟော- လေးပါး
သော အသင်္ချေယျကပ်တို့ဖြင့် ပေါင်းယူ(ရေတွက်)အပ်၏။ စ- သာဓကကား၊
“စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ဝိဝဋ္ဌဌာယီ” တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကား
ကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဂုတ္တမ္ပိ- ဟောလည်း ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သာကေပါဌ်အနက်။ ။ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ကပ္ပဿ- ကမ္ဘာ၏၊
ဝါ- မဟာကပ်၏၊ အသင်္ချေယျာနိ- အသင်္ချေယျတို့သည်၊ ဣမာနိ
စတ္တာရိ- ဤလေးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ စတ္တာရိ- အဘယ်လေးပါး
တို့နည်းဟူမူ? သံဝဇ္ဇော- သံဝဇ္ဇအသင်္ချေယျကပ်လည်းကောင်း၊ သံဝဇ္ဇ-
ဌာယီ- သံဝဇ္ဇဌာယီအသင်္ချေယျကပ်လည်းကောင်း၊ ဝိဝဇ္ဇော- ဝိဝဇ္ဇ
အသင်္ချေယျကပ်လည်းကောင်း၊ ဝိဝဇ္ဇဌာယီ- ဝိဝဇ္ဇဌာယီအသင်္ချေယျကပ်
လည်းကောင်းတည်း”။

တတ္ထ- ထိုလေးပါးသောအသင်္ချေယျကပ်တို့တွင်၊ သံဝဇ္ဇော- သံဝဇ္ဇ
အသင်္ချေယျကပ်တို့သည်၊ ဝါ- ပျက်စီးသော အသင်္ချေယျကပ်တို့သည်၊
တေဇောသံဝဇ္ဇော- မီးကြောင့်ပျက်စီးသော တေဇောသံဝဇ္ဇလည်းကောင်း၊
အာပေါသံဝဇ္ဇော- ရေကြောင့်ပျက်စီးသော အာပေါသံဝဇ္ဇလည်းကောင်း၊
ဝါယောသံဝဇ္ဇော- လေကြောင့်ပျက်စီးသော ဝါယောသံဝဇ္ဇလည်းကောင်း၊
ဣတိ- သို့၊ တယော- သုံးပါးတို့တည်း။ သံဝဇ္ဇသီမာ- ပျက်စီးသော သံ
ဝဇ္ဇကပ်၏ အပိုင်းအခြားတို့သည်၊ အာဘဿရာ- အာဘဿရာဘုံလည်း
ကောင်း၊ သုဘကိဏှာ- သုဘကိဏှာဘုံလည်းကောင်း၊ ဝေဟပ္ပလာ- ဝေ
ဟပ္ပိုလ်ဘုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ တိဿော- သုံးပါးတို့တည်း။ ဟိ-
ချဲ့ဦးအံ့၊ ဝါ- မှန်၏။ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ကပ္ပေါ- ကမ္ဘာသည်၊
တေဇေန- မီးကြောင့်၊ သံဝဇ္ဇတိ- ပျက်စီး၏၊ (တဒါ- ထိုအခါ၌)၊
အာဘဿရတော- အာဘဿရာဘုံမှ၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်တစ်လျှောက်လုံးကို၊
ဝါ- သည်၊ အဂ္ဂိနာ- မီးသည်၊ ဝါ- မီးကြောင့်၊ ဥယုတိ- လောင်အပ်၏၊
ဝါ- လောင်ကျွမ်း၏။ ယဒါ- ၌၊ (ကပ္ပေါ- သည်) အာပေန- ရေကြောင့်၊
သံဝဇ္ဇတိ- ပျက်စီး၏၊ (တဒါ- ၌)၊ သုဘကိဏှတော- သုဘကိဏှာဘုံမှ၊
ဟေဋ္ဌာ- အောက်တစ်လျှောက်လုံးသည်၊ ဥဒကေန- ရေကြောင့်၊ ဝိလိယတိ-
ကြေမွပျက်စီး၏။ ယဒါ- ၌၊ (ကပ္ပေါ- သည်) ဝါယုနာ- လေကြောင့်၊
သံဝဇ္ဇတိ- ၏။ (တဒါ- ၌)၊ ဝေဟပ္ပလာတော- ဝေဟပ္ပိုလ်ဘုံမှ၊ ဟေဋ္ဌာ-
သည်၊ ဝါတေန- လေကြောင့်၊ ဝိဒ္ဓံသတိ- ပျက်စီး၏။ ပန- ဆက်၊
ဝိတ္တာရတော- အကျယ်အဝန်းအားဖြင့်၊ ကောဠိသတသဟဿစက္ကဝါဠိ-

ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာသည်၊ ဝိနဿတိ- ပျက်စီး၏။ ယံ - ယင်း
 ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာကို၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ အာဏာ-
 ကွေတ္တန္တိ- အာဏာခေတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ တီသု - သုံးပါးကုန်
 သော၊ တေသု သံဝဇ္ဇေသု - ထိုသံဝဇ္ဇတို့တွင်၊ ယထာက္ကမံ - အစဉ်အတိုင်း၊
 ကပ္ပဝိနာသက မဟာမေဃတော- ကမ္ဘာဖျက်မိုးကြီးရွာသွန်းသည်မှ၊ ယာဝ-
 အကြင်မျှလောက်၊ ဇာလာယ ဝါ - မီးလျှံ၏လည်းကောင်း၊ ဥဒကဿ
 ဝါ - ရေအလျဉ်၏လည်းကောင်း၊ ဝါတဿ ဝါ - လေအဟုန်၏လည်း
 ကောင်း၊ ဥပစ္ဆေဒေါ - ပြတ်စဲခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏။) (တာဝ - ထိုမျှ
 လောက်၊) ဣဒံ အသင်္ချေယျံ - ဤအသင်္ချေယျသည်၊ ဧကံ - တစ်ခုသော၊
 သံဝဇ္ဇော နာမ - သံဝဇ္ဇအသင်္ချေယျမည်၏။ ကပ္ပဝိနာသကဇာလာဒိပစ္ဆေဒ-
 တော- ကမ္ဘာဖျက်မီးလျှံ စသည်တို့ ပြတ်စဲသည်မှ၊ ယာဝ - အကြင်မျှ
 လောက်၊ ကောဠိသတသဟဿစက္ကဝါဠပရိပူရကော - ကုဋေတစ်သိန်းသော
 စကြဝဠာကို ပြည့်စေတတ်သော၊ သမ္ပတ္တိမဟာမေဃော - ကမ္ဘာပြုမိုးကြီး
 သည်၊ ဥဠဟတိ - ထ၏ တက်၏။ (တာဝ - ထိုမျှလောက်၊) ဣဒံ အသင်္ချေ-
 သည်၊ ဒုတိယံ - နှစ်ခုမြောက်သော၊ သံဝဇ္ဇဌာယီနာမ - သံဝဇ္ဇဌာယီ
 အသင်္ချေယျ မည်၏။

(ဋ္ဌ၊ ၁၂။) သမ္ပတ္တိမဟာမေဃတော- ကမ္ဘာပြုမိုးကြီး ရွာသွန်းသည်မှ၊
 ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ စန္ဒိမသုရိယပါတုဘာဝေါ - လ၊ နေတို့၏
 ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ - ၏။ တာဝ - လောက်) ဣဒံ
 အသင်္ချေယျံ - သည်၊ တတိယံ - သုံးခုမြောက်သော၊ ဝိဝဇ္ဇော နာမ - ဝိဝဇ္ဇ
 အသင်္ချေယျမည်၏။ စန္ဒိမသုရိယပါတုဘာဝတော - လ၊ နေတို့ ထင်ရှားစွာ
 ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှ၊ ယာဝ - လောက်၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ ကပ္ပဝိနာသကမဟာ-
 မေဃော - ကမ္ဘာဖျက်မိုးကြီးရွာသွန်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ - ၏။ တာဝ -
 လောက်)၊ ဣဒံ အသင်္ချေယျံ - သည်၊ စတုတ္ထံ - လေးခုမြောက်သော၊
 ဝိဝဇ္ဇဌာယီ နာမ - ဝိဝဇ္ဇဌာယီ အသင်္ချေယျမည်၏။ ဣမေသု - ဤလေးပါး
 သော အသင်္ချေယျကပ်တို့တွင်၊ ဝိဝဇ္ဇဌာယီ - ဝိဝဇ္ဇဌာယီ အသင်္ချေယျကပ်ကို၊
 စတု သဠိအန္တရကပ္ပသင်္ဂဟံ - ၆၄ ပါးသော အန္တရကပ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူ

ရေတွက်အပ်၏။ တေန- ထိုဝိဝဋ္ဋဌာယီအသင်္ချေယျ ကပ်နှင့်၊ သမာနကာလ- ပရိစ္ဆေဒါ- တူသော ကာလအပိုင်းအခြားရှိကုန်သော၊ ဝိဝဋ္ဋာဒယော- ဝိဝဋ္ဋအသင်္ချေယျအစရှိသည်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။ (ဝိဝဋ္ဋဌာယီအသင်္ချေယျသည် အန္တရကပ် ၆၄ကပ် ကာလကြာသကဲ့သို့ ကျန်သော ဝိဝဋ္ဋအသင်္ချေယျ၊ သံဝဋ္ဋအသင်္ချေယျ၊ သံဝဋ္ဋဌာယီ အသင်္ချေယျတို့သည်လည်း ထိုမျှလောက် အန္တရကပ် ၆၄ ကပ် ကာလပင် ကြာ၏ ဟူလို။) (ဝိဝဋ္ဋဌာယီ- ဝိဝဋ္ဋဌာယီ အသင်္ချေယျကို)၊ ဝိသတိအန္တရကပ္ပသင်္ဂဟံ- ၂၀ သော အန္တရကပ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်အပ်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဧကေ- အချို့သော ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။) ဣတိ- သို့၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ အသင်္ချေယျာနိ- ဤအသင်္ချေယျတို့သည်၊ ဧကော- တစ်ခုသော၊ မဟာ-ကပ္ပေါ- မဟာကပ်သည်၊ ဟောတိ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သွာယံ မဟာ ကပ္ပေါ ။ပ။ သင်္ဂဟော”တိ- ဟူ၍၊ (မယာ- အဋ္ဌကထာဆရာ ကျွန်ုပ်ဓမ္မပါလသည်။) ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

စ- ဆက်၊ ကပ္ပေတိ- ကပ္ပေ ဟူသောပုဒ်၌၊ အစ္စန္တသံယောဂ- ဝသေန- ကာလအစ္စန္တသံယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပယောဂဗဟုဝစနံ- ဒုတိယာဗဟုဝစနံဝိဘတ်တည်း။ သတသဟဿေတိ- သတသဟဿေ ဟူသော ပုဒ်၌၊ ကပ္ပသဒ္ဒသမ္ပန္နေန စ- ကပ္ပသဒ္ဒါနှင့် ဆက်စပ်သဖြင့်လည်း၊ အယံ- ဤသတသဟဿသဒ္ဒါကို၊ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော- ပုံလိင်္ဂဖြင့်ညွှန်ပြအပ် ၏။ (သတသဟဿသဒ္ဒါသည် မူလကား နပုံလိင်္ဂတည်း။ ဤ၌ကား ပုံလိင်္ဂ ကပ္ပသဒ္ဒါကို၌ ပုံလိင်္ဂဖြစ်သည်။ ယင်းသတသဟဿသဒ္ဒါသည် ဝိသေသျှ ကပ္ပသဒ္ဒါနှင့် ဝိသေသန+ ဝိသေသျှအနေဖြင့် ဆက်စပ်နေ၍ ဖြစ်သည် ဟူလို။) ဣဓာပိ- ဤသတသဟဿေပုဒ်၌လည်း၊ အစ္စန္တသံယောဂ- ဝသေန- ကာလအစ္စန္တသံယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဗဟုဝစနံ-ဒုတိယာ ဗဟုဝစနံဝိဘတ်တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ ဧတံ ပဒဒ္ဒယံ- ဤပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်း သည်၊ သမာနာဓိကရဏံ- တူသောတည်ရာ အနက်ရှိ၏။ စတုရော စ အသိဓိယေတိ ဧတ္တာပိ- စတုရော စ အသိဓိယေဟူသော ဤပုဒ်တို့၌

လည်း၊ ဧသေဝ နယော- ဤနည်းသည်သာလျှင်၊ ဝါ- ဤကဲ့သို့သော နည်းသည်၊ (ဟောတိ။)

ပန- စောဒနာ သောနောကို ဆိုဦးအံ့၊ (အသံခိယေတိ ဧတ္ထ- အသံခိယေဟူသော ဤပါဌ်၌၊) ကဿ- အဘယ်အရာ၏၊ အသံခိယေ- ပြောဆိုရေတွက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော အသံခိယနည်း? ဣတိ- ကား၊ (စောဒနာ- စောဒနာခြင်းတည်း)။ အညဿ- ကပ္ပမှတစ်ပါး အခြားသော သဒ္ဒါကို၊ အဝုတ္တတ္တာ စ- မဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပဿ- ကပ္ပသဒ္ဒါကို၊ ဝုတ္တတ္တာ စ- ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ပကရဏတော- အရာဌာနအားဖြင့်၊ ကပ္ပါနံ- ကမ္ဘာတို့၏၊ (အသံခိယေ- ပြောဆိုရေတွက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သောအရာတည်း။) ဣတိ အယံ အတ္ထော- ဤအနက်ကို၊ ဝိညာယတေဝ- သိအပ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဟိ- မှန်၊ ဝုတ္တံ- ကျမ်း၌တိုက်ရိုက် ဆိုအပ်သောသဒ္ဒါကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ-

၁။ ကဿ အသံခိယေတိ? ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသံခိယေ ဟူသောပါဌ်၌ ရှေ့ပါဒဝယ် တစ်သိန်းဟူသည် ကမ္ဘာ(မဟာကပ်)တစ်သိန်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ နောက်ပါဒ၌ ပြောဆိုရေတွက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော အသံခိယဟူသည် မထင်ရှား ဝေဝါးလျက်ရှိ၏။ နှစ်တို့၏ လေးအသင်္ချေလော? အပေါင်းအစု (သံဝဂ္ဂ) တို့၏ လေးအသင်္ချေလော? ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား- ဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော စရိယာပိဋကပါဠိတော်၌ ရှေ့ပါဒအစဝယ် “ကပ္ပ” သဒ္ဒါကိုသာ ပြဆိုထား၏။ အခြား သော သံဝဂ္ဂစသော သဒ္ဒါတို့ကို ပြဆိုမထား။ ဤသို့ တိုက်ရိုက်ပြဆိုအပ်သော သဒ္ဒန္တ ရိုက်ကို ထောက်ဆ၍ နေရာဌာနအားလျော်စွာ “စတုရော စ အသံခိယေ” အရ ကမ္ဘာ(မဟာကပ်)တို့၏ လေးအသင်္ချေကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူသင့်သည် ဟူလို။

အသံခိယေ ပုဒ်ကို “သံခိတဗ္ဗာတိ သံခိယာ၊ (သံ+✓ခါ+ဣ)၊ န သံခိယာ အသံခိယာ၊ တေ အသံခိယေ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ရှေ့မှ၌ အသင်္ချေယျဟု ပါဌ်ရှိ၏။ ချာ ဓာတ်သာထူးသည်။ ခါဓာတ်၊ ချာဓာတ်တို့သည် ကထန အနက်ဟောချင်း တူကြသည်။

□၄င်း အသံခိယေ-ကို “သိ”ဝိဘတ်၏ ကာရိယ “ဇ”ကြံ၍ အနက်သမ္ပန် ထားသည်။ “ဝနပ္ပဂုဗ္ဗေ” ကဲ့သို့တည်း။

ကြဉ်ဖယ်ထား၍၊ အဝုတ္တဿ- မဆိုအပ်သော၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော သဒ္ဒါကို၊ ဂဟဏံ- ယူခြင်းသည်၊ န ယုတ္တံ-မသင့်။ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ယူသင့်၏။) စ သဒ္ဒေါ- စ သဒ္ဒါသည်၊ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော- ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏။ မဟာကပ္ပိနံ- မဟာကပ်တို့၏၊ စတုရော- လေးခု ကုန်သော၊ အသင်္ချေယျေ စ- အသင်္ချေယျတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ မဟာ- ကပ္ပေ သတသဟဿေ စ- မဟာကပ်တစ်သိန်းတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ တစ်နည်း- မဟာကပ္ပေ=မဟာကပ္ပိနံ- မဟာကပ်တို့၏၊ သတသဟဿေ စ- တစ်သိန်းတို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ ဟိ= ဣတိ အယံ ဧဝ- ဤအနက်သည်သာလျှင်၊ ဧတ္ထ- ဤ(ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသင်္ချေယေ ဟူသော) ပါဠိတို့၌၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

အသင်္ချေယေတိ ဧတ္ထ- အသင်္ချေယေဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော- အနက်ကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက် ၏။) သင်္ခါတုံ- နေ့၊ လ၊ ခုနစ်တို့ဖြင့် ပြောဆိုရေတွက်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အသင်္ချေယာ- အသင်္ချေယတို့မည်၏။ ဂဏနံ- အရေအတွက် ဂဏန်းသင်္ချာကို၊ အတိက္ကန္တာ- လွန်ကုန်၏။ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ အသင်္ချေယန္တိ- အသင်္ချေယုံဟူသည်ကား၊ ဧကော- တစ်ခုသော၊ ဂဏနဝိသေသော- ဂဏန်းသင်္ချာအထူးတည်း။ ဣတိ- သို့၊ ဧကေ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။) ဟိ- ချဲ့၊ တေ-ထို ဧကေဆရာတို့သည်၊ ဧကတော- တစ်ခုသော အက္ခောဘဏီအရေအတွက်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ မဟာဗလက္ခပရိယောသာနာနိ- များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အစုဖြစ်သော အက္ခောဘဏီဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ ဧကုနသဋ္ဌိဋ္ဌာနာနိ- တစ်ခု ယုတ် ၆၀-သော အရာတို့ကို၊ ဝါ- ၅၉-ခုသော အရာတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ကြဉ်ဖယ်၍၊ ဒသမဟာဗလက္ခာနိ- ၁၀ ကြိမ်သော အက္ခောဘဏီ မဟာဗိုလ် အစုတို့သည်၊ အသင်္ချေယုံ နာမ- အသင်္ချေယုံမည်၏။^၁ သဋ္ဌိမဋ္ဌာနန္တရံ-

၁။ ဧကေဝါဒ အသင်္ချေယူ။ ။ ဧကေဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့် “အသင်္ချေယူဟူသည် ရေတွက်၍ရစကောင်းသော ထူးခြားသော ဂဏန်းသင်္ချာတည်း။ ခု၊ ဆယ်၊ ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေ၊ ကောဋီ၊ ပကောဋီ၊ ကောဋီပကောဋီ၊

၆၀ မြောက်သော အက္ခောဘဏီဌာန အထူးတည်း။” လူတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ- ကုန်၏။ တံ- ထိုစကားသည်၊ န ယုဇ္ဇတိ- မသင့်။ (ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်၊ န ယုဇ္ဇတိ- နည်း။) သင်္ချာ ဌာနန္တရံ နာမ- သင်္ချာဌာနအထူးမည်သည်၊ ဂဏနဝိသေသော- ဂဏန်းအထူးတည်း။ တဿ- ထိုသင်္ချာဌာနအထူး၏၊ ဝါ- သဠိမဟူသော သင်္ချာ၏၊ အသင်္ချေယျဘာဝါဘာဝတော- အသင်္ချေယျ(မရေတွက်နိုင်သည်)၏ အဖြစ်၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ ဌာနန္တရံ- သဠိမဟူသော သင်္ချာဌာနအထူးလည်းကောင်း၊ အသင်္ချေယျဉ္စ- အသင်္ချေယျဟူသော သင်္ချာလည်းကောင်း၊ လူတိ ဧတံ- ဤနှစ်ခုသည်၊ ဝိရဒ္ဓံ- ဆန့်ကျင်၏၊ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ န ယုဇ္ဇတိ- မသင့်။)

(ဧကေဆရာတို့၏ အသင်္ချေယျ အယူဝါဒကို ပြဆိုပြီး၍ “သင်္ခါတုံ န သက္ကာတိ အသင်္ခိယာ(အသင်္ချေယျ)ဟူသော သကဝါဒ၏အဖွင့်နှင့် စပ်သော စောဒနာ၊ သောနောကို ပြဆိုခြင်းငှာ “နန စ”စသော ပါဠိကို မိန့်။)

နန စ- စောဒနာပါဠိအံ၊ အသင်္ချာဘာဝေန- မပြောဆို မရေတွက်အပ် မပြောဆိုမရေတွက်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အသင်္ချေယျတ္ထေ- အသင်္ချေယျ၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ တဿ- ထိုအသင်္ချေယျ၏၊ စတုဗ္ဗိဘောဝေါ- လေးပါးအပြားရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ န ယုဇ္ဇတိ- မသင့်

နဟုတ၊ နိန္ဒဟုတ၊ အက္ခောဘဏီ အထိရေတွက်၍ ယင်းအက္ခောဘဏီတိုင်အောင်သော အရေ အတွက်သည် အက္ခောဘဏီတစ်ခု ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ခု-ဂဏန်းမှ အက္ခောဘဏီ အထိ တစ်ခုယုတ် ၆၀(၅၉)ကြိမ်တိုင်အောင် ရေတွက်၍ရသော အရေအတွက်သည် မဟာဗလက္ခ(မဟာအက္ခောဘဏီ)တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ရေတွက်အပ်သော မဟာဗလက္ခ(မဟာအက္ခောဘဏီ) ၁၀-ခုသည် အသင်္ချေယျမည်၏”ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဤကား ရှေးနိဿယလာ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်ကို မှီငြမ်း၍ ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ (ရှေး စရိယာ၊ ဋ္ဌ၊ သျ၊ ၁။ ၄၃။) (ရှေးနိဿယ၌ “ဧကုနသဠိဌာနာနိ ပတ္တာ”ဟု ပါဠိရှိသည်။ PTSမူ၊ ဆဋ္ဌမူတို့၌ကား “ဧကုနသဠိဌာနာနိ ဝဇ္ဇေတွာ”ဟု ရှိသည်။)

သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ- ဤကား စောဒနာခြင်းတည်း။ န ယုဇ္ဇတိ-
မသင့်သည်ကား၊ နော- မဟုတ်။ (ယုဇ္ဇတိ ဧဝ- သင့်သည်သာတည်း။)
(ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း?) စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု-
အရာတို့၌၊ အသင်္ချေယျဘာဝဿ- အသင်္ချေယျအဖြစ်၏၊ ဝါ- ကို၊
ဣစ္ဆိတတ္တာ- အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။”

(၄၊ ၁၂။) တတြ- ထို“ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ
အသံခိယေ”ဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အာဒိတော-
အစမှ၊ ပဌာယ- စ၍၊ ဝိဘာဝနာ- ထင်စွာပြခြင်းတည်း။ ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊
အတိတေ- လွန်လေပြီးသော၊ ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော၊ ကပ္ပေ- သာရမဏ္ဍ
ကမ္ဘာ၌၊ တဏှကံရော- တဏှကံရာမြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊ မေ-

၁။ လေးအသင်္ချေဟု သုံးစွဲသင့်။ ။ ခုဂဏန်း၏အထက်၌ ဆယ်ဂဏန်း၊ ဆယ်ဂဏန်း
၏အထက်၌ ရာဂဏန်း စသည်ဖြင့် မဟာကထနဂဏန်းတိုင်အောင် တိုး၍ ရေတွက်နိုင်
သော ဂဏန်းသင်္ချာ ရှိသည်။ အသင်္ချေယျ၏ အထက်၌ကား တိုး၍ ရေတွက်နိုင်သော
ဂဏန်းမရှိတော့ပေ။ ယင်းဂဏန်းကား နောက်ဆုံးဂဏန်းတည်း။ ထို့ကြောင့်
အသင်္ချေယျတိုင်အောင် ရေတွက်ပြီးလျှင် နောက်ထပ်ပညတ်တင်စရာ ဂဏန်းနာမည်
မရှိတော့၍ အသင်္ချေယျတစ်ခုဟူသာ သတ်မှတ်ရ၏။ တစ်ဖန် ခုဂဏန်းမှစ၍
အသင်္ချေယျအထိ ပြန်ရေတွက်။ ဤနည်းဖြင့် လေးကြိမ်တိုင်တိုင် ရေတွက်ရသည်။
ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “လေးအသင်္ချေ”ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

နန စ နှင့် နန ထူးခြားချက်။

အာဘော်နှင့် စောဒနာ နှစ်ချက်စလုံး ပါစေလိုရာ၌ “နန စ”ဖြင့် ရေး၍၊
အာဘော်သက်သက်သာ ပါစေလိုရာ၌မူ “နန”ဖြင့် ပါဠိရေးလေ့ရှိသည်။ ဤ၌ကား
“အသင်္ချေယျဟူသည် ပြောဆိုရေတွက်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော အရာမဟုတ်ပါလော
(အာဘော်)။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် လေးအသင်္ချေဟု သင်္ချာသတ်မှတ် ပြောဆိုခြင်းသည်
အသို့လျှင် သင့်မြတ်နိုင်ရာပါအံ့နည်း။ (စောဒနာ)”ဟု အာဘော်၊ စောဒနာနှစ်ချက်စလုံး
ပါစေလို၍ “နန စ”ဖြင့် ရေးခြင်းဖြစ်သည်။

(ဆောင်) နနတစ်ချက်၊ စ-ထည့်စွက်မူ၊ နှစ်ချက်မခြား၊ စောဒနာလည်းရ၊ အာဘော်ပြ
၏။

နနချည်းသာ၊ စ-မပါမူ၊ အာဘော်ဟူ၏။(နိယံ)

ဓကီရော- ကောင်း၊ သရဏကီရော- ကောင်း၊ ဒီပကီရော- ကောင်း၊
 ဣတိ- သို့၊ စတ္တာရော- လေးဆူကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားရှင်
 တို့သည်၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အတိုင်း၊ လောကေ- လောက၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိသု-
 ဖြစ်ထွန်းပွင့်ပေါ်တော်မူကြကုန်ပြီ။ တေသု- ထိုလေးဆူသောဘုရားရှင်တို့တွင်၊
 ဒီပကီရဿ- ဒီပကီရမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရား၏၊
 ကာလေ- လက်ထက်တော်အချိန်၌၊ အမရဝတီ နာမ- အမရဝတီမည်သော၊
 နဂရံ- မြို့သည်၊ အဟောသိ- ရှိလေပြီ။ တတ္ထ- ထိုအမရဝတီမြို့၌၊ သုမေ-
 ဓော နာမ- သုမေဓာမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ ပဋိဝသတိ-
 နေ၏။ သော- ထိုသုမေဓာပုဏ္ဏားသည်၊ မာတိတော စ- အမိဘက်မှ
 လည်းကောင်း၊ ပိတိတော စ- အဖဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဥဘတော- မိ
 ဘက် ဖဘက် နှစ်ပါးစုံမှ၊ သုဇာတော- ကောင်းစွာမွေးဖွားသူတည်း။
 သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော- ကောင်းစွာသန်ရှင်းစင်ကြယ်သော အမိဝမ်းတိုက်ရှိသူ
 တည်း၊ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဇ္ဇာ- ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ခုနစ်ဆက်တိုင်
 အောင်၊ အက္ခိတ္တော- အပစ်အပယ် မခံအပ်သူတည်း၊ ဇာတိဝါဒေန- ဇာတ်နှင့်
 စပ်သော စကားဖြင့်၊ အနုပက္ကုဋ္ဌော- အကဲ့ရဲ့မခံအပ်သူတည်း၊ အဘိရူပေါ-
 လွန်သောအဆင်းရှိ၏၊ ဝါ- အဆင်းလှ ရုပ်ချော၏၊ ဒဿနီယော- ရှုချင်
 စဖွယ်ရှိ၏၊ ပါသာဒိကော- စိတ်နှလုံးကို ကြည်စေတတ်၏၊ (ကြည်လင်
 မြတ်နိုးဖွယ်ရှိ၏)၊ ပရမာယ- လွန်မြတ်သော၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ- အဆင်း
 ၏ ကောင်းမွန်ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ၏။ သော-
 ထိုသုမေဓာပုဏ္ဏားသည်၊ အညံ- ဗြာဟ္မဏသိပ္ပံမှ တစ်ပါးသော၊ ကမ္မံ-
 အလုပ်ကို၊ အကတ္တာ- မပြုမူ၍၊ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပမေဝ- ပုဏ္ဏားတို့၏
 အတတ်ပညာ ဝေဒကိုသာလျှင်၊ ဥဂ္ဂဏှိ-သင်ယူပြီ။ တဿ- ထိုသုမေဓာ
 ပုဏ္ဏား၏၊ ဒဟရကာလေယေဝ- ငယ်ရွယ်စဉ်အချိန်ကပင်၊ မာတာပိတရော-
 မိဘတို့သည်၊ ကာလံ- စုတေခြင်းကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ အထ-
 ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုသုမေဓာပုဏ္ဏား၏၊ ရာသိဝဗုဒ္ဓကော- ဥစ္စာအစုကို
 တိုးပွားစေတတ်သော၊ ဝါ- ဥစ္စာအစုကို တိုးပွားအောင်စောင့်ရှောက်တတ်
 သော၊ အမစ္စော- အမတ်သည်၊ အာယပေါတ္ထကံ- ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာသော

ဥစ္စာကို မှတ်သားရာဖြစ်သော စာရင်းစာအုပ်ကို၊ (အတိုးအရင်း စာရင်းစာအုပ်ကို)၊ အာဟာရိတွာ- ဆောင်ယူခဲ့၍၊ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိဘရိတေ- ရွှေ၊ ငွေ၊ ပတ္တမြား ပုလဲအစရှိသော ရတနာတို့ဖြင့်ပြည့်ကုန်သော၊ သာရ- ဂဗ္ဘေ- ရတနာအနှစ်ထည့်သိုရာတိုက်ခန်း(ရတနာတိုက်ခန်း)တို့ကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်လှစ်၍၊ “ကုမာရ- အရှင်သား၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ရတနာသည်၊ တေ- သင်၏၊ မာတု- အမိ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာတည်း၊ ဧတ္တကံ- သည်၊ တေ- ၏၊ ပိတု- အဖ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာတည်း။ ဧတ္တကံ- သည်၊ တေ- ၏၊ အယျကပယျကာနံ- အဖိုးအဖွားတို့၏၊ (သန္တကံ)”၊ ဣတိ- သို့၊ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဇ္ဇာ- ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ခုနစ်ဆက်တိုင် အောင်၊ ခနံ- စီးပွားဥစ္စာကို၊ အာစိက္ခိတွာ- ပြောကြား၍၊ “ဧတံ ခနံ- ဤစီးပွားဥစ္စာကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ- အလိုရှိတိုင်း ပြုကျင့်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောကြားလေပြီ။ သုမေဓပဏ္ဍိတော- သုမေဓပညာရှိသည်၊ “ဧဝံ- ဤသို့၊ ဗဟုံ- များစွာသော၊ ဣမံ ခနံ- ဤစီးပွားဥစ္စာကို၊ သံဟရိတွာ- စုဆောင်းခဲ့ကြ၍၊ မယံ- ငါ၏၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ ပရလောကံ- တမလွန်လောကသို့၊ ဂစ္ဆန္တာ- သွားကြကုန်သည်ရှိသော်၊ ဧကကဟာပဏမ္မိ- တစ်အသပြာမျှကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ- ယူဆောင်၍၊ ဂတာ- သွားနိုင်ကြကုန်သည်၊ န- မဟုတ်ကုန်။ ပန- အဟုတ်သော်ကား၊ (အန္ဓယကား) မယာ- ငါသည်၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဂမနကာရဏံ- သွားအံ့သောအကြောင်းကို၊ ကာတုံ- ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်လေပြီ။ သော- ထိုသုမေဓပညာရှိသည်၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေတွာ- လျှောက်တင်၍၊ နဂရေ- မြို့၌၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေတွာ- လှည့်လည်စေ၍၊ မဟာဇနဿ- များစွာသောလူအား၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ဟိမဝန္တပွဒေသံ- ဟိမဝန္တာ တောအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ တာပသပဗ္ဗန္ဓံ- ရသေ့တို့၏ ရောက်အပ်သောအကျင့်သို့၊ ဝါ-

၁။ တာပသပဗ္ဗန္ဓာ။ ။ တာပသ+ပဗ္ဗန္ဓာ။ ဤတွင် တာပသ၌ တပ+ဏ+သ။ တပေါ ဧတေသံမတ္တိတိ တာပသာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ တ၌ အ-ကို ဒီဃပြု။ (သီ၊ ဇူ၊ သစ်၊ ၂။ ၂၆၈။)

ရသေ့ပြုခြင်းသို့၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ဝင်ရောက်၍၊ သတ္တာဟေနေဝ- ခုနစ်ရက်ဖြင့် သာလျှင်၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော- သမာပတ်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ အဘိညာယော စ-အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ သမာပတ္တိဝိဟာရေဟိ- သမာပတ်တည်း ဟူသော ဝိဟာရ(သမာပတ်ဝင်စားခြင်းတည်းဟူသော နေခြင်း)တို့ဖြင့်၊ ဝိဟ- ရဟိ- နေ၏။

(ဋ္ဌ၊ ၁၃။) စ- ဆက်၊ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအခါ၌၊ ဒီပင်္ကရဒသ- ဗလော- ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရမာဘိသမ္မောဓိ- မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတွာ- ရောက်တော်မူ၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော- ဖြစ်စေ(လည်စေ)အပ်သော မြတ်သောတရားစက်ရှိသည်၊ ဝါ- မြတ်သော တရားစက်ကို ဖြစ်စေအပ်(လည်စေအပ်)ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ- ၍)၊ စတူဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ- လေးသိန်းသောရဟန္တာတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂတော- ခြံရံအပ်လျက်၊ အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်အတိုင်း၊ စာရိကံ- ခရီးဒေသစာရီ လှည့် လည်ခြင်းကို၊ စရမာနော- လှည့်လည်တော်မူသည်ရှိသော်၊ ရမ္မဝတီနဂရံ နာမ- ရမ္မဝတီမည်သော မြို့သို့၊ ပတွာ- ဆိုက်ရောက်တော်မူ၍၊ တဿ-

တစ်နည်း- တပ+သဏ်။(ဓာန်၊ ဋီ။ ၄၃၃။)

တစ်နည်း- တပ+ဏ။ သ-အာဂုံ။ (မောဂ်၊ ၄။ ၈၅။) ကိလေသာတို့ကို ပူပန် လောင်မြိုက်တတ်သော အကျင့်ရှိသည့် ရသေ့တည်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၌ ပ+✓ဝဇ+ဏျ တည်း။ ပ- ကာမဂုဏ်အာရုံကို ရှောင်ခွာ၍၊ ဝဇ- ရောက်ရှိကျင့်အပ်သော အကျင့်ဟု အနက် အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်။ ယင်း ပဗ္ဗဇ္ဇာသည် လေးမျိုးရှိသည်။

၁။ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇာ၊

၂။ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇာ၊

၃။ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ၊

၄။ ဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာ တို့ဖြစ်သည်။ ဤ၌ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇာကိုရည်ရွယ်၍ “တပသ- ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ”ဟု ဆိုသည်။

အပေါင်းဖြစ်သော “တပသပဗ္ဗဇ္ဇံ”ကို တပသာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တပသပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

ထိုရမ္မဝတီမြို့၏။ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ- သုဒဿန
ကျောင်းတော်ကြီး၌၊ ပဋိဝသတိ- သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ ရမ္မဝတီနဂရဝါသိ-
နော- ရမ္မဝတီမြို့နေလူတို့သည်၊ “သတ္တာ- ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည်၊
အမှာကံ- ငါတို့၏၊ နဂရံ- ရမ္မဝတီမြို့သို့၊ ပတွာ- ဤ၊ သုဒဿနမဟာ-
ဝိဟာရေ- ၌၊ ပဋိဝသတိ ကိရ- နေတော်မူသတတ်။” ဣတိ- ဤသို့သော
သတင်း စကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟတ္တာ- နံသာ၊
ပန်းစသည်တို့ လက်၌ ရှိကြ(စွဲကိုင်ကြ)ကုန်လျက်၊ သတ္တာရံ- သို့၊
ဥပသင်္ကမိတွာ- အနီး အစပ် ချဉ်းကပ်၍၊ ဝန္တိတွာ- ဤ၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ-
နံသာ၊ ပန်း အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ ပူဇေတွာ- ပူဇော်၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်လျော်
သော နေရာ၌၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေကြကုန်လျက်၊ ဓမ္မဒေသနံ- တရားဒေသနာ
(ဟောကြားအပ်သောတရား)ကို၊ သုတွာ- နာကြားကြကုန်၍၊ သွာတနာယ-
နက်ဖြန်ခါဖြစ်လတ္တံ့သော ပီတိပါမောဇ္ဇအကျိုးငှာ၊ နိမန္တေတွာ- ပင့်ဖိတ်
(ဆွမ်းစားပင့်)ကြကုန်၍၊ အာသနာ- နေရာမှ၊ ဥဌာယ- ထကြကုန်၍၊
ပက္ကမိသု- ဖယ်ခွာ သွားကြကုန်ပြီ၊ တေ- ထိုရမ္မဝတီမြို့နေလူတို့သည်၊
ပုနဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ မဟာဒါနံ- ကြီးမြတ်သော အလှူကို၊ သဇ္ဇေတွာ-
စီရင်ကြကုန်၍၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ အလင်္ကရိတွာ- တန်ဆာဆင်ကြကုန်၍၊
ဒသဗလဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ အာဂမနမဂ္ဂံ- ကြွလာမည့်လမ်းကို၊ ဟဋ္ဌ-
တုဋ္ဌာ- ရွှင်လန်း နှစ်သက်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ကုန်၍)၊ သောဓေန္တိ-
သုတ်သင် ရှင်းလင်းကြကုန်၏။

(ဋ္ဌ၊ ၁၃။) စ- ဆက်၊ တသ္မိ ကာလေ- ၌၊ သုမေဓတာပသော-
သုမေဓာရသေသည်၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်(ခရီး)ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော-
သွားသည်ရှိသော်၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေ- ရွှင်လန်းနှစ်သက်ကြကုန်သော၊ တေ
မနုဿေ- ထိုလူတို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “အမ္ဘော- အမောင်တို့၊ တုမေ-
သင်တို့သည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ (အတ္တာယ- အကျိုးငှာ) ဣမံ
မဂ္ဂံ- ဤလမ်းကို၊ သောဓေထ- သုတ်သင်ရှင်းလင်းနေကြကုန်သနည်း”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။ တေဟိ- ထိုလူတို့သည်၊ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-
မြတ်စွာဘုရား၏၊ (အတ္တာယ- ငှာ)၊ အာဂမနမဂ္ဂံ- ကြွလာမည့်လမ်းကို၊

(မယံ- ငါတို့သည်)၊ သောဓေမ- သုတ်သင်ရှင်းလင်းကြပါကုန်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်အပ်သည်ရှိသော်၊ အတိတေသု- လွန်လေပြီးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေသု- ဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာဓိကာရတ္တာ- ပြုအပ်ပြီးသောဆုတောင်းခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝစနံ- “ဘုရား”ဟူသောစကားကို၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ ဥပ္ပန္နပီတိ သောမနသော- ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်၊ အာကာသ- တော- ကောင်းကင်မှ၊ ဩရုယု- သက်ဆင်း၍၊ “မယုမ္ပိ- ငါ့အားလည်း၊ ဩကာသံ- သုတ်သင်ရှင်းလင်းစရာ နေရာကို၊ (ဩကာသော ကာရဏေ ဒေသေ ဓာန်-၁၁၀၁နှင့်အညီ ဒေသအနက်ဟောကြံ၍ အနက်သမ္ပန်သည်။ ရှေးနိဿယ၌ကား ယင်းကို “အခွင့်”ဟု ပြန်ဆိုသည်) ဒေထ- ပေးကြကုန်၊ အဟမ္ပိ- ငါသည်လည်း၊ သောဓေသာမိ- အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ တေဟိ- ထိုလူတို့သည်၊ ဒဿိတံ- ညွှန်ပြအပ်သော၊ ဩကာသံ- နေရာကို၊ (သမံ ကရောန္တော သောဓေတိ ၌ စပ်)၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ- ဤမြေနေရာ အရပ်ကို၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ သတ္တရတနဝိစိတ္တံ- ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ဆန်းကြယ်သည်ကို၊ ဝါ- ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ဆန်းကြယ်အောင်၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ အလင်္ကရိတံ-တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါ၊ ကိဉ္ဇာပိ ပဟောမိ- အကယ်၍ စွမ်းနိုင်ပါ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မယာ- သည်၊ ကာယဝေယျာဝစ္စံ- ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သောဝေယျာဝစ္စကို၊ ကာတံ- ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ ကာယာရဟံ- ကိုယ်ဖြင့်ပြုခြင်းငှါ ထိုက်တန်သော၊ ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ ဂဏှိဿာမိ- ယူပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ တိဏကစဝရာဒယော- မြက်၊ အမှိုက် အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်သယ်ယူ၍၊ ပံသုံ- မြေမှုန့်ကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင် ယူ၍၊ သမံ- ညီညာအောင်၊ ကရောန္တော- ပြုပြင်လုပ်ဆောင်လျက်၊ သောဓေတိ- ၏၊ ပန- ဆက်၊ တဿ ပဒေသဿ- ထိုအရပ်ကို၊ သောဓနေ- သုတ်သင် ရှင်းလင်း ပြေပြစ်ညီညာအောင် ပြုခြင်းသည်၊ အနိဋ္ဌိတေယေဝ- မပြီး သေးမီပင်၊ ဒီပင်္ကရော- ဒီပင်္ကရောအမည်ရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝါ- သည်၊ မဟာနုဘာဝါနံ- ကြီးမြတ်သော တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ရှိကြကုန်သော၊

ဆဋ္ဌဘိညာနံ - ခြောက်ပါးသောအဘိညာဉ်ရှိကြကုန်သော၊ ခီဏာသဝါနံ - ရဟန္တာတို့၏၊ စတူဟိ သတသဟဿဟိ - လေးသိန်းတို့သည်၊ ပရိဝုတော - ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တံ မဂ္ဂံ - ထိုလမ်းခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိ - ကြွလာတော်မူ ပြီ။ သုမေဓပဏ္ဍိတော - သည်။ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားရှင်သည်လည်း ကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ - ဘုရားရှင်၏ တပည့်သား ရဟန်းသံဃာတို့သည် လည်းကောင်း၊ စိက္ခလ္လံ - ရွံ့ညွှန်ကို၊ မာ အက္ကမန္တု - မနင်းကြကြပါစေကုန် လင့်”။ ဣတိ - သို့ (ကြံ၍)၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဝါကစီရဉ္စ - လျှော်တေ သင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ စမ္ပက္ခဏ္ဍု - သားရေပိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇဠာ - ကလာပဉ္စ - ဆံကျစ်ထုံးကိုလည်းကောင်း၊ ပသာရေတွာ - ဖြန့်ခင်း၍၊ သယဉ္စ - ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ယေန - အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ - သည်၊ (အတ္ထိ - ၏)၊ တေန - ထိုအရပ်သို့၊ သီသံ - ဦးခေါင်းကို၊ ကတွာ - ထားသည် ကိုပြု၍၊ အဝကုဇ္ဇော - မှောက်ခုံ၊ နိပဇ္ဇိ - အိပ်လေပြီ၊ (အိပ်သည့်သဏ္ဌာန် ပြုလေပြီ)၊ ဧဝဉ္စ - ဤသို့လည်း၊ စိန္တေသိ - ကြံလေပြီ၊ (ကံ စိန္တေသိ - အဘယ်သို့ကြံသနည်း) “အဟံ - ငါသည်၊ သစေ ဣစ္ဆိဿာမိ - အကယ်၍ အလိုရှိသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ - ဤသို့ အလိုရှိသည်ရှိသော်)၊ ဣမဿ ဘဂဝတော - ဤဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ သာဝကော - တပည့်သည်၊ ဟုတွာ - ၍၊ အဇ္ဇေဝ - ယနေ့၌ပင်၊ ကိလေသေ - ကိလေသာတို့ကို၊ ဃာတေဿာမိ - ပယ်သတ်နိုင်အံ့၊ (ဈာပေဿာမိ ပါဌ်ရှိက လောင်မြိုက်စေ နိုင်အံ့ဟု ပေး)။

မယုံ - ငါ၏၊ ဧကကေနေဝ - တစ်ပါးတည်းဖြင့်သာ၊ သံသာရ - မဟောဃတော - သံသရာတည်းဟူသော ကျယ်စွာသော ရေအလျဉ်မှ၊ နိတ္ထရဏေန - ထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ - အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ အဟမ္ပိ - လည်း၊ ဧဝရူပေါ - ဤဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်ကဲ့သို့ သဘောရှိသော၊ သမ္မာ - သမ္ဗုဒ္ဓေါ - သည်၊ ဟုတွာ၊ သဒေဝကံ - နတ်နှင့်တကွသော၊ လောကံ - လူအပေါင်းကို၊ သံသာရမဟဏ္ဍဝတော - သံသရာတည်းဟူသော ကျယ်စွာ သော သမုဒ္ဒရာမှ၊ တာရေယျံ - ကူးမြောက်စေရပါမူကား၊ ယန္တုနု - ဪ ကောင်းလေစွ”။ (ဣတိ စိန္တေသိ)။ ဣတိ - သို့၊ သော - ထိုသုမေဓပညာရှိ

ရသေ့သည်။ အဋ္ဌဂီသမန္နာဂတမဟာဘိနိဟာရဝသေန- အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော မြတ်သော ဆုတောင်းမှု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ- ကို၊ ပဏိဓေသိ- ထားစေပြီ၊ ဝါ- ဆောက်တည်စေပြီ၊ ဝါ- ဆုတောင်းပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဂန္နာ- ကြွလာတော်မူ၍၊ တဿ- ထိုသုမေဓာရသေ့ပညာရှိ၏၊ ဥဿီသကေ- ခန္ဓာကိုယ်၏ အထက်ပိုင်း ဖြစ်သော ဦးခေါင်းဘက်အရပ်၌၊ (ဥ-ဥပသာရ ဥဒ္ဓံ အနက်ဟောကြံ)၊ ဝါ- မြင့်မြတ်သော ဦးခေါင်းဘက်၌၊ (ဥ ဥပသာရ ဥတ္တမ အနက်ကြံ) (ရှေးနိဿယ၌ကား “ဥက္ခောင်းရင်း၌” ဟု ပေး) ဌတ္တာ- ရပ်တော်မူ၍၊ အဿ- ထိုသုမေဓာပညာရှိရသေ့၏၊ စိတ္တာစာရံ- စိတ်၏ အလေ့အကျက် ဆုတောင်းမှုကိုလည်းကောင်း၊ အဿ- ထိုစိတ္တာစာရ၏၊ သမိဇ္ဈနဘာဝဉ္စ- ပြည့်စုံမည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (အဿ- ကို တန္တနည်း၊ ကာကောလောကနနည်းကြံ) ဥတ္တာ- သိတော်မူ၍၊ “အယံ- ဤရသေ့သည်၊ ဣတော- ဤကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသတ သဟဿာမိကာနံ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိကုန်သော၊ စတုန္တံ အသင်္ချေယျာနံ- လေးအသင်္ချေတို့၏၊ မတ္ထကေ- အထက်၌၊ ဂေါတမောနာမ- ဂေါတမမည်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ- သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်တော်မူလတ္တံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝတော- ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဣမံ ပဝတ္တိ- ဤဖြစ်ပုံ ဗုဒ္ဓဝင်ကို၊ ဗျာကရိတ္တာ- မိန့်ကြားတော်မူ၍၊ ပက္ကာမိ- ကြွသွားတော်မူပြီ။

(ဌ၊ ၁၄။) တတော- ထိုဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားမှ၊ အပရေပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ၌ စပ်။) ကောဏ္ဍညဘဂဝန္တံ- ကောဏ္ဍညမြတ်စွာဘုရားကို၊ အာဒိ- အစကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ (အစဉ်အတိုင်း)၊ ဥပ္ပန္နာ- ပွင့်တော်မူကြကုန်သော၊ ယာဝ

၁။ ပဏိဓေသိ။ ။ ဤ၌ ပ+နိ+✓ဌာ+ဏေ+ဤ တည်း။ ပ, နိ ရှေ့ရှိသော ✓ဌာ ဓာတ်သည် ပတ္တနာ=ဆုတောင်းခြင်း အနက်ကို ဟောကြောင်း ဓာန်၊ ဋီ၊ ၄၂၆ ၌ မိန့်သည်။ နငယ်ကို ဏ ပြု၊ ဌ ကို ဓ ပြု၊ ဏ အနုဗန်ကို ချေ၊ အာ-ကို ချေ၊ ဤ ဝိဘတ်ကို ဣ-ရဿပြု၊ သ-အာဂုံလာ၍ ရုပ်ပြီးသည်။ အထက်ပါအတိုင်း သဒ္ဒတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယ်တ္ထ၊ ဝေါဟာရတ္ထ ပေးနိုင်သည်။

ကဿပဒသဗလပရိယောသာနာ- ကဿပမြတ်စွာဘုရားတိုင်အောင်၊
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ- မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၊ မဟာသတ္တံ- ဘုရားအလောင်းကို၊
 “ဗုဒ္ဓေါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 ဗျာကရီသု- အထူးပိုင်းခြားမှတ်သား၍ ပြောကြားကုန်ပြီ၊ ဝါ- ဗျာဒိတ်
 စကား မိန့်ကြားကုန်ပြီ၊ (ဗျာဒိတ်ကြားကုန်ပြီ)၊ ဣတိ- သို့၊ အမှာကံ-
 ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပါရမီယော- တို့ကို၊
 ပူရေန္တဿေဝ- ဖြည့်ကျင့်စဉ်ပင်လျှင်၊ စတုဝိသတိ- နှစ်ကျိပ်လေးဆူသော၊
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ- တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ- ပွင့်တော်မူကြကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊
 ယသ္မိ- ကပွေ- အကြင်သာရမဏ္ဍကမ္ဘာ၌၊ ဒီပင်္ကီရဒသဗလော- သည်၊
 ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ် ပွင့်တော်မူပြီ၊ တသ္မိ- ထိုကမ္ဘာ၌၊ အညေပိ-
 အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တယော- (တဏှကံရာ၊ မေဓကံရာ၊
 သရဏကံရာအားဖြင့်) သုံးဆူကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ- တို့သည်၊ အဟောသုံ-
 ဖြစ်ကြ ပွင့်ကြကုန်ပြီ။ တေသံ- ထိုသုံးဆူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။

၁။ “ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ”တိ ဗျာကရီသု။ ။ ဗျာကရီသု၌ ဝိ+အာ+✓ကရ+ဩ+ဥ
 တည်း။ ဝိ၌ ဣကို ယ-ပြု၊ (ရျ)၊ ဝ-ကို ဗပြု၊ ဗျကို အာသို့ကပ်၊ ဩ ပစ္စည်းကို
 ချေ၊ ဥ ကို ဣသု (ိသု)ပြု၍ ဗျာကရီသု ရပ်ပြီးသည်။ ဝိ=အထူး၊ အာ=ပိုင်းခြား၍
 ကရ=ဟောကြား(ပြောကြား)ခြင်း အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် ဗျာကရီသု-အထူး
 ပိုင်းခြား၍ ဟောကြား(ပြောကြား)ကုန်ပြီဟု သဒ္ဒတ္ထ ပေး။ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြား
 ကုန်ပြီဟု ပေးသည်ကား ဝေါဟာရတ္ထတည်း။

ဗျာဒိတ်ဟူသည် ဗျာကရဏဟူသော ပါဠိ၊ ဗျာကတဟူသော ပါဠိတို့ကို
 ရှေးဆရာကြီးများ ပါဠိနှင့် အဆင်တူရုံ လိုက်နိုင်သမျှလိုက်၍ အနက်မြန်မာ ပြန်ဆို
 ခဲ့သောစကားဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဗျာဒိတမှ ဗျာဒိတ်ဖြစ်လာသည် မဟုတ်ကြောင်းကို
 မဟာဗုဒ္ဓဝင် အနုဒီပနီ(ယော၊ ယော)၌ ရှင်းလင်းပြဆိုထားသည်။

အဓိပ္ပါယ်မှာ တစ်ဆူတစ်ဆူသော ဘုရားရှင်က တစ်ဦးတစ်ဦးသော ဘုရား
 အလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း၊ သာဝကအလောင်းအတွက် “ဤမည်သောကမ္ဘာ၌
 ဤအမည်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်လိမ့်မည်” စသည်ဖြင့် မြေ
 လက်ခတ်မလွဲ မှန်ကန်သည့် အထူးပိုင်းခြားမိန့်ကြားအပ်သောစကားကို “ဗျာဒိတ်”ဟု
 ခေါ်ဆိုသည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ (မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ အနုဒီပနီ။ ဃား)။

သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဗောဓိ-သတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏(အတွက်)၊
ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားခြင်းသည်၊ နာဟောသိ- မဖြစ်ခဲ့။
တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တေ- ထိုဘုရားသုံးဆူတို့ကို၊ ဣဓ- ဤဗျာဒိတ်
ခံယူခန်း၌၊ န ဂဟိတာ- မယူအပ်ကုန်၊ ပန- ဆက်၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ-
ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ တမှာ ကပ္ပိ-ထိုသာရမဏ္ဍကမ္ဘာမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊
သဗ္ဗဗုဒ္ဓေ- အလုံးစုံသော ဘုရားရှင် တို့ကို၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊
“တဏှင်္ဂရော။ပ။သသာဝကာ”-တိ- ဟူသော၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊
ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

(ဋ္ဌ၊ ၁၄။) ဂါထာအနက်။ ။ တဏှင်္ဂရော- တဏှင်္ဂရောမြတ်စွာဘုရား
လည်းကောင်း၊ မေဓင်္ဂရော- မေဓင်္ဂရောမြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊
အထောပိ- ထိုမှတစ်ပါးလည်း၊ သရဏင်္ဂရော- သရဏင်္ဂရောမြတ်စွာ
ဘုရားလည်းကောင်း၊ ဒီပင်္ဂရော- ဒီပင်္ဂရောအမည်ရှိတော်မူသော၊
သမ္ဗုဒ္ဓေါ စ-မြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊ ဒွိပဒုတ္တမော- ခြေနှစ်ချောင်း
ရှိ နတ်လူတို့တွင်(တို့ထက်) မြတ်တော်မူသော၊ ကောဏ္ဍညော-
ကောဏ္ဍည မြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊ မင်္ဂလော စ- ကောင်း၊
သုမနော စ- ကောင်း၊ ရေဝတော စ- ကောင်း၊ သောဘိတောမုနိ-
သောဘိတမြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊ အနောမဒဿီ- ကောင်း၊
ပဒုမော- ကောင်း၊ နာရဒေါ- ကောင်း၊ ပဒုမုတ္တရော- ကောင်း၊
သုမေဓော စ- ကောင်း၊ သုဇာတော စ- ကောင်း၊ မဟာယသော-
များသောအခြံအရံရှိတော်မူသော၊ ပိယဒဿီ စ- ကောင်း၊ အတ္ထဒဿီ-
ကောင်း၊ ဓမ္မဒဿီ- ကောင်း၊ လောကနာယကော- လူသုံးပါးတို့၏
ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူသော၊ သိဒ္ဓတ္ထော- ကောင်း၊ တိဿော-
ကောင်း၊ ဖုဿော- ဖုဿအမည်ရှိတော်မူသော၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ စ- မြတ်စွာ
ဘုရားလည်းကောင်း၊ ဝိပဿီ- ကောင်း၊ သိခီ- ကောင်း၊ ဝေဿဘူ-
ကောင်း၊ ကကုသန္ဓော- ကောင်း၊ ကောဏာဂမနော- ကောဏာဂုံ
မြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊ နာယကော- ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်
ဖြစ်တော်မူသော၊ ကဿပေါ စာပိ- ကောင်း၊ (ဣတိ- သို့)၊ ဧတေ

သမ္မုဒ္ဓါ-^၁ ဤနှစ်ကျိပ်ခုနစ်ဆူသောဘုရားရှင်တို့သည်။ အဟောသုံ-
ပွင့်တော်မူ ကြကုန်ပြီ။ ဥပ္ပန္နာပွင့်တော်မူကြကုန်ပြီးသော၊ သဿာဝကာ-
တပည့်သာဝက နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုဘုရားရှင်တို့သည်။
ဝီတရာဂါ- ကင်းပြီးသော ရာဂရှိကြကုန်သည်။ သမာဟိတာ- တည်
ကြည်သော စိတ်ဓာတ်ရှိကြကုန်သည်။ သတရံသီဝ- နေမင်းကဲ့သို့၊
မဟာတမဝိနောဒနာ- ကြီးစွာသော ကိလေသာ အမှိုက်တိုက်ကို ပယ်
ဖျောက်နိုင်ကုန်သည်။(ဟုတွာ) အဂ္ဂိက္ခန္ဓာဝ- မီးပုံကြီးတို့ကဲ့သို့၊ ဇလိတွာ-
ထွန်းလင်းတောက်ပပြီး၍၊ ပရိနိဗ္ဗာတာ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ချုပ်ငြိမ်း ရုပ်သိမ်း
တော်မူကြကုန်ပြီ။

(ဗျာဒိတ်ရဘုရားရှင်များကို ပြတော်မူလို၍ “တတ္ထ ဒီပင်္ကရဒသ-
ဗလဿ စ”အစရှိသော ပါဠိကို အဋ္ဌကထာဆရာမိန့်။)

တတ္ထ- ထိုဘုရားရှင်တို့တွင်၊ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ စ- ဒီပင်္ကရာ
မြတ်စွာဘုရား၏လည်းကောင်း၊ ကောဏ္ဍညဒသဗလဿ စ- ၏လည်း
ကောင်း၊ အန္တရေ- အလယ်အကြား(ကာလ)၌၊ မဟာကပ္ပိနံ- မဟာကပ်
တို့၏၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ အသင်္ချေယျံ- အသင်္ချေယျကာလပတ်လုံး၊
ဗုဒ္ဓသုညော- ဘုရားပွင့်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်းသော၊ (ဘုရားမပွင့်သော)၊ လော-
ကော- လောကသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ ကောဏ္ဍညဿ-ကောဏ္ဍည
အမည်ရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော စ- ၏လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလဿ-
မင်္ဂလအမည်ရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော စ- ၏လည်းကောင်း၊ အန္တရေ-
၌၊ တထာ- ထို့အတူ၊ (မဟာကပ္ပိနံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ဗုဒ္ဓသုညော

၁။ ဗျာဒိတ်ရ ဘုရားရှင်များ။ ။ ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားသော ဘုရားနှစ်ကျိပ်ခုနစ်
ဆူတို့တွင် ဂေါတမဘုရားအလောင်း ဗျာဒိတ်ရဘုရားများကား နှစ်ကျိပ်လေးဆူသာ
တည်း။ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားမှ ကဿပမြတ်စွာဘုရားအထိသာ ဖြစ်သည်။ ဒီပင်္ကရာ
မြတ်စွာဘုရားမတိုင်မီ ပွင့်တော်မူကြသော တဏှင်္ကရာ၊ မေဓင်္ကရာ၊ သရဏင်္ကရာ
မြတ်စွာဘုရားသုံးဆူတို့ကား ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားနှင့် ကမ္ဘာတစ်ခုတည်းမှာ အတူပွင့်
တော်မူသောမြတ်စွာဘုရားများ ဖြစ်ကြသောကြောင့်သာ အရေအတွက်ကို သွင်း၍
နှစ်ကျိပ်ခုနစ်ဆူဟု ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။

လောကော အဟောသိ- လိုက်ပေး။) သောဘိတဿ- သော၊ ဘဂဝတော
 စ- ၊ အနောမဒဿိဿ- အနောမဒဿိအမည်ရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော
 စ- ၊ အန္တရေ- ဌံ၊ တထာ- တူ၊ (မဟာကပ္ပိနံ ဧကံ အသချေယျံ ဗုဒ္ဓ-
 သုညော လောကော အဟောသိ။) နာဒရဿ- သော၊ ဘဂဝတော စ- ၊
 ပဒုမုတ္တရဿ- သော၊ ဘဂဝတော စ၊ အန္တရေ- ဌံ၊ တထာ- တူ၊
 (မဟာကပ္ပိနံ ဧကံ အသချေယျံ ဗုဒ္ဓသုညော လောကော အဟောသိ။)

ဟိ- သာဓကကား၊ ဗုဒ္ဓဝံသေ- ဗုဒ္ဓဝံသ(နှာ-၃၈၂)ဌံ၊ “ဒီပင်္ကရဿ
 ။ပ။ အသံခိယာ”တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်အပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဒီပင်္ကရဿ- ဒီပင်္ကရာအမည်ရှိတော်မူသော၊
 ဘဂဝတော စ- လည်းကောင်း၊ ကောဏ္ဍညဿ- သော၊ သတ္ထုနော
 စ- မြတ်စွာဘုရားလည်းကောင်း၊ (ဣတိ- သို့၊) ဧတေသံ- ထိုဘုရား
 နှစ်ဆူတို့၏၊ အန္တရာ- အလယ်အကြား(ကာလ)ဌံ၊ ကပ္ပိ- ကမ္ဘာတို့ကို၊
 ဂဏနာတော- အရေအတွက်အားဖြင့်၊ အသံခိယာ- မရေတွက်အပ်
 မရေတွက်နိုင်ကုန်။

ကောဏ္ဍညဿ- ၏၊ အပရေန- တစ်ပါးသောအခါ(နောင်အခါ)ဌံ၊
 မင်္ဂလော နာမ- သော၊ နာယကော- လူနတ်တို့၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်
 ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားပွင့်တော်မူပြီ၊)
 တေသမ္ပိ- ထို(ကောဏ္ဍည၊ မင်္ဂလ)မြတ်စွာဘုရားနှစ်ဆူတို့၏လည်း၊
 အန္တရာ ကပ္ပိ ဂဏနာတော အသံခိယာ။

သောဘိတဿ- ၏၊ အပရေန- ဌံ၊ မဟာယသော- များသော
 အခြံအရံ ရှိတော်မူသော၊ အနောမဒဿိ- သည်၊ (ဥဒပါဒိ- ပြီ၊)
 တေသမ္ပိ- ထို(သောဘိတ၊ အနောမဒဿိ) မြတ်စွာဘုရားနှစ်ဆူတို့၏
 လည်း၊ အန္တရာ ကပ္ပိ ဂဏနာတော အသံခိယာ။

နာဒရဿ- သော၊ ဘဂဝတော- ကောင်း၊ ပဒုမုတ္တရဿ- သော၊
 သတ္ထုနော- ကောင်း၊ (ဣတိ- သို့၊) တေသမ္ပိ- ထို(နာဒရ၊ ပဒုမုတ္တရ)
 မြတ်စွာဘုရားနှစ်ဆူတို့၏လည်း၊ အန္တရာ ကပ္ပိ ဂဏနာတော
 အသံခိယာ။

ဧဝံ - သို့၊ ဂဏနာတိတတာယ - ဂဏန်းအရေအတွက်ကို လွန်သည်
၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အသင်္ချေယျတ္တေ - အသင်္ချေယျ၏ အဖြစ်သည်၊ (သမာနေ)ပိ-
ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ စတုသု - လေးပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု - နေရာဌာနတို့၌၊
မဟာကပ္ပိနံ - မဟာကပ်တို့၏၊ ဂဏနာတိက္ကမေန - ဂဏန်းအရေအတွက်ကို
လွန်ခြင်းဖြင့်၊ “စတုရော စ အသင်္ခိယေ”တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူ
အပ်ပြီ။ သင်္ချာဝိသေသေန - သင်္ချာအထူးဖြင့်၊ “စတုရော စ အသင်္ခိယေ”
တိ - ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်။ ဣတိ - သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိ
ထိုက်၏။

ယန - ကား၊ (စတုရော စ အသင်္ခိယေ အဖွင့်မှ တစ်ပါး ကပ္ပေ စ
သတသဟဿေ အဖွင့်တစ်ပါးကိုပြ။) ယသ္မာ - အကြွင်းကြောင့်၊ ပဒုမုတ္တရ-
ဒသဗလဿ စ - ၏လည်းကောင်း၊ သုမေဓဒသဗလဿ စ - ၏လည်း
ကောင်း၊ အန္တရေ - အလယ်(ကြားကာလ)၌၊ တိသကပ္ပသဟဿာနိ - မဟာ-
ကပ်(ကမ္ဘာ)သုံးသောင်းတို့လည်းကောင်း၊ သုဇာတဒသဗလဿ စ - ၏
လည်းကောင်း၊ ပိယဒသိဒသဗလဿ စ - ၏လည်းကောင်း၊ အန္တရေ-
၌။ နဝသဟဿာဓိကာနံ - ကိုးထောင်အလွန်ရှိကုန်သော၊ ကပ္ပိနံ -
ကမ္ဘာတို့၏၊ သဠိသဟဿာနိ - ခြောက်သောင်းတို့လည်းကောင်း၊
ဒွါသိတုတ္တရာနိ - ရှစ် ဆယ့်နှစ်ကမ္ဘာအလွန်ရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌသတာနိ စ -
ရှစ်ရာတို့လည်းကောင်း၊ (ခြောက်သောင်း ကိုးထောင် ရှစ်ရာ ရှစ်ဆယ့်နှစ်
ကမ္ဘာဟူလို)၊ ဓမ္မဒသိဒသဗလဿ စ - ၏လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထဒသ-

၁။ လေးအသင်္ချေ။ ။ ရေတွက်ရိုးသင်္ချာသဒ္ဓါမျိုးတွင် အသင်္ချေယျသဒ္ဓါသည် နောက်
ဆုံး(အလွန်ဆုံး)သင်္ချာသဒ္ဓါဖြစ်သည်။ ယင်းနောက်ဆက်၍ ရေတွက်စရာ သင်္ချာမရှိတော့
ပြီ။ ဥပမာ- တနင်္ဂနွေ၊ တနင်္လာ၊ အင်္ဂါ၊ ဗုဒ္ဓဟူး၊ ကြာသပတေး၊ သောကြာ၊ စနေ
ဟု ရေတွက်ရာ၌ စနေရောက်လျှင် ခုနစ်ရက်ပြည့်တော့သည်။ တစ်ဖန် ရေတွက်လိုသော်
တနင်္ဂနွေမှ စ၍ ရေတွက်ရသကဲ့သို့ ထိုအတူ အသင်္ချေယျအထိရောက်လျှင် တစ်အသင်္ချေ
ဟု သတ်မှတ်၍၊ တစ်ဖန်ပြန်၍ ရေတွက်လိုလျှင် တစ်(ခုဂဏန်း)မှစ၍ ရေတွက်ပြီး
အသင်္ချေယျရောက်က တစ်အသင်္ချေဟု သတ်မှတ်ရ၏။ ဤနည်းဖြင့် လေးအသင်္ချေ
ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သည့်ထက်အလွန် သင်္ချာသဒ္ဓါ အထူးဝိသေသ မရှိစကောင်း
ဟူလို။ (ရှေးနိဿယ၊ ပ၊ နာ။ ၅၄-၅။)

ဗလဿ စ- ဧါလည်း ကောင်း၊ အန္တရေ- ဌ၊ ဝိသတိ- နှစ်ဆယ်သော၊
 ကပ္ပိ- ကမ္ဘာတို့လည်း ကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထဒသဗလဿ စ- ဧါလည်းကောင်း၊
 တိဿဒသဗလဿ စ- ဧါလည်းကောင်း၊ အန္တရေ- ဌ၊ ဧကော-
 တစ်ခုသော၊ ကပ္ပေါ-ကောင်း၊ ဝိပဿိဿ- သော၊ ဘဂဝတော စ-
 ကောင်း၊ သိခိဿ- သော၊ ဘဂဝတော စ- ကောင်း၊ အန္တရေ- ဌ၊
 သဠိ- ၆၀ သော၊ ကပ္ပိ- ကောင်း၊ ဝေဿဘုဿ- ဝေဿဘူအမည်ရှိတော်
 မူသော၊ ဘဂဝတော စ- ကောင်း၊ ကကုသန္ဓဿ- သော၊ ဘဂဝတော
 စ- ကောင်း၊ အန္တရေ- ဌ၊ တိဿ- ၃၀ သော၊ ကပ္ပိ- ကောင်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ ပဒုမုတ္တရဒသဗလဿ- ဧါ၊ ဥပ္ပန္နကပ္ပတော- ပွင့်ရာကမ္ဘာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-
 စ၍၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ တေသံ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ- ထိုထိုဘုရားရှင်တို့၏၊
 ဥပ္ပန္နကပ္ပေဟိ စ- ပွင့်သော ကမ္ဘာတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ ဘဒ္ဒကပ္ပေန
 စ-ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာနှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ သတသဟဿမဟာ-
 ကပ္ပိ^၁- တစ်သိန်းသော မဟာကပ်(ကမ္ဘာ)တို့သည်၊ (ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်
 ၏။) တေ- ထိုတစ်သိန်းသော မဟာကပ်(ကမ္ဘာ)တို့ကို၊ သန္ဓာယ-

၁။ ကမ္ဘာတစ်သိန်း။ ။ နိယတဗျာဒိတ်ရပြီးနောက် ဂေါတမဘုရားအလောင်း ပါရမီ
 ဖြည့်ကျင့်ချိန်မှာ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာတစ်သိန်းဟူသည်-

- ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားနှင့် သုမေဓာဘုရားရှင်
 တို့၏အလယ်အကြား ကမ္ဘာပေါင်း ၃၀,၀၀၀ ။
- သုဇာတမြတ်စွာဘုရားနှင့် ပိယဒဿိမြတ်စွာဘုရား
 တို့၏အလယ်အကြား ကမ္ဘာပေါင်း ၆၉,၈၈၂ ။
- ဓမ္မဒဿိမြတ်စွာဘုရားနှင့် သိဒ္ဓတ္ထမြတ်စွာဘုရား
 တို့၏အလယ်အကြား ကမ္ဘာပေါင်း ၂၀ ။
- သိဒ္ဓတ္ထမြတ်စွာဘုရားနှင့် တိဿမြတ်စွာဘုရား
 တို့၏အလယ်အကြား ကမ္ဘာ ၁ ။
- ဝိပဿိမြတ်စွာဘုရားနှင့် သိခိမြတ်စွာဘုရား
 တို့၏အလယ်အကြား ကမ္ဘာပေါင်း ၆၀ ။

ရည်ရွယ်၍၊ “ကပ္ပေ စ သတ-သဟဿေ”တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ဟောတော်
မူအပ်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ- ဤအနက်ကို၊ ဝိတ္တာရိယမာနေ-
ချဲ့အပ်သည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိ- ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိကို၊
အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ- ဖွင့်ဆိုထိုက်သည်၊ ဟောတိ။
ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အတိဝိတ္တာရဘီရကဿ- အလွန်ကျယ်ဝန်းသည်မှ
ကြောက်သော၊ မဟာဇနဿ- လူများ၏၊ စိတ္တံ- ကို၊ အနုရက္ခန္ဓာ-
အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြကုန်သော၊ (မယံ- ငါတို့သည်၊) န ဝိတ္တာရယံမှ-
မချဲ့ကြကုန်။ အတ္ထိကေဟိ- အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဝံသတော- ဗုဒ္ဓဝံသမှ၊
(သော အတ္ထော- ထိုလေးအသချေ ကမ္ဘာတစ်သိန်းနှင့်စပ်သော အနက်ကို၊)
ဂဟေတဗ္ဗော- ယူသင့်၏။ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤစရိယာပိဋက၌၊ ဝတ္တဗ္ဗော-
ဆိုသင့်ဆိုထိုက်သော၊ ယော ကထာမဂ္ဂေါပိ- အကြင်စကားအစဉ်သည်
လည်း၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) သောပိ- ထိုစကားအစဉ်ကိုလည်း၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ-
အဋ္ဌသာလိနိအမည်ရှိသော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာယ စ- ဓမ္မသင်္ဂဟ၏အဖွင့်
ကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ ဇာတကဋ္ဌကထာယ စ- ဇာတ် အဋ္ဌကထာကျမ်း၌
လည်းကောင်း၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊
ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

ဧတ္ထန္တရေတိ ဧတ္ထ- ဧတ္ထန္တရေဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (သမာဒိနိဝိဇ္ဇော-
အကျုံးဝင်သော)၊ **အန္တရသဒ္ဓေါ**- အန္တရသဒ္ဓါသည်၊ “နဒီတီရေသု သဏ္ဌာနေ
။ပ။မဉ္ဇ တဉ္စ ကိမန္တရ”န္တိ အာဒိသု- ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
ကာရဏေ- အကြောင်းဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော- လာ၏။

- ဝေဿဘူမြတ်စွာဘုရားနှင့် ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား
တို့၏အလယ်အကြား ကမ္ဘာပေါင်း ၃၀ ။

အားဖြင့် စုစုပေါင်း ကမ္ဘာ ၉၉၉၉၃

ဖြစ်သည်။ တစ်သိန်းပြည့်ရန် ၇-ကမ္ဘာလိုလျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မှတ်သားရလွယ်ကူ
စေရန် “ကမ္ဘာတစ်သိန်း”ဟု ဆိုသည်။ ၅၅၀-ဇာတ်နိပါတ်ကဲ့သို့တည်း။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။နဒီတီရေသု - မြစ်ကမ်းပါးတို့၌လည်းကောင်း၊ သဏ္ဌာနေ^၁ - အပန်းဖြေနားနေရာအရပ်၌လည်းကောင်း၊ (ဥပဋ္ဌာနေ - ဟုရှိက အညီအညွတ် စည်းဝေးရာအရပ်၌လည်းကောင်း - ဟု ပေး။) သဘာသု - ပွဲလမ်း သဘင်တို့၌လည်းကောင်း၊ ရထိယာသု စ - ရထား သွားလောက် ထုတ်ချင်းပေါက်သော လမ်းမတို့၌လည်းကောင်း၊ နော - လူတို့သည်၊ သင်္ဂမ္မ - စုရုံး၍၊ မဉ္ဇ - ငါ၏လည်းကောင်း၊ တဉ္ဇ - သင်၏ လည်းကောင်း၊ အန္တရံ - အကြောင်းကို၊ (အန္တရသဒ္ဒါ အယှဉ်ဖြစ်၍ တံ, မံ တို့၌ သာမျှတ္ထ ဒုတိယာ။) မန္တေန္တိ - တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ကိ - အဘယ်ကဲ့သို့သော အကြောင်းမျိုးနည်း။

(တစ်နည်း - မဉ္ဇ တဉ္ဇ - ကောင်း၊ ကိ - အဘယ်မည်သော၊ အန္တရံ - ကို၊ မန္တေန္တိ - တိုင်ပင်ကြကုန်သနည်း - ဟုလည်း ပေး။)

“အဒ္ဓသာ ခေါ မံ ။ပ။ ဓောဝန္တိ”တိ အာဒိသု - တို့၌၊ ခဏေ - ခဏဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော - ၏။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ - လျှပ်စီး ပြက်သော ခဏ၌၊ ဘာဇနံ - အိုးခွက်ကို၊ ဓောဝန္တိ - ဆေးနေသော၊ အညတရာ - တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိ - မိန်းမသည်၊ မံ - ငါကို၊ အဒ္ဓသာ ခေါ - မြင်သည်သာတည်း။ ဝိဇ္ဇနိစ္ဆရဏက္ခဏေ - လျှပ်စီးပြက် သော ခဏ၌၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော - ဝိဇ္ဇန္တရိကာယပုဒ်၏ အနက် တည်း။

(ဌ။ ၁၆။) ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ”တိ အာဒိသု - ဤ သို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စိတ္တေ - စိတ်ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂတော)။

၁။ သဏ္ဌာနေ။ ။ သဏ္ဌာနေတိ နဂရဒ္ဒါရဿ အာသန္တေ မနုဿာနံ ဘဏ္ဍကံ ဩတာရေတွာ ဝိဿမနဋ္ဌာနေ ဟု သံ၊ ဌ။ ၁။ ၂၆၉ ၌ ဖွင့်ဆိုသည်။ သဏ္ဌာန၌ သံ+ဌာန ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ+ရပ်နားရာဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ခရီးသွား လုပ်သားပြည်သူများ မြို့တံခါးနားရောက်သည့်အခါ မိမိတို့နှင့်ပါလာသော ပစ္စည်း ဝန်စည်စလယ်များကို ချထားပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် အပန်းဖြေနားနေရာ အရပ်တည်း။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ၏။ အန္တရတော- စိတ်၏။ ဌာ၊ ကောပါ- အမျက်ဒေါသတို့သည်၊ န သန္တိ-မရှိကုန်။

“အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ”န္တိအာဒိသု- ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိဝရေ-ဟင်းလင်းအကြားအရပ်ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဂယံ- ဂယာမြို့၏။ အန္တရာ စ- အကြား ဌ်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိ- မဟာဗောဓိပင်၏။ အန္တရာ စ- ကောင်း၊ (အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နံ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဓသ)။

“န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿ အန္တရန္တရာ ကထာ ဩပါတေတဗ္ဗာ”တိ အာဒိသု-...ဤသို့အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝေမဇ္ဈေ- အလယ်ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂတော)။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဥပဇ္ဈာယဿ- ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်၊ ဘဏမာ နဿ- ပြောဆိုစဉ်၊ အန္တရန္တရာ- အလယ်အလယ်၌၊ ကထာ- စကားကို၊ န ဩပါတေတဗ္ဗာ- မကျစေသင့်၊ ဝါ- ဝင်မပြောသင့်။

ဣဓာပိ၊ ဤဧတ္ထန္တရေဟူသောပါဌ်၌လည်း။ (အန္တရသဒ္ဓေါ-ကို)၊ ဝေမဇ္ဈေယေဝ- အလယ်ဟူသောအနက်၌သာ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ ဧတသ္မိ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ- ထိုအလယ်၌၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- ဧတ္ထန္တရေ-ပုဒ်၏အနက်တည်း၊ ဣဒံ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ် ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ယသ္မိ မဟာ- ကပ္ပေ- အကြင်မဟာကပ်၌၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဘဂဝါ- သည်၊ သုမေဓ-

၁။ ဧတ္ထန္တရေ။ ။ ဧတ္ထ+အန္တရေ-ဤအလယ်(အတွင်း)ဟူသည် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာ ဘုရားထံတော်၌ သုမေဓပညာရှိ ရသေ့ဘဝ ဖြင့် နိယတဗျာဒိတ် ခံယူခဲ့သော အစဆုံး ကမ္ဘာနှင့် ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ရှိသော နောက်ဆုံးကမ္ဘာနှစ်ခုတို့၏ အလယ်ကြား တည်း။ ဤကမ္ဘာနှစ်ခုတို့၏ အလယ်ကြားတွင် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကြာခဲ့၏။ ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ဤမျှကြာသော လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလအတွင်း ဟူလို။

ပဏ္ဍိတော- သုမေဓာပညာရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ဒီပင်္ကရဿ- သော၊
ဘဂဝတော-၏။ ပဒမူလေ- ခြေတော်ရင်း၌-

မနုဿတ္တံ- လူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ- ယောက်ျားအသွင်
ဟူသော ပုရိသလိင်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ- ယောက်ျား
ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဟေတု- မဂ်ရလတ္တံ့သော အကြောင်းကောင်းမှုရှိ
ခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္တာရဒဿနံ- သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား
ကို ဖူးမြင်ရခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရသေ့ ရဟန်း၏အဖြစ်လည်း
ကောင်း၊ ဂုဏသမ္ပတ္တိ- ဈာန်၊ အဘိညာဉ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းလည်း
ကောင်း၊ အဓိကာရောစ- ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ လွန်ကဲထူးခြား
စွာ ပြုအပ်သောကောင်းမှုရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒတာ- ဘုရား
ဖြစ်လိုသော ထက်သန်သော ဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊

ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဂုတ္တေဟိ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးကုန်သော၊ အဋ္ဌဟိ-
ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ- အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတံ- ပြည့်စုံသော၊
မဟာဘိနိဟာရံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း မြတ်သော
ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြီ၊ သမတ္တိသ ပါရမီယော- အညီအမျှ ၃၀-
သောပါရမီတော်တို့ကို၊ ပဝိစိနိ- စူးစမ်း ရှာဖွေတော်မူပြီ၊ သမာဒိယံ-
ကောင်းစွာယူပြီ၊ ဝါ-ဆောက်တည်ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
ဗုဒ္ဓကာရကေ- ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ- ပါရမီစသော
တရားတို့ကို၊ သမ္မာဒေတုံ- ပြည့်စုံစေခြင်းငှာ၊ အာရဘိ- အားထုတ်ပြီ၊
စ- ဆက်၊ ယသ္မိံ တသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ- အကြင် ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊ သဗ္ဗသော-
အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပူရိတပါရမီ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးသော
ပါရမီရှိသည်၊ ဝါ- ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပြီးသည်၊ ဟုတွာ၊ အနုတ္တရံ-
မိမိထက်မြတ်သော တရားမရှိသော၊ ဝါ- အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သမ္မာ-
သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိ- ထိုးထွင်းသိရှိတော်မူပြီ၊
ဒိန္နံ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ဣမေသံ မဟာကပ္ပိနံ- ဤမဟာကပ်(ကမ္ဘာ)တို့၏၊
(နိယတဗျာဒိတ်ရကမ္ဘာနှင့် ဂေါတမဘုရားဖြစ်သော ကမ္ဘာနှစ်ခုတည်း။)

အန္တရေ- အလယ်ကြား၌၊ ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒေ- အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော လေးအသချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလအပိုင်းအခြားဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာလဝိသေသေ- ကာလအထူး၌၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-)

(ဋ္ဌ။ ၁၇။) ပန- စောဒနာဦးအံ့၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ဧတံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသော ကာလအပိုင်းအခြား ကာလအထူးကို၊ ဝိညာယတိ- သိအပ်သနည်း? ဣတိ- ဤကားစောဒနာခြင်းတည်း၊ ဟိ- သောနာကို ဆိုဦးအံ့၊ ဝါ- ချဲ့ဦးအံ့၊ “ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသံခိယေ”တိ ဣဒံ- ဟူသော ဤစကားသည်၊ မဟာကပ္ပါနံ- မဟာကပ်တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒတော- အပိုင်းအခြားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ကပ္ပေစသတသဟဿေ- ကို ရည်ညွှန်းသည်။) အပရိစ္ဆေဒတော စ- အပိုင်းအခြားမရှိသော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (စတုရော စ အသံခိယေ- ကို ရည်ညွှန်းသည်။) သင်္ချာဒဿနံ- အရေအတွက်သင်္ချာကိုပြသောစကားတည်း၊ ပန- ဆက်၊ ခေါ- စင်စစ်၊ သာ အယံ သင်္ချာ- ထိုသင်္ချာသည်၊ သင်္ချေယျဿ- သင်္ချေယျ၏၊ (ဂဏန်းဖြင့်ရေတွက်ခြင်း သင်္ချာ၏ တစ်ခုချင်း အသေးစိတ် သရုပ်ကို ရေတွက်ဖော်ပြသော သင်္ချေယျ၏။) အာဒိပရိယောသာနဂ္ဂဟဏံ-အစနှင့် အဆုံးကို ယူခြင်းကို၊ ဝိနာ- ကြဉ်၍၊ န သမ္ဘဝတိ- မဖြစ်သင့်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ယတ္ထ- အကြင်သုမေဓာဖြစ်သောဘဝ၌၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ပါရမီတော်တို့ကို၊ အာရမ္ဘော- အားထုတ် ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ယတ္ထ စ- အကြင် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဖြစ်သော ဘဝ၌လည်း၊ တေ- ထိုဗောဓိသမ္ဘာရတို့ကို၊ ပရိယောသိတာ- အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ။) တဒုဘယမ္ပိ- ထိုနှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊ (နိယတဗျာဒိတ်ရပြီး ပါရမီတော်များကို ဖြည့်သောဘဝနှင့် ပါရမီပြည့်ပြီးဘဝ နှစ်ပါး ဟူလို)။ အဝဓိဘာဝေန- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ “ဧတ္ထန္တရေ”တိ ဧတ္ထ- “ဧတ္ထန္တရေ”

ဟူသော ဤပါဌ၌၊ အတ္တတော- အနက်အားဖြင့်၊ ဒဿိတံ- ပြအပ်၏။
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိညာယတိ- သိအပ်၏။^၁ ပန- ဆက်၊ အယံ အဝဓိ စ-
ဤ အဝဓိကိုလည်း၊ အဘိဝိဓိဝသေန-ပျံ့နှံ့ခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
သိထိုက်၏၊ မရိယာဒဝသေန- ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊ န
ဝေဒိတဗ္ဗော- မသိထိုက်၊ (ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊) အာရမ္ဘောသာန-

၁။ သာ ခေါ် ပနာယံ...ဝိညာယတိ။ ။ တစ်ဝါကျတည်းရှိ ဤဝါကျကို
အောက်ပါအတိုင်း ပုဒ်ခတ်၊ ပုဒ်ဖြတ်များထည့်၍ သုံးဝါကျထားရှိပါမူ ပို၍ အဓိပ္ပာယ်
ရှင်းလင်းပေရာ၏၊ ကြောင်း၊ ကျိုးပြဝါကျ၊ အနိယမ၊ နိယမဝါကျဖြစ်သောကြောင့်
တည်း။ သာ ခေါ် ပနာယံ-မှ န သမ္ဘဝတီတိ အထိ အကြောင်းပြဝါကျယူ၊
ကျန်ဝါကျများကို အကျိုးပြဝါကျ ယူရာ၏၊ ယင်းအကျိုးပြဝါကျတွင်လည်း “ယတ္ထ-
မှ ပရိယောသိတာ”အထိ အနိယမ၊ ကျန်နိယမယူ။

(က) သာ ခေါ် ပနာယံ--- န သမ္ဘဝတီတိ၊

(ခ) ယတ္ထ---- ပရိယောသိတာ၊

(ဂ) တဒုဘယမ္ပိ----- ဝိညာယတိ။

၂။ အဝဓိ။ ။ အဝဓိ၌ အဝ+✓ဓာ+ဣတည်း။ အဂ္ဂိကဲ့သို့ ပုလ္လိင်၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း
ဝင်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် “အဝဓိ သီမာ မရိယာဒါတိ သမာနတ္ထာ” ဟူသော
မောဂ္ဂလာန် ပဉ္စိကာ၊ ၂။ ၂၆ နှင့် “အဝဓိမိ ပရိစ္ဆိန္နေ”ဟူသော အဘိဓာန်ဋီကာ
၁၁၉၃ အဆို တို့အရ ပိုင်းခြားခြင်း အပိုင်းအခြားအနက်ကို ဟောသည်။ ယင်းအဝဓိ
သည် မရိယာဒါဝဓိနှင့်၊ အဘိဝိဓိအဝဓိဟု နှစ်မျိုးရှိသည်။ ထိုတွင် ဤ“ဇတ္ထန္တရေ”
ဟူသော အပိုင်းအခြားသည် အဘိဝိဓိအဝဓိတည်း။ မရိယာဒါဝဓိမဟုတ်ပါ။ အကြောင်း
ကား ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ နိယတဗျာဒိတ်ပန်း ဆင်မြန်းပြီး စတင် ပါရမီဖြည့်
ကျင့်ရာ အာရမ္ဘကမ္ဘာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသနှင့် ပါရမီပြည့်၍ ဘုရားဖြစ်ရာ ဩသာန
ကမ္ဘာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသည်ပင် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းအတွင်း၌ ပါဝင်
လျက်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဆိုပါက အာရမ္ဘကမ္ဘာနှင့် ဩသာနကမ္ဘာသည် တချို့တစ်ဝက်သာ
ပါဝင်ပါလျက် အသို့လျှင် “အဘိဝိဓိ” ပျံ့နှံ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သနည်း? ဟူမူ တချို့တစ်ဝက်
ပါဝင်လျှင်ပင် ပါဝင်လျက်ရှိသော အာရမ္ဘကမ္ဘာ၊ ဩသာနကမ္ဘာအတွင်း၌ အလောင်း
တော် ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့် “အဘိဝိဓိ”ဟု ခေါ်ဆို
နိုင်တော့သည်သာ ဖြစ်သည်။

ကပ္ပိနံ- (နိယတဗျာဒိတ်ရပြီး ပါရမီများကို စတင် အားထုတ်သော) အစကမ္ဘာ, (ပါရမီပြည့်ပြီးသော) အဆုံးကမ္ဘာတို့၏။ ဝါ- တို့သည်။ ဧကဒေသေန- တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်၊ အန္တောဂဓတ္တာ- (လေးအသင်္ချေကမ္ဘာတစ်သိန်း)အတွင်း၌ ပါဝင်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

နန စ- စောဒနာပါဦးအံ့၊ နိပ္ပဒေသေန- အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ တေသံ- ထိုကမ္ဘာတို့၏။ ဝါ- တို့ကို၊ (အာရမ္မကမ္ဘာနှင့် ဩဿာနကမ္ဘာတည်း။) အပရိယာဒါနတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ မသိမ်းယူနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အဘိဝိမိ စ- အားလုံးပျံ့နှံ့အနက်ရှိသည့် အဘိဝိမိသည်လည်း၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ န သမ္ဘဝတိ- မဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော့?၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဣဒံ- ဤအဘိဝိမိဟူသော စကားကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ န ဒဠ္ဗဗ္ဗံ- မမှတ်ယူထိုက်၊ (ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း?)၊ တဒေကဒေသေပိ- ထိုအာရမ္မကမ္ဘာ, ဩဿာနကမ္ဘာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၌လည်း၊ တဗ္ဗောဟာရတော- ထိုအဘိဝိမိ(ပျံ့နှံ့မှု)ဟူသော ဝေါဟာရ ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ တဒေကဒေသဘူတော- ထိုကဲ့သို့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ယော ကပ္ပေါ- အကြင် အာရမ္မကမ္ဘာ, ဩဿာနကမ္ဘာသည်၊ (အတ္ထိ- ၏။) သော- ထိုကမ္ဘာကို၊ နိပ္ပဒေသတော- အကြွင်းအကျန် မရှိသောအားဖြင့်၊ ပရိယာဒိန္နော- ထက်ဝန်းကျင်မှ သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား သောနောတည်း။

“ယံ စရိတံ၊ သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစန”န္တိ ဧတ္ထ- ယံ စရိတံ၊ သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနံ-ဟူသောပါဌ်၌၊ (အဝယဝတ္ထော- အစိတ်စိတ် ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။) စရိတန္တိ- ကား၊ စရိယာံ- ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း။ သမတ္တိံသပါရမိ- သင်္ဂဟာ- အညီအမျှ(အတိအကျ)သုံးဆယ်သော ပါရမီတော်တို့ဖြင့် ပေါင်း၍

၁။ စရိတန္တိ စရိယာ။ ။ စရိတံ၌ ✓စရ+တ တည်း။ ယင်း တ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာနေအနက်၌ သက်သည်ဟု သိစေလို၍ “စရိယာ”ဟု ကံဟော ဣ-ပစ္စည်းဖြင့် သံဝဏ္ဏနာပြုသည်။ စရိယတေတိ စရိတံ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဒါန, သီလ အစရှိသော ပါရမီတော်များကို အရကောက်ယူရမည်။

ယူအပ်သော၊ ဒါနသီလာဒိပဋိပတ္တိ - ဒါန၊ သီလအစရှိသော ပါရမီအကျင့်တည်း။ ကဿ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း? ဉာတတ္ထစရိယာလောကတ္ထစရိယာ - ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာနံ - ဆွေမျိုးတို့အတွက် ကျင့်ခြင်း ‘ဉာတတ္ထစရိယာ’၊ လောကသားတို့အတွက် ကျင့်ခြင်း ‘လောကတ္ထစရိယာ’၊ ဘုရားဖြစ်ရန် ကျင့်ခြင်း ‘ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာ’တို့၏။ တဒန္တောဂေတ္တာ - ထို ဒါန၊ သီလ အစရှိသော ပါရမီကျင့်စဉ်အတွင်း၌ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ အဋ္ဌ - ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ယာ ဣမာ စရိယာစ - အကြင်စရိယာတို့သည်လည်း၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏။) ဣဒံ = ဣမာ စရိယာ - ဤစရိယာတို့သည်၊ သေယျထာ - အဘယ်သည်တို့နည်း? ပဏိဓိ - သမ္ပန္နာနံ - ဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော ဘုရားအလောင်းလျာတို့၏။ စတူသု - လေးပါးကုန်သော၊ ဣရိယာပထေသု - ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ - ဖြစ်သော၊) ဣရိယာပထစရိယာ - ဣရိယာပထစရိယာလည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယေသု - ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့၌၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရာနံ - စောင့်ရှောက်အပ်သော တံခါးရှိကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတနေသု - အတွင်း၌ဖြစ်သော အာယတနတို့၌၊ (ပဝတ္တာ - သော၊) အာယတနစရိယာ - လည်းကောင်း၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရီနံ - မမေ့မလျော့ နေလေ့ရှိကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ စတူသု - လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေသု - သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌၊ (ပဝတ္တာ - သော၊) သတိစရိယာ - လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တာနံ - အဓိစိတ္တသိက္ခာနှင့်ယှဉ်ကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ စတူသု - ကုန်သော၊ ဈာနေသု - ဈာန်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ - သော၊) သမာဓိစရိယာ - လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ - အသိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ စတူသု၊ အရိယသစ္စေသု - အရိယသစ္စာတို့၌၊ (ပဝတ္တာ၊) ဉာဏစရိယာ - လည်းကောင်း၊ သမ္မာပဋိပန္နာနံ - ကောင်းစွာကျင့်ဆဲဖြစ်ကြကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ စတူသု၊ အရိယမဂ္ဂေသု - အရိယမဂ်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ၊) မဂ္ဂစရိယာ - လည်းကောင်း၊ အဓိဂတဖလာနံ - ရအပ်ပြီးသော ဖိုလ်ရှိကုန်သော အရိယာတို့၏၊ စတူသု၊ သာမညဖလေသု - ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်းသိအပ်ပြီးကုန်သော ဖိုလ်တရားတို့၌၊ (ပဝတ္တာ၊) ပတ္တိ -

စရိယာ- လည်းကောင်း၊ တိဏ္ဍိ- (ပညာဓိက၊ သဒ္ဓါဓိက၊ ဝီရိယာဓိက အားဖြင့်) သုံးပါးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါ တို့၌၊ (ပဝတ္တာ၊) လောကတ္ထစရိယာ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤရှစ်ပါးတို့တည်း။”

တတ္ထ- ထိုရှစ်ပါးသောစရိယာတို့၌၊ ပဒေသတော- တစ်စိတ် တစ်ဒေသအားဖြင့်၊ ဒွိန္ဒ- (ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗောဓိသတ် သာဝကဗောဓိသတ် အားဖြင့်)နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာနံ စ- ဗောဓိအလောင်းအလျာတို့၏ လည်းကောင်း၊ (ပစ္စေကဗောဓိ သာဝကဗောဓိ မရခင် အလောင်းအလျာ ဘဝကို ရည်ညွှန်းသည်။) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကာနန္တ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ဗုဒ္ဓ သာဝကတို့၏လည်းကောင်း၊ (ထိုဗောဓိဉာဏ်များ ရရှိပြီး ဘဝအခြေအနေကို ရည်ညွှန်းသည်။) လောကတ္ထစရိယာ- သည်၊ (ဟောတိ- ၏။) ပန- ကား၊ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ စ- မဟာဗောဓိသတ်(ဘုရားအလောင်းအလျာ)တို့ ၏လည်းကောင်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနန္တ- ဘုရားရှင်တို့၏လည်းကောင်း၊ လော- ကတ္ထစရိယာ- သည်၊ နိပ္ပဒေသတော- အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ (ဟောတိ။) ဟိ- သာဓကကား၊ “စရိယာတိ အဋ္ဌ...အာယတနစရိယာ” တိ- ဤသို့အစရှိသော၊ ဝိတ္တာရော- အကျယ်ဖြစ်သော၊ (ယံ ဝစနံ- အကြင် စကားရပ်သည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။) ဧတံ- ဤစကားရပ်ကို၊ နိဒ္ဒေသေ- စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ၌၊ ဝုတ္တံ- ၏။

သာဓကပါဠိအနက်။ ။ စရိယာတိ- စရိယာဟူသောပါဠိ၌၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ စရိယာယော- စရိယာတို့တည်း၊ ဣရိယာပထ-

၁။ တထာ ယာ စိမာ အဋ္ဌ စရိယာ။ ။ ဤစရိယာ၌ ✓စရ + ဣ တည်း။ ယင်း စရ-ဓာတ်သည် ပဝတ္တနတ္ထ။ ထို့ကြောင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ “ဣရိယာပထစရိယာတိ ဣရိယာပထာနံ စရိယာ ပဝတ္တနန္တိ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ (ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃၉။) စရဏံ ပဝတ္တနံ စရိယာ၊ ဣရိယာပထာနံ စရိယာ ဣရိယာပထစရိယာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ကျန်စရိယာများလည်း နည်းတူတည်း။ (အကျယ်ကို စူဠနိဒ္ဒေသ။ ၂၃၂-၃။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိ။ ၂၁၅-၆ တို့၌ ရှုရာ၏။)

စရိယာ- ဣရိယာပထစရိယာလည်းကောင်း၊ အာယတနစရိယာ-
လည်းကောင်းတည်း။

“အဓိမုစ္စန္တော- သက်ဝင်ယုံကြည်သောသူသည်။ သဒ္ဓါယ- သဒ္ဓါ
တရားဖြင့်၊ စရတိ- ကျင့်၏၊ ဝါ- ဖြစ်၏၊ ပဂ္ဂဏှန္တော- အားထုတ်သောသူ
သည်၊ ဝီရိယေန- ဝီရိယဖြင့်၊ စရတိ၊ ဥပဋ္ဌဟန္တော- ထင်သောသတိရှိသော
သူသည်၊ သတိယာ- ဖြင့်၊ စရတိ၊ အဝိက္ခိပန္တော- မပျံ့လွင့်သောသူသည်၊
သမာဓိနာ- ဖြင့်၊ စရတိ၊ ပဇာနန္တော- သစ္စာတရားကို ကွဲကွဲပြားပြား
သိသောသူသည်၊ ပညာယ- ဖြင့်၊ စရတိ၊ ဝိဇာနန္တော- အာရုံကို ထူးထူး
ခြားခြား သိသောသူသည်၊ ဝိညာဏေန- စိတ်ဝိညာဉ်ဖြင့်၊ စရတိ။ ဧဝမ္မိ-
ဤသို့လည်း၊ ပဋိပန္နဿ- ကျင့်သောသူ၏(သန္တာန်၌) ကုသလာ- ကုသိုလ်
ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ အာယတန္တိ- လွန်စွာဖြစ်ကုန်၏၊
ဣတိ- ဤသို့၊ အာယတနစရိယာယ- အာယတနစရိယာကြောင့်၊ စရတိ။
ဧဝမ္မိ- လည်း၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သောသူသည်၊ ဝိသေသံ- တရားထူးကို၊
အဓိဂစ္ဆတိ- ရ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိသေသစရိယာယ- ကြောင့်၊ စရတိ။”
ဣတိ- သို့၊ အပရာပိ- တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊
ယာ ဣမာ စရိယာ- အကြင်စရိယာတို့ကို၊ ဝုတ္တာ- မိန့်ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊
သဗ္ဗာသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တာသံ- ထိုစရိယာတို့၏၊ ပါရမိတာသွေဝ-
ပါရမိတာ တို့၌သာလျှင်၊ သမောရောဓော- အကျုံးဝင်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
သိထိုက် ၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “စရတန္တိစရိယာ၊ သမတ္တိသပါရမိသင်္ဂဟာ
ဒါနသီလာဒိပဋိပတ္တိ”တိ- ဟူ၍၊ (အဋ္ဌကထာစရိယေန- သည်၊) ဝုတ္တံ၊
ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ ဟေတုစရိယာယ ဧဝ-အကြောင်းဖြစ်သောစရိယာ၏ပင်၊
ဝါ- ကိုပင်၊ ဣဓ- စရိယာရှစ်ပါးတစ်နည်းပြဆိုရာ ဤနေရာ၌၊ အဓိပ္ပေ-
တတ္တာ- အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂစရိယာ ပတ္တိစရိယာနံ-

၁။ သမောရောဓော။ ။ ဤ၌ သံ+အဝ+✓ရဓ+ဏ တည်း၊ “သမောရောဓီယ-
တေ သမောရောဓနံ ဝါ သမောရောဓော”ဟု ဘာဝသာဓနဝိဂ္ဂဟပြု၊ အကျုံးဝင်ခြင်း
ပါဝင်ခြင်းအနက်ဟော၊ အနဝရောဓောကိုမူ “န အဝရောဓော အနဝရောဓော”ဟု
နနိပါတပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသံဝိဂ္ဂဟပြု၊ (ဓာတွတ္ထပန်းကုံး။ ၄၃၅ ရှု။)

မဂ္ဂစရိယာ၊ ပတ္တိစရိယာတို့၏။ ဣဓ- စရိယာရှစ်ပါးတစ်နည်းပြဆိုရာ ဤနေရာ၌၊ အနဝရောဓာ- မပါဝင်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနံ”န္တိ- ဟူသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ- သည်)၊ ဝုတ္တံ-။

(ဋ္ဌ။ ၁၈။) တတ္ထ၊ ထို“သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနံ”ဟူသော ပါဠိစကား ရပ်၌၊ သဗ္ဗသဒ္ဓေါ- သဗ္ဗသဒ္ဓါသည်၊ ဝါ- ကို၊ (ဒိဿတိ၌ ကတ္တား၊ ကံ နှစ်မျိုးကြီး၊ စာစပ်၊) သဗ္ဗသဗ္ဗံ- သဗ္ဗသဗ္ဗလည်းကောင်း၊ အာယတနသဗ္ဗံ- လည်းကောင်း၊ သက္ကာယသဗ္ဗံ- လည်းကောင်း၊ ပဒေသသဗ္ဗံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စတုသု-လေးပါးကုန်သော၊ အတ္ထေသု-အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ- ထင်၏။ ဝါ- တွေ့မြင်အပ်၏။ တထာ= တံ ဝစနံ- ထိုစကား ကို၊ ဟိ- ရဲ့ဦးအံ၊ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ။ပ။ အာပါထမာဂစ္ဆန္တိ”တိ အာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သဗ္ဗသဒ္ဓေါ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ သဗ္ဗသဗ္ဗသ္မိ- သဗ္ဗသဗ္ဗအနက်၌၊ ဝါ- အကြွင်းအကျန်မရှိ အလုံးစုံသောအနက်၌၊ ဒိဿတိ- ၏၊ ဝါ- ၏။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့ သည်၊ သဗ္ဗာကာရေန- အလုံးစုံသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ ဘဂဝတော- ဘုန်းသမ္ဘာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဉာဏမုခေ- ဉာဏ်တော်တည်းဟူသော မျက်နှာဝ၌၊ ဝါ- ဉာဏ်တော် အတွင်း၌၊ အာပါထံ- ရှေးရှုထင်ခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ- ရောက်လာကြ ကုန်၏။

၁။ တစ်နည်းပြ စရိယာရှစ်ပါး။ ။ နောက်ထပ်တစ်နည်းပြဆိုအပ်သော စရိယာ ရှစ်ပါးမှာ သဒ္ဓါစရိယာ၊ ဝီရိယစရိယာ၊ သတိစရိယာ၊ သမာဓိ စရိယာ၊ ပညာ- စရိယာ၊ ဝိညာဏစရိယာ၊ အာယတနစရိယာနှင့် ဝိသေသစရိယာတို့ ဖြစ်သည်။ ယင်းစရိယာတို့မှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရင့်သန်ကြောင်း အကြောင်းစရိယာများ ဖြစ်ကြ သည်။ ထို့ကြောင့် စရိယာရှစ်ပါး တစ်နည်းပြဆိုရာ ဤနေရာတွင် ပြဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မဂ္ဂစရိယာနှင့် ပတ္တိစရိယာတို့မှာမူ အကျိုးစရိယာများဖြစ်၍ တစ်နည်းပြဆိုရာ ဤနေရာ၌ မပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ (ကြောင်း၊ ကျိုး ရောပြ ရှေ့နည်းစရိယာ၌မူ ပါသည်ဟူလို။)

“သဗ္ဗံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ဓမ္မာ”တိ ဧတ္ထ- ဟူသောပါဌ်၌၊
အာယတနသဗ္ဗသ္မိ- အာယတနသဗ္ဗ၌၊ (သဗ္ဗသဒ္ဓေါ ဒိဿတိ။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဝေါ- သင်တို့အား၊ သဗ္ဗံ-
အလုံးစုံသော အာယတနကို၊ ဒေသေဿာမိ- ဟောပေအံ့၊ တံ- ထို
အလုံးစုံသော အာယတနကို၊ သုဏာထ- နားထောင်ကြကုန်လော့၊
ဘိက္ခဝေ- တို့၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော အာယတနဟူသည်၊ ကိဉ္စ-
အဘယ်ပါနည်း?၊ စက္ခန္တံ စေ- စက္ခန္တု(စက္ခန္တုပသာဒရုပ်)လည်းကောင်း၊
ရူပါ စ- ရူပ(ရူပါရုံတို့)လည်းကောင်း၊ ။ပ။ မနော စေ- မနလည်း
ကောင်း၊ ဓမ္မာ စ- ဓမ္မ(စေတသိက၊ သုခုမရူပ၊ နိဗ္ဗာနဓမ္မ)တို့လည်း
ကောင်းတည်း၊ (ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ။)

“သဗ္ဗံ သဗ္ဗတော သဉ္ဇာနာတိ”တိ အာဒိသု- ...ဤသို့အစရှိသော
ပါဠိရုပ်တို့၌၊ သက္ကာယသဗ္ဗသ္မိ- သက္ကာယသဗ္ဗအနက်၌၊ (သဗ္ဗသဒ္ဓေါ
ဒိဿတိ။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော သက္ကာယကို၊ သဗ္ဗတော-
အလုံးစုံသော သက္ကာယအားဖြင့်၊ သဉ္ဇာနာတိ- ကောင်းစွာသိ၏။

“သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝေါ သာရိပုတ္တ သုဘာသိတံ ပရိယာယေန”တိ
အာဒိသု- ...ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ ပဒေသသဗ္ဗသ္မိ-ပဒေသ
(တစ်စိတ်တစ်ဒေသ)ဖြစ်သော သဗ္ဗ၌၊ (သဗ္ဗသဒ္ဓေါ ဒိဿတိ။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ သာရိပုတ္တ- သာရိပုတ္တရာ၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ- အလုံး
စုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ (ဧတံ ဝစနံ- ဤစကား
သည်၊) ပရိယာယေန- ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ သုဘာသိတံ- ကောင်းစွာ
ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း။

ဣဓာပိ- ဤ“သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနံ”ဟူသောပါဌ်၌လည်း၊
(သဗ္ဗသဒ္ဓေါ- ကို၊) ပဒေသသဗ္ဗသ္မိ ဧဝ- ပဒေသသဗ္ဗ၌သာလျှင်၊
ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏၊ (ကသ္မာ- နည်း?၊) ဗောဓိသမ္ဘာရာဘူတဿ- သမ္ဘာ
သမ္ဘောဓိဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ စရိတဿ- ပါရမီအကျင့်

၏။ ဝါ - ကို၊ အဓိပ္ပေတတ္တာ - အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၁၈။) ရုက္ခောပိ - ဗောဓိပင်သည်လည်းကောင်း၊ အရိယမဂ္ဂေါပိ - အရိယာမဂ်သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနမ္ပိ - နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိတိ = ဗောဓိနာမ - ဗောဓိမည်၏။ “ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ” တိ စ - ...ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ”န္တိ စ - ...ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အာဂတဋ္ဌာနေ - လာသောနေရာ၌၊ “ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္တာ” တိ - “ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္တဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်၊ တစ်နည်း - ဧတ္တ - ဤသစ်ပင်၌၊ ဗုဇ္ဈတိ - သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို သိရှိ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို သိရှိရာနေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ရုက္ခော - ဗောဓိ ပင်သည်၊ ဗောဓိ - ဗောဓိမည်၏၊ (ဤအလို “ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္တာတိ ဗောဓိ” ဟု အဓိကရဏသာဓိဝိဂ္ဂဟပြု၊ သစ္စာလေးပါးကို သိရှိပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ ဗောဓိပင်ကိုအရကောက်။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဗောဓိရုက္ခမူလေ - ဗောဓိပင်၏အရင်း(အနီး အောက်)၌၊ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ - ရှေးဦးစွာ သစ္စာတရားကို ထိုးထွင်း သိရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)

ဂယံ - ဂယာမြို့၏၊ အန္တရာ စ - အကြား၌လည်းကောင်း၊ ဗောဓိ - မဟာဗောဓိပင်၏၊ အန္တရာ စ - လည်းကောင်း။

“ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ”န္တိ - ...ဟူ၍၊ အာဂတဋ္ဌာနေ - ၌၊ “စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာ” တိ - “စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ဧတေန” ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်၊ တစ်နည်း ဧတေန - ဤအရိယာမဂ်ဖြင့်၊ စတ္တာရိ - လေးပါးကုန်သော၊ အရိယသစ္စာနိ - အရိယသစ္စာတို့ကို၊ ဗုဇ္ဈတိ - သိရှိတော်မူ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ သိရှိကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရိယမဂ္ဂေါ - သည်၊ ဗောဓိ - ၏၊ (“စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ဗောဓိ” ဟု ကရဏသာဓက ဝိဂ္ဂဟပြု၊ သစ္စာလေးပါးကို သိကြောင်းမဂ်ဉာဏ်ကို အရကောက်။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ စတုသု - လေးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂေသု - မဂ်တို့၌ (ပဝတ္တံ - ဖြစ်သော၊) ဉာဏံ - ဉာဏ်ကို၊ ဗောဓိ - ဗောဓိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏။

“ပတွာ ဗောဓိ အမတံ အသင်္ခတံ”န္တိ - ...ဟူ၍၊ အာဂတဋ္ဌာနေ - ၌၊ “ဗုဇ္ဈတိ ဧတသ္မိ နိမိတ္တဘူတေ”တိ - “ဗုဇ္ဈတိ ဧတသ္မိ နိမိတ္တဘူတေ” ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်၊ တစ်နည်း - နိမိတ္တဘူတေ - အာရုံနိမိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဧတသ္မိ - ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ ဗုဇ္ဈတိ - ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ အာရုံနိမိတ်ပြု၍ သိရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနံ - နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဗောဓိ - ၏၊ (ဗုဇ္ဈတိ ဧတသ္မိ နိမိတ္တဘူတေတိ ဗောဓိဟု အဓိကရဏသာဓိ ဝိဂ္ဂဟပြု၊ အာရုံနိမိတ်ပြု၍ သိရှိရာ နိဗ္ဗာန်အရကောက်။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ အမတံ - သေခြင်းမရှိသော၊ အသင်္ခတံ - အကြောင်းတရားတို့သည်စုပေါင်း၍မပြုပြင်အပ်သော၊ ဗောဓိ - နိဗ္ဗာန် သို့၊ ပတွာန - ရောက်၍။

“ပပွေတိ ဗောဓိ ဝရဘူရိမေဓသော”တိ - ...ဟူ၍၊ အာဂတဋ္ဌာ - နေ - ၌၊ “သဗ္ဗေ ဓမ္မေ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာ”တိ - “သဗ္ဗေ ဓမ္မေ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဇ္ဈတိ ဧတေန” ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်၊ တစ်နည်း - ဧတေန - ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တရားတို့ကို၊ သဗ္ဗာကာရေန - အလုံးစုံသောအခြင်းအရာဖြင့်၊ ဗုဇ္ဈတိ - သိရှိ တတ်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ လုံးစုံဓမ္မ မကျန်ရအောင် လုံးဝကုန်စင် သိမြင်ခြင်း ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်၊ ဗောဓိ - ၏။ (“သဗ္ဗေ ဓမ္မေ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ဗောဓိ”ဟု ကရဏသာဓကဝိဂ္ဂဟပြု၊ သိစရာ မှန်သမျှ မကျန်ရအောင် ဘက်စုံသိရှိကြောင်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို အရကောက်။)

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဝရဘူရိမေဓသော - မြေအထုနှင့်တူသော မြတ် သော ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗောဓိ - သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်သို့၊ ပပွေတိ - ရောက်တော်မူ၏။

(အတ္ထုဒ္ဓါရကို ပြပြီး၍ အတ္ထုဒ္ဓေသ(ဣဓာဓိပ္ပေတ)ကို ပြလို၍ “ဣဓာပိ”စသော ပါဠိကို မိန့်။)

ဣဓာပိ- ဤ“သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနံ”ဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ- ကို၊ (ဗောဓိတိ- ဗောဓိဟူ၍) အဓိပ္ပေတံ- အလိုရှိအပ်၏။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂသဗ္ဗညုတညာဏာနိ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တို့ကို၊ ဣဓ- ၌၊ ဗောဓိတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- ကုန်၏။ (ကဿွာ- နည်း?) ဘဂဝတော- ၏။ မဟာဗောဓိယာ- မဟာဗောဓိ၏။ ဝါ- ကို၊ အဓိပ္ပေတတ္တာ- အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ- မှန်၊ အာသဝက္ခယဉာဏပဒဋ္ဌာနံ- အာသဝက္ခယဉာဏ်(အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်) ၏ နီးစွာသောအကြောင်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ စ- ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ- သဗ္ဗညုတညာဏ်၏ နီးစွာသောအကြောင်း ဖြစ်သော၊ အာသဝက္ခယဉာဏံ စ- အာသဝက္ခယဉာဏ်(အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်)ကို လည်းကောင်း၊ “မဟာဗောဓိ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏။ ဧတ္ထ- ဤ “သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနံ”ဟူသောပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတ္တော- အကျဉ်းအနက်တည်း၊ ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒေ- အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော (လေးအသင်္ချေ ကမ္ဘာတစ်သိန်း) ကာလအပိုင်းအခြား ၌၊ မမ- ငါ၏၊ ဒါနသီလာဒိပဋိပတ္တိသင်္ခါတံ- ဒါန၊ သီလ၊ အစရှိသော ပါရမီအကျင့်ဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ စရိတံ- အကြင်အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ) သဗ္ဗံ- အလုံးစုံ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး၊ အနဝသေသံ- အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်၊ စရိတံ- ကျင့်အပ်သော၊ တံ- ထိုပါရမီအကျင့်သည်၊ မဟာဗောဓိယာ- အာသဝက္ခယ(အရဟတ္တမဂ်)ဉာဏ် သဗ္ဗညုတညာဏ်ကို၊ ပါစနံ- ရင့်ကျက်စေတတ်၏။ သာဓကံ- ပြီးစေတတ်၏။ နိဗ္ဗတ္တကံ- ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ (သင်္ခေပတ္တော- တည်း။) ဧတေန- ဤနည်းဖြင့်၊ ဝါ- ဤ“သဗ္ဗံ”ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတညာဏ်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတို့၏၊ ဝါ- တို့ကို၊ နိရုဇ္ဈရဘာဝနံ- အကြားမရှိ ဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ သဗ္ဗန္တိ- သဗ္ဗဟူသည်ကား၊ ယထာဝုတ္တကာလ-

ပရိစ္ဆေဒ - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ကာလအပိုင်းအခြားဟုဆိုအပ်သော၊ ဧတ္တန္တရေ - ဤလေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းအတွင်း၌၊ ယံ စရိတံ - အကြင်ပါရမီအကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ - ဧ) သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ သကလမေဝ - အကုန်အစင်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အနဝသေသံ ဧဝ - အကြွင်းအကျန် မရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ - ထိုပါရမီအကျင့်သည်၊ ဗောဓိ - သမ္မာရဟူတမေဝ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာတည်း။ ဧတေန - ဤနည်းဖြင့်၊ ဝါ - ထို“သဗ္ဗံ”ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗသမ္မာရဘာဝနံ - အလုံးစုံသော ပါရမီအဆောက်အဦကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဒဿေတိ - ဧ။”

(ဋ္ဌ။ ၁၉။) ဟိ - ချေ၊ ဗောဓိသမ္မာရေသု - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်ကုန်သော ပါရမီတို့၌၊ ဘာဝနာ - ပွားများခြင်း ဘာဝနာတို့သည်၊ သဗ္ဗသမ္မာရဘာဝနာ - သဗ္ဗသမ္မာရဘာဝနာ

၁။ နည်းနှစ်ပါးအထူး။ ။ ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒ အစချီသော အဋ္ဌကထာပြပဌမနည်း၌ “သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိဝစနံ”ဝယ် “သဗ္ဗံ” ရှိ “အံ”ဝိဘတ်သည် အစ္စန္တသံယောဂတ္ထတည်း။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး၊ စရိတံ - ဖြည့်ကျင့်အပ်သော၊ တံ - ထိုပါရမီအကျင့်သည်၊ ဗောဓိပါစနံ - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရင့်ကျက်စေတတ်၏”ဟု အတ္ထယောဇနာရမည်။ ဤနည်း၌ သဗ္ဗသဒ္ဓါဖြင့် နိရန္တရဘာဝနာဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုသည်။ ဤကိုရည်၍ “ယော စေတ္ထ အစ္စန္တသံယောဂေါ၊ တေန ပဌမေ အတ္ထဝိကပ္ပေ သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန စ နိရန္တရဘာဝနာ ဝုတ္တာ ဟောတိ”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်ဆိုသည်။

အထ ဝါ ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော ဒုတိယနည်း၌ကား “သဗ္ဗံ”၌ “အံ” ဝိဘတ်သည် နာမဝိသေသနတ္ထတည်း။ ယင်းအလို “သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ တံ - ထိုပါရမီအကျင့်သည်၊ ဗောဓိပါစနံ - ဧ”ဟု အနက်ယောဇနာရမည်။ ဤနည်းအလို “သဗ္ဗံ”ဖြင့် သဗ္ဗ သမ္မာရဘာဝနာကို ပြသည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာက “ဧတေန သဗ္ဗသမ္မာရဘာဝနံ ဒဿေတိ”ဟု လည်းကောင်း၊ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ “သဗ္ဗံ စရိတံ”၌ ဣမိနာ သဗ္ဗသမ္မာရဘာဝနာ ဝုတ္တာ ဟောတိ”ဟု လည်းကောင်း မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (စရိယာ၊ ဋ္ဌ။ ၁၉။)

လည်းကောင်း၊ နိရန္တရဘာဝနာ- လည်းကောင်း၊ စိရကာလဘာဝနာ- လည်းကောင်း၊ သက္ကစ္စဘာဝနာ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စတသော- လေးပါးတို့တည်း။ တာသု- ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ “ကပ္ပေ စ။ပ။အသံခိယေ” တိ ဣမိနာ- ..ဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်၊ စိရကာလဘာဝနာ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်စေခြင်း(စိရကာလဘာဝနာ)ကို၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ“ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသံခိယေ”ပါ၌၍၊ အစ္စန္တသံယောဂေါ- အမြဲမပြတ် ယှဉ်စပ်ခြင်း(အနက်) ရှိသော၊ ယော-အကြင်သဒ္ဒါသည်၊ (အတ္ထိ-) တေန စ- ထို“ကပ္ပေ စ”စသော သဒ္ဒါဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဌမေ- ပဌမဖြစ်သော၊ အတ္ထဝိကပ္ပေ- အနက်ကို ကြံစည်ရာ (အနက်)အဖွင့်၌၊ (ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒေစသော အဖွင့်ကို ရည်ညွှန်း။) သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန စ-^၁ သဗ္ဗသဒ္ဒါဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိရန္တရဘာဝနာ- အကြားမရှိ တရစပ် ဖြစ်စေခြင်း(နိရန္တရဘာဝနာ)ကို၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်သည်၊ ဟောတိ- ဧ၏။ ဒုတိယေ- ဒုတိယဖြစ်သော၊ အတ္ထဝိကပ္ပေ-၌၊ “သဗ္ဗံ စရိတ”^၂နိ ဣမိနာ- ဖြင့်၊ သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက် အဦ ဖြစ်သော အလုံးစုံသော ပါရမီတို့ ဖြစ်စေခြင်း(သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ)ကို၊ (ဝုတ္တာ ဟောတိ။) “ဗောဓိပါစန”^၃နိ ဣမိနာ- ဖြင့်၊ သက္ကစ္စဘာဝနာ- ရိသေစွာ ဖြစ်စေခြင်း(သက္ကစ္စဘာဝနာ)ကို၊ ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဧ၏။

ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သက္ကစ္စဘာဝနာယ- ကို၊ ဝုစ္စမာနာယ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊) တံ စရိတံ- ထိုပါရမီ အကျင့်သည်၊

၁။ သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန စ။ ဤ၌ပါသော စ-သဒ္ဒါသည် သမုစ္စယတ္ထ=ပေါင်းဆည်းခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ “သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစန”၌ “သဗ္ဗံ”ကို အဋ္ဌကထာ၌ နှစ်နည်းဖွင့်ဆိုသည်။ ထိုနည်းနှစ်ပါးတွင် ပဌမနည်းအလို “သဗ္ဗံ”ဖြင့် နိရဝသေသဘာဝနာကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗံ”ဖြင့်သာ နိရဝသေသဘာဝနာဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုသည် မဟုတ်သေး၊ “ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ စတုရော စ အသံခိယေ”ဖြင့်လည်း နိရဝသေသဘာဝနာဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုမှုကို ပေါင်းဆည်းသည် ဟူလို။

သမ္မာသမ္မောဓိ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ ပါစေတိ- ရင့်ကျက်စေ၏။ ဝါ- အကျိုးပေး၏။ (တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သက္ကစ္စဘာဝနာ- ကို၊ ဝုတ္တာ ဟောတိ။) (ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း?) ဧဝံ ဘူတဘာဝဒီပနတော- ဤသို့ သက္ကစ္စဘာဝနာဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တထာ ဟိ= တတော ဧဝ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ တံ- ထိုပါရမီအကျင့်ကို၊ “ဗောဓိပါစန”န္တိ- “ဗောဓိပါစန”ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗတံ- ခေါ်ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ အရဟတိ- ထိုက်၏။ အညထာ- ဗောဓိပါစနမှ တစ်ပါးအခြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် (ဝတ္တဗ္ဗတံ- ကို) န အရဟတိ- မထိုက်၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၉။) ပန- စောဒနာကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္ထ- ဤနိရန္တရဘာဝနာအရာ၌၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ဗောဓိစရိယာယ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရကြောင်းအကျင့်၏၊ နိရန္တရဘာဝေါ- အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်သနည်း? (ဣတိ- ဤကား စောဒနာတည်း။) စိတ္တနိရန္တရတာယ-စိတ်၏ အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တံ- နိရန္တရ၏ အဖြစ်ကို၊ (သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍) ယဒိ(ဝုစ္စေယျ)- အကယ်၍ ဆိုအပ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ- ဤသို့ ဆိုခြင်းသည်) န ယုဇ္ဇတိ- မသင့်၊ (ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)- အကြင်ကြောင့်၊ တစ်နည်း- ဟိ(သစ္စံ)- မှန်၏၊ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ မဟာဘိနိဟာရတော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ စိတ်ကိုရေးရှုဆောင်မှုမှ၊ ဝါ- ဆုတောင်းမှုမှ၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်၌၊ ဝါ- ဤမှာဘက်ဖြစ်သော နောက်ပိုင်း၌၊ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏ- စိတ္တတော- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦပါရမီတို့ကို စုဆောင်းဆည်းပူးသော စိတ်မှ၊ (ဗောဓိသမ္ဘာရသံဟရဏစိတ္တတော- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ် အဆောက်အဦ ပါရမီတို့ကို ကောင်းစွာ စုဆောင်းသော စိတ်မှ”ဟု ပါဠိရှိလျှင် အနက်ပေးပါ။) အညံ- အခြားသော၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ န ပဝတ္တတိ- မဖြစ်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တံ- ဆိုခြင်းငှာ၊

န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ န ယုဇ္ဇတိ- ။)

(ဋ္ဌ။ ၁၉။) အထ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ကိရိယမယစိတ္တပ္ပဝတ္တိ- ဆုတောင်းခြင်း အမူအရာဖြင့်ပြီးသော စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ယဒိ ဝုစ္ဆေယျ- အကယ်၍ ဆိုအပ်ငြားအံ့၊ ဧဝမ္ပိ- ဤသို့ဆိုခြင်းသည်လည်း၊ န ယုဇ္ဇတိ- မသင့်။ ဟိ- မှန်၊ တေသံ- ထိုဘုရားအလောင်းတို့၏၊ သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ကိရိယမယစိတ္တာနိ- ဆုတောင်းခြင်းအမူအရာဖြင့်ပြီးသော စိတ်တို့သည်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏဝသေနဝ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတို့ကို စုဆောင်းဆည်းပူးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ န ပဝတ္တန္တိ- မဖြစ်ကုန်။ ဧတေနဝ- ဤစကားရပ်ဖြင့် ပင်လျှင်၊ ပယောဂနိရန္တရတာပိ- လုံ့လပယောဂ၏ အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တာ- ပယ်မြစ်အပ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ- မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ ပန- ကား၊ ဆက်။ ဇာတိနိရန္တရတာယ- ဘဝဇာတ်၏ အပိုင်းအခြား မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နိရန္တရဘာဝနာ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟိ- သစ္စံ၊ ယသံ ဇာတိယံ- အကြင်ဘဝဇာတ်၌၊ မဟာဗောဓိသတ္တေန- သည်၊ မဟာပဏိဓာနံ- ကြီးမြတ်သော ဆုပန်ခြင်းကို၊ ဝါ- ဘုရားဆုပန်ခြင်းကို၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ- ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ တတော- ထိုကြီးမြတ်သောဆုကို ပန်ဆင်ရာ ဘဝဇာတ်မှ၊ ဝါ- ဘုရားဆုပန်ဆင်ရာ ဘဝဇာတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ယာဝ စရိမတ္တဘာဝါ- နောက်ဆုံး ဘုရားဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သော အတ္တဘော ဘဝဇာတ်တိုင်အောင်၊ ယာ- အကြင်ဘဝဇာတ်သည်၊ အန္တမသော- အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဒါနပါရမိမတ္တံ- ဒါနပါရမီမျှကို၊ ဥပါဒါယ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ- အခြင်းခပ်သိမ်း၊ (အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊) ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘတာ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတို့ကို မွေးမြူအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ဘာဝလောပ ဘာဝပ္ပဓာန်ကြံ၊) န သိယာ- မဖြစ်ရာ၊ သာ နာမ ဇာတိ- ထိုမည်သော ဘဝဇာတ်ကို၊ န ဥပလဗ္ဘတိ- ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်ရောက်၍ မသိအပ်၊ ဝါ- မရအပ်၊ ဟိ- သစ္စံ၊ အယံ- ဤဗောဓိသမ္ဘာရ သမ္ဘတာမဖြစ်သော ဘဝဇာတ်ကို မရခြင်း

သည်။ ဝါ - ဘဝဇာတ်တိုင်း ဘဝဇာတ်တိုင်း ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘတာဖြစ်ခြင်း
သည်။ နိယတိပတ္ထိတာနံ - မြဲသောဆုပန်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာနံ -
ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ဓမ္မတာ - ထုံးစံသဘောတည်း။”

(ဋ္ဌ။ ၁၉။) စ - ဆက်၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ တေ - ဘုရား
အလောင်းတော်တို့သည်၊ ကမ္မာဒီသု - ကုသိုလ်ကံ အစရှိသည်တို့၌၊ ဝါ -
ပါရမီအလုပ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဝသီဘာဝံ - ကျွမ်းကျင်စွာ လေ့လာအပ်ပြီး
သည်၏ အဖြစ်သို့၊ န ပါပုဏန္တိ - မရောက်ကုန်၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်၊
သမ္ဘာရေသု - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ
ပါရမီတို့၌၊ သပ္ပဒေသမ္ပိ - အကြွင်းအကျန်နှင့်တကွလည်း၊ ပယောဂံ - ယှဉ်စပ်

၁။ ဘာဝနာလေးပါး။ ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများသည် ဘာဝနာလေးပါး “မူ”
ကြီးထားကာ ဗောဓိဉာဏ်ရင့်ကြောင်း ပါရမီအလုပ်များကို အားထုတ်တော်မူခဲ့သည်။
ယင်း ဘာဝနာလေးရပ်မှာ-

- ၁။ စိရကာလဘာဝနာ - အချိန်ကြာမြင့်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊
- ၂။ နိရန္တရဘာဝနာ - ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း တရစပ်အားထုတ်ခြင်း၊
- ၃။ သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ - ပါရမီကျင့်စဉ်အားလုံးကို အားထုတ်ခြင်း၊
- ၄။ သက္ကစ္စဘာဝနာ - တလေးတစား အားထုတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ထိုလေးပါးတို့တွင် နိရန္တရဘာဝနာ၌ နိရန္တရ(တရစပ်)သည်-

- ၁။ စိတ္တနိရန္တရ - စိတ်၏ တရစပ်ဖြစ်ခြင်း၊
 - ၂။ ပယောဂနိရန္တရ - လုံ့လအားထုတ်မှု၏ တရစပ်ဖြစ်ခြင်း၊
 - ၃။ ဇာတိနိရန္တရ - ဘဝဇာတ်၏ တရစပ်ဖြစ်ခြင်း အားဖြင့် သုံးပါးရှိသည်။
- ထိုတွင် ဤနိရန္တရဘာဝနာ၌ ဇာတိနိရန္တရကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားထံမှ နိယတဗျာဒိတ်ဆုကို
ပန်ဆင်ပြီးချိန်မှစ၍ ဂေါတမဘုရားရှင် ဖြစ်တော်မူမည့် သိဒ္ဓတ္ထဘဝအထိ ဘဝဇာတ်တိုင်း
ဘဝဇာတ်တိုင်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦ
ပါရမီတို့ကို မဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော ဘဝမရှိပေ။ မည်သည့်ဘဝ၌မဆို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်ချည်း
ဖြစ်သည်။ အောက်ထစ်ဆုံး ဒါနပါရမီကိုပင် ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်။ ဤသို့ ဖြည့်ကျင့်ခြင်းမှာ
နိယတဗျာဒိတ်ဆုပန် ဘုရားအလောင်းတိုင်း၏ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်သည်။

အားထုတ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ- ရောက်ကုန်၏။ ပန- ကား၊ ယဒါ- အကြင်
 အခါ၌၊ သဗ္ဗသော- ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အလုံးစုံအကုန်
 အစင်၊) ကမ္မာဒီသု- တို့၌၊ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တာ- ကျွမ်းကျင်စွာ လေ့လာအပ်ပြီး
 သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ၏။ အထ- ထိုအခါ၌၊
 တတော- ထိုကျွမ်းကျင်စွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်မှ၊
 ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ နိပ္ပဒေသတော ဧဝ- အကြွင်းအကျန်မရှိသော အားဖြင့်သာ
 လျှင်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု- တို့၌၊ သမီဟနံ- စေ့ဆော်ကြိုးကုတ် အားထုတ်
 ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သာတစ္ဆေကိရိယာ စ- အမြဲမပြတ် ပြုလုပ်ခြင်း
 သည်လည်း၊ သမ္ပန္နတိ- ပြည့်စုံ၏။ ပန- ဆက်၊ သက္ကစ္စကာရိတာ- ရိုသေစွာ
 ပြုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗကာလံ- အလုံးစုံသော ကာလပတ်လုံး၊
 ဟောတိ။ ဧဝံ- သို့၊ ယေန ယေန- အကြင်အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 ဗောဓိသတ္တာနံ- တို့၏၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုဘဝဇာတ်တို့၌၊ ဝါ- ထိုထို
 ပါရမီတို့၌၊ ယထာဓိပ္ပါယ်- အလိုရှိတိုင်း၊ သမိဇ္ဈနံ- ပြည့်စုံခြင်းသို့၊
 သမ္ပန္နတိ- ရောက်၏။ (သံ+✓ပဒ+ယ+တိ။ ပဒ ပါပုဏေ။) ဣတိ-
 ဤသို့ မှတ်အပ် ၏။ ဧဝံ- သို့၊ ဧတာယ ဂါထာယ- ၌၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု-
 တို့၌၊ သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ စ- လည်းကောင်း၊ စိရကာလဘာဝနာ စ-
 လည်းကောင်း၊ နိရန္တရဘာဝနာ စ- လည်းကောင်း၊ သက္ကစ္စဘာဝနာ စ-
 လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတသောပိ- လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ဘာဝနာ- တို့ကို၊ ပကာသိတာ- ပြအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
 ကုန်၏။

(၄။ ၁၉။) တတြ- ထို ဗောဓိသမ္ဘာရေသုဟူသော စကားရပ်၌၊
 ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တစရိတံ- ဗောဓိသတ္တစရိတံဟူသော
 သဒ္ဓါလည်းကောင်း၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာ- ဗောဓိသမ္ဘာရာဟူသော သဒ္ဓါလည်း
 ကောင်း၊ ဗောဓိစရိယာ- ဗောဓိစရိယာဟူသော သဒ္ဓါလည်းကောင်း၊
 အဂ္ဂယာနံ- အဂ္ဂယာနံဟူသော သဒ္ဓါလည်းကောင်း၊ ပါရမိယော- ပါရမိယော
 ဟူသော သဒ္ဓါလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ (ဣမေ- ဤသဒ္ဓါတို့သည်)
 အတ္ထတော- အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊ ဧကံ- တစ်ခုတည်းဖြစ်၏။ ဝါ-

တူ၏။ ဗျဉ္ဇနမေဝ- သဒ္ဓါမျှသည်သာလျှင်၊ နာနံ- ထူးခြား၏။ စ- ဆက်၊
ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ပရတော- နောက်၌၊ ဝိဘာဂေန- ဝေဖန်ခြင်းဖြင့်၊
ဝက္ခမာနာနံ- ဆိုအပ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ ဒါနပါရမီအာဒိနံ- ဒါနပါရမီ အစရှိ
သည်တို့တွင်၊ (သမဘိနိဝိဋ္ဌံ- အကျုံးဝင်သော၊) စရိတန္တိ ဣဒံ- စရိတံ-
ဟူသော ဤသဒ္ဓါ(စကား)သည်၊ အဝိသေသဝစနံ- အထူးမ၊မ သာမည
စကားတည်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရေသု- အလုံးစုံ သော
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတို့၌၊
ကောသလ္လဇေနတ္ထံ- လိမ္မာသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်ကိုဖြစ်စေခြင်း
အကျိုးငှာ၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့ကို၊ ဣဓ- ဤနိဒါနကထာ၌၊ သံဝဏ္ဏေ-
တဗ္ဗာ- ဖွင့်ပြထိုက်ကုန်၏၊ တာ- ထိုပါရမီတို့ကို၊ ပရတော- နောက်၌၊
ပကိဏ္ဍကကထာယံ- ပကိဏ္ဍကကထာ၌၊ သဗ္ဗာကာရေန- အလုံးစုံသော
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သံဝဏ္ဏယိဿာမ- ဖွင့်ဆိုကုန်တော့အံ့။

(ဋ္ဌ။ ၂၀။) ၂။ ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အတ္တနော- ၏၊
ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ- ဗောဓိသတ္တနယ်မြေ၌၊ ဝါ- ဗောဓိသတ္တဖြစ်သော
အခါ၌၊ စရိတံ- ကျင့်အပ်သော ပါရမီအကျင့်သည်၊ အာရမ္မတော- ဦးစွာ
အားထုတ်သည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ယာဝ ပရိယောသာနာ- ပြီးဆုံးသည့်တိုင်
အောင်၊ မဟာဗောဓိယာ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊
ပရိပါစန မေဝ- ရင့်ကျက်စေတတ်သည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- သို့၊
အဝိသေသတော- သာမညအားဖြင့်၊ ဒသေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-
၌၊ တဿ- ထို ဘုရားအလောင်း၏၊ ဝါ- ပါရမီအကျင့်တရား၏၊
ပရမုက္ကံသဂမနေန- မြတ်သော အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့်၊
အတိသယတော- အလွန်အကဲ၊ ဗောဓိပရိပါစနဘာဝံ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊
သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ ရင့်ကျက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊
ဣမသ္မိ ဘဒ္ဒကပ္ပေ- ၌၊ ကတိပယာ- အနည်းငယ်မျှကုန်သော၊ ပုဗ္ဗစရိယာ-
ရှေ့ဘဝတို့၌ ကျင့်အပ်သော ပါရမီအကျင့်တို့ကို၊ ဝိဘာဂတော- ဝေဖန်သော
အားဖြင့်၊ ဝိဘာဝေန္တော- ထင်ရှားပြတော်မူလိုသည် ဖြစ်၍၊ “အတိတ

ကပ္ပေ”တိ အာဒိ- “အတီတ ကပ္ပေ” ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၀။) တတ္ထ- ထို“အတီတ ကပ္ပေ”အစရှိသော စကားရပ်၌၊
အတီတ ကပ္ပေတိ- ကား၊ ဣတော- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ၊ ပုရိမေ ဝါ- ရှေး၌
ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပုရိမတရေ ဝါ- အထူးသဖြင့်(ပို၍)ရှေး၌
ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗသ္မိ- အလုံးစုံသော၊ အတိက္ကန္တေ- လွန်ပြီး
သော၊ ယထာဂုတ္တပရိစ္ဆေဒေ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော (လေးအသင်္ချေ
နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း)ကာလအပိုင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ မဟာကပ္ပေ- မဟာ
ကပ်၌၊ ကပ္ပါနံ- မဟာကပ်တို့၏၊ သတသဟဿာမိကေသု- တစ်သိန်း
အလွန်ရှိကုန်သော၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ အသင်္ချေယျေသု- အသင်္ချေ
ယူတို့၌၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အတီတကပ္ပေ ပုဒ်၏ အနက် တည်း။

စရိတန္တိ- ကား၊ စိတ္တံ- ကျင့်ကြံအပ်ဖူး ဆည်းပူးအပ်ဖူးသော၊
ဒါနာဒိပဋိပတ္တိ- ဒါန အစရှိသောအကျင့်ကို၊ ဌပယိတ္တာတိ- ကား၊ မုဉ္ဇိတ္တာ-
လွှတ်၍၊ အဂ္ဂဟေတ္တာ- မယူမူ၍၊ အဝတ္တာ- မဆိုမူ၍၊ ဣတိ- ကား၊
အတ္ထော- ဌပယိတ္တာပုဒ်၏ အနက်တည်း။ ဘဝါဘဝေတိ- ကား၊ ဘဝေ
စ- ဘဝငယ်၌လည်းကောင်း၊ အဘဝေ စ- ဘဝကြီး၌လည်းကောင်း၊
(ဘဝါဘဝေ- ကို ဘဝ+အဘဝေ ဟု ပဒစ္စေဒပြု၊ အဘဝေ၌ အ-သည်
ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် အဘဝေ အရ ဝုဒ္ဓိဘဝ (မဟန္တဘဝ)ယူ၍
ဘဝအရ ခုဒ္ဒကဘဝ ယူရသည်။) ဟိ- ချဲ့၊ “ဣတိ- ဘဝါဘဝ ကထ”န္တိ
ဇတ္ထ- ဟူသောပါဌ်၌၊ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော- ကြီးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းတို့ကို၊
ဘဝါဘဝါတိ- ဘဝါဘဝ(ဘဝ+အဘဝ)ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တာ-
ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ “ဣတိဘဝါဘဝတဉ္စ ဝီတိဝတ္ထော”တိ ဇတ္ထ -
-- ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိဝုဒ္ဓိဟာနိ သဿတုစ္ဆေဒပုညပါပါနိ-
ပြည့်စုံခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ကြီးပွားခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ မြဲခြင်း၊ ပြတ်စဲ
ခြင်း၊ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုတို့ကို၊ ဘဝါဘဝါတိ- ဘဝ+အဘဝ ဟူ၍၊
အဓိပ္ပေတာနိ- အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ ပန- ကား၊ “ဣတိ ဘဝါဘဝဟေတု

ဝါ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခုနော တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ ဧတ္ထ ---
 ဟူသော ပါဠိ၌၊ ပဏီတပဏီတတရာနိ- မွန်မြတ်ကုန် သာ၍မွန်မြတ်ကုန်
 သော၊ သပ္ပိနဝနီတာဒိဘေသဇ္ဇာနိ- ထောပတ်၊ ဆီဦး အစရှိကုန်သော
 ဆေးတို့ကို၊ ဘဝါဘဝါတိ- ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာနိ- ကုန်၏။ သမ္ပတ္တိဘဝေသု-
 ပြည့်စုံသောသမ္ပတ္တိဘဝတို့၌၊ ပဏီတတရာ- အထူးသဖြင့်(ပို၍) မွန်မြတ်
 ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ပဏီတတမာ- ပို၍ ထူးခြားစွာ(အလွန်အလွန်) မွန်မြတ်ပြည့်စုံ
 ခြင်းကို၊ ဘဝါဘဝါတိပိ- ဘဝါဘဝဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ ဧဝ-ဆိုကြကုန်သည်
 သာ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဣဓာပိ- ဤဘဝါဘဝဟူသောပါဠိ၌လည်း၊
 သော ဧဝ အတ္ထော- ထိုပဏီတတရာဘဝအနက်၊ ပဏီတတမာဘဝအနက်ကို
 သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။ ခုဒ္ဒကေ စေဝ- သမ္ပတ္တိအားဖြင့်
 သေးငယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟန္တေ စ- သမ္ပတ္တိအားဖြင့် ကြီးမား
 သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘဝသ္မိ- ဘဝ၌၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊
 ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ၏။

ဣမမိ ကပ္ပေတိ- ကား၊ ဣမသ္မိ ဘဒ္ဒကပ္ပေ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊
 ပဝက္ခိဿန္တိ- ကား၊ ကထယိဿံ- ပြောဆိုပေအံ့။

သုဏောဟီတိ- ကား၊ ဓမ္မသေနာပတိ- တရားစစ်သူကြီး အရှင်
 သာရိပုတ္တရာကို၊ သဝနေ- နာကြားခြင်း၌၊ နိယောဇေတိ- တိုက်တွန်း၏။
 မေတိ- ကား၊ မမ- ငါဘုရား၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဘာသတော-
 ဟောသော၊ မမ- ငါ၏၊ (သန္တိကေ- ၌) ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- မေ
 ပုဒ်၏ အနက် တည်း။

နိဒါနကထာ- နိဒါနကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁။ အင်္ဂါတ္ထိဝဂ္ဂ

၁။ အင်္ဂါတ္ထိဝဂ္ဂဓရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၂၁။) ၃။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ- အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏လည်းကောင်း၊ သဒေဝမနဿာယ- နတ်၊ လူနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ပရိသာယ စ- ပရိသတ်၏လည်းကောင်း၊ (သဝနေ ဥဿာဟံ ဌံ စပ်) အတ္တနော- ကိုယ်တော်၏၊ ပုဗ္ဗစရိယာယ- ရှေးဘဝတို့၌ ကျင့်အပ်သော ပါရမီအကျင့်ကို၊ သဝနေ- နာကြားရခြင်း၌၊ ဥဿာဟံ- အားတက်သရောကို၊ ဇနေတွာ- ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ ဘဝန္တရပဋိစ္ဆန္တံ- ဘဝတစ်ပါးဖြင့်ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ တံ ပုဗ္ဗစရိတံ- ထိုရှေးဘဝတို့၌ ကျင့်အပ်သော ပါရမီအကျင့်ကို၊ ဟတ္ထတလေ- လက်ဖဝါးအပြင်၌၊ အာမလကံ- သျှိုသျှားသီးကို၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်ကို၊ ကရောတိ ဝိယ- ပြုသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊) ပစ္စက္ခံ- ကို၊ ကရောန္တော- ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊) “ယဒါ အဟံ ဗြဟ္မာရညေ”တိ အာဒိ- ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟံ- မိန့်တော်မူ၏။

တတ္ထ- ထို“ယဒါ အဟံ ဗြဟ္မာရညေ”အစရှိသော စကားရပ်၌၊
ယဒါတိ- ယဒါဟူသည်ကား၊ ယသ္မိံ ကာလေ- အကြင်အချိန်၌၊ ဗြဟ္မာ-

၁။ ဣဒါနိ...အာဟံ။ ။ ဤအာဟံ၌ ✓ဗြု+တိ ဝိဘတ်တည်း။ “ကွစိ ဓာတု” သုတ်ကြီးဖြင့် ဗြုဓာတ်ကို အာဟံပြု၊ တိ ဝိဘတ်ကို အပြု၊ ခွင်း၊ ချေ၊ ကပ်၍ အာဟံရပ်ပြီးသည်။

“ကွစိ ဓာတွာ”ဒိနာ ဗြုတော တိ အန္တိနံ ဝါ အ ဥ အာဒေသာ၊ ဗြုဿ အာဟာဒေသာ စ။ (ရူ။ ၃၁၀။)

ဤအလို အာဟံသည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို ဖော်ညွှန်းသည်။ ဣဒါနိကို ရှုငဲ့စရာ မလိုတော့ဘဲ ပင်ကိုယ်မူလကပင် ပစ္စုပ္ပန်အနက်ကို ဟောနိုင်နေပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

ရညေတိ- ကား၊ မဟာအရညေ- ကြီးသောတော၌၊ အရညာနိယံ- တောအုပ်ကြီး၌၊ မဟန္တေ- ကြီးသော၊ ဝနေ- တော၌၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- ဗြဟ္မာရညေပုဒ်၏ အနက်တည်း။ သုညေတိ- ကား၊ ဇနဝိဝိတ္ထေ- လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော။ ဝိပိနကာနနေတိ- ကား၊ ဝိပိနဘူတေ- မျိုးစေတို့ကို စိုက်ပျိုးရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ကာနနေ- တော၌၊ ပဒဒ္ဒယေနာပိ- ဗြဟ္မာရညေ၊ ဝိပိနကာနနေဟူသော ပုဒ်နှစ်ခုအပေါင်းဖြင့်လည်း၊ တဿ အရညဿ- ထိုတော၏၊ ဂဟနဘာဝမေဝ- တစ်ခဲနက် ထူထပ်သော တောအုပ်(မြိုင်)အဖြစ်ကိုသာ၊ ဒီပေတိ- ပြ၏။ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဧတံ- ဤစကားရပ်ကို၊ ကာရဒီပံ- ကံပြင်းတော တည်ရှိရာ ကာရကျွန်းကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ အဇ္ဈောဂါဟေတွာတိ- ကား၊ အနုပဝိသိတွာ- အစဉ်အတိုင်းဝင်ရောက်၍၊ ဝိဟရာမိတိ- ကား၊ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မ-

အာဟ၌ ဝိဘတ်သည် ဝိပလ္လာသမဟုတ်ဘဲ သက်ရိုးပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ သက်မြဲဖြစ်သော ဝိဘတ်သာ ဖြစ်သည်။

တစ်နည်း- အာဟ၌ ✓ဗြူ+အ ဝိဘတ်တည်း။ “ဗြူဘူနမာဟဘူဝါ ပရောက္ခာယံ” သုတ်ဖြင့် ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြု၊ အ-ဝိဘတ်ကိုချေ၍ ရပ်ပြီးသည်။ (ရူ။ ၃၀၂။) ဤအလို အာဟရှိ ဝိဘတ်သည် ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြစ်၍ အတိတ်ကာလ၌ သက်မြဲ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် “ဣဒါနိ..အာဟ= ယခုအခါ၌ ...ဆိုပြီ”ဟု ဘာသာပြန်လျှင်မူ ရှေ့ရှိ ပစ္စုပ္ပန်အချိန်ပြပုဒ် “ဣဒါနိ”နှင့် နောက်ရှိ အာဟကြိယာဖြင့် ပြအပ်သော အတိတ်ကာလတို့သည် ရှေ့နောက် အမြီးအမောက် မတည့်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက် ပစ္စုပ္ပန်ကာလချင်း ညီညွတ်စေရန် အာဟကြိယာပုဒ်ရှိ ပရောက္ခာဝိဘတ်ကို အတိတ်မှ ပစ္စုပ္ပန်ပြန်နေသော ကာလဝိပလ္လာသကြံကာ ပစ္စုပ္ပန်အနက် သမ္မန်တော်မူကြသည်။ ဘုရားကြီးနိယံ၌လည်း “ဣဒါနိ အာဟ၊ ရှိကဇကန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကို၊ အမှန် အာဟ ညွှန်းသတည်း”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

၁။ အရညာနိယံ။ ။ ဤအရညာနိယံ (အရညာနိ)သဒ္ဒါသည် မဟာအရညနှင့် အနက်တူ ပရိယာယ်ဝေဝုတ်တည်း။ (ဓာန်။ ၅၃၆။) တောအုပ်ကြီး၊ တောကြီးမြိုင်ကြီး၊ တောနက်ဂနိုင် မဟာမြိုင်အနက်ဟော သဒ္ဒါချည်းဖြစ်သည်။ (ပခုက္ကူဓာန်၊ သျသစ်။ ၃၅၈။) ထို့ကြောင့် ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ၌ “ဗြဟ္မာဝနေတိ မဟာရုက္ခဂစ္ဆဂဟနာယ မဟာဝနေ အရညာနိယံ”ဟု အရှင်ဓမ္မပါလ ဖွင့်ဆိုသည်။ (ထေရဂူ၊ ၁၁၁၄။)

အရိယအာနေ္ဇဝိဟာရေဟိ- ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ အရိယဝိဟာရ၊
 အာနေ္ဇဝိဟာရတို့သည်။ သမုပ္ပါဒိတသုခဝိသေသေန- ဖြစ်စေအပ်သော
 ချမ်းသာအထူးဟုဆိုအပ်သော၊ ဣရိယာပထဝိဟာရေန- ဣရိယာပထဝိဟာရ
 ဖြင့်၊ သရီရဒုက္ခံ- ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်းကို၊ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ- ဖြတ်တောက်၍၊
 ဟရာမိ- အတ္တဘောကို ဆောင်၏။ အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောခန္ဓာကို၊
 ပဝတ္ထေမိ- ဖြစ်စေ၏။ အင်္ဂုတ္တိ နာမ တာပသောတိ- ကား၊ ဧဝံနာမကော-
 ဤသို့ အင်္ဂုတ္တိ အမည်ရှိသော၊ တာပသော- ရသေ့သည်။ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊
 ယဒါ- ဌ၊ အဟံ- သည်၊ တသ္မိ အရညေ- ထိုတောအုပ်၌၊ ဝိဟရာမိ-
 နေ၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ သတ္တာ- မြတ်စွာ
 ဘုရားသည်၊ တဒါ- ဌ၊ အတ္တနော- ၏၊ အင်္ဂုတ္တိတာပသဘာဝံ-
 အင်္ဂုတ္တိရသေ့၏အဖြစ်ကို၊ ဓမ္မသေနာပတိဿ- တရားစစ်သူကြီး
 အရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဝဒတိ- မိန့်တော်မူ၏။

၁။ဝိဟာရလေးပါး။ ။ ဒိဗ္ဗ၊ ဗြဟ္မ၊ အရိယ၊ အာနေ္ဇဝိဟာရတို့တည်း။ ထိုတွင်
 ဗြဟ္မာပြည်၌ အဖြစ်များသော၊ တစ်နည်း-ဗြဟ္မာဘဝကို ဆောင်နိုင်သော လောကီဈာန်
 ကိုးပါးဖြင့် နေခြင်း(ယင်းဈာန်ကို ဝင်စားခြင်း)ကို “ဒိဗ္ဗဝိဟာရ”ဟု ခေါ်သည်။
 (ဝိဟာရဏံ ဝိဟာရော၊ ဝိဟာရတိ ဧတေနာတံ ဝါ ဝိဟာရော၊ ဒိဝိ ဘဝေါ ဒိဗ္ဗော၊
 ဒိဗ္ဗော စ သော ဝိဟာရော စာတိ ဒိဗ္ဗဝိဟာရော။) သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၀၃။ ဝိမတိ၊ ၁။
 ၄၁။ သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၇၆ တို့တွင် အကျယ်ရှုရာ၏။)

မြင့်မြတ်သူတို့၏ နေကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ- မြင့်မြတ်သောနေကြောင်း
 ဖြစ်သော မေတ္တာစသော အပ္ပမညာလေးပါးကို ပွားများနေခြင်းကို “ဗြဟ္မဝိဟာရ”ဟု
 ခေါ်သည်။ (ဗြဟ္မာနံ ဝိဟာရော၊ ဗြဟ္မာနော ဝါ ဝိဟာရော ဗြဟ္မဝိဟာရော။)

ဖြူစင်သောနေကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ- အရိယာတို့၏ နေကြောင်းဖြစ်သော
 ဖလသမာပတ်ဝင်စားနေခြင်းကို “အရိယဝိဟာရ”ဟု ခေါ်သည်။ (အရိယော
 ဝိဟာရော၊ အရိယာနံ ဝါ ဝိဟာရော အရိယဝိဟာရော။)

မတုန်မလှုပ်နေခြင်း၊ မတုန်မလှုပ်နေကြောင်းဖြစ်သော အရူပသမာပတ်
 လေးပါးကို ဝင်စားနေခြင်းကို “အာနေ္ဇဝိဟာရ”ဟု ခေါ်သည်။ (န ဣဉ္ဇတိတိ
 အာနေ္ဇော၊ တစ်နည်း-ဣဉ္ဇနံ ဣဉ္ဇော၊ န ဣဉ္ဇာ အနိဉ္ဇာ၊ အနိဉ္ဇမေဝ အာနေ္ဇော။)
 (တိပိဓာန်၊ အတွဲ ၄။ အပိုင်း-၁။ ၁၇၉။)

တကြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိ-
ကထာ- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း- ကိရ- ခဲ့ဦးအံ့၊ အတိတေ- လွန်လေ
ပြီးသော၊ ဣမသ္မိယေဝ ဘဒ္ဒကပ္ပေ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ပင်၊ ဗာရာဏသီယံ-
ဗာရာဏသီမြို့၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တေ နာမ- ဗြဟ္မဒတ္တ မည်သော၊ ရာဇိနိ- မင်းသည်၊
ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တေ- ပြုသည်ရှိသော်၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရား
အလောင်းသည်၊ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ- ကုဋေရှစ်ဆယ်ကြွယ်ဝသော၊
ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ- ပုဏ္ဏားသူဌေး၏၊ ကုလေ- အမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်ပြီ။ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ “အင်္ဂုတ္တိ”တိ-
“အင်္ဂုတ္တိ”ဟူ၍၊ ကရိသု- မှည့်ခေါ်သမှု ပြုကြကုန်ပြီ၊ တဿ-
ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပဒသာ- ခြေဖြင့်၊ ဂမနကာလေ- သွားနိုင်သောအချိန်
၌၊ ဘဂိနိပိ- နှမသည်လည်း၊ ဇာယိ- မွေးဖွားပြီ။ အဿာ- ထိုနှမ၏၊
နာမံ- အမည်ကို၊ “ယသဝတီ”တိ- “ယသဝတီ”ဟူ၍၊ ကရိသု- ကုန်ပြီ။
သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သောဠသ-ဝဿကာလေ- ၁၆ နှစ်သား
အချိန်၌၊ တက္ကသိလံ- တက္ကသိုလ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ-
အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ- သင်ယူ၍၊ ပစ္စာဂမာသိ-
ပြန်လာလေပြီ။ အထ- ထိုသို့ပြန်လာသောအခါ၌၊ အဿ- ထိုဘုရား
အလောင်း၏၊ မာတာပိတရော- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်၊ ကာလံ-
စုတေခြင်းကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုဘုရား အလောင်းသည်၊
တေသံ- ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်တို့၏၊ ပေတကိစ္စာနိ- သေသူတို့အတွက်
လုပ်ဆောင်ဖွယ်ရာများကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ ကတိပယဒိဝသာ-
တိက္ကမေန- အနည်းငယ်မျှသောရက်ကို လွန်ရာအခါ၌၊ ရတနာဝလောကနံ-
ရတနာဘဏ္ဍာတိုက်ကို ကြည့်ရှုခြင်းကို၊ (ဓာတ်ကံ) အာယုတ္တကပုရိသေဟိ-
ဘဏ္ဍာစိုးယောကျ်ားတို့ကို၊ (ကာရိတ်ကံ) ကာရယမာနော- ပြုစေသည်ရှိ
သော်၊ “မတ္တိကံ- အဓိဘက်မှ ပါလာသော ဥစ္စာသည်၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ပေတ္တိကံ- အဖဘက်မှ ပါလာသောဥစ္စာသည်၊ ဧတ္တကံ-
၏၊ ပိတာမဟံ- အဘိုးဘက်မှပါလာသော ဥစ္စာသည်၊ ဧတ္တကံ- ၏။”
ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ သံဝိဂ္ဂမာနသော- ထိတ်လန့်သော

“သံဝေဂ”စိတ်ရှိသည်။ ဟုတွာ-။ “ဣဒံ နေမေဝ- ဤပစ္စည်းဥစ္စာသည်သာ လျှင်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှားကျန်ရစ်၏။ နေဿ- ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ သံဟာရကာ- စုရုံးဆောင်ယူသူတို့သည်ကား၊ န(ပညာယန္တိ)- မထင်ရှား မကျန်ရစ်တော့ကုန်၊ ဣမံ နေံ- ဤပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ ပဟာယေဝ- ပယ်စွန့်၍သာ၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော ဥစ္စာရှာဖွေ စုဆောင်းသူတို့သည်၊ ဂတာ- (တမလွန်လောကသို့)သွားကြကုန်ပြီ၊ အဟံ ပန- ငါသည်ကား၊ နံ- ထိုပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဂမိဿာမိ- (တမလွန်လောကသို့) သွားပေအံ့။” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ “ဓနေန- ပစ္စည်းဥစ္စာဖြင့်၊ အတ္တိကာ- အလိုရှိ သူတို့သည်၊ အင်္ဂုတ္တိပဏ္ဍိတဿ- အင်္ဂုတ္တိပညာရှိ၏၊ ဂေဟံ- အိမ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တု- လာကြကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ ဘေရီ- စည်ကို၊ စရာပေသိ- လှည့်လည်စေပြီ။

(၄။ ၂၂။) သော- ထိုဘုရားအလောင်း အင်္ဂုတ္တိပညာရှိသတို့သား သည်၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဓနေန- ပစ္စည်းဥစ္စာသည်၊ အဓိယမာနေ- မကုန် သည်ရှိသော်၊ “မေ- ငါ့အတွက်၊ ဣမာယ ဓနကီဌာယ- ဤပစ္စည်းဥစ္စာဖြင့် ကစားရွှင်မြူးခြင်းဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ အတ္တိကာ- အလိုရှိ သူတို့သည်၊ ဂဏိဿန္တိ- ယူကုန်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နိဝေသန- ဒွါရံ- အိမ်တံခါးကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိဘရိတေ- ငွေ၊ ရွှေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊ သာရဂဗ္ဗေ- ဥစ္စာအနှစ်(တန်ဖိုးကြီး ပစ္စည်း)ထည့်သိုရာတိုက်ခန်း(ဘဏ္ဍာတိုက်)တို့ကို၊ ဝိဝရာပေတွာ- ဖွင့်လှစ်စေ ၍၊ “ဒိန္နံ ယေဝ- ပေးလှူအပ်ပြီးသည်သာလျှင်တည်း၊ ဟရန္တု- ဆောင်ယူ ကြကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ (ဇာနာပေတွာ- သိစေ(ကြေညာ)၍၊) ဂေဟံ- အိမ်ကို၊ ပဟာယ- စွန့်ခွာ၍၊ ဉာတိပရိဝဇ္ဇဿ- ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းသည်၊ ပရိဒေဝန္တဿ- ငိုကြွေးနေစဉ်၊ ဘဂိနိ- နှမကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ဗာရာဏသီတော- ဗာရာဏသီမြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွာခဲ့၍၊ နဒီ- မြစ်ကို၊ ဥတ္တရိတွာ- ကူး၍၊ ဒွေ တီဏိ ယောဇနာနိ- နှစ်ယူဇနာ သုံးယူဇနာခရီးတို့ကို၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ပြု၍၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်သော၊

ဘူမိဘာဂေ- မြေအရပ်၌၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ ကရိတွာ- ပြု၍၊ ဝသတိ- နေ၏။ ပန- ဆက်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ (သော-ထိုဘုရား အလောင်း အင်္ဂုတ္တိပညာရှိသတို့သားသည်။) ယေန ခွါရေန-အကြင်တံခါး ပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခွာခဲ့ပြီ၊ တံ- ထိုထွက်ခွာခဲ့ရာ တံခါးသည်၊ အင်္ဂုတ္တိခွါရုံ နာမ- အင်္ဂုတ္တိတံခါးမည်သည်၊ ဇာတံ- ဖြစ်၏။ ယေန- တိတ္ထေန- အကြင် ဆိပ်ကမ်းဖြင့်၊ နဒိ- မြစ်ကို၊ ဩတိဏ္ဏော- ကူးမြောက်ခဲ့ ပြီ၊ တံ- ထိုကူးမြောက်ခဲ့ရာ ဆိပ်ကမ်းသည်၊ အင်္ဂုတ္တိတိတ္ထ နာမ- အင်္ဂုတ္တိဆိပ်ကမ်းမည်သည်၊ ဇာတံ- ၏။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း အင်္ဂုတ္တိပညာရှိသတို့သား၏၊ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ- ရသေ့ပြုသည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ကြားသိ၍၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ဂါမနိဂမရာဇောနိဝါသိနော- ရွာ၊ နိဂုံး၊ မင်းနေပြည်၌ နေကြကုန်သော၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအင်္ဂုတ္တိပညာရှိသတို့သား၏၊ ဂုဏေဟိ- ကျေးဇူးဂုဏ် တို့ဖြင့်၊ ဝါ- တို့သည်၊ အာကမ္ပိယမာနဟဒယာ- ဆွေငင်ယူအပ်သော စိတ် နှလုံးရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍) အနုပဗ္ဗဇီသု- အတုလိုက်၍ ရသေ့ပြုကုန် ပြီ။ မဟာပရိဝါရော- များသောအခြံအရံရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ မဟာလာဘသက္ကာရော- များသော လာဘ်၊ အပူဇော်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ ဝိယ- ဘုရားပွင့်တော်မူသကဲ့သို့၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းအင်္ဂုတ္တိရသေ့သည်၊ “အယံ လာဘသက္ကာရော- ဤလာဘ်၊ အပူဇော်သည်၊ မဟာ- များ၏၊ ပရိဝါရောပိ- အခြံအရံ ပရိသတ်သည်လည်း၊ မဟန္တော- များ၏၊ ကာယ- ဝိဝေကမတ္တမ္ပိ- ကာယဝိဝေကမျှကိုသော်လည်း၊ ဣမ- ဤနေရာ၌၊ န လဘာတိ- မရရှိ၊ မယာ- ငါသည်၊ “ဧကာကိနာ-” တစ်ပါးတည်း၊

၁။ ဧကာကိနာ။ ။ ဤ၌ ဧကာကိပုဒ်၊ နာ ဝိဘတ်၊ ပုံလိင်တည်း၊ ဧကာကိ၌ ဧက+ အာကိ တွဲစပ်ထားသည်။ ယင်းပုဒ်သည် တစ်ယောက်ထီးတည်း အနက်ဟောဖြစ်သည်။ ဧကစ္စော၊ ဧကော၊ ဧကကောပုဒ်တို့နှင့် အနက်တူတည်း။ “အထေကာကိ စ ဧကစ္စော၊ ဧကော စ ဧကကော သမာ”ဟု ပရိယာယ်ပုဒ် လေးခု အဘိဓာန်၌ပြဆိုသည်။ (ဓာန်။ ၇၁၈။) ဣတ္ထိလိင်၌ “ဧကာကိနိ”ဟု ရှိသည်။ (ဧက+အာကိ ပုဒ်ခွဲပုံနှင့်စပ်၍ ဓာန်၊ ၉။ ၇၁၈။ ၌ရှုရ၏။)

ဝိဟရိတုံ - နေခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်၏^၁၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံ၍၊
 ပရမပ္ပိစ္ဆဘာဝတော - မြင့်မြတ်သော(အလွန်)အလိုနည်းသူ၏အဖြစ်
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဝေကနိန္ဒတာယ စ - ဝိဝေက၌ ညွတ်သောစိတ်ရှိသူ
 ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကဿစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို၊
 အဇာနာပေတွာ - မသိစေမူ၍၊ (အသိမပေးဘဲ) ဧကကောဝ -^၂ တစ်ပါးတည်း
 သာလျှင်၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်ခွာခဲ့၍၊ အနုပုဗ္ဗေန - အစဉ်သဖြင့်၊ ဒမိဋ္ဌရဋ္ဌံ -
 ဒမိဋ္ဌတိုင်းနိုင်ငံသို့၊ ပတွာ - ရောက်၍၊ ကာဝီရပဋ္ဌနသမိပေ - ကာဝီရဆိပ်ကမ်း
 အနီး၌၊ (ဌိတေ - တည်ရှိသော) ဥယျာနေ - ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရန္တော - သီတင်း
 သုံးတော်မူလျက်၊ ဈာနာဘိညာယော - ဈာန်၊ အဘိညာဉ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ -
 ဖြစ်စေပြီ။ တတြာပိ - ထိုဥယျာဉ်၌လည်း၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း
 ရသေ့၏၊ မဟာလာဘသက္ကာရော - ကြီးစွာသော လာဘ်၊ အပူဇော်သည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဇိ - ဖြစ်ပြန်ပြီ။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းရသေ့သည်၊ တံ - ထိုလာဘ
 သက္ကာရကို၊ ဇိဂုစ္ဆန္တော - စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်၍၊
 အာကာသေန - ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ကာရဒီပေ - ကာရကျွန်း၌၊
 ဩတရိ - သက်ဆင်းလေပြီ။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ကာရဒီပေါ - ကာရကျွန်း
 သည်၊ အဟိဒီပေါ နာမ - အဟိကျွန်း(မြွေကျွန်း)မည်၏။ သော - ထိုဘုရား
 အလောင်းရသေ့သည်၊ တတ္ထ - ထိုကာရကျွန်း၌၊ မဟန္တံ - ကြီးစွာသော၊
 ကာရရက္ခံ - ကံပြင်းပင်ကို၊ ဥပနိဿာယ - အမှီပြု၍၊ ပဏ္ဏသာလံ - သစ်ရွက်
 မိုးကျောင်းကို၊ မာပေတွာ - ဖန်ဆင်း၍၊ ဝါသံ - နေခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ -
 ပြုပြီ။ ပန - ဆက်၊ အပ္ပိစ္ဆတာယ - နည်းသောအလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 ကတ္တစိ - တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်သို့၊ အဂန္ဓာ - မသွားမူ၍၊ တဿ ရက္ခဿ -
 ထိုကံပြင်းပင်၏၊ ဖလကာလေ - အသီး သီးသော အခါ၌၊ ဖလာနိ - အသီး

၁။ ဧကကော။ ။ ဧကသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နောင် “သဗ္ဗတော ကော”သုတ်ဖြင့် “က
 အက္ခရာ”လာ၍ ဧကက ရုပ်ပြီးသည်။ တစ်ယောက်ထီးတည်း အနက်ဟောပင်။
 (ကစ္စည်း။ ၁၇၈။ ရူ။ ၂၂၄။ နီတိ။ ပဒ။ ၃၇၆။) မောဂ္ဂလာန် ၄။ ၅၅ ၌ကား ဧကပုဒ်
 နောက်ဆက်“က”သည် အာဂုံမဟုတ်။ ပစ္စည်း ဟုဆိုသည်။ ဣတ္ထိလိင်၌ ဧကိကာဟု
 ရုပ်သွင်ရှိသည်။

တို့ကို၊ ခါဒန္တော- ခဲစားလျက်၊ ဖလေ- အသီးသည်၊ အသတိ- မရှိလသော်၊ ဥဒကသိတ္တာနိ- ရေဖြင့် ပြုတ်ဖြောအပ်ကုန်သော၊ ပတ္တာနိ- ကံပြင်းရွက်တို့ကို၊ ခါဒန္တော- ခဲစားလျက်၊ ဈာနသမာပတ္တိဟိ- ဈာန် သမာပတ်တို့ဖြင့်၊ ဝိတိနာမေသိ- ကျော်လွန်စေပြီ။

တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းရသေ့၏၊ သီလတေဇေန- သီလတန်ခိုးကြောင့်၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်း၏၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ- ပဏ္ဍုကမ္မလာ ကျောက်နေရာသည်၊ ဥဏှာကာရံ- ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြပြီ။ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ “မံ- ငါ့ကို၊ ဣမမှာဌာနာ- ဤသိကြားရာထူးမှ၊ စာဝေတုကာမော- ရွှေလျားခြင်းငှာ အလိုရှိသောသူကား၊ ကော န ခေါ- အဘယ်သူနည်း?” ဣတိ- သို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်သည်ရှိသော်၊ ပဏ္ဍိတံ- ပညာရှိဘုရားအလောင်းရသေ့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ကိမတ္ထံ- အဘယ်အကျိုးငှာ၊ အယံ တာပသော- ဤရသေ့သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဒုက္ကရံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော၊ တပံ- အကျင့်ကို၊ စရတိ န ခေါ- ကျင့်လေသနည်း?၊ သက္ကတ္တံ- သိကြား၏အဖြစ် (သိကြားရာထူး)ကို၊ ပတ္ထေတိ န ခေါ- တောင့်တလေသလော?၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ အညံ- အခြားအရာကို၊ (ပတ္ထေတိ န ခေါ- တောင့်တလေသလော?၊) နံ- ထိုပညာရှိရသေ့ကို၊ ဝိမံသိဿာမိ- စုံစမ်းပေအံ့၊ ဟိ- မှန်၏၊ အယံ- ဤပညာရှိ ရသေ့သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီမနောသမာစာရော- အလွန်စင်ကြယ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်အကျင့်ရှိသည်၊ ဇီဝိတေ- အသက်၌၊ နိရပေက္ခော- ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဥဒကသိတ္တာနိ- ရေဖြင့် ပြုတ် ဖြောအပ်ကုန်သော၊ ကာရပတ္တာနိ- ကံပြင်းရွက်တို့ကို၊ ခါဒတိ- ခဲစား၏၊ သက္ကတ္တံ- သိကြား၏ အဖြစ်(သိကြားရာထူး)ကို၊ သစေ ပတ္ထေတိ- အကယ်၍ တောင့်တသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့တောင့်တသည်ရှိသော်၊) အတ္တနော- မိမိ၏၊ သိတ္တာနိ- ရေဖြင့်ပြုတ်ဖြောအပ်ကုန်သော၊ ကာရပတ္တာနိ- ကံပြင်းရွက်တို့ကို၊ မယံ- ငါ့အား၊ န ဒဿတိ- ပေးလိမ့်မည်မဟုတ်၊ (သက္ကတ္တံ- ကို၊) နော စေ ပတ္ထေတိ- အကယ်၍ မတောင့်တသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ မတောင့်တသည်ရှိသော်၊) (အတ္တနော သိတ္တာနိ

ကာရပတ္တာနိ မယံ) ဒဿတိ-^၁ ပေးလိမ့်မည်”။ ဣတိ- သို့၊ (စိန္တေတွာ-
 ကြံ၍)၊ ဗြာဟ္မဏဝဇ္ဇောန- ပုဏ္ဏား၏အသွင်ဖြင့်၊ တဿ- ထိုပညာရှိရသေ့
 ၏။ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရား
 အလောင်းရသေ့သည်လည်း၊ ကာရပတ္တာနိ- ကံပြင်းရွက်တို့ကို၊ သေဒေတွာ-
 ပြုတ်ဖြော၍၊ “သီတလီဘူတာနိ- အေးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကံပြင်း
 ရွက်တို့ကို၊ ခါဒိဿာမိ- ခဲစားပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ (စိန္တေတွာ- ၍)၊
 ပဏ္ဏသာလဒ္ဓါရေ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းတံခါး၌၊ ဝါ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်း
 တံခါး၏ အနီး၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေလေပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ-
 ထိုဘုရားအလောင်းရသေ့၏၊ ပုရတော- ရှေ့၌၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်။

၁။ “န”ပဋိသေခပုဒ် ထိုင်သင့်သောနေရာ။ ။ ယခုခေတ်မြန်မာပြည်ရှိ စာအုပ်များ
 နှင့် PTS မူ (နှာ-၂၂)တို့၌ သိကြားမင်း၏ ကြံစည်ပုံပြစကားစုမှာ အောက်ပါအတိုင်း
 ရှိသည်-

- (က) သစေ သက္ကတ္တံ ပတ္တေတိ = သိကြားရာထူးကို အကယ်၍တောင့်တပါလျှင်၊
- (ခ) အတ္တနော သိတ္တာနိ ကာရပတ္တာနိ မယံ ဒဿတိ = မိမိပိုင်ကံပြင်းရွက်
 ပြုတ်တို့ကို ငါအား လှူလိမ့်မည်။
- (ဂ) နော စေ = မတောင့်တပါမူ
- (ဃ) န ဒဿတိ = လှူလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။

ဤပါဌ်ရှိတိုင်းဆိုလျှင် သိကြားရာထူးလိုချင်၍ ကံပြင်းရွက်ပြုတ်လှူခြင်းဖြစ်
 ကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ရောက်နေသည်။ ထို့ကြောင့် မကောင်းပါ။ အမှန်မှာ သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်အတွက် လှူခြင်းဖြစ်၍ (ဃ)ဝါကျရှိ “န” ပဋိသေခပုဒ်ကို (ခ)ဝါကျ
 “ဒဿတိ”ရှေ့၌သာ ထိုင်စေသင့်သည်။ သို့မှသာ အဓိပ္ပာယ် ပို၍ ဖြောင့်မည်။
 ရှေးနိဿယဟောင်း (ပေမူ)၌လည်း (ခ)ဝါကျ “ဒဿတိ”၏ရှေ့၌ “န”ပဋိသေခ
 ပုဒ်ကို ထား၍ အနက်ယောဇနာထားသည်။ ထို့ကြောင့်-

- (က) သစေ သက္ကတ္တံ ပတ္တေတိ၊
- (ခ) အတ္တနော သိတ္တာနိ ကာရပတ္တာနိ မယံ န ဒဿတိ၊
- (ဂ) နော စေ၊
- (ဃ) ဒဿတိ ဟု ရှိက အဓိပ္ပာယ်သွားကောင်းသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤ
 နိဿယသစ်၌ ဤပါဌ်အတိုင်းပင် အနက်ယောဇနာထားသည်။

ဗြာဟ္မဏရူပေန - ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊ ဘိက္ခုယ - ထမင်းဖြင့်၊ အတ္တိကာ - အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ - ၊ အဋ္ဌာသိ - ရပ်နေလေပြီ။ မဟာသတ္တော - သည်၊ တံ - ထိုပုဏ္ဏားအသွင်ယူထားသော သိကြားမင်းကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ “မေ - ငါသည်၊ စိရသံ - ကြာမြင့်မှ၊ ယာစကော - အလှူခံကို၊ (ယသ္မာ - အကြွင့်ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌော - မြင်အပ်လေပြီ၊ (တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊) မေ - ငါ့အတွက်၊ လာဘာဝတ - အရတော်လေစွတကား၊ မေ - ငါသည်၊ (မနုဿတ္တံ - လူ့အဖြစ်ကို၊) သုလဒ္ဓံ ဝတ - ကောင်းစွာ ရအပ်လေစွတကား၊” ဣတိ - သို့၊ (မနသိကရိတွာ - နှလုံးသွင်း၍၊) သောမနဿပုတ္တော - ရွှင်လန်းခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ ဟုတွာ - ၊ “အဇ္ဇ - ယနေ့၊ မမ - ငါ၏၊ မနောရထံ - စိတ်အလိုကို၊ မတ္ထကံ - အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေတွာ - ရောက်စေ၍၊ ဒါနံ - အလှူကို၊ ဒဿာမိ - ပေးလှူရတော့အံ့၊” ဣတိ - သို့၊ (စိန္တေတွာ - ၍) ပက္ခဘာဇနေနေဝ - ပြုတ်အိုးဖြင့်ပင်၊ အာဒါယ - ယူ၍၊ ဂန္နာ - သွား၍၊ ဒါနပါရမီ - ဒါနပါရမီကို၊ အာဝေဇ္ဇေတွာ - ဆင်ခြင်၍၊ အတ္တနော - မိမိအတွက်၊ အသေသေတွာ - မကြွင်းကျန်စေမူ၍(မချန်ထားဘဲ)၊ တဿ - ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဘိက္ခုဘာဇနေ - ထမင်းထည့်စရာခွက်(တောင်း၊ ခြင်း)၌၊ ပက္ခိပိ - ထည့်လေပြီ။ သက္ကော - သည်၊ တံ - ထိုကံပြင်းရွက်ပြုတ်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ထောကံ - အနည်းငယ်၊ ဂန္နာ - ၊ အန္တရဓာယိ - ကွယ်လေပြီ။ မဟာသတ္တောပိ - သည်လည်း၊ တဿ - ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ဒတွာ - ပေးလှူပြီး ၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ ပရိယေဋ္ဌိ - ရှာမှီးခြင်းသို့၊ အနာပဇ္ဇိတွာ - မရောက်တော့ဘဲ၊ တေနော ပီတိသုခေန - ထိုလှူဒါန်းရသော ဒါနကြောင့် ဖြစ်သည့် ပီတိသုခ ဖြင့်သာ၊ ဝီတိနာမေသိ - အချိန်ကို ကျော်လွန်စေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၃။) ပန - ဆက်၊ ဒုတိယဒီဝသေ - နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ ကာရပတ္တာနိ - တို့ကို၊ ပစိတွာ - ပြုတ်၍၊ “ဟိယျော - မနေ့က၊ ဒက္ခိဏေယျံ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အလဘိ - ရခဲ့ပြီ၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၊ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ (ဒက္ခိဏေယျံ - ကို) အလဘိ န ခေါ - ရရှိလေမည်နည်း?၊ ဣတိ - သို့၊ (စိန္တေတွာ) ပဏ္ဏသာလဒ္ဓါရေ - ၌၊ နိသီဒိ - ပြီ။ သက္ကောပိ -

သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုပထမနေ့ အတူပင်၊ အာဂမိ- လာပြီ၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ တထေဝ- ပင်၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူ၍၊ ဝီတိနာမေသိ- ပြီ၊ တတိယဒိဝသေ စ- သုံးရက်မြောက်နေ့၌ လည်း၊ တထေဝ- ထိုပထမနေ့ ဒုတိယနေ့အတူပင်၊ ဒတ္တာ၊ “မေ- ငါ့အတွက်၊ လာဘာ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရခြင်းသည်၊ အဟော ဝတ- ဩော် အရတော်ပေစ္စတကား၊ ဗဟံ- များစွာ သော၊ ပုညံ- ကောင်းမှုသည်၊ ပသဝါမိ ဝတ- တိုးပွားပေစ္စတကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဒက္ခိဏေယျံ- ကို၊ သစေ လဘေယျံ- အကယ်၍ ရ ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ ရသည်ရှိသော်၊) ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ မာသမ္ပိ- တစ်လပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဒွေ မာသမ္ပိ- နှစ်လပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူပေရာ၏”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ တိသုပိ- သုံးရက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသေသု- နေ့ တို့၌၊ “တေန ဒါနေန- ထိုဒါနကြောင့်၊ လာဘသက္ကာရသိလောကံ- လာဘ်၊ အပူဇော်၊ အကျော် အစောကို၊ န ပတ္ထေမိ- မတောင့်တ၊ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိ- စကြဝတေးမင်း စည်းစိမ်ကို၊ န ပတ္ထေမိ- ၊ သက္ကသမ္ပတ္တိ- သိကြားမင်း စည်းစိမ်ကို၊ န ပတ္ထေမိ- ၊ ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိ- ဗြဟ္မာမင်းစည်းစိမ်ကို၊ န ပတ္ထေမိ- ၊ သာဝကဗောဓိ- သာဝကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ န ပတ္ထေမိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ န ပတ္ထေမိ၊ အပိ စ- စင်စစ်သော်ကား၊ မေ- ငါ၏၊ ဣဒံ ဒါနံ- ဤကံပြင်းရွက်ပြုတ်အလှူသည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏဿ- သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏၊ ပစ္စယော- အထောက်အပံ့သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ”၊ ဣတိ- သို့၊ ယထာဓိကာရံ- ဆောက်တည်ထားတိုင်းသော၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဌပေသိ- ထားပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တဒါ မံ တပတေဇေန ။ပ။ တာနိ ကမ္မာနိ အာစရိ”န္တိ- ..ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

၁။ တပတေဇေန။ ။ သီလတရားသည် ဒုစရိုက်တရား၊ သံကိလေသတရားများကို ပူပန်စေတတ် လောင်မြိုက်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် သီလပါရမီကို “တပ”ဟု ခေါ်သည်။ တစ်နည်း- တပ အရ နေက္ခမ္မပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီတို့ကို ယူရသည်။

ပါဠိတော် ဂါထာပါဠိအနက်။

၄။ (သာရိပုတ္တ - သာရိပုတ္တရာ၊) တဒါ - အင်္ဂုတ္တိရသေ့ဖြစ်၍
ကာရကျွန်း ကံပြင်းတောမှာနေရာ ထိုအခါ၌၊ မံ - ငါ၏၊ တပတေဇေန -
သီလအကျင့် စွမ်းအားကြောင့်၊ ဝါ - နေက္ခမ္မပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊
ခန္တီပါရမီ စွမ်းအားကြောင့်၊ သန္တတော - ပူလောင်စေအပ်သော
ပဏ္ဍုကမ္မလာ ကျောက်နေရာရှိသော၊ တိဒိဝါဘိဘူ - သိကြားမင်းသည်၊
ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏံ - ပုဏ္ဏားအသွင်ကို၊ ဓာရေန္တော - ဆောင်လျက်၊
ဘိက္ခာယ - ထမင်းအလိုငှာ၊ မံ - ငါသို့၊ ဥပါဂမိ - ချဉ်းကပ်လေပြီ။

နေက္ခမ္မတရားသည် တဏှာသံကိလေသတို့ကို ပူပန်စေတတ် လောင်မြိုက်တတ်သည်။
ဝီရိယတရားကား ကောသဇ္ဇကို ပူပန်စေတတ် လောင်မြိုက်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့်
ထိုတရားနှစ်ပါးကိုလည်း “တပ” ဟု ခေါ်ရသည်။ ဘုရားအလောင်းတော် အဖို့ရာမှာ
ထိုနေက္ခမ္မ၊ ဝီရိယပါရမီတရားတို့သည် ဤအင်္ဂုတ္တိရသေ့ဘဝတွင် အထွတ်အထိပ်သို့
ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ခန္တီပါရမီလည်း အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်၍နေလေပြီ။
ထို့ကြောင့် တပ-အရ ခန္တီပါရမီကိုလည်း ယူသင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော
သီလ၊ နေက္ခမ္မ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တီပါရမီစွမ်းအားတို့ကြောင့် သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍုကမ္မလာ
ကျောက်နေရာ ပူလောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

“တပ” သဒ္ဒါသည် မနောဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်ဖြစ်၍ သမာသ်အလယ်၌ “ဩ” ပြုပြီး
“တပေါတေဇေန” ဟု ရှိသင့်သည်။ သို့ရာတွင် “တပတေဇေန” ဟုရှိသော ဤအချက်
ကို ထောက်လျှင် “ဩ” အပြုမှာ ဝိကပ်သာဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။
တစ်နည်း - ဂါထာအရာဖြစ်၍ ယ-ဂိုဏ်းလိုသဖြင့် ဆန္ဒာနုရက္ခဏအကျိုးငှာ
“တပတေဇေန” ဟု ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူသင့်သည်။

၁။ ပဝနာ အာဘတံ ပဏ္ဍံ။ ။ ဤပါဠိအတိုင်းသာဆိုလျှင် တောအုပ်အတွင်းသို့
တကူးတက သွား၍ ရှာဖွေခဲ့သော ကံပြင်းရွက်ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူဆနိုင်ပေသည်။
အမှန်မှာ ဤသို့မဟုတ်ပါ။ အလောင်းတော်အင်္ဂုတ္တိရသေ့မှာ အလွန်အလိုရမ္မက်
နည်းသော ပရမအပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိမိကျောင်းသင်္ခမ်း
အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကံပြင်းပင်ကြီးမှ ကံပြင်းရွက်တို့ကို ဆွတ်ခူးယူဆောင်လာခြင်းသာ
ဖြစ်သည်။ အင်္ဂုတ္တိရသေ့၏ ကျောင်းသင်္ခမ်းသည် တောအုပ်အလယ်၌ တည်ဆောက်
ထားခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကိုရည်ရွယ်၍ “ပဝနာ အာဘတံ ပဏ္ဍံ” ဟု
ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၅။ (သာရိပုတ္တ) မမ- ငါ၏၊ ဒွါရေ- ကျောင်းသင်္ခမ်းတံခါး၌၊
ဌိတံ- ရပ်နေသောပုဏ္ဏားကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ပဝနာ- တောအုပ်မှ၊
အာဘတံ- ဆောင်ယူလာသော၊ အတေလဉ္စ- ဆီလည်းမခတ်(မပါ)
သော၊ အလောဏိကံ- ဆားလည်းမခတ်(မပါ)သော၊ ပဏ္ဏံ -^၁
ကံပြင်းရွက်ပြုတ်ကို၊ သကဋ္ဌာဟေန- အိုးကင်းနှင့်တကွ၊ (ဂဟေတွာ-
ယူဆောင်၍၊) အာကိရိ-^၂ လောင်းထည့်လှူဒါန်းလိုက်လေပြီ။

၆။ (သာရိပုတ္တ) အဟံ- သည်၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ပဏ္ဏံ-
ကံပြင်းရွက်ပြုတ်ကို၊ ဒတွာန- ပေးလှူပြီး၍၊ ဘာဇနံ- အိုးကို၊
နိကုဇ္ဇိတွာန- မှောက်၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဧသနံ- အစာရှာမှီးခြင်းကို၊
ဇဟိတွာန- စွန့်၍၊ ပဏ္ဏသာလကံ- သစ်ရွက်မိုး ကျောင်းငယ်သို့၊
ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။

၇။ (သာရိပုတ္တ၊ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏော- ပုဏ္ဏားအသွင်ကိုဆောင်သော၊
သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊) ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း
ကောင်း၊ တတိယမ္ပိ- သုံးကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊
သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဥပဂဉ္စိ- ကပ်ရောက်လာလေပြီ။ အဟံ- ငါသည်၊
အကမ္ပိတော- မစ္ဆရိယဖြင့် မတုန်လှုပ်သည်၊ အနောလဂ္ဂေါ- လောဘ၏

၁။ သကဋ္ဌာဟေန အာကိရိ။ ။ ဤပါဌ်ရှိတိုင်းသာ အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် ကံပြင်းရွက်ရော
ပြုတ်သည့်အိုးပါ အားလုံးကို အလှူခံ ပုဏ္ဏားအား လောင်းလှူလိုက်သည်ဟု ထင်မှတ်
စရာ ရှိသည်။ အမှန်မှာ ယင်းသို့ မဟုတ်ပါ။ အလောင်းတော်အင်္ဂုတ္တိရသေ့သည်
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရနိုင်ခဲ့သော တောကြီးမျက်မဲထဲတွင် ရတောင့်ရဲခဲ့သော အခွင့်အရေးထူး
ရသည်ကို ဝမ်းမြောက်လှသဖြင့် ပြုတ်အိုးကိုပါ တစ်ပါတည်းယူကာ အိုးတွင်းရှိ
ကံပြင်းရွက်ပြုတ်တို့ကို အနည်းငယ်မျှ ချန်မထားဘဲ အားလုံးပေးလှူလိုက်ခြင်းသာ
ဖြစ်သည်။ လှူသည့်အထဲတွင် ပြုတ်သည့်အိုးကား မပါဝင်ပါ။ သို့ရာတွင် “ဘာမျှ
ချန်မထားဘဲ ကံပြင်းရွက်ပြုတ်အားလုံးကို လှူလိုက်သည်”ဟု ဆိုစေလို၍
“သကဋ္ဌာဟေန အာကိရိ”ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်သမ္ပန်ရာ၌
ထိုသဘောအဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားစေရန် “ဂဟေတွာ”ပါဌသေသဖြည့်စွက်၍ သမ္ပန်ခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်။

အစွမ်းဖြင့် မကပ်ငြိသည်။ (ဟုတွာ)၊ ဧဝမေဝ - ဤပထမနေ့ အတူသာ လျှင်၊ အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီ။

၈။ (သာရိပုတ္တ) တပ္ပစ္စယာ- ထို(ကံပြင်းရွက်ပြုတ်ကို မစားဘဲ သုံးရက်ပတ်လုံး ပေးလှူခြင်း)ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မေ- ငါ၏၊ သရီရသ္မိ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ဝေဝဏ္ဏိယံ- အဆင်း၏ပျက်ခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ- မရှိပေ။ ပီတိသုခေန- ဒါနအာရုံ၌ နှစ်သက်ခြင်း ချမ်းသာခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ရတိယာ- မွေ့လျော်ခြင်းဖြင့်၊ တံ ဒိဝံ- ထို(အစာမစားဘဲ နေသော)နေ့ရက်ကို၊ ဝီတိနာမေမိ- ကျော်လွန်စေ၏။

၉။ (သာရိပုတ္တ) မာသမ္ဘိ- တစ်လပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဒွေ မာသမ္ဘိ- နှစ်လပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝရံ- မြတ်သော၊ ဒက္ခိဏေယျံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ယဒိ လဘေ- အကယ်၍ ရငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ရသည်ရှိသော်၊) အကမ္ဘိတော- သည်၊ အနောလီနော-မတွန့် ဆုတ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-)၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူရာပါ၏။

၁၀။ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်လာသော သိကြားမင်းအား၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒဒမာနော- ပေးလှူသောငါသည်၊ ယသံ- အကျော်အစော ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- အခြံအရံကိုလည်းကောင်း၊ လာဘဉ္စ- လာဘ် လာဘကိုလည်းကောင်း၊ န ပတ္တယံ- မတောင့်တ။ သဗ္ဗညုတံ- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပတ္တယမာနော- တောင့်တလျက်၊ တာနိ ကမ္မာနိ- ထိုဒါနမယကောင်းမှု တို့ကို၊ ဝါ- ဒါန၏ အခြံအရံဖြစ်ကုန်သော သုစရိုက်ကောင်းမှုတို့ကို၊ အာစရိ- ပြုကျင့် ခဲ့ပြီ။

(၄။ ၂၄။) တတ္ထ- ထို “တဒါ မံ တပတေဇေန” အစရှိသော ဂါထာစကားရပ်၌၊ (အဝယဝတ္ထော- အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ် လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။) တဒါတိ- တဒါဟူသည် ကား၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ အင်္ဂုတ္တိနာမ- ကော- အင်္ဂုတ္တိ အမည်ရှိသော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ ဟုတွာ- ။

တသ္မိံ ဒီပေ- ထိုကာရကျွန်း၌၊ ကာရာရညေ- ကံပြင်းတော၌၊ ဝိဟရာမိ-
 နေ၏။ တဒါ- ထိုအခါ၌။ မန္တိ- မံဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏။
 တပတေဇောတိ- ကား၊ သီလပါရမိတာနုဘာဝေန- သီလပါရမိ၏
 စွမ်းအားကြောင့်၊ ဟိ- မှန်၊ သီလံ- ကို၊ (သီလဿ- ၏၊ ဝါ- သည်)၊
 ဒုစ္စရိတသံကိလေသဿ- ဒုစရိုက်အညစ် အကြေးကို၊ တပနတော- ပူပန်စေ
 ခြင်းကြောင့်၊ “တပေါ”တိ- “တပ” ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ ဝါ-
 တစ်နည်းကား၊ နေက္ခမ္မဝီရိယပါရမိတာနုဘာဝေန- နေက္ခမ္မပါရမီ၊ ဝီရိယ
 ပါရမီတို့၏ စွမ်းအားကြောင့်၊ ဟိ- မှန်၊ တာပိ- ထိုနေက္ခမ္မပါရမီ၊ ဝီရိယ
 ပါရမီတို့ကိုလည်း၊ (တာသံ- ထိုပါရမီ တို့၏၊ ဝါ- တို့သည်)၊ တဏှာ
 သံကိလေသဿ စ- တဏှာတည်းဟူသော အညစ်အကြေးကိုလည်းကောင်း၊
 ကောသဇ္ဇဿ စ- ပျင်းရိမှုကိုလည်းကောင်း၊ တပနတော- ကြောင့်၊
 “တပေါ”တိ- ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ (ဧတာနိ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ
 ကဲ့သို့ ကံပုဒ်ကို မငဲ့၊ အာကာရပုဒ်ကိုငဲ့၍ ဧကဝုဇ်ထားသည်။) စ- ဆက်၊
 ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ- ဤအတ္တဘော
 ၌၊ တာ- ထိုနေက္ခမ္မပါရမီ၊ ဝီရိယ ပါရမီတို့သည်၊ ဥက္ကံသဂတာ- အထွတ်
 အထိပ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ စ- ဆက်၊
 ခန္တိသံဝရဿာပိ- ခန္တိသံဝရ၏လည်း၊ ပရမုက္ကံသဂမနတော- အလွန်မြတ်
 သော အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ခန္တိပါရမိတာနုဘာဝေန-
 ခန္တိပါရမီ၏စွမ်းအားကြောင့်၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ ဝတ္တံ- ဆိုခြင်းငှာ၊
 ဝဇ္ဇတေ ဧဝ- သင့်သည်သာ။ ဟိ- မှန်၊ “ခန္တိ ပရမံ တပေါ”တိ-
 ...ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။ သန္တုတ္တောတိ- ဟူသည်ကား၊
 ယထာဝုတ္တုဂုဏာနုဘာဝဇနိတေန- အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော (သီလ၊
 နေက္ခမ္မ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တိပါရမီ)ကျေးဇူးဂုဏ် စွမ်းအားသည် ဖြစ်စေအပ်သော၊
 ဓမ္မတာသိဒ္ဓေန- ဓမ္မတာ (ပင်ကိုယ်မူလ သဘာဝ)အားဖြင့် ပြီးသော၊
 ဥဏှာကာရေန- ပူသောအခြင်းအရာသည်၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနဿ-
 ပဏ္ဍုကမ္မလာ ကျောက်နေရာကို၊ သန္တာပိတော- ပူလောင်စေအပ်သော။
 တိဒိဝါဘိဘူတိ- ကား၊ ဒေဝလောကဓိပတိ- စတု၊ တာဝတိံသာ

နတ်နှစ်ရွာ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သော၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အဘိဓေယျတ္ထ တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၂၄။) ပဏ္ဏသာလာယ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၏၊ သမီပေ- အနီး၌၊ ဂဟိတံ- ခူးယူအပ်သော၊ ကာရပဏ္ဏမ္ပိ- ကံပြင်းရွက်ကိုသော်မှလည်း၊ ပဏ္ဏသာလာယ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသင်္ခမ်း၏၊ ဝါ - သည်၊ အရညမဇ္ဈ- ဂတတ္တာ- တော၏အလယ်သို့ ရောက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ပဝနာ- အဘာတ”န္တိ- ..ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ အတောလဉ္စ အလောဏိကန္တိ- ကား၊ ဒေယျဓမ္မဿ - လှူဖွယ်ပစ္စည်း၏၊ အနုဠာရဘာဝေ - မမွန်မြတ်သည် ၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဇ္ဈာသယ သမ္ပတ္တိယာ- ပေးလှူခြင်း၌ ထက်သန်သောစိတ်ဓာတ်ရှိမှု ဒါနဇ္ဈာသယ၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်း ဖြင့်၊ ဒါနဓမ္မဿ - ဒါနတရား၏၊ မဟာဇုတိကဘာဝံ - ကြီးမြတ်သော တန်ခိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊ ဝုတ္တံ- ။ မမ ဒွါရေတိ- ကား၊ မယုံ- ငါ၏၊ ပဏ္ဏသာလာယ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသင်္ခမ်း၏၊ ဒွါရေ-

၁။ အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ။ ။ ဤစရိယာ၌ အင်္ဂုတ္တိရသေ့လှူဒါန်းသော ကံပြင်းရွက် ပြုတ်သည် ဆီလည်းမပါ၊ ဆားလည်းမပါသော ဟီနဒါနဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒါနဝတ္ထု(ဒေယျဓမ္မ)သည် မွန်မြတ်မှု(ဥဠာရ)မဖြစ်ပေ။ သို့ရာတွင် ဘုရားအလောင်း တော် အင်္ဂုတ္တိရသေ့၏ ဒါနစိတ်ဓာတ်ကား သုံးရက်တိုင်တိုင် အစာငတ်ခံကာ မိမိ စားသုံးမည့် အစာအာဟာရကို အလှူခံအား လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်၍ ဒါနဇ္ဈာသယ ထက်သန် ပြည့်စုံလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းအလှူသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်သည်အထိ ကြီးမားသောစွမ်းအား(မဟာဇုတိက)နှင့် ပြည့်စုံခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို ထောက်ပါက ဘုရားအလောင်းတော်များအတွက် လှူဖွယ် ဝတ္ထုနှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ မြတ်/မမြတ်မှာ အဓိကမကျပေ။ အလှူပေးသူ၏ အသိဉာဏ် ပါမှု၊ ဒါနစေတနာထက်သန်မှုသာ အဓိကကျသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

နိဿယဟောင်း၌ကား အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ လိုအပ်ရာရာကို ပေးလျှင်ပင် အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်ဟု ယူဆဟန် ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် “အဇ္ဈာသယ- သမ္ပတ္တိယာ-သူတစ်ပါး၏အလိုကို ပြည့်စုံစေသဖြင့်”ဟု အနက်သမ္ပန်ပြီး အဓိပ္ပာယ် ရှင်းပြထားသည်။ (ရှေးနိဿယ။ ၉၁-၂။) ယင်းအဆိုကို စဉ်းစားသင့်သည်။

တံခါး၌။ သကဋ္ဌာဟေန အာကိရိန္တိ ဣမိနာ- ...ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊
အတ္တနော- မိမိအတွက်၊ ကိဉ္စိပိ- အနည်းငယ်မျှကိုလည်း၊ အသေသေတွာ-
မကြွင်းကျန်စေမူ၍၊ ဒိန္နဘာဝံ- ပေးလှူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေတိ-
ပြ၏။

(၄။ ၂၄။) ပုနေသနံ ဧဟိတွာနာတိ- ကား၊ “ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့
ထဲ၌၊ ဒွိက္ခတ္တံ- နှစ်ကြိမ်၊ ဃာသေသနံ- (ဃာသ+ဧသနံ) အစာကို ရှာမှီးခြင်း
သည်၊ သလ္လေခံ- (ကိလေသာတို့ကို ခေါင်းပါးအောင်ရေးခြစ်တတ်သော)
သလ္လေခအကျင့်သည်၊ န- မဟုတ်”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊
ဒါနပီတိယာ-ပေးလှူမှု၌ နှစ်သက်ခြင်းဖြင့်၊ တိတ္ထော ဝိယ- ရောင့်ရဲ
တင်းတိမ်(အားရ)သကဲ့သို့၊ ဟုတွာ၊ တသ္မိံ ဒိဝသေ-ထိုနေ့၌၊ ပုန- တစ်ဖန်၊
အာဟာရပရိယေဋ္ဌိ- အာဟာရကို ရှာမှီးခြင်းကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍။

အကမ္မိတောတိ- ကား၊ သုဒ္ဓရဝိက္ခမ္မိတတ္တာ-အလွန်ဝေးကွာအောင်
(ကိလေသာတို့ကို)ခွာထားအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မစ္ဆရိယေန-နှမြော
တွန့်တိုသော မစ္ဆရိယကြောင့်၊ အစလိတော- မတုန်လှုပ်သည်၊ ဒါနဇ္ဈာသယ-
တော- ပေးလှူလိုသော စိတ် ဆန္ဒမှ၊ စလနမတ္တမ္မိ- တုန်လှုပ်ခြင်းမျှကိုလည်း၊
အကာရိတော- မပြုစေအပ်သည်။ အနောလဂ္ဂေါတိ- ကား၊ လောဘဝသေန-
လောဘ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဤသကမ္မိ- အနည်းငယ်မျှလည်း၊ အလဂ္ဂေါ-
မငြိကပ်သည်၊ (ဟုတွာ)။ တတိယမ္မိတိ- ...ဟူသော ပါဌ်၌၊ ပိ သဒ္ဓေန-
ပိ သဒ္ဓါဖြင့်၊ ဒုတိယမ္မိတိ ဣမံ- ဒုတိယမ္မိဟူသော ဤသဒ္ဓါကို၊ သမ္မိဇ္ဈော-
တိ- ပေါင်း၏။ ဧဝမေဝ မဒါသဟန္တိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ ပဌမံ-
ရှေးဦးစွာ၊ အဒါသိ ယထာ- ပေးလှူခဲ့သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝံ- ဤအတူ၊
ဒုတိယမ္မိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ တတိယမ္မိ- သုံးကြိမ်မြောက်
လည်းကောင်း၊ အဟံ၊ အဒါသိ-ပြီ။

န မေ တပ္ပစ္စယာတိ ဂါထာယ- ...ဟူသော ဂါထာဖြင့်၊ ဝုတ္တ-
မေဝတ္ထံ- ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကိုပင်၊ ပါကဋ္ဌံ- ထင်ရှားအောင်၊ ကရောတိ-
ပြု၏။ တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊ တပ္ပစ္စယာတိ- ဟူသည်ကား၊

ဒါနပစ္စယာ- ပေးလှူခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ တီသု- သုံးရက်ကုန်သော၊ ဒီဝသေသု- ရက်တို့၌၊ ဆိန္ဒဟာရတာယ- ပြတ်သော အာဟာရရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရသ္မိ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ယေန ဝေဝဏ္ဏိယေန- အကြင်အဆင်း၏ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ- ဖြစ်သင့်ရာ၏၊ မေ- ငါ၏၊ သရီရသ္မိ- ၌၊ တမ္ဗိ ဝိဝဏ္ဏိယံ- ထိုအဆင်း၏ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းသည်လည်း၊ ဒါနပစ္စယာ ယေဝံ- ဒါနဟူသော အကြောင်းကြောင့်သာလျှင်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ ကဿာ- အဘယ့်ကြောင့်၊ နတ္ထိ- မရှိသနည်း?၊ ဒါနဝိသယေန- အလှူဒါနလျှင် အာရုံရှိသော၊ ပီတိသုခေန စ- ပီတိ၊ သုခကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနဝိသယာယ ဧဝ- အလှူဒါနလျှင် အာရုံရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရတိယာ စ- မွေ့လျော်မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ။ ဝီတိနာမေမိ တံ ဒီဝန္တိ- ကား၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ တံတိမတ္တဒီဝသံ- ထိုသုံးရက်မျှသောနေ့ကို၊ ဝီတိနာမေမိ- ကျော်လွန်စေ၏။ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ တီဏိ ဧဝ- သုံးခုသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒီဝသာ- ရက်တို့ကို၊ ဝီတိနာမေမိ- ကျော်လွန်စေသည်ကား၊ န- မဟုတ်၊ အထ ခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ မာသဒ္ဓိမာသမတ္တံ- တစ်လ၊ နှစ်လမျှသော၊ ကာလမ္ဗိ- ကာလပတ်လုံးလည်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူပင်၊ ဒါတုံ- ပေးလှူခြင်းငှာ၊ ပဟောမိ- စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဒသေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊ “ယမ္ဗိ မာသမ္ဗိ”တိ အာဒိ- ...အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ အနောလိနောတိ- ကား၊ အလိနစိတ္တော- မတွန့်တိုသော စိတ်ရှိသည်၊ ဒါနေ- ပေးလှူခြင်း၌၊ အသင်္ကံစိတစိတ္တော- တွန့်တိုသောစိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္တော- အနောလိနောပုဒ်၏ အနက်တည်း။

၁။ ဒါနပစ္စယာယေဝံ။ ။ ဘုရားအလောင်းတော် အင်္ဂုတ္တိရသေ့သည် သုံးရက်တိုင်တိုင် အစာအာဟာရမရှိဘဲနေသော်လည်း ရုပ်အဆင်း ပျက်ယွင်းဖောက်ပြန်မှု မရှိဘဲ ကြည်ကြည်လင်လင်ဖြစ်နေရသည်မှာ ကံပြင်းရွက်ပြုတ်အလှူကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပီတိ၊ သုခ၊ ရတိတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းဖြစ်သောဒါနကို အကျိုးပီတိ၊ သုခ၊ ရတိတို့၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာအားဖြင့် ဒါနပစ္စယာယေဝံ”ဟု ဆိုသည်။

တဿာတိ- ကား၊ ဗြာဟ္မဏရူပေန- ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊
 အာဂတဿ- လာသော၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်းအား၊ (ပါဠိတော်
 ဒဒမာနောဌံ စပ်၊) ယသန္တိ- ကား၊ ကိတ္တိ- ကျော်စောခြင်းကို၊ ဝါ-
 တစ်နည်းကား၊ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိ- အခြံအရံနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကို၊ လာဘဉ္ဇာတိ-
 ကား၊ ဒေဝမနုဿေသု- နတ်၊လူတို့၌၊ စက္ကဝတ္တိအာဒိဘာဝေန- စကြဝတေး
 မင်း အစရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ- ရသင့်ရထိုက်သော၊ လာဘံ ဝါ-
 လာဘ်ကိုလည်း၊ န ပတ္တယိ- မတောင့်တ၊ အထ ခေါ- စင်စစ်သော်ကား၊
 သမ္မာသမ္မောဓိ- သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ကောင်းစွာကိုယ်တိုင်
 သိတော်မူတတ်သော၊ သဗ္ဗညုတံ- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်အဖြစ်ကို၊ ဝါ-
 သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပတ္တယာနော- တောင့်တလျက်၊ အာကခံမာနော-
 အလိုရှိလျက်၊ တီသု- သုံးခုကုန်သော၊ ဒိဝသေသု- ရက်တို့၌၊ အနေကဝါရံ-
 အကြိမ်များစွာ၊ ဥပ္ပန္နာနိ- ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒါနမယာနိ- ဒါနမယဖြစ်ကုန်သော၊
 တာနိ ပုညကမ္မာနိ- ထိုကောင်းမှုကံတို့ကို၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဒါနဿ-
 ဒါန၏၊ ပရိဝါရဘူတာနိ- အခြံအရံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယသုစရိတာဒိနိ-
 ကာယသုစရိတ် အစရှိကုန်သော၊ တာနိ ပုညကမ္မာနိ- ထိုကောင်းမှုကံတို့ကို၊
 အစရိ- ပြုကျင့်ခဲ့ပြီ၊ အကာသိ- ပြုခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ကား ဂါထာအဖွင့်
 အပြီးတည်း။

ဣတိ- ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တသ္မိ
 အတ္တဘာဝေ- ၌၊ အတ္တနော- ၏၊ သုဒုက္ကရံ- အလွန်ပြုနိုင်ခဲ့သော၊
 ပုညစရိတမတ္တမေဝ- ကောင်းမှုအကျင့်မျှကိုသာ၊ ဣဓ- ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌၊
 မဟာထေရဿ- အရှင်သာရိပုတ္တရာ မဟာထေရ်အား၊ ပကာသေသိ- ထင်
 ရှားပြတော်မူပြီ၊ ပန- ကား၊ ဇာတကဒေသနာယံ- ဇာတ်ဒေသနာတော်၌၊
 စတုတ္ထဒိဝသေ- လေးရက်မြောက်နေ့၌၊ သက္ကဿ- ၏၊ (ဥပနိမန္တနာ
 ၌သမ္ပန်စပ်)၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ- ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ အဇ္ဈာသယဇာနိ-
 အလိုဆန္ဒကိုသိရှိရအောင်၊ ဝရေန- ဆုဖြင့်၊ ဥပနိမန္တနာ စ- ဖိတ်မံခြင်းကို
 လည်းကောင်း၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ (ဓမ္မဒေသနာ ၌စပ်)၊ ဝရသမ္ပဋိစ္ဆန-
 သီသေန- ဆုလက်ခံခြင်းကို အဦးမူသဖြင့်၊ ဓမ္မဒေသနာ စ- တရားဟောခြင်း

ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မ ဒက္ခိဏေယျာနံ- လှူဖြယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ- တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (အာကခံမာနတာ ဌံ စပ်)၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သက္ကဿ- ၏၊ အနာဂမနဿ စ- မလာခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ- ကိုလည်းကောင်း၊ အာကခံမာနတာ စ- အလို ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပကာသိတာ- ပြတော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ- သာဓကကား၊ “အင်္ဂုတ္တိ ဒိသ္မာန သမ္ပန္တံ ။ပ။ ဧတံ တေ ဒဿနေ ဘယ”န္တိ- ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

သာဓကဂါထာပါဠိအနက်။ ။ ဘူတပတိ= ဘူတပတိ- နတ်တို့၏အရှင် သခင်ဖြစ်သော၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ သမ္ပန္တံ- ငြိမ်သက် တည်ကြည်ခြင်း ရှိသော၊ အင်္ဂုတ္တိ- အင်္ဂုတ္တိရသေ့ကို၊ ဒိသ္မာန- မြင်၍၊ “မဟာဗြဟ္မေ-အို မြတ်သော ရှင်ရသေ့၊ (တံ- သင်သည်၊) ကိ- အဘယ်အရာကို၊ ပတ္ထယံ(ပတ္ထယန္တော)- တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧကော- တစ်ပါး တည်း၊ ဃမ္မနိ- ပူပြင်းခြောက်သွေ့သော တောအရပ်၌၊ သမ္ပသိ- နေ သနည်း”၊ (ဣတိ- သို့) ဗြဝိ- မေး လျှောက်လေပြီ။ (သမ္ပသိ၌ ✓သမု+ ယ+သိ တည်း။ သမုဓာတ်သည် ဤ၌ နိဝါသနတ္ထ။)

သက္က- သိကြားမင်း၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ပုနဗ္ဗဝေါ- တစ်ဖန်ဘဝ သစ်၌ ဖြစ်ရခြင်း (ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း)သည်၊ ဒုက္ခော- ဆင်းရဲ၏၊ သရီရဿ- ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒနံ စ- ပျက်စီးရခြင်းသည် လည်း၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲ၏၊ သမ္မောဟမရဏံ- တွေဝေစွာ သေရခြင်းသည်၊ ဒုက္ခံ- ၏၊ ဝါသဝ- သိကြားမင်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ (အဟံ- သည်၊ ဃမ္မနိ- ၌၊ ဧကော- တည်း၊ သမ္မာမိ- နေပါ၏။)

ကဿပ- ကဿပအနွယ်ဖြစ်သော အိုရှင်ရသေ့၊ တေ- သင်သည်၊ သုလပိတေ- ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော၊ ပတိရူပေ- သင့်တင့်လျောက် ပတ်သော၊ သုဘာသိတေ- ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော၊ ဧတသ္မိ- ထိုစကားကြောင့်၊ တေ- သင်ရသေ့၏၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ယံ ကိဉ္စိ- အကြင် တစ်စုံတစ်ခုသော ဆုလာဘ်ကို၊ ဣစ္ဆသိ- အလိုရှိ၏၊

(မနသိစ္ဆသိ ကို မနသာ+ဣစ္ဆသိ ဟု ဇာတ်အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပဒစ္ဆေဒ ပြုလျှင် “မနသာ-စိတ်ဖြင့်” ဟု ယောဇနာပါ။) (တံ)ဝရံ- ထိုဆုလာဘ်ကို၊ တေ- သင့်အား၊ ဒမ္မိ- ပေးပါအံ့၊ (ဣတိ- သို့၊ သက္ကေန- သိကြားမင်းသည်၊ ဝုတ္တေ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်။)

သဗ္ဗဘူတာနံ- အလုံးစုံသော (စတုမဟာရာဇံ၊ တာဝတိံသာ) နတ်တို့ကို၊ ဣဿရ- အစိုးရသော၊ သက္က- သိကြားမင်း၊ တံ- သင်သည်၊ မေ- ငါ့အား၊ ဝရံ- ဆုလာဘ်ကို၊ စေ အဒေါ- အကယ်၍ ပေးနိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ပေးနိုင်သည် ရှိသော်။) ယေန- အကြင်လိုချင်မှု လောဘကြောင့်၊ ဝုတ္တေ စ- သားသမီးတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဒါရေ စ- ဇနီးမယားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဓနဓညံ စ- ဥစ္စာ၊ စပါးကိုလည်း ကောင်း၊ ပိယာနိ စ- ချစ်ခင်နှစ်သက်ဖွယ်ရာ သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါ- ရ၍၊ နရာ- လူတို့သည်၊ န တပ္ပန္နိ- မရောင့်ရဲကုန်၊ (တပ္ပဓာတ် ပီဏနတ္ထ။) သော လောဘော- ထိုလိုချင်မှု လောဘသည်၊ မယီ= မယိ- ငါ၌၊ န ဝသေ- မဖြစ်ပါစေသတည်း။ (ဣတိ- သို့၊ ဗောဓိသက္ကေန- ဘုရား အလောင်းရသေ့သည်၊ ဝုတ္တေ- သော်။) (ဤမှ နောက်၌ ထူးရာဂါထာ ပါ၌ကိုသာ အနက်ယောဇနာပါမည်။)

သဗ္ဗဘူတာနံ- တို့ကို၊ ဣဿရ- သော၊ သက္က- မင်း၊ (တံ- သည်။) မေ- အား၊ ဝရံ- ကို၊ စေ အဒေါ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်။) ဇာတေန- ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ယေန ဒေါသေန- အကြင် ဒေါသဖြင့်၊ ခေတ္တံ စ- လယ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထု စ- ယာသည်လည်း ကောင်း၊ ဟိရညဉ္စ- ရွှေ၊ ငွေသည်လည်းကောင်း၊ ဂဝါသံ- နွား၊ မြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒါသပေါရိသံ- ကျွန်၊ အလုပ်သမားသည် လည်းကောင်း၊ ဇီယန္တိ- ပျက်စီးဆုံးရှုံးကုန်၏၊^၁ သော ဒေါသော- သည်၊ မယီ မယိ- ငါ၌၊ န ဝသေ။

၁။ ဒေါသကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာများ ဆုံးရှုံးရ။ ။ ဒေါသသည် တက်ကြွသောဒေါသ၊ ဆုတ်နစ်သောဒေါသဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ စိတ်ကိုမထိန်းနိုင်၍ သူတစ်ပါးတို့ကို ရိုက်နှက်၊ ပုတ်ခတ်၊ ထိုးကြိတ်၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းစသည်တို့မှာ တက်ကြွသော

ဗာလံ - သူမိုက်ကို၊ န ပသေ - မမြင်ရပါလို့။ (တဿ - ထိုသူမိုက်၏၊ ဝစနံ - စကားကို၊) န သုဏေ - မကြားရပါလို့။ ဗာလေန - သူမိုက်နှင့်၊ န စ သံဝသေ - မပေါင်းသင်းရပါလို့။ ဗာလေန - နှင့်၊ အလ္လာပသလ္လာပံ - စကားစမြည် ပြောဆိုခြင်းကို၊ န ကရေ - မပြုရပါလို့။ (ဗာလံ - ကို၊ တစ်နည်း - ဗာလဿ - ၏၊ ဝစနံ - စကားကို၊) န စ ရောစယေ - မနှစ်သက်ရပါလို့။ (ဣတိ ဗောဓိသတ္တေန ဝုတ္တေ)

ကဿပ - ...ရသေ့၊ တေ - သင့်အတွက်၊ ဗာလော - သူမိုက်သည်၊ ကိ - အဘယ်ကို၊ အကရံ န - ပြုလေသနည်း။ ကဿပ - ရသေ့၊ ကာရဏံ - အကြောင်းကို၊ ဝဒ - ဆိုလော့။ ကဿပ - သေ့၊ ကေန - အဘယ်ကြောင့်၊ ဗာလဿ - ကို၊ ဒဿနံ - မြင်ခြင်းကို၊ နာဘိကဓံသိ - အလိုမရှိဘိသနည်း၊ (ဣတိ သတ္တေန ဝုတ္တေ။)

(သက္က - မင်း၊) ဒုမ္မေဓော - ပညာမရှိသော သူမိုက်သည်၊ အနယံ - နည်းမှန်လမ်းမှန်မဟုတ်သည်ကို၊ (နယောတိ - န ည်းမှန် လမ်းမှန်ဟူ၍၊) နယတိ - ယူဆောင်ထား၏။ အဓုရာယံ - တာဝန်မရှိသောအရာ၌၊ ဝါ - အားမထုတ်သင့်ရာ၌၊ နိယုဉ္ဇတိ - ကြိုးစား အားထုတ်၏။ ဒုန္နယော

ဒေါသကြောင့်ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ပြုလုပ်မိလျှင် အချုပ်အနှောင်ခံရ၊ ထောင်ချခံရ၊ ငွေဒဏ်တပ်ခံရ၊ လျော်ကြေးပေးရခြင်း စသော အပြစ်ဒဏ်များကို ခံယူရ၏။ ထိုအခါ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ ပျက်စီးဆုံးရှုံးရတော့သည်။

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဒုစရိုက်အမှုများကို ကျူးလွန်ပြီး ဥပဒေနှင့်ရင်မဆိုင်လိုကြ။ ရှောင်တိမ်းလျက်သာ နေကြ၏။ ရှောင်တိမ်း၍မလွတ်နိုင်သောအခါ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လုပ်ကြံလျက် အဆုံးစီရင်သွားကြ၏။ အချို့မှာကား ဉာတိဗျသန၊ ဘောဂဗျသန စသည်တို့ကြောင့် စိတ်ဓာတ်ဆုတ်နစ်ကာ မှိုင်တွေနေသူများရှိသကဲ့သို့ ဘဝကို အဆုံးစီရင်သွားသူများလည်း ရှိကြ၏။ ယင်းသို့ နေထိုင် ပြုမူခြင်းမှာ ဆုတ်နစ်သော ဒေါသကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ စီးပွားဥစ္စာများ ဆုံးရှုံးနစ်နာသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂုတ္တိုရသေ့သည် ထိုကဲ့သို့သော ဆိုးကျိုးရလဒ်များကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် ဒေါသတရား မဖြစ်စေရန် ဆုတောင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဇော၊ ၄။ ၄။ ၂၄၂။)

ဇီယန္တိ။ ။ ဤ၌ ✓ဇေ+အ+အန္တိ တည်း။ ဇေ ခယေ ဟူသော ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟအရ ဘူဝါဒိဇေဓာတ်သည် ကုန်းခမ်းပြန့်တီး ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ဇေဓာတ်၏ အစိတ် ၈ ကို “ဤယ” ပြုပြီး၍ ဇီယန္တိရုပ်ပြီးသည်။ ခေတ္တံ စသော

စ- မကောင်းသော နည်းစနစ်သည်သာ၊ တဿ- ထိုဗာလအတွက်၊
သေယျသော- အမြတ်ဆုံးသည်၊ ဟောတိ။ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊
ဝုတ္တော- ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ပကုပ္ပတိ- အမျက်ထွက်
တတ်(စိတ်ဆိုးတတ်) ၏။ သော- ထိုပညာမရှိသော သူမိုက်သည်၊
ဝိနယံ- တာဝန်ဝတ္တရားကို၊ ဝါ- အာစာရဝိနည်းကို၊ န ဇာနာတိ-
မသိရှိ၊ (တေန- ထို့ကြောင့်၊) တဿ- ထိုပညာမရှိသော သူမိုက်ကို၊
အဒဿနံ- မမြင်ရခြင်းသည်၊ သာဓု- ကောင်း၏။ ဣတိ
ဗောဓိသတ္တေန ဝုတ္တေ။)

(၄-၂၆။) ဇီရံ- ပညာရှိကို၊ ပဿ- မြင်ရပါလို၏။ ဇီရံ- ပညာရှိ
(စကား)ကို၊ သုဏေ- နားထောင်ရပါလို၏။ ဇီရေန- ပညာရှိနှင့်၊
သဟ- အတူတကွ၊ သံဝသေ- ပေါင်းဖော်နေထိုင်ရပါလို၏။ (ဇီရေန-
နှင့်။ (ယံ) အလ္လာပသလ္လာပံ-အကြင်စကားစမြည် ပြောဆိုခြင်းသည်၊
(အတ္ထိ- ရှိ၏။) တံ- ထိုစကားစမြည် ပြောဆိုခြင်းကို၊ ကရေ- ပြုရ
ပါလို၏။ တဉ္စ- ထိုပညာရှိ(စကား)ကိုလည်း၊ ရောစယေ- နှစ်သက်ရ
ပါလို၏။ (ဣတိ ဗောဓိသတ္တေန ဝုတ္တေ)

ကဿပ- သေ၊ တေ- သင့်အတွက်၊ ဇီရေ- ပညာရှိသည်။
ကိ- အဘယ်ကို၊ အကရံ န- ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးလေသနည်း။ ကာရဏံ-
အကြောင်း ကို၊ ဝဒ- ဆိုလော့။ ကဿပ-သေ၊ ကေန- ကြောင့်။
ဇီရဿ- ကို၊ ဒဿနံ- ကို၊ အဘိကင်္ခသိ- အလိုရှိဘိသနည်း။ (ဣတိ

အပေါင်းငါးပုဒ်ကို၌ “ဇီယန္တိ” ဟု ဗဟုဝုဇ်ထားသည်။ ဂဝါသံ၊ ဒါသပေါရိသံတို့ကို
ဒွန် နပုံ ဧကတ်ကြံ။

၁။ ဒုန္နယော သေယျသော ဟောတိ။ ။ ဒုန္နယောဝ တဿ သေယျော ဟောတိ
ဟူသော ဇာတ်အဋ္ဌကထာ (ဇာ၊ ၄၊ ၄၊ ၂၄၂) အဖွင့်ကိုရှု၍ အနက်ယောဇနာခဲ့သည်။
ဤအလို သေယျသော၌ တတိယာဝိဘတ်သည် ပစ္စတ္တအနက်၌ သက်ကြောင်း
ဖွင့်ဆိုလိုရိပ်ရှိသည်။ ကတ္တရိ စ သုတ် စသဒ္ဒါဖြင့် သက်ရာ၏။ (ရူ၊ ၁၄၅။)

တစ်နည်း-သေယျသောကို ဤကဲ့သို့မကြံဘဲ အတ္တသော ပဒသော
စသည်တို့ကဲ့သို့ တတိယာဝိဘတ်တူ၊ တတိယာ ဝိဘတ်တူ ကြံနိုင်သည်။ ဤအလို
“ဒုန္နယော- သည်သာ၊ သေယျသော-မြတ်သောအားဖြင့်၊ ဟောတိ- ၏” ဟု အနက်
ယောဇနာပါ။

သက္ကေန ဝုတ္တေ)

(သက္က- မင်း၊) မေဓာဝီ- ပညာရှိသည်။ နယံ- နည်းမှန်လမ်းမှန်ကို၊ နယတိ- ဆောင်ယူ၏။ အဓုရာယံ- တာဝန်မဟုတ်သည်၌၊ ဝါ- အားမထုတ်သင့်ရာ၌၊ န ယုဉ္ဇတိ- အားမထုတ်(မကြိုးစား)၊ (တဿ- ထိုပညာရှိအတွက်၊) သေယျသော- မြတ်သော၊ သုနယော- နည်းစနစ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ- ရှိ၏။ တစ်နည်း- သုနယော- သည်၊ သေယျသော- မြတ်သောအားဖြင့်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ (အမှန်အတိုင်း)၊ ဝုတ္တော- ပြောဆိုအပ်သော်၊ န ကုပ္ပတိ- အမျက်မထွက်၊ (စိတ်မဆိုး)၊ သော- ထိုပညာရှိသည်၊ ဝိနယံ- ဝိနည်း(စည်းကမ်း)ကို၊ ပဇာနာတိ- သိ၏။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ တေန- ထိုပညာရှိနှင့်၊ သမာဂမော- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရခြင်းသည်၊ သာဓု- ကောင်း၏။ (ဣတိ ဗောဓိသက္ကေန ဝုတ္တေ)

(သက္က- မင်း၊) တတော ရတျာ- ထိုည၌၏။ ဝိဝသာနေ- အဆုံး၌၊ သူရိယုဂ္ဂမနံပတိ- နေထွက်ချိန်၌၊ ဒိဗ္ဗာ- နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘက္ခာ- အစာတို့သည်လည်းကောင်း၊ သီလဝန္တော- သီလရှိကုန်သော၊ ယာစကာစ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါတုဘဝေယျံ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာပါစေကုန်သတည်း။

(သက္က- မင်း၊) ဒဒတော- ပေးလှူသော၊ မမ- ငါ၏၊ (ဒေယျဓမ္မော- လှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်၊) န ဝီယေထ- မကုန်နိုင်ရပါလို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူပြီး၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ နာနုတပေယျံ- နောင်တတစ်ဖန် မပူပန်ရပါလို။ ဒဒံ= ဒဒန္တော- ပေးလှူဆဲသော၊ အဟံ- သည်၊ တစ်နည်း- အဟံ- သည်၊ ဒဒံ= ဒဒန္တော- ပေးလှူစဉ်၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်။ ပဿာဒေယျံ- ကြည်လင်စေရပါလို၏။ သက္က- မင်း၊ ဧတံ ဝရံ- ဤဆုကို၊ ဝရေ- အလိုရှိ၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၇။) သက္က- မင်း၊ (တံ- သည်၊) မံ- ငါသို့၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ န ဥပေယျာသိ- မလာရောက်စေလို။ သက္က- မင်း၊ ဧတံ ဝရံ- ကို၊ ဝရေ- ၏။ (ဣတိ ဗောဓိသက္ကေန ဝုတ္တေ)

တာပသ- ရသေ့၊ ဗဟူဟိ- များစွာကုန်သော၊ ဝတစရိယာဟိ- ဒါနအကျင့်၊ သီလအကျင့်တို့ဖြင့်၊ နရာ စ- ယောက်ျားတို့သည်လည်း ကောင်း၊ အထ- ထိုမှတစ်ပါး၊ နာရိယော စ- မိန်းမတို့သည်လည်း ကောင်း၊ (မမ- ငါသိကြားမင်းကို၊) ဒဿနံ- ဖူးမြင်ရခြင်းကို၊ အဘိကဓိန္ဒိ- အလိုရှိကြကုန်၏။ မေ- ငါ့ကို၊ ဒဿနေ- ဖူးမြင်ရခြင်း၌၊ ကိ- အဘယ်မည်သော၊ ဘယံ- ဘေးသည်၊ (ဟောတိ) န- ဖြစ်လေ သနည်း။ (ဣတိ သက္ကေန ဝုတ္တေ)

သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ^၁- အလုံးစုံ လိုချင်စရာတို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ တာဒိသံ- ထိုသိကြားမင်းကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ တံ ဒေဝဝဏ္ဏံ- ထိုနတ်၏ အဆင်းကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရသည်ရှိသော်၊ တပေါ- ခြိုးခြံသော အကျင့်ကို ကျင့်သော (ခြိုးခြံသော အကျင့်ရှိသော)၊ (အဟံ-ငါသည်။) ပမဇ္ဇေယျံ- မေ့လျော့နိုင်ရာ၏။ တစ်နည်း- တပေါ=တပေါကမ္မေ- ခြိုးခြံစွာ ကျင့်သောအမှု၌၊ အဟံ၊ ပမဇ္ဇေယျံ၊^၂ ဧတံ- ဤသို့ မေ့လျော့ခြင်းသည်။

၁။ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ။ ။ ဤ၌ အံ ဝိဘတ်ဟု ကြံ၍ တံ တာဒိသံ ဒေဝဝဏ္ဏံ ပုဒ်တို့နှင့်အရ တူအောင် ဝိသေသန ဝိသေသျှကြံပြီး ရှေးနိဿယအတိုင်း အနက်သမ္ပန် ထားသည်။ ဤအလို “နံ ဈတော ကတရဿာ” သုတ်၌ “နံ ဈတော” ဟူသော ဒွိဓာကရဏယောဂဝိဘာဂဖြင့် “အံ” ဝိဘတ်ကို “နံ” ပြု၍ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ ရုပ်ပြီးသည်။

တစ်နည်း- ထို သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ ၌ “နံ” ဝိဘတ်ဟု ကြံပါ။ ဆန္ဒာနုရက္ခဏ အကျိုးငှာ သမိဒ္ဓိနံ ဟု ရဿနှင့် ပါဠိရှိနေသည်။ သမိဒ္ဓိ၌ သံ+✓ဣဓ+တိ ဣတ္ထိလိင် တည်း။ သမိဇ္ဈနံ သမိဒ္ဓိ၊ သမကာမေဟိ သမိဒ္ဓိ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိ၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိ ဧတေသန္တိ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏။ တေသံ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ ဟု ဝိဘတုန္တံ။

“သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ= သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ- လိုချင်စရာအားလုံးနှင့် ပြည့်စုံကုန် သော နတ်တို့၏။ (ဒေဝဝဏ္ဏံ ၌ သမ္ပန်စပ်)၊ တာဒိသံ- နတ်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင် ထားခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ တံ ဒေဝဝဏ္ဏံ- ထိုနတ်အဆင်းကို” ဟု အနက်ယောဇနာရာ၏။ ဤနည်းကား သဒ္ဓါနည်းစနစ် ပိုကောင်းသည်ဟု ယူဆ ပါသည်။

၂။ တပေါ ပမဇ္ဇေယျံ။ ။ စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ ရှေးနိဿယနှင့်ငါးရာငါးဆယ်

တေ- သင် သိကြားမင်းကို၊ ဒဿနေ- ဖူးမြင်ရခြင်း၌၊ ဘယံ-
ဘေးပါတည်း။

အထ- ထိုသို့ဆိုသောအခါ၌၊ သက္ကော- သည်၊ “ဘန္တေ-
အရှင်ဘုရား၊ သာဓု- ကောင်းပါပြီ၊ ဣတော- ဤအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-
စ၍၊ တေ- သင်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ န အာဂမိဿာမိ- မလာတော့
အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဝတ္တ- လျှောက်၍၊) တံ- ထိုအလောင်းတော်
အင်္ဂုတ္တိရသေ့ကို၊ အဘိဝါဒေတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွာသွားလေပြီ။
မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းရသေ့သည်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊
တတ္ထေဝ- ထိုကာရကျွန်း၌ပင်၊ ဝသန္တော- သီတင်းသုံးလျက်၊ အာယု-
ပရိယောသာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်လေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။(ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌) အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော- အနုရုဒ္ဓါထေရ်
သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်က၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်။ အဟောသိ-
ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (တဒါ- ၌၊) အင်္ဂုတ္တိ
ပဏ္ဍိတော- အင်္ဂုတ္တိပညာရှိ ရသေ့သည်၊ (အဟောသိ။)

ဇာတ်ဝတ္ထုတို့၌ “တပေါ ပမဇ္ဇေယျ” ဟု ပဌမပုရိသဝိဘတ်ဖြင့် ပါဠိရှိသည့်အတိုင်း
အနက်သမ္မန်ထားသည်။ အဓိပ္ပာယ်မကောင်းပါ။ တပအကျင့်သည် ပမဇ္ဇနအမှုကို
ပြုလုပ်လေ့မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤနိဿယသစ်၌ကား ဆဋ္ဌမူပါဠိရှိ
အတိုင်း (အမှယောဂ ဥတ္တမပုရိသဝိဘတ်ဖြင့်ရှိသော ပါဠိအတိုင်း) အနက်သမ္မန်
ထားသည်။

တစ်နည်း- “တပေါ”သည် မနောဂိုဏ်းဝင်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ယင်းဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်
တို့၏ ကံပုဒ်ရှိ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို “သဿစော” သုတ်၌ “စ” သဒ္ဒါဖြင့် “ဩ”
ပြုရ၏။ ထို့ကြောင့် “ကြိယာကံ ဩခံ ဝိကပ်” ဟု ပညာရှင်တို့ ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။
သို့ဖြစ်၍ “တပေါ”ကို ကံပုဒ်အဖြစ်ကြံ၍ “အဟံ- သည်၊ တပေါ- ကို၊ ပမဇ္ဇေယျ-
မေ့လျော့နိုင်ရာ၏” ဟုလည်း အနက်သမ္မန်နိုင်ပါသည်။ ဤနည်းကား သဒ္ဒါစည်းကမ်း
လည်း လုံလောက်၊ အဓိပ္ပာယ်လည်း ဖြောင့်သည်။

(၄။ ၂၇။) အင်္ဂုတ္တိုစရိယာ၌ ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံးရသင့်။ ။ တဿ - ထိုအင်္ဂုတ္တိုပညာရှိ ရသေ့၏။ ဝါ - သည်။ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ - မြတ်သော တောထွက်ခြင်းနှင့်တူစွာ၊ နိက္ခန္တတ္တာ - တောထွက်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နေက္ခမ္မပါရမီ - နေက္ခမ္မပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ - ရအပ်၏။) သုဝိသုဒ္ဓသီလာ - စာရတာယ - အလွန်အကြူး အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သီလအကျင့်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလပါရမီ - သီလပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) ကာမဝိတက္ကာဒိနံ - ကာမဝိတက်အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ သုဠု - ကောင်းစွာ၊ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ - ခွာထားအပ် ခွာထားနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝီရိယပါရမီ - ဝီရိယပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) ခန္တိသံဝရဿ - သည်းခံမှု ဟူသော စောင့်စည်းခြင်း သံဝရ၏၊ ဝါ - သည်၊ ပရမုက္ကံသဂမနတော - အဆင့်မြင့် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ခန္တိပါရမီ - ခန္တိပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) ပဋိညာနရူပံ - ဝန်ခံမှုအားလျော်စွာ၊ ပဋိပတ္တိယာ - ကျင့်ခြင်းကြောင့်၊ သစ္စပါရမီ - သစ္စာပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော အရာတို့၌၊ အစလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနေန - မတုန်မလှုပ် စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ခြင်းဟူသော အဓိဋ္ဌာန်ကြောင့်၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ - အဓိဋ္ဌာနပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) သဗ္ဗသတ္တေသု - အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတဇ္ဈာသယေန - အစီးအပွားကို အလိုရှိခြင်းကြောင့်၊ မေတ္တာပါရမီ - မေတ္တာပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) သတ္တသင်္ခါရကတဝိပ္ပကာရေသု - သတ္တဝါသင်္ခါရတို့သည် ပြုအပ်သောဖောက်ပြန်မှုတို့၌၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝပ္ပတ္တိယာ - အလယ်အလတ်သဘော၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပေက္ခာပါရမီ - ဥပေက္ခာပါရမီကို၊ (လဗ္ဘတိ။) တာသံ - ထိုပါရမီတို့အတွက်၊ ဥပကာရာနုပကာရေ - ကျေးဇူးရှိ၊ ကျေးဇူးမဲ့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တရားတို့ကို၊ ဇာနိတွာ - သိ၍၊ အနုပကာရေ - ကျေးဇူးမဲ့ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တို့ကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ဥပကာရဓမ္မေသု - ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားတို့၌၊ ပဝတ္တာပနပုရေစရာ - ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့် ရှေ့သွားဖြစ်သော၊ သဟဇာတော - အတူတကွ(ပြိုင်တူ) ဖြစ်သော၊ ပညာ - ကွဲကွဲပြားပြား သိတတ်သော၊ ပညာပါရမီ စ - ပညာ ပါရမီကိုလည်း၊ ဥပါယကောသလ္လဘူတာ - ဥပါယ်တံမျှ၌ လိမ္မာသူ ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊

အတိသလ္လေခဝုတ္တိသာဓနီ- ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ ရေးခြစ်ခြင်းဖြင့်
အသက်မွေးမှုကို ပြီးစေတတ်သော၊ ပညာ- သော၊ ပညာပါရမီ စ- ကောင်း၊
(လဗ္ဘတိ။) ဣတိ- သို့၊ ဒသ- ၁၀-ပါးကုန်သော၊ ဣမာ ပါရမီယောပိ-
ဤပါရမီတော်တို့ကိုလည်း၊ လဗ္ဘန္တိ- ရအပ်ကုန်၏။

ပန- ကား၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ- ပေးလှူခြင်း၌ အလိုဆန္ဒ၏။
အတိဥဋ္ဌာရဘာဝေန- အလွန်မွန်မြတ်ထက်သန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
ဒါနမုခေန- ဒါနကို အဦးပဓာနထားသဖြင့်။ ဒေသနာ- ဒေသနာတော်သည်၊
ပဝတ္တာ- ဖြစ်ပြီ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ပါရမီတော်တို့
၌၊ သမကာ- အညီအမျှဖြစ်သော၊ မဟာကရဏာ- မဟာကရဏာ
လည်းကောင်း၊ ဒွေပိ- နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညဉာဏသမ္ဘာရာ-
ကောင်းမှု အဆောက်အဦ၊ ဉာဏ်အဆောက်အဦတို့လည်းကောင်း၊ ကာယ-
သုစရိတာဒိနိ- ကာယသုစရိုက်အစရှိကုန်သော၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊
ဗောဓိသတ္တသုစရိတာနိ- ဘုရားအလောင်းတို့၏ သုစရိုက်တရားတို့လည်း
ကောင်း၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနာဒိနိ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ- လေးပါး
ကုန်သော၊ အဓိဋ္ဌာနာနိ- အဓိဋ္ဌာန်တို့လည်းကောင်း၊ ဥဿာဟာဒယော-
ဥဿာဟအစရှိကုန်သော၊ စတသော- လေးပါးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဘူမိယော-
ဗုဒ္ဓဘူမိတို့လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါဒယော- သဒ္ဓါ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ-
ငါးပါးကုန်သော၊ မဟာဗောဓိပရိပါစနီယာ- မြတ် သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်
ကို ရင့်ကျက်စေကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့လည်းကောင်း၊
အလောဘဇ္ဈာသယာဒယော- အလောဘဇ္ဈာသယအစရှိကုန်သော၊ ဆ-
ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာနိ- ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ အဇ္ဈာသယာ-
အဇ္ဈာသယတို့လည်းကောင်း၊ “တိဇ္ဈော- သံသရာတစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်း
အရောက် ကူးမြောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ) တာရေဿာမိ- သတ္တဝါဝေနေ
များဗိုလ်ခြေအား ကူးမြောက်စေအံ့”၊ ဣတိ အာဒယော- ဤသို့အစရှိ
ကုန်သော၊ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ပဋိညာ ဓမ္မာ- ပဋိညာဉ်တရားတို့
လည်းကောင်း၊ “အယံ- ဤတရားသည်၊ အပ္ပိစ္ဆဿ- နည်းသောအလိုရှိ
သောသူ၏၊ ဓမ္မာ- တရားတည်း၊ အယံ- သည်၊ မဟိစ္ဆဿ၊ များ(ကြီး)

သော အလိုရှိသောသူ၏။ ဓမ္မော- သည်၊ န- မဟုတ်^၁။ ဣတိ အာဒယော- ကုန်သော၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ မဟာပုရိသဝိတက္ကာ- ယောက်ျားမြတ်တို့၏ အကြံအစည်တို့လည်းကောင်း၊ နဝ- ကိုးပါးကုန်သော၊ ယောနိသော- မနသိကာရမူလကာ- ယောနိသောမနသိကာရလျှင် အရင်းမူလ(အခြေခံအကြောင်းရင်း)ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တို့လည်းကောင်း၊ ဒါနဇ္ဈာသယာဒယော- ဒါနဇ္ဈာသယအစရှိကုန်သော၊ ဒသ- ၁၀-ပါးကုန်သော၊ မဟာပုရိသဇ္ဈာသယာ- ယောက်ျားမြတ်တို့၏ အဇ္ဈာသယတို့လည်းကောင်း၊ ဒါနသီလာဒယော- ဒါန၊ သီလအစရှိကုန်သော၊ ဒသ- ၁၀-ပါးကုန်သော၊ ပုညကိရိယဝတ္ထုနိ- ပုညကိရိယာဝတ္ထုတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ အနေကသတအနေကသဟဿပွဘောဒါရာပေါင်းများစွာ၊ ထောင်ပေါင်းများစွာ (အရာမက၊ အထောင်မက)များသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတာ- ဗောဓိ ဉာဏ်(သဗ္ဗညုတဉာဏ်)တော်၏ အဆောက်အဦ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ မဟာဗောဓိသတ္တဂုဏာ- အကြင်ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်တို့သည်၊ (သန္တိရှိကုန်၏။) သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန် သော၊ တေ- ထိုဘုရားအလောင်းတော်မြတ်တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ဣဓ- ဤနေရာ(အင်္ဂုတ္တိုစရိယာ)၌၊ နိဒ္ဒါရေတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏။

(၄။၂၈။) အပိ စ- တစ်နည်းသော်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ(အင်္ဂုတ္တိုစရိယာ)၌၊ မဟန္တံ- များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္တံ- စီးပွားဥစ္စာအစုကိုလည်းကောင်း၊ မဟန္တံ- သော၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ စ- ဆွေမျိုးအဆက်အနွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ- မြတ်သောတောထွက်ခြင်းနှင့်တူစွာ၊ ဂေဟတော- အိမ်မှ၊ နိက္ခမနံ- ထွက်ခွာခြင်းလည်းကောင်း၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွာ၍၊ ဗဟုဇနသမ္မတဿ- များစွာသောလူအပေါင်း(ပြည်သူလူထု)သည် သမုတ်(အသိအမှတ်ပြု)အပ်သော၊ ပဗ္ဗဇိတဿ- ရသေ့သည်၊ သတော- ဖြစ်စဉ်၊ ပရမပ္ပိစ္ဆာဘာဝေန- မြတ်သောအလိုနည်းမှု ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုလေသု စ- အမျိုးတို့၌လည်း

ကောင်း၊ ဂဏေသု စ - ဂိုဏ်းအဖွဲ့အစည်းတို့၌လည်းကောင်း၊ အလဂ္ဂတာ - မငြိကပ်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစ္စန္တမေဝ - စင်စစ်သာလျှင်၊ လာဘသက္ကာရသိလောကဇီဝုစ္ဆာ - လာဘ်ပစ္စည်း၊ အပူဇော်၊ အကျော် အစောတို့၌ စက်ဆုတ်ရုံရှာခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဝိဝေကာဘိရတိ - ဆိတ်ငြိမ်မှု၌ မွေ့လျော်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကာယဇီဝိတနိရပေက္ခော - ကိုယ်၊ အသက်၌ ငဲ့ကွက်မှုမရှိဘဲ၊ ပရိစ္စာဂေါ - စွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊ အနာဟာရဿ - အစာအာဟာရ မရှိသည်၊ သတောဝ - ဖြစ်လျက်သာလျှင်၊ ဒိဝသတ္တယမ္ပိ - သုံးရက်ပတ်လုံးလည်း၊ ဒါနပီတိယာ - ပေးလှူမှု၌ နှစ်သက်ခြင်းဖြင့်၊ ပရိတုဋ္ဌဿ - နှစ်သက်သော ဘုရားအလောင်း၏၊ နိဗ္ဗိကာရ - သရီရယာပနံ - ဖောက်ပြန်မှုမရှိသော ခန္ဓာကိုယ်၏ မျှတခြင်းလည်းကောင်း၊ မာသဒ္ဓိမာသမတ္တံ - တစ်လ၊ နှစ်လမျှသော၊ ကာလမ္ပိ - အချိန်ပတ်လုံးလည်း၊ ယာစကေ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သတိ - ရှိလတ်သော်၊ အာဟာရံ - အစာ အာဟာရကို၊ တထေဝ - ထိုရှေ့နည်းအတူပင်၊ ဒတ္တာ - ပေးလှူ၍၊ “ဒါနဂတေန - ဒါနကြောင့်ဖြစ်သော၊ (ဉာဏဂတိ၊ ပဝတ္တနဂတိ၊ ဂတိဂတိတို့တွင် ပဝတ္တနဂတိတည်း။) ပီတိသုခေနေဝ - ပီတိ၊ သုခဖြင့်သာ လျှင်၊ သရီရံ - ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ယာပေဿာမိ - မျှတပေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ ပရိစ္စာဂေ - စွန့်လှူခြင်း၌၊ အနောလိနဂုတ္တိသာဓကော - မတွန့်တိုသော အသက်မွေးမှုကို ပြီးစေတတ်သော၊ ဝါ - တွန့်တိုမှုကင်းစွာ အသက်မွေးမှုကို ပြီးစေတတ်သော၊ ဥဠာရော - မွန်မြတ်သော၊ ဒါနဇ္ဈာသယော - ဒါနဇ္ဈာသယ လည်းကောင်း၊ ဒါနံ - အလှူဒါနကို၊ ဒတ္တာ - ပေးလှူပြီး၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိယာ - အစာအာဟာရကို ရှားမီးခြင်း၏၊ (အကရဏ - ဟေတုဘူတာ ၌ ဟေတု တွင် သမ္ပန်စပ်။) ဝါ - ကို၊ (အကရဏ၌ ဆဋ္ဌိ ကံစပ်။) အကရဏဟေတုဘူတာ - မပြုခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပရမသလ္လေခဂုတ္တိ - မြင့်မြတ်သော သလ္လေခဖြင့် အသက်မွေးခြင်းလည်း ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော - ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်း၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ - ကျေးဇူးဂုဏ် စွမ်းအင်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်ကုန်၏။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေ တေ ။ပ။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော”တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

သာကေဂါထာပါဠိအနက်။

မဟေသိနော- သီလက္ခန္ဓ စသည်အထူး မြတ်ကျေးဇူးကို ရှာမီးလေ့ ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ မဟာကာရဏိကာ- မဟာကာရဏာမြတ် အအေး ဓာတ်ဖြင့် မပြတ်အစဉ် စပ်ယှဉ်တော်မူကြကုန်ထသော၊ မီရာ- တိဟိတ် ပဋိသန် ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိတော်မူကြကုန်ထသော၊ သဗ္ဗလောကေက- ဗန္ဓဝါ- သတ္တလောက မှန်သမျှ၏ ဟိတသယ်ပို့ မြတ်သော ဆွေမျိုး လည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်ထသော၊ (ဧက- သဒ္ဓါ သေဋ္ဌဝါစကကြံ။) အစိန္တေယျာနုဘာဝါ စ- တွေးကြံမရ များပြားလှသည့် အစိန္တေယျစွမ်း အင် များဖျင်လှစွာ စွမ်းပကားတေဇော် အာနုဘော်လည်း ရှိတော်မူကြ ကုန်ထသော၊ သဒါ- နေ့ညဉ့်မပြတ် တရစပ်၊ သဒ္ဓမ္မဂေါစရာ- သဒ္ဓါ သီလ သုတအစလာ ခုနစ်ဖြာသော သူတော်ကောင်းတရားသာလျှင် ကျက်စားရာ အာရုံလည်းရှိတော်မူကြကုန်ထသော၊ မဟာသတ္တာ- အထက်တန်းစား လူသားလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်ထသော၊ သုစိ- သလ္လေခဂုတ္တိနော- စင်ကြယ်သက်မွေး ကိလေအမြွေးကို ခြစ်ရေးပယ်ခွာ အညစ်အကြေးမပါသော အသက်မွေးမှုလည်း ရှိတော်မူကြကုန်ထသော၊ ဧတေ ဗောဓိသတ္တာ- ဤဗောဓိသတ် ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်တို့ သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့ဆိုအပ် ဂုဏ်တော်အရပ်ရပ်တို့ကြောင့်၊ အတ္ထရိယာဟိ- လက်ဖျစ်ခတ်တီး၍ အံ့ချီးဖွယ် ဖြစ်ပေကုန်စွတကား၊ အဗ္ဘုတာ စ- မဖြစ်စဖူး အထူးအဆန်းလည်း ဖြစ်ပေကုန်စွတကား။

မဟာဝါတသမုဒ္ဒတဝီစိမာလော- လေပြင်းကြောင့်(လေးပြင်းသည် တိုက်ခတ်သဖြင့်) တက်ကြွသော လှိုင်းတံပိုးအစဉ်ရှိသော၊ မဟောဒမိ- သမုဒ္ဒရာ(ရေ)သည်၊ ဝေလန္တိ- ကမ်းအပိုင်းအခြားကို၊ လဗေယျ အပိ- ကျော်လွန်ကောင်းကျော်လွန်နိုင်ပေရာ၏၊ ဗောဓိသတ္တာ- ဘုရားအလောင်း တို့သည်၊ ဓမ္မတံ- တရားသဘောကို၊ န လဗေယျ- မကျော်လွန် ကုန်ရာ။

လောကေ - သတ္တလောကဉ္စ၊ သဉ္ဇာတဝဒ္ဓါပိ - ဖြစ်သော တိုး(ကြီး) ပွားခြင်းလည်း ရှိကြကုန်သော၊ ဘာဝိတဘာဝိနော - ဖြစ်စေအပ်(ပွားများအပ်)သည်တို့ကို ဖြစ်စေလေ့ (ပွားများလေ့)လည်း ရှိကြကုန်သော၊ တေ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ လောကဓမ္မေဟိ - လောကဓံတရားတို့ဖြင့်၊ န လိမ္မန္တိ - မလိမ်းကျံကြကုန်၊ ပဒုမံ - ကြာသည်၊ တောယေန - ရေဖြင့်၊ န လိမ္မတိ ယထာ - မလိမ်း မကျံသကဲ့သို့တည်း။

ယေသံ - အကြင်ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ အတ္တနိ - မိမိ၌၊ သ္မေဟော - တဏှာအစေးသည်၊ ဝေ - စင်စစ်၊ နိဟီယတိ ယထာ ယထာ - ဆုတ်ယုတ် ဆုတ်ယုတ်သကဲ့သို့(တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးသွား၊ နည်းပါးသွားသကဲ့သို့၊) တထာ တထာ - ထိုအတူ ထိုအတူ၊ သတ္တေသု - ဝေနေယျများစွာ သတ္တဝါတို့၌၊ ကရုဏာသ္မေဟော - သနားကြင်နာတတ် ကရုဏာအစေးဓာတ်သည်၊ ဝဗုတေဝ - တိုးပွားတိုးပွား၍ လာသည်သာလျှင်တည်း။

စိတ္တံ - စိတ်သည်၊ ဝသေ - လောဘအလို၌၊ ဟောတိ ယထာ - ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ - ထိုအတူ၊ တေ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့သည်၊) စိတ္တဝသာနုဂါ - စိတ်၏အလိုသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ န စ ဟောန္တိ - မဖြစ်ကုန်သည်သာ။ ကမ္မံ - အမှုလုပ်ငန်းသည်၊ ဝသေ - လောဘအလို၌၊ ဟောတိ ယထာ - သို့၊ တထာ - တူ၊ (တေ - တို့သည်၊) ကမ္မဝသာနုဂါ - အမှုလုပ်ငန်းအလိုသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ န စ (ဟောန္တိ) - ကုန်သည်သာ။

ဗောဓိပရိယေဋ္ဌိ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရှားမီးလျက်၊ စရန္တာ - လှည့်လည်ကြကုန်သော၊ ပုရိသာဇာနိယာ - ယောက်ျားအာဇာနည်ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ဗုဓာ - ပညာရှိဖြစ်ကြကုန်သော၊ တေ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့ကို၊ ဒေါသေဟိ - ဒေါသတရားတို့သည်၊ နာဘိဘူယန္တိ - မလွှမ်းမိုးအပ်

၁။ တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေါပိ။ ။ အင်္ဂုတ္တိစရိယာဝဏ္ဏနာ အဆုံးတွင် ဤအဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလသည် ဂါထာရှစ်ပုဒ်ဖြင့် ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ စိတ်နေသဘောထားနှင့် ဘုရားအလောင်းတော်များနှင့် ဆက်စပ်သူတို့ ရရှိနိုင်သည့်

မလွမ်းမိုးနိုင်ကုန်။ ဝါ - ထိုမှတစ်ပါး၊ တေ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ တေ - ထိုဒေါသတရားတို့ကို၊ န သမ္မုဂ္ဂါတေန္တိ - အမြစ်ပြတ်မပယ်သတ်နိုင်ကြကုန်။ (တေ - ကို နာဘိဘူယန္တိ ဌှိ စပ်ခိုက် ဂုတ္တကံ။ သမ္မုဂ္ဂါတေန္တိ ဌှိ စပ်ခိုက် ဂုတ္တကတ္တား၊ အဂုတ္တကံ။ ကာကောလောကနနည်း၊ တန္တနည်း ကြံပေး။)

တေသု - ထိုဘုရားအလောင်းတို့၌၊ စိတ္တပ္ပသာဒေါပိ - စိတ်ဖြင့်ကြည်ညိုသူသည်လည်း၊ ဒုက္ခတော - ဝဋ်ဒုက္ခမှ၊ ပရိမောစယေ - လွတ်မြောက်နိုင်၏။ ဓမ္မဿ - လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးအား၊ အနုဓမ္မတော - လျော်သော အကျင့်ဓမ္မဖြင့်၊ တေသံ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့အား၊ အနုကိရိယာ - အတုလိုက်၍ ပြုကျင့်ခြင်းသည်၊ ပဂေဝ - ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ဖို့၌ ဆိုဖွယ်တစ် အဘယ်မှာလျှင် ရှိပါတော့အံ့နည်း။ (ဧကန္တတော - စင်စစ် အားဖြင့်၊ ဒုက္ခတော - မှ၊ ပရိမောစတိယေဝ - လွတ်မြောက်သည်သာတည်း။)

ပရမတ္ထဒီပနိယာ - ပရမတ္ထဒီပနိမည်သော၊ စရိယာပိဋကသံဝဏ္ဏနာယ - စရိယာပိဋကအဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ၏၊ အင်္ဂုတ္တိုစရိယာဝဏ္ဏနာ - အင်္ဂုတ္တိုစရိယာအဖွင့်သံဝဏ္ဏနာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။ ။

အကျိုးရလဒ်တို့ကို ပြဆိုထားသည်။ ထိုရှစ်ဂါထာတို့တွင် “တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေါပိ” အစချီသော ဂါထာလည်း ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ထိုရှစ်ဂါထာတို့၌ “ဧတေ၊ တေ၊ ယေသံ၊ တေသံ၊ တေသု” သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့ပါရှိကြသည်။ ထိုသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့သည် “အတ္တာ ပကရဏာ လိင်္ဂါ၊ ဩစိတြာ ကာလဒေသတော” နှင့်အညီ ဗောဓိသတ္တကို ပြဆိုသော အရာဖြစ်၍ ယင်းဗောဓိသတ္တကိုချည်း အစွဲ“ဝိသယ”ပြုကြသည်။ ထို့ကြောင့် “တေသု” ကို ဤနည်းအတိုင်းပင် အစွဲ “ဝိသယ”ပြု၍ အနက်သမ္ပန်ခဲ့သည်။

အမှန်မှာ စိတ်ဖြင့် ကြည်ညိုရာ၌ ဘုရားအလောင်းတို့၏ ကျင့်စဉ် ပါရမီဓမ္မများကို ကြည်ညိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘုရားအလောင်းနှင့် ပါရမီဓမ္မသည် ဌာနနှင့်ဌာနီမျှသာ ကွာခြားသည်။ ဌာနီ ပါရမီဓမ္မ၏ အမည်ကို ဌာန ဘုရားအလောင်း၌ တင်စား၍ ဌာနျူပစာအားဖြင့် “တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေါပိ” ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “တေသု ဘုရားအလောင်းတို့၏ ထိုပါရမီဓမ္မတို့၌” ဟုလည်း အနက်သမ္ပန်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ သမ္ပန်က မုချတ္ထ၊ “ထိုဘုရားအလောင်းတို့၌” ဟု သမ္ပန်က ဥပစာရတ္ထတည်း။

၂။ သင်္ခါဟာသစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၂၉။) ၁၁-၂။ ဒုတိယသ္မိ- နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သင်္ခါဟာသစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော- အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။) ပုနာပရန္တိ- ပုနာပရံဟူသည်ကား၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အပရံ- တစ်ပါးသော သင်္ခါရီယကို၊ (ပဝက္ခိဿံ- ဟောကြားပေအံ့၊) ကေဝလံ- သင်္ခါရီယာနှင့် မရောမယှက်သက်သက်၊ ဣဒံ အကိတ္တိစရိယမေဝ- ဤအကိတ္တိစရိယာကိုသာလျှင်၊ ပဝက္ခာမိ- ဟောကြားသည်ကား၊ န- မ ဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အပရံ အညံ- အကိတ္တိစရိယာမှတစ်ပါးသော၊ သင်္ခါရီယမ္ပိ- သင်္ခါရီယာကိုလည်း၊ ပဝက္ခိဿံ- ဟောကြားပေအံ့၊ (သာရိပုတ္တ- သာရိပုတ္တရာ၊ တမ္ပိ- ထိုသင်္ခါရီယာကိုလည်း၊) သုဏောဟိ- နားထောင်လော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော- အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ဣတော- ဤစရိယာမှ၊ ပရေသုပိ- နောက်စရိယာတို့၌လည်း၊ ဧသောဝ (ဧသော+ဣဝ)- ဤနည်းကဲ့သို့သော၊ တစ်နည်း- ဧသောဝ(ဧသော+ဧဝ)- ဤနည်းအတိုင်းသာ ဖြစ်သော၊ နယော- နည်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။) သင်္ခါသဝုယောတိ- သင်္ခါသဝုယော ဟူသည်ကား၊ သင်္ခါနာမော- သင်္ခါအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားသည်။ မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမောတိ- မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမော ဟူသည်ကား၊ သုဝဏ္ဏဘူမိ^၁- သုဝဏ္ဏဘူမိ အရပ်သို့၊ ဂန္တံ- သွားခြင်းငှာ၊ နာဝါယ- လှေဖြင့်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာ

၁။ သုဝဏ္ဏဘူမိ။ ။ တောင်ပေါက်ဆရာတော်၏ ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌဝီဝင်ကျမ်းကြီး၌ သုဝဏ္ဏဘူမိ မူလဌာနနှင့် သုဝဏ္ဏဘူမိနယ်အဖြစ် ပါဝင်သင့်သော ဌာနများကို သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည်။ မူလဌာနမှာ စုမာတြာခေါ် သုမာတြာကျွန်းဖြစ်ပြီး ပါဝင်သင့်သော

သမုဒ္ဒရာကို၊ တရိတုကာမော- ကူးမြောက်လိုသော၊ (အဟံ- သည်။) ဥပဂစ္ဆာမိ ပဉ္စနန္ဒိ- ဥပဂစ္ဆာမိ ပဉ္စနံဟူသည်ကား၊ တာမလိတ္တိပဉ္စနံ- တာမလိတ္တိဆိပ်ကမ်းသို့၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ ဂစ္ဆာမိ- သွား၏။ သယမ္ဘူ- ဉာဏေန- သယမ္ဘူဉာဏ်ဖြင့်၊ ပစ္စေကဗောဓိယာ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၏၊ ဝါ- ကို၊ အဓိဂတတ္တာ- ရအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘူတံ- ဖြစ်သောဉာဏ်ရှိသူတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သယမ္ဘူ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင် ဖြစ်သောဉာဏ်ရှိသော၊ (သယမေဝ ဘူတော သယမ္ဘူ၊ တံ သယမ္ဘူ။) ကိလေသမာရာဒီသု- ကိလေသမာရ် အစရှိတို့တွင်၊ ကေနစိပိ- တစ်စုံတစ်ခုသော မာရ်သည်လည်း၊ ပရာဇိတံ- အောင်အပ်သည်၊ န- မဟုတ်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အပရာဇိတံ- တစ်စုံတစ်ခုသော မာရ်သည် မအောင်အပ်သော၊ တိဏ္ဍိ- သုံးပါးကုန်သော၊ မာရာနံ- မာရ်တို့၏၊ မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်ကို၊ မဒ္ဒိတွာ- နှိပ်ကွပ်၍၊ ဌိတံ- တည်သော၊ (တံ- ဌိ ဝိသေသန+ဝိသေသျှ စပ်။) ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဌာနများမှာ အရှေ့တောင်ဘက်လားသော် ဇာဝါ=ဂျာဗာကျွန်း၊ ဘိုရညိုကျွန်း၊ အနောက်ဘက် လားသော် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ (ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်)၊ အရှေ့ဘက်လားသော် သိပ်ပူရ ခေါ် စင်္ကာပူ၊ မြောက်ဘက်လားသော် မလယခေါ် မလေးကျွန်း သို့မဟုတ် မသျှူးကျွန်း မှစ၍ မြန်မာပြည် တနင်္သာရီ၊ ရာမညတိုင်းအောက်ပိုင်းနှင့်တကွ ယိုးဒယား၊ လာအို၊ ကမ္ဘောဒီးယားခေါ် ခမာနယ်များဖြစ်သည်။ အကျယ်ကိုမူ ယင်းကျမ်းတွင် ရှုရန် ဖြစ်ပါ သည်။ (ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌဝီဝင်ကျမ်းကြီး၊ ၂၃၀-၂၃၈။)

၁။ တိဏ္ဍိ မာရာနံ။ ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်များသည် သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့ကဲ့သို့ မာရ်ငါးပါးလုံး အောင်မြင်တော်မမူကြပါ။ ကိလေသမာရ်၊ မစ္စုမာရ်၊ အဘိသင်္ခါရမာရ် သုံးပါးကိုသာ အောင်မြင်တော်မူကြပါသည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို သူတစ်ပါးတို့ အန္တရာယ်ပြုနိုင်ပါသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓမာရ်ကို အောင်မြင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ဒေဝပုတ္တမာရ်ကိုကား ဘုရားရှင်တို့သာ ဓမ္မတာသဘောအားဖြင့် အောင်မြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဒေဝပုတ္တမာရ်ကိုလည်း အောင်မြင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ အောင်မြင်သောမာရ်ကား သုံးပါးသာတည်း။ (ရှေးနိဿယ၊ ပေ၊ ၈၂။)

တတ္တာယ ကဋိနဘူမိယာတိ- တတ္တာယ ကဋိနဘူမိယာ ဟူသည် ကား၊ ဃမ္မသန္တာပေန- နေဥတုအပူကြောင့်၊ သန္တတ္တာယ- ပူလောင်သော၊ သက္ခရဝါလုကာနိစိတတ္တာ- ကျောက်စရစ်၊ သဲတို့ဖြင့် အကြားမရှိ စီရရီ ရှိနေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခရာယ- ကြမ်းတမ်းသော၊ ကက္ခဋ္ဌာယ- ခက်ထန်သော၊ ဘူမိယာ- မြေပြင်၌။

၁၃။ တန္တိ- တံ ဟူသည်ကား၊ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ ဣမ မတ္တန္တိ- ဣမ မတ္တံဟူသည်ကား၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဝက္ခမာနံ- ဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ “ဣဒံ ခေတ္တ” န္တိအာဒိကံ- “ဣဒံ ခေတ္တ” ဤသို့ အစရှိသော၊ ဣမံ အတ္တံ- ဤအနက်ကို။ ဝိစိန္တယိန္တိ- ဝိစိန္တယိ ဟူသည်ကား၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သင်္ခဗြာဟ္မဏဘူတော- သင်္ခပုဏ္ဏား ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ (အဟံ- ငါသည်၊) စိန္တေသိ- ကြံပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရား သည်၊ ဝဒတိ- မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

တတြ- ထိုမိန့်ဆိုတော်မူသော စကား၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း-

အတိတော- လွန်လေပြီးသော ကာလ၌၊ အယံ ဗာရာဏသီ- ဤဗာရာဏသီမြို့သည်၊ မောဠိနိ နာမ- မောဠိနိ မည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ မောဠိနိနဂရေ- မောဠိနိမြို့၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တေ- ဗြဟ္မဒတ်သည်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တေ- ပြုသည်ရှိသော်၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရား အလောင်းသည်၊ သင်္ခေါ နာမ- သင်္ခမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ အဗျော- ကြွယ်ဝချမ်းသာသည်၊ မဟဒ္ဒနော- များသောဥစ္စာ ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) စတုသု- လေးပေါက်ကုန်သော၊ နဂရဒ္ဓါရေသု- မြို့တံခါး ပေါက်တို့လည်းကောင်း၊ နဂရမဇ္ဈေ- မြို့အလယ်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ နိဝေသနဒ္ဓါရေ- အိမ်တံခါးပေါက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဆသု- ခြောက်ခုကုန်သော၊ ဌာနေသု- နေရာတို့၌၊ ဆ- ခြောက်ဆောင်ကုန် သော၊ ဒါနသာလာယော- အလှူဇရပ်(မဏ္ဍပ်)တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ် စေ၍၊ ဒေဝသိကံ- နေ့တိုင်း၊ ဆသတသဟဿာနိ- ခြောက်သိန်း(ဖိုး)သော

အသပြာတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေန္တော- စွန့်လှူလျက်၊ ကပဏဒ္ဓိကာဒိနံ- ခိုးကိုးရာမဲ့သူ၊ ခရီးသွားသူ အစရှိသူတို့အား၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ သော- ထိုသင်္ခပုဏ္ဏားသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဓနေ- စီးပွားဥစ္စာသည်၊ ခီဏေ- ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒါတုံ- ပေးလှူခြင်းငှာ၊ န သက္ကိဿာမိ- စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဓနေ- သည်၊ အပရိက္ခိဏေယေဝ- မကုန်မီပင်၊ နာဝါယ- လှေဖြင့်၊ သုဝဏ္ဏဘူမိ- သုဝဏ္ဏဘူမိအရပ်သို့၊ ဂန္တု- သွား၍၊ ဓနံ- စီးပွားဥစ္စာကို၊ အာဟရိဿာမိ- ဆောင်ယူပေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ သော- ထိုသင်္ခပုဏ္ဏားသည်၊ နာဝံ- လှေကို၊ ဘဏ္ဍာဿ- ရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာ(ပစ္စည်း)ဖြင့်၊ ပူရာပေတွာ- ပြည့်စေ(ဖြည့်)၍၊ ပုတ္တဒါရံ- သား၊ မယားကို၊ အာမန္တေတွာ- ခေါ်၍၊ “ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ အဟံ- ငါသည်၊ အာဂစ္ဆိဿာမိ- ပြန်လာအံ့၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်(ပြန်လာသည့် အထိ)၊ မေ- ငါ၏၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ အနုပစ္စန္ဒန္တော- မပြတ်စေကြဘဲ၊ ပဝတ္တေယျာထ- ဖြစ်စေကြကုန်လော့။” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ ဒါသကမ္မကရပရိဝုတော- ကျွန်၊ အလုပ်သမားခြံရံလျက်၊ ဥပါဟနံ- ဖိနပ်ကို၊ အာရယု- စီး၍၊ ဓာရိယမာနေန- ဆောင်းမိုးအပ်သော၊ ဆတ္တေန- ထီးဖြင့်၊ ပဋေနဂါမာဘိမုခေါ- တာမလိတ္တိဆိပ်ကမ်းရွာသို့ရှေးရှု၊ ပါယာသိ- သွားလေပြီ။

(ဌ။ ၃၀။) တသ္မိံ ခဏေ- ထိုသွားသော ခဏ၌၊ ဂန္ဓမာဒနေ- ဂန္ဓမာဒနတောင်၌၊ ဧကော- တစ်ပါးသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ နိရောဓသမာပတ္တိံ- နိရောဓသမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ နိရောဓသမာပတ္တိတော- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ လောကံ- လောကကို၊ ဝေါလောကေန္တော- ကြည့်လျက်၊ ဓနာဟရဏတ္ထံ- စီးပွားဥစ္စာဆောင်ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားသော၊ တံ- ထိုသင်္ခပုဏ္ဏားကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “မဟာပုရိသော- ယောက်ျားမြတ် (သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ ဓနံ- စီးပွားဥစ္စာကို၊ အာဟရိတုံ- ဆောင်ယူခြင်းငှာ၊

ဂစ္ဆတိ- သွား၏။ အဿ- ထိုမဟာပုရိသအတွက်။ မဟာသမုဒ္ဒေ- မဟာသမုဒ္ဒရာ၌။ အန္တရာယော- အန္တရာယ်သည်။ ဘဝိဿတိ န ခေါ- ဖြစ်လတ္တံ့လေလော။ နော ဘဝိဿတိ န ခေါ- မဖြစ်လတ္တံ့လေလော။” ဣတိ- သို့။ အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍။ “ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- သို့။ ဥတွာ- သိ၍။ “ဧသ= ဧသော- ဤမဟာပုရိသသည်။ ဓံ- ငါ့ကို။ ဒိသွာ- ဖူးမြင်ရ၍။ ဆတ္တဉ္စ- ထီးကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဟနဉ္စ- ဖိနပ်ကိုလည်းကောင်း၊ မယံ- ငါ့အား၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ဥပါဟနဒါနနိဿန္တေန- ဖိနပ်လှူရသောအကျိုးဆက်ကြောင့်၊ ဘိန္နာယ- ကွဲပျက်သော၊ နာဝါယ- လှေ၏။ တစ်နည်း- နာဝါယ- လှေသည်။ သမုဒ္ဒေ- သမုဒ္ဒရာ၌။ ဘိန္နာယ- ကွဲပျက်သည် ရှိသော်၊ ပတိဋ္ဌံ- ထောက်ရာတည်ရာကို၊ လဘိဿတိ- ရလတ္တံ့။ (အဟံ- ငါသည်။) တဿ- ထိုမဟာပုရိသအား၊ အနဂ္ဂဟံ- ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့”။ ဣတိ- သို့။ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အဿ- ထိုမဟာပုရိသ၏၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ မဇ္ဈနိကသမယေ- နေ့မွန်းတည့်ချိန် (နေ့လယ်)၌၊ စဏ္ဍဝါတာတပေန- ကြမ်းတမ်းသော လေ၊ အပူကြောင့်၊ အင်္ဂါရသန္တတသဒိသံ- မီးကျိုးခဲအခင်းနှင့်တူသော၊ ဥဏ္ဍဝါလုကံ- သဲပူကို၊ မဒ္ဒန္တော- နင်းလျက်၊ တဿ- ထိုမဟာပုရိသသို့၊ အဘိမုခံ- ရှေးရှု၊ အာဂစ္ဆိ- လာလေပြီ၊ သော- ထိုမဟာပုရိသသည်၊ တံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ ဒိသွာဝ- မြင်လျှင်မြင်ခြင်းသာလျှင်၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော- ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်။ (ဟုတွာ) “ပုညဓေတ္တံ- ကောင်းမှုလယ်မြေသည်၊ မေ- ငါ၏ (အထံသို့)၊ အာဂတံ- လာ၏။ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မယာ- ငါသည်၊ ဧတ္ထ- ဤကောင်းမှုလယ်မြေ၌၊ ဗီဇံ- မျိုးစေ့ကို၊ ရောပေတုံ- ပေါက်ရောက်စေ(စိုက်ပျိုး)ခြင်းငှာ။ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏” ဣတိ- သို့။ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တမဟံ ပဋိပထေ ဒိသွာ၊ ဣမ မတ္ထံ ဝိစိန္တယိ”န္တိ အာဒိ- “တမဟံ ပဋိပထေ ဒိသွာ၊ ဣမ မတ္ထံ ဝိစိန္တယိ” ဤသို့ အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ- အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ တံ- ထိုစကားကို၊) ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ- ထို “တမဟံ” အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (သမာဓိနိဝိဋ္ဌော- အကြိုးဝင်သော၊) ဣဒံ ခေတ္တန္တိ အာဒိ- ဣဒံ ခေတ္တံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ စိန္တိတာကာရဒဿနံ- ကြံစည်အပ်သောအခြင်းအရာကို ပြဆိုသောစကားတည်း။ ခေတ္တန္တိ- ခေတ္တံဟူသည်ကား၊ ခိတ္တံ- ပစ်ချ (စိုက်ပျိုး)အပ်သော၊ ဗီဇံ- မျိုးစေ့ကို၊ မဟပ္ပလဘာဝကရဏေန- အကျိုး ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းဖြင့်၊ တာယတိ- စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ခေတ္တံ- ခေတ္တမည်၏။ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏဝိရဟနဘူမိ- ကောက်(စပါး)၊ ပဲတို့၏ ပေါက်ရောက်ရာမြေတည်း။ (ခိတ္တံ တာယတိတိ ခေတ္တံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ပကတိလယ်ယာမြေ ကောက်)။ ပန- ဆက်၊ ဝါ- အထူးကား၊ ဣဓ- ဤဣဒံ ခေတ္တံ စသောနေရာ၌၊ ခေတ္တံ ဝိယ- လယ်၊ ယာမြေနှင့် တူ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ခေတ္တံ- ခေတ္တမည်၏။ အဂ္ဂဒက္ခိဏေ- ယျော- မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတည်း။ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလှူခံအရ ကောက်နိုင်အောင် “ခေတ္တံ ဝိယာတိ ခေတ္တံ”ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြု)။ တေနော- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ “ပုညကာမဿ ဇန္တုနော”တိ- “ပုညကာမဿ ဇန္တုနော” ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

(၄။ ၃၀။) ၁၄။ မဟာဂမန္တိ- မဟာဂမံဟူသည်ကား၊ ဝိပုလ- ဖလာဂမံ- ပြန့်ပြောသော အကျိုးလာရောက်သော၊ သဿသမ္ပတ္တိဒါယကံ- ကောက်(စပါး)နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို ပေးတတ်သော၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း၊ ဗီဇံ န ရောပေတိတိ- ဗီဇံ န ရောပေတိဟူသည်ကား။ ဗီဇံ- မျိုးစေ့ကို။ န ဝပတိ- မစိုက်ပျိုး။

၁၅။ ခေတ္တဝရတ္ထမန္တိ- ခေတ္တဝရတ္ထမံ ဟူသည်ကား၊ ခေတ္တ- ဝရေသုပိ- လယ်မြတ်တို့တွင်လည်း၊ ဝါ- လယ်မြတ်တို့ထက်လည်း၊

၁။ ခေတ္တဝရတ္ထမံ။ ။ ခေတ္တဝရသည် သာရိပုတ္တတ္ထေရော စသည်တို့ကဲ့သို့ ဝိသေသနုတ္တရပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ်တည်း။ ခေတ္တံ တံ ဝရော စာတိ ခေတ္တဝရော ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၊ အလှူဒါနမျိုးစေ့ စိုက်ပျိုးရာ ပဌမတန်းစား လယ်မြေပမာ ဖြစ်သော

ဥတ္တမံ- မြတ်သော။ ဟိ- ခဲ့ဦးအံ့၊ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာ- သီလအစရှိသော
 ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ အရိယသာဝက- အရိယာဖြစ်သော သာဝက
 တို့သည်၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ ခေတ္တဝရာ- ခေတ္တဝရတို့မည်၏။
 တတောပိ- ထိုအရိယာသာဝကတို့ထက်လည်း၊ အဂ္ဂဘူတော- မြတ်သည်
 ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ ခေတ္တဝရတ္ထမော-
 ခေတ္တဝရတ္ထမ မည်၏။ ကာရန္တိ- ကာရံဟူသည်ကား၊ သက္ကာရံ- ပူဇော်
 သက္ကာကို၊ ယဒိ န ကရောမိ- အကယ်၍ မပြုအံ့၊ ဣတိ- ကား၊
 သမ္ပန္နော- ပုဒ်တို့ကို ဆက်စပ်(စာစပ်)ခြင်းတည်း။ ဣဒံ- ဤအနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဂုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။
 ဤဒိသံ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အနတ္တရံ- အတူမရှိသော (မိမိထက်
 မြတ်သောကောင်းမှုလယ်မရှိသော)၊ ဣဒံ ပုညခေတ္တံ- ဤကောင်းမှုလယ်
 ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ တတ္ထ- ထိုကောင်းမှုလယ်၌၊ ပူဇာသက္ကာရံ-
 ပူဇော်ခြင်း အရိအသေပြုခြင်းကို၊ ယဒိ န ကရောမိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-
 ဤသို့ မပြုသည်ရှိသော်)၊ အဟံ၊ ပုညေန- ကောင်းမှုဖြင့်၊ အတ္ထိကော
 နာမ- အလိုရှိသူမည်သည်၊ န ဘဝေယျံ- မဖြစ်နိုင်ရာ။ (ဣတိ- သို့၊
 ဂုတ္တံ- သည်၊ ဟောတိ။)

(ဋ္ဌ။ ၃၀။) ၁၆-၇။ ယထာ အမစ္စောတိ အာဒိနံ- ယထာ အမစ္စော
 ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ ဒွိန္ဒံ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ဂါထာနံ- ဂါထာတို့၏။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ခေတ္တဝရတ္ထမကား ထိုပဌမတန်းစား လယ်မြေထက်
 ပို၍ အဆင့်မြင့်ကောင်းမွန်သော လယ်မြေပမာ ဖြစ်သည့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်တည်း။
 ထိုအဆင့်မြင့် လယ်မြေ၌ စိုက်ပျိုးအပ်သော ကုသိုလ်မျိုးစေ့သည် သာလွန်ကြီးထွားသော
 သုခ၊ သမ္ပတ္တိ အသီးကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်ဖြစ်သည်။ ခေတ္တဝရေသု ခေတ္တဝရတော ဝါ
 ဥတ္တမော ခေတ္တဝရတ္ထမော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ တံ ခေတ္တဝရတ္တမံ ဟု ဝိဘဉ္ဇနံခံပါ။
 ထိုစဉ်အချိန်က ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မမူသေးသော သာသနာပကာလဖြစ်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အရှင်မြတ်များကို “ခေတ္တဝရတ္ထမ၊ အနတ္တရပုညက္ခေတ္တ” ဟု ဆိုပါသည်။ ဘုရားရှင်
 သာသနာထွန်းလင်းချိန် ဖြစ်ပါမူ မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် အရိယာသံဃာတော်တို့ကိုလည်း
 “ခေတ္တဝရတ္ထမ၊ အနတ္တရပုညခေတ္တ” ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

အယံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတ္တော - အကျဉ်းအနက်တည်း၊ ယထာ
 နာမ - ဥပမာမည်သည်ကား၊ ရညာ - မင်းသည်၊ မုဒ္ဒါမိကာရေ - ဘွဲ့တံဆိပ်
 ဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ ချီးမြှောက်ပြုလုပ်ခြင်း၌၊ ဌပိတော - ထားအပ်သော၊
 လန္တနဓရော - ဘွဲ့တံဆိပ်ကိုဆောင်သော၊ ယော ကောစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်
 သော၊ အမစ္စပုရိသော - အမတ်ယောက်ျားသည်သော်လည်းကောင်း၊
 သေနာပတိ ဝါ - စစ်သူကြီးသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏။) သော -
 ထိုအမတ်၊ စစ်သူကြီးသည်၊ အန္တေပုရေ - နန်းတွင်း၌၊ ဇနေ - လူအပေါင်း
 ၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ - ပြင်ပ၌၊ ဗလကာယာဒိသု စ - စစ်သည်ဗိုလ်ပါ
 အပေါင်းအစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ ရညော - မင်း၏၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ -
 ဆုံးမအပ်သည့်အတိုင်း၊ န ပဋိပဇ္ဇတိ - မကျင့်၊ တေသံ - ထိုနန်းတွင်းသူစသည်
 တို့အား၊ ဓနဓညံ - ဥစ္စာ၊ စပါးကို၊ န ဒေတိ - မပေး၊ (တေသံ - တို့၏)
 ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုသင့်သော၊ တံ တံ ဝတ္တံ - ထိုထိုဝတ်ကို၊ ပရိဟာပေတိ -
 ယုတ်လျော့စေ၏၊ သော - ထိုအမတ်၊ စစ်သူကြီးသည်၊ မုဒ္ဒိတော - ဘွဲ့
 တံဆိပ်မှ၊ ပရိဟာယတိ - ဆုတ်ယုတ်၏၊ မုဒ္ဒါမိကာရလဒ္ဓဝိဘဝတော - ဘွဲ့
 တံဆိပ်ဖြင့် လွန်စွာ ချီးမြှောက်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သော စည်းစိမ်မှ၊
 ပရိခံသတိ - ပျက်စီးယုတ်လျော့ရ၏။ ဧဝမေဝ - ဤအတူပင်၊ ပုညကမ္မဿ -
 ကောင်းမှု၌၊ (ဆဋ္ဌိ စ - သုတ်ဖြင့် သတ္တမျှတ္ထ၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သက်၊) ရတော -
 မွေ့လျော်သော၊ ပုညကာမော - ကောင်းမှုကို အလိုရှိသော၊ အဟမ္ဘိ -
 ငါသည်လည်း၊ ဒက္ခိဏာယ - မြတ်သောအလှူ၏၊ ဝိပုလဖလဘာဝကရ -
 ဇောန - ပြန့်ပြောများပြားသော အကျိုးပေးသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းဖြင့်၊

၁။ မုဒ္ဒိတော ပရိဟာယတိ။ ။ဘွဲ့တံဆိပ်မှ ဆုတ်ယုတ်၏ဟူသည် ဘုရင်မင်း
 များ ချီးမြှောက်ပေးအပ်ထားသော ဘွဲ့တံဆိပ်(ရာထူး)ကြောင့် ခံစားရရှိသည့် လစာရိက္ခာ
 စည်းစိမ်ဥစ္စာစသည်မှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ဘွဲ့တံဆိပ်
 (ရာထူး)၏ အမည်ကို အကျိုး လစာရိက္ခာ စည်းစိမ်ဥစ္စာပေါ်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာ
 အားဖြင့် “မုဒ္ဒိတော ပရိဟာယတိ” ဟု ဆိုသည်။ မုဒ္ဒိ - ၌ ✓မုဒ+ဣ တည်း၊
 မောဒန္တိ ဧတာယာတိ မုဒ္ဒိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ သတ္တဝါများ ဝမ်းမြောက်ကြောင်း ဘွဲ့တံဆိပ်ကို
 အရကောက်ရပါသည်။

လဒ္ဓဗ္ဗပုညဖလသင်္ခါတံ- ရသင့်သော ကောင်းမှု၏ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော၊
ဝိပုလံ- ပြန့်ပြောများပြားသောအကျိုးကို၊ ဒိသ္မာန- တွေ့မြင်ရ၍၊ တံ
ဒက္ခိဏံ- ထိုမြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥဠာရံ- မွန်မြတ်သော၊
ဒက္ခိဏေယျံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ တဿ- ထိုအလှူခံ
ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ယဒိ န ဒဒါမိ- အကယ်၍မပေးအံ့၊ (ဧဝံ
သတိ- ဤသို့ မပေးသည်ရှိသော်၊) ပုညတော- ကောင်းမှုမှလည်းကောင်း၊
အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ (လဒ္ဓဗ္ဗတော- ရသင့်ရထိုက်သော၊) ပုညဖလတော
စ- ကောင်းမှု၏ အကျိုးမှလည်းကောင်း၊ ပရိဓံသာမိ- ပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်
၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဣဓ- ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၌၊ မယာ- ငါသည်၊
ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ ကာတဗ္ဗမေဝ- ပြုသင့်သည်သာတည်း။ ဣတိ-
ကား၊ (သင်္ခေပတ္ထော- တည်း။)

(ဋ္ဌ။ ၃၁။) ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ မဟာပုရိ-
သော- ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်သော သင်္ခပုဏ္ဏားသည်၊ ဒူရတောဝ- အဝေးမှ
ပင်၊ ဥပါဟနာ- ဖိနပ်မှ၊ သြရောဟိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ (ဖိနပ်ချွတ်သည်
ဟူလို) ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့် (အလျင်အမြန်)၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊
ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ မယံ- တပည့်တော်အတွက်၊
အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ- ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣမံ ရက္ခမူလံ- ဤသစ်ပင်
ရင်းသို့၊ ဥပဂစ္ဆထ- ကြွရောက်တော်မူပါ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- လျှောက်

၁။ ဝိပုလံ ဒိသ္မာန ဒက္ခိဏံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ဝိပုလံကို ဥဠာရံ ဟု ဖွင့်သည်။
ထို့ကြောင့် ဝိပုလသဒ္ဓါ ဥဠာရတ္ထဝါစကနာမ်ပုဒ်တည်း။ ဒက္ခိဏံကို ဒက္ခိဏေယျံ ဟု
ဖွင့်ဆိုသဖြင့် ဒက္ခိဏအရ အလှူဝတ္ထုကို မယူဘဲ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည် ဖြစ်သည်။
ဒါတဗ္ဗာကံ ဒက္ခိဏာ၊ တစ်နည်း- ဒက္ခန္တိ ဝဗန္တိ သတ္တာ ဧတာယာတိ ဒက္ခိဏာ။
✓ဒါ+ဒက္ခိဏ။ တစ်နည်း ✓ဒက္ခ+ ဣက တည်း၊ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထုအရကောက်၊ ဒက္ခိဏံ
အရဟတီတိ ဒက္ခိဏော၊ ဒက္ခိဏ+ဏ၊ အရဟတိ တဒ္ဓိတံ။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အရကောက်။
၂။ ပရိဟာယိသာမိ ပုညတော။ ။ ပုညတောကို ပုညတော အာယတိ ပုည-
ဖလတော စ ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ပုညအရ ပုညနှင့်
ပုညဖလ နှစ်မျိုးလုံးကို ယူစေလိုသည်။ အစိတ် ပုည၏ အမည်ကို အပေါင်း ပုညနှင့်
ပုညဖလ၌ တင်စား၍ ဧကဒေသုပစာ (အဝယဝူပစာ) အားဖြင့် ပုညတော ဟု ဆိုသည်။

၍၊ တသ္မိ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်။ ရုက္ခမူလ- သစ်ပင်အရင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမန္တေ- ကြွလာသည်ရှိသော်၊ တတ္ထ- ထိုသစ်ပင်အရင်း၌၊ ဝါလုကံ- သဲကို၊ ဥဿာပေတွာ- ခင်း၍၊ ဥတ္တရာသင်္ဂီ- အပေါ်ရုံအဝတ်ကို၊ ပညာပေတွာ- ခင်း၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ တတ္ထ- ထိုအခင်းပေါ်၌၊ နိသိန္ဒေ- သီတင်းသုံးတော်မူသည်ရှိသော်၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဝါသိတပရိဿာဝိတေန- ထုံအပ်ပြီး၊ စစ်အပ်ပြီးသော၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ တဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏၊ ပါဒေ- ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေး၍၊ ဂန္ဓတေလေန- မွေးသောဆီဖြင့်၊ မက္ခေတွာ- လိမ်း၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဥပါဟနံ- ဖိနပ်ကို၊ ပုဉ္ဇိတွာ- ခါ(သုတ်)၍၊ ဂန္ဓတေလေန- ဖြင့်၊ မက္ခေတွာ- ၍၊ တဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏၊ ပါဒေ- ခြေတော်၌၊ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ- စွပ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဣမံ ဥပါဟနံ- ဤဖိနပ်ကို၊ အာရယု- စီး၍၊ ဣမံ ဆတ္တံ- ဤထီးကို၊ မတ္တကေ- ဦးထိပ်ပေါ်၌၊ ကတွာ- ဆောင်းသည်ကို ပြု၍၊ ဂစ္ဆထ- ကြွတော်မူကြပါ”။ ဣတိ- သို့၊ ဆတ္တုပါဟနံ- ထီးနှင့်ဖိနပ်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီ။ သောပိ- ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်လည်း၊ အဿ- ထိုယောက်ျားမြတ်သင်္ခပုဏ္ဏားကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ- ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တံ- ထိုထီးနှင့်ဖိနပ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ(အလှူခံ)၍၊ ပဿာဒသံဝဗုဒ္ဓတ္ထံ- ကြည်ညိုမှု တိုးပွားစေခြင်းငှာ၊ အဿ- ထိုယောက်ျားမြတ်သင်္ခပုဏ္ဏားသည်၊ (အဿ- ကို ကာကောလောကနနည်း၊ တန္တနည်း ကြံ၍ နှစ်ထပ်ပေး၊) ပဿန္တဿေဝ- ကြည့်နေစဉ်ပင်၊ ဝေဟာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ ဥပ္ပတိတွာ- ပျံတက်၍၊ ဂန္ဓမာဒနံ- ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့၊ အဂမာသိ- ကြွလေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာန။ပ။ “အဒါသိ ဆတ္တုပါဟနံ”န္တိ- “ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာန။ပ။ အဒါသိ ဆတ္တုပါဟနံ”ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်) ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

၁။ ဝါသိတပရိဿာဝိတေန ဥဒကေန။ ။ ပန်း၊ နံ့သာ၊ အမွှေးအကြိုင်တို့ဖြင့် စိမ်ထားအပ်၊ ထုံထားအပ်သော ရေသည် ဝါသိတဥဒက တည်း။ ပိတ်ပါးရေစစ်ဖြင့် စစ်ထားအပ်သော သန့်စင်သောရေသည် ပရိဿာဝိတဥဒက တည်း။

၁၈။ သာဓကပါဠိဂါထာအနက်။ ။ ဧဝံ- ဤသို့၊ အဟံ- ငါ
သည်၊ စိန္တယိတွာန- ကြံစည်ပြီး၍၊ ဥပါဟနာ- ဖိနပ်မှ၊ ဩရောဟိတွာ-
သက်ဆင်း၍၊ တဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏၊ ပါဒါနိ- ခြေတို့ကို၊ ဝန္တိတွာ-
ရှိခိုး၍၊ ဆတ္တုပါဟနံ- ထီးနှင့်ဖိနပ်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီး။

ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ တံ- ထို
ကောင်းကင်သို့ ပျံကြွသွားသည်ကို၊ ဒိသွာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ အတိဝိယ-
အလွန်ပင်၊ ပသန္နစိတ္တော- ကြည်လင်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဇ္ဇနံ-
တာမလိတ္တိ သဘောဆိပ်သို့၊ ဂန္တု- သွား၍၊ နာဝံ- လှေကို၊ အဘိရဟိ-
တက်စီးလေပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း(သင်္ခ
ပုဏ္ဏား)သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ တရန္တဿ- ကူးစဉ်၊
သတ္တမေ- ခုနစ်ရက်မြောက်သော၊ ဒိဝသေ- နေ့၌၊ နာဝါ- လှေသည်၊
ဝိဝရံ- အပေါက်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလေပြီ။ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဥဿိဉ္စိတံ-
ပက်ထုတ်ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိသု- မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။ မဟာဇနော- လူများ
အပေါင်းသည်၊ မရဏဘယဘီတော- သေရမည့်ဘေးမှ ကြောက်သည်၊
(ဟုတွာ) အတ္တနော အတ္တနော- မိမိ မိမိ၏၊ ဒေဝတာ- နတ်တို့ကို၊
နမဿိတွာ- ရှိခိုး၍၊ မဟာဝိရဝံ- ကျယ်လောင်စွာ ငိုကြွေးမည်တမ်းခြင်း
ကို၊ ဝိရဝိ- ငိုကြွေးမည်တမ်းလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဧကံ-
တစ်ယောက်သော၊ ဥပဋ္ဌာကံ- အလုပ်အကျွေးကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ယူ၍၊
သကလသရီရံ- တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ တေလေန- ဆီဖြင့်၊ မက္ခေတွာ- လိမ်း၍၊
သပ္ပိနာ- ထောပတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- တကွ၊ သက္ခရစုဏ္ဏာနိ- သကြားမှုန့်တို့ကို၊
ယာဝဒတ္ထံ- အလိုရှိတိုင်း၊ ခါဒိတွာ- ခဲစား၍၊ တမိ- ထိုအလုပ်အကျွေး
ကိုလည်း၊ ခါဒါပေတွာ- ခဲစားစေ၍၊ တေန- ထိုအလုပ်အကျွေးနှင့်၊
သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ကူပကယဉ္စိမတ္ထကံ- ရွတ်တိုင်အထက်(ထိပ်)သို့၊
အာရယု- တက်၍၊ “ဣမာယ ဒိသာယ- ဤအရပ်(မျက်နှာ)၌၊ အမှာကံ-
ငါတို့၏၊ နဂရံ- မြို့တည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ဒိသံ- အရပ်(မျက်နှာ)ကို၊
ဝဝတ္ထပေတွာ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ မစ္ဆကစ္ဆပပရိပန္နတော- ငါး၊ လိပ်
ဘေးရန်မှ၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန- သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်၊

ပမောစေန္ဒော- လွတ်မြောက်စေသည်။ (ဟုတွာ) တေန- ထိုအလုပ်အကျွေး
နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဥသဘမတ္တဌာနံ- တစ်ဥသဘမျှသောအရပ်ကို၊
အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ (ကျော်လွန်အောင်)၊ ပတိတွာ- ခုန်ချ၍၊
သမုဒ္ဒံ- သမုဒ္ဒရာကို၊ တရိတုံ- ကူးခြင်းငှာ၊ အာရဘိ- အားထုတ်လေပြီ။
ပန- ဆက်၊ မဟာဇနော- လူများအပေါင်းသည်၊ တတ္ထေဝ- ထိုမဟာသမုဒ္ဒ
ထဲ၌ပင်၊ ဝိနာသံ- ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်လေပြီ။ တဿ-
ထိုဘုရားအလောင်း (သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ တရန္တဿေဝ- ကူးစဉ်ပင်၊ သတ္တ-
ခုနစ်ရက်ကုန်သော၊ ဒိဝသာ- ရက်တို့သို့၊ ဂတာ- ရောက်ကုန်ပြီ။ သော-
ထိုဘုရားအလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ တသ္မိမ္မိ ကာလေ- ထို(ကူးနေစဉ်)
အချိန်၌လည်း၊ လောဏောဒကေန- ဆားငံရေဖြင့်၊ မုခံ- ပါးစပ်ကို၊
ဝိက္ခာလေတွာ- ဆေးကြော၍၊ ဥပေါသထိကော- ဥပါသ်စောင့်သုံးသူသည်၊
အဟောသိယေဝ- ဖြစ်သည်သာတည်း။

(၅။ ၃၂။) တဒါ ပန- ထိုအခါ၌ကား၊ ဤဒိသာနံ- ဤကဲ့သို့
ရှုအပ်ကုန် သော၊ ပုရိသဝိသေသာနံ- ယောက်ျားထူးတို့ကို၊ ရက္ခဏတ္ထာယ-
စောင့် ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ စတူဟိ- လေးယောက်ကုန်သော၊
လောကပါလေဟိ- လောကကိုစောင့်ရှောက်ကြသော နတ်မင်းကြီးတို့သည်၊
ဌပိတာ- ခန့်ထားအပ်သော၊ မဏိမေခလာ နာမ- မဏိမေခလာမည်သော၊
ဒေဝဓီတာ- နတ်သမီးသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဣဿရိယေန- အစိုးရ
ပိုင်ဆိုင်သော နတ်စည်းစိမ်ဖြင့်၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ပမဇ္ဇိတွာ-
မေ့လျော့၍၊ သတ္တမေ- ခုနစ်ရက်မြောက်သော၊ ဒိဝသေ- ရက်၌၊ တံ-
ထိုဘုရား အလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အယံ- ဤသူသည်၊
ဣဓ- ဤမဟာသမုဒ္ဒရာထဲ၌၊ သစေ မရိဿ- အကယ်၍ သေအံ့၊ (ဧဝံ

၁။ ဥသဘမတ္တဌာနံ။ နှစ်ထွာ တစ်တောင်၊ ခုနစ်တောင် တစ်တာ၊ တာနှစ်ဆယ်
တစ်ဥသဘ စသည်ဖြင့် အဘိဓာနပုဒ်ပိကာ၌ ပြဆိုအပ်သော တိုင်းတာနည်းအရ
တစ်ဥသဘအတိုင်းအတာသည် အတောင် ၁၄၀ ဖြစ်သည်။ (၂၀×၇=၁၄၀)။ အလောင်း
တော်သည် ရွက်တိုင်ထိပ်သို့ တက်၍ မိမိမြို့ဘက်သို့ မှန်းကာ အတောင် ၁၄၀ မျှဝေးအောင်
သမုဒ္ဒရာထဲ ခုန်ချသည်ဟူလို။

သတိ- ဤသို့ သေသည်ရှိသော်၊) အတိဝိယ- အလွန်ပင်၊ ဂါရယှာ-
ကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်၊ အဘဝိဿံ- ဖြစ်လေရာ၏။” ဣတိ- သို့၊ သံဝိဂ္ဂ-
ဟဒယာ- ထိတ်လန့်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သုဝဏ္ဏပါတိယာ-
ရွှေခွက်၌၊ ဒိဗ္ဗဘောဇနဿ- နတ်ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ(ဖြည့်)၍၊
ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ အာဂန္တု- လာ၍၊ “ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ ဣဒံ
ဒိဗ္ဗဘောဇနံ- ဤနတ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဉ္ဇ- စားလော့”၊ ဣတိ- သို့၊
အာဟ- ပြောပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း (သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ တံ-
ထိုမဏိမေဓလာ နတ်သမီးကို၊ ဥလ္လောကေတွာ- မော်ကြည့်၍၊ “အဟံ-
ငါသည်၊ န ဘုဉ္ဇာမိ- မစားပါ၊ (အဟံ) ဥပေါသထိကော- ဥပုသ်စောင့်သုံး
သူသည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိက္ခိပိတွာ- ပယ်မြစ်၍၊ တံ-
ထိုမဏိမေဓလာနတ်သမီးကို၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလိုသည်၊ (ဟုတွာ) “ယံ
တွံ ။ပ။ မာနုသီ နူ”တိ- “ယံတွံ ။ပ။ မာနုသီ နူ” ဟူသော
ဤဂါထာကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ယံ တွံ- အကြင်သင်သည်၊ သုခေန- ချမ်းသာ
စွာ၊ မံ- ငါ့ကို၊ အဘိသမေက္ခသေ- ကြည့်၍၊ (အဘိ+သံပုဗ္ဗ၊
✓ဣက္ခ+တွာ တည်း၊ သေ- ကား နိပါတ်မျှသာ၊) “တွံ- သင်သည်၊
ဘတ္တံ- ထမင်းကို၊ ဘုဉ္ဇဿု- စားလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ မံ- ငါ့ကို၊
ဝဒေသိ- ပြောဆို၏။ မဟာနုဘာဝေ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊
နာရိ- အမျိုးသမီး၊ တံ- သင့်ကို၊ ပုစ္ဆာမိ- မေးပါ၏၊ တွံ-သင်သည်၊
ဒေဝီ- နတ်သမီးသည်။ အသိ န- ဖြစ်လေသလော၊ ဥဒ- ထိုသို့မဟုတ်၊
မာနုသီ- လူအမျိုးသမီးသည်၊ အသိ န- လော။

သာ- ထိုမဏိမေဓလာနတ်သမီးသည်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း
(သင်္ခပုဏ္ဏား)အား၊ ပဋိဝစနံ- စကားတုံ့ကို (တုံ့ပြန်ပြောဆိုအပ်သော စကား
ကို)၊ ဒေန္တိ- ပေးလိုသည် ဖြစ်၍၊ “ဒေဝီ အဟံ သင်္ခံ။ ပ။ မနသာ’-
ဘိပတ္တိတ”န္တိ- “ဒေဝီ အဟံ သင်္ခံ။ ပ။ မနသာ’ဘိပတ္တိတံ” ဟူသော၊
ဣမာ ဂါထာ- ဤဂါထာ တို့ကို၊ အဘာသိ-ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ သင်္ခ - သင်္ခပုဏ္ဏား၊ ဒေဝီ - နတ်သမီးဖြစ်သော၊
မဟာနုဘာဝါ - ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ သာဂရဝါရိမဇ္ဇေ - သမုဒ္ဒ
ရာအလယ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဣဓ - ဤအရပ်သို့၊ အာဂတာ - ရောက်ရှိ
လာသော၊ အနုကမ္ပိကာ - အစဉ်သနားကြင်နာ စောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်
တတ်သော၊ နော စ ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ - ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်လည်း မရှိ
သော၊ အဟံ - ငါသည်၊ တဝေဝ - သင်၏သာလျှင်။ အတ္တာယ - အကျိုး
ငှာ၊ ဣဓ - ဤအရပ်သို့၊ အာဂတာ - ရောက်ရှိလာသည်၊ အသ္မိ -
ဖြစ်၏။

သင်္ခ - ဏ္ဍား၊ ဣဓ - ဤအရပ်၌၊ အနုပါနံ - ထမင်း၊ အဖျော်သည်
လည်းကောင်း၊ သယနာသနဉ္စ - အိပ်ရာ၊ နေရာသည်လည်းကောင်း၊
နာနာဝိဓာနိ - အထူးထူးအပြားပြား များကုန်သော၊ ယာနာနိ - ယာဉ်တို့
သည် လည်းကောင်း၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏။) တုယံ - သင်သည်၊ ယံ
ကိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုကို၊ မနဿာ - စိတ်ဖြင့်၊ အဘိပတ္ထိတံ - တောင့်တ
အပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ အဟံ - သည်၊ တေ - အား၊ သဗ္ဗဿ - အလုံးစုံကို၊
ပဋိပါဒယာမိ - ပေးကမ်းပါ၏။ (ပတိ ✓ပဒ+ဏယ+မိ) တစ်နည်း။
အဟံ - သည်၊ တေ - သင့်ကို၊ (ကာရိတံ) သဗ္ဗဿ - အလုံးစုံကို၊
(ဓာတ်ကံ) ပဋိပါဒယာမိ - သိစေပါ၏။ (ပဒ ဂတိယံ၊ ပဒဓာတ်သည်
ဂတိအနက်၌ ဖြစ်၏။ ဤ၌ ဉာဏဂတိ တည်း။)။

တံ - ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ - ကြား၍၊ မဟာသတ္တော - ဘုရား
အလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ “အယံ ဒေဝဓီတာ - ဤနတ်သမီးသည်၊
သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ - သမုဒ္ဒရာရေပြင်၌၊ မယံ - ငါ့အား၊ ဣဒန္တိဒန္တ - ဤမည်ဤမည်
သော အရာကို၊ ဒမ္မိ - ပေး၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒတိ - ပြော၏၊ ယဉ္စ -
အကြင်အရာဝတ္ထုကိုလည်း၊ ဧသာ - ထိုနတ်သမီးသည်၊ မယံ - ငါ့အား ၊
ဒေတိ - ပေး၏၊ တမ္မိ - ထိုအရာဝတ္ထုသည်လည်း၊ မမ - ငါ၏၊ ပုညေနေဝ -
ကောင်းမှုကြောင့်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ တံ ပုညံ - ထိုကောင်းမှုကို၊
အယံ ဒေဝဓီတာ - သည်၊ ဇာနာတိ န ခေါ - သိလေသလော၊ ဥဒါဟု -
သို့မဟုတ်၊ န ဇာနာတိ န ခေါ - မသိလေသလော၊ တာဝ - ရှေးဦးစွာ၊
နံ - ထိုနတ်သမီးကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ - မေးဦးအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ -

ကြံ၍၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလိုသည်ဖြစ်၍၊ “ယံ ကိဉ္စိ ယိဋ္ဌဉ္စ ॥ပ॥ အယံ ဝိပါကော” တိ- “ယံကိဉ္စိ ယိဋ္ဌဉ္စ ॥ပ॥ အယံ ဝိပါကော” ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး။

ဂါထာအနက်။ ။ သုဂတ္တော- ပြေပြစ်လှပသော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသော၊ သုဿောဏိ- အချိုးအစားကျနသော တင်လည်းရှိသော၊ သုဗ္ဗုရု- လှပသောမျက်ခုံးနှင့်ပေါင်လည်းရှိသော၊ ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ- သွယ်လျသေး ငယ်သော ခါးလည်းရှိသော၊ (ဒေဝဓီတေ- နတ်သမီး၊) တံ- သင် သည်၊ မယံ- ငါ့အား၊ ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ယိဋ္ဌဉ္စ- ဒါန၏ အစွမ်းဖြင့် ပူဇော်အပ်သော ပူဇော်ဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟုတဉ္စ- ပင့်ဖိတ်ယူဆောင်၍ ပူဇော်ခြင်း၊ ဧည့်သည်အလိုငှာ ပူဇော်ခြင်း၏ အစွမ်း ဖြင့် ပေးလှူအပ်သော အလှူကိုလည်းကောင်း၊ (အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီ၊) (ဟိယု၊ဇ္ဇ- ဩ၊ ပြုလော အ-ဣ နှင့်အညီ ဩ- ဝိဘတ်ကို ဣ- ပြု)။ တံ- သည်၊ နော- ငါတို့၏၊ သဗ္ဗဿ- အလုံးစုံသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု၌၊ ဝါ- ကို၊ ဣဿရာ- အစိုးရ၏၊ မေ- ငါ၏၊ အယံ ဝိပါကော- ဤ(မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ ထောက်တည်ရာ ရသော) အကျိုး သည်၊ ကိဿ ကမ္မဿ- အဘယ်ကံ၏၊ ဝိပါကော- အကျိုးနည်း။

(ဌ။ ၃၃။) တတ္ထ- ထိုဂါထာပါဠိ၌၊ ယိဋ္ဌန္တိ- ယိဋ္ဌဟူသည်ကား၊ ဒါနဝသေန- ဒါန၏အစွမ်းဖြင့်၊ ယဇိတံ- ပူဇော်အပ်သောအလှူတည်း။ ဟုတန္တိ- ဟုတံ ဟူသည်ကား၊ အာဟုနပါဟုနဝသေန- ပင့်ဖိတ်ယူဆောင်၍ ပူဇော်ခြင်း၊ ဧည့်သည်အတွက် ပူဇော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူ အပ်သော အလှူတည်း။ သဗ္ဗဿ နော ဣဿရာ^၁ တွန္တိ- သဗ္ဗဿ နော ဣဿရာ တံ ဟူသည်ကား။ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ သဗ္ဗဿ- အလုံးစုံသော၊

၁။ သဗ္ဗဿ နော ဣဿရာ။ ။ ဣဿရာသဒ္ဒါ၏ အယုဉ်ဖြစ်၍ သဗ္ဗဿ- ၌ ဆဋ္ဌိ သ- ကို ကမ္မတ္ထသမ္ပန်သည်။ “ဣန္ဒ ဣဿရာ၊ ယုဉ်လတ်က၊ ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌိ” နှင့် အညီ ဖြစ်သည်။ သာမိဿရာဓိပတိ စသောသုတ်နှင့်အညီ သတ္တမုတ္တလည်း သမ္ပန်နိုင် သည်။ ၎င်းပြင် “သဗ္ဗဿ- အလုံးစုံသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏၊ ဣဿရာ- အရှင်သခင်တည်း” ဟု သာမုတ္တလည်း သမ္ပန်နိုင်ရာပါသည်။

ပုညကမ္မဿ - ကောင်းမှု၌၊ ဝါ - ကို၊ ဣဿရာ - အစိုးရ၏။ “အယံ - ဤအကျိုးသည်၊ ဣမဿ - ဤကောင်းမှု၏၊ ဝိပါကော - အကျိုးတည်း၊ အယံ - သည်၊ ဣမဿ - ၏၊ ဝိပါကော - တည်း”။ ဣတိ - သို့၊ ဗျာကရိတုံ - ပြောဆို ဖြေကြားခြင်းငှာ၊ သမတ္တာ - စွမ်းနိုင်၏။ သုဿောဏီ^၁တိ - သုဿောဏီဟူသည်ကား၊ သုန္ဒရဗေနေ - ကောင်းသော တင်ရှိသော။ သုပ္ပုရ^၂တိ - သုပ္ပုရ ဟူသည်ကား၊ သုန္ဒရေဟိ - ကောင်းကုန် သော၊ ဘမုကေဟိ စ - မျက်ခုံးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဦရူဟိ စ - ပေါင်တံတို့ နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတေ - ပြည့်စုံသော။ ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ^၃တိ - ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ ဟူသည်ကား၊ ဝိလဂ္ဂတနမဇ္ဈေ - သွယ်လျသေးငယ်သော ခါးရှိ

၁။ သုဿောဏီ။ ။ ဤ၌ သု+သောဏီပုဒ် ဖြစ်သည်။ ယင်းပုဒ်ကို ဤအဋ္ဌကထာ၌ “သုန္ဒရဗေနေ”ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ယင်းအဖွင့်အရ သု- ဥပသာရ ပုဒ်သည် သုန္ဒရတ္ထ၊ သောဏီ- သဒ္ဒါသည် ဗေဒနအနက်ဟော နာမ်ပုဒ်တည်း။ ဗေဒနသဒ္ဒါသည် တင်ပါးအနက်ဟော ဖြစ်သည်။ အဘိဓာန်၌ “ဗေဒနံ တု နိတဗ္ဗော စ၊ သောဏီ စ ကဋ္ဌိ နာရိယံ” ဟု တင်းပါးအနက်ဟော ပရိယာယ်လေးပုဒ် ထုတ်ပြ လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် “သုဿောဏီ”ကို “သုန္ဒရာ သောဏီ ယဿာတိ သုဿောဏီ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ အာလုပ်အရာ ဖြစ်၍ ဘောတိ ဣတ္ထိကဲ့သို့ သုဿောဏီ-ဟု ရသေ့ဖြင့် ရှိသည်။ အချိုးအစား ကျနလှပသည့် တင်ပါးရှိသော နတ်သမီးဟူလို။

၂။ သုပ္ပုရ။ ။ ဤ၌ သု+ဘ+ဦရ ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌကထာဆရာက သု-ကို သုန္ဒရေဟိ ဟု ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် သု- ဥပသာရသည် သုန္ဒရတ္ထ၊ ကောင်းမြတ်လှပ သောဟူ၏။ ဘ- ကို ဘမုကေဟိ ဟု ဖွင့်သဖြင့် ဘ- သည် ဘမုက အဓိပ္ပာယ်ဆောင် သည်။ မျက်ခုံး ဟူ၏။ ပိယသုညကရဏ ကို ပိသုဏ ဟု စကားလုံးချို့ထား (ချွေတာထား)သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဘမုက ဟု ဆိုလိုလျက် ဥတ္တရလောပနိရတ္တိနည်း အရ မှနှင့်ကကို ခြေ၍ စကားလုံးချွေတာသောအားဖြင့် “ဘ”ဟု ဆိုသည်။ ဦရကို ဦရဟိ စ (သမန္နာဂတေ)ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ဦရသဒ္ဒါ ပေါင်ဟောတည်း။ ယင်းပုဒ်များကို ဝိဂ္ဂဟပြုသော် “ဘမုကော စ ဦရ စ ဘမုကူရ (ဘူရ)”ဟု ဦးစွာ ဒွန်သမာသံတွဲ၊ ပြီးမှ “သုန္ဒရာ ဘူရ ယဿာတိ သုပ္ပုရ” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံဆိုရာ၏။ ဗ-ကား ဒွေးဘော်တည်း။ လှပသော မျက်ခုံးနှင့်ပေါင်ရှိသော နတ်သမီးဟူလို။

၃။ ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ။ ။ ဤ၌ ဝိလဂ္ဂ+မဇ္ဈ နှစ်ပုဒ်တွဲစပ်ထားသည်။ ဝိလဂ္ဂ၌ ဝိ ✓လဂ+တ တည်း။ လဂဓာတ်သည် သင်္ဂ ကပ်ငြိခြင်းအနက်ဟော ဖြစ်သည်။ လုံခြည်၊ ထာဝီစသည်တို့

သော။ (ဒေဝဓီတေ ဌံ စပ)။ ကိဿ မေတိ- ကိဿ မေ ဟူသည်ကား၊
 ယေန- အကြင်ကံကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌေ- ထောက်ရာ
 တည်ရာမရှိသော၊ မဟာသမုဒ္ဒေ- မဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ ပတိဌံ- ထောက်ရာ
 တည်ရာကို၊ လဘာမိ- ရ၏၊ မယာ- ငါသည်၊ ကတကမ္မေသု- ပြုအပ်
 သော ကံတို့တွင်၊ တဿ ကတရကမ္မဿ- ထိုအဘယ်မည်သော ကံ၏၊
 အယံ ဝိပါကော- ဤအကျိုးသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း၊) ဣတိ-
 ဤကား ဂါထာ၏ အနက်တည်း။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တ- ကြားရ၍၊ ဒေဝဓီတာ- နတ်သမီးသည်၊
 “အယံ ဗြာဟ္မဏော- ဤပုဏ္ဏားသည်၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ယံ ကုသလ
 ကမ္မံ- အကြင်ကုသိုလ်ကံကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ တံ ကမ္မံ- ထိုကုသိုလ်
 ကပိဋိ(ဝတ်ဆင်)ရာ ခါး ဟု ဆိုလိုဟန်ရှိသည်။ မဇ္ဈ- သဒ္ဓါလည်း ခန္ဓာကိုယ် အလယ်ပိုင်း
 ရှိ ခါးကိုပင် ဟောသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိလဂ္ဂတိ ဧတ္တာတိ ဝိလဂ္ဂေါ၊ မဇ္ဈေ ဘဝေါ
 မဇ္ဈော၊ ဝိလဂ္ဂေါ မဇ္ဈော ယဿာတိ ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈော၊ (ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ) ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍
 လုံခြည်၊ ထဘီ စသည်တို့ ဝတ်ဆင်ရာ ခန္ဓာကိုယ်အလယ်ပိုင်း ခါးရှိသူကို ယူရမည်
 ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေတိ ဝိလဂ္ဂတနမဇ္ဈေ ဟု “တန”
 သဒ္ဓါ ဖြည့်စွက်၍ ဖွင့်ဆိုထားသဖြင့် သာမန်ခါးရှိသူကို မဆိုလိုဘဲ သေးသွယ်သော
 ခါးရှိသော နတ်သမီးကို (အရာဌာနအားလျော်စွာ) ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်
 ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေဟူသည် သေးသွယ်သော ခါးရှိသော မဏိမေဓလာနတ်သမီးကို ခေါ်ဝေါ်
 သုံးစွဲသော အာလုပ်ပုဒ်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။

ဇာတကပါဠိ၊ ပထမအုပ် ၂၀၆-၌ သုဗ္ဗမု ဟု ပါရှိသည်။ ယင်း၏ အဋ္ဌကထာ၌
 ထိုပုဒ်ကို သုန္ဓရဘမုကေ ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ယင်းအလို “သုန္ဓရော ဘမု ယဿာတိ
 သုဗ္ဗမု” ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုသည်။ ကောင်းသော (လှပသော) မျက်ခုံးရှိသော နတ်သမီးကိုပင်
 အရကောကံရ၏။ (ဘမု သဒ္ဓါ ပုံလိင်၊)

ဤ၌ စောဒနာဖွယ်ရှိပါသည်။ ဇာတကပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာလည်း ဆဋ္ဌမူ၊
 စရိယာပိဋကလည်း ဆဋ္ဌမူပင် ဖြစ်၍ ပါဠိမူ တစ်ပြေးညီသာ ရှိသင့်သည်(မူမကွဲသင့်
 သည်) မဟုတ်ပါလော ဟူ၏။ အဖြေကား ဇာတကပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာကို သုတ်သင်
 ပြင်ဆင်သည့် အဖွဲ့က တစ်ဖွဲ့၊ စရိယာပိဋကကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်သည့် အဖွဲ့က တစ်ဖွဲ့
 ဖြစ်၍ ပဋိဝိသောဓက၊ ဩသာနသောဓကအဖွဲ့တို့၏ ဆန္ဒချင်း မတူကြသောကြောင့်
 မူကွဲနေခြင်း ဖြစ်ရာပါသည်။

ကံကို၊ န ဇာနတ်- မသိ၊ ဣတိ သညာယ- ဤအမှတ်သညာဖြင့်၊
ပုစ္ဆတိ မညေ- မေးဟန်ရှိ၏၊ နံ- ထိုပုစ္ဆာကို၊ (ကတကမ္မံ- ပြုအပ်သော
ကုသိုလ်ကံကို)၊ ကထေဿာမိ- ပြောဆိုပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
(စိန္တေတွာ- ကြံ၍)၊ နာဝါဘိရဟနဒိဝသေ- လေ့စီးသောနေ့၌၊ ပစ္စေက-
ဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား၊ ဆတ္တုပါဟနဒါနပုညမေဝ- ထီးနှင့်ဖိနပ်
လှူဒါန်းသော ကောင်းမှုသည်ပင်၊ တဿ- ထို(မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ ထောက်ရာ
တည်ရာ ရခြင်းဟူသော) အကျိုး၏၊ ကာရဏံ- အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-
သို့၊ ကထေန္တိ- ပြောလိုသည်ဖြစ်၍၊ “ဃမ္မေ ပထေ ။ပ။ တဝံဇ္ဇာ”တိ-
“ဃမ္မေ ပထေ ။ပ။ တဝံဇ္ဇာ” ဟူသော၊ ဂါထံ- ဂါထာကို၊ အာဟ-
ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ သင်္ခ- သင်္ခအမည်ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏ- ပုစ္ဆာ၊
(တွံ- သင်သည်၊) ဃမ္မေ- နွေဥတုကာလဖြစ်၍ ပူလောင်သော၊ ပထေ-
လမ်းပေါ်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇပါဒံ- သဲပူတို့သည် ထိခိုက်အပ်သောခြေရှိသော၊
တသိတံ- ရေမွတ်သိပ်နေသော (ရေဆာနေသော)၊ ကိလန္တိ- ပင်ပန်း
နွမ်းနယ်နေသော၊ ဧကဘိက္ခံ- တစ်ပါးသောပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ ဥပါဟနာ-
နိ- ဖိနပ်တို့ကို၊ ပဋိပါဒယီ- စွပ်လှူပေးခဲ့ပြီ၊ တဝံ- သင်၏၊ သာ
ဒက္ခိဏာ- ထိုဖိနပ်အလှူသည်၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ကာမဒုဟာ- လိုအပ်ရာ
မှန်သမျှကို ပြည့်စေပါ၏၊ ဝါ- ပေးပါပေ၏။ (ဒုဟဓာတ် ပူရဏတ္ထံ)

၁။ ပဋိပါဒယီ။ ။ ပတိ ✓ပဒ+ဏယ+ဩ တည်း။ ဩ ကို ကွစိ ဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့်
ဣပြ၊ ၄င်း ဣကို ဆန္ဒာနရက္ခဏ၊ သုခုစ္စာရဏအကျိုးငှာ ဤဒီဃပြုထားသည်ဟု
ယူရာ၏။ “ဤ” ဝိဘတ်ဟုဆိုက ဤနေရာနှင့် မလျော်။ ဤ၌ကား နတ်သမီးက
သင်္ခပုစ္ဆာအား ပြောသောအရာ ဖြစ်သည်။ “ဗြာဟ္မဏ”ဟု အာလုပ်ပုဒ်ကို သုံးထားပြီး
ဖြစ်၍ ကတ္တားကိုမူ နာမယောဂကတ္တား မသုံးသင့်တော့ပါ။ တုမှယောဂကတ္တား “တွံ”
ဟု သုံးမှသာ နည်းထုံးကျမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကြိယာပုဒ်ရှိ အာချာတ်ဝိဘတ်လည်း
“တွံ”ကတ္တားနှင့် လျော်အောင် မဇ္ဈိမပုရိသ်ဝိဘတ် ရှိရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ပဋိပါဒယီ
၌ အဇ္ဇတနိ “ဤ” ဝိဘတ်ဟု (ဤတွင်) မယူဘဲ “ဩ” ဝိဘတ်ဟု ယူထားခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။ (ဟိယျံဇ္ဇ ဩ၊ ပြုလော အ၊ ဣ၊) ပဋိပါဒယီ- ရောက်စေပြီ၊ (သဒ္ဓတ္ထ)
စွပ်ပေး၊ ဝတ်ပေးပြီ၊ (အဓိပ္ပာယ်တ္ထ) ပေးလှူပြီ၊ (ဝေါဟာရတ္ထ)။

(ဋ္ဌ။ ၃၃။) တတ္ထ- ထိုဂါထာပါ၌၊ ဧကဘိက္ခုန္တိ- ဧကဘိက္ခုဟူသော စကားကို၊ ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ။ ဥပ္ပဇ္ဈပါဒန္တိ- ဥပ္ပဇ္ဈပါဒ်ဟူသည်ကား၊ ဥဏှဝါလုကာယ- ပူသော သဲသည်၊ ဗုဒ္ဓပါဒ်- ထိခိုက်အပ်သော ခြေရှိသော၊ ဝိဗာဓိတပါဒ်- နာကျင်သော ခြေရှိသော။ (ဧကဘိက္ခုန္တိ စပ်။) ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ တသိတန္တိ- တသိတံဟူသည်ကား၊ ပိပါသိတံ- ရေမွတ်သိပ်(ဆာလောင်)နေသော။ ပဋိပါဒယီ- တိ- ပဋိပါဒယီ ဟူသည်ကား၊ ပဋိပါဒေသိ- ရောက်စေ၏၊ ဝါ- လှူ၏။ ယောဇေသိ- ယှဉ်စပ်စေ၏၊ ဝါ- စွပ်ပေး၏။ (ဖိနပ်ကို ခြေထောက်၌ စွပ်ပေးသည်ဟူလို၊) ကာမဒုဟာတိ- ကာမဒုဟာဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗကာမဒါယိကာ- အလုံးစုံ အလိုရှိရာကို ပေးတတ်၏။ ဝါ- လိုချင်မှု အားလုံးကို ပေးတတ်၏။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ- ကြား၍၊ မဟာသတ္ထော- ဘုရားအလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ “ဧဝရူပေပိ- ဤသို့သဘောရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အပ္ပတိဋ္ဌေ- ထောက်ရာတည်ရာ မရှိသော၊ မဟာသမုဒ္ဒေ- မဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ မယာ- ငါသည်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သော၊ ဆတ္တုပါဟနဒါနံ- ထီးနှင့်ဖိနပ်အလှူသည်၊ မမ- ငါ့အား၊ သဗ္ဗကာမဒေ နာမအလုံးစုံ အလိုရှိရာကို ပေးတတ်သည်မည်သည်၊ ဇာတံ- ဖြစ်ပြီ၊ သုဒိန္နံ- ကောင်းစွာ ပေးလှူအပ်သောအလှူသည်၊ အဟော- ဪ... အံ့ဖွယ်ရှိစွတကား။ တစ်နည်း။ အဟော သုဒိန္နံ- ဪ... ကောင်းစွာ ပေးလှူအပ်သော အလှူ ဖြစ်ပါပေစွတကား။ ဣတိ- သို့၊ တုဋ္ဌစိတ္တော- နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) “သာ ဟောတု နာဝါ ။ပ။ ပါပယဿူ”တိ- “သာ ဟောတု နာဝါ ။ပ။ ပါပယဿူ” ဟူသော၊ ဂါထံ- ဂါထာကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဒေဝဓီတေ- နတ်သမီး၊ သာ နာဝါ- ထိုလှေ(သင်္ဘော)သည်၊ ဖလကူပပန္နာ- ပျဉ်ချပ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်။

အနဝဿုတာ- ရေတို့ဖြင့် မစိုစွတ်သည်။ (လှေအတွင်း ရေဝင်မှု မရှိ၍
 ရေမစိုဘဲ ခြောက်သွေ့နေသည် ဟူလို)။ ဧရကဝါတယုတ္တာ- လှေကို
 ကောင်းစွာ ဆောင်ယူ၍ သွားနိုင်သော လေနှင့်ယှဉ်သည်။ ဝါ-
 ဖြောင့်မတ်စွာသွားသော လေနှင့်ယှဉ်သည်။ ဟောတု- ဖြစ်စေသတည်း။
 ဧတ္ထ- ဤမဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ အညဿ- အခြားသော၊ ယာနဿ-
 ယာဉ်၏။ ဘူမိ- တည်ရာမြေသည်။ န ဟိ- မရှိသည်သာ၊ အဇ္ဇေဝ-
 ယနေ့ပင်လျှင်၊ မံ- ငါ့ကို၊ မောဠိနိ-မောဠိနီမြို့သို့၊ (တံ- သင်သည်။)
 ပါပယဿု- ရောက်စေပါလော့၊ ဝါ- ပို့ပါလော့။

(၄။ ၃၄။) တတ္ထ- ထိုဂါထာပါဠိ၌၊ ဖလကူပပန္နာတိ- ဖလကူပ-
 ပန္နာ ဟူသည်ကား၊ မဟာနာဝတာယ- ကြီးသောလှေ၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 ဗဟူဟိ- များစွာကုန်သော၊ ဖလကေဟိ- ပျဉ်ချပ်တို့နှင့်၊ ဥပေတာ-
 ပြည့်စုံသည်။ ဥဒကပ္ပဝေသနာဘာဝေန- ရေဝင်ခြင်း၏ မရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ အနဝဿုတာ- မစိုစွတ်သည်။ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊
 ဂဟေတွာ- ယူဆောင်၍၊ ဂမနကဝါတေန- သွားသောလေနှင့်။ (ယုတ္တတ္တာ-
 ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဧရကဝါတယုတ္တာ- ဖြောင့်မတ်စွာသွားသော
 လေနှင့်ယှဉ်သည်။

(၄။ ၃၄။) ဒေဝဓီတာ- နတ်သမီးသည်၊ တဿ- ထိုဘုရား
 အလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)၏။ ဝစနံ- စကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌာ-
 ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်။ (ဟုတွာ) ဒီဃတော- အလျားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဥသဘံ-

၁။ ဧရကဝါတယုတ္တာ။ ။ ဧရက+ဝါတ+ယုတ္တာ သုံးပုဒ်တွဲစပ်သော သမာသ်ပုဒ်
 တည်း။ ဤတွင် ဧရက၌ ✓ဣ+ရကဏ် ဖြစ်သည်။ ဣဓာတ်သည် ဂမန အနက်ဟော။
 ထို့ကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဧရကဝါတကို ဂမနကဝါတေနဟု အဋ္ဌကထာဆရာ
 ဖွင့်ဆိုသည်။ ဧတိ ဂစ္ဆတိတိ ဧရကော၊ ဧတိ ဂစ္ဆတိ- ကောင်းစွာ သယ်ဆောင်သွားတတ်
 ၏။ ဣတိ၊ ဧရကော- မည်၏။ ဧရကော စ သော ဝါတော စာတိ ဧရကဝါတော၊
 ကောင်းစွာ သယ်ဆောင်သွားတတ်သော လေ၊ ဧရကဝါတေန ယုတ္တာ ဧရကဝါတ-
 ယုတ္တာ။ (နာဝါ)ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုရာ၏။ ဧရကသဒ္ဒါ ပြိန်း(ပိန်း)မြက်၊ ကောင်းစွာ
 သယ်ဆောင်သွားတတ်သော လေဟူသော အနက်နှစ်ချက်တွင် ဤ၌ ဒုတိယအနက်ကို
 ယူပါ။

ရှစ်ဥသဘာရှိသော၊ ဝိတ္တာရတော- အနံအားဖြင့်၊ စတုဥသဘံ- လေးဥသဘာရှိသော၊ ဂမ္ဘီရတော- အစောင့်အားဖြင့်၊ ဝိသတိယဋ္ဌိကံ^၁- တာ ၂၀ ရှိသော၊ သဗ္ဗရတနမယံ- အလုံးစုံ ရတနာဖြင့်ပြီးသော၊ နာဝံ- လှေ(သင်္ဘော)ကို၊ မာပေတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ ဣန္ဒနီလရဇတသုဝဏ္ဏမယာဒီနိ- ပတ္တမြားညို၊ ငွေ၊ ရွှေစသည်တို့ဖြင့် ပြီးကုန်သော၊ ကူပဖိယာရိတ္တယုတ္တာနိ- ရွက်တိုင် (လင်းယင်တိုင်)၊ တက်(လှော်တက်၊ ခပ်တက်၊ တက်မ)၊ ထိုးဝါးတို့နှင့် ယှဉ်သည်တို့ကို၊ နိမ္မိနိတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ သတ္တန္တံ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ရတနာနံ- ရတနာတို့ဖြင့်၊ ပုရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဗြာဟ္မဏံ- သင်္ခပုဏ္ဏားကို၊ အာလိဂေတွာ- လည်ဖက်၍၊ နာဝံ- လှေ(သင်္ဘော)သို့၊ ဝါ- ကို၊ အာရောပေသိ- တက်စေပြီ၊ ဝါ- တင်ပေးပြီ။ အဿ- ထိုသင်္ခပုဏ္ဏား၏။ ဥပဋ္ဌာကံ ပန- အလုပ်အကျွေးယောက်ျားကိုကား၊ န ဩလောကေသိ- မကြည့်ပြီ။ ဗြာဟ္မဏော- သင်္ခပုဏ္ဏားသည်၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ကတကလျာဏတော- ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုမှ၊ တဿ- ထိုအလုပ်အကျွေး ယောက်ျားအား၊ ပတ္တိ- အဖို့ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ သော- ထိုအလုပ်အကျွေး ယောက်ျားသည်၊ အနုမောဒိ- ဝမ်းမြောက်နုမော် သာဓုခေါ်လေပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဒေဝဓိတာ- နတ်သမီးသည်၊ တမ္ပိ- ထိုအလုပ်အကျွေး ယောက်ျားကိုလည်း၊ အာလိဂေတွာ- လည်ဖက်၍၊ နာဝါယ- လှေ(သင်္ဘော)၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ တံ နာဝံ- ထိုလှေ(သင်္ဘော)ကို၊ မောဠိနိနဂရံ- မောဠိနိမြို့သို့၊ နေတွာ- ဆောင်၍၊ ဗြာဟ္မဏဿ- သင်္ခပုဏ္ဏား ၏။ ဃရေ- အိမ်၌၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏။ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ- နေရာအရပ်သို့သာလျှင်၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ “သာ တတ္ထ ဝိတ္တာ ။ပ။ သာဓုရမ္မံ” နှီး “သာ တတ္ထ ဝိတ္တာ ။ပ။ သာဓုရမ္မံ” ဟူ၍ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ ဝိသတိယဋ္ဌိကံ။ ။ ခုနစ်တောင်သည် တစ်တာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တာ ၂၀ ၌ အတောင် ၁၄၀- ရှိသည်။ (၇×၂၀=၁၄၀)။ (ဓာန်။ ၁၉၆။)

ဂါထာအနက်။ ။ တတ္ထ- ထိုမဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ ဝိတ္တာ^၁- နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသော၊ (စိတ္တနောက်ပုဒ်အကျေကြံ)၊ သုမနာ- ကောင်းသော စိတ်ရှိသော၊ ပတိတာ^၂- ပီတီ၊ သုခတို့သည် ကပ်ရောက်အပ်သော၊ (သဒ္ဓတ္ထ)ဝါ- နှစ်သက်၊ ရွှင်လန်း၊ ဝမ်းမြောက်အပ်သော၊ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဝါ- ထင်ရှား ပေါ်လွင်သော၊ (ဝေါဟာရတ္ထ)၊ သာ- ထိုမဏိမေဓလာနတ်သမီးသည်၊ သုစိတ္တံ- လွန်စွာဆန်းကြယ်သော၊ နာဝံ- လေ့(သဘော)ကို၊ အဘိနိမ္မိနိတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ ပုရိသေန- အလုပ်အကျွေးယောက်ျားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ သင်္ခံ- သင်္ခပုဏ္ဏားကို၊ အာဒါယ- ခေါ်ဆောင်၍၊ သာဓုရမ္ပံ- သူတော် ကောင်းတို့ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော၊ ဝါ- အလွန်မွေ့လျော်ဖွယ် ဖြစ်သော၊ နဂရံ- မောဠိနီမြို့သို့၊ ဥပါနယီ- ပို့ဆောင်လေပြီ။

(၄။ ၃၄။) ဟိ- မှန်၏။ မဟာပုရိသဿ- ဘုရားအလောင်း(သင်္ခပုဏ္ဏား)၏၊ စိတ္တသမ္ပတ္တိယာ- ဒါနဇ္ဈာသယစိတ်ဓာတ်၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ၏၊ နိရောဓတော- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဠိတဘာဝေန စ- ထတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တသု- ခုနစ်ချက်ကုန်သော၊ စေတနာသု- ကုသိုလ်ဇောစေတနာတို့တွင်၊ အာဒိစေတနာ- အစဖြစ်သော ပဌမဇော စေတနာသည်။

၁။ ဝိတ္တာ။ ။ ဝိတ္တ+စိတ္တ။ စိတ္တနောက်ပုဒ်ကျေ၊ ဝိတ္တာ--- တုဠစိတ္တာ၊ (ထေရ၊ ၅။ ၂။ ၃၄၃) ဝိတ္တာ တုဠစိတ္တာ၊ (ဇာ၊ ၅။ ၇။ ၂၃၉) တို့နှင့်အညီ အနက်သမ္ပန် သည်။ ဝိတ္တံ စိတ္တံ ယဿာတိ ဝိတ္တာ ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုရာ၏။ နှစ်သက်အပ်သော စိတ်ရှိသော မဏိမေဓလာနတ်သမီးတည်း။

၂။ ပတိတာ။ ။ ပတိ+✓ဣ+တ။ ပတိပုဗ္ဗော ဣဂမနေ၊ တော။ ဓာန်၊ ဋီ ၇၂၄နှင့်အညီ ပတိပုဗ္ဗ ဣ ဓာတ်သည် သွားခြင်း ကပ်ရောက်ခြင်း အနက်၌ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း သဒ္ဓတ္ထသမ္ပန်သည်။ ပတိယတေ ဂစ္ဆိယတေတိ ပတိတာ ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုရာ၏။ “ချာတေ တု ဟဋ္ဌေ ဝိညာတေ၊ ပတိတံ ဝစ္စလိင်္ဂံ” ဟူသော ဓာန်၊ ၉၃၆။ ပတိတာတိ ပဟဋ္ဌာ- ဝိမာန၊ ၅။ ၃၁၆။ ပတိတေတိ တုဋ္ဌေ- သုတ္တနိ၊ ၅။ ၂။ ၂၀၃ စသည်တို့နှင့်အညီ အဓိပ္ပါယတ္ထသမ္ပန်သည်။ အထက်ပါဓာန်နှင့် “ချာတော ပတိတော ပညာတော- ဘိညာတော ပထိတော သုတော” ဓာန် ၇၂၄ နှင့်အညီ ဝေါဟာရတ္ထ သမ္ပန်သည်။ (တိပိဓာန်၊ တွဲ-၁၄၊ အပိုင်း- ၁ ကို ကြည့်ရာ၏။)

ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာ- ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယ ဇောစေတနာသည်။ (ဟုတွာ၊) အတိဉ္ဇဋ္ဌာရဖလာဝံ- အလွန် မွန်မြတ်သောအကျိုးရှိသည်သာလျှင်၊ ဇာတာ- ဖြစ်၏။ ဣဒမ္ပိ- ဤအကျိုးသည်လည်း၊ တဿ ဒါနဿ- ထိုအလှူ၏၊ အပ္ပမတ္တဖလံ- အနည်းငယ်မျှသော အကျိုးတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။ ဟိ- မှန်၏။ တံ ဒါနံ- ထိုအလှူသည် (ထီးနှင့်ဖိနပ်အလှူ တည်း၊) အပရိမာဏဖလံ- တိုင်းတာ၍ မရနိုင်လောက်အောင် များပြားသော အကျိုးရှိ၏။ ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက် အဦဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တေနောဝါဟံ ။ပ။ အဒါသဟ”န္တိ- “တေနောဝါဟံ ။ပ။ အဒါသဟ”ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်) ဂုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၁၉။ တေနော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါထက်ပင်၊ သတဂုဏတော- အဆအရာမက၊ အဟံ- ငါ(သင်္ခပုဏ္ဏား)သည်၊ သုခုမာလော- နူးညံ့သိမ်မွေ့၏၊ သုခေမိတော- ချမ်းချမ်းသာသာ ကြီးပွားလာသူ(ကြီးပြင်းလာသူ)တည်း၊ အပိ စ- သို့သော်လည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဒါနံ- ဒါနပါရမီကို၊ ပရိပူရေန္တော- ဖြည့်ကျင့်လိုသည်ဖြစ်၍၊ တဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား၊ (အတ္တနော- မိမိ၏၊ သရီရဒုက္ခံ- ကိုယ်ဆင်းရဲမှုကို၊ အနုပေက္ခိတွာ- မရှုငဲ့ဘဲ၊ ဆတ္တုပါဟနံ- ထီးနှင့် ဖိနပ်ကို၊) အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၃၄။) တတ္ထ- ထိုဂါထာပါဠိ၌၊ တေနာတိ- တေန ဟူသည် ကား၊ တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါထက်၊ သတဂုဏ- တောတိ- သတဂုဏတော ဟူသည်ကား၊ သတဂုဏေန- အဆအရာအား ဖြင့်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အခါ၌၊ သင်္ခဘူတော- သင်္ခပုဏ္ဏားဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အဟံ- ငါသည်၊ သုခုမာလော- နူးညံ့သိမ်မွေ့၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊

၁။ အတိဉ္ဇဋ္ဌာရဖလာ စ။ ။ ဤ၌ စ- သဒ္ဓါဖြင့် ပေါင်းစရာ၊ ဆည်းစရာမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် နိဿယဟောင်းမူအတိုင်း အတိဉ္ဇဋ္ဌာရဖလာဝံ ဟု ပါဠိရှိခြင်းက သုန္ဒရတရ ဖြစ်ရာပါသည်။ ဤဝေ-ပါသောပါဠိဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ အင်္ဂါနှင့်ညီသော ဒါနသည် မွန်မြတ်သော အကျိုးကို မုချပေးသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေပါသည်။

သုခေမိတော သုခသံဝဇ္ဇော- ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးထွားသည်။ (ဟောတိ)။
 အပိ စ ဧဝံ သန္တေပိ- ဤသို့(ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးထွားသည်) ဖြစ်ပါသော်
 လည်း။ ဒါနံ- ဒါနပါရမီကို၊ ပရိပူရေန္တော- ဖြည့်လိုသည်။ (ဟုတွာ)။
 ဧဝံ- သို့၊ မယံ- ငါ၏၊ ဒါနပါရမီ- သည်၊ ပရိပူရေတု- ပြည့်စေသတည်း။
 ဣတိ- သို့၊ (မနသိကတွာ- နှလုံးသွင်း၍) တဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ-
 ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သရီရဒုက္ခံ- ကိုယ်ဆင်းရဲမှုကို၊
 အနုပေက္ခိတွာ- မရှုငဲ့မှု၍၊ ဆတ္တုပါဟနံ- ထီးနှင့် ဖိနပ်ကို၊ အဒါသိ-
 ပေးလှူခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ-
 ဒါနဇ္ဈာသယ၏၊ ဥဠာရဘာဝံ- မွန်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သတ္တာ-
 မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဝေဒေသိ- သိစေတော်မူပြီ။ ဝါ- ထင်ရှားပြ
 တော်မူပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်း(သင်္ခါပုဏ္ဏား)
 သည်လည်း၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ အမိတဓနဂေဟံ- မနှိုင်းယှဉ်အပ်
 သော စည်းပွားဥစ္စာတို့နှင့်ပြည့်စုံသောအိမ်၌၊ အဇ္ဈာဝသန္တော- အုပ်ချုပ်နေထိုင်
 လျက်၊ မတ္တာယ- အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော- လွန်စွာ၊ ဒါနာနိ-
 အလှူဒါနတို့ကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ရက္ခိတွာ-
 စောင့်ရှောက်၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်ကုန်ဆုံးချိန်၌၊ သပရိသော-
 မိမိ၏ပရိသတ်နှင့်တကွ၊ ဒေဝနဂရံ- နတ်ပြည်(မြို့)ကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေ
 ပြီ။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ- သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အခါက၊ ဒေဝဓီတာ- မဏိမေဓ
 လာ နတ်သမီးသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော- အာနန္ဒာ
 ထေရ်သည်၊ ပုရိသော- အလုပ်အကျွေးယောက်ျားသည်၊ (အဟောသိ)
 လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သင်္ခါဟူကဏ္ဍာ- သင်္ခါပုဏ္ဏားသည်၊
 (အဟောသိ)။

ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံး ရနိုင်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၃၅။) တဿ- ထိုသင်္ခါပုဏ္ဏား၏၊ သုဝိသုဒ္ဓနိစ္စသီလဥပေါသထ
 သီလာဒိဝသေန- ကောင်းစွာအထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော ငါးပါးသီလ၊

ဥပုသ်နေ့၌ ကျင့်သုံးအပ်သော ရှစ်ပါးသီလ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သီလပါရမီ- သီလပါရမီလည်းကောင်း၊ ဒါနသီလာဒီနံ- ဒါန၊ သီလ အစရှိသည်တို့၏၊ ပဋိပက္ခတော- ဆန့်ကျင်ဘက်မှ၊ နိက္ခန္တတ္တာ- ထွက် မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလဓမ္မဝသေန- ကုသိုလ်တရား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နေက္ခမ္မပါရမီ- နေက္ခမ္မပါရမီလည်းကောင်း၊ ဒါနာဒိနိပ္ပာဒနတ္ထံ- ဒါနအစရှိသည်ကို ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္တဿဟနဝသေန- အလွန်အား တက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟာသမုဒ္ဒ တရဏဝါယာမဝသေန စ- မဟာသမုဒ္ဒရာကို ကူးသော လုံ့လ၏ အစွမ်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယပါရမီ- ဝီရိယပါရမီလည်းကောင်း၊ တဒတ္ထံ- ထိုမဟာသမုဒ္ဒရာကို ကူးမြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဓိဝါသနခန္တိဝသေန^၁- အဓိဝါသနခန္တိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ခန္တိပါရမီ- ခန္တိပါရမီလည်းကောင်း၊ ပဋိညာန- ရူပပဋိပတ္တိယာ- ပဋိညာဉ်(ဝန်ခံမှု)အားလျော်စွာ ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ သစ္စပါရမီ- သစ္စပါရမီလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောအရာ(ပါရမီ)တို့၌၊ အစ- လသမာဓာနာဓိဋ္ဌာနဝသေန- မတုန်မလှုပ်ဆောက်တည်ခြင်း အဓိဋ္ဌာန်(စွဲစွဲမြဲမြဲ ရပ်တည်မှု)၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ- အဓိဋ္ဌာနပါရမီလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတဇ္ဈာသယဝသေန- အကျိုး စီးပွားကို အလိုရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မေတ္တာပါရမီ- မေတ္တာပါရမီလည်း ကောင်း၊ သတ္တ- သင်္ခါရကတဝိပ္ပကာရေသု- သတ္တဝါ၊ သင်္ခါရတို့သည် ပြုအပ်သော ဖောက်ပြန်မှုတို့၌၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝပုတ္တိယာ- အလယ်အလတ်

၁။ အဓိဝါသနခန္တိ။ ။ အဓိဝါသန+ခန္တိ = မိမိအပေါ်၌ တင်ထားခြင်းဟူသော+ သည်းခံခြင်းတရား။ သူတစ်ပါးတို့၏ မကောင်းသဖြင့် ပြုမှု၊ ဆိုမှုကို ဆန့်ကျင်ဘက်မပြုဘဲ မိမိအပေါ်၌သာ တက်ရောက်၍ နေစေခြင်း၊ တင်ထားခြင်း၊ သည်းခံခြင်း၊ အချမ်း၊ အပူ စသည်ကို သည်းခံခြင်းတရား။ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲကို သည်းခံနိုင်သော တရားတည်း။

ပရေသံ ဒုက္ကဋ္ဌံ ဒုရုတ္တဉ္စ ပဋိဝိရောဓာကရဏေန အတ္တနော ဥပရိ အာရောပေတ္တာ ဝါသနံ အဓိဝါသနံ၊ တဒေဝ ခန္တိတိ အဓိဝါသနက္ခန္တိ။ (ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၇၆။)

ဝသာပီယတေ ဝါသနံ၊ အဓိ ဥပရိ ဝါသနံ အဓိဝါသနံ၊ အဓိဝါသနမေဝ ခန္တိ အဓိဝါသနခန္တိဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

သဘော၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့်၊ ဥပေက္ခာပါရမီ- ဥပေက္ခာပါရမီလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပါရမီနံ- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့အား၊ ဥပကာရာ- နုပကာရေ- ကျေးဇူးပြု၊ ကျေးဇူး မပြုကုန်သော၊ ဓမ္မေ- တရားတို့ကို၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ အနုပကာရေ= (န+ဥပကာရေ)- ကျေးဇူးမပြုကုန်သော၊ ဓမ္မေ- တရားတို့ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဥပကာရဓမ္မေသု- ကျေးဇူးပြုသော တရားတို့၌၊ ပဝတ္တာပနပုရေစရာ- ဖြစ်စေသောအားဖြင့် ရှေ့သွားပြုသည်လည်းဖြစ်သော၊ သဟဇာတာ စ- အတူတကွဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပါယကောသလ္လဘူတာ- ဥပါယ်တံမျှ၌ လိမ္မာသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပညာ- ပညာဟု ဆိုအပ်သော၊ ပညာပါရမီ- ပညာပါရမီလည်းကောင်း၊ (လည်းကောင်းဟု အနက်ပေးခဲ့သော သီလပါရမီစသော သရူပပုဒ်များကို ဣမာပိ ပါရမီယော ၌ သရူပ+ သရူပဝန္တ၊ အစိတ်+ အပေါင်း စပ်ပါ)။ ဣတိ- သို့၊ ဣမာပိ ပါရမီယော- ဤပါရမီတို့ကိုလည်း၊ လဗ္ဘန္တိ- ရအပ်ကုန်၏။

ပန- ဆက်၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ- ဒါနအလိုဆန္ဒ၏၊ အတိဥဠာရ- ဘာဝေန- အလွန်များပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒါနပါရမီဝသေန- ဒါနပါရမီ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒေသနာ- ဒေသနာသည်၊ ပဝတ္တာ- ဖြစ်ပြီ။ စ- ဆက်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ- ဤသင်္ခရာဟူဏစရိယာ၌၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ- ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ဖြစ်သော အင်္ဂါတ္ထိစရိယာ၌၊ ဝုတ္တာ- ဟောအပ်ကုန်သော၊ မဟာကရုဏာဒယော- မဟာကရုဏာအစရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တဝုဏာ- ဘုရားအလောင်း၏ ဂုဏ်တို့ကို၊ ဣမာပိ- ဤသင်္ခရာဟူဏစရိယာ၌လည်း၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ပြထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဘောဂသုခံ- သုံးဆောင်မှုချမ်းသာကို၊ အနုပေက္ခိတွာ- မငဲ့ကွက်ဘဲ၊ မဟာကရုဏာယ- မဟာကရုဏာဖြင့်၊ “ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီကို၊ ပူရေဿာမိ- ဖြည့်ကျင့်ပေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ (မနသိကတွာ-

နှလုံးသွင်း၍) ဒါနသမ္ဘာရသံဟရဏတ္ထံ- ဒါန၏ အဆောက်အဦကို ယူဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သမုဒ္ဒတရဏံ- သမုဒ္ဒရာကို(လှေသင်္ဘောဖြင့်) ဖြတ်သန်းခြင်းလည်းကောင်း၊ တတ္ထ စ- ထိုသမုဒ္ဒရာ၌လည်း၊ သမုဒ္ဒပတိ- တဿပိ- (လှေသင်္ဘောပျက်၍) သမုဒ္ဒရာထဲ ကျရောက်စဉ်လည်း၊ ဥပေါ- သထာဓိဋ္ဌာနံ- ဥပုသ်စောင့်သုံးအဓိဋ္ဌာန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သီလဓဏ္ဍာ- ဘယေန- သီလကျိုးမည်မှ ကြောက်သဖြင့်၊ ဒေဝဓိတာယ- နတ်သမီးသည်၊ ဥပဂတာယပိ- (အာဟာရပေး၍) ကပ်ရောက်လာပါသော်လည်း၊ အာဟာ- ရာနာဟရဏံ- အစာအာဟာရကို မယူဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း (သင်္ခပုဏ္ဏား)၏၊ ဂုဏာ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဝက္ခမာနေသု- ဆိုအပ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ သေသစရိတေသု- ကြွင်းသောစရိယာတို့၌၊ ဣမိနာဝ နယေန- ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ဂုဏနိဒ္ဒါရဏံ- ဂုဏ်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုစရိယာ၌၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ- ထူးခြားချက်မျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ- ဆိုကုန်အံ့။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေတေ ။ပ။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော”တိ- “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေတေ ။ပ။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော” ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ (ဂါထာအနက် အင်္ဂုတ္တိ စရိယာအတိုင်းပင်)။

သင်္ခဗြာဟ္မဏစရိယာဝဏ္ဏနာ- သင်္ခဗြာဟ္မဏစရိယာ အဖွင့်သည်၊
နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။ ။

၃။ ကုရုရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၃၆။) ၂၀။ တတိယေ - သုံးခုမြောက်သော ကုရုရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣန္ဒပတ္တေ ပုရတ္တမေတိ - ဣန္ဒပတ္တေ
ပုရတ္တမေ ဟူသည်ကား၊ ဣန္ဒပတ္တနာမကေ - ဣန္ဒပတ္တ အမည်ရှိသော၊
ကုရုရဋ္ဌဿ - ကုရုတိုင်း၏၊ ပုရဝရေ - မြို့မြတ်၌၊ ဥတ္တမနဂရေ - မြတ်သော
မြို့၌၊ ရာဇာတိ - ရာဇာဟူသည်ကား၊ ဓမ္မေန - တရားသဖြင့်၊ သမေန -
အညီအညွတ်အားဖြင့်၊ စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ -
သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ပရိသံ - ပရိသတ်ကို၊ ရဉ္ဇေတိ - နှစ်သက်စေတတ်၏၊
ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ရာဇာ - ရာဇာမည်၏။ ကုသလေ ဒသဟုပါဂတောတိ -
ကုသလေ ဒသဟုပါဂတော ဟူသည်ကား၊ ဒသဟိ - ၁၀ - ပါးကုန်သော၊
ကုသလေဟိ - ကုသိုလ်တရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသည်၊
ဒါနာဒိဟိ - ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ဒသဟိ - ၁၀ - ပါးကုန်သော၊ ပုညကိရိယ -
ဝတ္ထုဟိ - ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့နှင့်၊ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ ဒသဟိ၊ ကုသလ -
ကမ္မပထေဟိ - ကုသလကမ္မပထတရားတို့နှင့်၊ ယုတ္တော - ယှဉ်သည်။
(ဟောမိ) ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၁။ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ။ ။ စတု+သင်္ဂဟ+ဝတ္ထု= လေးပါး+ချီးမြှောက်ခြင်း+
အကြောင်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရားလေးပါးကို စတူဟိ သင်္ဂဟ-
ဝတ္ထုဟိ ဟု ခေါ်သည်။

၁။ ဒါန = စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း၊

၂။ ပေယျဝဇ္ဇ = ချစ်ဖွယ်စကားပြောကြားခြင်း၊

၃။ အတ္ထစရိယာ = အကျိုးစီးပွားကို ပြုကျင့်ခြင်း၊

၄။ သမာနတ္တတာ = တန်းတူ(အဆင့်တူ)ထား ဆက်ဆံခြင်းတို့ ဖြစ်ပါ
သည်။ (အံ၊ ၁။ ၃၄၁။)

၂၁။ ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာတိ- ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာဟူသည်ကား၊ ကလိင်္ဂရဋ္ဌသင်္ခါတဝိသယာ- ကလိင်္ဂတိုင်းဟူသော ကျက်စားရာအရပ်ရှိကုန်သော၊ (ဝိသယသဒ္ဓါ ဂေါစရ ဒေသအနက်ဟော)၊ ဗြာဟ္မဏာ ဥပဂဉ္စ မန္တိ- ဗြာဟ္မဏာ ဥပဂဉ္စ မံ ဟူသည်ကား၊ ကလိင်္ဂရာဇေ- ကလိင်္ဂမင်းသည်၊ ဥယျောဇိတာ- တိုက်တွန်းအပ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ- ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ မံ- ငါ့ထံသို့၊ ဥပသင်္ကမိသု- အနီးအစပ် ချဉ်းကပ်လာကြကုန်ပြီ၊ (ခစားလာရောက်ကြကုန်ပြီ)၊ စ- ဆက်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ပန- အနီးအစပ် ချဉ်းကပ်လာပြီး၍ကား၊ အာယာစုံ မံ ဟတ္ထိနာဂန္တိ- အာယာစုံ မံ ဟတ္ထိနာဂံ ဟူသည်ကား၊ ဟတ္ထိဘူတံ- ဆင်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မဟာနာဂံ- မင်္ဂလာဆင်တော်မြတ်ကို၊ မံ- ငါ့ကို၊ အာယာစိသု- တောင်းကြကုန်၏။ (ယာစ ဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ်တည်း)၊ ခညန္တိ- ခညံဟူသည်ကား၊ နောယိတဗ္ဗသိရိသောဘဂ္ဂပတ္တံ- ပြည့်စုံစေအပ်သော ကျက်သရေ၊ တင့်တယ်သော အဖို့အစု (မြတ်သောတင့်တယ်ခြင်း) သို့ ရောက်သော၊ လက္ခဏသမ္ပန္နံ- လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော။ မင်္ဂလသမ္ပတန္တိ- မင်္ဂလ

၁။ ခညံ။ ။ ခည ဟူသည် ကျက်သရေ၊ လှပတင့်တယ်ခြင်း၊ ဘုန်း၊ ပညာ၊ စွမ်းရည်သတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသူတည်း။ ဤ၌မင်္ဂလာဆင်တော်ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ✓ဓန+ယ(ဏျ)။ ဓနတိ သမ္ပဇ္ဇတိတိ ခညော ဟု ကတ္တုသာဓကိဂ္ဂဟပြုရာ၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ၎င်း “ခည” ပုဒ်ကို “သမ္ပန္န” ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုထား၍ ကိတ်ပုဒ်ကြိကာ ကတ္တုသာဓကိဂ္ဂဟပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်း၊ ခည+ဏ။ ခညံ (သိရိပုညပညာသမ္ပဒါ) ဧတဿ အတ္ထိတိ ခညော၊ (ဟတ္ထိနာဂေါ)။ ကျက်သရေ၊ ဘုန်း၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုံခြင်းရှိသော မင်္ဂလာဆင်။ ဤသို့ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်လည်း ကြံနိုင်ရာပါသည်။

၁။ သိရိ(ကျက်သရေ)။ ။ သိရိ(ကျက်သရေ) ဟူသည်မှာ ရှေးကောင်းမှု၊ ယခုကောင်းမှုနှင့် ပညာတို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူလဋီကာ၌ “သိရိတိ ပညာပညာနံ အဓိဝစနန္တိ ဝဒန္တိ= သိရိဟူသည် ပညာနှင့် ကောင်းမှုတို့၏ အမည်တည်းဟု (ဆရာတို့) ဆိုကြသည်” ဟု ဖွင့်ဆိုပါသည်။ ဤအဖွင့်သည် ဥပစာအဖွင့်(တင်စားသော အဖွင့်) ဖြစ်သည်။ သိရိအရ ပညာ ပုညတို့အပြင် ယသ(ကိတ္တိ) ဝိဘဝ ပရိဝါရ ဣဿရိယစသော သမ္ပတ္တိအမျိုးမျိုးကိုလည်း ကောက်ယူရန် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဖွင့်ပြကြသည်။ နိယံဆရာတို့က “အဓိဝစနံ၊ နာမံရှိရာ၊ ဥပစာ” မိန့်ဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် အပေါင်း ပညာ၊ ပုည

သမ္မတံဟူသည်ကား၊ တာယယေဝ လက္ခဏသမ္ပတ္တိယာ- ထိုလက္ခဏာ (သိရိသောဘဂ္ဂ) တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်သာ၊ ဝါ- ကြောင့်သာ၊ မင်္ဂလံ- မင်္ဂလာတည်း၊ အဘိဝုဗ္ဗိကာရဏံ- ကြီးပွားခြင်း၏ အကြောင်း တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဇနေဟိ- လူတို့သည်၊ အဘိသမ္မတံ- သမုတ်အပ်သော။ (ဟတ္ထိနာဂံ- ဌိ ဝိသေသန+ဝိသေသျှစပ်)။

၂၂။ အဝုဗ္ဗိကောတိ- အဝုဗ္ဗိကောဟူသည်ကား၊ ဝဿရဟိတော- မိုးရွာခြင်းမှ ကင်း၏။ ဒုဗ္ဗိက္ခောတိ- ဒုဗ္ဗိက္ခောဟူသည်ကား၊ ဒုလ္လဘ- ဘောဇနော- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သော ဘောဇဉ်ရှိ၏။ ဝါ- ရခဲသော ဘောဇဉ်ရှိ၏။ ဝါ- ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှား၏။ ဆာတကော မဟာတိ- ဆာတကော မဟာဟူသည်ကား၊ မဟတီ- ကြီးမားသော၊ ဇိဃတ္ထာဗာဓာ- စားလို(သောက်လို)သော အနာ(ရောဂါ)သည်၊ ဝါ- ဆာလောင်မွတ်သိပ်သော အနာသည်၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏။ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ဒဒါဟိတိ- ဒဒါဟိ ဟူသည်ကား၊ ဒေဟိ- ပေးလော့။ နီလန္တိ- နီလံဟူသည်ကား၊ နီလဝဏ္ဏံ- ညိုသောအဆင်းရှိသော။ အဉ္ဇနသဝုယန္တိ- အဉ္ဇနသဝုယံ

သမ္ပတ္တိတို့ကို အစိတ် ပညာ၊ ပုညတိဉ္စိ တင်စားသော ဧကဒေသျူ (သမုဒါယူ)ပစာအားဖြင့် “သိရိ”ဟု ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ရှေးအကြောင်းကောင်းမှုကြောင့် ဖြစ်လာသော ကိုယ်လှပ တင့်တယ်ခြင်း၊ အစိုးရခြင်း၊ အခြွေအရံများခြင်း၊ ကျော်စော(နာမည်ကြီး)ခြင်း၊ ပစ္စည်း ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း၊ ပညာကြီးခြင်းစသော သမ္ပတ္တိသည်လည်း သိရိ= ကျက်သရေပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူလဋီကာ၌ပင် “အထ ဝါ ပုညနိဗ္ဗတ္တာ သရိရသောဘဂ္ဂါဒိ- သမ္ပတ္တိ ကတပုညေ နိဿယတိ၊ ကတပုညေဟိ ဝါ နိဿိယတိတိ သိရိတိ ဝုစ္စတိ”ဟု တစ်နည်း ဖွင့်ပြတော်မူသည်။ “တစ်နည်းကား ကောင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိုယ်၏ လှပတင့်တယ်ခြင်းအစရှိသော ပြည့်စုံခြင်းကို “သိရိ= ကျက်သရေ”ဟု ဆိုအပ်၏။ ယင်းသမ္ပတ္တိလည်း ကောင်းမှုရှင်တို့ကို မှီနေရ၊ တစ်နည်း- ကောင်းမှုရှင် တို့က အမှီခံနေရသောကြောင့် ဖြစ်သည်”ဟုလို။ (မူလဋီကာ၊ ၁။ ၉။)

* ကျက်သရေ ပြောင်းပုံနှင့် စပ်၍ ဇာတကဋ္ဌကထာ (ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၉)တွင် ကြည့်ရ၏။

ဟူသည်ကား၊ အဇ္ဇနသဒ္ဓေန- အဇ္ဇနသဒ္ဓါဖြင့်၊ အတုတဗ္ဗံ- ခေါ်ဆိုအပ်သော။
အဇ္ဇနနာမကံ- အဇ္ဇန အမည်ရှိသော၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

ဣဒံ= အယံ (အဓိပ္ပါယ်)- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝုတ္တံ=
ဝုတ္တော- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊
ကလိဂီရဋ္ဌံ- ကလိဂီတိုင်းနိုင်ငံသည်၊ အဝုဠိကံ- မိုးမရွာ (မိုးခေါင်၏)၊
တေန- ထို့ကြောင့်၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တတ္ထ- ထိုကလိဂီတိုင်းနိုင်ငံ၌၊
မဟာဒုဗ္ဘက္ခံ- ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုကြီးမား၏၊ ဝါ- ကြီးမားသော ငတ်မွတ်
ခေါင်းပါးမှုရှိ၏၊ မဟန္တံ- ကြီးမားသော၊ ဆာတကဘယံ- ဆာလောင်
မွတ်သိပ်သော ဘေးသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ တဿ- ထို မိုးခေါင်
အစာရှား ဆာလောင်သော ဘေးကို၊ ဝုပသမတ္တာယ- ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုး
ငှာ၊ အဇ္ဇနဂိရိသင်္ကာသံ- မျက်စဉ်းညှိတောင်အဆင်းနှင့် တူသော၊
(သင်္ကာသ- သဒ္ဓါ အတူအနက်ဟော၊ ဓာန်။ ၅၃၀။) တယံ- သင်တို့၏၊
အဇ္ဇနနာမကံ- အဇ္ဇနအမည်ရှိသော၊ ဣမံ မင်္ဂလဟတ္ထိ- ဤမင်္ဂလာဆင်တော်
ကို၊ ဒေဟိ- ပေးလော့၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဣမသ္မိ- ဤမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊
တတ္ထ- ထိုကလိဂီတိုင်းနိုင်ငံသို့၊ နိတေ- ဆောင်ယူအပ်သော်၊ ဒေဝေါ-
မိုးသည်၊ ဝဿိဿတိ- ရွာလတ္တံ့၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ တံ သဗ္ဗဘယံ-
(မိုးခေါင်ခြင်း၊ အစာရှားခြင်း၊ ဆာလောင်ခြင်း) ထိုဘေးအားလုံးသည်၊
ဝုပသမ္ဘိဿတိ- ငြိမ်းအေးလတ္တံ့၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝုတ္တံ= ဝုတ္တော- သည်၊
ဟောတိ။)

တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိ-
ကထာ- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း- အတိတေ-၌၊ ကုရုရဋ္ဌေ- ကုရုတိုင်း
နိုင်ငံ၌၊ ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ- ဣန္ဒပတ္ထမြို့၌၊ ဗောဓိသတ္ထော- ဘုရားအလောင်း
သည်၊ ကုရုရာဇဿ- ကုရုမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊
ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၌၊
အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့၊
ပတ္ထော- ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ) တက္ကသိလံ- တက္ကသိုလ်သို့၊ ဂန္ဓ-

သွား၍၊ ယောဂဝိဟိတာနိ^၁ - ဉာဏ်ပညာဖြင့် စီရင်အပ်ကုန်သော၊ သိပ္ပာ-
ယတနာနိ^၂ - သိပ္ပံအတတ်ပညာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာဌာနာနိ^၃ စ - ဝိဇ္ဇာ
အတတ်ပညာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ - သင်ယူ၍။ ပစ္စာဂတော-
ပြန်လာသည်ရှိသော်၊ ပိတရာ - ခမည်းတော်သည်၊ ဥပရဇ္ဇေ - အိမ်ရှေ့မင်း
အရာ၌၊ ဌပိတော - ထားအပ်ပြီ၊ အပရဘာဂေ - နောက်အဖို့၌၊ ပိတု - ခ
မည်းတော်၏၊ အစ္စယေန - ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ဝါ - လွန်၍ဖြစ်ရာ(သွားရာ)
အခါ၌၊ ရန္တံ - မင်းအဖြစ်သို့၊ ပတွာ - ရောက်၍၊ ဒသ - ၁၀ ပါးကုန်သော၊

၁။ ယောဂဝိဟိတာနိ။ ။ ဤ၌ ယောဂသဒ္ဓါသည် ဓာန် - ၌ ပြဆိုအပ်သော
အနက်ငါးချက်တွင် ဥပါယအနက်ဟော၊ တိပိဓာန်၌ ပြဆိုအပ်သောအနက် ၂၉ ချက်တွင်
ဉာဏ်ပညာ အနက်ဟောတည်း။ ယောဂဝိဟိတေသုတိ ယောဂေါ ဝုစ္စတိ ပညာ၊
ပညာဝိဟိတေသု ပညာပရိဏာမိတေသုတိ အတ္ထော။ (အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၉၂။) ယုဇ္ဇတိတိ
ယောဂေါ၊ ✓ယုဇ+ဏ။ ယောဂေန ဝိဟိတာနိ ယောဂဝိဟိတာနိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဉာဏ်ပညာ
ဖြင့် စီရင်ထားသော ပညာရပ်များ ဟူလို။

၂။ သိပ္ပာယတနာနိ။ ။လက်ဖြင့်ပြုရသော တတ်မြောက်မှုမှန်သမျှသည် “သိပ္ပ”
မည်၏ဟူသော အဋ္ဌကထာအဆိုအရ လက်မှုပညာကို သိပ္ပဟု ခေါ်သည်။ ယခုခေတ်
စက်မှုပညာနှင့် သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာများမှာ ဤသိပ္ပပညာ၌ ပါဝင်၏။ ရှေးခေတ်က ကခြင်း
အတတ်၊ တီးမှုတ်ခြင်းအတတ်စသော ကလာခေါ်အတတ်များသည် သိပ္ပ ဖြစ်သည်။
ထိုကလာခေါ်အတတ်မှာ ၆၄ ပါး ရှိ၏။ (အာယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ
သစ်။ ၂၀၁ - ၌ ထိုကလာ ၆၄ ပါးကို လေ့လာရာ၏။) သိပ္ပာနိယေဝ သိပ္ပာရတနာနိ။
တစ်နည်း - သိပ္ပာနိ စ တာနိ အာယတနာနိ စာတိ သိပ္ပာယတနာနိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

၃။ ဝိဇ္ဇာဌာနာနိ။ ။ ဝိဇ္ဇာ+ဌာန။ ဤ၌ ဌာနသဒ္ဓါ အနက်သီးသန့် မရှိ၊ တဗ္ဘောတည်း။
ဝိဇ္ဇာဝ ဝိဇ္ဇာဌာနာနိ ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၊ အတတ်ပညာသည်ပင် ဌာန ဖြစ်သည်။ (အဘိ၊ ဋ္ဌ၊
၂။ ၃၉၃။) အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဆေးကျမ်းအတတ်စသော အတတ်
ပညာ (အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သက်ကြည့်ဗေဒင်၊ မြွေဆိပ်ချမန္တန်
စသော ဝိဇ္ဇာ)သည် ဝိဇ္ဇာဌာနမည်၏။ (ပြည်မူ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ သျ၊ ၁။ ၁၁၂။)

၎င်းပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ၁၈-ပါးသော အတတ်ပညာများ ဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ပြ
ကြသည်။ (ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇၇။) ထို့ကြောင့် ဝေဒလေးပုံစသော ၁၈ ရပ်သော နှုတ်မှုပညာ
အတတ်များသည် ရှေးခေတ်အဆို ဝိဇ္ဇာအတတ်ပညာများ ဖြစ်ကြသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်
ထိုထိုတက္ကသိုလ်များ၌ သတ်မှတ်သင်ကြားပေးနေသော ဝိဇ္ဇာပညာ ရပ်များလည်း ထိုဝိဇ္ဇာ

ရာဇဓမ္မေ^၁ - မင်းကျင့်တရားတို့ကို၊ အကောပေန္တော - မပျက်စီးစေဘဲ၊
ဓမ္မေန - တရားသဖြင့်၊ ရဇ္ဇံ - မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ - ပြုစေပြီ၊
နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊ ဓနုဇ္ဈယော နာမ - ဓနုဇ္ဈယမည်သည်၊ (အဟောသိ -
ဖြစ်လေပြီ။) သော - ထိုဓနုဇ္ဈယမင်းသည်၊ စတူသု - လေးပေါက်ကုန်သော၊
နဂရဒ္ဓါရေသု - မြို့တံခါးတို့လည်းကောင်း၊ နဂရမဇ္ဈေ - မြို့အလယ်လည်း
ကောင်း၊ နိဝေသနဒ္ဓါရေ - နန်းတော်တံခါးလည်းကောင်း၊ ဣတိ - သို့၊
ဆ - ခြောက်ဆောင်ကုန်သော၊ ဒါနသာလာယော - အလှူဇရပ်(မဏ္ဍပ်)တို့ကို၊

ဌာနတွင် ပါဝင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ (သပြေကန်မှ ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်။ ၁၂၆။)

ဘုရားအလောင်းတော်သည် ပညာဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် သိပ္ပ၊ ဝိဇ္ဇာ
အတတ်ပညာများကို တက္ကသိုလ်ပြည်၌ သင်ယူခဲ့သည် ဟူလို။ (၁၈ ပါးသော
အတတ်ပညာများကို မိလိန္ဒ။ ၄။ လောကနီတိ။ ပိုဒ်။ ၁၀-၁။ လောကနီတိအဖွင့်
အကျယ်ကျမ်း။ ၂၅-၆ တို့တွင် ရှုရာ၏။)

၁။ ဒသ ရာဇဓမ္မေ။ မင်းများလိုက်နာကျင့်သုံးရမည့်တရား ၁၀-ပါးရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ-

၁။ ဒါန = ပေးလှူခြင်း၊

၂။ သီလ = ငါးပါး ဆယ်ပါးသီလကိုဆောက်တည်ခြင်း၊

၃။ ပရိစ္စာဂ = ပေးကမ်းချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်း၊

၄။ အဇ္ဇဝ = စိတ်နေစိတ်ထား ဖြောင့်မတ်ခြင်း၊

၅။ မဒ္ဒဝ = ကိုယ်နှုတ် နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း၊

၆။ တပ = ရှစ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်ခြင်း၊

၇။ အက္ကောဓန = မေတ္တာရှေ့ထား အမျက်မထွက်ခြင်း၊

၈။ အဝိဟိသာ = တိုင်းသူပြည်သားများကို မညှင်းဆဲခြင်း၊

၉။ ခန္တီ = သည်းခံခြင်း၊

၁၀။ အဝိရောဓန = တိုင်းသူပြည်သားများနှင့် မဆန့်ကျင်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ဒါနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ၊ အဇ္ဇဝံ မဒ္ဒဝံ တပံ။

အက္ကောဓနံ အဝိဟိသဉ္စ၊ ခန္တီ စ အဝိရောဓနံ။ (ဇာ၊ ၂။ ၉၇။ ဇာ၊ ၄။ ၃။

၂၅၈။ ၃၀၈။)

ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ ဒေဝသိကံ- နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ ဆဿတသဟဿံ-
ခြောက်သိန်းသော၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ဝိဿဇ္ဇေန္တော- စွန့်လှူလျက်၊ သကလ-
ဇမ္ဗုဒီပံ- အလုံးစုံသောဇမ္ဗုဒီပံကို၊ ဝါ- ဇမ္ဗုဒီပံတစ်ကျွန်းလုံးကို၊ ဥန္နင်္ဂလံ-
ထွန်တုံးအထက်၌ရှိအောင်၊ ဝါ- ထွန်းတုံးပိတ်အောင်၊ ကတွာ- ပြု၍၊
ဒါနံ- အလှူကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူလေပြီ၊ တဿ- ထိုနေဉ္စယမင်း၏၊
ဒါနဇ္ဈာသယတာ- ပေးလှူမှု၌အလိုဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊
ဒါနာဘိရတိ- ပေးလှူမှု၌ ဓမ္မလျော်ပျော်ပိုက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊
သကလဇမ္ဗုဒီပံ- ဇမ္ဗုဒီပံတစ်ကျွန်းလုံး၊ ပတ္တရိ- ပျံနဲ့သွားလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၃၇။) တသ္မိ ကာလေ- ထိုအချိန်၌၊ ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ- ကလိင်္ဂတိုင်း
နိုင်ငံ၌၊ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယံ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားသောဘေးလည်းကောင်း၊
ဆာတကာဘယံ- ဆာလောင်သောဘေးလည်းကောင်း၊ ရောဂဘယံ- ရောဂါ
ဘေးလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန် သော၊ ဘယာနိ-
ဘေးတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိသု- ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။ သကလရဋ္ဌဝါသိနော- အလုံးစုံ
သော နိုင်ငံနေသူလူတို့သည်၊ ဒန္တပုရံ- ဒန္တမြို့သို့၊ ဂန္တု- သွား၍၊
ရာဇောဝနဒွါရေ- မင်းနန်းတော်တံခါး၌၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ ဒေဝံ-
မိုးကို၊ ဝဿာပေဟိ- ရွာစေပါလော့၊” ဣတိ- သို့၊ ဥက္ကဋ္ဌိ- ကြွေးကျော်
ခြင်းကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တံ- ထိုကြွေးကျော်
သံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “ကိကာရဏာ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊
ဧတေ- ထိုနိုင်ငံနေသူလူတို့သည်၊ ဝိရဝန္တိ- ဟစ်အော်နေကြကုန်သနည်း၊”
ဣတိ- သို့၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။ အမစ္စာ- အမတ်တို့
သည်၊ ရညော- မင်းအား၊ တမတ္ထံ- ထိုသို့ကြွေးကျော် ဟစ်အော်နေရခြင်း၏
အကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်တင်ကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ- မင်းသည်၊
“ပေါရာဏကရာဇာနော- ရှေး၌ဖြစ်ကြသောမင်းတို့သည်၊ ဒေဝေ- မိုးသည်၊
အဝဿန္တေ- မရွာသည်ရှိသော်၊ ကိ- အဘယ်သို့၊ ကရောန္တိ- ပြုလုပ်ကြ
ကုန်သနည်း။” ဣတိ- သို့(ပုစ္ဆိ)။ “ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ ဝဿတု- ရွာစေ
သတည်း။” ဣတိ- သို့၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ဥပေါသထံ- ဥပုသ်
သီလကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- စွဲစွဲမြဲမြဲဆောက်တည်၍၊ ဝါ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊ သမာဒိန္န-

သီလာ- ကောင်းစွာယူအပ်ပြီးသော သီလရှိကုန်သည်။ ဝါ- ဆောက်တည်
 အပ်ပြီးသော သီလရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ) သိရိဂဗ္ဘိ- ကျက်သရေခန်းသို့၊
 ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဒဗ္ဗသန္တရေ- နေဇာမြက်အခင်းပေါ်၌၊ သတ္တာဟံ-
 ခုနစ်ရက်၊ နိပဇ္ဇန္တိ- အိပ်ကြကုန်၏။” ဣတိ- သို့၊ (အမစ္စာ အာရောစေသုံ)။
 တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ တထာ- ထိုပြောကြားသည့်အတိုင်း၊
 အကာသိ- ပြုလေပြီ။ (ဧဝံ- ဤသို့၊ ရာဇိနိ- သည်၊ ကရောန္တေပိ- ပြု
 ပါသော်လည်း၊) ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ န ဝဿိ- မရွာပြီ။ ဧဝံ- သို့၊
 ရာဇာ- သည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ (အကာသိ ဌံ စပ်၊) မယာ- ငါသည်၊
 (ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ဌံ စပ်၊) ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ- ပြုလုပ်သင့် ပြုလုပ်ထိုက်သော
 အမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီးပြီ၊ (ပန- သို့သော်လည်း၊) ဒေဝေါ- မိုးသည်၊
 န ဝဿသိ- မရွာ၊ ကိန္တိ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ကရောမ- ပြုရပါကုန်အံ့
 နည်း၊” ဣတိ (ပုစ္ဆိ) “ဒေဝ- မင်းကြီး၊ ဣန္ဒပတ္တနဂရေ- ၌၊ ဓနုဉ္ဇယဿ
 နာမ- ဓနုဉ္ဇယမည်သော၊ ကုရုရာဇဿ- ကုရုမင်း၏၊ မင်္ဂလဟတ္ထိမိ-
 မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ အာနိတေ- ဆောင်ယူအပ်သည်ရှိသော်၊ ဒေဝေါ-
 မိုးသည်၊ ဝဿိဿတိ- ရွာလတ္တံ့၊” ဣတိ (အမစ္စာ အာရောစေသုံ)၊
 “သော ရာဇာ- ထို (ဓနုဉ္ဇယ)မင်းသည်၊ ဗလဝါဟနသမ္ပန္နော- စစ်သည်
 ဗိုလ်ပါ ယာဉ်ရထားနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ဒုပ္ပသဟော- လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ့၏၊ ကထံ-
 အဘယ်သို့လျှင်၊ အဿ- ထိုမင်း၏၊ ဟတ္ထိ- မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊
 အာနေဿာမ- ဆောင်ယူနိုင်ကြမည်နည်း၊” ဣတိ (ရာဇာ ပုစ္ဆိ)၊
 “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ တေန- ထိုမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ ယုဒ္ဓကိစ္စံ-
 စစ်ထိုး စစ်တိုက်ခြင်းကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ သော- ရာဇာ- ထို(ဓနုဉ္ဇယ)
 မင်းသည်၊ ဒါနဇ္ဈာသယော- ဒါနအမှု၌ အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယရှိ၏၊
 ဒါနာဘိရတော- ဒါနအမှု၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်၏၊ ယာစိတော-
 တောင်းအပ်သည်၊ သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်၊ အလင်္ကာတ-သီသမ္ပိ-
 တန်ဆာဆင်ထားအပ်သော ဦးခေါင်းကိုပင်လည်း၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊
 ပဿာဒသမ္ပန္နာနိ- ကြည်လင်တောက်ပခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ အက္ခိနိပိ-
 မျက်လုံးတို့ကိုလည်း၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- ထုတ်၍၊ သကလရဇ္ဇမ္ပိ- အလုံးစုံသော

တိုင်းနိုင်ငံကိုလည်း၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှင်း၍၊ ဒဒေယျ- ပေးလှူပေရာ၏။
 ဟတ္ထိမိ- မင်္ဂလာဆင်တော်၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗ- မပေးလှူဟု ပြောဆိုဖွယ်သည်။
 နတ္ထိ ဇဝ- မရှိသည်သာတည်း၊ အဝသံ- မချွတ်ကျိန်းသေ၊ ယာစိတော-
 တောင်းအပ်သည်၊ သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်၊ ဒဿတိ- ပေးလတ္တံ့။”
 ဣတိ(အမစ္စာ အာရောစေသုံ)။ “ကေ ပန- အဘယ်သူတို့သည်ကား၊
 ယာစိတုံ- တောင်းခြင်းငှာ၊ သမတ္တာ- စွမ်းနိုင်ကြကုန်သနည်း”။ ဣတိ
 (ရာဇာ ပုစ္ဆိ)။ “မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ (ယာစိတုံ-
 ငှာ၊ သမတ္တာ- ကုန်၏”။ ဣတိ (အမစ္စာ အာရောစေ-သုံ)။ ရာဇာ-
 မင်းသည်၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ဦးကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေ- ပုဏ္ဏားတို့ကို၊ ပက္ခော-
 သာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ သက္ကာရသမ္မာနံ- ထူးခြားဆန်းပြားအောင်
 စီစဉ်ထားသော လက်ဆောင်ပစ္စည်းတို့ဖြင့် လွန်စွာ မြတ်နိုးတနာ ပြုခြင်းကို၊
 ကတွာ- ပြု၍၊ ပရိဗ္ဗယံ- ရိက္ခာကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ ဟတ္ထိယာစနတ္ထံ-
 မင်္ဂလာဆင်တော်ကိုတောင်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်လိုက်ပြီ။
 တေ- ထိုရှစ်ဦးသောပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော (နားနေရာ)
 အရပ်တို့၌၊ ဧကရတ္တိဝါသေန- တစ်ည၌စီနေခြင်းဖြင့်၊ တုရိတဂမနံ-
 အလျင်အမြန်သွားခြင်းကို၊ ဂန္တု- သွား၍၊ ကတိပါဟံ- ရက်အနည်းငယ်မျှ၊
 နဂရဒ္ဓါရေ- မြို့တံခါး၌၊ ဒါနသာလာသု- အလှူဇရပ်မဏ္ဍပ်တို့၌၊ ဘုဉ္ဇန္တာ-
 စားကြကုန်လျက်၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ သန္တပေတွာ- ရောင့်ရဲစေ၍၊
 ရညော- ခနဉ္စယမင်း၏၊ ဒါနဂုံ- အလှူမဏ္ဍပ်သို့၊ အာဂမနပထေ-
 လာရာလမ်း၌၊ ကာလံ- အချိန်ကို၊ အာဂမယမာနာ- ငုံ့လင့်စောင့်ဆိုင်းကြ
 ကုန်လျက်၊ ပါစိနဒ္ဓါရေ- အရှေ့တံခါး၌၊ အဋ္ဌံသု- တည်နေကြကုန်ပြီ။

(၆။ ၃၇။) ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်းသည်လည်း၊
 ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်၊ နှာတာနုလိတ္တော- ရေချိုးအပ်၊ အမွှေး
 နံ့သာလိမ်းကြံအပ်ပြီးသည်၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရပွဋိမဏ္ဍိတော- အလုံးစုံသော
 တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်ပြီးသည်။ အလင်္ကာတဝရဝါရဏခန္ဓဂတော-
 တန်ဆာဆင်အပ်ပြီးသောဆင်မြတ်၏ ကျောက်ကုန်းထက်သို့ ရောက်နေသည်။
 (ဟုတွာ) မဟန္တေန- ကြီးမားသော၊ ရာဇာနုဘာဝေန- မင်း၏အာနုဘော်ဖြင့်၊

ဒါနသာလံ- အလှူဇရပ်(မဏ္ဍပ်)သို့၊ ဂန္ဓ- သွား၍၊ ဩတရိတွာ- ဆင်ပေါ်မှ သက်ဆင်း၍၊ သတ္တဋ္ဌဇနာနံ- ခုနစ်ယောက် ရှစ်ယောက်ကုန်သော အလှူခံသူလူတို့အား၊ သဟတ္ထေန- မိမိ၏လက်ဖြင့်၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ “ဣမိနာဝ နိဟာရေန- ဆောင်ယူလှူဒါန်း ဤနည်းလမ်းအတိုင်းသာ၊ ဒေထ- ပေးလှူကြကုန်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- မိန့်တော်မူ၍၊ ဟတ္ထိ- မင်္ဂလာဆင်တော်ပေါ်သို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်၍၊ ဒက္ခိဏဒွါရံ- တောင်တံခါးသို့၊ အဂမာသိ- ကြွသွားလေပြီ။ ဗြာဟ္မဏာ- ရှစ်ယောက်သော ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ပါစီနဒွါရေ- အရှေ့တံခါး၌၊ အာရက္ခဿ- အစောင့်အရှောက် (လုံခြုံရေး)၏၊ ဗလဝတာယ- အားကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဩကာသံ- အခွင့်အလမ်းကို၊ အလဘိတွာ- မရ၍၊ ဒက္ခိဏဒွါရံ- တောင်တံခါးသို့၊ ဂန္ဓ- သွား၍၊ အာဂစ္ဆန္တိ- ကြွချီလာသော၊ ရာဇာနံ- ဓနဉ္စယမင်းကို၊ ဥလ္လောကယမာနာ- မော်ဖူးကြကုန်လျက်၊ ဒွါရတော- မြို့တံခါးမှ၊ နာတိဒူရေ- မဝေးလွန်းသော၊ ဥန္နတဌာနေ- မြင့်မောက်ရာ (ကုန်းကမူ) အရပ်၌၊ ဌိတာ- ရပ်တည်နေကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သမ္ပတ္တံ- ဆိုက်ရောက်လာသော၊ ရာဇာနံ- ဓနဉ္စယမင်းကို၊ ဟတ္ထေ- လက်တို့ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်ကြကုန်၍၊ ယောပေသုံ- အောင်ရာအောင်ကြောင်း အောင်ဆုတောင်းကာ အောင်စေကြကုန်ပြီ။ (အောင်သံဟစ်ကြွေး ကောင်းချီးပေးသည် ဟူလို)။ ရာဇာ- ဓနဉ္စယမင်းသည်၊ ဝဇီရင်္ဂီသေန- စိန်ချွန်းဖြင့်၊ ဝါရဏံ- မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ နိဝတ္တေတွာ- နစ်စေ၊ ပြန်လှည့်စေ၍၊ တေသံ- ထိုရှစ်ယောက်သော ပုဏ္ဏားတို့၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓ- သွား၍၊ တေ ဗြာဟ္မဏေ- ထိုပုဏ္ဏားတို့ကို၊ “(တုမေ- သင်တို့သည်၊) ကိ- အဘယ်ကို၊ ဣစ္ဆထ- အလိုရှိကြကုန်သနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ “ကလိင်္ဂရဋ္ဌံ- ကလိင်္ဂတိုင်းနိုင်ငံကို၊ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယေန- အစားအစာ ရှားပါးသော ဘေးသည်လည်းကောင်း၊ ဆာတကာဘယေန- ဆာလောင်သော ဘေးသည်လည်းကောင်း၊ ရောဂဘယေန စ- ရောဂါဘေးသည်လည်းကောင်း၊ ဥပဒ္ဒုတံ- နှိပ်စက်အပ်ပါ၏၊ သော ဥပဒ္ဒဝေါ- ထိုနှောင့်ယှက်အပ်သော ဥပဒ်သည်၊ တဝ- အရှင်မင်းကြီး၏၊ ဣမသ္မိံ

မင်္ဂလဟတ္ထိမိ- ဤ မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ နီတေ- ဆောင်ယူအပ်သော်၊
 ဝူပသမ္ဘိဿတိ- ငြိမ်းအေးလတ္တံ့၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အဇ္ဈနဝဏ္ဏံ- မျက်
 စဉ်းညိုအဆင်းရှိသော၊ ဣမံ နာဂံ- ဤမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ အမှာကံ-
 ကျွန်ုပ်တို့အား၊ ဒေဟိ- စွန့်ကြပါလော့။” ဣတိ- သို့၊ အာဟံသု- လျှောက်
 တင်ကြကုန်ပြီ။ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလို
 တော်မူသော၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ “ကလိဂ်ရဋ္ဌဝိသယာ ။ပ။
 အဇ္ဈနသဝှယံ”န္တိ- “ကလိဂ်ရဋ္ဌဝိသယာ ။ပ။ အဇ္ဈနသဝှယံ” ဟူ၍၊
 အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ တဿ- ထိုဂါထာပါဠိ၏၊ အတ္ထော- အနက်ကို၊
 ဝုတ္တော ဧဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာတည်း။

အထ- ထို(မင်္ဂလာဆင်တော်ကို အလှူခံရာ)အခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော-
 ဘုရားအလောင်းသည်၊ “မေ- ငါ၏အထံမှ၊ ယာစကာနံ- မင်္ဂလာဆင်တော်
 ကို တောင်းခံသူယာစကာတို့၏၊ မနောရထဝိဃာတော- စိတ်အလို ဆန္ဒ၏
 ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းသည်၊ ယံ (=ယေန ကာရဏေန)- အကြင်အကြောင်း
 ကြောင့်၊ သိယာ- ဖြစ်ရာ၏၊ မယုဉ္ဇ- ငါ၏လည်း၊ သမာဒါနဘောဒေါ-
 (သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အတွက် ဒါနပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်မည်ဟု) ဆောက်တည်
 ထားမှု၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ယံ (=ယေန ကာရဏေန)- ကြောင့်၊ သိယာ၊
 ဧတံ- ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ မေ- ငါ့အတွက်၊ န ပတိရူပံ- မသင့်လျော်၊”
 ဣတိ- သို့၊ (စိန္တေတွာ- ကြံ၍)၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော- ဆင်ကျောက်ကုန်းမှ၊
 ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ “အနုလင်္ကီတဌာနံ- တန်ဆာမဆင်အပ်သေး
 သောနေရာသည်၊ သစေ အတ္ထိ- အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊)
 အလင်္ကီရိတွာ- တန်ဆာဆင်ပြီးမှ၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူပေအံ့၊” ဣတိ-
 သို့၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်ပတ်ပတ်လည်မှ၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်
 ၍၊ အနုလင်္ကီတဌာနံ- တန်ဆာမဆင်အပ်သေးသော နေရာကို၊ အဒိသ္မာ-
 မမြင်မူ၍၊ သောဏ္ဍာယ- နှာမောင်း၌၊ နံ- ထိုမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ တစ်နည်း၊
 နံ- ထို...၏၊ သောဏ္ဍာယ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-
 ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ဟတ္ထေသု- လက်တို့၌၊ ဌပေတွာ- တင်ထား၍၊ ရတန-
 ဘိင်္ဂါရေန- ရတနာကရားဖြင့်၊ ပုပ္ဖဂန္ဓဝါသိတံ- ပန်း၊ နံသာတို့ဖြင့် ထုံထား

စိမ်ထားအပ်သော၊ ဥဒကံ - ရေကို၊ ပါတေတွာ - ကျစေ(ချ)၍၊ အဒါသိ - ပေးလှူ ပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့်၊ “န မေ ယာစကမနုပ္ပတ္တေ ။ပ။ အဒံ ဂဇ”န္တိ - “န မေ ယာစကမနုပ္ပတ္တေ ။ပ။ အဒံ ဂဇ” ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ - သည်)၊ ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သာကေဂါထာအနက်

၂၃။ ယာစကံ = ယာစကေ - တောင်းခံလာသူသည်၊ အနုပ္ပတ္တေ - ရောက် ရှိလာသည်ရှိသော်၊ ပဋိက္ခေပေါ - ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ မေ - ငါ့အား၊ န အနုစ္စဝေါ - မသင့်လျော်၊ မေ - ငါ၏၊ သမာဒါနံ - (သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်အတွက် ဒါနပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်မည်ဟု) ဆောက်တည်ထားခြင်း သည်၊ မာ ဘိဇ္ဇိ - မပျက်စီးပါစေလင့်၊ (တသ္မာ - ထို့ကြောင့်) ဝိပုလံ - ထွားကြိုင်းသော၊ ဂဇံ - မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ ဒဿာမိ - ပေးလှူအံ့။ (ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍)။

၂၄။ နာဂံ - မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ သောဏ္ဍာယ - နှာမောင်း၌၊ ဂဟေတွာ - ကိုင်၍၊ တစ်နည်း - နာဂံ - ၏၊ သောဏ္ဍာယ - ကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ရတနာမယေ - ရတနာဖြင့်ပြီးသော၊ ဘိင်္ဂါရေ - ရေကရား၌၊ (ပတိဋ္ဌိတံ - တည်ရှိသော) ဇလံ - ရေကို၊ ဗြာဟ္မဏာနံ - ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ဟတ္ထေ - လက်၌၊ အာကိရိတွာ - သွန်းလောင်း၍၊ ဗြာဟ္မဏာနံ - တို့အား၊ (ယင်းပုဒ်ကို နှစ်ထပ်ပေး၊ ကာကောလောကန နည်း၊ တန္တနည်း) ဂဇံ - မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ အဒံ - ပေးလှူလိုက် လေပြီ။

၁။ နာဂံ ဂဟေတွာ သောဏ္ဍာယ။ ။ “ဂဟေရေမှ၊ အာဓာရကို၊ ကံဆိုလိုမူ၊ ထိုပုဒ် ရှေ့မှာ၊ ဒုတိယာကို၊ ဆဋ္ဌိမှာသက်၊ ဤအချက်လည်း၊ မိန့်မြွက် ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း”ဟူသော ဘုရားကြီးနိယံနှင့် အညီတည်း။ သောဏ္ဍာယ ၌ သ္မိဝိဘတ်သည် “ကမ္မကရဏနိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမိ” သုတ်ဖြင့် ကမ္မတ္တ၌ သက်၊ နာဂံ ၌ အံ ဝိဘတ်သည် “ကုစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌိနမတ္ထေ” သုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌတ္တမှာ သက်၊ ဤကား နှာသဆရာ၏ အဆိုဖြစ်သည်။

တတ္ထ- ထို န မေ ယာစကမနုပ္ပတ္တေ အစရှိသော ဂါထာပါဠိ၌၊
 ယာစကမနုပ္ပတ္တေတိ- ယာစကမနုပ္ပတ္တေဟူသည်ကား၊ ယာစကေ-
 တောင်းခံလာသူသည်၊ အနုပ္ပတ္တေ- ရောက်ရှိလာသည်ရှိသော်။ အနုတ္တဝေါ-
 တိ- အနုတ္တဝေါဟူသည်ကား၊ အနုတ္တဝိကော ပတိရူပေါ- သင့်လျော်
 လျောက်ပတ်သည်။ မာ မေ ဘိန္ဒိ သမာဒါနန္တိ- မာ မေ ဘိန္ဒိ သမာဒါနံ
 ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗညုတညာဏတ္ထာယ- သဗ္ဗညုတညာဏ် အကျိုးငှာ၊
 သဗ္ဗဿ- အလုံးစုံသော၊ ယာစကဿ- တောင်းခံလာသူအား၊ အနုဝဇ္ဇိ-
 အပြစ်မရှိသော၊ ဣစ္ဆိတံ- အလိုရှိအပ်သော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို၊ ဒဒန္တော-
 ပေးလှူလျက်၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီကို၊ ပူရေဿာမိ- ပြည့်စေ(ဖြည့်ကျင့်)
 ပေးအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ မယံ- ငါ၏၊ ယံ သမာဒါနံ- အကြင်ဆောက်တည်
 ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ- ထိုဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ မာ ဘိန္ဒိ- မပျက်စီး
 ပါစေလင့်။ တဿ- ထိုသို့ဆောက်တည်ချက်ရှိသောကြောင့်၊ ဒဿာမိ
 ဝိပုလံ ဂဇန္တိ- ဒဿာမိ ဝိပုလံ ဂဇံ ဟူသည်ကား၊ မဟန္တိ- ထွားကျိုင်းသော၊
 ဣမံ မင်္ဂလဟတ္ထိ- ဤမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူအံ့။ ဣတိ-
 ဤသို့ ကြံ၍။ အဒန္တိ- အဒံဟူသည်ကား၊ အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၃၈။)၂၅။ ပန- ဆက်၊ တသ္မိံ ဟတ္ထိမိ- ထိုမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊
 ဒိန္တေ- ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တံ-
 ဘုရားအလောင်းကို၊ “မဟာရာဇ- မင်းကြီး၊ (တုမေ- သင်တို့သည်၊)
 ကဿ- အဘယ်ကြောင့်၊ မင်္ဂလဟတ္ထိ- မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ ဒဒတ္ထ-
 ပေးလှူကြကုန်ဘိသနည်း၊ အညော- မင်္ဂလာဆင်တော်မှအခြားသော၊ ဟတ္ထိ-
 ဆင်ကို၊ ဒါတဗ္ဗော နန- ပေးလှူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣဿရိယံ-
 အစိုးရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဝိဇယဉ္စ- စစ်အောင်နိုင်ခြင်းကိုလည်း
 ကောင်း၊ အာကခန္တေန- အလိုရှိသော၊ ရညာ နာမ- မင်းမည်သည်၊
 ဧဝရူပေါ- ဤကဲ့သို့သဘောရှိသော၊ ဩပဝယော- မင်းစီးဆင်ဖြစ်သော၊
 မင်္ဂလဟတ္ထိ- မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော နန- မပေးလှူသင့်သည်

၁။ ဩပဝယော။ အဝ+ပ ✓ဝဟ+ဏျ တည်း။ ရာဇနံ မုပဂန္တာ ဝဟိတု မရဟတိတိ
 ဩပဝယော။ အရဟတ္ထေ ဧဏှ။ (ဓာနံ၊ ဋီ။ ၃၆၆။)

မဟုတ်ပါလော။” ဣတိ- သို့၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ အဝေါစုံ- လျှောက်
တင်ကြကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ယံ- အကြင်ပစ္စည်း
ဝတ္ထုကို၊ အဝေါစုံ- လျှောက်တင်ကြကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- ဘုရား
အလောင်းသည်၊ ယံ- အကြင်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ မံ- ငါ့ကို၊ ယာစကာ-
တောင်းခံသူတို့သည်၊ ယာစန္ဒိ- တောင်းကြကုန်၏၊ တဒေဝ- ထိုတောင်း
သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုသာ၊ မယာ- ငါသည်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးသင့်၏၊ ပန-
ဆက်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ရန္တု- ရှင်ဘုရင်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- တိုင်းပြည်ကို၊
သစေ ယာစေယျ- အကယ်၍ တောင်းကုန်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့
တောင်းကုန်သည်ရှိသော်၊) ရန္တုမိ- ရှင်ဘုရင်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝါ-
တိုင်းပြည်ကိုလည်း၊ တေသံ- ထိုတောင်းခံသူတို့အား၊ ဒဒေယျ- ပေးရာ၏။
မယံ- ငါ့အတွက်၊ ဝါ- သည်၊ ရန္တုတောပိ- ရှင်ဘုရင်၏ အဖြစ်ထက်လည်း
ကောင်း၊ ဝါ- တိုင်းပြည်ထက်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတတောပိ- အသက်ထက်
လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ- သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကိုသာ၊
ပိယတရံ- အထူးသဖြင့်ချစ်အပ်(ပိုချစ်အပ်)ပါ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊
တံ ဟတ္ထိ- ထိုမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့၏၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တဿ နာဂေ
ပဒိန္နမိ”တိ အာဒိ- “တဿ နာဂေ ပဒိန္နမိ” ဤသို့ အစရှိသော
စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထ- ထို တဿ နာဂေ
ပဒိန္နမိ အစရှိသောဂါထာ စကားရပ်၌၊ တဿာတိ- တဿဟူသည်ကား၊
တဿ- ထိုတောင်းခံ လာသူ ပုဏ္ဏားအား၊ တေန- ထိုနေဉ္စယမင်းသည်၊
တသ္မိ နာဂေဟတ္ထိမိ- ထိုမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ ဒိန္နေ- ပေးလှူအပ်သည်
ရှိသော်။

၂၆။ မင်္ဂလသမ္ပန္နန္တိ- မင်္ဂလသမ္ပန္နံ ဟူသည်ကား၊ မင်္ဂလဂုဏေဟိ-
မင်္ဂလဂုဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတံ- ပြည့်စုံသော။ သင်္ဂါမဝိဇယတ္ထမန္တိ-
သင်္ဂါမဝိဇယတ္ထမံဟူသည်ကား၊ သင်္ဂါမဝိဇယာ- စစ်မြေပြင်၌ အောင်ခြင်း
ကြောင့်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ သင်္ဂါမဝိဇယေ-
စစ်မြေပြင်ကို အောင်ခြင်း၌၊ ဥတ္တမံ ပဓာနံ ပဝရံ- ပြဋ္ဌာန်းသော၊ (အဓိကကျ

သော၊) နာဂံ- ဆင်ကို။ ကိံ တေ ရန္တံ ကရိဿတိတိ- ကိံ တေ ရန္တံ ကရိဿတိ ဟူသည်ကား၊ တသ္မိံ နာဂေ- ထိုမင်္ဂလာဆင်တော်သည်၊ အပဂတေ- ဖဲခွာ(ထွက်ခွာ)သွားသည်ရှိသော်၊ တဝ- သင်မင်းကြီး၏၊ ရန္တံ- နိုင်ငံတော်သည်၊ ဝါ- မင်း၏အဖြစ်သည်၊ ကိံ ကရိဿတိ- ဘာပြု နိုင်တော့မည်နည်း။ ရန္တကိစ္စံ- နိုင်ငံတော်၏လုပ်ဆောင်ဖွယ်ကို၊ န ကရိဿတိ- ပြုနိုင်တော့မည်မဟုတ်၊ ရန္တမ္ပိ- နိုင်ငံတော်သည်လည်း၊ ဝါ- မင်း၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ အပဂတမေဝ- ကင်းကွာမည်သာတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝါ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

(ဌ။ ၃၉။) ၂၇။ ရန္တမ္ပိ မေ ဒဒေ သဗ္ဗန္တိ- ရန္တမ္ပိ မေ ဒဒေ သဗ္ဗံ ဟူသည်ကား၊ တိရစ္ဆာနဂတော- တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော၊ နာဂေါ- ဆင် သည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ရှိစေဦး၊ မေ- ငါ၏၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဣဒံ ကုရရန္တမ္ပိ- ဤကုရတိုင်းနိုင်ငံကိုလည်း၊ ယာစကာနံ- တောင်းခံလာသူ တို့အား၊ ဒဒေယျံ- ပေးရာ၏။ သရီရံ ဒဇ္ဇမတ္တနောတိ- သရီရံ ဒဇ္ဇ မတ္တနော ဟူသည်ကား၊ ရဇ္ဇေပိ ဝါ- နိုင်ငံ၌သော် လည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ ကိံ- အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ (နိုင်ငံတော်ကို လှူတာ မဆိုထားနှင့် ဟူလို၊) အတ္တနော- မိမိ၏၊ သရီရမ္ပိ- ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း၊ ယာစကာနံ- တို့အား၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူနိုင်ပေရာ၏။ ဟိ- မှန်၊ မေ- ငါ၏၊ ပရိဂ္ဂဟော- သိမ်းပိုက်အပ်သော၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ အဇ္ဈတ္တိကဗဟိရော- အတွင်းအပ၌ဖြစ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ လောကဟိတတ္ထမေဝ- လောကအကျိုးစီးပွားအလိုငှာသာလျှင်၊ မယာ- ငါသည်၊ ပရိစ္စတ္တော- စွန့်လှူအပ်ပြီ၊ ယသ္မာ- အကြင့်ကြောင့်၊ မယံ- ငါသည်၊ သဗ္ဗညုတံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပိယံ- ချစ်အပ်၏၊ သဗ္ဗညုတာ စ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်း၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီကို၊ အာဒိံ ကတွာ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗပါရမိယော- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့ကို၊ အပူရေန္တေန- မဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လဒ္ဓံ- ရခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ နာဂံ- မင်္ဂလာ

ဆင်တော်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝါ- ကို၊ ဒဿတိ- ပြ၏။

ဧဝမ္ပိ- ဤသို့လည်း၊ တသ္မိ နာဂေ- ထိုမင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ အာနိတေ(ပိ)- ဆောင်ယူအပ်ပါသော်လည်း၊ ကလိဂီရဋ္ဌေ- ကလိဂီတိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ န ဝဿတေဝ- မရွာသည်သာတည်း။ ကလိဂီရာဇာ- ကလိဂီမင်းသည်၊ “ဣဒါနိပိ- ဤယခုအခါ၌လည်း၊ န ဝဿတိ- မိုးမရွာ၊ ကာရဏံ- အကြောင်းသည်၊ ကိ န ခေါ- အဘယ်ပါနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ “ကုရုရာဇာ- ကုရုမင်းသည်၊ ဂရုဓမ္မေ- ဂရုဓမ္မတရား(ငါးပါးသီလတရား)တို့ကို၊ ရက္ခတိ- စောင့်ရှောက်၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ အဿ- ထိုကုရုမင်း၏၊ ရဋ္ဌေ- တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတစ်ကြိမ်၊ (လခွဲတိုင်း)၊ အနုဒဿာဟံ- ဆယ်ရက်တစ်ကြိမ်(ဆယ်ရက်ရောက်တိုင်း)၊ ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ ဝဿတိ- ရွာ၏။ ဧသ- ဤမိုးရွာခြင်းသည်၊ ရညော- မင်း၏၊ ဂုဏာနုဘာဝေါ- သီလကျေးဇူးဂုဏ်၏အာနုဘော်တည်း၊ တိရစ္ဆာနဂတဿ- တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော၊ ဣမဿ- ဤမင်္ဂလာဆင်၏၊ ဂုဏာနုဘာဝေါ ကျေးဇူးဂုဏ် အာနုဘော်သည်၊ န- မဟုတ်။” ဣတိ- သို့၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ “မယမ္ပိ- ငါတို့သည်လည်း၊ ဂရုဓမ္မေ- ဂရုဓမ္မတရားတို့ကို၊ ရက္ခိဿာမ- စောင့်ထိန်းကုန်အံ့၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြကုန်၊ ဓနဉ္စယကောရဗျဿ- ဓနဉ္စယကောရဗျမင်း၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ တေ- ထိုဂရုဓမ္မတရားတို့ကို၊ သုဝဏ္ဏပဋ္ဌေ- ရွှေပြား၌၊ လိခါပေတွာ- ရေးစေ၍၊ အာနေထ- ဆောင်ယူခဲ့ကြကုန်၊” ဣတိ- သို့၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်လိုက်လေပြီ။ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ဂရုဓမ္မာ(တိ)- ဂရုဓမ္မတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏။ တာနိ- ထိုငါးပါးသီလတို့ကို၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ သုပရိသုဒ္ဓါနိ- ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သည်တို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ရက္ခတိ- စောင့်ထိန်း၏၊ စ- ဆက်၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ (တာနိ သုပရိသုဒ္ဓါနိ ကတွာ) ရက္ခတိ ယထာ- စောင့်ထိန်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဿ- ထိုဘုရားလောင်း၏၊ မာတာ- မယ်တော်သည်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂမဟေသီ-

မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ကနိဋ္ဌဘာတာ- ညီငယ်ဖြစ်သော၊
ဥပရာဇာ- အိမ်ရှေ့မင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပုရောဟိတာ- ပုရောဟိတ်
အမတ်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇဂါဟကော-
မြေတိုင်းဝန်ထမ်းဖြစ်သော၊ အမတ္တာ- အမတ်သည်လည်းကောင်း၊ သာရထိ-
ရထားထိန်းသည်လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌိ- သူဌေးသည်လည်းကောင်း၊
ဒေါဏမာပကော- စပါးခြင်သမားသည်လည်းကောင်း၊ ဒေါဝါရိကော-
တံခါးစောင့်သည်လည်းကောင်း၊ နဂရသောဘိနီ- မြို့ကျက်သရေဆောင်
ဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏဒါသီ- ပြည့်တန်ဆာမသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊
(ဧတေ- ဤသူတို့သည်၊ တာနိ သုပရိသုဒ္ဓါနိ ကတွာ ရက္ခန္တိ- စောင့်
ထိန်းကြကုန်၏။) တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ရာဇာ မာတာ ။ပ။ ပတိဋ္ဌိတာ” တိ-
“ရာဇာ မာတာ ။ပ။ ပတိဋ္ဌိတာ” ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ရာဇာ- မင်းလည်းကောင်း၊ မာတာ- မယ်
တော်လည်းကောင်း၊ မဟေသီ စ- မိဖုရားခေါင်ကြီးလည်းကောင်း၊
ဥပရာဇာ- အိမ်ရှေ့မင်းလည်းကောင်း၊ ပုရောဟိတာ- ပုရောဟိတ်အမတ်
လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇဂါဟော- မြေတိုင်းဝန်ကြီးလည်းကောင်း၊
သာရထိ- ရထားထိန်းလည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌိ- သူဌေးလည်းကောင်း၊
ဒေါဏော- စပါးခြင်သူလည်းကောင်း၊ ဒေါဝါရိကော- တံခါးစောင့်
လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဂဏိကာ- ပြည့်တန်ဆာမ
လည်းကောင်း၊ (ဣတိ- သို့) ဧကာဒသ- ၁၁ဦးကုန်သော၊ တေ-
ထိုသူတို့သည်၊ ဂရုဓမ္မေ- ဂရုဓမ္မ တရား၌၊ ပတိဋ္ဌိတာ- တည်ရှိကြ
ကုန်၏။

တေ အမတ္တာ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တံ- ဘုရားအလောင်း
ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်း
ကို၊ အာရောဓေသုံ- လျှောက်တင်ကြကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊
(ဝတွာ၊ အာဟဋ္ဌိ ကတ္တားစပ်၊) ဝါ- ကို၊ (ယာစိတော၌ လက္ခဏကံစပ်)
“မယံ- ငါ့အတွက်၊ ဂရုဓမ္မေ- ဂရုဓမ္မတရား၌၊ ကုက္ကုစ္စံ- ကုက္ကုစ္စသည်၊
အတ္ထိ- ရှိ၏၊ မေ- ငါ၏၊ မာတာ ပန- မယ်တော်သည်ကား၊ (ဂရုဓမ္မေ-

ဂရုဓမ္မတရားတို့ကို) သုရက္ခိတံ- ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်သည် မည်လောက်
 အောင်၊ ရက္ခိတံ- စောင့်ရှောက်၏၊ (မယ်တော်ကြီးသည် ငါးပါးသီလတရား
 ကို မကျိုး မပေါက်အောင် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည်ဟူလို)၊ တဿာ-
 ထိုမယ်တော်ကြီး၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ (ဂရုဓမ္မေ- တို့ကို) ဂဏှထ-
 ယူကြကုန်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူလျှင်၊ တေဟိ- ထိုအမတ်
 ကြီးတို့သည်၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ကုက္ကုစ္ဆံ နာမ- ယုံမှားသံသယ
 မည်သည်၊ သိက္ခာကာမဿ- သိက္ခာသုံးပါးကိုလိုလားသော၊ သလ္လေခ-
 ဝုတ္တိနော- ကိလေသာခေါင်းပါးစွာ အသက်မွေးသောသူအား၊ ဟောတိ-
 ဖြစ်တတ်၏၊ နော- ကျွန်ုပ်တို့အား၊ (ဂရုဓမ္မေ- တို့ကို) ဒေထ- ပေးပါကုန်၊”
 ဣတိ- သို့၊ ယာစိတာ- တောင်းအပ်သည်ရှိသော်၊ “ပါဏော- သူ
 အသက်ကို၊ န ဟန္တဗ္ဗော- မသတ်ထိုက်၊ အဒိန္နံ- သူတစ်ပါးမပေးသည်ကို၊
 န အာဒါတဗ္ဗံ- မယူထိုက်၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော- ကာမဂုဏ်တို့၌
 မှားယွင်းယုတ်မာစွာ ကျင့်ခြင်းကို၊ န စရိတဗ္ဗော- မကျင့်ထိုက်၊ မုဿာ-
 မမှန်သောစကားကို၊ န ဘဏိတဗ္ဗံ- မပြောထိုက်၊ မန္တံ- သေရည်သေရက်
 ကို၊ န ပါတဗ္ဗံ- မသောက်သုံးထိုက်၊” ဣတိ- သို့၊ သုဝဏ္ဏပဋ္ဌေ-
 ရွှေပြား၌၊ လိခါပေတွာ-ရေးစေပြီး၍၊ “ဧဝံ သန္တေပိ- ဤသို့(ရေးစေပြီး)
 ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မာတု- မယ်တော်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ (ဂရုဓမ္မေ-
 တို့ကို) ဂဏှထ- ယူကြ ကုန်ဦး” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူ၏။

(ဋ္ဌ။ ၄၀။)ဒူတာ- တမန်တို့သည်၊ ရာဇာနံ-မင်းကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိ
 ခိုး၍၊ တဿာ- ထိုမယ်တော်ကြီး၏၊ သန္တိကေ- အထံသို့၊ ဂန္တူ- သွား၍၊
 “ဒေဝီ- မယ်တော်ကြီး၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ဂရုဓမ္မံ- ဂရုဓမ္မတရားကို၊
 ရက္ခိထ ကိရ- စောင့်ရှောက်ထိမ်းသိမ်းကြကုန်သတဲ့၊ တံ- ထိုဂရုဓမ္မတရား
 ကို၊ နော- ကျွန်ုပ်တို့အား၊ ဒေထ- ပေးကြပါကုန်၊” ဣတိ- သို့၊
 ဝဒီသု- လျှောက်တင်ကြကုန်ပြီ။ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ မာတာပိ- မယ်တော်
 သည်လည်း၊ တထေဝ- ထို(သားတော်)အတူသာလျှင်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ကုက္ကုစ္ဆဿ- ယုံမှားသံသယ၏၊ အတ္ထိဘာဝံ- ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝတ္တာဝ-
 ပြောဆို၍သာ၊ တေဟိ- ထိုတမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယာစိတာ- တောင်းအပ်

သည်။ (ဟုတွာ- ချ)၊ အဒါသိ- ပေးလေပြီ။ မဟေသိအာဒယောပိ- မိဖုရားခေါင်ကြီး အစရှိကုန်သောသူတို့သည်လည်း၊ တထာ- ထိုအတူ၊ အဒံသု- ပေးကြကုန်ပြီ။ တေ- ထိုတမန်ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ- အလုံးစုံသောသူတို့၏လည်း၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ (လဒ္ဓေ- ရအပ်ကုန်သော၊) ဂရုဓမ္မေ- ဂရုဓမ္မတရားတို့ကို၊ သုဝဏ္ဏပဋ္ဌေ- ရွှေပြားပေါ်၌၊ လိခါပေတွာ- ရေးစေ၍၊ ဒန္တပုရံ- ဒန္တမြို့သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ကလိင်္ဂရညော- အား၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်တင် ကြကုန်ပြီ၊ သောပိ ရာဇာ- ထိုဂလိင်္ဂမင်းသည်လည်း၊ တသ္မိံ ဓမ္မေ- ထိုဂရုဓမ္မတရား၌၊ ဝတ္တမာနော- ကျင့်လျက်၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေ(ဖြည့်ကျင့်)လေပြီ၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ (ပဋ္ဌာယ- စ၍)၊ တစ်နည်း၊ တတော- ထို့ကြောင့်၊ သကလ ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ- အလုံးစုံသောကလိင်္ဂတိုင်းနိုင်ငံ၌၊ (ကလိင်္ဂတိုင်းနိုင်ငံအနှံ့)၊ ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ ဝဿိ- ရွာလေပြီ၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဘယာနိ- ဘေးတို့သည်၊ ဝုပသန္တာနိ- ငြိမ်းအေးကြကုန်၏၊ ရဋ္ဌံ- တိုင်းနိုင်ငံသည်၊ ခေမံ- ဘေးရန်ကင်းပအေးမြသည်၊ သုဘိက္ခံ- အစားအစာဝပြောသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက် ဆုံး၊ ဒါနာဒီနိ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သပရိသော- ပရိသတ်နှင့်တကွ၊ သဂ္ဂပုရံ- နတ်မြို့(ပြည်)ကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေပြီ။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဒယော- ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အစရှိသော သူတို့သည်၊ တဒါ- ထိုအခါက၊ ဂဏိကာဒယော- ပြည့်တန်ဆာမစသည် တို့သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း

ဟိ- သာဓကကား၊ ဂဏိကာ ။ပ။ ဇာတက”န္တိ- “ဂဏိကာ ။ပ။ ဇာတကံ” ဟူသော၊ ဧတံ- ဤဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော် မူအပ်ပြီ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ- ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီသည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အခါက၊ ဂဏိကာ-

ပြည့်တန်ဆာမသည်၊ (အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊) ပုဏ္ဏော- ပုဏ္ဏထေရ်
သည်၊ တဒါ-က၊ ဒေါဝါရိကော- တံခါးစောင့်သည်၊ (အဟောသိ။)
ကစ္စာနော- ကစ္စည်းထေရ်သည်၊ တဒါ ရုက္ခဂ္ဂါဟော- မြေတိုင်းဝန်ကြီး
သည်၊ (အဟောသိ။) (စ- အနက်မဲ့) ကောလိတော- ကောလိတထေရ်
(ရှင်မောဂ္ဂလာန်)သည်၊ တဒါ၊ ဒေါဏမာပကော- စပါးခြင်သမားသည်၊
(အဟောသိ။) သာရိပုတ္တော- သာရိပုတ္တရာသည်၊ တဒါ၊ သေဋ္ဌိ-
သူဌေးသည်၊ (အဟောသိ။) အနုရုဒ္ဓေါ စ- အနုရုဒ္ဓါသည်ကား၊ တဒါ
သာရထိ- ရထားထိန်းသည်၊ (အဟောသိ။) ကဿပေါ ထေရော-
ကဿပထေရ်သည်၊ တဒါ၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီး
သည်၊ (အဟောသိ။) အာနန္ဒပဏ္ဍိတော- အာနန္ဒပညာရှိသည်၊ တဒါ၊
ဥပရာဇာ- အိမ်ရှေ့မင်းသည်၊ (အဟောသိ။) ရာဟုလမာတာ- ရာဟုလာ
မယ်တော်သည်၊ တဒါ၊ မဟေသီ- မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊ (အဟောသိ။)
မာယာဒေဝီ- မာယာဒေဝီသည်၊ တဒါ၊ ဇေနတ္တိကာ- မယ်တော်သည်၊
(အဟောသိ။) ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တဒါ၊ ကုရုရာဇာ- ကုရုမင်း
သည်၊ (အဟောသိ။) ဇဝံ- သို့၊ ဇာတကံ- ဇာတ်တော်ကို၊ ဓာရေထ-
ဆောင်ကြကုန်။

ဣဓာပိ- ဤကုရုရာဇစရိယာ၌လည်း၊ နေက္ခမ္မပါရမီ အာဒယော-
နေက္ခမ္မပါရမီ အစရှိကုန်သော၊ သေသဓမ္မာ စ- ကြွင်းသောတရားတို့ကို
လည်း၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်
ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

ကုရုရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီး။

၄။ မဟာသုဒဿနစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၄၀။) ၂၈။ စတုတ္ထေ - လေးခုမြောက်ဖြစ်သော မဟာသုဒဿနစရိယာ
ဝဏ္ဏနာပါ၍ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကုသာဝတိမိ နဂရေတိ -
ကုသာဝတိမိ နဂရေဟူသည်ကား၊ ကုသာဝတီ နာမကေ - ကုသာဝတီအမည်
ရှိသော၊ နဂရေ - မြို့၌၊ ယသ္မိံ ဌာနေ - အကြင် ကုသာဝတီမြို့နေရာ၌၊
ဧတရဟိ - ယခုအခါ၌၊ ကုသိနာရာ - ကုသိနာရာမြို့သည်၊ နိဝိဋ္ဌာ -
တည်ရှိ၏။ မဟိပတိတိ - မဟိပတိဟူသည်ကား၊ ခတ္တိယော - မင်းသည်၊
နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊ မဟာသုဒဿနော နာမ - မဟာသုဒဿနမည်
သည်။ စက္ကဝတ္တိတိ - စက္ကဝတ္တိဟူသည်ကား၊ စက္ကရတနံ - စကြာရတနာကို၊
ဝတ္ထေတိ - လည်စေတတ် ဖြစ်စေတတ်၏။ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ စတုဟိ -
လေးပါးကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ - သမ္ပတ္တိစက်တို့ဖြင့်၊ ဝတ္တတိ - လည်
တတ် ဖြစ်တတ်၏။ တေဟိ စ - ထိုသမ္ပတ္တိစက်တို့ဖြင့်လည်း၊ ပရံ - သူ
တစ်ပါးကို၊ ပဝတ္ထေတိ - ဖြစ်စေတတ်၏။ ဧတသ္မိံ - ထိုမင်း၌၊ ပရဟိတာယ
စ - သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာလည်း၊ ဣရိယာပထစက္ကာနံ -

ဣရိယာပုထ်စက်တို့၏။ ဝတ္ထော- လည်ခြင်း ဖြစ်ခြင်းသည်။ အတ္တိ- ရှိ၏။ ဣတိပိ- ဤအနက်ကြောင့်လည်း။ စက္ကဝတ္တိ- စက္ကဝတ္တိ မည်၏။”

အထ ဝါ- တစ်နည်းကား။ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော။ အစ္ဆရိယ- ဓမ္မေဟိ- အံ့ဖွယ်တရားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ စတူဟိ- ကုန်သော။ သင်္ဂဟ- ဝတ္ထုဟိ စ- ချီးမြှောက်ကြောင်း ဝတ္ထုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ သမန္နာဂတေန-

၁။ စက္ကဝတ္တိ။ ဤပုဒ်ကို ဤအဋ္ဌကထာ၌ (အထ ဝါ ဝိကပ်မပါ) လေးဝိကပ် ဖွင့်ဆိုသည်။ ထိုတွင် ရှေ့သုံးဝိကပ်မှာ ကိတ်ပုဒ်အနေဖြင့် ဖွင့်ဆိုပြီး စတုတ္ထဝိကပ်မှာ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အနေဖြင့် ဖွင့်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကိတ်ပုဒ်အနေဖြင့် ဖွင့်ဆိုသော သုံးဝိကပ်အနက် ပဌမဝိကပ်အလို “စက္က(စက္ကရတနံ) ဝတ္ထေတိတိ စက္ကဝတ္တိ” (စကြာရတနာကို ဖြစ်စေတတ်လည်စေတတ်သောမင်း)ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟ ပြု။ စက္က+✓ဝတ္ထု+ဏိ။ စက္ကဝတ္တိ၌ စက္ကအရ စကြာရတနာကို ယူ။

စကြဝတေးမင်း(စကြာမင်း)လောင်းသည် ဘုရားအလောင်းကဲ့သို့ ၃၂-ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်။ (ဒီ၊ ၁။ ၈၃။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄။ ဒီ၊ ၃။ ၁၁၇။) ထိုစကြဝတေးမင်းသည် ၁၅ရက်မြောက်သော ဥပုသ်နေ့၌ ဦးခေါင်းဆေး မင်္ဂလာပြုပြီးလျှင် အဋ္ဌဂံဥပုသ်ကို ဆောက်တည်လျက် မြတ်သော ပြာသာဒ်၌နေစဉ် အကန့်(ထောင့်ဆန်)တစ်ထောင်ရှိသော၊ အကွပ်ပုံတောင်းများနှင့်တကွ အခြင်းအရာအလုံးစုံနှင့် ပြည့်စုံသော၊ နတ်တန်ခိုးကဲ့သို့ တန်ခိုးရှိသော စကြာရတနာသည် ထင်းရှူး ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ထိုအခါ နေရာမှထပြီးလျှင် အပေါ်ရုံစုလျားကို ပခုံးတစ်ဖက်၌ တင်၍ လက်ဝဲလက်ဖြင့် ရွှေကရားကို ကိုင်လျက် “အရှင်စကြာရတနာသည် လည်စေသတည်း။ အရှင်စကြာရတနာသည် အောင်စေသတည်း”ဟု ဆို၍ စကြာရတနာကို လက်ယာလက်ဖြင့် ရေသွန်းဖျန်းလေရာ စကြာရတနာသည် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ လည်လေသည်။(ဒီ၊ ၂။ ၁၄၁။ မ၊ ၃။ ၂၁၀။) လက်တစ်သစ် နှစ်သစ်မျှ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ စကြာရတနာလည်သောအခါ ထိုမင်းသည် စကြဝတေး (စကြာမင်း)အဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ (ဒီ၊ ၅။ ၂၁၂။ မ၊ ၄။ ၄၁၅။)

ဒုတိယဝိကပ်အလို “စက္ကေဟိ (စတူဟိ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ) သယံ ဝတ္ထတိတိ စက္ကဝတ္တိ”ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟ ပြု။ ယခင် ဓာတ်၊ ပစ္စည်းပင်။ စက္ကအရ သပ္ပုရိသုပနိဿယ၊ ပဋိရူပဒေသဝါသ၊ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ၊ အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ဟူသော သမ္ပတ္တိစက် လေးပါးကို ယူ။ ထိုစက်လေးပါးဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် ဖြစ်တတ်လည်တတ်သော မင်းဟူလို။

ပြည့်စုံသဖြင့်၊ ဝါ - ပြည့်စုံသောကြောင့်၊ ပရေဟိ - တစ်ပါးသူတို့သည်၊
 အနာဘိဘဝနီယဿ - မလွှမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်သော၊ အနတိက္ကမနီယဿ -
 (အမိန့်အာဏာကို) မကျော်လွန်အပ်မကျော်လွန်နိုင်သော၊ အာဏာသင်္ခါ -
 တဿ - အာဏာဟုခေါ်ဆိုအပ်သော၊ စက္ကဿ - စက်၏၊ ဧတသ္မိ - ထိုမင်း၌၊
 ဝတ္ထော - ဖြစ်ခြင်းလည်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ ဣတိပိ - ထို့ကြောင့်လည်း၊
 စက္ကဝတ္ထိ - စက္ကဝတ္ထိမည်၏။

တတိယဝိကပ်အလို “စက္ကေဟိ (စတူဟိ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ) ပရံ (သတ္တ-
 နိကာယံ) ဝတ္ထေတိ ပဝတ္ထေတိတိ စက္ကဝတ္ထိ”ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟ ပြု၊
 သမ္ပတ္တိစက်လေးပါးဖြင့် တစ်ပါးသော သတ္တဝါအပေါင်းကို ဖြစ်စေတတ် လည်စေတတ်
 သောမင်း ဟူလို။ ဤကား ဤအဋ္ဌကထာအလိုတည်း။

၎င်းအပြင် “အာဏာသင်္ခါတံ စက္ကံ ဝတ္ထေတိတိ စက္ကဝတ္ထိ”ဟုလည်းကောင်း၊
 “ခတ္တိယမဏ္ဍလာဒိသညိတံ စက္ကံ သမူဟံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္ထေတိတိ စက္ကဝတ္ထိ”
 ဟု လည်းကောင်း ဟေတုကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟပင် ပြု၍ သီလက္ခန္ဓဋီကာ၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ
 ဋီကာတို့၌ ဖွင့်ပြကြပါသည်။ ယင်းတို့အလို စက္ကအရ အာဏာစက်၊ သမူဟစက်ကို
 ယူ။ (ဒိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၉၃။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၆၇-၁၆၈။ တိပိဓာန်၊ ၇။ ၂၇-၈။)

စတုတ္ထဝိကပ်တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အဖွင့်အလို “စက္ကာနံ (ဣရိယာပထစက္ကာနံ) ဝတ္ထော
 စက္ကဝတ္ထော၊ စက္ကဝတ္ထော ဧတသ္မိ (ဧတဿ) အတ္ထိတိ စက္ကဝတ္ထိ”ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်
 ဝိဂ္ဂဟပြု။ စက္ကဝတ္ထ+ ဤ တည်း။ စက္ကအရ ဣရိယာပုထ်စက်ကို ယူ။ သူတစ်ပါး
 အကျိုးအတွက် ဣရိယာပုထ်စက်တို့ ဖြစ်ခြင်း လည်ခြင်းရှိသောမင်း ဟူလို။

အထ ဝါ ချီသော ပဉ္စမဝိကပ်အလိုလည်း တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ပင်။ “စက္ကဿ
 (အာဏာစက္ကဿ) ဝတ္ထော စက္ကဝတ္ထော၊ စက္ကဝတ္ထော ဧတသ္မိ (ဧတဿ) အတ္ထိတိ
 စက္ကဝတ္ထိ”ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပင် ပြု။ စက္ကအရ အာဏာစက်ကို ယူရသည်သာ
 ထူးသည်။ အံ့ဩဖွယ်တရား လေးပါး၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုတရားလေးပါးတို့ကြောင့် အခြားမင်း
 စသူတို့ မလွှမ်းမိုး မကျော် လွှားနိုင်သော အမိန့်အာဏာစက်ရှိသောမင်း ဟူလို။

စကြာမင်း၏ အံ့ဖွယ်လေးပါး

- စကြဝတေးမင်း (စကြာမင်း)၏အဆင်းကို မြင်ခြင်း၊ အသံကိုကြားခြင်းဖြင့် -
- မင်းပရိသတ်၏ နှစ်သက်ခြင်း၊ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်း၊
 - ပုဏ္ဏားပရိသတ်၏ နှစ်သက်ခြင်း၊ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်း၊
 - သူကြွယ်ပရိသတ်၏ နှစ်သက်ခြင်း၊ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်း၊

ပရိဏာယကရတနပုဗ္ဗင်္ဂမေန - သားကြီးရတနာ ရှေ့သွား
ခေါင်းဆောင်ရှိသော၊ ဟတ္ထိရတနာဒိပမုခေန - ဆင်ရတနာ အစရှိသည်တို့
သည် အဦးအစရှိသော၊ မဟာဗလကာယေန - များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါ
အပေါင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ပုညာနဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန - ကောင်းမှုစွမ်းအားကြောင့်
ဖြစ်သော၊ ကာယဗလေန စ - ကိုယ်အားနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတတ္တာ-
ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟဗ္ဗလော - မဟဗ္ဗလမည်၏။ ယဒါ
အာသိန္နိ - ယဒါ အာသိ ဟူ၍၊ သမ္မန္နော - ပုဒ်တို့ကို စပ်ခြင်းသည်၊
(ဟောတိ)။

(ဋ္ဌ။ ၄၁။) တတြ - စကားရပ်၌၊ အယံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနု-
ပုဗ္ဗိကထာ - အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း -

ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ အတီတေ - ၌၊ မဟာပုရိသော - ဘုရားအလောင်း
သည်၊ သုဒဿနတ္တဘာဝတော - သုဒဿနစကြဝတေးမင်း၏အတ္တဘော
(ခန္ဓာ)မှ၊ တတိယေ - သုံးခုမြောက်သော၊ အတ္တဘာဝေ - အတ္တဘော၌၊
ဂဟပတိကုလေ - သူကြွယ်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်စဉ်၊ ဓရမာနကဿ -
သက်တော်ထင်ရှားရှိသော၊ ဗုဒ္ဓဿ - ၏၊ သာသနေ - သာသနာတော်၌၊
အရညဝါသံ - တောသာလျှင် နေရာရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဝသန္တိ - နေသော၊

- ရဟန်းပရိသတ်၏ နှစ်သက်ခြင်း၊ မရောင့်ရဲနိုင်ခြင်းတို့သည် စကြဝတေး
မင်း(စကြာမင်း)၏ အံ့ဖွယ် အစ္ဆရိယဓမ္မများ ဖြစ်ပါသည်။ (ဒီ၊ ၂။ ၁၂၀။ အံ၊ ၁။
၄၄၉။)

စကြာမင်း၏ တန်ခိုးလေးပါး

၎င်းပြင် စကြဝတေးမင်း(စကြာမင်း)၏ တန်ခိုး(လူဒွိ)လေးပါးကိုလည်း မှတ်သားသင့်
သည်။၎င်းတို့မှာ-

- သူတစ်ပါးတို့ထက် အဆင်းပိုလှခြင်း၊
- သူတစ်ပါးတို့ထက် အသက်ပိုရှည်ခြင်း၊
- သူတစ်ပါးတို့ထက် ပိုကျန်းမာခြင်း၊
- သူတစ်ပါးတို့ထက် တိုင်းသူပြည်သားတို့က ပိုမိုချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းတို့
ဖြစ်ပါသည်။ (ဒီ၊ ၂။ ၁၄၅-၆။ မ၊ ၃။ ၂၁၄-၅။)

ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ ထေရံ- ထေရ်ကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကမ္မေန- လုပ်ငန်းဖြင့်၊ အရည်- တောသို့၊ ပဝိဋ္ဌော- ဝင်သည်၊ (ဟုတွာ) ရက္ခမူလေ- သစ်ပင်ရင်း၌၊ နိသိန္ဒိ- သီတင်းသုံးနေထိုင်သည်ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ “ဣဓ- ဤနေရာ၌၊ မယာ- ငါသည်၊ အယျဿ- အရှင်အတွက်၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ ကာတံ- ဆောက်လုပ်သမှု ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကမ္မံ- လုပ်ငန်းကို၊ ပဟာယ- စွန့်ပယ်၍၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ- သစ်အဆောက်အဦကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ နိဝါသယောဂံ- နေခြင်းငှာ လျှောက်ပတ်သော၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုး ကျောင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒွါရံ- တံခါးမကို၊ ယောဇေတွာ- တပ်ဆင်၍၊ ကဋ္ဌတ္ထရဏံ- သစ်သားအခင်းကို၊ ကတွာ- ခင်း၍၊ “(ထေရော-ထေရ်သည်၊) ပရိဘောဂံ- သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ကရိဿတိ န ခေါ- ပြုလတ္တံ့လေလော၊ န ကရိဿတိ နခေါ- မပြုလတ္တံ့လေလော။” ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဧကမန္တေ- သင့်လျော်သော နေရာ၌၊ နိသိဒိ- ထိုင်နေလေပြီ။ ထေရော- ထေရ်သည်၊ အန္တောဂါမတော- ရွာတွင်းမှ၊ အာဂန္နာ- ပြန်ကြွလာ၍၊ ပဏ္ဏသာလံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ကဋ္ဌတ္ထရဏေ- ၌၊ နိသိဒိ- ပြီ၊ မဟာသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ နံ- ထိုထေရ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ပဏ္ဏသာလာ- သည်၊ ဖာသုကာ- ချမ်းသာပါ၏လော၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးလျှောက်ပြီ။ “ဘဒ္ဒမုခ- ကောင်းသော မျက်နှာရှိသော အိုဒကာ၊ (ပဏ္ဏသာလာ- သည်၊) ဖာသုကာ- ၏၊ ပဗ္ဗဇိတသာရပ္ပာ- ရှင်ရဟန်းတို့အား သင့်လျော်ပါ၏။” ဣတိ- သို့၊ (အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။) “ဘန္တေ- ရား၊ ဣဓ- ဤကျောင်း၌၊ (တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊) ဝသိဿထ- သီတင်းသုံးကုန်လတ္တံ့လော၊” ဣတိ၊ ပုစ္ဆိ။ “ဥပါသက- ဥပါသကာ၊ အာမ- အိမ်၊ ဝသိဿာမ- သီတင်းသုံးပါကုန်အံ့၊” ဣတိ (အာဟ)။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ အဓိဝါသနာကာရေနေဝလက်ခံသော အခြင်းအရာဖြင့်ပင်၊ “ဝသိဿတိ- သီတင်းသုံးလတ္တံ့၊” ဣတိ- သို့၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “မယံ- တပည့်တော်၏၊ ဃရဒ္ဓါရံ- အိမ်တံခါး

သို့၊ နိဗ္ဗာန် - အမြဲ၊ အာဂန္တု - ကြွလာစေချင်၏။” ဣတိ - သို့၊ ပဋိ -
 ဇာနာပေတွာ - ဝန်ခံစေပြီး၍၊ နိစ္စံ - အမြဲ၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဃရေယေဝ -
 အိမ်၌သာ၊ ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ - ဆွမ်းဖြင့်လုပ်ကျွေးခြင်းကို၊ ဝါ - ဆွမ်းစားခြင်းကို၊
 ကာရာပေသိ - ပြုလုပ်စေပြီ။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ပဏ္ဏ -
 သာလာယံ - ၌၊ ကဋ္ဌသာရကံ - သင်ဖျူးဖျာကို၊ ပတ္တရိတွာ - ခင်း၍၊
 မဇ္ဇပီဌံ - ညောင်စောင်း(ခုတင်)အင်းပျဉ်(ကုလားထိုင်)ကို၊ ပညပေသိ - ခင်းပြီ၊
 အပဿေနံ - နောက်မှီစရာကို၊ နိက္ခိပိ - ထားပြီ၊ ပါဒကဋ္ဌလိကံ - ခြေပွတ်
 တိုက်ဆေးစရာ အိုးခြမ်းကွဲကို၊ ဌပေသိ - ထားပြီ၊ ပေါက္ခရဏိ - ရေကန်ကို၊
 ခဏိ - တူးပြီ၊ စင်္ဂမံ - စင်္ကြံကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဝါလုကံ - သဲကို၊
 ဩကိရိ - ဖြန့်ကျဲပြီ၊ ပရိဿယဝိနောဒနတ္ထံ - ဘေးရန်ကင်းခြင်း အကျိုးငှာ၊
 ပဏ္ဏသာလံ - ကို၊ ကဏ္ဍကဝတိယာ - ဆူးစည်းရိုးဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိ - ကာရံပြီ၊
 ပေါက္ခရဏိ - ကိုလည်းကောင်း၊ စင်္ဂမဉ္ဇ - ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ -
 ထို့အတူ၊ (ကဏ္ဍကဝတိယာ ပရိက္ခိပိ) တေသံ - ထိုသစ်ရွက်မိုးကျောင်း၊
 ရေကန်၊ စင်္ကြံတို့၏၊ အန္တောဝတိပရိယန္တေ - အတွင်းစည်းရိုး၏ အဆုံး၌၊
 တာလပန္နိယော - ထန်းပင်တန်းတို့ကို၊ ရောပေသိ - စိုက်ပျိုးပြီ၊ ဧဝမာဒိနာ -
 ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ အာဝါသံ - ကျောင်းကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ - ပြီးဆုံးစေ၍၊
 ထေရဿ - ထေရ်အား၊ တိစီဝရံ - တိစီဝရိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒိ - အစကို၊
 ကတွာ - ပြု၍၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ သမဏပရိက္ခာရံ - ရဟန်းတို့၏
 အသုံးအဆောင်ပရိက္ခရာကို၊ အဒါသိ - ပေးလှူပြီ။ ဟိ - မှန်၏၊ ထေရဿ -
 ထေရ်အား၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တေန - ဘုရားအလောင်းသည်၊
 ပဗ္ဗဇိတာနံ - ရဟန်းတို့၏၊ ပရိဘောဂဇာတံ - အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော၊
 တိစီဝရပိဏ္ဍပါတပတ္တထာလကပရိဿာဝနဓမ္မကရဏပရိဘောဂဘာဇန
 ဆတ္တုပါဟနဉာဏတုဗ္ဗသုစိကတရယဋ္ဌိအာရကဏ္ဍကပိပ္ပလိနခန္ဓေဒနပဒီပေယျာဒိ -
 တိစီဝရိတ်သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ သပိတ်၊ သပိတ်တင်ခွက်၊ ပဝါရေး(အဝတ်)
 ရေစစ်၊ ဓမ္မကရိုဏ်းရေစစ်၊ အသုံးအဆောင်ခွက်၊ ထီး၊ ဖိနပ်၊ ရေဗူး၊
 အပ်၊ တောင်ဝှေး၊ အဦးရှည်သော ပေရွက်လှီးဓားငယ်၊ ဝါ - အပ်နဖားထွင်း
 ဆူး၊ သင်ဓုန်းထား၊ လက်သည်း ခြေသည်းလှီးဓား၊ ဆီမီးအစရှိသည်သည်။

(နာဟောသိ ဌံ စပ်) ဝါ- ကို၊ (အဒိန္နံ နာမ ဌံ ဂုတ္တကံ စပ်) အဒိန္နံ နာမ- မပေးလှူအပ်သည်မည်သည်၊ နာဟောသိ- မဖြစ်။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ရက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်လျက်၊ ဥပေါသထံ- ဥပုသ်သီလကို၊ ကရောန္တော- စောင့်သုံးခြင်းကို ပြုလျက်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ထေရံ- ထေရ်ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိ- လုပ်ကျွေးလေပြီ၊ ထေရော- သည်၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌ (ကျောင်း)၌ပင်၊ ဝသန္တော- သီတင်းသုံးလျက်၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယံ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံလေပြီ။

၂၉။ ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်းသည်လည်း၊ ယာဝတာ- ယုကံ- အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး၊ ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စုတော- စုတေသည်ရှိသော်၊ မနုဿလောကံ- လူ့ပြည်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တော- ပြန်လာသည်၊ (ဟုတွာ) ကုသာဝတိယာ- ကုသာဝတီမည်သော၊ ရာဇဓာနိယာ- မင်းနေပြည်တော်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ မဟာ- သုဒဿနော နာမ- မဟာသုဒဿနအမည်ရှိသော၊ စက္ကဝတ္တိ- စကြာရတနာကို လည်စေတတ်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ ဣဿရိယာနုဘာဝေါ- အစိုးရခြင်းဟူသော အာနုဘော်သည်၊ “ဘူတပုဗ္ဗံ အာနန္တံ ။ပ။ မုဒ္ဓါဝသိတ္တော”တိ အာဒိနာ- “ဘူတပုဗ္ဗံ အာနန္တံ ။ပ။ မုဒ္ဓါဝသိတ္တော”ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ သုတ္တေ- မဟာသုဒဿနသုတ်၌၊ အာဂတော ဧဝ- လာသည်သာလျှင်တည်း။

ကိရ- ချဲ့၊ တဿ- ထိုမဟာသုဒဿနစကြာမင်း၏၊ ကုသာဝတီ- ရာဇဓာနိပုဗ္ဗမုခါနိ- ကုသာဝတီ မင်းနေပြည်တော် အမှူးရှိကုန်သော၊ စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မြို့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပါသာဒပုဗ္ဗမုခါနိ- ဓမ္မပြာသာဒအမှူးရှိကုန်သော၊ စတုရာသီတိ ပါသာဒသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ပြာသာဒတို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာဗျူဟကုဋ္ဌာဂါရပုဗ္ဗမုခါနိ- မဟာဗျူဟာ အထွတ်

တင် အိမ်အမှူးရှိကုန်သော၊ စတုရာသီတိ ကုဋ္ဌာဂါရသဟဿာနိ- ရှစ်
သောင်းလေးထောင်သော အထွတ်တင်အိမ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ-
ရှိကုန်၏။) သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တာနိ- ထိုမြို့စသည်တို့သည်၊
တဿ ထေရဿ- ထိုထေရ်အတွက်၊ ကတာယ- ပြုလုပ်လှူဒါန်းအပ်သော၊
ဧကိဿာ- တစ်ဆောင်သော၊ ပဏ္ဏသာလာယ- ၏၊ နိဿန္တေန- အကျိုး
ဆက်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာနိ- ဖြစ်ပေါ်လာကုန်ပြီ။ စတုရာသီတိ ပလ္လင်္ဂ-
သဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ပလ္လင်္ဂတို့သည်လည်းကောင်း၊
စတုရာသီတိ နာဂသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဆင်တို့သည်
လည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိ အဿသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်
သော မြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိ ရထသဟဿာနိ- ရှစ်
သောင်းလေးထောင်သော ရထားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုထေရ်
အား၊ ဒိန္နဿ- ပေးလှူအပ်သော၊ မဉ္ဇူပိဌဿ- ညောင်စောင်း(ခုတင်)
အင်းပျဉ်(ကုလားထိုင်)၏၊ (နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။)၊ စတုရာသီတိ
မဏိသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ပတ္တမြားတို့သည်၊ တဿ-
ထိုထေရ်အား၊ ဒိန္နဿ- သော၊ ပဒီပဿ- ဆီမီး၏၊ (နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာ-
နိ။)၊ စတုရာသီတိ ပေါက္ခရဏိသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော
ရေကန်တို့သည်၊ (တဿ ဒိန္နာယ-သော) ဧကပေါက္ခရဏိယာ- တစ်ခု
သောရေကန်၏၊ (နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။)၊ စတုရာသီတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ-
ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိ
ပုတ္တသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သားသမီးတို့သည်လည်း
ကောင်း၊ စတုရာသီတိ ဂဟပတိသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော
သူကြွယ်တို့သည်လည်းကောင်းလည်းကောင်း၊ ပတ္တထာလကာဒီပရိဘောဂါ-
ရဟဿ- သပိတ်၊ သပိတ်ခံခွက်အစရှိသော သုံးစွဲခြင်းငှာထိုက်သော၊
ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရဒါနဿ- ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်ကို ပေးလှူခြင်း၏၊
(နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။)၊ စတုရာသီတိ ဓေနုသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေး
ထောင်သော နို့စားနွားမတို့သည်၊ ပဉ္စဂေါရသဒါနဿ- နွားမှထွက်သော
အရည်ငါးမျိုးကို ပေးလှူခြင်း၏၊ (နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။)၊ (နို့ရည်၊ နို့ခမ်း၊

ထောပတ်၊ ရက်တက်ရည်၊ ဆီဦးတို့ကို ပဉ္စဂေါရသ-ဟုခေါ်သည်။) စတုရာသီတိ ဝတ္ထကောဋ္ဌသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော အဝတ် ဝိုင်ဒေါင်တို့သည်၊ နိဝါသန ပါရပနဒါနဿ- အဝတ်၊ အရုံကို ပေးလှူခြင်း၏၊ (နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။)၊ စတုရာသီတိ ထာလိပါကသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ထမင်းချက်အိုးတို့သည်၊ ဘောဇနဿ- ဘောဇဉ်ကို ပေးလှူခြင်း၏၊ နိဿန္တေန- အကျိုးဆက်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာနိ- ဖြစ်ပေါ်လာ ကုန်ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သတ္တဟိ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ရတနေဟိ- ရတနာတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိဟိ စ- တန်ခိုးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊ ရာဇာဓိရာဇာ- မင်းတကာတို့ထက်သာလွန်မြင့်မြတ်သောမင်းသည်၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ သာဂရပရိယန္တံ- သမုဒ္ဒရာ အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိသော၊ ပထဝိမဏ္ဍလံ- မြေအဝန်းအဝိုင်းကို၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ အဘိဝိဇီယ- လွှမ်းမိုးအောင်နိုင်၍၊ အဇ္ဈာဝသန္တော- အုပ်ချုပ်စိုးစံလျက်၊ အနေကသတေသု- အရာမကများစွာကုန်သော၊ ဌာနေသု- နေရာတို့၌၊ ဒါနသာလာယော- အလှူဇရပ်မဏ္ဍပ်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ မဟာဒါနံ- မွန်မြတ်များပြားလှစွာသောအလှူကြီးကို၊ ပဌပေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ ဒိဝသဿ- တစ်နေ့၌၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ “ယော- အကြင်သူသည်၊ ယံ- အကြင်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏၊ သော- ထိုသူသည်၊ ဒါနသာလာသု- အလှူဇရပ်တို့သို့၊ အာဂန္တာ- လာ၍၊ တံ- ထိုအလိုရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဂဏှာတု- ယူလော့၊” ဣတိ- သို့၊ နဂရေ- မြို့၌၊ ဘောရိ- စည်ကို၊ စရာပေသိ- လှည့်လည်စေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တတ္တာဟံ ။ပ။ တဟိ တဟိ”န္တိ အာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၁။ သတ္တဟိ ရတနေဟိ။ ။ ထိုစကြဝတေးမင်းမှာ တိုင်းနိုင်ငံကို တည်ငြိမ်စေနိုင်သည့် ရတနာခုနစ်ပါး ရှိသည်။ စကြာရတနာ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ပတ္တမြား၊ မိဖုရား၊ သူကြွယ်၊ သားကြီးရတနာတို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ရဲရင့်၍ သူရဲကောင်းအင်္ဂါရပ်ရှိသော တစ်ဖက် စစ်သည်တို့ကို နှိမ်နင်းနိုင်သော အထောင်မကသော သားတော်တို့လည်း ရှိသည်။ (ဒီ၊ ၁။ ၈၃-၄။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄၁-၅။ ဒီ၊ ၃။ ၁၁၇။ မ၊ ၃။ ၂၁၀-၄။)

(ဋ္ဌ။ ၄၂။) တတ္ထ- ထိုတတ္ထာဟံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ တတ္ထာတိ- တတ္ထဟူသည်ကား၊ တသ္မိ နဂရေ- ထိုမြို့၌၊ “တဒါဟ”န္တိပိ- “တဒါဟံ” ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော- ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိသေး၏။) တဿ- ထိုပါဌ်၏ (အတ္ထော ၌ စပ်)၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ မဟာသုဒဿန- ကာလေ- မဟာသုဒဿနကြာမင်းဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ ဣတိ-ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ **တဟိ တဟိန္တိ**- တဟိ တဟိဟူသည်ကား၊ တသ္မိ တသ္မိ ဌာနေ- ထို ထိုနေရာ၌၊ တဿ တဿ ပါကာရဿ- ထို ထိုတံတိုင်း၏၊ အန္တော စ- အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိ စ- အပြင်၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ **ကော ကိ ဣစ္ဆတိတိ**- ကော ကိ ဣစ္ဆတိဟူသည်ကား၊ ဗြာဟ္မဏာဒီသု- ပုဏ္ဏားအစရှိသည်တို့တွင်၊ ယော ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သတ္တော- သတ္တဝါသည်၊ အနာဒီသု- ထမင်းအစရှိကုန်သော၊ ဒေယျဓမ္မေသု- လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏၊ **ပတ္ထေတိတိ**- ပတ္ထေတိဟူသည်ကား၊ တဿေဝ- ထိုဣစ္ဆတိပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ- ဝေဝစံ ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း။ **ကဿ ကိ ဒီယတု ဓနန္တိ**- ကဿ ကိ ဒီယတု ဓနံ ဟူသောစကားကို၊ အနေကဝါရံ- အကြိမ်များစွာ၊ ပရိယာ- ယန္တရေဟိ စ- ပရိယာယ်အထူးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနဃောသနာယ စ- အလှူဒါနကို ကြွေးကြော်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတဘာဝ- ဒဿနတ္ထံ- ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ- ဟော တော်မူအပ်ပြီ၊ ဧတေန- ထို ကဿ ကိ ဒီယတု ဓနံ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဒါနပါရမိယာ- ဒါနပါရမိ၏၊ သရူပံ- သရုပ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ ဟိ- မှန်၏။ ဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ဒါနပါရမိ- ဒါနပါရမိ သည်၊ ဒေယျဓမ္မ ပဋိဂ္ဂါဟက ဝိကပ္ပရဟိတာ- လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် တို့ကို အထူးစီမံမှုမှ ကင်း၏။ ဣတိ- ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၄၂။) ၃၀။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဒါနဃောသနာယ- အလှူ ဒါနကို ကြွေးကြော်ခြင်းဖြင့်၊ တဿ တဿ ဒေယျဓမ္မဿ- ထိုထိုလှူဖွယ်

ဝတ္ထုအား၊ အနန္တဝိကပုဂ္ဂလပရိကိတ္တနံ- လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြောကြားခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊ “ကော ဆာတကော”တိ အာဒိ- “ကော ဆာတကော” ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထ- ထို ကော ဆာတကော အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဆာတကောတိ- ဆာတကောဟူသည်ကား၊ ဇီဃစ္ဆိတော- ဆာလောင်သောသူသည်။ တသိတောတိ- တသိတောဟူသည်ကား၊ ပိပါသိကော- မွတ်သိပ်သောသူသည်။ ကော မာလံ ကော ဝိလေပနန္တိပိ- ကော မာလံ ကော ဝိလေပနံ ဟူသောပါဌ်၌လည်း၊ ဣစ္ဆတိတိ ပဒံ- ဣစ္ဆတိဟူသောပုဒ်ကို၊ အာနေတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယဉ်စေထိုက်၏။ နဂ္ဂေါတိ- နဂ္ဂေါဟူသည်ကား၊ ဝတ္ထဝိကလော- အဝတ်မှချို့တဲ့သော၊ ဝတ္ထေန- အဝတ်ဖြင့်၊ အတ္ထိကော- အလိုရှိသောသူတည်း၊ ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ပရိဒဟိဿတိတိ- ပရိဒဟိဿတိဟူသည်ကား၊ နိဝါသိဿတိ- ဝတ်ရုံလတ္တံ့နည်း။

(၄။ ၄၃။) ၃၁။ ကော ပထေ ဆတ္တမာဒေတိတိ- ကော ပထေ ဆတ္တ မာဒေတိ ဟူသည်ကား၊ ကော ပထိကော- အဘယ်ခရီးသွား (ခရီးသည်)သည်၊ ပထေ မဂ္ဂေ- လမ်း၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝါ- ကို၊ ဝဿဝါတာတပရက္ခဏတ္ထံ- မိုး၊ လေ၊ နေပူတို့မှ စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဆတ္တံ- ထီးကို၊ ဂဏှာတိ- ယူမည်နည်း၊ ဆတ္တေန- ထီးဖြင့်၊ အတ္ထိကော- အလိုရှိသော သူနည်း၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အဓိပ္ပာယ်အနက်တည်း။ ကောပါဟနာ မုဒူ သုဘာတိ- ကောပါဟနာ မုဒူ သုဘာ ဟူသည်ကား၊ ဒဿနီယတာယ- ရှုချင်စဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဘာ- တင့်တယ်ကုန်သော၊ သုခသမ္ပဿတာယ- ချမ်းသာသော အတွေ့အထိ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုဒူ- နူးညံ့ကုန်သော၊ ဥပါဟနာ- ဖိနပ်တို့ကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပါဒါနံ- ခြေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခုနန္ဒ- မျက်စိတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရက္ခဏတ္ထံ- စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ကော- အဘယ်သူသည်၊ အာဒေတိ- ယူမည်နည်း၊) ကော အာဒေတိတိ- ကော

အာဒေတိဟူသည်ကား၊ တာဟိ- ထိုပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ အတ္ထိကော- အလိုရှိသောသူသည်၊ ကော- အဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပာယ်တည်း။ သာယံ ပါတော စာတိ ဧတ္ထ- သာယံ ပါတော စဟူသောပါဌ်၌၊ စ သဒ္ဓေန- စ သဒ္ဓါဖြင့်၊ မဇ္ဈိကေ စာတိ- မဇ္ဈိကေ စဟူသောပုဒ်ကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ဝတ္ထုဗ္ဗ- ဆိုထိုက်၏။ ဟိ- မှန်၏။ “ဒိဝသေ တိက္ခတ္တံ ယောသာပေမိတိ”- “ဒိဝသေ တိက္ခတ္တံ ယောသာပေမိ”ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တိ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၄၃။) ၃၂။ န တံ ဒသသု ဌာနေသုတိ- န တံ ဒသသု ဌာနေသုဟူသည်ကား၊ တံ ဒါနံ- ထိုအလှူသည်၊ ဒသသု- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု- နေရာတို့၌၊ ပဋိယတ္တံ- စီရင်အပ်သည်၊ န- မဟုတ်၊ ဣတိ- ကား၊ ယောဇနာ- ပုဒ်တို့ကိုယှဉ်စပ်ခြင်းတည်း။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဌာနသတေသု- နေရာတစ်ရာတို့၌၊ ပဋိယတ္တမ္ပိ- စီရင်အပ်သည်လည်း၊ န- မဟုတ်၊ အပိ စ ခေါ- စင်စစ်သော်ကား၊ အနေကသတေသု- ရာပေါင်းများစွာကုန်သော၊ ဌာနေသု- နေရာတို့၌၊ ပဋိယတ္တံ- စီရင်အပ်၏။ ယာစကေ ဓနန္တိ- ယာစကေ ဓနံ ဟူသည်ကား၊ ယာစကေ-တောင်းခံလာသူ အလှူခံတို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ပဋိယတ္တံ- စီရင်ထားအပ်၏။ ဥပက္ခဋ္ဌံ- စုဆောင်းထားအပ်၏။ ဟိ- မှန်၏။ ဒွါဒသယောဇနာယာမေ- အလျား ၁၂ ယူဇနာ ရှိသော၊ သတ္တယောဇနဝိတ္ထတေ- အနံ ခုနစ် ယူဇနာ ရှိသော၊ နဂရေ- (ကုသာဝတီ)မြို့တော်၌၊ သတ္တသု- ခုနစ်ခုကုန်သော၊ ပါကာရန္တရေသု- တံတိုင်းကြားတို့၌၊ သတ္တ- ခုနစ်တန်းကုန်သော၊ တာလပန္တိပရိက္ခေပါ- ထန်းပင်အတန်း အကာအရံတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။) တာသု တာလပန္တိသု- ထိုထန်းပင်တန်း အနီးအပါးတို့၌၊ စတုရာသီတိ ပေါက္ခရဏိ သဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ရေကန်တို့ကို၊ ပါဠိယေက္ကံ- သီးသန့်၊ (ကတာနိ- ပြုလုပ်ထားအပ်ကုန်၏။) (တသ္မိ) ပေါက္ခရဏိတီရေ- ထိုရေကန်တို့၏ကမ်းပါး(ကန်ပေါင်)၌၊ မဟာဒါနံ- မွန်မြတ်ကြီးကျယ်သော အလှူကို၊ ပဌပိတံ- တည်ထားအပ်ပြီ။

ဟိ- သာဓကကား၊ “ပဋ္ဌပေသိ ။ပ။ သုဝဏ္ဏတ္ထိကဿာ”တိ-
 “ပဋ္ဌပေသိ ။ပ။ သုဝဏ္ဏတ္ထိကဿ”ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊
 ဘဂဝတာ- သည်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊ မဟာသုဒဿနော- မဟာသုဒဿနအမည်ရှိသော၊
 ရာဇာ- မင်းသည်၊ တာသံ ပေါက္ခရဏီနံ- ထိုရေကန်တို့၏၊ တီရေ-
 ကမ်း(ကန်ပေါင်)၌၊ အန္တတ္ထိကဿ- ထမင်းဖြင့်(ကို) အလိုရှိသူအား၊
 အန္တံ- ထမင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပါနတ္ထိကဿ- အဖျော်ဖြင့်(ကို) အလိုရှိ
 သူအား၊ ပါနံ- အဖျော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝတ္တတ္ထိကဿ- အဝတ်အထည်
 ဖြင့်(ကို) အလိုရှိသူအား၊ ဝတ္တံ- အဝတ်အထည်ကိုလည်းကောင်း၊
 ယာနတ္ထိကဿ- ယာဉ်ဖြင့်(ကို) အလိုရှိသောသူအား၊ ယာနံ- ယာဉ်ကို
 လည်းကောင်း၊ သယနတ္ထိကဿ- အိပ်ယာနေရာဖြင့်(ကို) အလိုရှိသော
 သူအား၊ သယနံ- အိပ်ယာနေရာကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိတ္ထိကဿ-
 မိန်းမဖြင့်(ကို) အလိုရှိသော သူအား၊ ဣတ္ထီ- မိန်းမကိုလည်းကောင်း၊
 ဟိရညတ္ထိကဿ- ငွေဖြင့်(ကို) အလိုရှိသောသူအား၊ ဟိရညံ- ငွေကို
 လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏတ္ထိကဿ- ရွှေဖြင့်(ကို) အလိုရှိသောသူအား၊
 သုဝဏ္ဏံ- ရွှေကိုလည်းကောင်း၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒါနံ-
 အလှူကို၊ ပဋ္ဌပေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ တည်ထားပြီ။

(၄။ ၄၃။) ၃၃။ တတ္ထ- ထိုရေကန်တို့၏ကမ်း၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်
 လတ္တံ့ကား၊ ဒါနဿ- ပေးလှူခြင်း၏၊ ပဝတ္တိတာကာရော- ဖြစ်စေပုံ
 အခြင်းအရာတည်း-

ဟိ- ချဲ့၊ မဟာပုရိသော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဣတ္ထိနန္ဒ-
 မိန်းမတို့အားလည်းကောင်း၊ ပုရိသာနန္ဒ- ယောက်ျားတို့အားလည်းကောင်း၊
 အနုစ္ဆဝိကေ- သင့်လျော်ကုန်သော၊ အလင်္ကာရေ- တန်ဆာတို့ကို၊ ကာရေ-
 တွာ- ဆင်စေ၍၊ ဣတ္ထိမတ္တမေဝ- မိန်းမမျှကိုသာလျှင်၊ တတ္ထ- ထိုပေးလှူရာ
 ၌၊ ပရိစာရဝသေန- အလုပ်အကျွေး(ဝေယျာဝစ္စပြုလုပ်ပေးသူ)၏ အစွမ်းဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ (ပရိဝါရဝသေန ရှိက ကိုယ်ရံတော်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း
 ကောင်းဟု ပေး၊) သေသံ- ဣတ္ထိမှကြွင်းသော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသောလှူဖွယ်

ဝတ္ထုကို၊ ပရိစ္ဆာဂဝသေန - လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်(အပိုင်) စွန့်ကျဲသည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဌပေတွာ - ထား၍၊ “မဟာသုဒဿနော - သော၊ ရာဇာ - သည်၊ ဒါနံ - ကို၊ ဒေတိ - ပေးလှူ၏၊ တံ - ထိုပေးလှူအပ်သော အလှူကို၊ ယထာသုခံ - ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊ ပရိဘုဉ္ဇထ - သုံးဆောင်ကြကုန်၊” ဣတိ - သို့၊ ဘေရိ - စည်ကို၊ စရာပေသိ - လှည့်လည်စေပြီ။ မဟာဇနာ - များစွာသောလူတို့သည်၊ ပေါက္ခရဏိတီရံ - ရေကန်တို့၏ ကမ်းပါး(ကန်ပေါင်)သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ နှတွာ - ရေချိုး၍၊ ဝတ္ထာဒီနိ - အဝတ်အထည်အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဝါသေတွာ - (လဲလှယ်)ဝတ်၍၊ မဟာ - သမ္ပတ္တိ - မွန်မြတ် ကြီးကျယ်သော စည်းစိမ်ကို၊ အနဘဝိတွာ - ခံစား၍၊ ယေသံ - အကြင်လူတို့၏ အထံ၌၊ တာဒိသာနိ - ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့သည်၊ အတ္ထိ - ရှိကုန်၏၊ တေ - ထိုလူတို့သည်၊ တေ - ထိုရှိသော ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို၊ ပဟာယ - စွန့်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားကြကုန်၏။ ယေသံ - ၌၊ (တာဒိသာနိ - တို့သည်၊) နတ္ထိ - မရှိကုန်၊ တေ - ထိုလူတို့သည်၊ တေ - ထိုမရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ။ (မိမိမှာ ရှိပြီးသား ပစ္စည်းများကို မယူတော့ဘဲ မရှိသေးသော ပစ္စည်းများကိုသာ ယူဆောင်၍ ပြန်သွားကြသည်ဟူလို။) ယေ - အကြင်လူတို့သည်၊ ဟတ္ထိ - ယာနာဒိသုပိ - ဆင်ယာဉ်အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ နိသီဒိတွာ - ထိုင်ကြကုန်၍၊ ယထာသုခံ - ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊ ဝိစရိတွာ - လှည့်လည်၍၊ ဝရသယနေသုပိ - မြင့်မြတ်သောအိပ်ရာ တို့၌လည်း၊ သယိတွာ - အိပ်၍၊ သမ္ပတ္တိ - စည်းစိမ်ကို၊ အနဘဝိတွာ - ခံစား၍၊ ဣတ္ထိဟိပိ - မိန်းမတို့နှင့် လည်း၊ သဒ္ဓိ - အတူတကွ၊ သမ္ပတ္တိ - ကို၊ အနဘဝိတွာ - ၍၊ သတ္တဝိဓရတန - ပသာဓနာနိ - ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော ရတနာတန်ဆာတို့ကို၊ ပသာဓေတွာ - ဆင်မြန်း၍၊ သမ္ပတ္တိ - ကို၊ အနဘဝိတွာ - ၍၊ ယံ ယံ - အကြင် အကြင် လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ အတ္ထိကာ - အလိုရှိကြကုန်၏၊ တံ တံ - ထိုထို အလိုရှိသော လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ - ကုန်၏။ အနတ္ထိကာ - အလိုမရှိသူတို့သည်၊ ဩဟာယ - စွန့်ခွာ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ - ကုန်၏။ တမ္ပိ ဒါနံ - ထိုအလှူဒါနကိုလည်း၊ ဥဋ္ဌာယ - ထ၍၊ သမုဋ္ဌာယ - ကောင်းစွာ

ထ(ရပ်တည်)၍၊ ဒေဝသိကံ- နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ ဒီယတေဝ- ပေးလှူအပ်သည်
သာလျှင်တည်း။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဇေယျဒီပဝါသီနံ- ဇေယျဒီပနေသူ လူတို့၏၊
အညံ- အလှူခံမှုမှ အခြားသော၊ ကမ္မံ- အလုပ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ ဒါနံ-
ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ- သုံးဆောင်ကြကုန်လျက်၊
သမ္ပတ္တိ- ကို၊ အနုဘဝန္တာ- ခံစားကြကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်ကြ
ကုန်၏။ တဿ ဒါနဿ- ထိုအလှူဒါန၏၊ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ- ကာလအပိုင်း
အခြားသည်၊ န အဟောသိ- မရှိပြီ။

ရတ္တိဉ္စာပိ- ညဉ့်အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဒီဝါပိ- နေ့အခါ၌လည်း
ကောင်း၊ ယဒါ ယဒါ- အကြင်အကြင်အခါ၌၊ အတ္တိကာ- အလိုရှိသူတို့သည်၊
အာဂစ္ဆန္တိ- လာကြကုန်၏။ တဒါ တဒါ- ထိုထိုအခါ၌၊ ဒီယတေဝ- ပေးလှူ
အပ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဧဝံ- သို့၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ယာဝဇီဝံ-
အသက်ထက်ဆုံး၊ သကလဇေယျဒီပံ- အလုံးစုံသောဇေယျဒီပံကို၊ (ဇေယျဒီပံ
တစ်ကျွန်းလုံးကို) ဥန္နင်္ဂလံ- အထက်၌ထွန်တုံးရှိသည်ကို၊ ဝါ- ထွန်တုံးပိတ်
သည်ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ မဟာဒါနံ- ကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ တေန-
ထို့ကြောင့်၊ “ဒီဝါ ဝါ ။ပ။ ဝနိဗ္ဗကော”တိ အာဒိ- “ဒီဝါ ဝါ ။ပ။
ဝနိဗ္ဗကော” ဤသို့အစရှိသောဂါထာစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ- ပြီ။

တတ္ထ- ထို ဒီဝါ ဝါ အစရှိသော ဂါထာစကား၌၊ ဒီဝါ ဝါ ယဒိ
ဝါ ရတ္တိ ယဒိ ဧတိတိ ဧတေန- ဒီဝါ ဝါ ယဒိ ဝါ ရတ္တိ ယဒိ ဧတိ
ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ယထာကာလံ-
ကာလအားလျော်စွာ၊ ဒါနံ- ပေးလှူခြင်းကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ ဟိ- မှန်
၏။ ယာစကာနံ- တောင်းခံလာသူအလှူခံတို့၏၊ လာဘာသာယ- ရလိုမှု၌
အာသာဆန္ဒကြောင့်၊ ဥပသင်္ဂမနကာလော ဧဝံ- ချဉ်းကပ်ခြင်း၏ အချိန်
သည်ပင်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ- တို့၏၊ ဒါနဿ- ပေးလှူခြင်း၏၊ ကာလော
နာမ- အခါမည်၏။ ဝနိဗ္ဗကောတိ- ဝနိဗ္ဗကော ဟူသည်ကား၊ ယာစကော-
တောင်းခံလာသူအလှူခံသည်၊ လဒ္ဓါ ယဒိစ္ဆကံ ဘောဂန္တိ ဧတေန- လဒ္ဓါ
ယဒိစ္ဆကံ ဘောဂံ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ယထာဘိရစိတံ- (အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်)

အလိုရှိတိုင်း၊ ဒါနံ- ပေးလှူခြင်းကို၊ (ဒဿေတိ၊) ဟိ- မှန်၏။ ယော
ယော ယာစကော- အကြင် အကြင် တောင်းခံလာသူ အလှူခံသည်။ ယံ
ယံ ဒေယျဓမ္မံ- အကြင် အကြင် လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏။
တဿ တဿ- ထိုထိုအလှူခံ၏။ တံ တဒေဝ- ထိုထို လှူဖွယ်ပစ္စည်း
ဝတ္ထုကိုသာ၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဒေတိ- ပေးလှူ၏။ အတ္တနော-
မိမိ(အလှူဒါန)၏၊ ဥပရောဓံ- ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ- အတားအဆီး
အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သော၊ တဿ- ထိုလှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထု၏၊ မဟဋ္ဌ-
ဒုလ္လဘာဒိ ဘာဝံ- တန်ဖိုးကြီးခြင်း ရခဲခြင်းအစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ န
စိန္တေသိ- မကြံပြီ။ ပူရဟတ္ထောဝ ဂစ္ဆတိတိ ဧတေန- ပူရဟတ္ထောဝ ဂစ္ဆတိ
ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ယာဝဒိစ္ဆကံ- အလိုရှိသလောက်၊ ဒါနံ- ပေးလှူခြင်း
ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ ဟိ- မှန်၏။ ယတ္တကံ- အကြင်မျှလောက်၊
ယာစကာ- တို့သည်၊ ဣစ္ဆန္တိ- အလိုရှိကြကုန်၏။ တတ္တကံ- ထိုမျှ
အလိုရှိသလောက်၊ အပရိဟာပေတွာဝ- မယုတ်လျော့စေမူ၍သာလျှင်၊
မဟာသတ္တော- သည်၊ ဥဠာရဇ္ဈာသယတာယ စ- မွန်မြတ်သောဒါနဇ္ဈာသယ
ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟိဒ္ဓိကတာယ စ- ကြီးသော တန်ခိုး
ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေတိ- ပေးလှူ၏။

(ဋ္ဌ။ ၄၄။) “ယာဝဒိဝိက”န္တိ ဧတေန- ယာဝဒိဝိကံ ဟူသော
ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ဒါနဿ- အလှူဒါန၏၊ ကာလပရိယန္တာဘာဝံ- ကာလအပိုင်း
အခြား မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ။ ဟိ- မှန်၊ မဟာသတ္တာ-
ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ သမာဒါနတော- လှူမည်ဟု ဆောက်တည်ချိန်မှ၊
ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ယာဝပါရိပူရိ- (အလှူခံများ) ပြည့်စုံလုံလောက်သည့်တိုင်
အောင်၊ ဝေမဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ကာလပရိစ္ဆေဒံ- အချိန်ကာလ ပိုင်းခြား
သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ န ကရောန္တိ- မပြုကြကုန်။ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏေ-
သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦကို စုဆောင်းခြင်း၌၊ သင်္ကောစာဘာဝေန-
တွန့်ဆုတ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အန္တရန္တရာ- အကြားအကြား၌၊
အဝေါသာနပတ္တိတော- အပြီးအဆုံးသို့မရောက်မီ၊ မရဏေပိ- သေခြင်းဖြင့်
လည်း၊ အနုပစ္ဆေဒေါ ဧဝ- ပြတ်စဲခြင်းမရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ (ကဿာ-

အဘယ်ကြောင့်နည်း၊) တတော- ထိုဘဝမှ၊ ပရမ္ပိ- နောက်ဘဝ၌လည်း၊
 တထေဝ- ထိုရှေ့ဘဝအတူသာလျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇနတော- ကျင့်ခြင်းကြောင့်
 တည်း။ ပန- ဆက်၊ ယာဝဇီဝိကန္တိ- ယာဝဇီဝိကံဟူသောပါဌ်ကို၊
 မဟာသုဒဿနစရိတဿ- မဟာသုဒဿနကြာမင်းအကျင့်၏၊ ဝသေန-
 အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ **န ပါဟံ ဒေသံ ခနံ ဒမ္မိတိ**- န ပါဟံ ဒေသံ
 ခနံ ဒမ္မိ ဟူသည်ကား၊ ဣဒံ ခနံ နာမ- ဤဥစ္စာမည်သည်ကို၊ မယံ-
 ငါ့အား၊ ဒေသံ အမနာပံ- မမြတ်နိုးအပ်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧဝရူပံ-
 ဤသို့သဘောရှိသော၊ မဟာဒါနံ- ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော အလှူကို၊
 ဒေန္တော- ပေးသောငါသည်၊ ဂေဟတော စ- အိမ်မှလည်း၊ ခနံ- ဥစ္စာကို၊
 နိဟရာပေမိ- ထုတ်ဆောင်စေသည်ကား၊ န- မဟုတ်။ **န ပိ နတ္ထိ နိစယော**
မယီတိ- န ပိ နတ္ထိ နိစယော မယိ ဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ သမိပေ-
 အနီး၌၊ ခနံနိစယော- ဥစ္စာကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည်၊ နေသင်္ဂဟော- ဥစ္စာကို
 တစ်ပေါင်းတည်းယူ၍ သိမ်းထားခြင်းစုဆောင်းခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိသည်
 ကား၊ နာပိ- ဟုတ်လည်းမဟုတ်ပါ။ သလ္လေခဝုတ္တိသမဏော ဝိယ-
 ကိလေသာခေါင်းပါးအောင်ကျင့်သော ရဟန်းကဲ့သို့၊ အသင်္ဂဟောပိ- ပစ္စည်း
 ဥစ္စာကို မစုဆောင်း မသိုမှီးသည်လည်း၊ န ဟောမိ- မဖြစ်၊ ဣတိ-
 ဤကား၊ အတ္ထော- တည်း၊ ဣဒံ- ဤ န ပါဟံ အစချီသောစကားရပ်ကို၊
 (ဝုတ္တံ ၌ စပ်) ယေန အဇ္ဈာသယေန- အကြင်ပေးလှူလိုသော ဒါနအဇ္ဈာ-
 သယကြောင့်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဣဒံ မဟာဒါနံ- ဤကြီး
 ကျယ်မွန်မြတ်သော ဒါနကို၊ ပဝတ္တိတံ- ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ တံ- ထိုဖြစ်စေ
 အပ်သော မဟာဒါနကို၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ- ပြီ။

(၄။ ၄၅။) ၃၅။ ဣဒါနိ- ၌၊ တံ- ထိုမဟာဒါနကို၊ ဥပမာယ-
 ဥပမာဖြင့်၊ ဝိဘာဝေတုံ- ထင်ရှားစေခြင်းငှာ၊ “ယထာပိ အာတုရော

၁။ ဒေသံ။ ။ ✓ဒိသ= ဒိသီ + ဣ။(ဓာန်၊ဋီ။ ၃၄၅။ နိတိ၊ဓာ။ ၁၈၇-၈။)
 ဒိသော ဘူ ပေက္ခဏာဟိသာ၊ အပ္ပိတိဒါန ဗောဓနေ။ (ဓာတွတ္ထ၊ ၁၉၃။)နှင့်အညီ
 ဘူဝါဒိဂဏိက ဒိသ(ဒိသီ) ဓာတ်သည် ဤ၌ အပ္ပိတိ= မချစ်မနှစ်သက်အပ်သော
 အနက်ကို ဟော၏။

နာမာ”တိ အာဒိ- “ယထာပိ အာတုရော နာမ”အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
 အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊
 ဥပမာသံသန္တနေန- ဥပမာနှီးနှောခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ အတ္ထဒဿနံ-
 အနက်ကို ပြခြင်းတည်း။ ယထာ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ အာတုရော
 ရောဂါဘိဘူတော- ရောဂါသည် နှိပ်စက်အပ်သော၊ ပုရိသော- ယောက်ျား
 သည်၊ ရောဂတော- ရောဂါမှ၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ပရိမောစေတု-
 ကာမော- လွတ်မြောက်စေလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဟိရည သုဝဏ္ဏာဒိနာ-
 ငွေရွှေအစရှိသော၊ ဓနေန- ဥစ္စာဖြင့်၊ ဝေဇ္ဇံ တိကိစ္ဆကံ- ဆေးဆရာကို၊
 တပေတ္တာ အာရာဓေတွာ- နှစ်သက်စေ၍၊ ယထာဝိမိ- အစီအမံအတိုင်း၊
 ပဋိပဇ္ဇန္တော- ပြုကျင့်သည်ရှိသော်၊ တတော ရောဂတော- ထိုရောဂါမှ၊
 ဝိမုစ္စတိ- လွတ်မြောက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၄၅။) ၃၆။ တထေဝ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ အဇ္ဇဘူတံ-
 ကျင်နာသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သကလလောကံ- အလုံးစုံသော လောကကို၊
 ကိလေသရောဂတော- ကိလေသရောဂါမှလည်းကောင်း၊ သကလသံသာရ-
 ဒုက္ခရောဂတော စ- အလုံးစုံသော သံသရာဆင်းရဲရောဂါမှလည်းကောင်း၊
 ပရိမောစေတုကာမော- လွတ်မြောက်စေလိုသော၊ အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊
 တတော- ထိုကိလေသရောဂါ၊ သကလသံသာရရောဂါမှ၊ ပရိမောစနဿ-
 လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသော၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ အယံ သဗ္ဗသာပတေ-
 ယျ ပရိစ္စာဂေါ- ဤအလုံးစုံသောဥစ္စာအစုကို စွန့်လှူခြင်းသည်၊ ဒါနပါရမီ-
 ဥပါယော- ဒါနပါရမီနည်းလမ်းတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဇာနဗ္ဗာနော ဗုဇ္ဈမာ-
 နော- သိသည်၊ (ဟုတွာ) အသေသတော- အကြွင်းအကျန် မရှိသောအား
 ဖြင့်၊ ဒေယျဓမ္မဿ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထု၏လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟ-
 ကာနဉ္စ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ အန-
 ဝသေသတော- အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ မဟာဒါနဿ- ကြီးကျယ်
 မွန်မြတ်သော အလှူ၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊
 အဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒအဇ္ဈာသယကို၊ ပရိပူရေတုံ- ပြည့်စေခြင်းငှာ၊
 အတ္တနော မယံ စ- မိမိ၏လည်း၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီသည်၊ န ပရိပုဏ္ဏာ-

မပြည့်စုံသေး၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဦးနမနန္တိ- ဦးနမနံဟူသည်ကား၊ ပဝတ္တံ-
ဖြစ်သော၊ ဦးနံ- ယုတ်လျော့နေသော၊ မနံ- စိတ်ကို၊ ပူရယိတုံ-
ပြည့်စေခြင်းငှါ၊ ပဝတ္တယိတုံ- ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဝနိဗ္ဗကေ ယာစကေ-
တောင်းခံလာသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဝါ- အား၊ (သံဃေ ဒိန္နံ
မဟပ္ပလံ ကဲ့သို့တည်း၊) အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တံ ဒါနံ- ထိုအလှူကို၊
ဧဝရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ မဟာဒါနံ- ကြီးကျယ် မွန်မြတ်သော
အလှူကို၊ ဒဒါမိ- ပေးလှူ၏၊ တဉ္စ ခေါ- ထိုအလှူပေးခြင်းသည်လည်း၊
တသ္မိ ဒါနဓမ္မေ- ထိုဒါနတရား၌လည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုဒါနတရား၏၊
ဖလေ စ- အကျိုး ၌ လည်းကောင်း၊ နိရာလယော- တွယ်တာခြင်းမရှိသည်၊
အနပေက္ခော- ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ အပစ္စာသော- တက်မက်မှုမရှိသည်၊
ကိပ္ပိပိ- တစ်စုံ တစ်ခုကိုလည်း၊ အပစ္စာသီသမာနော- တောင့်တမှုမရှိသည်၊
(ဟုတွာ) ကေဝလံ- သက်သက်၊ သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊
အနုပတ္တိယာ- ရောက်ခြင်းငှါ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏမေဝ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်
တော်ကိုသာ၊ အဓိဂန္တူ- ရခြင်းငှါ၊ ဒေမိ- ပေး၏၊ ဣတိ- ဤသို့
မှတ်ထိုက်၏။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဋ္ဌ။ ၄၅။) ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာသတ္တော- သည်၊
မဟာဒါနံ- ကို၊ ပဝတ္တေန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
ပုညာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တံ- ကောင်းမှုရှိန်စော် အာနုဘော်ကြောင့်ဖြစ်သော၊
ဓမ္မပါသာဒံ- ဓမ္မပြာသာဒ်သို့၊ အဘိရုယု- တက်၍၊ မဟာဗျူဟကုဋ္ဌာဂါရ-
ဒွါရေ ဧဝ- မဟာဗျူဟာ အထွတ်အိမ်တံခါး၌ပင်၊ ကာမဝိတက္ကာဒယော-
ကာမဝိတက်အစရှိသည် တို့ကို၊ နိဝတ္တေတွာ- နစ်စေ ပြန်လှည့်စေ၍၊ တတ္ထ-
ထိုဓမ္မပြာသာဒ်၌၊ သောဝဏ္ဏမယေ- ရွှေဖြင့်ပြီးသော၊ ရာဇပလ္လင်္ဂေ- ရာဇ
ပလ္လင်ပေါ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေလျက်၊ ဈာနာဘိညာယော- ဈာန်အဘိညာဉ်
တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ တတော- ထိုပလ္လင်ပေါ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ-
ထွက်ခွာ၍၊ သောဝဏ္ဏမယံ- ရွှေဖြင့်ပြီးသော၊ ကုဋ္ဌာဂါရံ- အထွတ်တပ်သော
အိမ်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ တတ္ထ- ထိုအထွတ်တပ်သောအိမ်၌၊
ရဇတမယေ- ငွေဖြင့်ပြီးသော၊ ပလ္လင်္ဂေ- ပလ္လင်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေလျက်၊

စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရေ- ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို၊
ဘာဝေတွာ- ဖြစ်စေ(ပွားများ)၍၊ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ- နှစ်
ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ပတ်လုံး၊ ဈာနသမာပတ္တိဟိ- ဈာန်သမာပတ်
(ဝင်စားခြင်း)တို့ ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေတွာ- (အချိန်ကို)ကုန်လွန်စေ၍၊ မရဏ-
သမယေ- သေခါနီးအချိန်၌၊ ဒဿနာယ- ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ ဥပဂတာနံ-
ကပ်ရောက်လာကြကုန်သော၊ သုဘဒ္ဒါဒေဝီပမုခါနံ- သုဘဒ္ဒါဒေဝီအမှူးပြု
ကုန်သော၊ စတုရာသီတိယာ ဣတ္ထာဂါရသဟဿာနံ- ရှစ်သောင်းလေး
ထောင်သော မောင်းမတို့အားလည်းကောင်း၊ အမစ္စပါရိသဇ္ဇာဒိနဉ္စ- မှူး
မတ်အလုပ်အကျွေး အစရှိသည်တို့အားလည်းကောင်း၊ “အနိစ္စာ ဝတ
သင်္ခါရာ ။ပ။ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ”တိ- “အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ
၁၁။ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ”ဟူသော၊ ဣမာယ ဂါထာယ- ဤဂါထာ
ဖြင့်၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်ရှင်ခြင်း၏
အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလောကပရာယနော- ဗြဟ္မာ့ပြည်လျှင် လဲလျောင်းရာရှိသည်၊
အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ ရာဟုလမာတာ- ရာဟုလ၏မယ်တော်သည်၊ တဒါ-
ထိုအခါ၌၊ သုဘဒ္ဒါဒေဝီ- သည်၊ အဟောသိ၊ ရာဟုလော- သည်၊ (တဒါ၊)
ပရိဏာယကရတနံ- သားကြီးရတနာသည်၊ အဟောသိ၊ ဗုဒ္ဓပရိသာ-
ဘုရားရှင်၏ပရိသတ်တို့သည်၊ (တဒါ၊) သေသပရိသာ- ကြွင်းသောပရိသတ်
တို့သည်၊ အဟောသုံ၊ လောကနာထော ပန- ဘုရားရှင်သည်ကား၊ (တဒါ၊)
မဟာသုဒဿနော- မဟာသုဒဿန စကြာမင်းသည်၊ အဟောသိ။

ဩဝါဒဂါထာအနက်။ ။ သင်္ခါရာ- သင်္ခါရတရားတို့သည်၊
အနိစ္စာ ဝတ- အမြဲ မရှိလေကုန်စွတကား၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော- ဖြစ်ခြင်း
ပျက်ခြင်းသဘောရှိကြကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- အကြောင်းအားလျော်စွာ
ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်ပြီး၍၊ နိရုဇ္ဈန္တိ- အကြောင်းအားလျော် ချုပ်ပျောက်
ကြကုန်၏။ တေသံ- ထိုသင်္ခါရတရားတို့၏၊ ဝူပသမော- ငြိမ်းအေးရာ
အမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်သည်၊ သုခေါ- ချမ်းသာစစ်မှန် ဧကန်မသွေ ဖြစ်ပါ
ပေ၏။

ဣဓာပိ- ဤမဟာသုဒဿနစရိယာ၌လည်း၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်
 သော၊ ပါရမီယော- တို့ကို၊ သရူပတော- သရုပ်အားဖြင့်၊ လဗ္ဘန္တိ ဧဝ-
 ရအပ်ကုန်သည်သာ၊ ပန- ထိုသို့ရအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ-
 ဒါနဇ္ဈာသယ၏၊ ဥဠာရတာယ- များပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ထက်သန်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဒါနပါရမီဧဝ- သည်သာလျှင်၊ ပါဠိယံ- ပါဠိတော်
 ၌၊ အာဂတာ- လာ၏။ သေသဓမ္မာ- ဒါနမှ ကြွင်းသောပါရမီတရားတို့
 သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဂုတ္တနယာ ဧဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိကုန်
 သည်သာတည်း။ တထာ- ထို့အတူ၊ ဥဠာရေ- မွန်မြတ်သော၊ သတ္တရတန-
 သမုဇ္ဇလေ- ရတနာ ခုနစ်ပါးဖြင့် ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ စတု-
 ဒိပိဿရိယေပိ- ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းကို အစိုးရခြင်း၌လည်း၊ ဌိတဿ-
 တည်သော၊ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဘောဂသုခံ- သုံးဆောင်မှု
 ချမ်းသာကို၊ အနလင်္ဂရိတွာ- တန်ဆာမဆင်မူ၍၊ ကာမဝိတက္ကာဒယော-
 ကာမဝိတက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒုရတော- အဝေးမှ၊ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ- ခွာ၍၊
 တထာရူပေ- ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ မဟာဒါနေ- တို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တိ-
 သေဝ- ဖြစ်စေသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏)၊
 စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောနှစ်တို့ကို၊
 သမာပတ္တိဟိ- ဈာန်သမာပတ်တို့ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေတွာ- ကျော်လွန်စေ၍၊
 အနိစ္စတာဒိ ပဋိသံယုတ္တံ- အနိစ္စတာ အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊
 ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ ကတွာပိ- ပြုပါသော်လည်း၊ ဝိပဿနာယ-
 ဝိပဿနာတရားကို၊ အနုဿုက္ကနံ- အားမထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-
 အလုံးစုံသော အရာ၌၊ အနိဿင်္ဂတာ- (န+နိ+သင်္ဂ+တာ)- ကပ်ငြိတွယ်တာမှု
 မရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်
 သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်အာနုဘော်တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ-
 ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

မဟာသုဒဿနစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီ။

၅။ မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၄၆။) ပဉ္စမေ- ပဉ္စမဖြစ်သော မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယ-
ဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သတ္တရာဇပုရောဟိတောတိ- သတ္တရာဇပုရောဟိ
တော ဟူသည်ကား၊ သတ္တဘူအာဒိနံ- သတ္တဘူ အစရှိကုန်သော၊ သတ္တန္တံ-
ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ရာဇနံ- မင်းတို့၏၊ သဗ္ဗကိစ္စာနုသာသကပုရောဟိတော-
အလုံးစုံသော အမှုကိစ္စကို ဆုံးမသွန်သင်သော ပုရောဟိတ် အမတ်ဖြစ်သော။
ပူဇိတော နရဒေဝေဟိတိ- ပူဇိတော နရဒေဝေဟိဟူသည်ကား၊ တေဟိ
စေ- ထိုခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ- ထိုခုနစ်
ပြည်ထောင်မင်းတို့မှ အခြားကုန်သော၊ ဇမ္ဗုဒီပေ- ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်း၌၊ (အဇ္ဈ
ဝသန္တေဟိ- အုပ်ချုပ်စိုးစံကြကုန်သော၊) သဗ္ဗေဟေဝ- အလုံးစုံသာလျှင်
ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ခတ္တိယေဟိ စ- မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတုပစ္စယ-
ပူဇာယ- ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့်ပူဇော်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက္ကာရသမ္မာနေန
စ- အရိအသေပြုခြင်း ကောင်းစွာ မြတ်နိုးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပူဇိတော-

၁။ တေဟိ ဧဝ ပါဠိ သင့် မသင့်။

ဆဋ္ဌမူနှင့် P.T.S မူတို့၌ “ပူဇိတော နရဒေဝေဟိတိ တေဟိ ဧဝ အညေဟိ စ
ဇမ္ဗုဒီပေ သဗ္ဗေဟေဝ ခတ္တိယေဟိ စတုပစ္စယပူဇာယ သက္ကာရသမ္မာနေန စ ပူဇိတော”
ဟု ပါဠိရှိ၏။ ဤသို့ ပါဠိရှိသောမူအရ “ထိုလူမင်းတို့သာ ပူဇော်အပ်သော” ဟူသော
ရှေ့ရှိ “တေဟိ ဧဝ” စကားရပ်သည် နောက်တွင်ရှိ “အခြားသော ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်းနေ
မင်းအားလုံးကလည်း ပူဇော်အပ်သော” ဟူသော “အညေဟိ စ” စကားရပ်နှင့်
ဆန့်ကျင်လျက် ရှိသည်။ ရှေ့စကားရပ်တွင် အဝဓာရဏတ္ထ ဧဝ သဒ္ဓါဖြင့် ကန့်သတ်
ပြဆိုထား၍ နောက်ဝါကျတွင် သမုစ္စယတ္ထ စသဒ္ဓါဖြင့် ပေါင်းဆည်းယူမှု (ခွင့်ပြုမှု)
မဖြစ်သင့်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖြောင့်စေရန် “ပူဇိတော နရဒေဝေဟိတိ န တေဟိ ဧဝ၊
အညေဟိ စ” စသည်ဖြင့် ပဋိသေခ န သဒ္ဓါ ဖြည့်စွက်လျက် ဧဝ နောင် ပုဒ်ခတ်ပါစေ
ကာ နှစ်ဝါကျ ရှိသင့်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား “ပူဇိတော နရဒေဝေဟိ ဟူသည်

ပူဇော်အပ်သော။ (မဟာဂေါရိန္ဒဗြာဟ္မဏော- ဌံ စပ်။) မဟာဂေါရိန္ဒ-
 ဗြာဟ္မဏောတိ- မဟာဂေါရိန္ဒဗြာဟ္မဏောဟူသည်ကား၊ မဟာနဘာဝတာ-
 ယ- ကြီးသော စွမ်းပကားတေဇော် အာနုဘော်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ ဂေါရိန္ဒဿ- ဂေါရိန္ဒမင်း၏။ ဝါ- သည်၊ အဘိသေကေန-
 အဘိသိက်ရေစင်ဖြင့်၊ အဘိသိတ္တတာယ စ- သွန်းလောင်း အပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “မဟာဂေါရိန္ဒော”တိ- “မဟာဂေါရိန္ဒ”
 ဟူ၍၊ သဒ္ဓိ- ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော- ရောက်သော၊
 ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်။ ဟိ- မှန်၏၊ အဘိသိတ္တကာလတော-
 အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရား
 လောင်း၏။ အယံ သမညာ- ဤအမည်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ပြီ၊ ပန-
 ဆက်၊ နာမေန- ငယ်နာမည်(အမည်ရင်း)အားဖြင့်၊ ဇောတိပါလော နာမ-
 ဇောတိပါလမည်၏။ ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ တဿ- ထို ဘုရားအလောင်း၏၊
 ဇာတဒိဝသေ- ဖွားမြင်သောနေ့၌၊ သဗ္ဗာဝုဓာနိ- အလုံးစုံသော လက်နက်တို့
 ထိုခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ကသာ ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ပူဇော်ခြင်း(အာမိသပူဇာ)၊ တရိ
 တသေ အမြတ်တန်း ပြုမှုဆက်ဆံခြင်း (ဓမ္မပူဇာ) ဖြင့် ပူဇော်အပ်သည် မဟုတ်သေး၊
 (အမှန်မှာကား) ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်းရှိ အခြားမင်းအားလုံးကလည်း ထိုအတူ ပူဇော်အပ်သည်”
 ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် ပါဠိရှိလိုမှု တေဟိ ဧဝ ရှေ့တွင် “န”သဒ္ဓါ
 ပါစေလျက် နှစ်ဝါကျခွဲကာ အောက်ပါအတိုင်း ပါဠိ ရှိစေသင့်သည်။

ပူဇိတော နရဒေဝေဟိတိ န တေဟိ ဧဝ၊ အညေဟိ စ ဇမ္ဗုဒိပေ သဗ္ဗေဟေဝ
 ခတ္တိယေဟိ စတုပစ္စယပူဇာယ သက္ကာရသမ္မာနေန စ ပူဇိတော။

တစ်နည်း။ “တေဟိ ဧဝ”ဟု ပါဠိမရှိစေဘဲ “တေဟိ စေဝ”ဟု ပါဠိရှိစေ
 သင့်သည်။ ယင်း စေဝသဒ္ဓါလည်း သမုစ္စည်း၊ အညေဟိ စ နောင်ထိုင်သော စ
 သဒ္ဓါလည်း သမုစ္စည်း အနက်ပင် ဖြစ်၍ အချင်းချင်း ပေါင်းဆည်းနိုင်သောကြောင့်
 ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား- ပူဇိတော နရဒေဝေဟိ ဟူသည်ကား ထိုခုနစ်ပြည်ထောင်
 မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗုဒိပ်ရှိ အခြားမင်းအားလုံးတို့သည်လည်းကောင်း ပစ္စည်း
 လေးပါးဖြင့် ပူဇော်ခြင်း(အာမိသပူဇာ)နှင့် တရိတသေ အမြတ်တန်း ပြုမှုဆက်ဆံခြင်း
 (ဓမ္မပူဇာ)ဖြင့် ပူဇော်အပ်သည်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ “စေဝ” ရှိရမည့်အစား “ဧဝ”နှင့်
 စာရိုက်မှားလေသလားဟု စဉ်းစားမိပါသည်။ ဤနိဿယသစ်၌ “စေဝ”ရှိသောပါဠိ
 ဖြင့် အနက် သမ္မန်ခဲ့သည်။ (ယုတ္တံ ဂဏှေယျ ပဏ္ဍိတော။)

သည်။ ဇောတိသု - အရောင်ထွက်ကြကုန်ပြီ။ ရာဇာပိ - ဂေါဝိန္ဒမင်းသည်
လည်း။ ပစ္စုသသမယေ - နံနက်မိုးလင်းသောအခါ၌။ အတ္တနော - မိမိ၏။
မင်္ဂလာဝုဓံ - မင်္ဂလာလက်နက်ကို။ ပဇ္ဇလိတံ - အရောင်ထွက်နေသည်ကို။
ဒိသွာ - မြင်၍။ ဘီတော - ကြောက်သည်။ (ဟုတွာ) အတ္တနော - မိမိ၏။
ပုရောဟိတံ - ပုရောဟိတ်အမတ်ဖြစ်သော၊ ဥပဋ္ဌာနံ - ခစားခြင်းသို့၊ အာဂတံ -
လာနေသော၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်း၏၊ ပိတရံ - ဖခင်ကို။
ပုစ္ဆိတွာ - မေးသည်ရှိသော်။ “မဟာရာဇ - မင်းကြီး၊ မာ ဘာယိ -
မကြောက်ပါလင့်၊ မယံ - ကျွန်တော်မျိုး၏၊ ပုတ္တော - သားသည်၊ ဇာတော -
မွေးဖွားပါ၏၊ တဿ - ထိုသား၏၊ အာနုဘာဝေန - ဘုန်တန်ခိုး ရှိန်စော်
အာနုဘော်ကြောင့်၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ ရာဇဂေဟေယေဝ - မင်းနန်း
တော်၌သာ၊ အာဝုဓာနိ - လက်နက်တို့သည်၊ ပဇ္ဇလိသု - အရောင် ထွက်ကြ
ကုန်သည်ကား၊ န - မဟုတ်ကုန်၊ (အထ ခေါ် - အဟုတ်သော်ကား၊)
သကလနဂရေပိ - အလုံးစုံသောမြို့၌လည်း၊ အာဝုဓာနိ၊ ပဇ္ဇလိသု - အရောင်
ထွက်ကြကုန်ပြီ၊ တံ - ထိုလက်နက်များ အရောင်ထွက်ခြင်းကို၊ နိဿာယ -
အမှီပြု၍၊ တုယံ - သင်မင်းကြီးတို့၏၊ အန္တရာယော - အန္တရာယ်သည်၊ န
အတ္ထိ - မရှိ၊ ပန - ဆက်၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ - ဇမ္ဗုဒ္ဓိပ်တစ်ကျွန်းလုံး၌၊
(ဇမ္ဗုဒ္ဓိပ်ကျွန်းအနှံ့)တေန - ထိုသားနှင့်၊ ပညာယ - ပညာဖြင့်၊ သမော -
တူသူသည်၊ န ဘဝိဿတိ - မရှိလတ္တံ့၊ ဧတံ - ထိုလက်နက်များ အရောင်
ထွက်ခြင်းသည်၊ တဿ - ထိုပညာအားဖြင့် တူသူမရှိခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ -
ရှေ့ပြေး အမှတ်အသား (နိမိတ်)တည်း။” ဣတိ - သို့၊ ပုရောဟိတေန -
ပုရောဟိတ်အမတ်ကြီးသည်၊ သမဿာသိတော - သက်သာရာ ရစေအပ်
သည်၊ တုဋ္ဌစိတ္တော - နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊)
“ကုမာရဿ - ကလေးအတွက်၊ ခီရမူလံ - နို့ဖိုးသည်၊ ဟောတု - ဖြစ်ပါ
စေ။” ဣတိ - သို့၊ သဟဿံ - တစ်ထောင်ကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ “ဝယပ္ပတ္တံ -
ကာလေ - အရွယ်ရောက်သောအခါ၌၊ မယံ - ငါ့အား၊ ဒဿေထ - ပြကြ
ကုန်၊” ဣတိ - သို့၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ။ ဝုဒ္ဓိပတ္တော - အရွယ်သို့
ရောက်ပြီးသော၊ သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ အပရဘာဂေ - နောက်

အဖို့(နောင်တစ်ချိန်)၌၊ အလမတ္ထဒသော- ထိုထိုကိစ္စ၌ မြင်စွမ်းနိုင်သည်။ သတ္တန္တံ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ရာဇနံ- မင်းတို့၏၊ သဗ္ဗကိစ္စာနုသာသကော- အလုံးစုံသော အမှုကိစ္စ၌ ဆုံးမတတ်သည်။ ဟုတွာ- ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတွာ စ- ရသေ့ရဟန်းပြု၍လည်းကောင်း၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေဟိ- မျက်မှောက်၌ ဖြစ်ကုန် တမလွန်၌ ဖြစ်ကုန် သော၊ အနတ္တေဟိ- အကျိုးမဲ့တို့မှ၊ ပါလေတွာ- စောင့်ရှောက်၍၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေဟိ- ကုန်သော၊ အတ္တေဟိ- အကျိုးတို့ဖြင့်၊ နိယောဇေသိ- ယှဉ်စပ်ပေးတတ်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဇောတိတတ္တာ- လက်နက် များ အရောင်တောက်ပသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါလနသမတ္ထ- တာယ စ - သတ္တဝါတို့ကို မျက် မှောက်အကျိုး၊ သံသရာအကျိုးတို့ဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ “ဇောတိပါလော”တိ- “ဇောတိပါလ”ဟူ၍၊ အကံသု- ပြု(မှည့်ခေါ်)ကြကုန်ပြီ။ တေန- ထို့ ကြောင့်၊ “နာမေန ဇောတိပါလော နာမာ”တိ- “နာမေန ဇောတိပါလော နာမ ”ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

(၅။ ၄၇။) တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဒိသမ္ပတိဿ နာမ- ဒိသမ္ပတိမည်သော၊ ရညော- မင်း၏၊ ပုရောဟိတဿ- ပုရောဟိတ်အမတ်ဖြစ်သော၊ ဂေါဝိန္ဒဗြာဟ္မဏဿ- ဂေါဝိန္ဒပုဏ္ဏား၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဟုတွာ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပိတု- ဖခမည်းတော်၏ လည်းကောင်း၊ တဿ ရညော စ- ထိုဒိသမ္ပတိမင်း၏လည်းကောင်း၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊ တဿ- ထိုဒိသမ္ပတိမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားဖြစ် သော၊ ရေဏု- ရေဏုမင်းလည်းကောင်း၊ အဿ- ထိုရေဏုမင်း၏၊ သဟာယာ- သူငယ်ချင်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တဘူ စ- သတ္တဘူမင်းလည်း ကောင်း၊ ဗြဟ္မဒတ္တော စ- ဗြဟ္မဒတ္တမင်းလည်းကောင်း၊ ဝေဿဘူ စ- ဝေဿဘူမင်းလည်းကောင်း၊ ဘရတော စ- ဘရတမင်းလည်းကောင်း၊ ဒွေ- နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဓတရဋ္ဌာ စ- ဓတရဋ္ဌမင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ရာဇာနော- ဤမင်းတို့သည်၊

ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနုသာသိယမာနေ- ဆုံးမအပ်သည် ရှိသော်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ န ဝိဝဒန္တိ- မငြင်းခုံကြကုန်၊ ဧဝံ- ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ရဇ္ဇေ- ရှင်ဘုရင်၏ အဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်တံ့စေ၍၊ တေသံ- ထိုမင်းတို့အား၊ အတ္ထဓမ္မေ- အကျိုးအကြောင်းနှင့် စပ်ယှဉ်သည်တို့ကို၊ ဝါ- တို့ဖြင့်၊ အနုသာသန္တော- ဆုံးမလျက်၊ ဇမ္ဗုဒီပ- တလေ- ဇမ္ဗုဒိပ်မြေ အပြင်၌၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ရာဇနံ- မင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ အညေသံ- မင်းမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ စ- ပုဏ္ဏားတို့၏လည်း ကောင်း၊ ဒေဝနာဂဂဟပတိကာနံ- နတ်၊ နဂါး၊ သူကြွယ်တို့၏လည်းကောင်း၊ သက္ကတော- ရိုသေအပ် (ရိုသေခံရ)သောသူ သည်၊ ဂရုကတော- အလေးအမြတ်ပြုအပ် (အလေးအမြတ်ပြုခံရ)သောသူ သည်၊ မာနိတော- မြတ်နိုးအပ်(မြတ်နိုးခံရ)သောသူသည်၊ ပူဇိတော- ပူဇော် အပ်(ပူဇော်ခံရ)သောသူသည်၊ အပစိတော- ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်အပ် (ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်ခံရ)သောသူသည်၊ (ဟုတွာ) ဥတ္တမံ- မြင့်မြတ်သော၊ ဂါရဝဋ္ဌာနံ- အရိုအသေ ပြုအပ်သော နေရာသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဝါ- သည်၊ အတ္ထဓမ္မေသု- အကျိုး၊ အကြောင်းတို့၌၊ ကုသလတာယ- လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ “မဟာဂေါဝိန္ဒော”တွေဝ- “မဟာဂေါဝိန္ဒ”ဟူ၍သာလျှင်၊ သမညာ- အမည်သည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားလေပြီ၊ ယထာ= ယေန အာကာရေန- အကြင် အခြင်း အရာဖြင့်၊ (ကိ- အဘယ်သို့သော စကားကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊) အာဟ- ဟောတော်မူသနည်း၊ (တထာ = တေန အာကာရေန- ထိုအခြင်းအရာဖြင့်၊) “ဂေါဝိန္ဒော ဝတ ॥ ပ ॥ ဗြာဟ္မဏော” တိ- “ဂေါဝိန္ဒော ဝတ ॥ ပ ॥ ဗြာဟ္မဏော”ဟူသော၊ (ဧတံ - ဤစကားကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊) အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

၁။ ယထာဟ အနက်ယောဇနာနည်း။

- ယထာဟ ဟူ၊ တွေ့လေမှုကား၊ ယထာ အာဟ၊ နှစ်ပုဒ်ယူမြဲ။
- ယေန ကိ ခံ၊ ကရိုဏ်းကံ၊ အမှန်ကြေစမြဲ။
- ဘုရားကြီးနိယံ ၆၈- ၉ နှင့် အညီတည်း။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘော- အချင်းတို့၊ ဗြာဟ္မဏော- ဇောတိပါလ လုလင်ပုဏ္ဏားသည်၊ ဂေါရိန္ဒော ဝတ- ဂေါရိန္ဒပုဏ္ဏားပေတကား၊ (ဖခင် ဂေါရိန္ဒပုဏ္ဏားကြီး ကဲ့သို့ပင် မင်းမှုကိစ္စ အဝဝတို့၌ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်း သည် ဟူလို) ဘော- တို့၊ ဗြဟ္မဏော- သည်၊ မဟာဂေါရိန္ဒော ဝတ- မဟာဂေါရိန္ဒပုဏ္ဏားပေတကား။ (ဖခင် ပုဏ္ဏားကြီး မညွှန်ကြား မဆုံးမခဲ့သည်တို့ကိုလည်း ညွှန်ကြားဆုံးမနိုင်၊ ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီး မစီရင် ခဲ့ဖူး၊ မအောင်မြင်ခဲ့ဖူးသော မင်းမှုကိစ္စတို့ကိုလည်း စီရင်၊ အောင်မြင် သောကြောင့် ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီးထက်ပင် သာရကား ပို၍ ထက်မြက်သည် ဟူလို။)

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ပုနာပရံ ယဒါ ဟောမိ ။ပ။ မဟာဂေါရိန္ဒ- ဗြာဟ္မဏော” တိ- ပုနာပရံ ယဒါ ဟောမိ ။ပ။ မဟာဂေါရိန္ဒဗြာဟ္မဏော” ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၃၇။ (သာရိပုတ္တံ) ပုန- တစ်ဖန်၊ အပရံ- နောက်တစ်မျိုးကား၊ (အဟံ)၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ သတ္တရာဇ- ပုရောဟိတော- ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့၏ (ကိစ္စရေးရာတို့ကို ညွှန်ကြား ဆုံးမသော) ပုရောဟိတ်အမတ်သည်၊ နရဒေဝေဟိ- လူမင်းတို့သည်၊ ဝါ- လူ၊ နတ်တို့သည်၊ ပူဇိတော- ပူဇော်အပ်သော၊ မဟာဂေါရိန္ဒ- ဗြာဟ္မဏော- မဟာဂေါရိန္ဒပုဏ္ဏားသည်၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏။

(ဋ္ဌ။ ၄၇။) အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ပုညာနုဘာဝသမုဿာဟိတေဟိ- ကောင်းမှုရှိန်စော် အာနုဘော်သည် အား တက်သရော ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊ ရာဇူဟိ- မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ တေသံ- ထိုမင်းတို့၏၊ ဝါ- တို့နှင့်၊ အနုယုတ္တေဟိ- ဆက်စပ်(ပတ်သက်) ကုန်သော၊ ခတ္တိယေဟိ- မင်းမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏဂဟ- ပတိကေဟိ- ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နေဂမဇာနပဒေဟိ စ- နိဂုံးသား၊ ဇနပုဒ်သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပရူပရိ- အဆင့်ဆင့်၊ ဥပနီတော- ပို့ဆောင်အပ်သော၊ အပရိမေယျော- မနိုင်ယှဉ်အပ် မနိုင် ယှဉ်နိုင်သော၊ ဥဠာရော- မွန်မြတ်သော၊ လာဘသက္ကာရော- လာဘ်၊

အပူဇော်သည်။ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ မဟာမေဃော- မိုးကြီးသည်။
 အဇ္ဈောတ္တရမာနော- လွှမ်းမိုးလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-
 ဖြစ်လေပြီ။ အပရိမာဏာသု- မနှိုင်းယှဉ်နိုင်(မရေတွက်နိုင်)ကုန်သော၊
 ဇာတီသု- ဘဝဇာတ်တို့၌၊ ဥပစိတဝိပုလပုညသဉ္စယဿ- ဆည်းပူးပြုလုပ်
 အပ်သော ပြန့်ပြောသည့် ကောင်းမှုအစုရှိသော၊ ဥဠာရာဘိဇာတဿ-
 မွန်မြတ်သော မွေးဖွားခြင်း (အမျိုးဇာတ်) ရှိသော၊ ပရိသုဒ္ဓသီလာစာရဿ-
 စင်ကြယ်သော သီလအကျင့်ရှိသော၊ ပေသလဿ- သီလကို ချစ်မြတ်နိုး
 သော၊ ပရိယောဒါတသဗ္ဗသိပ္ပဿ- ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်သော အလုံးစုံ
 သော အတတ်ပညာရှိသော၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊
 ပုတ္တသဒိသမဟာကရုဏာဝိပ္ပာရသိနိဒ္ဒမုဒုဟဒယဿ- သားနှင့်တူစွာ မဟာ
 ကရုဏာ ပြန့်နှံ့၍ ညက်ညောသိမ်မွေ့သော နှလုံးသားရှိသော ဘုရားရှင်၏။
 အပရိမေယျော- သော၊ ဥဠာရော- သော၊ လာဘသက္ကာရော- သည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ (တံ- အနက်မဲ့။ တံ ယထာသား၊
 ရှိလငြားမှု၊ တံ- ကို အနက်ယူ၊ ယထာတံမှု၊ တံ- ၏ အနက်၊ ထူး
 မထွက်။) သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်။ “ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊
 မယံ- ငါ့အတွက်၊ မဟာလာဘသက္ကာရော- များစွာသော လာဘ်၊ အပူဇော်
 သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) အဟံ- ငါသည်၊ ဣမိနာ- ဤလာဘ်၊ အပူဇော်ဖြင့်၊
 သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ သန္တပေတွာ- ရောင့်ရဲစေ၍၊
 ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီကို၊ ပရိပူရေယျံ- ဖြည့်ကျင့်ရပါမူကား၊ ယန္တုန-
 ကောင်းလေစွ။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံလေပြီ။ သော- ထိုဘုရား
 အလောင်းသည်၊ နဂရဿ- မြို့၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌လည်းကောင်း၊
 စတူသု- လေးပေါက်ကုန်သော၊ ဒွါရေသု- မြို့တံခါးတို့၌လည်းကောင်း၊
 အတ္တနော- မိမိ၏၊ နိဝေသနဒွါရေ- နေအိမ်တံခါး၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဆ- ခြောက်ဆောင်ကုန်သော၊ ဒါနသာလာယော- အလှူဇရပ်တို့ကို၊
 ကာရေတွာ- ဆောက်လုပ်စေ၍၊ ဒေဝသိကံ- နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ အပရိမိတ-
 နေပရိစ္ဆာဂေန- မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော(နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာ၍ မရသော) ဥစ္စာကို
 စွန့်လှူခြင်းဖြင့်၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ ယံ

ယံ ဥပါယနံ- အကြင် အကြင် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို၊ အာနိယတိ- ဆောင်ယူအပ်၏။ ယဉ္ဇ- အကြင်ပစ္စည်းကိုလည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏။ အတ္တာယ- အကျိုးငှာ၊ အဘိသင်္ခရိယတိ- ပြုလုပ်စီရင်အပ်၏။ တံ သဗ္ဗံ- ထိုအလုံးစုံကို၊ ဒါနသာလာသု ဧဝ- အလှူဇရပ်တို့သို့သာ၊ ပေသေသိ- ပို့လေပြီ၊ ဧဝံ- သို့၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ မဟာပရိစ္ဆာဂံ- များပြားသော စွန့်လှူခြင်းကို၊ ကရောန္တဿ- ပြုလုပ်သော၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ စိတ္တဿ စ- စိတ်၏လည်း၊ တိတ္ထိ ဝါ- အားရကျေနပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သန္တောသော ဝါ- ရောင့်ရဲခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နာဟောသိ- မဖြစ်ပြီ၊ သင်္ကောစော- တွန့်ဆုတ်ခြင်းသည်၊ ကုတောပန- အဘယ်မှာ ဖြစ်ပါအံ့နည်း၊ စ- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဒါနဂ္ဂံ- အလှူနေရာ ဇရပ်သို့၊ လာဘာသာယ- လတ်အာသာဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တေဟိ- လာကုန်သော၊ မဟာဇနကာယေဟိ စ- လူအပေါင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တေဟိ- သွားကုန်သော၊ မဟာဇနကာယေဟိ စ- တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဂုဏဝိသေသေ- ဂုဏ်အထူးတို့ကို၊ ကိတ္တယန္တေဟိ- ပြောကြားကုန်သော၊ မဟာဇနကာယေဟိ စ- တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (စ- သဒ္ဓါ နေရာပြောင်းရွှေ့ထိုင်၍ အနက်ယောဇနာ၊ အဋ္ဌာနပယုဂ်)၊ အန္တောနဂရံ စ- မြို့တွင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဗဟိနဂရဉ္စ- မြို့ပြင်သည်လည်းကောင်း၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ဧကောဃဘူတံ- တစ်ခဲနက်သော အလျဉ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ ဧကကောလာဟလံ- တစ်ခဲနက်အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူညံသည်၊ ဧကနိန္နာဒံ- တစ်ခဲနက် ပဲ့တင်ထပ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ ကပ္ပဝုဋ္ဌာနမဟာဝါယုသံဃဉ္စပရိတ္တမိတံ- ကမ္ဘာဖျက်လေကြီးသည် တိုက်ခတ်သဖြင့် ဝဲလှည့်(ပတ်ပတ်လည်)နေသော၊ မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာသမုဒ္ဒရာသည်၊ ဧကကောလာဟလံ- သည်၊ ဧကနိန္နာဒံ- သည်၊ ဟောတိ ဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တဒါဟံ သတ္တရဇ္ဇေသု ။ပ။ သာဂရူပမ”န္တိ- “တဒါဟံ သတ္တရဇ္ဇေသု ။ပ။ သာဂရူပမ”ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၄၈။) ၃၈။ ဂါထာအနက်။ ။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ သတ္တရဇ္ဇေသု - ခုနစ်ပြည်ထောင်တို့၌၊ မေ - ငါ့အတွက်၊ ယံ ဥပါယနံ - အကြင် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာသည်၊ အာသိ - ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ တေန - ထို လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်၊ အက္ခောဘံ - (တစ်စုံတစ်ဦးကမျှ) မတုန်လှုပ် မချောက်ချားနိုင်သော၊ သာဂရူပမံ - သမုဒ္ဒရာနှင့် တူသော၊ မဟာဒါနံ - အလှူကြီးကို၊ ဒေမိ - ပေးလှူ၏။

တတ္ထ - ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ တဒါဟန္တိ - တဒါဟံဟူသည်ကား၊ ယဒါ - အကြင်အခါ၌၊ သတ္တရာဇပုရောဟိတော - ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့၏ ပုရောဟိတ်အမတ်ကြီးဖြစ်သော၊ မဟာဂေါဝိန္ဒဗြာဟ္မဏော - မဟာဂေါဝိန္ဒ ပုဏ္ဏားသည်၊ ဟောမိ - ဖြစ်၏။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ အဟံ - ငါသည်၊ သတ္တရဇ္ဇေသုတံ - သတ္တရဇ္ဇေသုဟူသည်ကား၊ ရေဏုအာဒီနံ - ရေဏုအစရှိ ကုန်သော၊ သတ္တန္တံ - ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ရာဇနံ - မင်းတို့၏၊ ရဇ္ဇေသု - နိုင်ငံတို့၌၊ အက္ခောဘန္တိ - အက္ခောဘံဟူသည်ကား၊ အဗ္ဘန္တရေဟိ - အတွင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စတ္ထိကေဟိ စ - ရန်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗာဟိရေဟိ - အပြင်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စတ္ထိကေဟိ စ - ကောင်း၊ အပ္ပဋိသေဓနီယတာယ - မတားမြစ်အပ် မတားမြစ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေနစိ - တစ်စုံ တစ်ယောက်သောသူသည်၊ အက္ခောဘနိယံ - မတုန်လှုပ် မချောက်ချားနိုင် သော၊ (ပါဠိတော် မဟာဒါနံ ၌ စပ်၊) “အစ္စန္တံ” နှိပ် - “အစ္စန္တံ” ဟူ၍ လည်း၊ ပါဠော - ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိသေး၏၊) အတိပုဏ္ဏဒါနဇ္ဈာသယဿ စ - အလွန်ပြည့်စုံသော ဒါနဇ္ဈာသယ၏လည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မဿ စ - လှူဖွယ်ပစ္စည်း၏လည်းကောင်း၊ ဥဠာရဘာဝေန စ - မွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပုလဘာဝေန စ - ပြန့်ပြော(များပြား)သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတိဝိယ - အလွန်ပင်လျှင်၊ ပရိပုဏ္ဏံ - ပြည့်စုံ

၁။ အစ္စန္တံ။ ။ အတိ+✓ဥဗ္ဘ+အ တည်း။ “ဥဗ္ဘ· ဘု· မ္ဘာ ပူရေ” ဟူသော ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ အဆိုအရ ဥဗ္ဘဓာတ်သည် ပြည့်စုံခြင်းအနက်ကို ဟောသည်။ အတိဝိယ ဥဗ္ဘတိ ပူရတိတိ အစ္စန္တံ၊ (မဟာဒါနံ) အလွန်ပင် ပြည့်စုံသော (အလှူကြီး) ဟူလို။ ထို့ကြောင့် အစ္စန္တံ ပါဠိရှိက အစ္စန္တံ-အလွန်ပြည့်စုံသော၊ (မဟာဒါနံ) ဟု အနက် ယောဇနာပါ။

သော၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အစွတ္တံဟူသော ပုဒ်၏အနက်တည်း။
 သာဂရူပမန္တိ- သာဂရူပမံဟူသည်ကား၊ သာဂရသဒိသံ- သမုဒ္ဒရာနှင့်တူ
 သော၊ (မဟာဒါနံ ဌံ စပ်) သာဂရေ- သမုဒ္ဒရာ၌၊ ဥဒကံ- ရေကို၊
 သကလေနပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ လောကေန- သတ္တဝါသည်၊
 ဟရန္တေန- ဆောင်ယူ(ခပ်ယူ) သဖြင့်၊ ခေပေတုံ- ကုန်ခမ်းစေခြင်းငှာ၊ န
 သက္ကာ ယထာ- မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ တဿ- ထိုဘုရား
 အလောင်း၏၊ ဒါနဂ္ဂေ- ဒါနပြုရာ ဇရပ်၌၊ ဒေယျဓမ္မံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊
 သကလေနပိ၊ လောကေန၊ ဟရန္တေန- ဆောင်ယူသဖြင့်၊ ခေပေတုံ၊ န
 သက္ကာ၊ ဣတိ- ဤကား ဂါထာအနက်အပြီးတည်း။

၃၉။ ဩသာနဂါထာယ- အဆုံးဂါထာ၌၊ ဝရံ နေန္တိ- ဝရံ နေံ
 ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဣစ္ဆိတံ- အလိုရှိ
 အပ်သော၊ နေံ- ဥစ္စာကို၊ (ပါဠိတော် ဒေမိ ဌံ စပ်၊) သေသံ- ကြွင်းသော
 အစီအရင်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဌမကပ္ပိကမဟာမေဃော- ပဌမဦးဆုံး ရွာသွန်းသော
 ကမ္ဘာပြုမိုးကြီးသည်၊ မဟာဝဿံ= မဟာဝဿန္တော ဝိယ- ကြီးစွာ ရွာသွန်း
 သကဲ့သို့၊ မဟာသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ အဝိဘာဂေန- အလှူခံနှင့်
 လှူရန်ပစ္စည်းကို မခွဲခြားဘဲ၊ မဟန္တံ- ကြီးမားများပြားသော၊ ဒါနဝဿံ-
 အလှူဒါနတည်းဟူသော မိုးကို၊ ဝဿာပေန္တော- ရွာသွန်းစေလျက်၊
 ဒါနဗျာဝဋ္ဌော- အလှူဒါန၌ ကြောင့်ကြစိုက်သည်၊ ဟုတ္တာပိ- ဖြစ်၍လည်း
 ကောင်း၊ သတ္တန္တံ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ တေသံ ရာဇနံ- ထိုမင်းတို့၏၊
 (သေသံ ဟု ပါဠိရှိခြင်းသည် မကောင်း၊ တေသံ ဟု ပါဠိ ရှိစေ၊) အတ္ထဓမ္မေ-
 အကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်သော တရား၌၊ အပ္ပမတ္တော- မမေ့လျော့သည်၊ ဟုတ္တာပိ-
 ကောင်း၊ အနုသာသတိ- သွန်သင်ညွှန်ကြား၏၊ သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာ-
 သာလေ^၁- ခုနစ်ယောက်ကုန်သော ပုဏ္ဏားသူဌေးတို့ကိုလည်း၊ ဝါ- ခုနစ်

၁။ သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ။

။ ဘုရားအလောင်း မဟာဂေါဝိန္ဒ ပဏ္ဍိတ်သည် နေရာတိုင်းတွင် သွန်သင်ညွှန်ကြားနိုင်မည် မဟုတ်၍ မိမိ၏ မျက်ကွယ်၌ အမှုကိစ္စ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော် လုပ်ဆောင်သင့်သည်များကို လုပ်ဆောင်နိုင်ကြစေရန်

ယောက်ကုန်သော လက်ထောက်ပုရောဟိတ်တို့ကိုလည်း၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ- ဝိဇ္ဇာ၊ သိပ္ပံ ပညာရပ်ကို၊ သိက္ခာပေတိ- သင်ယူစေ၏။ (သင်ပေး၏။) သတ္တ စ နှာတကသတာနိ- ခုနစ်ရာသော ရေချိုးတတ်သော ပုဏ္ဏားတို့ကိုလည်း၊ မန္တေ- ဝေဒကျမ်းဂန် မန္တန်တို့ကို၊ ဝါစေတိ- ပို့ချ၏။ တဿ- ထိုဘုရား အလောင်း၏။ အပရေန- တစ်ပါးသော၊ သမယေန- အခါ၌၊ “မဟာ- ဂေါဝိန္ဒော- မဟာဂေါဝိန္ဒအမည်ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ ဗြာဟ္မာနံ- ဗြဟ္မာကို၊ သက္ခိ- မျက်မှောက်၊ ပဿတိ- မြင်တွေ့၏။ မဟာဂေါဝိန္ဒော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ဗြဟ္မနာ- ဗြဟ္မာနှင့်၊ သက္ခိ- မျက်မှောက်၊ သာကဇ္ဈတိ- ဆွေးနွေး၏။ သလ္လပတိ- စကား ပြော၏။ မန္တေတိ- တိုင်ပင်၏။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကလျာဏော- ကောင်းသော၊ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ- ကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဘုဂ္ဂတော- ဖြစ်လေပြီ။ သော- ထိုဘုရားလောင်းသည်။ “ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ မယံ- ငါ၏။ ‘ဗြဟ္မာနံ ပဿတိ သက္ခိ မဟာဂေါဝိန္ဒော ဗြာဟ္မဏော ဗြဟ္မနာ သာကဇ္ဈတိ

ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ ခုနစ်ယောက်ကို လက်ထောက်ပုရောဟိတ် ရာထူး၌ ခန့်အပ်ထားလေသည်။ ဤသို့ လက်ထောက်ပုရောဟိတ် ရာထူး၌ ခန့်အပ်ထားခြင်းခံရသော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ ခုနစ်ယောက်ကို ရည်ရွယ်၍ “သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ” ဟု ဆိုသည်။ (ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၆။)

၁။ သတ္တ စ နှာတကသတာနိ။ ။ ဤ၌ ရေချိုးတတ်သော ပုဏ္ဏား ၇၀၀ ဟူသည် တကယ်ရေချိုးသည် မဟုတ်။ မိမိအယူ စင်ကြယ်အောင် ဆရာအထံ၌ တစ်နေ့လျှင် သုံးကြိမ်၊ သို့မဟုတ် နံနက် တစ်ကြိမ်၊ ညနေ တစ်ကြိမ်အားဖြင့် နှစ်ကြိမ် ကြားနာ မှတ်သားမှုကို ပြုသော ဗြာဟ္မဏများ ဖြစ်သည်။

တစ်နည်း- အကျင့် ကျင့်ပြီးသောအခါ ရေချိုးကြလျက် မိမိတို့က ကျင့်ပြီး ဖြစ်၍ အဆင့်မြင့်သွားသည်။ အခြားပုဏ္ဏားတို့က အကျင့်မကျင့်သေး၍ အဆင့်နိမ့်လျက် ရှိသည်။ ထိုသို့ အဆင့်ချင်း မတူသောကြောင့် အကျင့် ကျင့်ပြီး အချိန်မှ စ၍ အခြားပုဏ္ဏားတို့နှင့်အတူ မစားကြ၊ မသောက်ကြသော ပုဏ္ဏားများ(ဗြာဟ္မဏများ) တည်း။(ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၆။ ဒီ၊ ဋီ၊ သုတ်၊ မဟာ၊ ဘာ-ဋီ၊ ၃။ ၄၂၉။)

၂။ အဗ္ဘုဂ္ဂတော။ ။ အခြားနေရာများ၌ အဗ္ဘုဂ္ဂတော-ဝယ် အဘိကို လွမ်းမိုးခြင်း ‘အဘိဘဝန’အနက်၊ ဥဂ္ဂတော ကို အထက်သို့တက်ခြင်း ‘ဥဂ္ဂမန’အနက် ယူ၍ ‘မဆန့်ဘဝဂ် ပြန့်နှံ့၍ တက်လေပြီ’ဟု အနက်သမ္မန်မြဲ ဖြစ်သည်။ ဤ၌ကား အဘိ-

သလ္လပတိ မန္တေတိ’တိ- ‘ဗြဟ္မာနံ . . . မန္တေတိ’ဟူသော၊ အဘူတော-
မဟုတ်မှန်သော၊ အယံ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ- ဤကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဗုဂ္ဂတော-
ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။ အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ- ဤမဟုတ်မှန်သော ကျော်စောသံကို၊
ဘူတံ ၈၀- ဟုတ်မှန်သည်ကိုသာ၊ ကရေယျံ- ပြုရပါမူကား၊ ယန္တုန-
ကောင်းလေစွ။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း
သည်၊ “တေ သတ္တ ရာဇာနော- ထိုမင်းခုနစ်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊
တေ သတ္တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ ၈- ထိုလက်ထောက်ပုရောဟိတ်အမတ်
ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ ခုနစ်ယောက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တေ သတ္တ
နာတကသတာနိ ၈- ထိုရေချိုးတတ်သော ပုဏ္ဏားခုနစ်ရာတို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုတ္တဒါရဉ္စ- သားသမီး ဇနီးမယားကိုလည်း
ကောင်း၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ ဗြဟ္မာနံ- ဗြဟ္မာကို၊ ပဿယျံ- မြင်တွေ့
လို၏။” ဣတိ- သို့၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ပဏိဓာယ- ဆောက်တည်၍၊
စတ္တာရော- လေးလကုန်သော၊ ဝဿိကေ မာသေ- မိုး၌ ဖြစ်သောလ(မိုးလ)
တို့ပတ်လုံး၊ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနံ- ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာကို၊ အနုယုဉ္စိ-
အဖန်တလဲလဲ အားထုတ်ပြီ။ တဿ- ထိုဘုရား အလောင်း၏၊ စေတော-
ပရိဝိတက္ကံ- စိတ်အကြံကို၊ စေတသာ- (မိမိ)၏ စိတ်ဖြင့်၊ အညာယ-
သိ၍၊ သနက္ခိမာရော- သနက္ခိမာရအမည်ရှိသော၊ ဗြဟ္မာ- ဗြဟ္မာသည်၊
ပုရတော- ရှေ့၌၊ ပါတုရဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်လေပြီ။ တံ- ထိုသနက္ခိမာရ
ဗြဟ္မာကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ “ ဝဏ္ဏဝါ ယသဝါ
သိရိမာ ။ပ။ တံ မယ”န္တိ- ဝဏ္ဏဝါ ယသဝါ သိရိမာ ။ပ။ တံ မယံ”ဟူ၍
ပုစ္ဆိ- မေးလေပြီ။

ကို ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက(သီးသန့်အနက်မရှိ) ကြံ၍ ဥဂ္ဂတော-ကို ‘ပါတုဘဝန’ ထင်ရှား
ဖြစ်ပေါ်ခြင်း အနက်ကြံကာ အနက်သမ္ပန်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မဟာဂေါရိန္ဒ၏ ကျော်
စောသံသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ကျော်စောသံကဲ့သို့ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ လောကအလုံးစုံကို
လွှမ်းမိုး၍ တက်သည် မဟုတ်။ လူလောကနယ်ပယ်တွင်သာ ဖြစ်ပေါ်နေသောကြောင့်ပါ
တည်း။ ထို့ကြောင့် သုတ်မဟာဋီကာ၌ ‘အဗ္ဗုဂ္ဂတော’နှင့် သဘောတူသော ‘အဗ္ဗုဂ္ဂစ္ဆိ’
ပုဒ်ကို ‘ဥဗ္ဗဟိ ဥဒပါဒိ’ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။(ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၆။)

(ဋ္ဌ။ ၄၉) ဂါထာအနက်။ ။ “မာရိသ- အရှင်၊ ဝဏ္ဏဝါ- လှပသော အဆင်းရှိသော၊ ယသဝါ- အခြံအရံရှိသော၊ သိရိမာ- ကျက်သရေ ရှိသော၊ တံ- သင်သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အသိ န- ဖြစ်လေ သနည်း၊ အဇနန္တာ- မသိကြကုန်သော၊ မယံ- ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ တံ- အရှင်ကို၊ ပုစ္ဆာမ- မေးကြပါကုန်၏။ မယံ- တို့သည်၊ တံ- ကို၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ- အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဘယ် အရပ်မှာနေသူ၊ အဘယ်အမည်ရှိသူ၊ အဘယ်အနွယ်ရှိသူ ဟူ၍)၊ ဇာနေမု- သိကြရပါကုန်အံ့နည်း။

(ဧဝံ- သို့၊ ပုစ္ဆိတေ- မေးအပ်သည်ရှိသော်၊) ဗြဟ္မာ- သနင်္ကမာရ ဗြဟ္မာသည်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ (ဇာနာပေန္တော ဌံ ကာရိတံကံ စပ်) အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ဇာနာပေန္တော- သိစေလိုသည်၊ (ဟုတွာ) တဿ- ဘုရားအလောင်းအား- (ဝတွာ ဌံ စပ်၊ တဿ- ကို နှစ်ခါပေး၊ ကာကောလောကနနည်း၊ တန္တနည်း ကြံ၊)

ဂါထာအနက်။ ။ “ဂေါဝိန္ဒ- မဟာဂေါဝိန္ဒ၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာပြည် ဌံ၊ မံ- ကျွန်ုပ်ကို၊ ဝေ- စင်စစ်၊ သနန္တနံ- ရှေ့၌ ဖြစ်သော၊ ကုမာရံ- ကုမာရဟူ၍၊ ဇာနန္တိ- သိကြကုန်၏။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒေဝါ- ဗြဟ္မာတို့သည်၊ မံ- ကို၊ ဇာနန္တိ၊ (တံ- သင်သည်၊) ဧဝံ- ဤသို့ သနင်္ကမာရဟူ၍၊ ဇာနာဟိ- သိပါလော့။

ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဆို၍၊ တေန- ထိုဘုရားအလောင်းသည်- (ဥပနိတံ ဌံ စပ်)

ဂါထာအနက်။ ။ ဗြဟ္မနော- ဗြဟ္မာ၏၊ (အတ္ထာယ- အကျိုးငှာ၊) အာသနံ- နေရာသည်လည်းကောင်း၊ ဥဒကံ သောက်ရေသုံးရေသည် လည်းကောင်း၊ ပဇ္ဇံ- ခြေနယ်ဆီသည်လည်းကောင်း၊ (ပါဒဿ ဟိတံ ပဇ္ဇံ၊ ပဒ+ယ။ ရူ။ ၂၃။) မဇ္ဇိမာကဉ္စ- ချိုသော အရသာရှိသော ဟင်းရွက်ပြုတ်သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။) အဓ္မေ- အလေး ပြုထိုက်သူတို့အား ပေးလှူဖွယ်ရာ စားစရာ သောက်စရာ၊ နေရာ ထိုင်ခင်းစသည်တို့ကို၊ ဘဝန္တိ- အရှင်ဗြဟ္မာကို၊ ပုစ္ဆာမ- မေးမြန်းပါ

ကုန်၏။ ဘဝံ- အရှင်ဗြဟ္မာသည်။ နော- ကျွန်ုပ်တို့၏။ အတ္တံ- ကို၊
ကုရုတု- လက်ခံသမှု ပြုတော်မူပါ။”

ဣတိ- သို့၊ ဥပနိတံ- အနီးသို့ ဆောင်ယူလာအပ်သော၊ အတိထိ-
သက္ကာရံ- ဧည့်သည်တို့အတွက် ပူဇော်ဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ အနတ္ထိကောပိ- အလို
မရှိပါသော်လည်း၊ ဗြဟ္မာ- သနင်္ကမာရဗြဟ္မာသည်၊ တဿ- ထိုဘုရား
အလောင်း၏၊ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထံ စ- စိတ်၏ ကောင်းစွာရွှင်လန်းခြင်းအကျိုး
ငှာ လည်းကောင်း၊ ဝိဿာသကရဏတ္ထဉ္စ - ရင်းနှီးအကျွမ်းဝင်မှုကို ပြုခြင်း
အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆန္တော- လက်ခံလျက်၊ ဝါ- လက်ခံလိုသည်၊
(ဟုတ္တာ) “ဂေါဝိန္ဒ- မဟာဂေါဝိန္ဒ၊ တွံ- သင်သည်၊ ယံ (အတ္တံ)- အကြင်
အလေးပြုထိုက်သူတို့အား ပေးလှူဖွယ်ရာ စားစရာ သောက်စရာ နေရာ
ထိုင်ခင်းစသည်ကို၊ ဘာသတိ- ဖိတ်မံပြောကြား၏၊ တေ- သင်၏၊ တံ
အတ္တံ- ထို...ကို၊ ပဋိဂ္ဂဏှာမ- လက်ခံပါကုန်၏။” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ-
ပြောကြား၍၊ ဩကာသကရဏတ္ထံ- မေးခွင့်ကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ-

ဂါထာအနက်။ ။ “ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္ထာယ စ- မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုး
စီးပွားအလိုငှာလည်းကောင်း၊ သမ္ပရာယသုခါယ စ- တမလွန်ဘဝ၌
ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော
ပြဿနာကို၊ အဘိပတ္တိတံ- မေးဖို့ရန် အလွန်တောင့်တအပ်ပါ၏၊ (တံ-
ထိုပြဿနာကို၊) ကတာဝကာသော- (ကျွန်ုပ်က) ပြုအပ်သော အခွင့်ရှိ
သည်၊ ဝါ- (ကျွန်ုပ်က) မေးခွင့်ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) (တွံ- သင်
မဟာဂေါဝိန္ဒသည်၊) ပုစ္ဆဿု- မေးပါလော၊”

ဣတိ- သို့၊ ဩကာသံ- မေးခွင့်ကို၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုသနင်္ကမာရဗြဟ္မာကို၊ မဟာပုရိသော-
သည်၊ သမ္ပရာယိကံ ဧဝ- တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊
အတ္ထံ- အကြောင်းကို-

“ပုစ္ဆာမိ ဗြဟ္မာနံ ။ ။ ဗြဟ္မလောက”န္တိ- “ပုစ္ဆာမိ ဗြဟ္မာနံ ။ပ။
ဗြဟ္မလောကံ”ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ- မေးမြန်းလေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ “ပရဝေဒိယေသု - တစ်ပါးသော(မေးမြန်းသည့်)ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိအပ်သော ပြဿနာတို့၌၊ ဝါ - တစ်ပါးသော (မေးမြန်းသည့်) ပုဂ္ဂိုလ်အား ထင်ရှားသော ပြဿနာတို့၌၊ (ပရဝေဒိယသု ပရေသု ပရဿ ပါကဋေသု ပရေသု၊ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅၈။) အကင်္ခိ - ယုံမှားခြင်း မရှိသော၊ သနင်္ကမာရံ - သနင်္ကမာရ အမည်ရှိသော၊ ဗြဟ္မာနံ - ဗြဟ္မာကို၊ အဟံ - သည်၊ ကင်္ခိ - ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ပုစ္ဆာမိ - မေးပါ၏။ ကတ္ထ - အဘယ်တရား၌၊ ဌိတော - တည်သော၊ ကမိ စ - အဘယ်အကျင့်၌လည်း၊ ဝါ - ကိုလည်း၊ (ကမ္မကရဏနိမိတ္တက္ကေသု သတ္တမိ - သုတ်ဖြင့် စီရင်၊) သိက္ခမာနော - ကျင့်သော၊ မစ္စော - သတ္တဝါသည်၊ အမတံ - သေခြင်းမရှိသော၊ ဗြဟ္မလောကံ - ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ပပေါတိ - ရောက်သနည်း။” (မဟာဂေါဝိန္ဒပုရောဟိတ်က ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်လျှင် သေခြင်းမရှိပြီဟု ယူဆ၍ “အမတံ”ဟု ပြောသည်။ အမှန်မှာ ဗြဟ္မာ့ပြည်လည်း သေခြင်း မကင်းသေးပေ။)

တဿ - ထိုဘုရားအလောင်းအား၊ ဗြဟ္မာ - သနင်္ကမာရဗြဟ္မာသည်၊ ဗျာကရောန္တော - ဖြေကြားလိုသည်၊ (ဟုတွာ) -

၁။ ကင်္ခိ။ ။ ဘုရားအလောင်း မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်သည် ဗြဟ္မဝိဟာရတရားလေးပါးကို ပွားများအားထုတ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း “ယင်းတရားသည် ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ရန် လမ်းကြောင်းမှန်မှ ဟုတ်ပါလေစ”ဟု ထိုတရားအပေါ်၌ ယုံမှားသံသယရှိနေသည်။ ဤသို့ ယုံမှားသံသယရှိနေသူ မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်ကို “ကင်္ခိ”ဟု ဆိုသည်။(ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၇။)

ကေစိဆရာတို့က “ကင်္ခိ”ဖြစ်ပုံကို ဤသို့ ဖွင့်ဆိုကြသည်- ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာ ကျင့်မှုကြောင့် အသား၊ အသွေးများ ကြုံ့လှီ၊ ခန်းခြောက်ခဲ့ရသည်။ ဗြဟ္မာနှင့် တွေ့ဆုံသောအခါ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း စသည်တို့လည်း ဖြစ်ခဲ့ရပြန်သည်။ သို့အတွက် ရပြီးခါစ ဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်တရားများ ဆုံးရှုံးကွယ်ပျောက်ခဲ့ရသည်။ (ဤသို့ ဆုံးရှုံးကွယ်ပျောက်ခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာတရားကို အတော်ကြာကြာ ခွာမထားနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။) ထို့ကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာတရားကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် ခွဲခွာမထားနိုင်သူ မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်ကို “ကင်္ခိ”ဟု ဆိုသည်။ ဝိစိကိစ္ဆာ မကင်းသေး၍ ကင်္ခိဖြစ်သည် ဟုလို။ (၄င်း)

“ဟိတွာ မမတ္တံ ။ပ။ ဗြဟ္မလောက”န္တိ- “ဟိတွာ မမတ္တံ ။ပ။ ဗြဟ္မလောက”ဟူ၍၊ ဗြဟ္မလောကဂါမိမဂ္ဂ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်း လမ်းကြောင်းကို၊ ကထေသိ- ဖြေဆိုလေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဗြဟ္မေ- မဟာဂေါရိန္ဒဗြာဟ္မဏ၊ မနုဇေသု- လူတို့တွင်၊ (ယော ကောစိ မနုဇေ- အကြင် တစ်စုံတစ်ယောက်သောလူသည်၊) မမတ္တံ- ငါ့ဥစ္စာ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ငါ့ဥစ္စာဟု ကပ်၍ လုပ်ဆောင်တတ်သော တဏှာကို၊ ဟိတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ ဧကောဒိဘူတော- တစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ ဝါ- မြတ်သော သမာဓိသို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ) ကရုဏေ- ကရုဏာစွာ၊ အဓိမုတ္တော- စွဲမြဲစွာ သက်ဝင်၏။ နိရာမဂန္ဓော- ကောဓအစရှိသော ကိလေသာ အညှီအဟောက်နဲ့မှ ကင်း၏။ မေထုနသ္မာ- မေထုန်အကျင့်မှ၊ ဝိရတော- ရှောင်ကြည်၏။ ဧတ္ထ- ဤတရား၌၊ (ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ဝိဝေကဖြင့်နေခြင်း၊ ကရုဏာ ဗြဟ္မဝိဟာရဖြင့် နေခြင်း အစရှိကုန်သော တရားတို့၌) ဌိတော- တည်သော၊ ဧတ္ထ စ- ဤအကျင့်၌လည်း၊ ဝါ- ကိုလည်း၊ သိက္ခမာနော- သော၊ မစ္စော- သည်၊ အမတံ ဗြဟ္မလောကံ ပပေါတိ။

(ဋ္ဌ။ ၅၀။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ မံ ဝေ ကုမာရံ ဇာနန္တိတိ- မံ ဝေ ကုမာရံ ဇာနန္တိဟူသည်ကား၊ ဝေ ဧကံသေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ မံ- ငါ့ကို၊ “ကုမာရေ”တိ- “ကုမာရ”ဟူ၍၊ (သဗ္ဗေ ဒေဝါ) ဇာနန္တိ။ ဗြဟ္မလောကေတိ- ဗြဟ္မလောကဟူသည်ကား၊ သေဋ္ဌလောကေ- အထက်တန်းကျသော ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ သနန္တနန္တိ- သနန္တနံဟူသည်ကား၊ စိရတနံ ပေါရာဏံ- ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဧဝံ ဂေါရိန္ဒ ဇာနာဟိတိ- ဧဝံ ဂေါရိန္ဒ ဇာနာဟိဟူသည်ကား၊ ဂေါရိန္ဒ- မဟာဂေါရိန္ဒပဏ္ဍိတ်၊ ဧဝံ- သို့၊ မံ- ကျွန်ုပ်ကို၊ ဓာရေဟိ- မှတ်လော့။

အာသနန္တိ- အာသနံဟူသည်ကား၊ ဘောတော ဗြဟ္မုနော- အရှင် ဗြဟ္မာ၏၊ နိသီဒနတ္ထာယ- ထိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဒံ အာသနံ- ဤနေရာကို၊ ပညတ္တံ- ခင်းထားအပ်ပါပြီ။ ပါဒါနံ- ခြေတို့ကို၊ ဓောဝနတ္ထံ- ဆေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိဘောဇနီယံ- သုံးရေလည်းကောင်း၊ ပိပါသဟရဏတ္ထာယ-

မွတ်သိပ်မှု(ရေဆာမှု)ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပါနီယံ - သောက်ရေလည်းကောင်း၊ (ဣတိ - သို့၊) ဣဒံ ဥဒကံ - ဤနှစ်မျိုးသောရေကို၊ ပရိဿ - မဝိနောဒနတ္ထံ - ခရီးပန်းနှမ်းနယ်မှု(ညောင်းညာကိုက်ခဲမှု)ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပါဒဗ္ဗန္ဓနတေလံ - ခြေကို ဆုတ်နယ်ပွတ်လိမ်းစရာ ဆီဟုဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ ပဇ္ဇံ - ခြေတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ဤခြေနယ်ဆီကို၊ အတက္ကံ - ရက်တက်ရည်မပါသော၊ အလောဏိကံ - ဆားမခတ် သော၊ အရူပနံ - အမွှေးအကြိုင် မပါသော၊ ဥဒကေန - ရေဖြင့်၊ သေဒိတံ - ပြုတ်ဖြောအပ်သော၊ သာကံ - ဟင်းရွက်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ မဓုသာကံ - ဤချိုမြိန်သော အရသာရှိသည့် ဟင်းရွက်ပြုတ်ကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်၍၊ ဝဒတိ - ဆို၏။ ဟိ - မှန်၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ၏၊ စာတုမာသံ - လေးလပတ်လုံးကျင့်အပ်သော၊ တံ ဗြဟ္မစရိယံ - ထိုမြတ်သော အကျင့်သည်၊ အဘိသလ္လေခဝုတ္တိပရမုက္ကဋ္ဌံ - ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာခေါင်းပါးအောင် ပြုတတ်သော အကျင့်တို့ထက် အတိုင်းထက်အလွန် မွန်မြတ်သော အကျင့်သည်၊ အဟောသိ။ တဿ - ထိုဗြဟ္မာ၏(အတွက်၊) သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဣမေ အဇ္ဈေ - အလေးပြုထိုက်သူတို့အား ပေးလှူပူဇော်ဖွယ် ဤစားစရာ၊ သောက်စရာ၊ နေရာ ထိုင်ခင်းစသည်တို့ကို၊ (အဇ္ဈ ပူဇာယံ) ကတွာ - ပြု၍၊ ပုစ္ဆာမ - ပန်ပြောမေးမြန်းပါကုန်၏။ ဘဝံ - အရှင်ဗြဟ္မာသည်၊ နော - ကျွန်ုပ်တို့၏၊ တယိဒံ အတ္ထံ - ထို...ကို၊ ဣဒံ အတ္ထံ - ဤ...ကို၊ ကုရတု ပဋိဂ္ဂဏှာတု - လက်ခံသမှုပြုတော်မူပါ။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတိ - သို့၊ မဟာပုရိသော - သည်၊ ဗြဟ္မုနော - ဗြဟ္မာ၏၊ နေသံ - ထိုစားဖွယ်သောက်ဖွယ်စသည်တို့ကို၊ အပရိဘုဉ္ဇနံ - မသုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ဇာနန္တောပိ - သိပါသော်လည်း၊ ဝတ္တသီသေ - ဝတ္တရားကို အဦးပြုခြင်း၌၊ ဌတွာ - ရပ်တည်၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ အာစိဏ္ဏံ - အလေ့အကျက်ဖြစ်သော၊ အတိထိပူဇနံ - ဧည့်သည်တို့အား ပူဇော်ခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော - ပြလိုသည်ဖြစ်၍၊ ဧဝံ - ဤသို့ အာသနံ ဥဒကံ ပဇ္ဇံစသည်ဖြင့် ဖိတ်ကြားခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အာဟ - ဆိုပြီ။ ဗြဟ္မာပိ - သနင်္ဂီမာရဗြဟ္မာသည်လည်း၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ အဓိပ္ပာယ် - အလိုကို၊ ဇာနန္တော - သိသည်၊ (ဟုတွာ)

“ပဋိဂ္ဂဏှာမ တေ အတ္တံ၊ ယံ တံ ဂေါရိန္ဒ ဘာသသိ”တိ- “ပဋိဂ္ဂဏှာမ တေ အတ္တံ၊ ယံ တံ ဂေါရိန္ဒ ဘာသသိ”ဟူ၍၊ အာဟ- ပြောဆိုလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၅၀။) တတ္ထ- ထိုပဋိဂ္ဂဏှာမ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တဿ တေ- ထိုသင်၏၊ အာသနေ- နေရာ၌၊ မယံ- ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ နိသိန္နာ နာမ- ထိုင်နေကြသည်မည်သည်၊ ဟောမ- ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ပါဒေါဒ- ကေန- ခြေဆေးရေဖြင့်၊ ပါဒါ- ခြေတို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊ ဓောတာ နာမ- ဆေးအပ်ကုန်သည်မည်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ပါနီယံ- သောက်ရေကို၊ ပီတာ နာမ- သောက်အပ်ကုန်သည်မည်သည်၊ ဟောမ- ကုန်၊ ပါဒဗ္ဗန္ဓနေန- ခြေနယ်ဆီဖြင့်၊ ပါဒါ- ခြေတို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊ မက္ခိတာ နာမ- လိမ်းအပ်ကုန်သည်မည်သည်၊ ဟောန္တု- ကုန်၊ ဥဒက- သာကမ္မိ- ရေဖြင့်ပြုတ်အပ်သော ဟင်းရွက်ကိုလည်း၊ ဝါ- သည်လည်း၊ ပရိဘုတ္တံ နာမ- သုံးဆောင်အပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ကံခီ အကခံံ ပရဝေဒိယေသုတိ- ကံခီ အကခံံ ပရဝေဒိယေသု ဟူသည်ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ သဝိစိကိစ္ဆော- တွေးတောယုံမှားမှုနှင့်တကွ ဖြစ် သည်၊ (ဟုတွာ) ပရေန- မေးမြန်းသော တစ်ပါးသောသူသည်၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ အဘိသင်္ခတတ္တာ- ပြုပြင်စီမံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရဿ- မေးမြန်းသော တစ်ပါးသော သူအား၊ ပါကဋ္ဌေသု- ထင်ရှားကုန်သော၊ ပရဝေဒိယေသု- မေးမြန်းသော တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိအပ်ကုန်သော၊ ပဉ္စေသု- ပြဿနာတို့၌၊ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆံ- တွေးတောယုံမှားမှုမရှိသော၊ (ဗြဟ္မာနံ သနကံမာရံ- ပါဠိတော်၌ စပ်)

ဟိတွာ မမတ္တန္တိ- ဟိတွာ မမတ္တံ ဟူသည်ကား “ဣဒံ- ဤဥစ္စာ သည်၊ မမ- ငါ၏ ၊ (သန္တကံ- ဥစ္စာတည်း၊) ဣဒံ မမ သန္တကံ၊” ဣတိ- သို့၊ ပဝတ္တနကံ- ဖြစ်သော၊ ဥပကရဏတဏှံ- အဆောက်အဦ ဖြစ်သော တဏှာကို၊ စဇိတွာ- စွန့်၍။ မနုဇေသုတိ- မနုဇေသုဟူသည်ကား သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့တွင်။ ဗြဟ္မေတိ- ဗြဟ္မေဟူသည်ကား၊ ဗောဓိသတ္တံ-

ကို၊ အာလပတိ- ခေါ်၏။ **ဧကောဒိဘူတောတိ-** ဧကောဒိဘူတောဟူသည် ကား၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်းသည်၊ (ဟုတွာ) ဥဒေတိ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကောဒိဘူတော- ဧကောဒိဘူတမည်၏။ ဧကီဘူတော- တစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ ဧတေန- ဤဧကောဒိဘူတော ပါ၌ဖြင့်၊ ကာယဝိဝေကံ- ကာယဝိဝေကကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဧကော- မြတ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥဒေတိ- ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကောဒိ- ဧကောဒိမည်၏။ (ဧက- သဒ္ဒါ သေဋ္ဌဝါစက)၊ သမာဓိ- သမာဓိတည်း၊ တံ- ထိုမြတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော သမာဓိသို့၊ ဘူတော ပတ္တော- ရောက်၏။ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဧကောဒိဘူတော- ဧကောဒိဘူတမည်၏။ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဟိ- ဥပစာရ သမာဓိ၊ အပ္ပနာ သမာဓိတို့ဖြင့်၊ သမာဟိတော- တည်ကြည်သည်၊ ဣတိ အတ္ထော။ ဧတံ ဧကောဒိဘာဝံ- ထိုတစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်ကို၊ ဝါ- မြတ်သော သမာဓိသို့ ရောက်သည်ကို၊ ကရုဏာဗြဟ္မဝိဟာရဝသေန- ကရုဏာဗြဟ္မ ဝိဟာရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ “ကရုဏေဓိမုတ္တော”တိ- “ကရုဏေဓိမုတ္တော”ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ ကရုဏဇ္ဈာနေ- ကရုဏာဈာန်၌၊ အဓိမုတ္တော- စွဲမြဲစွာ သက်ဝင်၏။ တံ ဈာနံ- ထိုကရုဏာဈာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဣတိ အတ္ထော။ **နိရာမဂန္ဓောတိ-** နိရာမဂန္ဓောဟူသည်ကား၊ ကိလေသ- သင်္ခါတဝိဿဂန္ဓရဟိတော- ကိလေသာဟုဆိုအပ်သော အညီအဟောက်နံမှ ကင်း၏။ **ဧတ္ထဌိတောတိ-** ဧတ္ထဌိတော ဟူသည်ကား၊ ဧတေသု ဓမ္မေသု- ဤကရုဏာဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်တရားတို့၌၊ ဌိတော- တည်သော၊ ဧတေ ဓမ္မေ- ထိုကရုဏာဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်တရားတို့သို့၊ သမ္မာဒေတွာ- ကောင်းစွာ ရောက် စေ၍။ **ဧတ္ထ စ သိက္ခမာနောတိ-** ကား၊ ဧတေသု ဓမ္မေသု- တို့၌၊ ဝါ- တို့ကို၊ သိက္ခမာနော- ကျင့်သော၊ ဧတံ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနံ- ဤ ကရုဏာ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာကို၊ ဘာဝေန္တော- ဖြစ်စေသော၊ ဝါ- ပွားများသော၊ (မစ္စော- ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။ အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၏ အဖွင့်၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္တာရော

ပန- အကျယ်သည်ကား၊ ပါဠိယံ- ဒီဃနိကာယ် မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ် ပါဠိတော်၌၊ အာဂတော ယေဝ- လာသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား ဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။

(၄။ ၅၁။) အထ- ထိုသို့ပြောကြားသောအခါ၌၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ တဿ ဗြဟ္မာနော- ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ အာမဂန္ဓေ- ကောဓအစရှိသော ကိလေသာ အညှီအဟောက်နံ၌၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဇီဂုစ္ဆန္တော- စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတွာ) “ဣဒါနေဝ- ယခုအခါ၌ပင်၊ (ယခုချက်ချင်းပင်) အဟံ၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ရဟန်းပြုပေအံ့” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ ဗြဟ္မာပိ- သနင်္ကမာရဗြဟ္မာသည်လည်း၊ “မဟာပုရိသ- ယောက်ျားမြတ်၊ သာဓု- ကောင်းစွ၊ ပဗ္ဗဇေသု- ရသေ့ရဟန်း ပြုလော့၊ ဧဝံ- ဤသို့ ရသေ့ ရဟန်းပြုသည်၊ သတိ- ရှိလသော်၊ မယုမ္မိ- ကျွန်ုပ်၏လည်း၊ တဝ- သင်၏၊ သန္တိကေ- အထံသို့၊ အာဂမနံ- လာခြင်း သည်၊ သွာဂမနမေဝ- ကောင်းသောလာခြင်းသည်သာလျှင်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ တာတ- အမောင် ယောက်ျားမြတ်၊ တံ၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ- အလုံးစုံသော ဇမ္ဗုဒ္ဓိပိက္ခန်း၌၊ အဂ္ဂပုရိသော- မြတ်သောယောက်ျားသည်၊ (ဟုတွာ) ပဌမဝယေ- ပဌမ အရွယ်၌၊ ဌိတော- တည်ရှိ၏၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟန္တံ နာမ- ကြီးကျယ်များပြားသည်မည်သော။ သမ္ပတ္တိံ စ- စည်းစိမ်ကို လည်းကောင်း၊ ဣဿရိယဉ္စ- အစိုးရ ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇနံ နာမ- ထွက်ခွာခဲ့ခြင်းမည်သည်၊ ဝါ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်း မည်သည်၊ ဂန္ဓဟတ္ထိနော- ဂန္ဓမျိုးဆင်၏၊ အယောဗန္ဓနံ- သံခြေကျဉ်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ ဝနဂမနံ ဝိယ- တောသို့ သွားသကဲ့သို့၊ အတိဥဠာရံ- အလွန်မွန်မြတ်၏၊ ဧသာ- ဤရသေ့ရဟန်း ပြုခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓတန္တိ နာမ- ဘုရားရှင်တို့၏ အစဉ်အလာမည်၏။” ဣတိ-သို့၊ မဟာဗောဓိသတ္တဿ- မြတ်သော ဘုရားအလောင်း၏အတွက်။ ဒဠိကမ္မံ- ခိုင်မြဲသော အမှုကို၊ ကတွာ၊ ဗြဟ္မာလောကမေဝ- သို့သာလျှင်၊ ဂတော- ပြန်သွားလေပြီ။ မဟာသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ “ဣတော- ဤနေရာမှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက် ခွာ၍၊ မမ- ငါ၏၊ ပဗ္ဗဇနံ နာမ- ရသေ့ရဟန်း ပြုခြင်းမည်သည်၊ န

ယုတ္တံ- မသင့်လျော်၊ အဟံ၊ ရာဇကုလာနံ- မင်းမျိုး တို့၏၊ အတ္ထံ- အကျိုးကို၊ ဝါ- အကျိုးရှိအောင်၊ အနုသာသာမိ- သွန်သင် လမ်းပြ ဆုံးမနေရ၏၊ တသ္မာ-၊ တေသံ- ထိုမင်းမျိုးတို့အား၊ အာရောစေတွာ- ပန်ပြော၍(ခွင့်တောင်း၍)၊ တေပိ- ထိုမင်းမျိုးတို့သည်လည်း၊ သစေ ပဗ္ဗဇန္တိ- အကယ်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံ- ဤသို့ ရသေ့ရဟန်းပြုကုန်သည်၊ သန္တေသု- ဖြစ်ကုန်လသော်၊) သုန္တရမေဝ- ကောင်းသည်သာလျှင်တည်း၊ တေပိ- တို့သည်လည်း၊ နော စေ ပဗ္ဗဇန္တိ- အကယ်၍ ရသေ့ရဟန်းမပြုကုန် ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု)၊ ပုရောဟိတဌာနံ- ပုရောဟိတ်အမတ်နေရာ(ရာထူး) ကို၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှံ၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ရဟန်းပြုပေအံ့၊ “ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ရေဏုဿ ရညော- ရေဏုမင်း အား၊ အာရောစေတွာ၊ တေန- ထိုရေဏုမင်းသည်၊ ဘိယျောသောမတ္တာယ- အတိုင်းထက်အလွန်၊ ကာမေဟိ- ကာမဂုဏ်အာရုံတရားတို့ဖြင့်၊ နိမန္တိယ- မာနော- ဖိတ်မံအပ်(ဖိတ်မံခံရ)သည်၊ (သမာနောပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) အတ္တနော- မိမိ၏၊ သံဝေဂဟေတု စ- သံဝေဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ဧကန္တေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမတဉ္စ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်း ငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဿ- ထိုရေဏုမင်းအား၊ ဝါ- ကို၊ နိဝေဒေတွာ- သိစေ၍၊ တေန- ထိုရေဏုမင်းသည်၊ “(တွံ- သည်၊) ယဒိ ပဗ္ဗဇိဿသိ- အံ့၊ ဧဝံ- သည်၊ (သတိ- သော်၊) အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တေ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ “သာဓု”တိ- “ကောင်းပြီ”ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္စိတွာ- လက်ခံ၍၊ ဧတေနော နယေန- ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သတ္တဘူအာဒယော- သတ္တဘူအစရှိကုန် သော၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ခတ္တိယေ စ- မင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ စ- လက်ထောက် ပုရောဟိတ်ဗြာဟ္မဏမဟာသာလတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တနာတကသတာနိ စ- ရေချိုးတတ်သော ပုဏ္ဏားခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဘရိယာယော စ- ဇနီးမယားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ သတ္တဟမတ္တမေဝ- ခုနစ်ရက်မျှကိုသာလျှင်၊ တေသံ- ထိုမင်းစသူတို့၏၊

စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ - စိတ်ကို အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဌတွာ - ရပ်နား၍၊ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ - မြတ်သောတောထွက်ခြင်းနှင့်တူစွာ၊ နိက္ခမိတွာ - တောထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိ - ရသေ့ရဟန်းပြုလေပြီ။

(၄။ ၅။) တဿ - ထိုဘုရားအလောင်းသို့၊ တေ သတ္တရာဇာနော - ထိုခုနစ်ပါးသောမင်းတို့ကို၊ အာဒိ ကတွာ - အစပြု၍၊ သဗ္ဗေဝ - အလုံးစုံသော သူတို့သည်ပင်၊ အနုပဗ္ဗဇိသု - အတုလိုက်ရသေ့ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ သာ ပရိသာ - ထိုပရိတ်သတ်သည်။ မဟတီ - များသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်လေပြီ၊ အနေကယောဇနဝိတ္တာရာယ - ယူဇနာများစွာ ကျယ်ပြန့်သော၊ ပရိသာယ - ရသေ့ရဟန်းပရိတ်သတ်သည်၊ ပရိဂုတော - ခြံရံအပ်သော၊ မဟာပုရိသော - သည်၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ ဒေသေန္တော - ဟောတော်မူလျက်၊ ဂါမနိဂမဇနပဒ - ရာဇောနီသု - ရွာ၊ နိဂုံး၊ ဇနပုဒ်၊ မင်းနေပြည်တို့၌၊ စာရိကံ - ဒေသစာရီကို၊ စရတိ - လှည့်လည်သွားလာ၏။ မဟာဇနံ - လူများအပေါင်းကို၊ ပုညေ - ကောင်းမှု၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ - တည်စေ၏။ ဂတဂတဋ္ဌာနေ - ရောက်ရာ ရောက်ရာနေရာ၌၊ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ ဝိယ - ဗုဒ္ဓကောလာဟလကဲ့သို့၊ ဟောတိ။ မနုဿာ - လူတို့သည်၊ “ဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတော - ဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်သည်၊ အာဂစ္ဆတိ ကိရ - လာသတတ်။” ဣတိ - သို့၊ သုတွာ - ကြား၍၊ ပုရေ - တရမေဝ - အထူးသဖြင့် ရှေ့ဦးစွာပင်(အလျင်ဆုံး)၊ မဏ္ဍပံ - မဏ္ဍပ်ကို၊ ကာရေတွာ - ဆောက်လုပ်စေ၍၊ တံ - ထိုမဏ္ဍပ်ကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ - တန်ဆာဆင်စေ၍၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တာ - ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ မဏ္ဍပံ - သို့၊ ပဝေသေတွာ - ဝင်စေ၍၊ ဝါ - သွင်း၍၊ နာနဂ္ဂရသဘောဇနေန - အထူးထူး(အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ) မွန်မြတ်သော အရသာရှိသောဘောဇဉ်ဖြင့်၊ ပတိမာနေန္တိ - မြတ်နိုးနှစ်သက်စေ ကြကုန်၏။ မဟာလာဘသက္ကာရော - များစွာသောလာဘ်၊ အပူဇော်သည်၊ မဟောယော ဝိယ - ရေအလျဉ်ကြီးကဲ့သို့၊ အဇ္ဈောတ္တရန္တော - လွှမ်းမိုးလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ မဟာပုရိသော၊ မဟာဇနံ၊ သီလသမ္ပဒါယ - သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယသံဝရေ - စက္ခုစသော ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဘောဇနေ - ဘောဇဉ်(အစားအစာ)၌၊ မတ္တညုတာယ - အတိုင်းအရှည်ကို သိသူ၏ အဖြစ်၌လည်းကောင်း၊ ဇာဂရိယာနုယောဂေ -

နိုးကြားမှု၌ ယှဉ်ခြင်း(နိုးနိုးကြားကြား အားထုတ်ခြင်း)၌လည်းကောင်း၊ ကသိဏပရိကမ္မေ- ကသိုဏ်းပရိကံ၌လည်းကောင်း၊ ဈာနေသု- ဈာန်တို့၌ လည်းကောင်း၊ အဘိညာသု- အဘိညာဉ်တို့၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌသမာ- ပတ္တိသု- သမာပတ်တရား ရှစ်ပါးတို့၌လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရေသု- ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပုညေ- ကောင်းမှု၌၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ- တည်စေပြီ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလော ဝိယ- ဘုရားပွင့်ရာအခါကဲ့သို့၊ အဟောသိ။

(ဋ္ဌ။ ၅၂။) ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ယာဝတာယုကံ- အသက်ရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ပါရမိယော- တို့ကို၊ ပူရေန္တော- ပြည့်စေလျက်၊ ဝါ- ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ သမာပတ္တိသုခေန- သမာပတ်ချမ်းသာဖြင့်၊ ဝီတိနာမေတွာ- အချိန်ကိုကုန်လွန်စေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မ- လောကေ၊ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်၏၊ တံ ဗြဟ္မစရိယံ- ထိုမြတ်သောအကျင့် သာသနာတော်သည်၊ ဣဒ္ဓဇ္ဇေဝ- ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊ ဖိတဉ္စ- ပွင့်လင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရိကံ စ- ကျယ်ပြန့်သည်လည်းကောင်း၊ ဗာဟုဇေဝ စ- များစွာသောလူတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဘူတံ စ- ပြန့်နှံ့၍ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (ပြန့်နှံ့စွာ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊) ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ- နတ်၊ လူ တို့တိုင်အောင်၊ သုပ္ပကာသိတံ စ- ကောင်းစွာ ပြအပ်ပြီးသည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ)၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ ဒီဃမဒ္ဒါနံ- ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တိတ္ထ- ဖြစ်လေပြီ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်၏၊ သာသနံ- အဆုံးအမ သာသနာကို၊ ယေ- အကြင် လူတို့သည်၊ သဗ္ဗေန- ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို၊ အာဇာနိသု- သိကြကုန်ပြီ၊ တေ- ဆုံးမသမျှ အားလုံးကို သိကြသော ထိုလူတို့သည်၊ ကာယဿ- ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ- ပျက်စီးခြင်းကြောင့်၊ မရဏာ- သေပြီး သည်မှ၊ ပရံ- နောက်ကာလ၌၊ သုဂတိ- ကောင်းသော လားရာဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မလောကံ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဥပပဇ္ဇိသု- ကပ်ရောက် ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။ ယေ တဿ သာသနံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ၊ န အာဇာနိသု-

မသိကြကုန်၊ တေ= တေသံ- ထိုလူတို့တွင်၊ အပွေကစ္ဆေ- အချို့တို့သည်၊
 ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနံ ဒေဝါနံ- ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့၏၊ သဟဗျတံ-
 အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပပဇ္ဇိသု၊ အပွေကစ္ဆေ၊ နိမ္မာနရတီနံ ဒေဝါနံ-
 တို့၏။ ။ပ။ တုသိတာနံ ဒေဝါနံ- တို့၏၊ ယာမာနံ ဒေဝါနံ- တို့၏၊
 တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ- တို့၏၊ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ- တို့၏၊
 သဟဗျတံ၊ ဥပပဇ္ဇိသု။ ယေ- အကြင်လူတို့သည်၊ သဗ္ဗနိဟီနာ- အလုံးစုံသော
 အဆုံး အမမှ ယုတ်လျော့ကုန်၏၊ တေ- ထိုလူတို့သည်၊ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ-
 ဂန္ဓဗ္ဗနတ် တို့၏ ကိုယ်ကို၊ ပရိပူရေသု- ပြည့်စေကြကုန်ပြီ။ ဣတိ- သို့၊
 မဟာဇနော- များစွာသောလူသည်၊ ယေဘုယျေန- များသောအားဖြင့်၊
 ဗြဟ္မာလောကူပဂေါ စ- ဗြဟ္မာပြည်သို့ ကပ်ရောက်သည်လည်းကောင်း၊
 သဂ္ဂူပဂေါ စ- နတ်ပြည် သို့ ကပ်ရောက်သည်လည်းကောင်း၊ အဟောသိ။
 တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဒေဝဗြဟ္မာလောကာ- နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်တို့သည်၊
 ပရိပူရိသု- (နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ဖြင့်)ပြည့်ကုန်ပြီ၊ စတ္တာရော အပါယာ-
 အပါယ်လေးဘုံတို့သည်၊ သုညာ ဝိယ- (အပါယ်ဘုံသားတို့မှ) ကင်းဆိတ်
 ကုန်သကဲ့သို့၊ အဟေသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဋ္ဌ။ ၅၂။) ဣဓာပိ- ဤမဟာဂေါဝိန္ဒစရိ ယာဉ်လည်း၊
 အကိတ္တိဇာတကေ ဝိယ- အကိတ္တိဇာတ်၌ကဲ့သို့၊ ဗောဓိသမ္ဘာရ-နိဒ္ဒါရဏာ-
 သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
 သိထိုက်၏။ မဟာထေရာ- မဟာထေရ်တို့သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊
 သတ္တ ရာဇာနော- ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည်၊ အဟေသု- ဖြစ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊
 ဗုဒ္ဓပရိသာ- ဘုရားရှင်၏ ပရိသတ်တို့သည်၊ တဒါ၊ သေသပရိသာ- ကြွင်း
 သော ပရိသတ်တို့သည်၊ အဟေသု၊ လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊
 တဒါ၊ မဟာဂေါဝိန္ဒော- မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်သည်၊ အဟောသိ၊ တထာ-
 ထိုမှတစ်ပါး၊ ရေဏုအာဒီနံ- ရေဏုအစရှိကုန်သော၊ သတ္တန္တံ ရာဇုနံ-
 ခုနစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ကို၊ အညမညာဝိရောဓေန- အချင်းချင်း မဆန့်ကျင်
 ခြင်းဖြင့်၊ သကရဇ္ဇေ- မိမိတို့၏နိုင်ငံ၌၊ ပတိဋ္ဌာပနံ ယထာ- တည်စေသကဲ့
 သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ မဟတိ- ကြီးစွာသော၊ သတ္တဝိဓေ ရဇ္ဇေ- ခုနစ်ပါး

အပြားရှိသော နိုင်ငံ၌၊ တေသံ - ထိုမင်းတို့ကို၊ အတ္တဓမ္မာနုသာသနေ - အကျိုးအကြောင်းဖြင့်(အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့်) ဆုံးမခြင်း၌၊ အပ္ပမာဒေါ - မမေ့ခြင်းလည်းကောင်း၊ “ဗြဟ္မဏှာပိ - ဗြဟ္မာနှင့်လည်း၊ သာကစ္ဆံ - ဆွေးနွေးခြင်းသို့၊ သမာပဇ္ဇတိ - ရောက်၏။” ဣတိ - သို့၊ ပဝတ္တသမ္ဘာဝနံ - ဖြစ်သော ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ယထာဘူတံ - အမှန်အတိုင်း၊ ကာတုံ - ပြုခြင်းငှာ၊ စတ္တာရောမာသေ - လေးလတို့ပတ်လုံး၊ ပရမုက္ကံသဂတော - မြင့်မြတ်လွန်ကဲခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသော - မြတ်သော အကျင့်ဖြင့် နေခြင်းလည်းကောင်း၊ တေန - ထိုဗြဟ္မစရိယဝါသ ဖြင့်၊ ဝါ - ကြောင့်၊ ဗြဟ္မဇနော - ဗြဟ္မာ၏၊ အတ္တနိ - မိမိသို့၊ သမာပဇ္ဇနံ - ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဇနော - ၏၊ ဩဝါဒေ - အဆုံးအမ၌၊ ဌတ္တာ - တည်၍၊ သတ္တဟိရာဇူဟိ - ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ သကလေန - အလုံးစုံသော၊ လောကေန စ - လောကသည်လည်းကောင်း၊ ဥပနီတံ - အနီးသို့ ဆောင်ယူအပ်သော၊ လာဘသက္ကာရံ - လာဘ်၊ ပူဇော် ဖွယ်ကို၊ ခေဠပိဏ္ဍိဝိယ - တံထွေးပေါက်ကဲ့သို့၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်၍၊ အပရိမာဏာယ - အတိုင်းအရှည် မရှိသော၊ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒိပရိသာယ - မင်း၊ ပုဏ္ဏားအစရှိသော ပရိသတ်၏၊ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာနိမိတ္တာယ - အတုလိုက်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အမှတ်အသားဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရသေ့ရဟန်း ပြုခြင်း၌၊ အနုဋ္ဌာနံ - (အနု+ဋ္ဌာ+ယု) လျော်စွာ ရပ်တည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ - အဖန်အဖန် အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ - တို့၏၊ သာသနဿ ဝိယ - သာသနာတော်ကဲ့သို့၊ အတ္တနော - ၏၊ သာသနဿ - ကို၊ စိရကာလာနုပ္ပဗန္ဓော - ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်အောင် အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော - ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ - ကျေးဇူးဂုဏ်၏ စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ - ထင်ရှားစေထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ - ဖော်ပြထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤကား မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ အပြီးတည်း။

မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဗ္ဗိတာ - ပြီးပြီ။

၆၊ နိမိရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၅။) ၄၀။ ဆဋ္ဌေ - ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော နိမိရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မိထိလာယံ ပုရုတ္တမေတိ - မိထိလာယံ
ပုရုတ္တမေ ဟူသည်ကား၊ မိထိလာနာမကေ - မိထိလာအမည်ရှိသော၊
ဝိဒေဟာနံ - ဝိဒေဟတိုင်းတွင်၊ (ပုံ ဗဟုတ္တေ ကုရူ သက္ကာ” နှင့်အညီ တိုင်း
ဟောဖြစ်၍ “ဝိဒေဟာနံ” ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတိုင်းကား
တစ်တိုင်းတည်း ဖြစ်၍ ဧကဝုစ်အနက် သမ္ပန်သည်။) ဥတ္တမနဂရေ - မြတ်
သော မြို့၌။ နိမိ နာမ မဟာရာဇာတိ - နိမိ နာမ မဟာရာဇာ ဟူသည်ကား၊
နေမိ-^၁ အမျိုးအနွယ်တူ စက်ဝန်း၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ဃဋ္ဌေန္တော
ဝိယ - ဆက်စပ်သကဲ့သို့၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်သော၊ “နိမိ” တိ - “နိမိ” ဟူ၍၊
လဒ္ဓနာမော - ရအပ်သော အမည်ရှိသော မင်းသည်၊ (နိမိ နာမ - နိမိမည်၏။)
မဟန္တေဟိ - မြတ်ကုန်သော၊ ဒါနသီလာဒိဂုဏဝိသေသေဟိ စ - ဒါန၊ သီလ
အစရှိကုန်သော ဂုဏ်အထူးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ မဟတာ - မြင့်မြတ်သော၊
၁။ နေမိ။ ။ မဃဒေဝမင်းသည် ဦးခေါင်း၌ ဆံပင်ဖြူပေါက်မှန်း သိချိန်မှ
စ၍ တိုင်းပြည်ကို သားတော်ကြီးထံ အပ်နှံကာ တောထွက်၊ ရသေ့ရဟန်းပြု၊ တရား
အားထုတ်သည်။ ဈာန်၊ သမာပတ်ဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေပြီး ကွယ်လွန်သည့်အခါ
ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ယင်း၏ သားစဉ်မြေးဆက် အဆက်ဆက်တို့သည်လည်း
ဤနည်းအတိုင်းပင် ပြုကျင့်ကြ၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်ချည်း ဖြစ်သည်။
အစဉ်အဆက် ဝံသပေါင်း နှစ်ဦးလျော့ ရှစ်သောင်းလေးထောင်တိုင် ဖြစ်သည်။
(ရှစ်သောင်း သုံးထောင့်ကိုးရာကိုးဆယ်ရှစ်ဦးအထိ ဖြစ်သည်။) ထိုအချိန်၌ ဗြဟ္မာ့ပြည်
သို့ ရောက်ရှိနေသော ဘုရားအလောင်း မဃဒေဝဗြဟ္မာသည် လူ့ပြည်၌ ကုသိုလ်ပါရမီ
ဖြည့်ကျင့်ရန်အတွက် မျိုးနွယ်ဆက်မင်း၏ မိဖုရားခေါင်ကြီးဝမ်းတွင် သန္ဓေစွဲယူသည်။
ယင်းသို့ သန္ဓေစွဲယူ ခြင်းသည် မဃဒေဝမင်း မျိုးနွယ်စုစက်ဝန်းကြီး ပြတ်စဲမသွားအောင်
ဆက်စပ်ပေး၊ ဆောင်ထားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသန္ဓေသားကို
“နေမိ” ဟု အမည်ပေးကြသည်။

ရာဇာနဘာဝေန စ- မင်း၏ ဘုန်းတန်ခိုးရှိန်စော် အာနဘော်နှင့်လည်းကောင်း၊
သမန္နာဂတတ္တာ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟန္တော- မြင့်မြတ်သော၊
ရာဇာ- မင်းတည်း၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ မဟာရာဇာ- မဟာရာဇာမည်၏။

ပဏ္ဍိတော ကုသလတ္ထိကောတိ- ပဏ္ဍိတော ကုသလတ္ထိကော
ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော စ- မိမိ၏အတွက်လည်းကောင်း၊ ပရေသဉ္စ-
သူတစ်ပါးတို့၏အတွက်လည်းကောင်း၊ ပုညတ္ထိကော- ကောင်းမှုကို အလိုရှိ
သော၊ (ပုည အတ္ထိကော ပုညတ္ထိကော၊) ဝါ- ကောင်းမှုဖြင့် အလိုရှိသော၊
(ပုညေန အတ္ထိကော ပုညတ္ထိကော၊) (မဟာရာဇာ ပါဠိတော်၌ စပ်)။

(ဋ္ဌ။ ၅၃။) ကိရ- ခဲ့ဦးအံ့၊ အတီတေ- ၌၊ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ- ဝိဒေဟ
တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ မိထိလာနဂရေ- မိထိလာမြို့၌၊ အမှာကံ- ကျွန်ုပ်တို့၏။

နေမိ- သဒ္ဓါသည် ယာဉ်၊ ရထားဘီး၊ လှည်းဘီး၏ အနားသတ်၊ ရထား၊
လှည်းဘီးစက်၏ အဆုံးဖြစ်သော အကွပ်တကူ-ကို ဟောသည်။ ယင်း အကွပ်တကူ
သည် အကန်ထောက်ဆန်များကို အနားသတ်ကွပ်ထားပေး၊ ကူညီထိန်းချုပ်ထားပေး၊
ဆောင်ထားပေးသော အရာဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရထား၊ လှည်းဘီးစက်သည် အဆက်
မပြတ် လည်ပတ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ရထား၊ လှည်းဘီးစက်လည်ပတ်နိုင်အောင်
ဘီး၏ အဆုံးပိုင်းမှ နေ၍ ကွပ်ထားပေး၊ ကူထားပေးသောကြောင့် “နေမိ” အမည်
ရရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအတူပင် အလောင်းတော်သည်လည်း ရထား၊ လှည်းဘီးစက်၏
အကွပ်တကူပမာ အဆုံးပိုင်းမှ နေ၍ မဃဒေဝ မျိုးနွယ်စုစက်ဝန်းကြီး စဉ်ဆက်မပြတ်
ဆက်လက် ရှင်သန်နိုင်အောင် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ ဆင်းကာ သန္ဓေယူခဲ့သည်။
ဤသို့ ရထား၊ လှည်းဘီးစက်၏ အကွပ်တကူပမာဖြစ်၍ “နေမိ” အမည်ရသည်
ဟူလို။ (အတိတ်ဝတ္ထုတွင် အကျယ်လာလတ္တံ့။)

နယတိ (စက္ကံ နေမိယာ ဘူမိ ဖုသတိ)တိ နေမိ၊ (နီ နယေ၊ မိ၊ ဤပစ္စယေ
နေမိ စ။) (ဓာန်၊ ဋီ။ ၃၇၃။) သို့မဟုတ် နေတီတိ နေမိ။ (ရူ။ ၆၅၁။) ဟု ဝိဂ္ဂဟ
ပြု။ ရထား၊ လှည်းဘီးစက်၏ အဆုံးဖြစ်သော အကွပ်တကူကို ကောက်။ နေမိ
ဝိယာတိ နေမိ။ နေမိမင်းသာ အရကောက်။

၁။ ပုညတ္ထိကော။။ အတ္ထိက- အယှဉ်၊ ရှေ့ပုဒ်စဉ်မှာ၊ ဒုတိယာဝိဘတ်၊ သက်တုံလတ်
က၊ အန္တတ်တွင်သာ၊ စပ်လေပါ။ တတိယာကား၊ နှစ်ပါးအန္တတ်၊ စပ်ဗာဟုတ်။
ဘုရားကြီးနိဿံ။ ၁၂၅။ ကို ရှု၍ ဝိဂ္ဂဟ နှစ်နည်းပြုသည်။

ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ မဃဒေဝေါ နာမ- မဃဒေဝမည်သော၊ ရာဇာ
 အဟောသိ။ သော- ထိုမဃဒေဝ မင်းသည်၊ စတုရာသီတိ ဝဿ-
 သဟဿာနိ- နှစ်ပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ပတ်လုံး၊ ကုမာရကီဠ-
 သူငယ်တို့၏ ကစားမြူးတူးခြင်းကို၊ ကီဠိတွာ- ကစားမြူးတူး၍၊
 စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ-၊ ဥပရန္တ- အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်ကို၊
 ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ-၊ ရန္တ- မင်းအဖြစ်
 ကို၊ ကာရေန္တော- ပြုစေလျက်၊ “ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ မေ- ငါ၏၊
 သိရသ္မိ- ဦးခေါင်း၌၊ ပလိတာနိ- ဆံပင်ဖြူ တို့ကို၊ ပဿေယျာသိ-
 တွေ့မြင်ပေရာ၏။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မေ- ငါ့အား၊ အာရောစေယျာသိ-
 လျှောက်ထားလေလော့။” ဣတိ- သို့၊ ကပ္ပကဿ- ဆတ္တာသည်အား၊
 ဝတွာ- မိန့်တော်မူ၍၊ အပရဘာဂေ- နောက်တစ်ချိန်၌၊ တေန- ထို
 ဆတ္တာသည်သည်၊ ပလိတာနိ- ဆံပင်ဖြူတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊
 အာရောစိတေ- လျှောက်တင်အပ်သည်ရှိသော်၊ သုဝဏ္ဏသဏ္ဌာသေန- ရွှေ
 ညှပ်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓရာပေတွာ- အထက်သို့ ဆောင်ယူစေ၍၊ ဝါ- နုတ်၍၊ ဟတ္ထေ-
 လက်ပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ ပလိတံ- ဆံပင်ဖြူကို၊ ဩလော-
 ကေတွာ- ကြည့်တော်မူ၍၊ “မယံ- ငါ့မှာ၊ ဒေဝဒူတော- သေမင်းတမန်
 (အိုခြင်းတရား)သည်၊ ပါတုဘူတော ခေါ- ထင်ရှားဖြစ်နေချေပြီတကား။”
 ဣတိ- သို့၊ သံဝေဂဇာတော- ဖြစ်သော သံဝေဂရှိသည်၊(ဟုတွာ) “ဣဒါနိ-

၁။ ကာရေတွာ၊ ကာရေန္တော။ “မင်း၏ အဖြစ်ကို အများချီးမြှောက်ခြင်း၊ တိုက်တွန်း
 နှိုးဆော်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိရင်းမြဲ သဘောကို ထောက်သော် ကာရိုက်အနက်
 ယောနောမှ သင့်မည် ထင်သည်။ ကြံလေ”ဟု နိဿယဟောင်း၌ အမှာပြုတော်မူသည်။
 မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟနိဿယ ၂၈၀ ၌ အလားတူ
 ပါဠိသမ္ပန်သည်ကို နည်းမှီ၍ ဤသို့သမ္ပန်သော် ယုတ္တတရ ဖြစ်အံ့ထင်သည်။ “ဝိဒေဟ-
 ရဋ္ဌိကေ- ဝိဒေဟတိုင်းနိုင်ငံသား များမတ်များတို့ကို၊ ဥပရန္တ- အိမ်ရှေ့မင်း၏ဖြစ်ကြောင်း
 ကောင်းစွာခစားခြင်း၊ အခွန်ပဏ္ဏာဆက်သွင်းခြင်းစသည်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊
 ...ရန္တ- မင်း၏ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာခစားခြင်း၊ အခွန်ပဏ္ဏာဆက်သွင်းခြင်း
 စသည်ကို၊ ကာရေန္တော- ပြုစေလျက်”။

ဤယခုအခါ၌၊ မယာ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိတုံ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ- အသပြာ တစ်သိန်း ထွက်ရှိသော၊ ဂါမဝရံ- ရွာစားဆုကို၊ ကပ္ပကဿ- ဆတ္တာသည် အား၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ ဇေဋ္ဌကုမာရံ- သားကြီးကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ တဿ- ထိုသားကြီးအား-

“(တာတ- ချစ်သား၊) မယံ- ငါ၏၊ ဥတ္တမင်္ဂရဟာ- ဦးခေါင်းထက်၌ ပေါက်ရောက်လာကုန်သော၊ ဣမေ- ဤဆံပင်ဖြူတို့သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်ပြီ။ ဝယောဟရာ- နုပျိုသောအရွယ်ကို ဆောင်ယူသွား ကုန်သော၊ ဣမေ ဒေဝဒူတာ- ဤသေမင်းတမန် (အိုခြင်းတရား)တို့ သည်၊ ပါတုဘူတာ- ထင်ရှားစွာဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်ပြီ၊ (ဣဒါနိ- ဌံ၊) မမ- ငါ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယော- ရသေ့ရဟန်းပြုချိန်တည်း။”

ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ သာဓုကံ- ကောင်းမွန်စွာ၊ ရဇ္ဇေ- မင်း၏ အဖြစ်၌၊ သမနုဿာသိတွာ- ဆုံးမ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အညာနိပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်ရှစ် သောင်းလေးထောင်ကုန်သော၊ အာယု- အသက်တမ်းသည်၊ ယဒိပိ အတ္ထိ- အကယ်၍မူကား ရှိပေသေး၏။ ဧဝံ- ဤသို့ရှိသေးသည်၊ သန္တေပိ- ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ မစ္စုနော- သေမင်း၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဌိတံ ဝိယ- တည်သကဲ့သို့၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ မညမာနော- မှတ်ထင်လျက်၊ သံဝိဂ္ဂဟဒယော- ထိတ်လန့်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗဇ္ဇ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းကို၊ ရောစေတိ- နှစ်သက်၏။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သိရသ္မိံ” ပလိတံ ဒိသ္မာ ။ပ။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယီ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၁။ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ အာယု။ ။ ဝိသေသန၊ ဝိသေသျ၊ ပဒနှစ်ပါး၊ လိင်ဝှစ်ပြားလည်း၊ ဝိဘတ်ကားမူ၊ တူမဲ့ဟူ၏- နှင့်အညီ ဝှစ်မတူသော ဝိသေသန၊ ဝိသေသျပုဒ်များ ရှိနိုင်သည်။

ဂါထာအနက်။ ။ ဒိသမ္ပတိ- အရပ်မျက်နှာတို့၏ အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊
 ဓီရော- ပညာရှိသော၊ မဃဒေဝေါ- မဃဒေဝမင်းသည်၊ သိရသ္မိ-
 ဦးခေါင်း၌၊ ပလိတံ- ဆံပင်ဖြူကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ သံဝေဂံ-
 ထိတ်လန့်ခြင်းကို၊ အလဘီ- ရလေပြီ၊ (လဘိတွာ- ရ၍၊) ပဗ္ဗဇ္ဇံ-
 ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းကို၊ သမရောစယိ- ကောင်းစွာ နှစ်သက်လေပြီ။

သော- ထိုမဃဒေဝမင်းသည်၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ “မယာ- ငါသည်၊
 ပဋိပန္နံ ယထာ- ကျင့်အပ်သကဲ့သို့၊ ဣမိနာဝ နိဟာရေန- ဤနည်းအတိုင်း
 သာ၊ (တွံ-) ဝတ္ထေယျာသိ-ကျင့်သင့်၏၊ တွံ- သည်၊ အန္တိမပုရိသော-
 အဆုံး၌ ဖြစ်သော ယောက်ျားသည်၊ မာ အဟောသိ- မဖြစ်လင့်၊” ဣတိ-
 သို့၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ နဂရာ- မြို့မှ၊ နိက္ခမ္မ- ထွက်၍၊ ဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇံ-
 ရဟန်းအဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော ဝင်ရောက်ခြင်းသို့၊ (ဘိက္ခုဇဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇံ)
 ပဗ္ဗဇိတွာ- ဝင်ရောက်၍၊ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်ရှစ်သောင်း
 လေးထောင်တို့ပတ်လုံး၊ ဈာနသမာပတ္တိဟိ- ဈာန်သမာပတ်တို့ဖြင့်၊ ဝီတိနာ-
 မေတွာ- ကျော်လွန်စေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်တမ်းအဆုံး၌၊
 ဗြဟ္မလောကပရာယနော- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ လားရောက်သည်၊ အဟောသိ။
 အဿ- ထိုမဃဒေဝမင်း၏၊ ပုတ္တောပိ- သားသည်လည်း၊ ဗဟူနိ ဝဿ-
 သဟဿာနိ- အနှစ်ထောင်ပေါင်း များစွာတို့ပတ်လုံး၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊
 ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ တေနော ဥပါယေန-
 ထိုနည်းလမ်းဖြင့်ပင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြု၍၊ ဗြဟ္မလောကပရာယနော-
 အဟောသိ။ တဿ- ထို(မဃဒေဝဝံသ)ဒုတိယမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊
 တထာ- ထိုအတူတည်း။ တဿ- ထို(မဃဒေဝဝံသ) တတိယမင်း၏၊
 ပုတ္တော တထာ။ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒွိဟိ- နှစ်ယောက်တို့ဖြင့်၊ ဥိနာနိ-
 ယုတ်လျော့ကုန်သော၊ စတုရာသီတိခတ္တိယသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်း
 လေးထောင်သော မင်းတို့သည်၊ သီသေ ပလိတံ ဒိသ္မာဝ၊ ပဗ္ဗဇိတာနိ-
 ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော ဗြဟ္မလောကေ၊
 ဌိတောဝ- တည်လျက်သာလျှင်၊ “မယာ- ငါသည်၊ မနုဿလောကေ-
 ၌၊ ကတံ- ပြုအပ်ခဲ့သော၊ ကလျာဏံ- ကောင်းမှုသည်၊ ပဝတ္တတိ န

ခေါ- ဖြစ်ပါသေး၏လော၊ န ပဝတ္တတိ န ခေါ- မဖြစ်တော့ပြီလော။”
 ဣတိ- သို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ “ဧတ္တကံ- ဤမျှ
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အဒ္ဓါနံ- ကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တံ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဣဒါနိ-
 ဤယခုအခါ၌၊ နပွဝတ္တိဿတိ- မဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ- သို့၊ အဒ္ဓသ-
 မြင်လေပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းဗြဟ္မာသည်၊ “အဟံ၊ မယံ- ငါ၏၊
 ပဝေဏိယာ- အစဉ်အဆက်(မျိုးဆက်)ကို၊ ဥစ္ဆိန္ဒိတုံ- ဖြတ်တောက်ခြင်းငှာ၊
 ဝါ- ကို၊ န ဒဿာမိ- မပေးပေအံ့၊” ဣတိ-၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊
 ဝံသေ- အမျိုးအနွယ်၌၊ ဇာတရညော ဧဝ- ဖြစ်သောမင်း၏သာ၊
 အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေ
 ကို၊ ဂဏှိတွာ- ယူ၍၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ဝံသဿ- အမျိုးအနွယ်၏၊
 နေမိ- အမျိုးအနွယ်တူစက်ဝန်း၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ဃဋ္ဌေန္တော ဝိယ-
 ဆက်စပ်သကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပေါ်လာပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “နေမိ
 ဃဋ္ဌေန္တော ဝိယ ဥပ္ပန္နောတိ နိမိတိ လဒ္ဓနာမော”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆို
 အပ်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၅၄။) ဟိ- မှန်၏၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
 နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ- အမည်ကိုယူရာ(မှည့်ရာ)နေ၌၊ ပိတရာ- ဖခမည်းတော်
 သည်၊ အာနိတာ- ခေါ်ဆောင်အပ်ကုန်သော၊ လက္ခဏပါဌကာ- လက္ခဏာ
 ကို ဖတ်ကြကုန်သောဆရာတို့သည်၊ လက္ခဏာနိ- လက္ခဏာတို့ကို၊
 သြလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ အယံ ကုမာရော-
 ဤကလေးသည်၊ တုမှာကံ- သင်မင်းကြီးတို့၏၊ ဝံသံ- အမျိုးအနွယ်ကို၊
 ပဂ္ဂဏှာတိ- ချီးမြှောက်၏၊ ပိတုပိတာမဟေဟိပိ- ဖခမည်းတော်၊ အဘိုး
 တော်တို့ထက်လည်း၊ မဟာနုဘာဝေါ- ကြီးမြတ်သော တန်ခိုးရှိန်စော် အာနု
 ဘော်ရှိ၏၊ မဟာပုညော- ကြီးမြတ်သော ဘုန်းရှိ၏၊” ဣတိ-၊ ဗျာကရီသု-
 ပြောကြားကြကုန်ပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ရာဇာ- သည်၊
 ယထာဝုတ္တေန- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထေန- အနက်ကြောင့်၊
 “နိမိ”တိ- “နိမိ”ဟူ၍၊ အဿ- ထိုမင်းသား၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊
 အကာသိ- ပြုလေပြီ။ သော- ထိုမင်းသားသည်၊ ဒဟရကာလတော-

ငယ်ရွယ်ချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ သီလေ စ - ငါးပါးသီလ၌လည်းကောင်း၊
ဥပေါသထကမ္မေ စ - ဥပုသ်နေ့၌ ကျင့်သုံးအပ်သော ရှစ်ပါးသီလ၌လည်း
ကောင်း၊ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော - ယှဉ်စပ်တတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်စပ်တတ်သည်။
ဝါ - အားထုတ်၊ လွန်စွာအားထုတ်သည်။ အဟောသိ - ။ အထ - ထိုအခါ၌၊
အဿ - ထိုနိမိမင်းသား၏၊ ပိတာ၊ ပုရိမနယေနဝ - ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်၊
(ရှေးနည်းအတိုင်းပင်လျှင်၊) ပလိတံ ဒိသ္မာ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတ္တာ၊
ပုတ္တံ - ကို၊ ရဇ္ဇေ - မင်း၏အဖြစ်၌၊ သမနုဿာသိတွာ - ဆုံးမသွန်သင်၍၊
နဂရာ - မှ၊ နိက္ခမ္မ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရသေ့ ရဟန်းပြု၍၊ ဈာနာနိ - ဈာန်တို့ကို၊
နိဗ္ဗတ္တေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဗြဟ္မလောက - ပရာယနော အဟောသိ။

ယန - ဆက်၊ နိမိရာဇာ - သည်၊ ဒါနဇ္ဈာသယတာယ - လှူဒါန်းမှု၌
အလိုဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စတူသု နဂရဒ္ဓါရေသု နဂရမဇ္ဈေ စာတိ
ပဉ္စ ဒါနသာလာယော ကာရေတွာ မဟာဒါနံ၊ ပဝတ္တေသိ - ဖြစ်စေပြီ။
ဇကေကာယ - တစ်ဆောင် တစ်ဆောင်သော၊ ဒါနသာလာယ - အလှူဇရပ်၌၊
သတသဟဿံ သတသဟဿံ - တစ်သိန်း(ဖိုး) တစ်သိန်း(ဖိုး)ကို၊ ကတွာ၊
ဒေဝသိကံ - နေ့တိုင်း၊ ပဉ္စသတသဟဿာနိ - ငါးသိန်း(ဖိုး)တို့ကို၊ ပရိစ္စဇိ -
စွန့်လှူပြီ။ ပဉ္စသီလာနိ - ငါးပါးသီလတို့ကို၊ ရက္ခိ - စောင့်ရှောက်ပြီ၊
ပက္ခဒိဝသေသု - လဆန်းပက္ခ လဆုတ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့တို့၌၊ ဥပေါသထကမ္မံ -
ဥပုသ်သီလစောင့်သုံးမှုကို၊ သမာဒိယိ - ကောင်းစွာယူပြီ၊ ဝါ - ဆောက်တည်
ပြီ၊ မဟာဇနမ္ပိ - များစွာသောလူကိုလည်း၊ ဝါ - လူများအပေါင်းကိုလည်း၊
ဒါနာဒိသု - ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညေသု - ကောင်းမှုတို့၌၊ သမာဒပေသိ -
ဆောက်တည်စေပြီ၊ သဂ္ဂမဂ္ဂံ - နတ်ပြည်လမ်းကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိ - ပြော
ကြားပြီ။ နိရယဘယေန - ငရဲဘေးဖြင့်၊ တဇ္ဇေသိ - ခြိမ်းခြောက်ပြီ၊
ပါပတော - မကောင်းမှုမှ၊ နိဝါရေသိ - တားမြစ်ပြီ။ တဿ - ထိုနိမိမင်း၏၊
ဩဝါဒေ - ၌၊ ဌတွာ - ၍၊ မဟာဇနော - များစွာသောလူသည်၊ ဒါနာဒိနိ
ပုညာနိ ကတွာ၊ တတော - ထိုလူ့ဘဝမှ၊ စုတော - စုတေသည်ရှိသော်၊
ဒေဝလောကေ - နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်လေပြီ၊ ဒေဝလောကော - သည်၊
ပရိပူရိ - ပြည့်နေလေပြီ၊ နိရယော - ငရဲသည်၊ တုတ္တော ဝိယ - အချီးအနှီး

(ဗလာ)ကဲ့သို့၊ အဟောသိ။ တဒါ ပန- ထိုအခါ၌ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏။ ဒါနဇ္ဈာသယဿ- လှူဒါန်းမှု၌ အလိုဆန္ဒ၏။ ဥဠာရဘာဝံ စ- များပြားသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သဝိသေသံ- ဝိသေသနှင့်တကွ၊ ဒါနပါရမိယာ- ၏။ ပူရိတာဘာဝဉ္စ- ဖြည့်ကျင့်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဝေဒေန္တော- သိစေတော်မူလိုသော၊ သတ္တာ- သည်။ “တဒါဟံ မာပယိတွာန ။ပ။ မိဂပက္ခိနရာဒိနံ” နှိ အာဒိ- “တဒါဟံ မာပယိတွာန ။ပ။ မိဂပက္ခိနရာဒိနံ” ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၅၄။) ၄၁-ဂါထာအနက်။ ။ တဒါ- နိမိမင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ စတုမ္မုခံ- မုခံ(တံခါးပေါက်) လေးခုပါရှိသော၊ စတုဿာလံ- လေးဆောင်တွဲ ဇရပ်ကို၊ မာပယိတွာန- ဖန်ဆင်း(ပြုလုပ်စေ)၍၊ တတ္ထ- ထိုဇရပ်၌၊ မိဂပက္ခိနရာဒိနံ- သား၊ ငှက်၊ လူအစရှိသည်တို့အတွက်၊ ဒါနံ- အလှူဒါနကို၊ ပဝတ္ထေသိ- ဖြစ်စေပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ တဒါတိ- တဒါဟူသည်ကား၊ တသ္မိ နိမိ- ရာဇကောလေ- ထိုနိမိမင်းဖြစ်သော အချိန်၌၊ မာပယိတွာနာတိ- မာပယိတွာနဟူသည်ကား၊ ကာရာပေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ စတုဿာလန္တိ- စတုဿာလံဟူသည်ကား၊ စတုသု ဒိသာသု- အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌၊ သမ္ပန္နဿာလံ- တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်းဖြစ်သောဇရပ်ကို၊ စတုမ္မုခန္တိ- စတုမ္မုခံ ဟူသည်ကား၊ စတုသု ဒိသာသု- တို့၌၊ စတုဟိ ဒွါရေဟိ- တံခါးလေးပေါက်တို့နှင့်၊ ယုတ္တံ- ယှဉ်သော။ ဟိ- မှန်၏။ ဒါနသာလာယ- အလှူဇရပ်၏၊ မဟန္တဘာဝတော စ- ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မဿ စ- လှူဖွယ်ပစ္စည်း၏ လည်းကောင်း၊ ယာစကဇနဿ စ- တောင်းခံလာသူလူ၏လည်းကောင်း၊ ဗဟုဘာဝတော စ- များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧကေနဝ ဒွါရေန- တံခါးတစ်ပေါက်တည်းဖြင့်သာ၊ ဒါနဓမ္မံ- ပေးလှူခြင်းသဘောကို၊ ပရိယန္တံ- ပြီးဆုံးအောင်၊ ကာတံ စ- ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ပရိယောသာပေတံ စ- ပြီးဆုံးစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ- သို့၊ သာလာယ- ဇရပ်၏၊ စတုသု ဒိသာသု- အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌၊

(လေးဘက်လေးတန်)၊ စတ္တာရိ မဟာဒွါရာနိ- တံခါးမကြီးလေးပေါက်တို့ကို၊
 ကာရာပေသိ။ တတ္ထ- ထိုအလှူဇရပ်၌၊ ဒွါရတော- တံခါးမှ၊ ပဋ္ဌာယ-
 စ၍၊ ယာဝ ကောဏာ- အစွန်းတိုင်အောင်၊ ဒေယျဓမ္မော- လှူဖွယ်
 ပစ္စည်းသည်။ ဝါ- ကို၊ ရာသိကတော- အစုအပုံပြုအပ်သည်။ (ဟုတွာ၊)
 တိဋ္ဌတိ- တည်၏။ အရဏုဂ္ဂ- အရဏ်တက်ချိန်ကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု
 ၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်အား
 ဖြင့်၊ သံဝေသနကာလော- အိပ်စက်ချိန်သည်။ (အတ္ထိ-) တာဝ- ထိုမျှ
 လောက်၊ ဒါနံ- အလှူဒါနကို၊ ပဝတ္ထေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ ဣတရသ္မိမ္မိ-
 ဤသတ်မှတ်ချိန်မှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကာလေ- ည၌အချိန်၌၊
 အနေကသတာ- အရာများစွာကုန်သော၊ ပဒီပါ- ဆီမီးတို့သည်၊ ဈာယန္တိ-
 အလျှံတစ်ပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေကြကုန်၏။ (ညှိထွန်းထားကုန်၏။)
 ယဒါ ယဒါ- အကြင်အကြင်အခါ၌၊ အတ္ထိကာ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို အလိုရှိ
 သော သူတို့သည်။ အာဂစ္ဆန္တိ- လာကြကုန်၏။ တဒါ တဒါ- ထိုထိုအခါ၌၊
 ဒီယတေဝ- ပေးလှူအပ်သည်သာ။ တဉ္စ ဒါနံ- ထိုပေးလှူခြင်းသည်လည်း၊
 ကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကာနညေဝ- အထီးကျန်မဲ့ လူဆင်းရဲ၊ ခရီးသည်၊
 သူတောင်းစား၊ ဖုန်းတောင်းယာစကာတို့အား သာလျှင်၊ ဒါနံ- ပေးလှူခြင်း
 သည်၊ န- မဟုတ်၊ အထ ခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ အမာနံ- ကြွယ်ဝကုန်
 သော၊ မဟာဘောဂါနမ္မိ- များသော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း ရှိကုန်သော
 သူတို့အတွက်လည်း၊ ဥပကပ္ပနဝသေန- ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 မဟာသုဒဿနဒါနသဒိသံ- မဟာသုဒဿနစကြာမင်း၏ အလှူဒါနနှင့်
 တူစွာ၊ ဥဋ္ဌာရတရ ပဏီတတရာနံ- များသည်ထက် ပိုများ၊ မွန်မြတ်သည်
 ထက် ပိုမွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဒေယျဓမ္မာနံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို၊
 ပရိစ္စဇေနတော- စွန့်လှူခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပဝါသိနော- အလုံးစုံဇမ္ဗုဒ္ဓိပိက္ခန်းနေသူဖြစ်ကုန်သော၊
 မနုဿာ- လူတို့သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟေသုံ စေဝ- ခံလည်းခံယူကြကုန်ပြီ၊
 ပရိဘုဉ္ဇိသု စ- စားလည်းစားကြကုန်ပြီ။ ဟိ- မှန်၏။ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပံ-
 အလုံးစုံသော ဇမ္ဗုဒ္ဓိပိက္ခန်းကို၊ ဥန္နင်္ဂလံ- အထက်၌ ထွန်တုံးရှိသည်ကို၊

ဝါ - ထွန်တုံးပိတ်ကို၊ ကတွာ မဟာပုရိသော၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ မဟာဒါနံ - ကြီးမြတ်သော အလှူကို၊ ပဝတ္တေသိ - ဖြစ်စေပြီ၊ စ - ဆက်ဦးအံ့၊ မနုဿာနံ - တို့အား၊ ဒါနံ - ပေးလှူခြင်းကို၊ ပဝတ္တေတိ ယထာ - ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ မိဂပက္ခိကေ - သား၊ ငှက်တို့ကို၊ အာဒိ - အစကို၊ ကတွာ၊ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ - တိရစ္ဆာန်တို့အားသော်လည်း၊ ဒါနသာလာယ - အလှူဇရပ်၏၊ ဗဟိ - အပြင်ဘက်၌၊ ဧကမန္တေ - သင့်လျော်သော နေရာ၌၊ တေသံ - ထိုတိရစ္ဆာန်တို့၏အတွက်၊ ဥပကပ္ပနဝသေန - ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒါနံ - ကို၊ ပဝတ္တေသိ - ပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့်၊ (ဘဂဝတာ - သည်) “တတ္ထ ဒါနံ ပဝတ္တေသိ၊ မိဂပက္ခိနရာဒိန”န္တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ စ - ဆက်၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ တိရစ္ဆာနာနမေဝ - တို့အားသာလျှင်၊ ဒါနံ - ကို၊ ပဝတ္တေသိ - ဖြစ်စေသည်ကား၊ န - မဟုတ်၊ အထ ခေါ - အဟုတ်သော်ကား၊ ပေတာနမ္ပိ - ပြိတ္တာတို့အားလည်း၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ - နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ပတ္တိ - ကုသိုလ်၏အဖို့ကို၊ ဒါပေသိ - ပေးစေပြီ။ စ - ဆက်၊ ဧကိဿာ - တစ်ဆောင်သော၊ ဒါနသာလာယ - ၌၊ ဒါနံ - သည်၊ ပဝတ္တတိ ယထာ - ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ပဉ္စသု - ငါးဆောင်ကုန် သော၊ ဒါနသာလာသုပိ - တို့၌လည်း၊ ဒါနံ - သည်၊ ပဝတ္တိတ္ထ - ဖြစ်လေပြီ။ ပန - သို့သော်လည်း၊ ပါဠိယံ - ပါဠိတော်၌၊ “တဒါ”ဟံ မာပယိတွာန၊ စတုဿာလံ စတုမ္မုခ”န္တိ - ဟူ၍၊ ဧကံ ဝိယ - တစ်ဆောင်တည်းကိုကဲ့သို့၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ တံ - ထိုပါဠိတော်၌ ပြဆိုအပ်သော အလှူဇရပ်ကို၊ နဂရမဇ္ဈေ - မြို့၏အလယ်၌၊ (ပတိဋ္ဌိတံ - တည်ရှိသော) ဒါနသာလံ - ကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်၍၊ (ဘဂဝတာ - သည်) ဝုတ္တံ။

(၆။ ၅၅။) ၄၂။ ဣဒါနိ - ၌၊ တတ္ထ - ထိုအလှူဇရပ်၌၊ ဒေယျဓမ္မံ - လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ဧကဒေသေန - တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်၊ ဒသေန္တော - ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ “အတ္ထာဒနဉ္စ သယနံ၊ အန္တံ ပါနဉ္စ ဘောဇန”န္တိ - ဟူ၍၊ အာဟ - ဟောတော်မူ၏။

တတ္ထ- ထိုအတ္ထာဒနဉ္စ အစရှိသော ဂါထာစကားရပ်၌၊ **အတ္ထာဒနန္တိ-**
အတ္ထာဒနံ ဟူသည်ကား၊ ခေါ်မသုခုမာဒိနာနာဝိဓ နိဝါသနပါရပနံ- ခေါ်မတိုင်း
 ၌ ဖြစ်သော အဝတ်၊ နူးညံ့သောအဝတ် အစရှိသော အထူးထူးအပြားပြားရှိ
 သော အဝတ်၊ အရံကို။ **သယနန္တိ- သယနံ** ဟူသည်ကား၊ မဉ္ဇပလ္လင်္ကာ-
 ဒိဉ္ဇေဝ- ညောင်စောင်း(ခုတင်)ပလ္လင်အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂေါနက-
 စိတ္တကာဒိဉ္ဇံ^၁- အမွေးရှည်ကော်ဇောကြီး၊ ဆန်းကြယ်သော အရုပ်ပါသည့်
 သားမွေးအခင်း အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အနေကဝိဓံ- များသော အပြား
 ရှိသော၊ သယိတဗ္ဗကံ- အိပ်ရာကို၊ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤသယနံ ဟူသော
 ပါ၌၌၊ အာသနမ္ပိ- ထိုင်စရာနေရာကိုလည်း၊ သယနဂ္ဂဟဏေနေဝ- သယန
 သဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ ဂဟိတံ- ယူအပ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-^၂ မှတ်ထိုက်၏။
အနုပါနဉ္စ ဘောဇနန္တိ- အနုပါနဉ္စ ဘောဇနံဟူသည်ကား၊ တေသံ တေသံ
 သတ္တာနံ- ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏၊ ယထာဘိရုစိတံ- အကြိုက်အား လျော်စွာ၊
 နာနဂ္ဂရသံ- ထူးခြားကောင်းမွန်သော အရသာမျိုးစုံရှိသော၊ အနုဉ္ဇေဝ-
 ထမင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပါနဉ္စ- အဖျော်ကိုလည်းကောင်း၊ အဝသိဋ္ဌံ-
 ထမင်း၊ အဖျော်မှ ကြွင်းသော၊ နာနာဝိဓဘောဇနဝိကတိဉ္စ- အထူးထူး
 အပြားပြားသော ဘောဇဉ်အထူးကိုလည်းကောင်း။ **အပ္ပောတ္တိန္တံ ကရိတ္တာနာတိ-**
အပ္ပောတ္တိန္တံ ကရိတ္တာန ဟူသည်ကား၊ အာရမ္မတော- စ၍အားထုတ်သည်မှ၊

၁။ ဂေါနကစိတ္တကံ ။ ။ မဟန္တော ကောဝေါ ဒီဃ- လောမကော ဂေါနကော
 မတော။ ဥဏ္ဍာမယံ တွတ္ထရဏံ၊ စိတ္တကံ ဝါနစိတ္တကံ။ (ဓာန်၊ ၃၁၂။)

ဂေါနကော- ၌ ✓ဂု+ယု+က တည်း။ ဂု- သဒ္ဓေ၊ ယု၊ သကတ္ထေ ကော၊
 ဥသောတ္တံ။ (ဓာန်၊ ၆၊ ၃၁၂။)

စိတ္တကံ- ၌ စိတ္တ+က တည်း။ စိတ္တရူပမဿတ္တိတိ စိတ္တကံ။ ဗာဟုလျေန
 န ဣကာရာဂမော။ (၎င်း)

၂။ သယနံ ၌ ဥပစာ။ ။ အာသနမ္ပိ စေတ္ထ သယနဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတန္တိ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗံဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၌ဖြင့် သယနံသည် ဥပစာသဒ္ဓါဖြစ်ကြောင်း ပြသည်။
 အစိတ်ဖြစ်သော အိပ်ရာကို အပေါင်း အိပ်ရာ၊ နေရာ၌ တင်စား၍ ဧကဒေသုပစာ
 (အဝယဂူပစာ) အားဖြင့် သယနံဟု ဆိုသည်။

ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ယာဝ အာယုပရိယောသာနာ - အသက်ဆုံးသည်တိုင်အောင်၊
အဟောရတ္တံ - နေ့၊ ညဉ့်ပတ်လုံး၊ အဝိစ္စိန္တံ - မပြတ်သည်ကို၊ ကတွာ။

(ဋ္ဌ။ ၅၅။) ၄၃-၄။ ဣဒါနိ - ဤ၊ တဿ ဒါနဿ - ထိုအလှူဒါန၏၊
သမ္မာသမ္မောဓိ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ အာရတ္တ - အာရုံပြု၍၊ ဒါနပါရမိ -
ဘာဝေန - ဒါနပါရမိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိတဘာဝံ - ဖြစ်စေအပ်သည်၏
အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော - ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယထာ -
အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တဒါ - နိမိမင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ အတ္တနော -
မိမိ၏၊ အဇ္ဈာသယော - ဒါနဇ္ဈာသယသည်၊ ပဝတ္တော - ဖြစ်ပြီ၊ တထာ -
ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တံ - ထိုဒါနဇ္ဈာသယဖြစ်ပုံကို၊ ဥပမာယ -
ဥပမာဖြင့်၊ ဒဿေတံ - ပြခြင်းငှာ၊ “ယထာပိ သေဝကော”တိ အာဒိ -
“ယထာပိ သေဝကော” ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - မိန့်
တော်မူပြီ။ တဿ - ထိုစကားရပ်၏၊ အတ္တော - အနက်ကား၊ ယထာ
နာမ - ဥပမာမည်သည်ကား၊ သေဝကပုရိသော - အခစားယောက်ျားသည်၊
အတ္တနော - မိမိ၏၊ သာမိကံ - အရှင်ကို၊ ကာလာနုကာလံ - အချိန်အားလျော်
စွာ၊ သေဝနဝသေန - မှီခိုဆည်းကပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပဂတော -
ကပ်ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ၊) လဒ္ဓဗ္ဗဓနဟေတု - ရသင့်သော စီးပွားဥစ္စာ
ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကာယေန - ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝါစာယ - နှုတ်ဖြင့်၊
မနသာ - စိတ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗထာပိ - ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊
ကာယဝစီမနောကမ္မေဟိ - ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့ဖြင့်၊ သော -
ထိုပိုင်ရှင်ကို၊ အာရာမိတော - နှစ်သက်စေအပ်သည်၊ ဟောတိ ယထာ -
ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ အာရာဓနီယံ အာရာဓနမေဝ - နှစ်သက်စေခြင်းကို
သာ၊ ဧသတိ ဂဝေသတိ ယထာ - ရှာမှီးသကဲ့သို့၊ တထာ - ထိုအတူ၊
ဗောဓိသတ္တဘူတော - ဘုရားအလောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အဟမ္ဘိ - ငါသည်
လည်း၊ သဒေဝကဿ - နတ်ဗြဟ္မာလောကနှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ -
သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ သာမိဘူတံ - အရှင်သခင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အနုတ္တရံ -
အတူမရှိ မြတ်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ - ဘုရားရှင်၏အဖြစ်ကို၊ သေဝေ -
တုကာမော - မှီခိုဆည်းကပ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) (သေဝဓာတ်၏

အာရာဇေ၊ ဥပဘုဉ္ဇန၊ အာသယအနက်သုံးချက်တွင် အာသယအနက်တည်း။) တဿ - ထိုသတ္တလောကကို၊ အာရာဇေတ္ထံ - နှစ်သက်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ သဗ္ဗဘဝေ - အလုံးစုံသော ဘဝ၌၊ သဗ္ဗသ္မိံ - အလုံးစုံသော၊ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ - ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသောဘဝ၌၊ ဒါနပါရမိပရိပူရဏဝသေန - ဒါနပါရမီကို ပြည့်စုံစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ - ဒါနပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒါနေန - ဒါနဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တေ - အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ သန္တပေတော - ရောင့်ရဲနှစ်သက်စေ၍၊ ဗောဓိသင်္ခါတတော - ဗောဓိဟုဆိုအပ်သော၊ အရိယမဂ္ဂဉာဏတော - အရိယာမဂ်ဉာဏ်ကြောင့်၊ ဇာတတ္တာ - ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဗောဓိဇ”န္တိ - “ဗောဓိဇ”ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမံ - ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပရတော - အတိုင်းထက်အလွန်၊ သဗ္ဗထာ - ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နာနုပါယေဟိ - အမျိုးမျိုးသော နည်းလမ်းတို့ဖြင့်၊ ဧသိဿာမိဂဝေသိဿာမိ - ရှာမီးအံ့၊ ဥတ္တမံ - မြတ်သော၊ ဗောဓိ - ဗောဓိဟုဆိုအပ်သော၊ တံ သမ္မာသမ္မောဓိ - ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ဇီဝိတပရိစ္စာဂါဒိ - အသက်ကို စွန့်လှူခြင်းအစရှိသော၊ ယံ ကိဉ္စိ - တစ်စုံ တစ်ခုကို၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ ဣစ္ဆာမိ - အလိုရှိ၏၊ အဘိပတ္တေမိ - အလွန်တောင့်တ၏။ ဣတိ - ဤသည်ပင်တည်း။ (ဣတိ ကား ဤဝါကျအတွင်းရှိ တဿတ္ထော၏ နယ်ပယ်အဆုံး နိဂုံးတည်း။)

ဧဝံ - ဤသို့၊ ဣဓ - ဤစရိယာပိဋက၌၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ - ဒါနဇ္ဈာသယ၏၊ ဥဠာရဘာဝံ - မြင့်မြတ်များပြားသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ - ပြခြင်းငှာ၊ ဒါနပါရမိဝသေနဝ - ဒါနပါရမီ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒေသနာ - ဒေသနာကို၊ ကတာ - ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဇာတကဒေသနာ - ယံ ပန - ဇာတကဒေသနာ၌ကား၊ အဿ - ထိုနိမိမင်း၏၊ သီလပါရမိ - အာဒိနမ္မိ - သီလပါရမီ အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ပရိပူရဏံ - ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကို၊ ဝါ - ဖြည့်ကျင့်ပုံကို၊ ဝိဘာဝိတမေဝ - ထင်ရှားပြအပ်သည်သာလျှင်တည်း။ တထာ တံ ဝစနံ - ထိုစကားသည်၊ ဟိ - မှန်၏၊ (ဝိတ္တာရလည်းသင့်၊) ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ ဂုတ္တနယေနဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊

သီလာဒိဂုဏေဟိ - သီလအစရှိသောကျေးဇူးဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနံ - မိမိကိုယ်ကို၊ အလင်္ကရိတွာ - တန်ဆာဆင်၍၊ မဟာဇနံ - လူအများကို၊ တတ္ထ - ထိုသီလ၌၊ ပတိဋ္ဌပေန္တဿ - တည်စေသော၊ အဿ - ထိုနိမိမင်း၏၊ သြဝါဒေ - သြဝါဒ၌၊ ဌတွာ - တည်၍၊ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ - ဖြစ်သော နတ်တို့သည်၊ သုဓမ္မာယံ - သုဓမ္မာအမည်ရှိသော၊ ဒေဝသဘာယံ - နတ် သဘင်၌၊ သန္နိပတိတာ - စည်းဝေးကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) “အမှောက် - ငါတို့၏၊ နိမိရာဇာနံ - နိမိမင်းကို၊ နိဿာယ - အမှီပြု၍၊ မယံ - ငါတို့သည်၊ ဣမံ သမ္ပတ္တိ - ဤစည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ပတ္တာ - ရောက်ခဲ့ကြပါ ကုန်ပြီ။ ဗုဒ္ဓေ - ဘုရားရှင်သည်၊ အနုပ္ပန္နေ - မပွင့်ပေါ်သေးမီ၊ မဟာဇနဿ - လူအများ၏အတွက်၊ ဗုဒ္ဓကိစ္စံ - ဘုရားရှင်၏ လုပ်ဆောင်ဖွယ် ကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ - ပြီးစေတတ်ကုန်သော၊ ဧဝရူပါပိ နာမ - ဤသို့ သဘောရှိ ကုန်သည်လည်းမည်သော၊ အစ္ဆရိယမနုဿာ - အံ့ဩဖွယ်လူသားတို့သည်၊ လောကေ - လောက၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သည်ကား၊ အဟော - ဪ...အံ့ဩဖွယ် ရှိပါပေစွ။” ဣတိ - ဤသို့၊ မဟာပုရိသဿ - ၏၊ ဂုဏေ - ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ဝဏ္ဏေန္တာ - ချဲ့ဖွင့်ကြကုန်လျက်၊ အဘိတ္ထဝိသု - ချီးမွမ်းကြကုန်ပြီ၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ “အစ္ဆေရံ ဝတ ။ပ။ ကုသလတ္ထိကော”တိ အာဒိ - “အစ္ဆေရံ ဝတ ။ပ။ ကုသလတ္ထိကော” ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ ယဒါ - အကြင်အခါ၌၊ ပဏ္ဍိတော - ပညာရှိသော၊ ကုသလတ္ထိကော - (မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့အတွက်)ကုသိုလ်ကို အလိုရှိသော၊ ဝါ - ကုသိုလ်ဖြင့်အလိုရှိသော၊ နိမိရာဇာ - နိမိမင်းသည်၊ အဟု - ဖြစ်ပြီ၊ (တဒါ - ထိုအခါ၌) “လောကသ္မိ - လောက၌၊ ဝိစက္ခဏာ - ဗုဒ္ဓကိစ္စကို ပြီးစေတတ်သော ပညာရှိတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်ပေါ် ကြကုန်သည်ကား၊ အစ္ဆေရံ ဝတ - အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်စွတကား၊” (ဣတိ - ဤသို့၊ ဒေဝမနုဿာ - နတ်၊ လူတို့သည်၊ တဿ - ထိုဘုရား အလောင်း၏၊ ဂုဏကထံ - ကျေးဇူးစကားကို၊ ကထေသံ - ပြောကြား ကြကုန်ပြီ။)

(၄။ ၅၆။) တံ- ထိုချီးမွမ်းစကားကို၊ သုတွာ- ဤ၊ ဒေဝါနမိန္ဒ- နတ်တို့ကို အစိုးရသော၊ သက္ကံ- သိကြားမင်းကို၊ အာဒိ- အစကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သဗ္ဗေ ဒေဝါ- အလုံးစုံသော နတ်တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ ဒဋ္ဌုကာမာ- ကြည့်လိုကြကုန်သည်၊ အဟေသုံ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဥပေါသထိကဿ- ဥပုသ်စောင့်သုံးသော၊ ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ- မြတ်သော ပြာသာဒ်အထက်သို့ရောက်နေသော၊ မဟာပုရိသဿ- သည်၊ ပစ္ဆိမယာမေ- ပစ္ဆိမယံ၌၊ ပလ္လက္ကံ- ထက်ဝယ် ဖွဲ့ခွေခြင်းကို၊ အာဘုဇိတွာ- ဖွဲ့ခွေ၍၊ နိသိန္နဿ- နေစဉ်၊ “ဒါနံ- အလှူဒါန သည်၊ ဝရံ န ခေါ- မြတ်လေသလော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ ဗြဟ္မစရိယံ- မြတ်သော အကျင့်ဟုဆိုအပ်သော သီလသည်၊ (ဝရံ န ခေါ၊) ” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စေတသော- စိတ်၏၊ ပရိဝိတက္ကော- အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လေပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ တံ ကဿံ- ထိုယုံမှားမှုကို၊ ဆိန္နိတုံ- ဖြတ်ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ- ထိုခဏ၌၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်း၏၊ ဘဝနံ- ဘုံဗိမာန်သည်၊ ဥဏှာကာရံ- ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြုပြီ။ သက္ကော- သည်၊ တံ ကာရဏံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင် သည် ရှိသော်၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိတက္ကန္တံ- ကြံစည်နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ဟန္တု- ယခု၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဝိတက္ကံ- အကြံအစည်ကို၊ ဆိန္နိဿာမိ- ဖြတ်တောက်ပေအံ့။” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂန္တာ- လာ၍၊ ပုရတော- ဘုရားအလောင်း၏ ရှေ့၌၊ ဌိတော- ရပ်လျက်၊ တေန- ထိုဘုရားအလောင်း သည်၊ “တွံ- သင်သည်၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဒေဝရာဇဘာဝံ- နတ်မင်း(သိကြား)၏ အဖြစ်ကို၊ အာရောစေတွာ- ပြောကြား၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ (တွံ- သည်၊) ကိ- အဘယ်ကို၊ စိန္တေသိ- ကြံသနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တေ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ- ပြောကြားပြီ။ သက္ကော- သည်၊

ဗြဟ္မစရိယမေဝ- သည်သာလျှင်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ- ချုံ၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) “ဟိနေန ဗြဟ္မစရိယေန ။ပ။ အနဂါရာ တပဿိနော”တိ- “ဟိနေန ဗြဟ္မစရိယေန ။ပ။ အနဂါရာ တပဿိနော”ဟူ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီး။

ဂါထာအနက်။ ။ ဟိနေန- ယုတ်ညံ့သော၊ ဗြဟ္မစရိယေန- မေထုန ဝိရတီ သီလမျှဖြင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ခတ္တိယေ- မင်းမျိုး၌၊ ဥပပဇ္ဇတိ- ဖြစ်ရ၏၊ မဇ္ဈိမေန- အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မစရိယေန စ- ဈာန်၏ ဥပစာရမျှသို့ ရောက်စေသော သီလဖြင့်ကား၊ ဝါ- ကြောင့်ကား၊ ဒေဝတ္တံ- နတ်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပပဇ္ဇတိ- ကပ်ရောက်ရ၏၊ ဥတ္တမေန-

၁။ ဗြဟ္မစရိယ။ ။ မြတ်သောအကျင့်၊ မြတ်ကုန်သော သူတို့၏ အကျင့်၊ မြတ်သော သူတို့ ကျင့်အပ်သော အကျင့်၊ မြတ်သော နိဗ္ဗာန်အလို့ငှာ ကျင့်အပ်သော အကျင့်၊ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ အကျင့်တို့သည် ဗြဟ္မစရိယမည်၏။ ယင်း၏အရကို ၁။ ဒါန၊ ၂။ ဝေယျာဝစ္စ၊ ၃။ ငါးပါးသီလ၊ ၄။ အပ္ပမညာလေးပါး၊ ၅။ မေထုန်မှရှောင်ကြဉ်မှု၊ ၆။ မိမိမယားဖြင့် ရောင့်ရဲတင်းတိမ်မှု၊ ၇။ ဝီရိယ၊ ၈။ ရှစ်ပါးသီလ၊ ၉။ အရိယာမဂ်၊ ၁၀။ သာသနာ၊ ၁၁။ ဓမ္မဒေသနာ၊ ၁၂။ အဇ္ဈာသယ၊ ၁၃။ ရဟန်းတရား၊ ၁၄။ အာဘိသမာစာရိကသီလ၊ ၁၅။ လိင်္ဂဗြဟ္မစရိယတို့ကို အရာအားလျော်စွာ ကောက်ယူရ မည် ဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာတို့ ဖွင့်ဆိုတော်မူကြသည်။ ဤ၌ကား ဗြဟ္မစရိယအရ ငါးပါးသီလ(သို့မဟုတ်) အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သီလကို ကောက်ယူသင့်ပေသည်။ အကြောင်းကား ဤနေရာသည် ဥပုသ်သီလ ကျင့်သုံးနေသော နေ့မိမင်း၏ “ဒါနနှင့် ဗြဟ္မစရိယခေါ် သီလသည် ဘယ်သင်းက မြတ်သလဲ”ဟူသော တွေးခေါ်ယုံမှားမှုကို ပယ်ဖျောက်ပေးရာဌာန ဖြစ်သောကြောင့်ပါတည်း။ ဒါနနှင့်သီလ နှိုင်းယှဉ်စဉ်းစားသော အရာဖြစ်၍ ဗြဟ္မစရိယအရ သီလကိုယူ ဟူလို။

ဗြဟ္မစရိယ- ပုဒ်ကို ဗြဟ္မံ (သေဋ္ဌံ) စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဗြဟ္မာနံ (ဗုဒ္ဓါဒီနံ) စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဗြဟ္မေဟိ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဗြဟ္မတ္ထာယ (နိဗ္ဗာနတ္ထာယ) စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဗြဟ္မာနံ (ပိတာမဟာနံ) စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံဟု ကမ္မဓာရည်း၊ တပ္ပရိသ်သမာသံ ဝိဂ္ဂဟပြု။

ဤဂါထာလာ စကားစုတွင် “ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတိ”ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ဘုရား ပွင့်တော်မူသော ကာလမဟုတ်၍ ဒေသနာတော် နည်းကို မရခြင်းကြောင့် ကိလေသာ များကို ဝိက္ခမ္ဘနသတ္တိဖြင့် ငြိမ်းစေ၊ ကွာစေခြင်းရှိသော ဗြဟ္မာ့ပြည်ကိုပင် သာသနာပြင်ပ

မြင့်မြတ်သော၊ ဗြဟ္မစရိယေန စ - သမာပတ်ရုပ်ပါးကိုဖြစ်စေသော သီလဖြင့်ကား၊ ဝါ - ကြောင့်ကား၊ ဝိသုဇ္ဈတိ - စင်ကြယ်ရ၏။ ဝါ - ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်ရ၏။ (ဤကား ဗာဟိရကတို့၏ အလို အနက် တည်း။)

အနဂါရာ - အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်နေသူ မဟုတ်ကြကုန်သော၊
ဝါ - အိမ်ရာမထောင် သာသနာ့ဘောင်၌ နေကြကုန်သော၊ တပဿိနော -

အယူဝါဒရှိကြသူ ရသေ့ရဟန်းတို့က “နိဗ္ဗာန်”ဟု ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။ ဤသို့ ဆိုစမှတ်ပြုသည်ကို အစွဲပြု၍ သိကြားမင်းက “ဝိသုဇ္ဈတိ”ဟု ဆိုသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

ဗြဟ္မစရိယသုံးမျိုး။ ။ ၁။ ဟိနုဗြဟ္မစရိယ၊ ၂။ မဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယ၊ ၃။ ဥတ္တမဗြဟ္မစရိယအားဖြင့် ဗြဟ္မစရိယသုံးမျိုးရှိသည်။ သာသနာပြင်ပ ယူဝါဒရှိသူ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အလိုအားဖြင့် -

၁။ များစွာသော တိတ္ထိတို့၏ အယူဝါဒ၌ မေထုန်အမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျှဖြစ်သော ဝိရတိစေတနာသီလသည် ဟိနုဗြဟ္မစရိယမည်၏။ ၂။ ရုပ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသော သီလ တို့ကို မြဲစေလျက် ကသိုဏ်း၊ အသုဘအစရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေ့ရှု လုံ့လပြုသဖြင့် ဈာန်၏ အနီးသို့ ရောက်၍ နီဝရဏတို့ကို တဒင်္ဂသတ္တိဖြင့် စွန့်ခွါနိုင်သော မဟာကုသိုလ် စေတနာ သီလသည် မဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယ မည်၏။ ၃။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သဖြင့် ဈာန်ကို ရသဖြင့် သမာပတ်ရုပ်ပါးကို ဖြစ်စေသော သီလသည် ဥတ္တမဗြဟ္မစရိယ မည်၏။

မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အလိုအားဖြင့်ကား -

၁။ တစ်စုံတစ်ခုသော နတ်မင်း၊ သိကြားမင်းစည်းစိမ်ကို တောင့်တလျက် စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလကို စင်ကြယ်စွာစောင့်ရှောက်သော ရဟန်း၏ သီလစေတနာသည် မိမိတောင့်တတိုင်း ဒေဝသမ္ပတ္တိကိုသာ ပေးစွမ်းနိုင်သောကြောင့် ဟိနုဗြဟ္မစရိယမည်၏။ ၂။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း၏ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို တောင့်တ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သဖြင့် သမာပတ်ရုပ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံစေကြောင်း သီလစေတနာသည် ဗြဟ္မာ့ ပြည်၌သာလျှင် ဖြစ်စွမ်းနိုင်လေသောကြောင့် မဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယမည်၏။ ၃။ စတုပါရိ သုဒ္ဓိသီလနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း၏ ဝိပဿနာကို ပွားစေသဖြင့် (ဝိပဿနာ အားထုတ် သဖြင့်) အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေကြောင်းသီလစေတနာသည် စင်ကြယ်သော ကိလေသာရှိခြင်းကြောင့် ဥတ္တမဗြဟ္မစရိယ မည်၏။

ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ်သော ‘တပ’အကျင့်ကို မှီခိုအားထား
ကျင့်ပွားကြကုန်သော၊ ယေ - အကြင်သူတို့သည်၊ ကာယေ - ဗြဟ္မာ
အသင်းအပင်း၌၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဧတေ - ထိုသူတို့သည်၊
ကေနစိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ယာစယောဂေန - တောင်းခံခြင်းနှင့်
စပ်ယှဉ်သဖြင့်၊ (ယာစယောဂေန - ပူဇော်လှူဒါန်းခြင်းနှင့်စပ်ယှဉ်သဖြင့်၊)
ကာယာ - ဗြဟ္မာအသင်းအပင်းတို့ကို၊ သုလဘာ - လွယ်ကူစွာ ရအပ်ကုန်
သည်၊ န ဟိ - မဖြစ်ကုန်သည်သာတည်း။

(ဋ္ဌ။ ၅၇။) တတ္ထ - ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ပုထုတိတ္ထာယတနေသု -
များစွာသော တိတ္ထိတို့၏ အယူဝါဒတို့၌၊ မေထုနဝိရတိမတ္တံ - မေထုန်မှ
ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျှဖြစ်သော၊ (တစ်ပါး) သီလသည်၊ ဟိနံ ဗြဟ္မစရိယံ နာမ -
ဟိနံ ဗြဟ္မစရိယမည်၏။ တေန - ထိုဟိနံ ဗြဟ္မစရိယဖြင့်၊ ဝါ - ကြောင့်၊
ခတ္တိယကုလေ - မင်းမျိုး၌၊ ဥပပဇ္ဇတိ - ဖြစ်ရ၏။ ဈာနဿ - ဈာန်၏၊
ဥပစာရမတ္တံ - အနီး ‘ဥပစာ’မျှသို့ ရောက်စေသောသီလသည်၊ မဇ္ဈိမံ (ဗြဟ္မ -
စရိယံ) နာမ - မဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယမည်၏။ တေန - ထိုမဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယဖြင့်၊
ဝါ - ကြောင့်၊ ဒေဝတ္တံ - နတ်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပပဇ္ဇတိ - ကပ်ရောက်ရ၏။
ပန - ကား၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနံ - ရှစ်ပါးသော သမာပတ်ကို ဖြစ်စေသော
သီလသည်၊ ဥတ္တမံ (ဗြဟ္မစရိယံ) နာမ - ဥတ္တမဗြဟ္မစရိယမည်၏။ တေန -
ထိုဥတ္တမဗြဟ္မစရိယဖြင့်၊ ဝါ - ကြောင့်၊ ဗြဟ္မလောကေ - ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊
နိဗ္ဗတ္တတိ - ဖြစ်၏။ ဟိ - မှန်၏။ တံ - ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်ကို၊ ဗာဟိရကာ -
သာသနာပြင်ပ အယူဝါဒရှိကြသောသူတို့သည်၊ “နိဗ္ဗာန”န္တိ - “နိဗ္ဗာန”
ဟူ၍၊ ကထေန္တိ - ပြောကြကုန်၏။ တေန - ထို့ကြောင့်၊ (သက္ကော - သည်၊)
“ဝိသုဇ္ဈတိ”တိ - “ဝိသုဇ္ဈတိ”ဟူ၍၊ အာဟ - ဆိုပြီ။ ပန - ကား၊
သာသနေ - သာသနာတော်၌၊ ပရိသုဒ္ဓသီလဿ - စင်ကြယ်သော သီလရှိ
သော၊ အညတရံ - တစ်ပါးသော၊ ဒေဝနိကာယံ - နတ်အပေါင်းခန္ဓာကို၊
ပတ္ထေန္တဿ - တောင့်တသော၊ ဘိက္ခုနော - ရဟန်း၏၊ ဗြဟ္မစရိယစေတနာ -
မြတ်သောအကျင့်ဟုဆိုအပ်သော သီလစေတနာသည်၊ ဟိနတာယ -
ယုတ်ညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟိနံ (ဗြဟ္မစရိယံ) နာမ - ဟိနံဗြဟ္မစရိယ

မည်၏။ တေန- ထိုဟီနဗြဟ္မစရိယဖြင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ယထာပတ္တိတေ- ဆုတောင်းတိုင်းသော၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ- ဖြစ်၏။ ပရိသုဒ္ဓသီလဿ- သော၊ (ဘိက္ခုနော- ၏။) အဋ္ဌသမာပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနံ- ရှစ်ပါးသော သမာပတ်ကို ဖြစ်စေသောသီလသည်၊ မဇ္ဈိမံ (ဗြဟ္မစရိယံ) နာမ- မဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယမည်၏။ တေန- ထိုမဇ္ဈိမဗြဟ္မစရိယဖြင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ဗြဟ္မလောကေ- ၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ပန- ကား၊ ပရိသုဒ္ဓသီလဿ- သော၊ (ဘိက္ခုနော- ၏။) ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ ဝဗ္ဗေတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ကြောင်းသီလသည်၊ ဥတ္တမံ (ဗြဟ္မစရိယံ) နာမ- ဥတ္တမဗြဟ္မစရိယမည်၏။ တေန- ထိုဥတ္တမဗြဟ္မစရိယဖြင့်၊ ဝိသုဇ္ဈတိ- ကိလေသာအညစ်အကြေးမှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သက္ကော- သည်၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဒါနတော- ဒါနထက်၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသော စ- မြတ်သောအကျင့်၊ မြတ်သူတို့၏အကျင့်သီလဖြင့် နေခြင်းသည်သာလျှင်၊ သတဂုဏေန- အဆအရာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဿဂုဏေန- အဆအထောင်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿ- ဂုဏေန- အဆအသိန်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မဟပ္ပလော- ကြီးသော အကျိုးရှိ၏။” ဣတိ- သို့၊ ဝဏ္ဏေသိ- ချီးမွမ်း၏။ ကာယာတိ- ကာယာ ဟူသည်ကား၊ ဗြဟ္မဂဏာ- ဗြဟ္မာအပေါင်းကို၊ ယာစယောဂေနာတိ- ယာစယောဂေနဟူသည်ကား၊ ယာစနယုတ္တေန- တောင်းခံခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ် သဖြင့်၊ “ယာစယောဂေနာ”တိပိ- “ယာစယောဂေန”ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ- ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) ယဇနယုတ္တေန- ပူဇော်လှူဒါန်းခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ဒါနယုတ္တေန- ပေးလှူခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ တပဿိနောတိ- တပဿိနောဟူသည်ကား၊ တပနိဿိတကာ- ခြိုးခြံသော အကျင့်ကို မှီကြကုန်သော။ (ပါဠိတော် ယေ -၌စပ်။) ဣမာယ ဂါထာယပိ- ဤဂါထာဖြင့်လည်း၊ (ပိ- သဒ္ဓါ ရှေ့ဂါထာကိုဆည်း။) ဗြဟ္မစရိယ- ဝါသဿေဝ- မြတ်သောအကျင့်ဖြင့်နေခြင်း၏သာလျှင်၊ ဝါ- သီလဖြင့် နေခြင်း၏သာလျှင်၊ မဟာနုဘာဝတံ- ကြီးမြတ်သော အာနုဘော်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ- ပြ၏။ ပန- ဆက်၊ ဧဝဉ္စ- ဤသို့လည်း၊ ဝတ္တာ-

ပြောပြပြီး၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဒါနတော- ဒါနထက်၊ ဗြဟ္မစရိယ-
မေဝ- သီလသည်သာလျှင်၊ ကိဇ္ဇာပိ မဟပွလံ- အကယ်၍ကား အကျိုးကြီး
ပါပေ၏။ ပန- ထိုသို့ပင် အကျိုးကြီးပါသော်လည်း၊ ဒွေပိ- နှစ်ပါးလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ- ထိုဒါန၊ သီလတို့ကို၊ မဟာပုရိသကတ္တဗ္ဗာဝ-
ယောက္ခားမြတ်တို့ ပြုလုပ်သင့်ကြသည်သာ။ ဒွိသုပိ- ဒါန၊ သီလနှစ်ပါးစလုံး
တို့၌လည်း၊ အပ္ပမတ္တော- မမေ့မလျော့သည်၊ ဟုတွာ-၊ ဒါနန္တ-
ဒါနကိုလည်း၊ ဒေဟိ- ပေးလှူပါလော့၊ သီလန္တ- သီလကိုလည်း၊ ရက္ခာဟိ-
စောင့်ရှောက်ပါလော့။” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ပြောဆိုပြန်၍၊ တံ- ထိုဘုရား
အလောင်းကို၊ သြဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ- မိမိနေရာ နတ်ပြည်
သို့သာ၊ ဂတော- သွားလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၅၇။) အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုသိကြားမင်းကို၊ ဒေဝဂဏော-
နတ်အပေါင်းသည်၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ (တုမေ- သင်တို့သည်၊)
ကုဟိ- အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတာ- သွားကြကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကြပါ
သနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မေးပြီ။ သက္ကော- သည်၊ “(အဟံ)
မိထိလာယံ- ၌၊ နိမိရညော- ၏၊ ကခံ- ယုံမှားမှုကို၊ ဆိန္ဒိတံ- ဖြတ်တောက်
ခြင်းငှာ၊ (ဂတော- သည်၊ အမှီ- ဖြစ်ပါ၏။)” ဣတိ- သို့၊ တမတ္ထံ-
ထိုအကြောင်းကို၊ ပကာသေတွာ- ထင်ရှားပြ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊
ဂုဏေ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ဝိတ္တာရတော- အကျယ်အားဖြင့်၊ ဝဏ္ဏေသိ-
ချီးမွမ်းပြီ။ တံ- ထိုချီးမွမ်းသံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဒေဝါ- နတ်တို့သည်၊
“မဟာရာဇ-၊ မယံ- ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ နိမိရာဇာနံ- နိမိမင်းကို၊ ဒဠုကာမာ-
ကြည့်ရှုတွေ့မြင်လိုကြကုန်သည်၊ အမှာ- ဖြစ်ကြပါကုန်၏။ သာဓု-
တောင်းပန်ပါ၏။ နံ- ထိုနိမိမင်းကို၊ ပက္ကောသာပေဟိ- ပင့်ခေါ်စေပါလော့။”
ဣတိ- သို့၊ ဝဒီသု- ပြောကြားကြကုန်ပြီ။ သက္ကော- သည်၊ “သာဓု-
ကောင်းပါပြီ။” ဣတိ၊ သမ္ပဋိစ္စိတွာ- လက်ခံ၍၊ မာတလိ- မာတလိ
နတ်သားကို၊ “(မာတလိ- မာတလိ၊ တံ- သင်သည်၊) ဂစ္ဆ- သွားချေ၊
နိမိရာဇာနံ- ကို၊ ဝေဇယန္တံ- ဝေဇယန္တာရထားပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ-
တင်ပြီး၍၊ အာနေဟိ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့လော့။” ဣတိ-၊ အာမန္တေသိ-

သိစေတော်မူပြီ။ ဝါ - မိန့်ကြားပြီ။ သော - ထိုမာတလိနတ်သားသည်။ “သာဓူ”တိ - “ကောင်းပြီ”ဟူ၍။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိတွာ - ၍။ ရထေန - ဝေဇယန္တာရထားဖြင့်။ ဂန္ဓာ - သွား၍။ တတ္ထ - ထိုဝေဇယန္တာရထားပေါ်၌။ မဟာသတ္တံ - ဘုရားအလောင်းနိမိမင်းကို။ အာရောပေတွာ - တက်ရောက်စေ၍။ ဝါ - တင်၍။ တေန - ထိုဘုရားအလောင်းနိမိမင်းသည်။ ယာစိတော - တောင်းဆိုအပ်သည်။ (ဟုတွာ) ယထာက္ကမံ - အစဉ်အတိုင်း။ ပါပကမ္မိနံ စ - မကောင်းမှုရှိသူတို့၏လည်းကောင်း၊ ပုညကမ္မိနဉ္စ - ကောင်းမှုရှိသူတို့၏လည်းကောင်း၊ ဌာနာနိ - နေရာတို့ကို။ အာစိက္ခန္ဓော - ပြောကြားလျက်။ အနုက္ကမေန - အစဉ်အတိုင်း။ ဒေဝလောကံ - နတ်ပြည်သို့။ နေသိ - ခေါ်ဆောင်ခဲ့၏။ ဒေဝါပိ ခေါ - နတ်တို့သည်လည်း။ “နိမိရာဇာ - သည်။ အာဂတော - ရောက်လာပြီ။” ဣတိ - သို့။ သုတွာ - ၍။ ဒိဗ္ဗဂန္ဓဝါသပုပ္ဖဟတ္တာ - နတ်၌ဖြစ်သော ရနံ့ထုံသင်းသည့်ပန်းတို့ကို လက်၌ ဆွဲကိုင်ကြကုန်လျက်။ ယာဝစိတ္တကုဋ္ဌဒ္ဓါရကောဋ္ဌကာ - စိတ္တကုဋ္ဌ တံခါးမုခ်တိုင်အောင်။ ပစ္စုဂ္ဂန္ဓာ - ခရီးဦးကြိုဆို၍။ မဟာသတ္တံ - ကို။ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာဒီဟိ - နတ်၌ဖြစ်သော ပန်းရနံ့အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ပူဇေန္တာ - ပူဇော်ကြ ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) သုဓမ္မံ ဒေဝသဘံ - သုဓမ္မာနတ်သဘာဝသို့။ အာနယိသု - ခေါ်ဆောင်ကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ - နိမိမင်းသည်။ ရထာ - ဝေဇယန္တာရထားပေါ်မှ။ ဩတရိတွာ - သက်ဆင်း၍။ ဒေဝသဘံ - သုဓမ္မာနတ်သဘာဝသို့။ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍။ သက္ကေန - နှင့်။ သဒ္ဓိံ - အတူ။ ဧကာသနေ - တစ်ခုသောနေရာ၌။ နိသီဒိတွာ - ထိုင်၍။ တေန - ထိုသိကြားမင်းသည်။ ဒိဗ္ဗဟိ - နတ်၌ ဖြစ်ကုန် သော။ ကာမေဟိ - ကာမဝတ္ထုတို့ဖြင့်။ နိမန္တိယမာနော - ဖိတ်မံအပ်သည်။ (ဟုတွာ) “မဟာရာဇမင်းမြတ်၊ မယံ - ငါ့အတွက်။ ယာစိတကူပမေဟိ - ခေတ္တခဏတောင်းယူငှားရမ်းထားအပ်သော ပစ္စည်းနှင့်တူကုန်သော။ ဣမေဟိ ကာမေဟိ - ဤကာမဝတ္ထုတို့ဖြင့်။ အလံ - မသင့်။” ဣတိ။ ပဋိက္ခိပိတွာ - ပယ်မြစ်၍။ အနေကပရိယာယေန - များစွာသောအကြောင်းဖြင့်။ ဓမ္မံ - တရားကို။ ဒေသေတွာ - ဟော၍။ မနုဿဂဏနာယ - လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်။ သတ္တာဟမေဝ - ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးသာလျှင်။ ဌတွာ - တည်၍။ “အဟံ။

မနုဿလောကံ- လူပြည်သို့၊ ဂစ္ဆာမ- သွားအံ့၊ တတ္ထ- ထိုလူပြည်၌၊
ဒါနာဒိနိ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရိဿာမိ-
ပြုပေအံ့။” ဣတိ၊ အာဟ။ သက္ကော- သည်၊ “နိမိရာဇာနိ- ကို၊ မိထိလံ-
မိထိလာမြို့သို့၊ နေဟိ- ပို့ဆောင်လော့။” ဣတိ- သို့၊ မာတလိ- ကို၊
အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ သော- ထိုမာတလိနတ်သားသည်၊ တံ- ထိုနိမိ
မင်းကို၊ ဝေဇယန္တရထံ- သို့၊ အာရောပေတွာ- ၍၊ ပါစီနဒိသာဘာဂေန-
အရှေ့အရပ်မျက်နှာအဖို့ဖြင့်၊ မိထိလံ- သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ရှိလေပြီ။
မဟာဇနော- များစွာသောလူသည်၊ ဒိဗ္ဗရထံ- နတ်၌ဖြစ်သောရထားကို၊
ဒိသွာ- တွေ့မြင်၍၊ ရညော- နိမိမင်းအား၊ ပစ္စုပ္ပန်- ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကို၊
အကာသိ- ပြုလေပြီ။ မာတလိ- သည်၊ သီဟပဉ္စရေ- ခြင်္သေ့ခံသော ပြ
တင်းပေါက်၌၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဩတာရေတွာ- သက်ဆင်းစေ၍၊ ဝါ-
ချ၍၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ- မိမိနေရာနတ်ပြည်သို့
သာလျှင်၊ ဂတော- သွား ၏။ မဟာဇနောပိ- လူများသည်လည်း၊ ရာဇာနိ-
နိမိမင်းကို၊ ပရိဝါရေတွာ- ဝန်းရံ၍၊ “ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ဒေဝလောကော-
နတ်ပြည်သည်၊ ကီဒိသော- အဘယ်ကဲ့သို့ရှုအပ်ပါသနည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊
ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။ ရာဇာ- နိမိမင်းသည်၊ ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိ- နတ်ပြည်၏
ပြည့်စုံပုံကို၊ ဝဏ္ဏေတွာ- ချီးမွမ်း၍၊ “တုမေပိ- သင်တို့သည်လည်း၊
ဒါနာဒိနိ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောထ-
ပြုကြကုန်၊ ဧဝံ- ဤသို့ပြုကြကုန် သည်ရှိသော်၊ တသ္မိံ ဒေဝလောကေ-
ထိုနတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နိဿထ- ဖြစ်ကြ ကုန်လတ္တံ့။” ဣတိ-၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။
သော- ထိုနိမိမင်းသည်၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊
ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ပလိတံ- ဆံပင်ဖြူကို၊ ဒိသွာ-
၍၊ ပုတ္တဿ- သားတော်ကို၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ-
လက်ခံစေ၍၊ ကာမေ- ကာမတရား တို့ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-
ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရေ-
ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို၊ ဘာဝေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ- ပွားများ၍၊
ဗြဟ္မလောကူပဂေါ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ကပ်ရောက် သည်၊ အဟောသိ- ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုစဉ်အခါ၌၊ အနုရုဒ္ဓေါ- အနုရုဒ္ဓါသည်၊ သက္ကော- သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အာနန္ဒော- သည်၊ မာတလိ- သည်၊ အဟောသိ။ ဗုဒ္ဓပရိသာ- ဘုရားရှင်၏ ပရိသတ်တို့သည်၊ စတုရာသီတိ ရာဇသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့သည်၊ အဟောသုံ- ။ လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နိမိရာဇာ- သည်၊ အဟောသိ။

ဣဓာပိ- ဤနိမိရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌ ဖြစ်သောစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့် သာလျှင်၊ တဿ- ထိုနိမိမင်း၏၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦတို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တိ- ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ပြည့်စုံသောစည်းစိမ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ပဝတ္တိတံ- ဖြစ်စေအပ်သော၊ ကလျာဏဝတ္တံ- ကောင်းသောဝတ်ကို၊ အနုပ္ပဗန္ဓဿာမိ- အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ပေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာကရဏာယ- မဟာကရဏာဖြင့်၊ မနုဿလောကေ- လူ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တနံ- ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဥဋ္ဌာရော- မွန်မြတ်သော၊ ဒါနဇ္ဈာသယော- ဒါနဇ္ဈာသယ (အလှူဒါနပြုခြင်း၌ အလို ဆန္ဒ)လည်းကောင်း၊ တဒနုရူပါ- ထိုဒါနဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ၊ ဒါနာဒီသု- ဒါနအစရှိသည်တို့၌၊ ပဋိပတ္တိ- ကျင့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မဟာဇနဿ စ- လူအများကိုလည်း၊ တတ္ထ- ထိုဒါနအစရှိသည်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပနံ- တည်စေ ခြင်းလည်းကောင်း၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ဒေဝမနုဿာနံ- နတ်လူတို့၏၊ (အထံသို့) ပတ္ထဋ္ဌယသတာ- ပျံ့နှံ့သော ကျော်စောသတင်း ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဒေဝရာဇဿ- နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ- ၏၊ ဥပသင်္ကမနေ- အနီးသို့ ချဉ်းကပ်

၁။ ဒေဝမနုဿာနံ ။ ။ ဆဋ္ဌမူ၌ “ဒေဝမနုဿာနံ”ဟု ဧကပဒအနေဖြင့် ရှိ သည်။ ရှေးနိဿယ(ပေမူ)၌ကား “ဒေဝမနုဿာ နံ”ဟု ဒွိပဒအနေဖြင့် ပါရှိသည်။ ယင်းသို့ရှိမှု “ယာဝ ဒေဝမနုဿာ- နတ်၊ လူတိုင်အောင်၊ နံ- ထိုနိမိမင်း၏၊ (ဆဋ္ဌတ္ထ ဒုတိယာ) ပတ္ထဋ္ဌယသတာ- လည်းကောင်း”ဟု အနက်ယောဇနာပါ။

ရာဌံ၊ (နိမိမင်း၏ အနီးသို့ချဉ်းကပ်ခြင်းဌံ၊) အတိဝိမှယတာ- အလွန်
 အံ့ဩဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တေန- ထိုသိကြားမင်းသည်၊
 ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ- နတ်၌ဖြစ်သော စည်းစိမ်ဖြင့်၊ နိမန္တိယမာနောပိ- ဖိတ်
 မံအပ်ပါသော်လည်း၊ တံ- ထိုနတ်၌ဖြစ်သော စည်းစိမ်ကို၊ ဝါ- ဖြင့်၊
 အနုလင်္ကရိတွာ- တန်ဆာမဆင်မူ၍၊ ပုညသမ္ဘာရပရိဗြူဟနတ္ထံ- ကောင်းမှု
 အဆောက်အဦကို တိုးပွားစေခြင်းငှာ၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ မနုဿဝါသူပဂမနံ-
 လူပြည်(လူတို့၏နေရာ)သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ လာဘသမ္ပတ္တိသု-
 လာဘံနှင့် ပြည့်စုံခြင်းတို့၌၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံတို့၌၊ အလဂ္ဂဘာဝေါ-
 မကပ်ငြိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊
 ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်၏တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော် တို့ကို၊
 နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်သင့်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား အပြီး တည်း။

နိမိရာဇာစရိယဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၃။ စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၅၉။) ၄၅။ သတ္တမေ- သတ္တမဖြစ်သော စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာဉ္စိ၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧကရာဇဿ အတြဇောတိ- ဧက-
ရာဇဿ အတြဇော ဟူသည်ကား၊ ဧကရာဇဿ နာမ- ဧကရာဇမည်သော၊
ကာသိရညော- ကာသိမင်း၏၊ ဩရသပုတ္တော- ရင်၌ဖြစ်သော
သားတည်း။ နဂရေ ပုပ္ဖဝတိယာတိ- နဂရေ ပုပ္ဖဝတိယာ ဟူသည်ကား၊
ပုပ္ဖဝတိနာမကေ- ပုပ္ဖဝတိအမည်ရှိသော၊ နဂရေ- မြို့၌။ စန္ဒသဂ္ဂယောတိ-
စန္ဒသဂ္ဂယော ဟူသည်ကား၊ စန္ဒသဒ္ဓေန- စန္ဒသဒ္ဓါဖြင့်၊ အဂ္ဂိတဗ္ဗော-
ခေါ်ဝေါ်အပ်သော၊ စန္ဒနာမော- စန္ဒအမည်ရှိသော၊ (ကုမာရော ဌံ စပ်)
ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ကိရ- ချဲ့၊ အတီတေ- ၌၊ အယံ ဗာရာဏသီ- ဤဗာရာဏသီမြို့
သည်၊ ပုပ္ဖဝတိ နာမ- ပုပ္ဖဝတိမည်သည်၊ အဟောသိ-။ တတ္ထ- ထိုပုပ္ဖဝတိ
မြို့၌၊ ဝသဝတ္တိရညော- ဝသဝတ္တိမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဧကရာဇာ
နာမ- ဧကရာဇာမည်သည်၊ (ဟုတွာ) ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ-
ပြုစေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တဿ- ထိုဧကရာဇ်မင်း၏၊ ဂေါတမိယာ
နာမ- ဂေါတမီမည်သော၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ-
ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ယူပြီ၊ အဿ-
ထိုသတို့သား၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ‘စန္ဒကုမာရေ’တိ- ‘စန္ဒကုမာရ’ဟူ၍၊
အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ တဿ- ထိုစန္ဒကုမာရသတို့သား၏၊ ပဒသာ-
ခြေဖြင့်၊ ဂမနကာလေ- သွားနိုင်သော အချိန်၌၊ အပရောပိ- တစ်ယောက်
လည်းဖြစ်သော၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပေါ်(ဖွားမြင်)ပြန်ပြီ။
တဿ- ထိုသား၏၊ နာမံ- ကို၊ ‘သူရိယကုမာရေ’တိ- သူရိယကုမာရဟူ
၍၊ အကံသု။ တဿ- ထိုသူရိယကုမာရသတို့သား၏၊ ပဒသာဂမနကာလေ၊
ဧကာ- တစ်ယောက်သော၊ ဓိတာ- သမီးသည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပေါ်(ဖွားမြင်)
ပြန်ပြီ၊ အဿာ- ထိုသတို့သမီး၏၊ နာမံ- ကို၊ ‘သေလာ’တိ- ‘သေလာ’
ဟူ၍၊ အကံသု။ စ- ဆက်၊ နေသံ- ထိုမောင်နှမသုံးယောက်တို့၏၊
ဝေမာတိကာ- (အဖေတူ)အမေကွဲဖြစ်ကြကုန်သော၊ (ဒွေ ဘာတရော ဌံ

စပ်) ဘဒ္ဒသေနော စ - ဘဒ္ဒသေနလည်းကောင်း၊ သူရော စ - သူရလည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဒွေ - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဘာတရော - ညီအစ်ကိုတို့သည်၊ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ အနုပုဗ္ဗေန - အစဉ်အတိုင်း၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော - လူလားမြောက်သော အရွယ်သို့ ရောက်သည်ရှိသော်၊ သိပ္ပေသု စ - သိပ္ပပညာရပ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာဌာနေသု စ - ဝိဇ္ဇာပညာရပ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ပါရံ - တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ အဂမာသိ - ရောက်ရှိလေပြီ၊ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း စန္ဒကုမာရအား၊ ရာဇာ - ဧကရာဇာမင်းသည်၊ အနုစ္စဝိကံ - သင့်လျော်လိုက်ဖက်သော၊ စန္ဒ နာမ - စန္ဒာမည်သော၊ ရာဇ - မိတရံ - မင်းသမီးကို၊ အာနေတွာ - ဆောင်ယူ(စုံဖက်)၍၊ ဥပရန္တံ - အိမ်ရှေ့ မင်း၏အဖြစ်ကို၊ အဒါသိ - ပေးလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်း စန္ဒကုမာရ၏၊ ဧကော - တစ်ယောက်သော၊ ပုတ္တော - သားသည်၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလေပြီ၊ တဿ - ထိုသတို့သား၏၊ နာမံ - ကို၊ ‘ဝါသု - လော’တိ - ‘ဝါသုလ’ဟူ၍၊ အကံသု - မှည့်ခေါ်သမှုပြုကြကုန်ပြီ။ ပန - ဆက်၊ တဿ ရညော - ထိုဧကရာဇာမင်း၏၊ ခဏ္ဍဟာလော နာမ - ခဏ္ဍဟာလမည်သော၊ ပုရောဟိတော - ပုရောဟိတ်အမတ်ကြီးသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏။) တံ - ထိုခဏ္ဍဟာလကို၊ ရာဇာ - ဧကရာဇာမင်းသည်၊ ဝိနိစ္ဆယေ - တရားဆုံးဖြတ်ရာ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၌၊ ဌပေသိ - ခန့်ထားလေပြီ၊ သော - ထိုခဏ္ဍ ဟာလပုရောဟိတ်အမတ်ကြီးသည်၊ လဉ္စဝိတ္တကော - တံစိုးလက်ဆောင်ကို ကြိုက်နှစ်သက်သူသည်၊ ဟုတွာ - ၍၊ လဉ္စံ - တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ အဿာမိကေ - ပိုင်ရှင်မဟုတ်သူတို့ကို၊ သာမိကေ - ပိုင်ရှင်ဖြစ်အောင်၊ ကရောတိ - ပြုလုပ်၏။ သာမိကေ စ - ပိုင်ရှင်တို့ကို လည်း၊ အဿာမိကေ - ပိုင်ရှင်မဟုတ်အောင်၊ ကရောတိ။ အထ - ထိုအခါ ၌၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ အဇ္ဈပရာဇိတော - တရားရှုံးသော၊ ဧကော - တစ်ယောက်သော၊ ပုရိသော - သည်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနေ - တရားဆုံးဖြတ်ရာ တရားရုံး၌၊ ဥပက္ကောသန္တော - ရှုတ်ချဟစ်အော် သရော်တော်တော်ပြုလျက်၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်ခွာခဲ့၍၊ ရာဇုပဋ္ဌာနံ - မင်းအားခစားခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားနေသော၊ ဗောဓိသတ္တံ -

ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တဿ- ထိုဘုရား အလောင်း စန္ဒကုမာရမင်းသား၏။
 ပါဒေသု- ခြေတို့၌၊ နိပတိတွာ- တုပ်ဝပ် နှိမ်ချ(ဦးတိုက်)၍၊ “သာမိ-
 အရှင်၊ ခဏ္ဍဟာလော- သည်၊ ဝိနိစ္ဆယေ- တရားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ဝိလောပံ-
 လုယက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော တံစိုးလက် ဆောင်ကို၊ ခါဒတိ- ခဲစား၏။
 အဟံ- ကျွန်တော်မျိုးကို၊ တေန- ထိုခဏ္ဍ ဟာလ ပုရောဟိတ်အမတ်သည်၊
 လန္တ- တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ပရာဇယံ- ရုံးခြင်းသို့၊
 ပါပိတော- ရောက်စေအပ်ပါပြီ” ဣတိ- သို့၊ အဋ္ဌဿရံ- ဆင်းရဲမှုပွား
 အသနားခံသော အသံကို၊ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ “(တွံ-
 သင်သည်၊) မာ ဘာယိ- မကြောက်ပါ နှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ တံ-
 ထိုယောက်ျားကို၊ အဿာသေတွာ- သက်သာ ရာ ရစေ၍၊ ဝိနိစ္ဆယံ-
 တရားရုံးသို့၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ သာမိကမေဝ- ပိုင်ရှင်ကိုသာ၊
 သာမိကံ- ပိုင်ရှင်ဖြစ်အောင်၊ အကာသိ။ မဟာဇနော- လူများသည်၊
 မဟာသဒ္ဓေန- ကျယ်စွာသောအသံဖြင့်၊ သာဓုကာရံ- ကောင်း ချီးကိုပြု
 သာဓုခေါ်ဆိုမှုကို၊ အကာသိ။

(ဋ္ဌ။ ၅၉။) ရာဇာ- ဧကရာဇာမင်းသည်၊ “ဗောဓိသတ္တေန- သည်၊
 အဇ္ဇော- တရားတွေ့ခြင်းကို၊ သုဝိနိစ္ဆိတော ကိရ- ကောင်းစွာ(မှန်စွာ)
 ဆုံးဖြတ်အပ် သတတ်၊” ဣတိ သုတွာ၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်း စန္ဒ-
 ကုမာရကို၊ အာမန္တေတွာ- ခေါ်တော်မူ၍၊ “တာတ- ချစ်သား၊ ဣတော-
 ဤနေမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ တွမေဝ- သင်သည်ပင်၊ အဋ္ဌကရဏေ-
 တရားစီရင်ရာ (တရားရုံး)၌၊ ဝိနိစ္ဆယံ- အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝိနိစ္ဆိနာဟိ-
 ဆုံးဖြတ်လော့၊” ဣတိ- သို့၊ ဝိနိစ္ဆယံ- ဝိနိစ္ဆယရာထူးကို၊ ဗောဓိသတ္တဿ-
 ဘုရားအလောင်းအား၊ (ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊) အဒါသိ- ပေးလေပြီ။
 (တဒါ- ထိုအခါ၌၊) ခဏ္ဍဟာလဿ- ၏၊ အာယော- တိုးပွားဖြစ်ပေါ်
 လာမည့် စီးပွားဥစ္စာသည်၊ ပစ္ဆိမိ- ပြတ်တောက်လေပြီ၊ သော- ထိုခဏ္ဍ-
 ဟာလပုရောဟိတ်အမတ်သည်၊ တတော- (ဘုရားအလောင်းအား ဝိနိစ္ဆယ
 ရာထူးပေး၍ စီးပွားဥစ္စာ ပြတ်တောက်ရာ)ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊
 ဗောဓိသတ္တေ- ၌၊ အာဃာတံ- ရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့၍၊

ဩတာရာပေက္ခော- အခွင့်အလမ်းကို စောင့်ကြည့်လျက်၊ ဝိစရိ- လှည့်လည်
 လေပြီ။ ပန- ဆက်၊ သော ရာဇာ- ထိုမင်းသည်၊ မုခပ္ပသန္ဓော- အကျိုးမဲ့
 ယုံကြည်တတ်၏။ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ သုပိ-
 နန္တေန- အိပ်မက်၌၊ ဒေဝလောကံ- ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို၊ ပဿိတွာ- မြင်၍၊
 တတ္ထ- ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဂန္တကာမော- သွားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ၊
 “ပုရောဟိတံ- ခဏ္ဍဟာလပုရောဟိတံအမတ်ကို၊ ဗြဟ္မလောကဂါမိမဂ္ဂံ-
 ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရောက်ကြောင်းလမ်းစဉ်ကို၊ အာစိက္ခ- လျှောက်တင်
 လှည့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်ပြီ။ သော- ထိုခဏ္ဍဟာလပုရောဟိတံ
 အမတ်သည်၊ “အတိဒါနံ- အတိဒါနကို၊ ဒဒန္တော- ပေးလှူသော၊ (တွံ-
 သည်၊) သဗ္ဗစတုက္ကေန- အလုံးစုံလေးခုအပေါင်းဖြင့်၊ ယညံ- ယဇ်ကို၊
 ယဇေသု- ပူဇော်လော့။” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- လျှောက်ကြား၍၊ ရညာ-
 ဧကရာဇာမင်းသည်၊ “အတိဒါနံ- အတိဒါနဟူသည်၊ ကိ- အဘယ်နည်း၊”
 ဣတိ- သို့၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ “အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပိယ-
 ပုတ္တော- ချစ်အပ်သောသားတို့လည်းကောင်း၊ ပိယဘရိယာ- ချစ်အပ်သော
 ဇနီးတို့လည်းကောင်း၊ ပိယဓိတရော- ချစ်အပ်သော သမီးတို့လည်းကောင်း၊
 မဟာဝိဘဝသေဋ္ဌိနော- များစွာကြွယ်ဝသော သူဌေးတို့လည်းကောင်း၊
 မင်္ဂလဟတ္ထိအဿာဒယော- မင်္ဂလာဆင်၊ မင်္ဂလာမြင်း အစရှိသည်တို့လည်း
 ကောင်း၊ ဧတေ- ဤသားစသည်တို့ကို၊ စတ္တာရော စတ္တာရော- လေး
 ယောက်စီ လေးယောက်စီတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒွိပဒစတုပ္ပဒေ- ခြေ
 နှစ်ချောင်းရှိ သတ္တဝါ၊ ခြေလေးချောင်းရှိ သတ္တဝါတို့ကို၊ ယညတ္ထာယ-
 ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်လှူ၍၊ တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့၏၊
 ဂလလောဟိတေန- လည်ချောင်းသွေးဖြင့်၊ ယဇနံ- ယဇ်ပူဇော်ခြင်းသည်၊
 အတိဒါနံ နာမ- အတိဒါနမည်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ သညာပေသိ-
 သိစေပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ သော- ထိုခဏ္ဍဟာလပုရောဟိတံအမတ်သည်၊
 “သဂ္ဂမဂ္ဂံ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရောက်ကြောင်းလမ်းကို၊ အာစိက္ခိဿာမိ-
 ပြောကြားအံ့” ဣတိ- သို့၊ (ဝတွာ- ဆို၍၊) နိရယမဂ္ဂံ- ငရဲပြည်သို့
 သွားရောက်ကြောင်းလမ်းကို၊ အာစိက္ခိ- ပြောကြားပြီ။

(၄။ ၆၀။) ရာဇာပိ- ဧကရာဇာမင်းသည်လည်း၊ တသ္မိ- ထိုခဏ္ဍာ-
 ဟာလပုရောဟိတ်အမတ်၌၊ ပဏ္ဍိတသည်- ပညာရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊
 ဟုတွာ၊ “တေန- ထိုပုရောဟိတ်အမတ်သည်၊ ဝုတ္တဝိဓိ- ပြောဆိုအပ်သော
 အစီအစဉ်သည်၊ သဂ္ဂမဂ္ဂေါ- ဗြဟ္မာပြည်သို့ သွားရောက် ကြောင်းလမ်း
 တည်း။” ဣတိ၊ သညာယ- အမှတ်ဖြင့်၊ တံ- ထိုယဇ်ပူဇော်မှုကို၊
 ပဋိပဇ္ဇိတုကာမော- ကျင့်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ) မဟန္တံ- ကြီးစွာ
 သော၊ ယညာဝါဠု- ယဇ်တွင်းကို၊ ကာရာပေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ တတ္ထ-
 ထိုယဇ်တွင်း၌၊ ဗောဓိသတ္တာဒိကေ- ဘုရားအလောင်းအစရှိကုန် သော၊
 စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ရာဇကုမာရေ- မင်းသားတို့ကို၊ အာဒိ-
 အစကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ခဏ္ဍဟာလေန- ခဏ္ဍဟာလပုရောဟိတ် အမတ်
 သည်၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဒွိပဒစတုပ္ပဒံ- ခြေနှစ်
 ချောင်းရှိသောသတ္တဝါ၊ ခြေလေးချောင်းရှိသောသတ္တဝါကို၊ ယညပသု-
 တဋ္ဌာနေ- ယဇ်ပူဇော်မည့်နေရာတို့သို့၊ နေထ- ဆောင်ယူကြကုန်၊ ဣတိ၊
 အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ သဗ္ဗဉ္စ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ယညသမ္ဘာရံ-
 ယဇ်အဆောက်အဦသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဥပက္ခဋ္ဌံ- စုဆောင်းထားအပ်သည်၊
 အဟောသိ။ တံ- ထိုစုဆောင်းထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊
 မဟာဇနော- လူအပေါင်းသည်၊ မဟန္တံ- ကျယ်လောင်စွာသော၊ ကောလာ-
 ဟလံ- အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူညံသံကို၊ အကာသိ။ ရာဇာ- ဧကရာဇာ
 မင်းသည်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ- နှလုံးမသာယာခြင်း ရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊
 ခဏ္ဍဟာလေန- သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိတော- ထောက်ပံ့(စည်းရုံးပြောဆို)အပ်သည်၊
 ဟုတွာ၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ တထာ- ထိုရှေ့ နည်းအတူ၊ တံ- ထိုခဏ္ဍာ
 ဟာလပုရောဟိတ်အမတ်ကို၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြန်ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော-
 သည်၊ “ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ- တရားဆုံးဖြတ်သောနေရာ(ရာထူး)ကို၊ အလဘန္နေန-
 မရခြင်း ကြောင့်၊ မယိ- ငါ၌၊ အာဃာတံ- ရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့၍၊
 မမေဝ- ငါ၏သာလျှင်၊ မရဏံ- သေခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္နေန- အလိုရှိသော၊
 ခဏ္ဍဟာလေန- သည်၊ မဟာဇနဿ- ၏၊ အနယဗျသနံ- အစီးအပွားမဲ့
 ပျက်စီးခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒိတံ- ဖြစ်စေအပ်ပြီ။” ဣတိ၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊

နာနာဝိဓေဟိ- အထူးထူးအပြားပြား များကုန်သော၊ ဥပါယေဟိ- နည်းလမ်းတို့ဖြင့်၊ ရာဇာနိ- ဧကရာဇာမင်းကို၊ တတော ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟတော- ထိုမကောင်းသဖြင့် (မှားယွင်းစွာ) ယူအပ်သော အယူအဆမှ၊ ဝိဝေစေတုံ- ကင်းစေခြင်းငှာ၊ ဝါယမိတွာပိ- အားထုတ်ပါသော်လည်း၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ပြီ၊ မဟာဇနော- သည်၊ ပရိဒေဝိ- ငိုကြွေးမည်တမ်းလေပြီ။ မဟန္တကြီးစွာသော၊ ကာရုညံ- သနားခြင်းကို၊ အကာသိ။ မဟာဇနဿ- သည်၊ ပရိဒေဝန္တဿေဝ- ငိုကြွေးမည်တမ်းနေစဉ်ပင်၊ ယညာဝါဠေ- ယစ်တွင်း၌၊ သဗ္ဗကမ္မာနိ- အလုံးစုံသော လုပ်ဆောင်ဖွယ်တို့ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ- ပြီးဆုံးစေပြီ။ ရာဇပုတ္တံ- မင်းသား (စန္ဒကုမာရ)ကို၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ဂီဝါယလည်ပင်းကို၊ နာမေတွာ- ညွတ်စေ၍၊ နိသီဒါပေသုံ- ထိုင်စေကြ ကုန်ပြီ။ ခဏ္ဍဟာလော- သည်၊ သုဝဏ္ဏပါတီ- ရွှေခွက်ကို၊ ဥပနာမေတွာ- စန္ဒကုမာရ၏ လည်ပင်းအနီးသို့ ညွတ်စေ၍၊ ခဂ္ဂံ- သန်လျက်ကို၊ အာဒါယယူ၍၊ “တဿ- ထိုစန္ဒကုမာရ မင်းသား၏၊ ဂီဝံ- လည်ပင်းကို၊ ဆိန္ဒိဿာမိ- ဖြတ်ပေအံ့။” ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်လေပြီ၊ တံ- ထိုသို့ ရပ်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ စန္ဒာ နာမ- စန္ဒာမည်သော၊ ရာဇပုတ္တဿ- စန္ဒကုမာရမင်းသား၏၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ “မေငါ့အတွက်၊ အညံ- သစ္စာတရားမှတစ်ပါးသော၊ ပဋိသရဏံ- ကိုးကွယ်ရာသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သစ္စဗလေန- သစ္စာစွမ်းအားဖြင့်၊ သာမိကဿ- ခင်ပွန်းသည်၏၊ သောတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့။” ဣတိ၊ အဉ္စလိ- လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယု- ချီမြှောက်၍၊ ပရိသာယ- ပရိသတ်၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်လျက်၊ “ယံ- အကြင်ယဇ်ပူဇော်မှုကို၊ ခဏ္ဍဟာလော- သည်၊ သဂ္ဂမဂ္ဂေါ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝတွာ- ပြော၍၊) ကရောတိ၊ ဣဒံ- ဤယဇ်ပူဇော်မှုသည်၊ ဧကန္တေနေဝ- စင်စစ်အားဖြင့်ပင်၊ ပါပကမ္မံ- မကောင်းမှုတည်း။ မယံ- ငါ၏၊ ဣမိနာ သစ္စ- ဝစနေန- ဤသစ္စာစကားကြောင့်၊ မမ- ငါ၏၊ သာမိကဿ- ခင်ပွန်း၏၊ သောတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဣဓ လောကေ- ဤလောက၌၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ယာ
ဒေဝတာ- အကြင်နတ်တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကြကုန်၏။) တာ- ထိုနတ်တို့ကို၊
သရဏံ- အားထားရာဟူ၍၊ ဂတာ- သိမှတ်ပါ၏။ ယထာ- အကြင်
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပတိမာ- (အားကိုးစရာ) ခင်ပွန်း
ရှိသူသည်၊ သိယံ- ဖြစ်ပါ၏။ (တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊) အနာထံ-
ကိုးကွယ်ရာမဲ့နေသော၊ မမံ- ငါ့ကို၊ တာယထ- စောင့်ရှောက်ကြစေကုန်
သတည်း။” ဣတိ၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာပြုခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။

(၄။ ၆၀။) ဒေဝရာဇာ- နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော- သည်၊
တဿာ- ထိုစန္ဒာဒေဝီ၏၊ ပရိဒေဝနသန္တံ- ငိုကြွေးမည်တမ်းသောအသံကို၊
သုတ္တာ-၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုငိုကြွေးမည်တမ်းရခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဥတ္တာ-
သိ၍၊ ဇေလိတံ- အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်ပနေသော၊ အယောကုဋ်-
သံတူကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အာဂန္တာ- လာ၍၊ ရာဇာနံ- ဧကရာဇာမင်းကို၊
တာသေတွာ- ထိတ်လန့်စေ၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော ယဇ်ပူဇော်မည့်
သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝိဿန္ဓာပေသိ- လွတ်စေပြီ၊ (လွတ်ပေးပြီ၊) သက္ကောပိ-
သည်လည်း၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒိဗ္ဗရူပံ- နတ်၌ဖြစ်သော
ရုပ်အသွင်ကို၊ ဒေသေတွာ- ပြ၍၊ သမ္ပန္ဓလိတံ- အလျှံတပြောင်ပြောင်
တောက်ပနေသော၊ သဇောတိဘူတံ- အရောင်အလင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊
ဝဇီရံ- ဝဇီရစိန်လက်နက်ကို၊ ပရိတ္တမန္တော- လှည့်ပတ်လျက်၊ “အရေ
ပါပရာဇ- ဟယ်... မင်းယုတ်၊ အရေ ကာဠကဏ္ဍိ- ဟယ်...မင်းညစ်၊
ကဒါ- အဘယ်အခါ၌၊ တယာ- သင်သည်၊ ပါဏာတိပါတေန-
သူတစ်ပါးအသက်ကိုသတ်ခြင်းဖြင့်၊ သုဂတိဂမနံ- သုဂတိဘဝသို့
လားရောက်ရသည်ကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော- မြင်အပ်ဖူးသလော၊ စန္ဒကုမာရဉ္စ-
စန္ဒကုမာရကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဣမံ ဇနံ စ- ဤလူ
အပေါင်း သတ္တဝါအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗန္ဓနတော- နောင်ဖွဲ့ခြင်းမှ၊
မောစေဟိ- လွတ်စေလော့၊ (လွတ်လော့၊) နော စေ မောစေဿသိ-
အကယ်၍ မလွတ်စေ(မလွတ်)သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဧတ္ထေဝ-
ဤအရပ်မှာပင်၊ တေ စ- သင်မင်း၏လည်းကောင်း၊ ဣမဿ ဒုဋ္ဌ-

ဗြာဟ္မဏဿ စ - ဤပုဏ္ဏားပျက်၏လည်းကောင်း၊ သီသံ - ဦးခေါင်းကို၊
 ဖာလေဿာမိ - ခွဲပေအံ့။” ဣတိ၊ အာကာသေ - ကောင်းကင်၌၊ အဋ္ဌာသိ -
 ရပ်တည်နေလေ ပြီ။ တံ အစ္ဆရိယံ - ထိုအံ့ဩဖွယ်ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊
 ရာဇာ စ - ဧကရာဇာ မင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏော စ - ခဏ္ဍဟာလ
 ပုဏ္ဏားသည်လည်း ကောင်း၊ သီဃံ - လျင်မြန်စွာ၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံသော
 ယဇ်ပူဇော်မည့် သတ္တဝါတို့ကို၊ ဗန္ဓနာ - အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မောစေသုံ -
 လွတ်မြောက်စေကြကုန် ပြီ။ (လွတ်ပေးကြကုန်ပြီ။)

(၄။ ၆၁။) အထ - ထိုအခါ၌၊ မဟာဇနော - သည်၊ ဧက -
 ကောလာဟလံ - တစ်ခဲနက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူညံသံကို၊ ကတွာ၊
 သဟဿာ - အလျင်အမြန်၊ ယညာဝါဠု - ယဇ်တွင်းကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ -
 လွှမ်းမိုး (ဝိုင်းအံ့)၍၊ ခဏ္ဍဟာလဿ - ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအား၊ ဧကေကံ -
 တစ်လုံး တစ်လုံးသော၊ လေဇ္ဈပုဟာရံ - ခဲဖြင့်ပေါက်ခြင်းကို၊ ဒေန္တော -
 ပေးသည်ရှိသော်၊ တတ္ထေဝ - ထိုယဇ်တွင်းရှိရာအရပ်၌ပင်၊ နံ - ထိုခဏ္ဍဟာလ
 ပုဏ္ဏားကို၊ ဇီဝိတက္ခယံ - အသက်ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပေတွာ - ရောက်စေ၍၊
 ရာဇာနမ္ပိ - ဧကရာဇာမင်းကိုလည်း၊ မာရေတုံ - သတ်ခြင်းငှာ၊ အာရဘိ -
 အားထုတ်ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ ပုရေတရမေဝ - ရှေးဦးမဆွကပင်၊
 ပိတရံ - ဖခမည်းတော်ကို၊ ပလိဿဇီတွာ - လည်ဖက်၍၊ ဌိတော -
 ရပ်တည်လျက်၊ မာရေတုံ - သတ်ခြင်းငှာ၊ န အဒါသိ - မပေးပြီ။
 မဟာဇနော - သည် “တာဝ - ရှေးဦးစွာ၊ အဿ ပါပရညော - ထိုယုတ်မာ
 သော မင်းအား၊ ဇီဝိတံ - အသက်ကို၊ ဒေမ - ပေးကြကုန်အံ့၊ ပန -
 သို့သော်လည်း၊ အဿ - ထိုယုတ်မာသောမင်းအား၊ ဆတ္တံ - ထီးဖြူ
 ဆောင်းအုပ် မင်းလုပ်ခွင့်ကို၊ န ဒဿာမ - မပေးကြကုန်အံ့၊ နဂရေ -
 မြို့တွင်း၌၊ ဝါသံ ဝါ - နေထိုင်ခွင့်ကိုလည်း၊ န ဒဿာမ - တံ - ထိုယုတ်မာ
 သောမင်းကို၊ စဏ္ဍာလံ - ဒွန်းစဏ္ဍားကို၊ ကတွာ၊ ဗဟိနဂရေ - မြို့ပြင်၌၊
 ဝါသာပေဿာမ - နေကြစေကုန်အံ့။” ဣတိ - ရာဇဝေသံ - မင်း၏အသွင်
 ကို၊ ဟာရေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ ကာသာဝံ - ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို၊
 နိဝါသာပေတွာ - ဝတ်စေ၍၊ ဟလိဒ္ဓိပိလောတိကာယ - နန္ဒင်းဖြင့် ဆိုးထား

အပ်သော ပုဆိုးကြမ်းပိုင်းဖြင့်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဝေဌေတွာ- ရစ်ပတ်၍၊
 (သီသံ ဝေဌေတွာ- ခေါင်းပေါင်း၍၊) စဏ္ဍာလံ- ဒွန်းစဏ္ဍားကို၊ ကတွာ၊
 စဏ္ဍာလဂါမံ- စဏ္ဍာလရွာသို့၊ ပဟိဏီသု- ပို့ကြကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊
 ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ တံ ပသုဃာတယညံ- ထိုသားကောင် သတ္တဝါ
 များကို သတ်အပ်သောယဇ်ကို၊ ယဇီသု စေဝ- ကိုယ်တိုင်လည်း ပူဇော်ကြ
 ကုန်ပြီ၊ ယဇာပေသုံ စ- သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း ပူဇော်စေကြကုန်ပြီ၊
 အနုမောဒီသု စ- ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလည်း ဖြစ်ကြကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေ-
 အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- ထိုသူတို့သည်၊ နိရယပရာယနာ- ငရဲလျှင်
 လဲလျောင်းရာရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊
 “သဗ္ဗေ ပဝိဋ္ဌာ နိရယံ ။ပ။ လဗ္ဘာ သုဂတိံ ဣတော ဂန္တူ”န္တိ- ဟူ၍၊
 အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊
 ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တံ ပါပကံ- သူတစ်ပါး၏
 အသက်ကို သတ်၍ ယဇ်ပူဇော်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ထိုယုတ်မာသော
 မကောင်းမှုကို၊ ကရိတွာန- ပြုလုပ်ပြီး၍၊ နိရယံ- ငရဲသို့၊ ပဝိဋ္ဌာ-
 ဝင်ရောက်ကြကုန်၏၊ (သဗ္ဗေဟိ- ကုန်သော၊ တေဟိ- တို့သည်၊)
 ပါပကမ္မံ- မကောင်းမှုကို၊ ကတွာ- ပြုလုပ်ခဲ့၍၊ ဣတော- ဤဘဝမှ၊
 သုဂတိံ- သုဂတိဘဝသို့၊ ဂန္တူ- သွားရောက်ခြင်းငှာ၊ န လဗ္ဘာ ဟိ= န
 လဗ္ဘာ ဧဝ- မရအပ် မရနိုင်ကုန်သည်သာ။

(၄။ ၆၁။) အထ- ထိုအခါ၌၊ သဗ္ဗာပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်
 သော၊ နာဂရာ စေဝ- မြို့သူမြို့သားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာနပဒါ စ-
 ဇနပုဒ်သူ ဇနပုဒ်သားလည်း ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ရာဇပရိသာ- မင်း၏
 ပရိသတ်တို့သည်၊ သမာဂန္ဓာ- ကောင်းစွာစည်းဝေးရောက်ရှိလာကြကုန်၍၊
 ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ ရဇ္ဇေ- မင်း၏အဖြစ်၌၊ အဘိသိဋ္ဌိသု-^၁ အဘိသိက်

၁။ အဘိသိဋ္ဌိသု။ ။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ မင်း၏ပရိသတ်ဖြစ်သော လူသားများကသာ
 စန္ဒကုမာရအား အဘိသိက်သွန်းကြောင်း လာရှိသော်လည်း ဇာတကအဋ္ဌကထာ၌မူ
 သိကြားမင်းနှင့် သုဇာတို့ခေါင်းဆောင်သော နတ်သား၊ နတ်သမီးပရိသတ်ကလည်း
 အဘိသိက်သွန်းကြောင်း လာရှိသည်။ အကျယ်ကို ထို၌ရှုပါ။ (ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၀၃-၁၀၄။)

သွန်းလောင်းကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း စန္ဒကုမာရမင်းသည်။
 ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ရန္တ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ အနုသာသန္တော- ဆုံးမသွန်သင်
 လမ်းညွှန်လျက်၊ အတ္တနော စ- မိမိ၏လည်းကောင်း၊ မဟာဇနဿ စ-
 လူအများ၏လည်းကောင်း၊ အကာရဏေန- အကြောင်းမဲ့သာလျှင်၊ ဥပ္ပန္န-
 ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ တံ အနုယဗျသနံ- ထိုအစီးအပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းကို၊
 အနုဿရိတွာ- အစဉ်မပြတ် အမှတ်ရ၍၊ သံဝေဂဇာတော- ဖြစ်သော
 သံဝေဂရှိသည်၊ ပုညကိရိယာသု- ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့၌၊ မတ္တာယ- အတိုင်း
 အရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော- လွန်စွာ၊ ဥဿာဟဇာတော- ဖြစ်သော
 အားထုတ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) မဟာဒါနံ- ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော
 အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ရက္ခိ-
 စောင့်ထိန်းပြီး၊ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်နေ့၌ ကျင့်သုံးအပ်သော ဥပုသ်သီလ
 ကို၊ သမာဒိယိ- ကောင်းစွာခံယူပြီး၊ ဝါ- ဆောက်တည်ပြီး၊ တေန- ထို့
 ကြောင့်၊ (ဘဂဝတာ) “တဒါဟံ ယဇနာ မုတ္တော ။ပ။ မဟာဒါနံ
 ပဝတ္တယိ”န္တိ အာဒိ- “တဒါဟံ ယဇနာ မုတ္တော ။ပ။ မဟာဒါနံ
 ပဝတ္တယိ” ဤသို့ အစရှိသော ဂါထာကို၊ ဂုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၄၆။ (ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊) အဟံ- ငါသည်၊
 ယဇနာ- ယဇ်ပူဇော်ခြင်းမှ၊ ဝါ- ယဇ်ပူဇော်၍ အသတ်ခံရမှုမှ၊ မုတ္တော-
 လွတ်မြောက်ခဲ့၏။ ယညဝါဠတော= ယညာဝါဠတော- ယဇ်တွင်း
 မှ၊ နိက္ခန္တော- ထွက်ခွာခဲ့၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်
 ဖွယ် သံဝေဂကို၊ ဇနယိတွာန- ဖြစ်စေ၍၊ မဟာဒါနံ- ကြီးကျယ်ခမ်းနား
 သော အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တယိ- ဖြစ်စေခဲ့ပြီ။

(၄။ ၆၂။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ယဇနာ မုတ္တောတိ-
 ယဇနာ မုတ္တောဟူသည်ကား၊ ခဏ္ဍဟာလေန- ခဏ္ဍဟာလပုရောဟိတ်အမတ်
 သည်၊ ဝိဟိတယညဝိမိတော- စီရင်အပ်သော ယဇ်ပူဇော်မှုအစီအစဉ်မှ၊
 ဂုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဃာတေတဗ္ဗတော- သတ်ဖြတ်အပ်
 သည်မှ၊ မုတ္တော- လွတ်မြောက်ခဲ့၏။ နိက္ခန္တော ယညဝါဠတောတိ- နိက္ခန္တော
 ယညဝါဠတောဟူသည်ကား၊ အဘိသေကကရဏတ္တာယ- အဘိသိက်ရေစင်

သွန်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဿာဟဇာတေန - ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိသော၊
မဟာဇေန - များစွာသောလူနှင့်၊ ဝါ - လူများအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ - အတူ
တကွ၊ တတော ယညဘူမိတော - ထိုယဇ်တွင်းနယ်မြေမှ၊ နိဂ္ဂတော -
ထွက်ခွာခဲ့၏။ သံဝေဂံ နေယိတွာနာတိ - သံဝေဂံ နေယိတွာနဟူသည်ကား၊
ဧဝံ - ဤသို့၊ “လောကသန္နိဝါသော - လောကနေငြား သတ္တဝါများသည်၊
ဗဟုအန္တရာ - ယော - များပြားလှဘိ အန္တရာယ်ရှိ၏။” ဣတိ - အတိဝိယ -
အလွန်လျှင်၊ သံဝေဂံ - ထိတ်လန့်ဖွယ်သံဝေဂကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍။
မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိန္တိ - မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိဟူသည်ကား၊ ဆ -
ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဒါနသာလာယော - အလှူဇရပ်တို့ကို၊ ကာရာပေတွာ -
ဆောက်လုပ်စေ၍၊ မဟတာ - များစွာသော၊ နေပရိစ္ဆာဂေန - စီးပွားဥစ္စာတို့ကို
စွန့်လှူခြင်းဖြင့်၊ ဝေဿန္တရဒါနသဒိသံ - ဝေဿန္တရာမင်း၏ အလှူနှင့်တူစွာ၊
ဝါ - သော၊ မဟာဒါနံ - ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော အလှူကို၊ ဝါ - အလှူကြီး
ကို၊ အဒါသိ - ပေးလှူခဲ့ပြီ။ ဧတေန - ဤမဟာဒါနံ ပဝတ္တယိဟူသော
ပါဌ်ဖြင့်၊ အဘိသေက ကရုဏတော - အဘိသိက်ရေစင် သွန်းလောင်းပြီး
သည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ တဿ မဟာဒါနဿ - ထိုမဟာဒါန၏။ ဝါ -
ကို၊ (တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း စန္ဒကုမာရ၏၊ မဟာဒါနဿ - ၏။
ဝါ - ကို ဟုလည်းပေးနိုင်) ပဝတ္တိတဘာဝံ - ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊
ဒဿေတိ - ပြ၏။

၄၇။ ဒက္ခိဏေယျေ အဒတွာနာတိ - ဒက္ခိဏေယျေ အဒတွာန
ဟူသည်ကား၊ ဒက္ခိဏာရဟေ - မြတ်သောအလှူကို ခံခြင်းငှာထိုက်သော၊
ပုဂ္ဂလေ - ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝါ - အား၊ (သံဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ - ကဲ့သို့ ဝိဘတျတ္ထ
ကြံ၊) ဒေယျဓမ္မံ - လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ အပရိစ္စဇိတွာ - မစွန့်လှူမူ၍။ အပိ
ဆပ္ပဉ္စ ရတ္တိယောတိ - အပိ ဆပ္ပဉ္စ ရတ္တိယောဟူသည်ကား၊ အပွေကဒါ -
တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဆပိ ရတ္တိယော - ခြောက်ညဉ့်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊
ပဉ္စပိ ရတ္တိယော - ငါးညဉ့်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊
ပိဝနခါဒနဘုဉ္ဇနာနိ - သောက်ခြင်း၊ ခဲခြင်း၊ စားခြင်းတို့ကို၊ န ကရောမိ -
မပြု၊ ဣတိ - ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ - ပြ၏။

ကိရ- ချဲ့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ သကလ
ဇမ္ဗုဒီပံ- ဇမ္ဗုဒီပံတစ်ကျွန်းလုံးကို၊ ဥန္နင်္ဂလံ- အထက်၌ ထွန်တုံးရှိသည်ကို၊
ဝါ- ထွန်တုံးပိတ်၊ ကတွာ-၊ မဟာမေဃော- ကြီးစွာသော မိုးရေ
အလျဉ်သည်၊ အဘိဝဿန္တော ဝိယ- ရွာသွန်းသကဲ့သို့၊ မဟာဒါနံ- ကို၊
ပဝတ္တေသိ။ တတ္ထ- ထိုမဟာဒါနကို ဖြစ်စေရာ၌၊ ဒါနသာလာသု- တို့၌၊
အန္ဓပါနာဒိ ဥဠာရုဠာရပဏီတပဏီတမေဝ- များပြားသည်ထက် ပိုများပြား၊
မွန်မြတ်သည်ထက် ပိုမွန်မြတ်သော စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်အစရှိသည်ကို၊
ယာစကာနံ- တောင်းခံလာသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ယထာရုစိတံ-
နှစ်သက်သည့်အားလျော်စွာ၊ ဝါ- စိတ်ကြိုက်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေ့တိုင်း
နေ့တိုင်း၊ ကိဉ္ဇာပိ ဒီယတိ- အကယ်၍ကား ပေးလှူအပ်ပါပေ၏၊ တထာပိ-
ထိုသို့ပင် ပေးလှူအပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏အတွက်၊ သန္ဓိတံ-
စီရင်အပ်သော၊ အာဟာရံ- အာဟာရကို၊ ရာဇာရဟဘောဇနမ္ပိ- မင်းတို့
သုံးဆောင်ထိုက်သော ဘောဇဉ်ကိုသော်လည်း၊ ယာစကာနံ- တို့အား၊
အဒတွာ- မပေးလှူဘဲ၊ န ဘုဉ္ဇတိ- မစား။ တံ- ထိုမပေးလှူဘဲ မသုံးဆောင်
သည်ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ “နာဟံ ပိဝါမီ”တိ အာဒိ- “နာဟံ
ပိဝါမီ”ဤသို့ အစရှိသည်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ။

(ဋ္ဌ။ ၆၂။) ၄၈။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ ယာစကာနံ- တို့အား၊ ဒါနေ- ပေးလှူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-
အကြောင်းကို၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသော အလောင်းတော်သည်၊
“ယထာပိ ဝါဏိဇော နာမာ”တိအာဒိနာ- “ယထာပိ ဝါဏိဇော နာမာ”
ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဥပမံ- ဥပမာကို၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ အာဟရတိ-
ထုတ်ဆောင်၏။ တဿ- ထိုဥပမာစကား၏၊ အတ္တော- အနက်ကို၊ (ဧဝံ-
သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယထာ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဝါဏိဇော-
ကုန်သည်သည်၊ ဘဏ္ဍာဌာနံ- ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ ထွက်ရှိရာနေရာသို့၊ ဂန္ဓာ-
သွား၍၊ အပ္ပေန- အနည်းငယ်သော၊ ပါဘတေန- အရင်းအနှီးဖြင့်၊ ဗဟုံ-

များစွာသော၊ ဘဏ္ဍာ - ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို၊ ဝိက္ခိဏိတွာ-^၁ ဝယ်၍၊ ဝိပုလံ - ပြန့်ပြော များပြားသော၊ ဘဏ္ဍာသန္တိစယံ - ဘဏ္ဍာပစ္စည်း သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းကို၊ ကတွာ၊ ဒေသကာလံ - အရပ်ဒေသနှင့် အချိန်အခါကို၊ ဇာနန္တော - သိလျက်၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်ဒေသ၊ အကြင်အချိန်အခါ၌၊ အဿ - ထိုကုန်သည်၏၊ လာဘော - လာဘ်သည်၊ ဥဒယော - တိုးပွားသည်၊ မဟာ - များပြားသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ ဒေသေ ဝါ - ထိုအရပ်ဒေသ၌လည်းကောင်း၊ တတ္ထ ကာလေ ဝါ - ထိုအချိန်အခါ၌လည်းကောင်း၊ တံ ဘဏ္ဍာ - ထိုပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို၊ ဟရတိ ဥပနေတိ ယထာ - ဆောင်ယူသကဲ့သို့၊ ဝိက္ခိဏာတိ ယထာ - ရောင်းသကဲ့သို့။

၄၉။ သကဘုတ္တာပီတိ- သကဘုတ္တာပီဟူသည်ကား၊ သကဘုတ္တ - တောပိ- မိမိသုံးဆောင်အပ်ပြီးသော ဘောဇဉ်မှလည်း၊ အတ္တနာ - မိမိသည်၊ ပရိဘုတ္တတောပိ- သုံးဆောင်အပ်ပြီးသော ဘောဇဉ်မှလည်း၊ “သကပရိဘုတ္တာပီ” တိပိ- “သကပရိဘုတ္တာပီ”ဟုလည်း၊ ပါဌော - ပါဌ်ရှိ၏။ ပရေတိ- ပရေဟူသည်ကား၊ ပရသ္မိ- တစ်ပါးသော၊ ပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလေ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝါ - အား၊ (ဒိန္နံ - ပါဠိတော်၌စပ်) သတဘာဂေါတိ- သတဘာဂေါဟူသည်ကား၊ အနေကသတဘာဂေါ - အရာများစွာသော အဖို့သည်၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့။ ဣဒံ = အယံ အဓိပ္ပါယ် - ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဝုတ္တံ = ဝုတ္တော - ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ - ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါဏိဇေန - ကုန်သည်သည်၊ ကိတဘဏ္ဍာ - ဝယ်ယူအပ်သော ဥစ္စာဘဏ္ဍာကို၊ တတ္ထေဝ - ထိုဝယ်ယူရာ အရပ်၌ပင်၊ အဝိက္ခိဏိတွာ - မရောင်းမူ၍၊ တထာရူပေ - ထိုသို့ (အမြတ် အကျိုးများများ ဖြစ်ထွန်းသော) သဘောရှိသော၊ ဒေသေ စ - အရပ်ဒေသ

၁။ ဝိက္ခိဏိတွာ။ ။ ပါဠိရှေ့နောက် အသွားအလာကို ထောက်ဆသော် ဘဏ္ဍာပစ္စည်းကို ဝယ်ယူသော နေရာဖြစ်၍ “ကိဏိတွာ”ဟု ပါဠိရှိက ပို၍ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းသည်။ ဝိက္ခိဏိတွာ - ပါဠိကိုပင် ပါဠိမှန်ဟု ယူဆပါမူ ဝိဥပသာရပုဒ်ကို ဓာတွတ္ထာနုတ္တက ကြံ၍ “ဝိက္ခိဏိတွာ - ဝယ်၍”ဟုပင် နိဿယပြန်ပါ။ ပြန်ရိုးပြန်စဉ်အတိုင်း “ရောင်း၍”ဟု နိဿယပြန်လျှင် ဤနေရာနှင့် ဆီလျော်မည် မဟုတ်ပါ။

ဦးလည်းကောင်း၊ ကာလေ စ- အချိန်အခါဦးလည်းကောင်း၊ ဝိက္ခိဏိယ
မာနံ- ရောင်းအပ်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုံ- များစွာသော၊ ဥဒယံ- အမြတ်သည်၊
ဝိပုလံ- ပြန့်ပြောများပြားသော၊ ဖလံ- အကျိုးသည်၊ ဟောတိ ယထာ၊
တထေဝ- ထိုအတူပင်လျှင်၊ အတ္တနော- ဧ၊ သန္တကံ- ဥစ္စာကို၊ အတ္တနာ-
သည်၊ အနုပဘုဒ္ဓိတွာ- မသုံးဆောင်မူ၍၊ ပရသ္မိ- သော၊ ပဋိဂ္ဂါဟက
ပုဂ္ဂလေ- ဌ၊ ဝါ- အား၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သော အလှူသည်၊ မဟပ္ပလံ-
ကြီးသောအကျိုးရှိသည်၊ အနေကသတဘာဂေါ- ရာပေါင်းများစွာသော
အဖို့ရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အတ္တနာ- သည်၊
အဘုဒ္ဓိတွာပိ- မသုံးဆောင်မူ၍လည်း၊ ပရဿ- သူတစ်ပါးအား၊
ဒါတဗ္ဗမေဝ- ပေးလှူသင့်သည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ- သို့၊ (ဝုတ္တံ
ဟောတိ) ဟိ- သာဓကကား၊ “တိရစ္ဆာနဂတေ ဒါနံ ဒတွာ ။ပ။
သတဂုဏာ”တိ= “တိရစ္ဆာနဂတေ ဒါနံ ဒတွာ ။ပ။ သတဂုဏာ”
ဟူသော၊ ဝိတ္တာရော- အကျယ်ဖြစ်သော၊ ဧတံ- ဤစကားရပ်ကို၊ ဘဂဝတာ
ဝုတ္တံ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ တိရစ္ဆာနဂတေ- တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၌၊
ဝါ- အား၊ ဒါနံ- အလှူဒါနကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ သတဂုဏာ-
အဆအရာဖြစ်သော၊ ဒက္ခိဏာ- အလှူ၏အကျိုးကို၊ ပါဠိကံခိတဗ္ဗာ-
အလိုရှိထိုက်၏။ ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလေ- ပုထုဇဉ်ဒုဿီလ၌၊ ဝါ- အား၊
ဒါနံ ဒတွာ၊ သဟဿဂုဏာ- အဆအထောင်ဖြစ်သော၊ (ဒက္ခိဏာ
ပါဠိကံခိတဗ္ဗာ)

အပရမ္ပိ- ဤသာဓကစကားရပ်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ “ဧဝံ
စေ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ဘုဇ္ဇေယျ”န္တိ အာဒိ- “ဧဝံ စေ ဘိက္ခဝေ ။ပ။
ဘုဇ္ဇေယျ” ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ဒါနသံဝိဘာဂဿ-
လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း၊ ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်း၏၊ ဝါ- လှူဒါန်း ပေးကမ်း
ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်း၏၊ ဝိပါကံ- အကျိုးကို၊ အဟံ-
ငါဘုရားသည်၊ ဇာနာမိ ယထာ- သိတော်မူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊

သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်။ စေ ဇာနေယျ- အကယ်၍ သိကုန်ငြားအံ့။
 (ဧဝံ သန္တေသု- ဤသို့ သိကုန်သည်ရှိသော်။) အဒတွာ- မပေးလှူဘဲ။
 န ဘုဉ္ဇေယျ- မစားကုန်ရာ။ နေသံ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ မစ္ဆေရမလံ-
 နှမောဝန်တိုခြင်း အညစ်အကြေးရှိသော။ စိတ္တံ- စိတ်သည်။ နေသံ-
 ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ (နေသံ- နှစ်ထပ်ပေး) ပရိယာဒါယ- ထက်ဝန်းကျင်မှ
 သိမ်းယူ၍။ ဝါ- ကုန်စေ၍။ န စ တိဋ္ဌေယျ- တည်လည်း မတည်နိုင်
 ပေရာ။ နေသံ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်။ စရိမော- နောက်ဆုံးဖြစ်သော။
 ယောပိ အာလောပေါ- အကြင် ထမင်းလုပ်သည်လည်း။ စရိမံ-
 နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ ယမ္ပိ ကဗဠံ- အကြင်ဆွမ်းလုပ်သည်လည်း။
 အဿ- ရှိရာ၏။ တတောပိ- ထိုနောက်ဆုံးထမင်းလုပ်၊ နောက်ဆုံး
 ဆွမ်းလုပ်မှလည်း။ အသံဝိဘဇိတွာ- မခွဲခြားမဝေဘန်မူ၍။ န ဘုဉ္ဇေယျ-
 မစားကုန်ရာ။

(၆။ ၆၃။) ၅၀။ **ဧတမတ္ထဝသံ ဥတ္တာတိ- ဧတမတ္ထဝသံ**
ဥတ္တာဟူသည်ကား၊ ဒါနဿ- ၏။ မဟပ္ပလဘာဝသင်္ခါတဇ္ဇေဝ- ကြီးသော
 အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ သမ္မာသမ္မောဓိယာ-
 သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏။ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတဇ္ဇ- အကြောင်း၏အဖြစ်ဟု
 ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဧတံ အတ္ထဝသံ- ဤအကျိုးထူးကို။ ဧတံ
 ကာရဏံ- ဤအကြောင်းကို။ ဇာနိတွာ- သိ၍။ **န ပဋိက္ခမာမိ ဒါနတောတိ-**
န ပဋိက္ခမာမိ ဒါနတောဟူသည်ကား၊ ဒါနပါရမီတော- မှ၊ ဤသကမ္ပိ-
အနည်းငယ်မျှလည်း၊ န နိဝတ္တာမိ- နောက်မဆုတ် မဖဲခွာခဲ့၊ အဘိက္ခမာမိ

၁။ **ဧတမတ္ထဝသံ ဥတ္တာ။** ။ ဤ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် အကျိုးအနက်၊ အကြောင်းအနက်၊
 နှစ်မျိုးကိုဟော၏။ ဒါန၏ အကျိုးကြီးမားပုံကို သိခြင်းနှင့် ဒါနသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို
 ရရှိရန် အကြောင်းအထောက်အပံ့ ဖြစ်ပုံကို သိခြင်းနှစ်မျိုးလုံးကို “ဧတမတ္ထဝသံ ဥတ္တာ”ဟု
 ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဧတမတ္ထဝသံ ဥတ္တာတိ ဧတံ ဒါနဿ မဟပ္ပလဘာဝသင်္ခါတဇ္ဇေဝ
 သမ္မာသမ္မောဓိယာ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတဇ္ဇ အတ္ထဝသံ ကာရဏံ ဇာနိတွာ”ဟု အဋ္ဌကထာ
 ဖွင့်ဆိုသည်။ ယင်း၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာကို “ဧတံ ဒါနဿ မဟပ္ပလဘာဝသင်္ခါတဇ္ဇေဝ
 အတ္ထဝသံ၊ ဧတံ သမ္မာသမ္မောဓိယာ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတဇ္ဇ ကာရဏံ ဇာနိတွာ”ဟု
 ယထာက္ခမ၊ ကထာသင်္ချံ အဓိပ္ပာယ်ယူပါ။

ဧဝ- ရှေ့သို့ချီတက် မပျက်ကွက်ဘဲ အားတက်ကြည်သာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်သာတည်း။ ကိမတ္ထံ- အဘယ်အကျိုးငှာ၊ (ဒါနတော- မှ၊ န နိဝတ္တာမိ- နောက်မဆုတ် မဖဲခွာခဲ့သနည်း၊) သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ အနုပတ္တိယာ- အစဉ်သဖြင့် ရောက်ခြင်းငှာ၊ န နိဝတ္တာမိ-။ **သမ္မောဓိမနုပတ္တိယာတိ- သမ္မောဓိမနုပတ္တိယာဟူသည်ကား၊** သမ္မောဓိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ အနုပတ္တိယာ- အစဉ်ရောက်ခြင်းငှာ၊ အနုပတ္တိယတ္ထံ- အစဉ်ရောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဓိဂန္တံ- ရခြင်းငှာ၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းစန္ဒကုမာရသည်၊ (ဒါပေသိ-၌ စပ်) မဟာဇနေန- များစွာသောလူသည်၊ (ပဝေသိတေ-၌စပ်) ပိတရိ- ဖခမည်းတော်ကို၊ စဏ္ဍာလဂါမံ- ဒွန်းစဏ္ဍားရွာသို့၊ ပဝေသိတေ- ဝင်စေအပ်သည်ရှိသော်၊ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ- ပေးပို့လှူဒါန်းခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ပရိဗ္ဗယံ စ- ရိက္ခာကိုလည်းကောင်း၊ နိဝါသနာနိ စ- အဝတ်အထည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပါရပနာနိ စ- အပေါ်ရုံခြံ့ထည် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါပေသိ- ပေးလှူစေပြီ။ သောပိ- ထိုဖခမည်းတော်သည်လည်း၊ နဂရံ- မြို့ထဲသို့၊ ပဝိသိတံ- ဝင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- ဝင်ခွင့်ကို၊ အလဘန္တော- မရသည်၊ (ဟုတွာ) ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဥယျာနကီဠာဒိအတ္ထံ- ဥယျာဉ်ကစားခြင်းအစရှိသောအကျိုးငှာ၊ ဗဟိဂတေ- မြို့တော်မှ ပြင်ပသို့ သွား(ကြွချီ)သည်ရှိသော်၊ ဥပသင်္ကမတိ- အနီးသို့ ချဉ်းကပ်၏။ ပန- ထိုသို့ ချဉ်းကပ်သော်လည်း၊ ပုတ္တသညာယ- သား ဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ န ဝန္တတိ- မရှိခိုး၊ အဇ္ဈလိကမ္မံ- လက်အုပ်ချီခြင်းအမှုကို၊ န ကရောတိ၊ “သာမိ- အရှင်မင်းကြီး၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ ဇီဝ- သက်တော်ရှင်ပါစေ။” ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ- ဆုတောင်းပြောဆို၏။ ဗောဓိသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ ဒိဋ္ဌဒိဝသေ- (ဖခမည်းတော်ကို) တွေ့မြင်အပ်သော နေ့၌၊ အတိရေကသမ္မာနံ- အလွန်မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကရောတိ၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ-

အသက်၏ အဆုံး၌၊ သပရိသော- ပရိသတ်နှင့်တကွ၊ ဒေဝလောကံ- နတ်ပြည်ကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေပြီ။ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ခဏ္ဍဟာလော- သည်၊ အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) မဟာမာယာ တဒါ ဂေါတမီ ဒေဝီ အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) ရာဟုလမာတာ တဒါ စန္ဒာ ရာဇမီတာ အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) ရာဟုလော တဒါ ဝါသုလော အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ တဒါ သေလာ အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) မဟာကဿပေါ တဒါ သူရော အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တဒါ ဘဒ္ဒသေနော အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တော တဒါ သူရိယကုမာရော အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော တဒါ စန္ဒရာဇာ အဟောသိ။

(၄။ ၆၃။) တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း စန္ဒကုမာရ၏၊ ဣဓာပိ- ဤစန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ ပုတ္တနယေန ယထာရဟံ၊ သေသပါရမိယော- ဒါနပါရမိမှကြွင်းသော ပါရမီတို့ကိုလည်း၊ နိဒ္ဒါရေ- တဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တဒါ- ၌၊ ခဏ္ဍဟာလဿ- ၏၊ ကက္ခဠဗရသဘာဝံ- ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနန္ဒောပိ- သိပါသော်လည်း၊ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ- လျစ်လျူရှု၍၊ ဓမ္မေန- တရားနည်းလမ်း တကျ၊ သမေန- တရားနည်းလမ်းနှင့်အညီ၊ အဋ္ဌဿ- မှုခင်းကို၊ ဝိနိစ္ဆယော- ဆုံးဖြတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အတ္တာနံ- မိမိကို၊ မာရေတုကာမသေဝ- သတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ခဏ္ဍဟာလဿ- ၏၊ တထာ-တူ၊ ယညဝိဓာနံ- ယဇ်အစီအစဉ်ကို၊ ဇာနိတွာပိ- သိပါလျက်လည်း၊ တဿ- ထိုခဏ္ဍဟာလ၏၊ ဥပရိ- အပေါ်၌၊ စိတ္တပ္ပကောပါဘာဝေါ- စိတ်ဆိုးမှု မရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပရိသံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ပိတု- ခမည်းတော်၏၊ သတ္တု- ရန်သူသည်၊ ဘဝိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထောပိ- စွမ်းနိုင်ပါသော် လည်း၊ “မာဒိသဿ နာမ- ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ဘုရားအလောင်းမည်သည်၊ (ငါလိုလူစားက) ဂရူဟိ- အလေးအမြတ်ပြုအပ်သူ ဆရာတို့နှင့်၊ ဝိရောဓော- ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်၊ န ယုတ္တော- မသင့်၊” ဣတိ- သို့၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ပုရိသပသုံ- ယောက်ျား

သားကောင်(အဖြစ်)ကို၊ ကတွာ၊ ဃာတာပေတုကာမဿ - သတ်ခြင်းငှာ
 အလိုရှိသော၊ (သေစေခြင်းငှာ အလိုရှိသော-ဟု သဒ္ဒတ္ထ ပေး) ပိတု-
 ၏၊ အာဏာယံ - အမိန့်အာဏာ၌၊ အဝဋ္ဌာနံ - ရပ်တည်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 ကောသိယာ - အအိမ်ဖြင့်၊ အသိ - သန်လျက် ကို၊ ဂဟေတွာ၊ သီသံ -
 ကို၊ ဆိန္ဒိတုံ - ငှာ၊ ဥပက္ကမန္တေ - လုံ့လပြုသော၊ ပုရောဟိတေ - ပုရောဟိတ်
 အမတ်ကြီး၌၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပိတရိ စ - ၌လည်းကောင်း၊ ပုတ္တေ
 စ - သား၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု စ - အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌
 လည်းကောင်း၊ မေတ္တာဖရဏေန - မေတ္တာဖြန့်သဖြင့်၊ သမစိတ္တတာ -
 တူသောစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟာဇနေ - သည်၊ ပိတရံ -
 ကို၊ မာရေတုံ - သေစေခြင်းငှာ(သတ်ခြင်းငှာ)၊ ဥပက္ကမန္တေ - လုံ့လပြုသည်ရှိ
 သော်၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ ပလိဿဇိတွာ - လည်ဖက်၍၊ တဿ - ထို
 ဖခမည်းတော်အား၊ ဇီဝိတဒါနဉ္စ - အသက်ကို ပေးလှူခြင်းလည်းကောင်း၊
 ဒိဝသေ ဒိဝသေ - နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ ဝေဿန္တရဒါနသဒီသံ - ဝေဿန္တရာမင်း
 ၏ အလှူနှင့်တူသော၊ မဟာဒါနံ - ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော အလှူကြီးကို၊
 ဒဒတောပိ - ပေးလှူပါသော်လည်း၊ ဒါနေန - ဖြင့်၊ အတိတ္တဘာဝေါ -
 မရောင့်ရဲသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟာဇနေန - သည်၊ ဝါ - ပြည်သူ
 လူထုသည်၊ စဏ္ဍာလေသု - ဒွန်းစဏ္ဍားတို့၌၊ ဝါသာပိတဿ - နေစေအပ်
 သော၊ ပိတု - အား၊ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ - ပေးလှူခြင်းနှင့်စပ်ယှဉ်သော ရိက္ခာ
 အဝတ်အထည် စသည်ကို၊ ဒတွာ၊ ပေါသနံ - မွေးမြူခြင်းလည်းကောင်း၊
 မဟာဇနံ - ကို၊ ပုညကိရိယာသု - ပုညကိရိယာဝတ္ထုတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပနံ -
 တည်စေခြင်းလည်း ကောင်း၊ ဣတိ ဇဝမာဒယော - ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊
 ဂုဏာနုဘာဝါ - ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိန်စော် အာနုဘော်တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ -
 ထုတ်ဆောင်ပြဆိုထိုက် ကုန်၏။ ဣတိ - ဤကား စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ
 အပြီးတည်း။

စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၈။ သိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၅၊ ၆၄။) ၅၁။ အဋ္ဌမေ- ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အရိဋ္ဌသုဂ္ဂယေ နဂရေတိ- အရိဋ္ဌသုဂ္ဂယေ
နဂရေဟူသည်ကား၊ အရိဋ္ဌပုရနာမကေ- အရိဋ္ဌပုရအမည်ရှိသော၊ နဂရေ-
မြို့၌။ သိဝိ နာမာသိ ခတ္တိယောတိ- သိဝိ နာမာသိ ခတ္တိယောဟူသည်ကား၊
သိဝီတိ- သိဝိဟူ၍၊ ဂေါတ္ထတော-အနွယ်အားဖြင့်။ ဧဝံ နာမကော- ဤသို့
သိဝိအမည်ရှိသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အဟောသိ။

ကိရ- ချဲ့၊ အတိတေ- ၌၊ သိဝိရဋ္ဌေ- သိဝိတိုင်းနိုင်ငံ၌၊ အရိဋ္ဌပုရ-
နဂရေ- အရိဋ္ဌပုရမြို့၌၊ သိဝိရာဇေ- သိဝိမင်းသည်၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊
ကာရေန္တေ- ပြုစေသည်ရှိသော်၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊
တဿ- ထိုသိဝိမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်လေပြီ၊ “သိဝိကုမာရေ”တိ- “သိဝိကုမာရ”ဟူ၍၊ အဿ- ထို
သား၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ အကံသု- မှည့်ခေါ်သမှု ပြုကြကုန်ပြီ။ သော-
ထိုသိဝိကုမာရသည်၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)
တက္ကသိလံ- တက္ကသိုလ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပေါ-

သင်ယူအပ်ပြီးသော အတတ်ပညာရှိသည်၊ (ဟုတွာ) အာဂန္ဓာ- ပြန်လာ၍၊
 ပိတု- ခမည်းတော်မင်းကြီးအား၊ သိပ္ပံ- အတတ်ပညာကို၊ ဒဿေတွာ-
 ပြ၍၊ ဥပရန္တံ- အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ အပရဘာဂေ-
 နောက်အဖို့၌၊ ပိတု- ခမည်းတော်မင်းကြီး၏၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊
 ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဟုတွာ၊ အဂတိဂမနံ- အဂတိလိုက်စားခြင်းကို၊
 ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ရာဇဓမ္မေ- မင်းကျင့်တရား
 တို့ကို၊ အကောပေတွာ- မပျက်စေမူ၍၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တော-
 ပြုစေလျက်၊ နဂရဿ- မြို့၏၊ စတူသု- လေးပေါက်ကုန်သော၊ ဒွါရေသု-
 တံခါးတို့လည်းကောင်း၊ နဂရမဇ္ဈေ- မြို့အလယ်လည်းကောင်း၊ နိဝေသန-
 ဒွါရေ- နန်းတော်တံခါးလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဆ- ခြောက်ဆောင်ကုန်
 သော၊ ဒါနသာလာယော- အလှူဇရပ်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊
 ဒေဝသိကံ- နေ့တိုင်း၊ ဆသတသဟဿပရိစ္ဆာဂေန- ခြောက်သိန်း စွန့်လှူ
 ခြင်းဖြင့်၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ အဋ္ဌမိ-
 စာတုဒ္ဓသီပန္နရသီသု- ရှစ်ရက်၊ ၁၄-ရက်၊ ၁၅- ရက် ဥပုသ်နေ့တို့၌၊
 သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒါနသာလံ- အလှူဇရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဒါနဂုံ-
 ပေးလှူမှုကို၊ ဩလောကေသိ- ကြည့်ရှုပြီ။ သော- ထိုသိဝိမင်းသည်၊
 ဧကဒါ- တစ်နေ့သောအခါ၌၊ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ- လပြည့်နေ့၌၊ ပါတောဝ-
 စောစောပင်လျှင်၊ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ- စိုက်ထူအပ်သော ထီးဖြူရှိသော၊
 ရာဇပလ္လင်္ကေ- မင်းကြီး၏ ပလ္လင်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ အတ္တနာ-
 မိမိသည်၊ ဒိန္နဒါနံ- ပေးလှူအပ်သော အလှူကို၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်
 သည်ရှိသော်၊ ဗာဟိရဝတ္ထံ- ပြင်ပဝတ္ထုကို၊ အတ္တနာ- သည်၊ အဒိန္နံ နာမ-
 မပေးလှူအပ်သည်မည်သည်ကို၊ အဒိသွာ- မမြင်မူ၍၊ “မေ- ငါသည်၊
 အဇ္ဈတ္တိကဒါနံ- ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ဖြစ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို စွန့်လှူခြင်း
 သည်၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ တောသေတိ ယထာ- နှစ်သက်စေသကဲ့သို့၊ တထာ-
 ထိုအတူ၊ ဗာဟိရကဒါနံ- ပြင်ပဝတ္ထုအလှူသည်၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ န
 တောသေတိ- မနှစ်သက်စေ။ မေ- ငါ၏၊ ဒါနသာလံ- အလှူဇရပ်သို့၊
 ဂတကာလေ- သွားရောက်ပြီးသော အချိန်၌၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်

သော၊ ယာစကော- တောင်းခံသူသည်၊ ဗာဟိရဝတ္ထံ- ပြင်ပဝတ္ထုကို၊
 အယာစိတ္တာ- မတောင်းခံမှု၍၊ အဇ္ဈတ္တိကမေဝ- ကိုယ်တွင်း၌ဖြစ်သော
 ဝတ္ထုကိုသာလျှင်၊ ယာစေယျ- တောင်းခံပါမူ၊ အဟော ဝတ- ခြော်...
 ကောင်းလေစွ၊ ဟိ- မှန်၏၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော အလှူခံသည်၊
 မေ- ငါ၏၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ဓံသံ ဝါ- အသားကိုသော်လည်းကောင်း၊
 လောဟိတံ ဝါ- သွေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ သီသံ ဝါ- ဦးခေါင်းကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ ဟဒယဓံသံ ဝါ- နှလုံးသားကို သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခီနိ
 ဝါ- မျက်လုံးတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပမုသရီရံ ဝါ- ကိုယ်ထက်ဝက်ကို
 သော်လည်းကောင်း၊ သကလမေဝ ဝါ- တစ်ကိုယ်လုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊
 အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ဒါသဘာဝေန- ကျွန်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
 သစေ ယာစေယျ- အကယ်၍ တောင်းခံငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့
 တောင်းခံသည်ရှိသော်၊) တံ တဒေဝ- ထိုထိုတောင်းခံသော ပစ္စည်းကိုသာ
 လျှင်၊ အဿ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဓိပ္ပာယ်- အလိုကို၊ ပူရေန္တော-
 ပြည့်စေလျက်၊ ဒါတုံ- ပေးလှူခြင်းငှာ၊ သက္ကောမိ- စွမ်းနိုင်၏။” ဣတိ၊
 စိန္တေသိ။ ပါဠိယံ ပန- ပါဠိတော်၌ကား၊ အက္ခီနံ ဧဝံ- မျက်လုံးတို့၏သာ
 လျှင်၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ အာဂတော- လာ၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊
 “နိသဇ္ဇ ပါသာဒဝရေ ။ပ။ ဒဒေယျံ အဝိကမ္ပိတော”တိ- “နိသဇ္ဇ
 ပါသာဒဝရေ ။ပ။ ဒဒေယျံ အဝိကမ္ပိတော”ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက် ။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပါသာဒဝရေ-
 မြတ်သောပြာသာဒ်၌၊ နိသဇ္ဇ- ထိုင်၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံခဲ့ပြီ။

၂၅။ မေ- ငါသည်၊ ယံကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ မာနသံ- လူ၌
 ဖြစ်သော၊ အဒိန္နံ- မပေးလှူအပ်သော၊ ဒါနံ- အလှူဒါနသည်၊ န
 ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ ယော- အကြင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓံ- ငါကို၊
 စက္ခုပိ- မျက်စိကိုသော်လည်း၊ ယာစေယျ- တောင်းခံငြားအံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ- ဤသို့ တောင်းခံလာသည်ရှိသော်၊) (အဟံ) အဝိကမ္ပိတော-
 တုန်လှုပ်မှုမရှိဘဲ၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူနိုင်ပါ၏။

(၄။ ၆၅။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊ မာနသံ ဒါနန္တိ- မာနသံ ဒါနံ^၁ ဟူသည်ကား၊ ပကတိမနုဿေဟိ- ပကတိလူသားတို့သည်၊ ဒါတဗ္ဗဒါနံ- ပေးလှူအပ်သော ဒါနဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော၊ အန္တပါနာဒိ- ထမင်း အဖျော်အစရှိသည်တည်း။ ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဥဠာရေ- မွန်မြတ်သော၊ ဒါနဇ္ဈာသယေ- လှူဒါန်းခြင်း၌ အလိုဆန္ဒသည်၊ ဥပ္ပန္နေ- ဖြစ်ပေါ်သည်ရှိသော်၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်း၏၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ- ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်နေရာသည်၊ ဥဏှာကာရံ- ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြုပြီ။ သော- ထိုသိကြားမင်းသည်၊ တဿ- ထိုပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်နေရာပူခြင်း၏၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ဗောဓိသတ္တဿ-၏၊ အဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “သိဝိရာဇာ- သိဝိမင်းသည်၊ (စိန္တေသိ-၌စပ်) အဇ္ဇ- ယနေ့၊ သမ္ပတ္တယာစကာ- ရောက်ရှိလာကြသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ စက္ခုနိ- မျက်စိတို့ကို၊ စေ ယာစန္တိ- အကယ်၍ တောင်းကုန်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု- ဤသို့ တောင်းကုန်သည်ရှိသော်၊) (အဟံ) စက္ခုနိ- မျက်စိတို့ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- ထုတ်၍၊ နေသံ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူပေအံ့၊ ဣတိ စိန္တေသိ။” ဣတိ၊ သက္ကော-သည်၊ ဒေဝပရိသာယ- နတ်ပရိသတ်အား၊ ဝတွာ-ပြောဆို၍၊ “သော- ထိုသိဝိမင်းသည်၊ တံ-ထို မျက်စိကို၊ ဒါတံ- ပေးလှူခြင်းငှာ၊ သက္ခိဿတိ န ခေါ-စွမ်းနိုင်လေသလော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ နော သက္ခိဿတိ န ခေါ- မစွမ်းနိုင်လေသလော၊ ဣတိ- သို့၊ နံ- ထိုသိဝိမင်းကို၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဝိမံသိဿာမိ- စုံစမ်းဦးအံ့” ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ သောဠာသဟိ- ၁၆ လုံးကုန်သော၊ ဂန္ဓောဒကဃဋ္ဌေဟိ- နံ့သာရေအိုးတို့ဖြင့်၊ နှတွာ-

၁။ ဒါနံ။ ။ ဒါနသည် စေတနာဒါန၊ ဝတ္ထုဒါန၊ အလောဘဒါနဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဝတ္ထုဒါနကို ဖွင့်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအလို ဒါနံ-ကို “ဒီယတေတိ ဒါနံ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဒေယျဓမ္မ လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို အရကောက်ပါ။ ဘုရားအလောင်းတော် သိဝိမင်းသည် ဒါနစေတနာ ထုထည်ကြီးမားစွာဖြင့် ဗာဟိရဒါန ဝတ္ထု အမျိုးမျိုးကို လှူဒါန်းခဲ့ပုံကို စဉ်းစားဆင်ခြင်သည် ဟူလို။

ရေးချိုးပြီး၍၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ- အလုံးစုံသောတန်ဆာတို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍိတေ-
တန်ဆာဆင်အပ်ပြီးသော၊ အလင်္ကာတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတေ- တန်ဆာဆင်
အပ်ပြီးသော ဆင်ကျောက်ကုန်းမြတ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊ ဗောဓိသတ္တေ-
သည်၊ ဒါနဂ္ဂေ-အလှူမင်္ဂလာရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တေ- သွားနေသည်ရှိသော်၊
ဇရာဇိဏ္ဏော- ဇရာတရားဖြင့် အိုမင်းရင့်ရော်နေသော၊ အန္တုပ္ပါဟ္မဏော
ဝိယ- မျက်မမြင်ပုဏ္ဏားကဲ့သို့၊ ဟုတွာ၊ တဿ- ထိုသိဝိမင်း၏၊ စက္ခုပထေ-
မျက်စိလမ်းကြောင်းပေါ်၌၊ (မြင်ကွင်းအရပ်၌) ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဥန္တု-
တပွဒေသေ- မြင့်မောက်သော(ကုန်းကမူ)အရပ်၌၊ ဥဘော- နှစ်ဖက်ကုန်
သော၊ ဟတ္ထေ- လက်တို့ကို၊ ပဿာရေတွာ- ဆန့်တန်း၍၊ ရာဇာနံ- မင်းကို
ဇယာပေတွာ- အောင်မြင်စေကြောင်း ဆုတောင်းကြွေးကျော်၍၊ ဌိတော-
ရပ်လျက်၊ ဗောဓိသတ္တေန- သည်၊ တဒဘိမုခံ- ထိုပုဏ္ဏားအိုထံသို့ ရှေးရှု၊
ဝါရဏံ- စီးတော်ဆင်ကို၊ ပေသေတွာ- မောင်းနှင်စေ၍၊ “ဗြာဟ္မဏ-
ပုဏ္ဏား၊ (တံ) ကိ- အဘယ်ကို၊ ဣစ္ဆသိ- အလိုရှိသနည်း၊ ” ဣတိ၊
ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ “တဝ- သင်မင်းကြီး၏၊ ဒါနဇ္ဈာသယံ-
လှူဒါန်းမှု၌အလိုဆန္ဒကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ သမုဂ္ဂတေန-ကောင်းစွာ ကျော်
ကြား ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကိတ္တိဃောသေန- ကျော်စောသံဖြင့်၊ သကလ-
လောကသန္နိဝါသော- အတူတကွ နေထိုင်ကြသော အလုံးစုံသော သတ္တ
လောကသည်၊ ဝါ- အတူတကွနေထိုင်ရာဖြစ်သော အလုံးစုံသော ဩကာသ
လောကသည်၊ နိရန္တရံ- အကြားမရှိ၊ ဖုဋ္ဌော- ပြန့်နှံ့နေ၏။ အဟဉ္စ-
ငါသည်လည်း၊ အန္ဓော- ကန်းနေပါ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တံ- သင်
မင်းကြီးကို၊ ယာစာမိ- တောင်းပါ၏၊ ” ဣတိ၊ ဥပစာရဝသန- (မျက်စိကို
အလှူခံကြောင်းသိစေသော)နီးစပ်သော ‘ဥပစာ’စကား၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကံ-
တစ်လုံးသော၊ စက္ခု- မျက်စိကို၊ ယာစိ- တောင်ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊
“မမ သင်္ကပ္ပမညာယ ။ပ။ တွမ္မိ ဧကေန ယာပယာ”တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၅၃။ ဒေဝါနံ- နတ်တို့ကို၊ ဣဿရော- အစိုးရသော၊
သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ မမ- ငါ၏၊ သင်္ကပ္ပံ- အကြံကို၊
အညာယ- သိ၍၊ ဒေဝပရိသာယ- နတ်ပရိသတ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေ

လျက်၊ ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ အဗြဝိ- ဆိုလေပြီ။

၅၄။ မဟိဒ္ဓိကော- ကြီးသော တန်ခိုးရှိသော၊ သော သိဝိရာဇာ- ထို သိဝိမင်းသည်၊ ပါသာဒဝရေ- မြတ်သောပြာသာဒ်၌၊ နိသဇ္ဇ- ထိုင်၍၊ ဝိဝိဓံ- အထူးထူးအပြားပြား များသော၊ ဒါနံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ စိန္တေန္တော- ကြံစည်သည်ရှိသော်၊ အဒေယျံ- မပေးလှူနိုင်သော လှူဖွယ် ပစ္စည်းကို၊ န ပဿတိ- မတွေ့မြင်။

ပရိသတ်/
ပရိတ်သတ်?

၅၅။ ဧတံ- (အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကိုသော်လည်း အပေးလှူနိုင်သည်ကို မတွေ့ မြင်သော) ထိုသိဝိမင်း၏ အကြံသည်၊ တထံ န- မှန်လေသလော၊ (ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊) ဝိတထံ န- မမှန်လေသလော၊ ဟန္တုယဓု၊ တံ- ထိုသိဝိမင်း၏၊ တံ မနံ- ထိုစိတ်(အလို)ကို၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဇာနာမိ- သိအံ၊ (တာဝ- ထိုမျှလောက်၊) မဟုတ္တံ- တစ်မဟုတ်မျှ(ခေတ္တမျှ)၊ အာဂမေယျာထ- ဆိုင်ငုံကြပါကုန်။ (ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ မဗြဝိ- ပြန်စပ်)

၅၆။ (သက္ကော- သည်၊) ပလိတသိရော- ဆံပင်ဖြူသော ဦးခေါင်းရှိသည်၊ ဝလိဂတ္ထော- အရေတွန့်သော ကိုယ်ရှိသည်၊ ဇရာတုရော- အိုနာဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းခံရသည်၊ အန္တဝဇ္ဇော- သူကန်းအသွင်ရှိသည်၊ ဟုတွာန ဧဝ- ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ပဝေဓမာနော- တုန်တုန်ရီရီ၊ ရာဇာနံ- သိဝိမင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်လေပြီ။

၅၇။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သော- မျက်မမြင် သူအိုအသွင်ရှိသော ထို သိကြားမင်းသည်၊ ဝါမံ- လက်ဝဲဖြစ်သော၊ ဗဟံ စ- လက်မောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏဗဟံ စ= ဒက္ခိဏဗဟံ စ- လက်ယာလက်မောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဂ္ဂဟေတွာ- မြှောက်၍၊ သိရသ္မိ- ဦးခေါင်း၌၊ အဉ္ဇလီ- လက်အုပ်ကို၊ ကတွာန- ပြု၍၊ ဣဒံ ဝစနံ- ကို၊ အဗြဝိ- လျှောက်ဆို၏။

၅၈။ ရဋ္ဌဝမုန- တိုင်းနိုင်ငံကို တိုးတက်စေသော၊ ဓမ္မိက-တရားစောင့်သော၊ မဟာရာဇ- မင်းကြီး၊ တံ- အရှင်မင်းကြီးကို၊ ယာစာမိ- တောင်းပန်ပါ၏၊ တဝ- အရှင်မင်းကြီး၏၊ ဒါနရတာ- အလှူ၌ ဓမ္မ

လျော်သော၊ ကိတ္တိ- ကျော်စောသံသည်။ ဒေဝမာနုသေ- နတ်၊ လူ၌၊
ဥဂ္ဂတာ- ပျံ့နှံ့လျက်ရှိ၏။

၅၉။ မမ- ကျွန်ုပ်၏၊ (နယနာ- ဌိစပ်) နေတ္တာ- အတ္တဘောကို
ဆောင်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဥဘောပိ- နှစ်လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
နယနာ- မျက်စိတို့သည်၊ အန္ဓာ- ကန်းကုန်၏၊ ဥပဟတာ၊ ပျက်စီးကုန်
၏၊ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊) မေ- ကျွန်ုပ်အား၊ ဧကံ- တစ်လုံးသော၊
နယနံ- မျက်စိကို၊ ဒေဟိ- လှူပါလော့၊ တွမ္ပိ- အရှင်မင်းကြီးသည်
လည်း၊ ဧကေန- တစ်လုံးသော၊ (နယနေန- မျက်စိဖြင့်၊) ယာပယ-
မျှတတော်မူပါ။ (ဣတိ ဣဒံ ဝစန မဗြဝိ- ပြန်စပ်)

(၄။ ၆၆။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊ စိန္တေန္တော ဝိဝိဓံ ဒါနန္တိ-
စိန္တေန္တော ဝိဝိဓံ ဒါနံ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူ
အပ်ပြီးသော၊ ဝိဝိဓံ- အထူးထူးအပြားပြားများသော၊ ဒါနံ-ပေးလှူခြင်းကို၊
စိန္တေန္တော- ကြံစည်လတ်သော်၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ဝါ-
တစ်နည်းကား၊ အတ္တနာ- သည်၊ ဒိန္နံ- သော၊ ဝိဝိဓံ- သော၊ ဗာဟိရံ-
ခန္ဓာကိုယ်မှ ပြင်ပဖြစ်သော၊ ဒေယျဓမ္မံ- ပေးလှူအပ်သော သဘောရှိသော၊
ဒါနံ- ဒါနဝတ္ထုကို၊ စိန္တေန္တော- သော်။ အဒေယျံ သော န ပဿတိတံ-
အဒေယျံ သော နပဿတိ' ဟူသည်ကား၊ ဗာဟိရံ ဝိယ- ဗာဟိရဝတ္ထုပစ္စည်း
ကိုကဲ့သို့၊ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုမှ- ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းရှိ အဇ္ဈတ္တိကသတ္တုကိုသော်
လည်း၊ အဒေယျံ- မပေးနိုင်သည်ကို၊ ဒါတံ- ပေးလှူခြင်းငှာ၊ အသက္ကု-
ဏေယျံ- မစွမ်းနိုင်သည်ကို၊ န ပဿတိ- မမြင်။ “စက္ခုနိပိ- မျက်စိတို့

၁။ အဒေယျံ သော န ပဿတိ။ ။ ထိုသို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်သည့်အခါ ခန္ဓာပြင်ပ
ဗာဟိရဝတ္ထုကို မဆိုထားဘိ ခန္ဓာအတွင်းရှိ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကိုသော်လည်း မလှူဒါန်းနိုင်
သည်ကို မတွေ့ရှိရ။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် အလိုရှိသည့် တွင်း၊ ပ ပစ္စည်းမှန်သမျှကို လှူ
ဒါန်းနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် “မျက်စိတို့ကိုပင် ထုတ်၍ လှူဒါန်းပေအံ့”
ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤ၌ “အဒေယျံ- မပေးလှူခဲ့ဖူးသည်ကို”
ဟု ဘာသာပြန်ဆိုကြသည်။ ဤဘာသာပြန်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ယူပါက “ဘုရား
အလောင်းတော် သိဝိမင်း မိမိ၏ ဒါနကို တွေးဆထင်မြင် ဆင်ခြင်သည့်အခါ တွင်း၊

ကိုသော်လည်း၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေတွာ- ထုတ်၍၊ ဒဿာမိ- လှူပေးအံ့။” ဣတိ စိန္တေသိ၊ ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

တထံ န ဝိတထံ နေတန္တိ- တထံ န ဝိတထံ နေတံဟူသည်ကား၊ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုနောပိ- ကိုယ်တွင်း၌ဖြစ်သော ဝတ္ထု၏သော်လည်း၊ အဒေယျဿ- မပေးလှူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ အဒဿနံ- မမြင်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဒေယျဘာဝေနော- ပေးလှူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဒဿနံ- မြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ စိန္တနံ- ဤကြံခြင်းသည်၊ သစ္စံ န ခေါ- မှန်လေသလော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ အသစ္စံ န ခေါ- မမှန်လေ သလော၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ သော တဒါ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ဝါမံ ဒက္ခိဏဗဟု စာတိ- ဟူသည်ကား၊ ဝါမဗဟု- လက်ဝဲလက်မောင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏဗဟု- လက်ယာလက်မောင်းကိုလည်းကောင်း၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပဂ္ဂဟေတွာ- မြှောက်၍၊ ဥဘော- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဗဟု- လက်မောင်းတို့ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်ချီ၍၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ရဋ္ဌဝဗုဓာတိ- ရဋ္ဌဝဗုဓ်ဟူသည်ကား၊ ရဋ္ဌဝဗုဓ်ကရ-

ပ ပစ္စည်းမှန်သမျှ မလှူဖူးသည် မရှိ၊ အားလုံး လှူဖူးသည်ချည်းဖြစ်သည်”ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ မျက်စိကိုပင် အလှူခံပါက လှူဒါန်းမည်ဟု အကြံဖြစ်သည့် အချိန်တွင် ဗာဟိရဝတ္ထု အတော်စုံစုံ လှူဒါန်းပြီးဖြစ်သော်လည်း အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကိုမူ လှူဒါန်းပြီးဖြစ်ကြောင်း မတွေ့ရှိရပါ။ ထို့ကြောင့် “အဒေယျံ န ပဿတိ= မပေးလှူခဲ့ ဖူးသည်ကို မတွေ့မြင်ရ”ဟူသော ဘာသာပြန်ဆိုချက်အစား “မပေးလှူနိုင်သည်ကို မတွေ့မြင်ရ”ဟု ဘာသာပြန်ဆိုသင့်သည်။ သို့မှသာ အဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့်လည်း ကိုက်ညီ၊ သဒ္ဓါကျမ်းအဆိုနှင့်လည်း လျော်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ အဒေယျံကို “ဒါတု အသက္ကုဏေယျံ”ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဒေယျံ၌ န+✓ဒါ+ဏျ ဖြစ်၍ ယင်းကိစ္စ ဏျပစ္စည်းသည် သက္ကတ္တဇောတက ဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာဆရာ သိစေပါသည်။ ရူပသိဒ္ဓိ၌လည်း “သကမ္မကေဟိ ကမ္မတ္ထေ၊ အရဟသက္ကတ္တဒီပကာ”ဟု သကမ္မကဓာတ်နောင် ကံအနက်၌ သက်ကြသော ကိစ္စ ပစ္စည်းများ အရဟအနက်၊ သက္ကအနက်ကို ထွန်းပြကြောင်း မိန့်ဆိုပါသည်။ ဤ အဖွင့်များနှင့်အညီ “အဒေယျံ- ပေးလှူခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည်ကို (မပေးလှူနိုင်သည် ကို)၊ န ပဿတိ- မတွေ့မြင်”ဟူ၍သာ ဘာသာပြန်ဆိုသင့်ပါသည်။

တိုင်းနိုင်ငံကြီးပွားတိုးတတ်အောင်ပြုတတ်သော။ တွမ္ပိ ဧကေန ယာပယာတိ-
 ကား၊ ဧကေန- တစ်လုံးသော၊ စက္ခုနာ- မျက်စိဖြင့်၊ သမဝိသမံ- ညီညွတ်၊
 မညီညွတ်သည်ကို၊ ပဿန္တော- ကြည့်လျက်၊ သကံ- မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊
 အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောကို၊ တံ- သည်၊ ယာပေဟိ- မျှတော်မူပါ။ အဟမ္ပိ-
 ကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ဘဝတော- အရှင်မင်းကြီးထံမှ၊ လဒ္ဓေန- ရအပ်သော၊
 ဧကေန- တစ်လုံးသော၊ (စက္ခုနာ- ဖြင့်) ယာပေမိ- မျှတပါမည်။ ဣတိ-
 ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-
 ကြားရ၍၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်။ တုဋ္ဌမာနသော-
 နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ- ၍) “ဣဒါနေဝ- ယခုနေ့၌ပင်၊ အဟံ-
 ငါသည်၊ ပါသာဒေ- ပြာသာဒ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ ဧဝံ- သို့၊
 စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ အာဂတော- လာခဲ့၏။ အယဉ္ဇ- ဤပုဏ္ဏားအိုသည်လည်း၊
 မေ-၏။ စိတ္တံ- ကို၊ ဥတွာ ဝိယ- သိသကဲ့သို့၊ စက္ခု- မျက်စိကို၊ ယာစတိ-
 တောင်း၏။ မေ- အား၊ လာဘာ- မျက်စိကိုလှူခွင့်ရခြင်းသည်၊ အဟော
 ဝတ- ဪ... ကောင်းလေစွတကား။ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မေ- ၏။
 မနောရထော- စိတ်အလိုသည်၊ မတ္ထကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ-
 ရောက်ရလတ္တံ့။ အဒိန္နပုဗ္ဗံ- ရှေး၌ မလှူဖူးသော၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဝတ-
 စင်စစ်၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူရပေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ ဥဿာဟဇာတော-
 ဖြစ်သော လုံ့လရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ၊ တမတ္တံ- ထိုအကြောင်းကို၊
 ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြတော်မူလိုသော၊ သတ္တာ- သည်၊ “တဿာဟံ
 ဝစနံ ။ပ။ ယာစကေ”တိ- “တဿာဟံ ဝစနံ ။ပ။ ယာစကေ”ဟူ၍
 အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာအနက် ။ ။ ၆၀။ (သာရိပုတ္တ- ရာ၊) အဟံ- သည်၊ တဿ-
 ထိုပုဏ္ဏားအို၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ ဟဋ္ဌော- ရွှင်လန်း
 သော စိတ်ရှိသည်၊ သံဝိဂ္ဂမာနသော- ထိတ်လန့် ‘သံဝေဂ’ ရသော
 စိတ်ရှိသည်၊ ဝေဒဇာတော- ဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊
 (ဟုတ္တာ- ၍) ကတဉ္ဇလီ- လက်အုပ်ချီလျက်၊ ဣဒံ ဝစနံ- ကို၊
 အဗြဝိ- ဆိုလေပြီ။

၆၁။ (ယာစက- အို ပုဏ္ဏား၊) ဣဒါနိ- ဤယခုအခါ၌၊ အဟံ- သည်၊ ပါသာဒတော- ပြာသာဒ်ထက်မှ၊ စိန္တယိတွာန- ကြံစည်ခဲ့၍၊ ဣဓ- ဤအလှူဇရပ်သို့၊ အာဂတော- ရောက်ရှိလာခဲ့၏၊ တံ- သည်၊ မမ- ၏၊ စိတ္တံ- စိတ်အကြံကို၊ အညာယ- သိ၍၊ နေတ္တံ- မျက်စိကို၊ ယာစိတံ- တောင်းခြင်းငှာ၊ အာဂတော- ရောက်ရှိလာလေ၏။

၆၂။ မေ- ၏၊ မာနသံ- စိတ်၌ဖြစ်သော ဒါနဇ္ဈာသယသည်၊ အဟော သိဒ္ဓံ- ဪ ပြီးမြောက်လေစွတကား၊ သင်္ကပ္ပေါ- စိတ်အကြံ အစည်သည်၊ အဟော ပရိပူရိတော- ဪ ပြည့်စုံလေစွတကား၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ (အဟံ- သည်၊) ယာစကေ- တောင်းခံလာသူပုဏ္ဏားအို၌၊ ဝါ- အား၊ အဒိန္နပုဗ္ဗံ- ရှေးကမလှူဖူးသော၊ ဒါနဝရံ- မြတ်သော အလှူကို၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူရပေတော့အံ့။ (ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ- ကို၊ အဗြုဿိ- ပြန်စပ်)

(၄။ ၆၇။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားတို့၌၊ တဿာတိ- ကား၊ ဗြာဟ္မဏရူပဓရဿ- ပုဏ္ဏားအိုး၏ အသွင်ကိုဆောင်သော၊ တဿ သက္ကဿ- ထိုသိကြားမင်း၏။ ဟဇ္ဈောတိ- ကား၊ တုဋ္ဌော- နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်။ သံဝိဂ္ဂမာနသောတိ- ကား၊ မမ- ၏၊ စိတ္တံ- စိတ်အကြံကို၊ ဇာနိတွာ ဝိယ- သိသကဲ့သို့၊ ဣမိနာ ဗြာဟ္မဏေန- သည်၊ စက္ခု- ကို၊ ယာစိတံ- တောင်းအပ်ပြီ။ ဧတ္ထကံ ကာလံ- ဤမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဧဝံ- သို့၊ အစိန္တေတွာ- မကြံစည်မူ၍၊ (အဟံ- သည်၊) ပမဇ္ဇိတော- မေ့လျော့နေသည်၊ ဝတ-စင်စစ်၊ အမှီ- ၏။ ဣတိ- သို့၊ သံဝိဂ္ဂစိတ္တော- ထိတ်လန့်သော ‘သံဝေဂ’ စိတ်ရှိသည်။ ဝေဒဇာတောတိ- ကား၊ ဇာတပီတိပါမောဇ္ဇော- ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသည်။ အဗြုဿိ- ကား၊ အဘာသိ- ဆိုပြီ။ မာနသန္တိ- ကား၊ မနသိ- ၌၊ ဘဝံ- တည်း၊ မာနသံ- စိတ်၌ဖြစ်သည်၊ ဒါနဇ္ဈာသယော- လှူဒါန်းလို သော အလိုဆန္ဒတည်း။ “စက္ခု- ကို၊ ဒဿာမိ- အံ့။” ဣတိ- သို့၊ ဥပ္ပန္နဒါနဇ္ဈာသယော- ဖြစ်သော လှူဒါန်းလိုမှု အလိုဆန္ဒတည်း။ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- မာနသံပုဒ်၏ အနက်တည်း၊ သင်္ကပ္ပေါတိ- ကား၊

မနောရထော- စိတ်အလိုဆန္ဒသည်။ ပရိပူရိတောတိ- ကား၊ ပရိပုဏ္ဏော- ပြည့်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၍၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊ ကိ- စိန္တေသိ- ကား၊ “အယံ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ မမ- ဧ၊ စိတ္တာစာရံ- စိတ်၏လှည့်လည်ကျက်စားမှုကို၊ ဥတွာ ဝိယ- သို့၊ ဒုစ္စန္ဒ- စွန့်လှူနိုင်ခဲ့သော၊ စက္ခုပိ- မျက်စိကိုသော်လည်း၊ မ- ကို၊ ယာစတိ- တောင်းခံလာ၏၊ ကာယစိ ဒေဝတာယ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော နတ်သည်၊ အနုသိဋ္ဌော- သွန်သင်ညွှန်ပြ ဆုံးမအပ်သည်၊ သိယာ န ခေါ- ဖြစ်လေသလော။ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ န- ထိုပုဏ္ဏားအိုကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ- မေးဦးအံ့၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ၍၊ တံ ဗြာဟ္မဏံ- ကို၊ ပုစ္ဆိ- ဧ၊ တေန- ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဇာတကဒေသနာယံ- ဌ၊ “ကေနာနုသိဋ္ဌော ။ပ။ ဒုစ္စန္ဒ”န္တိ- ကေနာနုသိဋ္ဌော ။ပ။ ဒုစ္စန္ဒ”ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူ၏။

ဂါထာအနက်။ ။ ဝနိဗ္ဗက- အိုယာစကာပုဏ္ဏား၊ ကေန- အဘယ်သူ သည်၊ အနုသိဋ္ဌော- သွန်သင်ဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ- တိုက်တွန်းအပ် သည် ဖြစ်၍၊ (တွံ- သည်၊) ဣဓ- ဤငါ၏အထံသို့၊ စက္ခုပထာနိ- မြင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော မျက်စိတို့ကို၊ ယာစိတုံ- တောင်းခံခြင်း ငှာ၊ အာဂတော- ရောက်လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊ ပုရိသေန- ယောက်ျားသည်၊ ယံ နေတ္တံ- အကြင်မျက်စိကို၊ ဒုစ္စန္ဒ- ခဲယဉ်းသဖြင့် စွန့်လှူအပ်၏ဟူ၍၊ ဝါ- စွန့်လှူနိုင်ခဲ့၏ဟူ၍၊ ပဏ္ဍိတာ- ပညာရှိတို့ သည်၊ အာဟ- ဆိုကြကုန်ပြီ၊ သုဒုစ္စန္ဒ- အလွန်စွန့်လှူနိုင်ခဲ့သော၊

၁။ သိယာ န ခေါ ကာယစိ ဒေဝတာယ အနုသိဋ္ဌော ဘဝိဿတိ။ ။ ဤဝါ ကျဉ်း သိယာ ကြိယာ ပါရှိပြီး ဖြစ်၍ လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ် နေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဝိဿတိ ကြိယာ ပိုနေဟန်ရှိသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း ဘဝိဿတိ ကြိယာ မပါရှိပေ။

တစ်နည်း- သိယာကို အဗျယပုဒ်(နိပါတ်) ကြံ၍ “ယာ ကာစိ- သော၊ ဒေဝတာယ- သည်၊ သိယာ- ရံခါ၊ အနုသိဋ္ဌော- သည်၊ ဘဝိဿတိ န ခေါ- ဖြစ် လတ္တံ့လေလော”ဟုလည်း အနက် သမ္မန်ရာ၏။

ဥတ္တမင်္ဂ- မြတ်သောအင်္ဂါဖြစ်သော၊ (တံ နေတ္တံ- ကို၊ တံ- သည်၊)
ယာစသိ- တောင်းခံဘိ၏။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ- ဤ၊ ဗြာဟ္မဏရူပဓရော- သော၊
သက္ကော- သည်၊ “ယမာဟု ဒေဝေသု ။ပ။ ဒုစ္စဇ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ-
ပြောဆိုပြီ။

ဂါထာတို့အနက်။ ။ (မဟာရာဇ- ကြီး၊) ဒေဝေသု- နတ်တို့၌၊ ယံ-
အကြင်သိကြားမင်းကို၊ သုဇ္ဈတီတိ- တိဟူ၍၊ ဝါ- သုဇာနတ်သွီး၏
လင်ဟူ၍၊ အာဟု- ဆိုကြကုန်၏၊ မနုဿလောကေ- လူ့ပြည်၌၊
မဃဝါတိ- မဃဝဟူ၍၊ နံ- ထိုသိကြားမင်းကို၊ အာဟု- ၏၊ တေန-
ထိုသိကြားမင်းသည်၊ အနုသိဋ္ဌော- သွန်းသင်ဆုံးအပ်သော၊ ဝနိဗ္ဗကော-
တောင်းခံလာသူဖြစ်သော၊ (အဟံ- သည်၊) စက္ခုပထာနိ- မြင်ခြင်း၏
အကြောင်း ဖြစ်သော မျက်စိတို့ကို၊ ယာစိတံ- တောင်းခြင်းငှာ၊ ဣဓ-
ဤနေရာသို့၊ အာဂတော- လာသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏။

(မဟာရာဇ- ကြီး၊) ဝနိဗ္ဗတော- တောင်းခံလာသူဖြစ်သော၊ မယံ-
အား၊ ဝနိ- တောင်းခံအပ်သော၊ အနုတ္တရံ- အတူမရှိမြတ်သောမျက်စိကို၊
ဒဒါဟိ- ပေးလှူလော့၊ ယာစိတော- တောင်းအပ်သော၊ (တံ- သင်
မင်းကြီးသည်၊) တေ စက္ခုပထာနိ- မြင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော
ထိုမျက်စိတို့ကို၊ မေ- ကျွန်အား၊ ဒဒါဟိ- လော့၊ ပုရိသေန- ယောက်ျား
သည်၊ ယံ နေတ္တံ- အကြင်မျက်စိကို၊ ဒုစ္စဇံ- ဟူ၍၊ ဝါ- ဤ၊ (ပဏ္ဍိတာ-
တို့သည်၊) အာဟု- ပြီ။ စက္ခုပထံ- မြင်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော၊
အနုတ္တရံ- အတူမရှိသော၊ (တံ နေတ္တံ- ကို၊) မေ- အား၊ ဒဒါဟိ-
လော့။

မဟာသက္ကော- သည်၊ “ယေန အတ္ထေန ။ ပ ။ သမိဇ္ဈတူ”တိ-
“ယေန အတ္ထေန ။ပ။ သမိဇ္ဈတူ”ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်။

ဂါထာတို့၏အနက် ။ ။ ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ ယံ အတ္ထံ- အကြင်
အကျိုးကို၊ အဘိပတ္တယံ အဘိပတ္တယန္တော- တောင့်တသည်ဖြစ်၍၊

ယေန အတ္ထေန - အကြင်အကျိုးဖြင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ (ယာစကော-
သည်။) အာဂစ္ဆိ- ရောက်လာပြီ၊ တေ- နါ၊ တေ သင်္ကပ္ပါ- ထိုအကြံ
အစည်တို့သည်၊ တဿ အတ္ထဿ- ထိုအကျိုးအတွက်၊ ဣဇ္ဈန္တု- ပြည့်
စေကုန်သတည်း။ (တွံ-သည်။) စက္ခုနိ- တို့ကို၊ လဘ- ရစေလော့။

အဟံ- သည်၊ ဧကံ- တစ်လုံးသောမျက်စိကို၊ ဝါ- မျက်စိတစ်ဖက်
ကို၊ ယာစမာနဿ- တောင်းခံလာသော၊ တေ- အား၊ ဥဘယာနိ-
နှစ်လုံး ကုန်သော မျက်စိတို့ကို၊ ဒဒါမိ- ပေးအံ့၊ စက္ခုမာ- မျက်စိရှိသော၊
သ သော တွံ- ထိုသင်သည်၊ ဇနဿ- လူအပေါင်းသည်၊ ပေက္ခတော-
ကြည့်ရှုနေစဉ်၊ ဂစ္ဆ- သွားချေ၊ တွံ- သည်၊ ယံ- အကြင်မျက်စိကို၊
ဣစ္ဆသေ- အလိုရှိ၏၊ တံ- ထိုအလိုရှိသော မျက်စိသည်၊ တေ-
အား၊ သမိဇ္ဈတု- ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

(၄။ ၆၈။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်တို့၌၊ ဝနိဗ္ဗကာတိ- သည်
ကား၊ တံ- ထိုပုဏ္ဏားအိုကို၊ အာလပတိ- ခေါ်၏။ စက္ခုပထာနီတိ-^၁
သည်ကား၊ ဒဿနဿ- မြင်ခြင်း၏၊ ပထဘာဝတော- လမ်းကြောင်း၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခုနမေဝ- မျက်စိတို့၏သာလျှင်၊ ဧတံ နာမံ-
ဤအမည်သည်၊ ဟောတိ- ၏။ ယမာဟူတိ- ကား၊ ယံ- အကြင်မျက်စိကို၊
လောကေ- ၌၊ ဒုစ္စဇန္တိ- ခဲယဉ်းသဖြင့် စွန့်လှူအပ်၏ဟူ၍၊ ဝါ- စွန့်လှူ
နိုင်ခဲ၏ဟူ၍၊ ကထေန္တိ- ပြောဟောကြကုန်၏။ ဝနိဗ္ဗတောတိ- ကား၊
ယာစန္တဿ- တောင်းခံလာသော၊ (မယံ ၌ စပ်) ဝနိန္တိ- ကား၊ ယာစနံ-
တောင်းခံခြင်းတည်း။ တေ တေတိ- ကား၊ တေ တဝ- ၏၊ တဿ

၁။ စက္ခုပထာနီ။ ။ စက္ခုပထာနီပုဒ်ကို စက္ခုနံ ပထာနီ စက္ခုပထာနီဟု ဆဋ္ဌိတပျူရိသ်
သမာသ်ကြံ၍ ပဿဒစက္ခု၊ မံသစက္ခုကို အရကောက်ဖို့ရန် နိဿယဟောင်း၌ အမှာ
ပြုတော်မူသည်။ ဤသို့ကြံသည်မှာ “ဒဿနဿ ပထဘာဝတော”ဟူသော
အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ရှု၍ ကြံခြင်း ဖြစ်ရာပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤအဋ္ဌကထာ၌ပင်
“စက္ခုန မေဝ ဧတံ နာမံ”ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်အတွက် “စက္ခုမေဝ+ပထာနီ
စက္ခုပထာနီ”ဟု အဝဓာရဏကမ္မဓာရယသမာသ် ပြုကလည်း သင့်အံ့ထင်သည်။
ဤသို့ ပြုပါက ပထသဒ္ဓါသည် အနက်သီးသန့် မရှိ တဗ္ဘောသာ ဖြစ်သည်။

အန္ဓဿ-^၁ ထိုအကန်း၏၊ သင်္ကပ္ပါ - အကြံအစည်တို့သည်။ သ စက္ခုမာတိ-
ကား၊ သော တုံ - သည်၊ မမ - ၏၊ စက္ခုဟိ - တို့ဖြင့်၊ စက္ခုမာ - မျက်စိ
ရှိသည်၊ ဟုတွာ - ဤ။ တဒ တေ သမိဇ္ဈတူတိ - ကား၊ ယံ - အကြင်မျက်စိကို
တုံ - သည်၊ မမ - ၏၊ သန္တိကာ - မှ၊ ဣစ္ဆသိ - ၏၊ တံ - ထိုအလိုရှိသော
မျက်စိသည်၊ တေ - အား၊ သမိဇ္ဈတု - တည်း။ ဣတိ - ဤကား ဂါထာအဖွင့်
အပြီးတည်း။

ရာဇာ - သိဝိမင်းသည်၊ ဧတ္တကံ - ဤမျှလောက်သောစကားကို၊
ကထေတွာ - ပြောပြီး၍၊ “အယံ ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ သက္ကေန - သည်၊
အနုသိဋ္ဌော - သွန်သင်ဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ - တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊
ဣဓ - ဤနေရာသို့၊ အာဂတော - လာသည်၊ အသ္မိ - ၏၊ ဣတိ - သို့၊
ဘဏတိ - ၏။ နူန - စင်စစ်၊ ဣမဿ - ဤပုဏ္ဏားအို၏၊ စက္ခု - သည်၊
ဣမိနာ ဥပါယေန - ဤနည်းဖြင့်၊ သမ္ပန္နိဿတိ - ပြည့်စုံလတ္တံ့၊” ဣတိ -
သို့၊ ဥတွာ - သိ၍၊ “ဣဓေဝ - ဤအရပ်၌ပင်၊ မယာ - သည်၊ စက္ခုနိ -
တို့ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ - ထုတ်၍၊ ဒါတုံ - ပေးလှူခြင်းငှာ၊ အသာရပွံ -
မလျှောက်ပတ်”၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ၍၊ ဗြာဟ္မဏံ - ကို၊ အာဒါယ -
ခေါ်၍၊ အန္တေပုရံ - နန်းတော်တွင်းသို့၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ ရာဇာသနေ - မင်း၏နေရာ
၌၊ နိသီဒိတွာ - ထိုင်တော်မူ၍၊ သိဝကံ နာမ - သိဝကမည်သော၊ ဝေဇ္ဇံ -
ဆေးဆရာကို၊ ပက္ခောသာပေတိ - ခေါ်စေ၏၊ ဝါ - အခေါ်ခိုင်း၏။ အထ -
၌၊ “အမှာကံ - တို့၏၊ ရာဇာ - သည်၊ အက္ခိနိ - တို့ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ - ၍၊
ဗြာဟ္မဏဿ - အား၊ ဒါတုကာမော ကိရ - ပေးလိုသတတ်၊” ဣတိ -
သို့၊ သကလနဂရေ - ၌၊ ဧကကောလာဟလံ - တခဲနက် အုတ်အုတ်

၁။ တဿ အန္ဓဿ။ ။ အောက်ခြေမှတ်ချက်တွင် တဿ အတ္ထဿဟု မူကွဲရှိ
သည်။ ယင်းမူကွဲက ပို၍ ပါဠိသုံး ကျသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ပါဠိစာပေ၌ အနိယမ
ယ-သဒ္ဒါနှင့် နိယမ တ-သဒ္ဒါတို့သည် အစွဲဝိသယ တူရမြဲ ဖြစ်သည်။ ပါဠိတော်၌ပင်
အနိယမ ယ-သဒ္ဒါ၏ အစွဲဝိသယကို ယေန အတ္ထေနဟု တိုက်ရိုက်ပြဆိုထားသည်။
ထို့ကြောင့် တေ-ဟူသော နိယမ တ-သဒ္ဒါသည်လည်း အနိယမ၏ အစွဲဖြစ်သော
အတ္ထကိုပင် စွဲယူပါက ပို၍ သဒ္ဒါနည်းထုံးကျမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျက်ကျက် အသံသည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ အထ- ဌ၊ နံ- ထိုသိဝိမင်းကို၊
ရညော- နါ၊ ဉာတိသေနာပတိအာဒယော စ- ဆွေမျိုး၊ စစ်သူကြီး
အစရှိသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရာဇဝလ္လဘာ- မင်းနှင့် အကျွမ်းဝင်ကြကုန်
သော၊ အမစ္စာ စ- အမတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ပါရိသန္ဓာ စ- အလုပ်
ကျွေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ နာဂရာ စ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်လည်း
ကောင်း၊ ဩရောဓာ စ- မောင်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ
ကုန်သောသူတို့သည်၊ သန္နိပတိတွာ- စည်း ဝေးကြကုန်၍၊ နာနာဥပါယေဟိ-
ဥပါယ်တံမျဉ် အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့်၊ နိဝါရေသုံ- တားမြစ်ကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာပိ-
သိဝိမင်းသည်လည်း၊ နေ- ထိုတားမြစ်ကြသူ များဗိုလ်လူတို့ကို၊ အနုဝါ-
ရေသိ- ထပ်ဆင့်တားမြစ်လေပြီ၊ တေန- ကြောင့်၊ “မာ နော ဒေဝ
အဒါ စက္ခံ ။ပ။ ဧဝံ ဒေဟိ ရထေသဘာ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- နါ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ဒေဝ- မင်းကြီး၊ (ဝေါ- တို့၏) စက္ခံ- ကို၊
မာ အဒါ- မပေးလှူပါလင့် ၊ (နော ကား နိပါတ်မျှသာ) သဗ္ဗေ-
အလုံးစုံကုန်သော၊ နော- တို့ကို၊ မာ ပရာကရိ- စွန့်တော်မမူပါလင့်။
မဟာရာဇ- မြတ်၊ မုတ္တာ- ပုလဲတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝေဠုရိယာ-
ကြောင်မျက်ရွဲတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟူ- များစွာ ရှိပါကုန်၏၊ တံ
ဇနံ- ထိုပုလဲ၊ ကြောင်မျက်ရွဲအစရှိသော ဥစ္စာကို၊ ဒေဟိ- ပေးလှူပါ
လော့။

ဒေဝ- ကြီး၊ ယုတ္တေ- က၊ အပ်ကုန်သော၊ ရထေ စ- ရထားတို့ကို
လည်းကောင်း၊ အလင်္ကတေ- တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ အာဇာနီယေ
စ- အာဇာနည်မြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဟိ- လော။ မဟာရာဇ-
မြတ်၊ ဟေမကပ္ပနဝါသသေ- ရွှေကြိုး၊ ရွှေကွန်ရက်တင်ကုန်သော၊
နာဂေ- ဆင်တို့ကို၊ ဒေဟိ- လော့။

ရထေသဘာ- ရထားစီးချင်း မင်းတကာတို့ထက်မြတ်သောမင်းကြီး၊
ယထာ- ဖြင့်၊ (ဒိန္နေ- သော်)၊ သယောဂ္ဂါ- ဆင်ယာဉ်၊ မြင်းယာဉ်နှင့်
တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ သရထာ- ရထားနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ-
ကုန်သော၊ သိဝယော- သိဝိပြည်သူပြည်သားတို့သည်၊ တံ- အရှင်

မင်းကြီးကို၊ သဒါ - သိမ်း၊ သမန္တာ - မှ၊ ပရိကိရေယျံ - ခြံရံကုန်ရာ၏။
ဧဝံ - ဤသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်၊ ဒေဟိ - လော့။

အထ - ဌံ၊ ရာဇာ - သိဝိမင်းသည်၊ “ယော ဝေ ဒဿန္တိ ဝတ္တာန
။ပ။ ဗြာဟ္မဏော”တိ - ဟူသော၊ တိသော ဂါထာ - တို့ကို၊ အဘာသိ -
မိန့်။။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ (ဘောန္တော ပရိသာ - တို့) ယော - သူသည်၊
ဝေ - စစ်၊ (အဟံ) ဒဿံ - ပေးအံ့၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တာန - ရွှံ၊
အဒါနေ - မပေးလှူခြင်း၌၊ မနော - စိတ်ဆန္ဒကို၊ ကုရုတေ - ပြုအံ့။
သော - သည်၊ ဘူမျံ - မြေ၌၊ ပတိတံ - ထောင်ထားအပ်သော၊ ပါသံ -
ကျော့ကွင်းကို၊ ဂီဝါယံ - လည်ပင်း၌၊ ပဋိမုဇ္ဈတိ - စွပ်သည်မည်၏။

ယော - သည်၊ ဝေ - စစ်၊ (အဟံ - သည်) ဒဿံ - အံ့၊ ဣတိ -
သို့၊ ဝတ္တာန - ရွှံ၊ အဒါနေ - ဌံ၊ မနော - ကို၊ ကုရုတေ - အံ့။
(သော - သည်) ပါပါ - ယုတ်မာသောသူထက်၊ ပါပတရော - အထူး
သဖြင့် ယုတ်မာသောသူသည်၊ ဟောတိ - ၏။ ယမသာဓနံ - ယမမင်း၏
နိုင်ငံသို့၊ ဝါ - ယမမင်း၏အာဏာပျံ့နှံ့ရာဥဿဒေရဲသို့၊ သမ္ပတ္တော -
ရောက်ရာ၏။

ယဉ္ဇိ = ယံ ဧဝံ - အကြင်ဝတ္ထုကိုသာလျှင်၊ ယာစေ - တောင်းရာ၏။
တဉ္ဇိ = တံ ဧဝံ - ထိုတောင်းသောဝတ္ထုကိုသာလျှင်၊ ဒဒေ - ပေးရာ၏။
ယံ - အကြင်ဝတ္ထုကို၊ န ယာစေ - မတောင်း၊ တံ - ထိုမတောင်းသော
ဝတ္ထုကို၊ န ဒဒေ - မပေးရာ။ ဗြာဟ္မဏော - ပုဏ္ဏားအိုသည်၊ ယံ -
အကြင်မျက်စိကို၊ မံ - ကို၊ ယာစတိ - ၏။ တမေဝ - ထိုတောင်းသော
မျက်စိကိုပင်လျှင်၊ သွာဟံ = သော အဟံ - သည်၊ ဒဿာမိ - အံ့။

(ဋ္ဌ။ ၆၉။) တတ္ထ - ထိုဂါထာစကားရပ်တို့၌၊ မာ နော ဒေဝါတိ -
ဟူသောပုဒ်၌၊ (ပရိယာပန္နံ - အကျုံးဝင်သော၊ ဝါ - ပါဝင်သော) နောတိ -
နောဟူသောပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ - အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း။ ဒေဝ -
ကြီး၊ စက္ခု - ကို၊ မာ အဒါသိ - လင့်။ မာ နော သဗ္ဗေ ပရာကရိတိ -

ကား၊ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ အမှေ- တို့ကို၊ မာ ပရိစ္ဆဇိ- စွန့်တော်မမူပါလင့်။
 ဟိ- မှန်၏။ အက္ခိသု- တို့ကို၊ ဒိန္နေသု- သော်၊ တံ- သည်၊ ရန္တံ- မင်း
 အဖြစ်ကို၊ န ကရိဿသိ- မပြုနိုင်လတ္တံ့။ ဧဝံ- သို့၊ တယာ- သည်၊
 မယံ- တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ပရိစ္ဆတ္တာ နာမ- စွန့်အပ်ကုန်သည်မည်သည်၊
 ဘဝိဿာမ- အံ၊ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန- ဖြင့်၊ ဧဝံ- ဤစကားကို၊
 အာဟံသု- ကုန်ပြီ။ ပရိဝါရေယန္တိ- ကား၊ ပရိဝါရေယျံ- ဝန်းရံကြကုန်ရာ
 ၏။ ဧဝံ ဒေဟိတိ- ကား၊ ယထာ- ဖြင့်၊ (ဒိန္နေ- သော်) အဝိကလစက္ခု-
 မချို့တဲ့သော မျက်စိရှိသော၊ တံ- သင်မင်းကြီးကို၊ သိဝယော- သိဝိ
 ပြည်သူပြည်သားတို့သည်၊ စိရံ- စွာ၊ ပရိဝါရေယျံ- ဝန်းရံခ၊ စားကြကုန်ရာ
 ၏။ ဧဝံ- ဖြင့်၊ ဒေဟိ- လော့၊ ဓနမေဝ- ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသာလျှင်၊ အဿ-
 ထိုတောင်းခံလာသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒေဟိ- လော့၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊
 မာ ဒေဟိ- လင့်။ ဟိ- မှန်၏။ အက္ခိသု- တို့ကို၊ ဒိန္နေသု- သော်၊ တံ-
 သင်မင်းကြီးကို၊ သိဝယော- တို့သည်၊ န ပရိဝါရေယန္တိ- ဟိ၊ ဣတိ-
 ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

ပဋိမုဉ္ဇတိတိ- ကား၊ ပဋိပဝေသေတိ- ဝင်စေ၏။ ဝါ- စွပ်၏။
 ပါပါ ပါပတရော ဟောတိတိ- ကား၊ လာမကာ- ယုတ်မာသူအောက်၊
 လာမကတရော နာမ- အထူးသဖြင့် ယုတ်မာသောသူမည်သည်၊ ဟောတိ-
 ၏။ သမ္ပတ္တော ယမသာနေန္တိ- ကား၊ ယမဿ- ယမမင်းကြီး၏။ အာဏာ
 ပဝတ္တိဌာနံ- အာဏာပုံနံ့ရာ နေရာဖြစ်သော၊ ဥဿဒနိယရံ- ဥဿဒေရဲသို့၊
 ဒေသ= ဒေသော- သည်၊ ပတ္တော နာမ- ရောက်သူမည်သည်၊ ဟောတိ-
 ၏။ ယဉ္စိ ယာစေတိ- ကား၊ ယံ ဝတ္ထံ- အကြင်ပစ္စည်းကို၊ ယာစကော-
 တောင်းခံလာသူသည်၊ ယာစတိ- ၏။ ဒါယကောပိ- ပေးလှူသူသည်လည်း၊
 တဒေဝ- ထိုတောင်းခံသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုသာ၊ ဒဒေယျ- ပေးရာ၏။
 အယာစိတံ- မတောင်းသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ န ဒဒေယျ- မပေးရာ၊
 အယဉ္ဇ ဗြာဟ္မဏော- ဤပုဏ္ဏားအိုသည်၊ စက္ခု- ကို၊ မံ- ကို၊ ယာစတိ-
 ၏။ မုတ္တာဒိကံ- ပုလဲအစရှိသော၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ န ယာစတိ- မတောင်း။
 တံ- ထိုတောင်းသောမျက်စိကို၊ ဒဿာမိ- အံ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ- ၏။

အထ - ဌ၊ နံ - ထိုသိဝိမင်းကြီးကို၊ “ဒေဝ - ကြီး၊ (တံ - သည်၊) အာယုအာဒိသု - အသက်ရှည်ခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကိ - ကို၊ ပတ္ထေတွာ - ဤ၊ စက္ခုနိ - တို့ကို၊ ဒေသိ - နည်း၊” ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိ သု - မေးကြကုန်ပြီ။ မဟာပုရိသော - သည်၊ “အဟံ - သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ဝါ - မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏ အဖြစ်ဉ်လည်းဖြစ်သော၊ သမ္ပရာယိကံ ဝါ - တမလွန်ဘဝဉ်လည်း ဖြစ်သော၊ သမ္ပတ္တိ - ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ပတ္ထေတွာ - ဤ၊ န ဒေမိ - မဟုတ်၊ အပိ စ - သော်ကား၊ ယဒိဒံ ဒါနပါရမိပူဏံ နာမ - အကြင်ဒါနပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းမည်သည်၊ (အတ္ထိ - ၏၊) ဧသ ဧသော - ထိုဒါနပါရမီကိုဖြည့် ကျင့်ခြင်းသဘောတရားသည်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ - တို့၏၊ အာစိဏ္ဏ - သမာစိဏ္ဏော - လေ့ကျက်ဆည်းပူးအပ်၊ ကောင်းစွာလေ့ကျက်ဆည်းပူးအပ် သော၊ ပေါရာဏကမဂ္ဂေါ - ရှေးဦးဖြစ်သောလမ်းစဉ်တည်း၊” ဣတိ - သို့၊ အာဟ - မိန့်။ တေန - ကြောင့်၊ “အာယံ န ဝဏ္ဏံ န ။ပ။ မနော မမာ”တိ - ဤ၊ (ဘဂဝတာ - သည်၊) ဝုတ္တံ - ၏။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ဇနိန္ဒ - မင်းမြတ်၊ အာယံ - အသက်ရှည်ခြင်းကို၊ ပတ္ထယာနော - သည်၊ (ဟုတွာ - ဤ၊) ဒေသိ နု - ပေးလှူတော်မူသလော၊ ဝဏ္ဏံ - အဆင်းလှပခြင်းကို၊ (ပတ္ထယာနော ဟုတွာ ဒေသိ နု - လော၊) သုခံ - ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗလံ - ကိုယ် အား၊ ဉာဏ်အားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ပတ္ထယာနော ဟုတွာ ဒေသိ နု၊) ကိ - အဘယ်ကို၊ (ပတ္ထယာနော - သည်၊ ဟုတွာ - ဤ၊ ဒေသိ နု - သနည်း။) သိဝိနံ - သိဝိပြည်သူပြည်သားတို့ထက်၊ ဝါ - တို့၏၊ အနုတ္တရော - အတူမရှိမြတ်သော၊ ရာဇာ - သည်၊ ကထဉ္စိ ကထံ ဧဝ - အဘယ့်ကြောင့်သာလျှင်၊ ပရလောကဟေတု - တမလွန် လောကဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ စက္ခုနိ - တို့ကို၊ ဒဇ္ဇာ - ပေးလှူ တော်မူသနည်း။

(ဘောန္တော ပရိသာ - အို တိုင်းသူပြည်သားတို့၊) ဝေ - စစ်၊ အဟံ - သည်၊ ဧတံ - ဤမျက်စိကို၊ ယသသာ - လူနတ်၌ဖြစ်သော အစိုးရ ခြင်း၏အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ - ကျော်စောခြင်း၊ အခြံအရံများခြင်း

ကြောင့်၊ န ဒဒါမိ- မဟုတ်။ ပုတ္တံ- သားသမီးကို၊ န ဣစ္ဆေ-
 အလိုမရှိ၊ ခနံ- ရွှေငွေအစရှိသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ (န ဣစ္ဆေ) ရန္တံ-
 တိုင်းနိုင်ငံကို၊ (န ဣစ္ဆေ) ပုရာဏော- ရှေးဦးဖြစ်သော၊ သတံ-
 သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဓမ္မော စ- တရားတော်ကိုကား၊ စရိတော-
 ကျင့်အပ်လို၏၊ ဣတိ- ဤအကြောင်းကြောင့်၊ မမ- ၏၊ မနော-
 သည်၊ ဒါနေ ဧဝ- ပေးလှူခြင်း၌သာလျှင်၊ ရမတေ- မွေ့လျော်၏။

(၄။ ၇၀။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်တို့၌၊ ပရလောကဟေတူတိ-
 ကား၊ မဟာရာဇ- မြတ်၊ ကထံ နာမ- အဘယ်မည်သောအကြောင်းကြောင့်၊
 တုမှာဒိသော- သင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပဏ္ဍိတပုရိသော- သည်၊ သက္က-
 သမ္ပတ္တိသဒိသံ- သိကြားမင်းစည်းစိမ်နှင့်တူသော၊ သန္နိဋ္ဌိကံ- မျက်
 မှောက်၌ဖြစ်သော၊ ဣဿရိယံ- အစိုးရခြင်းကို၊ ပဟာယ- ရှိ၊ ပရလောက-
 ဟေတု- တမလွန်လောကဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ စက္ခုနိ- တို့ကို၊
 ဒဒေယျ- ပေးလှူရာသနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိသု- ပြီ။

န ဝါ ဟန္တိ- ကား၊ ဝေ- စစ်၊ အဟံ- သည်၊ န ဒဒါမိ- မပေး။
 ယသသာတိ- ကား၊ ဒိဗ္ဗဿ ဝါ- နတ်၌လည်းဖြစ်သော၊ မာနုသဿ
 ဝါ- လူ၌လည်းဖြစ်သော၊ ဣဿရိယဿ- အစိုးရခြင်း၏၊ ကာရဏာ-
 ကြောင့်၊ (န ဒဒါမိ)။ အပိ စ- ကား၊ သတံ- သူတော်ကောင်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ဗောဓိသတ္တာနံ- တို့၏၊ ဗုဒ္ဓကာရကော- ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော၊
 ပုရာတနော- ရှေးဦးဖြစ်သော၊ ဓမ္မော- ကို၊ စရိတော- ကျင့်အပ်၏၊
 အာစရိတော- ထပ်ခါတလဲလဲကျင့်အပ်၏၊ အာစိဏ္ဏော- လေ့ကျက်အပ်၏၊
 ဣစ္စေဝ ဣမိနာ ကာရဏေန- ကြောင့်၊ ဒါနေယေဝ- လှူဒါန်းမှု၌သာလျှင်၊
 ဤဒိသော- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ မမ- ၏၊ မနော- သည်၊ နိရတော-
 မွေ့လျော်၏၊ ဣတိ၊ (အဝေါစ)။

ပန- ဆက်၍ ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝဉ္စ- သို့လည်း၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူ၍၊
 ရာဇာ- သိဝိမင်းကြီးသည်၊ အမစ္စေ- တို့ကို၊ သညာပေတွာ- သိစေ၍၊
 ဝါ- အသိပေး၍၊ သိဝကံ- သိဝကအမည်ရှိသော၊ ဝေန္တံ- ဆေးဆရာကို၊

အာဏာပေသိ- ပြီ၊ “သိဝက- က၊ ဧဟိ- လှည့်၊ မမ- ၏၊ ဥဘောပိ- နှစ်လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊ ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ ဒါတုံ- ငှာ၊ သီဃံ- လျင်မြန်စွာ၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- ၍၊ (မမ- ၏) ဟတ္ထေ- ဌ၊ ပတိဋ္ဌပေဟိ- တည်စေလော့၊ ဣတိ၊ (အဝေါစ)၊ တေန- ကြောင့်၊ “ဧဟိ သိဝက ဥဋ္ဌေဟိ ။ပ။ တာလမိဉ္ဇံဝ ယာစကေ”တိ- ဟူ၍၊ (ဘဝဂတာ) ဂုတ္တံ- ၏။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၆၃။ သိဝက- က၊ ဧဟိ- လော၊ ဥဋ္ဌေဟိ- ထထကြွကြွပြုလော၊ မာ ဒန္ဓယိ- နှေးနှေးကွေးကွေးမပြုနှင့်၊ မာ ပဝေဓယိ- တုန်တုန်ယင်ယင် မပြုနှင့်၊ ဥဘောပိ- နှစ်လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နယနံ= နယနေ- မျက်စိတို့ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- ၍ ဝနိဗ္ဗကေ- တောင်းခံလာသု၍၊ ဝါ- အား၊ ဒေဟိ- ပေးလှူပါလော။

၆၄။ တတော- ထိုမှနောက်၌၊ မယံ- သည်၊ စောဒိတော- အပ်သော၊ (မယံ- ၏) ဝစနံကရော- စကားကို နားထောင်တတ်သော၊ သော သိဝကော- ထိုသိဝကဆေးဆရာသည်၊ (ဥဘောပိ အက္ခိနိ) တာလမိဉ္ဇံဝ- ထန်းသီးဆံနှစ်ကဲ့သို့၊ ဥဒ္ဓရိတွာန- ထုတ်ယူ၍၊ ယာစကေ- တောင်းခံလာသု၍၊ ဝါ- အား၊ ပါဒါသိ- ပေးလှူလေပြီ။

(၆၅ ။ ၇၀။) တတ္ထ- တို့၌၊ ဥဋ္ဌေဟိတိ- ဟူသည်ကား၊ ဥဋ္ဌာနဝီရိယံ- ထကြွလုံ့လဝီရိယကို၊ ကရောဟိ- လော့။ မမ- ၏၊ ဣမသ္မိံ စက္ခုဒါနေ- ဤမျက်စိလှူခြင်း၌၊ သဟာယကိစ္စံ- အဖော်သဟဲကိစ္စကို၊ ကရောဟိ- လော့၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ၏။ မာ ဒန္ဓယိတိ- ကား၊ မာ စိရာယိ- မကြာမြင့်စေလင့်၊ ဟိ- မှန်၏၊ မယာ- သည်၊ အတိဒုလ္လဘော- အလွန်ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သော၊ ဝါ- အလွန်ရနိုင်ခဲသော၊ စိရကာလံ- ကြာမြင့်စွာသောကာလပတ်လုံး၊ ပတ္တိတော- တောင့်တအပ်သော၊ ဥတ္တမော- မြတ်သော၊ အယံ ဒါနက္ခဏော- ဤလှူဒါန်းခွင့်အချိန်အခါကို၊ ပဋိလဒ္ဓေါ- ရအပ်ပြီ။ သော- ထိုရအပ်သော လှူဒါန်းခွင့်အချိန်အခါသည်၊ မာ ဝိရဇ္ဈိ- မချို့ယွင်းပါစေလင့်၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော- တည်း။ မာ ပဝေဓယိတိ- ကား၊ “အမှာကံ- တို့၏၊

ရညော- မင်းမြတ်၏။ စက္ခုနိ- မျက်စိတို့ကို၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေမိ- ထုတ်အံ့”။
 ဣတိ- သို့၊ စိတ္တတြာသဝသေန- စိတ်တုန်လှုပ်ချောက်ချားသည်၏အစွမ်း
 ဖြင့်၊ မာ ဝေဓယိ- မတုန်လှုပ်လင့်၊ သရီရကမ္ပံ- ခန္ဓာကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်း
 သို့၊ မာ အာပဇ္ဇိ- မရောက်လင့်။ ဥဘောပိ နယနန္တိ- ကား၊ ဥဘောပိ-
 နှစ်လုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နယနေ- မျက်စိတို့ကို။ ဝနိဗ္ဗကေတိ- ကား၊
 ယာစကဿ- တောင်းခံလာသူအား၊ ဝါ- ဌ။ မယုန္တိ- ကား၊ မယာ-
 သည်။ ဥဒ္ဓရိတ္တာန ပါဒါသီတိ- ကား၊ သော ဝေဇ္ဇော- ထိုဆေးဆရာသည်၊
 ရညော- သိဝိမင်း၏။ အက္ခိကူပတော- မျက်တွင်းမှ၊ ဥဘောပိ- ကုန်သော၊
 အက္ခိနိ- တို့ကို၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေတွာ- ဤ၊ ရညော- ၏။ ဟတ္ထေ- လက်ပေါ်၌၊
 အဒါသိ- တင်ပေးလေပြီ။

စ- ဆက်၊ ဒေန္တော- မင်း၏လက်ပေါ်တင်ပေးသော ဆေးဆရာ
 သည်၊ သတ္တကေန- ဓားငယ်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ- ထုတ်၍၊ န အဒါသိ-
 ပေးသည်မဟုတ်။ ဟိ- မှန်၊ သော- ထိုဆေးဆရာသည်၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊
 ကိ စိန္တေသိ- နည်း ဟူမူကား၊ “မာဒိသဿ- ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊
 သုသိက္ခိတဝေဇ္ဇဿ- ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီးသော ဆေးအတတ်ပညာ
 ရှိသော ဆေးဆရာ၏။ ရညော- ၏။ အက္ခိသု- တို့၌၊ သတ္တပါတနံ-
 ဓားကိုကျရောက်စေခြင်းသည်၊ အယုတ္တံ- မသင့်။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ-
 ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ ဘောသန္ဓာနိ- ဆေးတို့ကို၊ ဃံသေတွာ-
 ကြိတ်၍၊ ဘောသန္ဓေစုဏ္ဍေန- ဆေးမှုန့်ဖြင့်၊ နီလုပ္ပလံ- ကြာညိုရိုးကို၊
 ပရိဘာဝေတွာ- ထုံစေ၍၊ ဒက္ခိဏက္ခိ- လက်ယာမျက်လုံးကို၊ ဥပသိဃံာ-
 ပေသိ- တို့စေပြီ၊ အက္ခိ- မျက်လုံးသည်၊ ပရိဝတ္တိ- ပြောင်းပြန်လည်ပြီ။
 ဒုက္ခာ- သော၊ ဝေဒနာ- သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ။ သော- ထိုဆေးဆရာသည်၊
 ပရိဘာဝေတွာ- ၍၊ ပုနပိ- လည်း၊ ဥပသိဃံာပေသိ- ပြီ။ အက္ခိ- သည်၊
 အက္ခိကူပတော- မျက်စိတွင်းမှ၊ မုစ္ဆိ- လွတ်ပြီ(ပြုထွက်ပြီ)။ ဗလဝတရာ-
 အထူးသဖြင့်အားကြီးသော၊ ဝေဒနာ- သည်၊ ဥဒါဒိ- ပြီ။ တတိယဝါရေ-

၁။ ဥဘောပိ နယနံ။ ။ ဤ၌ နယနံကို နယနေဟု ဗဟုဝုစံဖြင့် ဖွင့်ဆိုထားသဖြင့်
 ယင်းနယနံသည် ဗဟုဝုစံမှ ဧကဝုစံပြန်နေသော ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ ဖြစ်သည်။

သုံးကြိမ်မြောက်၌၊ ခရတရံ- အလွန်ကြမ်းတမ်းစွာ၊ ပရိဘာဝေတွာ- ဆေးဖြင့်ထုံစေ၍၊ ဥပနာမေသိ- အနီးသို့ ညွှတ်စေပြီ၊ ဝါ- ကပ်ပြီ။ အက္ခိ- သည်၊ ဩသဗေလေန- ဆေး၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပရိတ္တမိတွာ- ပတ်ပတ်လည်၍၊ အက္ခိကူပတော- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ နာရသုတ္တကေန- အကြောအမျှင်ဖြင့်၊ ဩလမ္မမာနံ- တွဲရရွဲဆွဲလျက်၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။ အဓိမတ္တာ- လွန်ကဲသော၊ ဝေဒနာ- သည်၊ ဥဒပါဒိ- ပြီ။ လောဟိတံ- သွေးသည်၊ ပုဏ္ဏရိ- ယိုစီးပြီ။ နိဝတ္ထသာဠကာပိ- ဝတ်ထားအပ်သောအဝတ်တို့သည်လည်း၊ လောဟိတေန- ဖြင့်၊ တေမိသု- စွတ်စိုကုန်ပြီ။ ဩရောဓာ စ- မောင်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ အမစ္စာ စ- လည်းကောင်း၊ ရညော- ၏၊ ပါဒမူလေ- ခြေတော်ရင်း၌၊ ပတိတွာ- ဝပ်စင်း၍၊ “ဒေဝ- ကြီး၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊ မာ ဒေဟိ- လင့်။ ဒေဝ- ကြီး၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊ မာ ဒေဟိ- လင့်။” ဣတိ- ပြော၍၊ မဟာပရိဒေဝံ- ကြီးစွာသော ငိုကြွေးမည်တမ်းခြင်းကို၊ ပရိဒေဝီသု- ငိုကြွေးမည်တမ်းကြကုန်ပြီ။

ရာဇာ- သည်၊ ဝေဒနံ- ကို၊ အဓိဝါသေတွာ- သည်းခံ၍၊ “တာတ- အမောင်ဆေးဆရာ၊ (တွံ- သည်၊) ပပဉ္စ- ကြာမြင့်သည်ကို၊ မာ ကရိ- လင့်။” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ၏။ သော- ထိုဆေးဆရာသည်၊ “ဒေဝ- ကြီး၊ သာဓု- ပြီ။” ဣတိ- သို့လျှောက်၍၊ ဝါမဟတ္ထေန- လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ အက္ခိ- ကို၊ ဓာရေတွာ- ၍၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန- ဖြင့်၊ သတ္တကံ- ဓားငယ်ကို၊ အာဒါယ- ၍၊ အက္ခိသုတ္တကံ- မျက်ကြောမျှင်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ၍၊ အက္ခိ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားလောင်း၏၊ ဟတ္ထေ- ၌၊ ဌပေသိ- ပြီ။ သော- ထိုသိဝိမင်းကြီးသည်၊ ဝါမက္ခိနာ- လက်ဝဲမျက်စိဖြင့်၊ ဒက္ခိဏက္ခိ- လက်ယာမျက်လုံးကို၊ ဩလောကေတွာ- ၍၊ ပရိစ္ဆာဂပီတိယာ- စွန့်လှူခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသည်၊ အဘိဘုယျမာနံ- လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သော၊ ဒုက္ခဝေဒနံ- ကို၊ ဝေဒေန္တော- ခံစားလျက်၊ “ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ ဧဟိ- လှည့်။” ဣတိ- သို့၊ ဗြာဟ္မဏံ- ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ၍၊ “မမ- ၏၊ ဝါ- သည်၊ ဣတော စက္ခုတော- ထက်၊ သတဂုဏေန-

အဆအရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဿဂုဏေန- အဆအထောင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿဂုဏေန- အဆအသိန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမန္တ- စက္ခုမေဝ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုသာလျှင်၊ ပိယတရံ- အထူးသဖြင့် ချစ်အပ်ပါ၏။ မေ- ၏၊ ဣဒံ အက္ခိဒါနံ- ဤမျက်စိအလှူသည်၊ တဿ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏၊ ပစ္စယော- အကြောင်းအထောက်အပံ့သည်၊ ဟောတု- တည်း။” ဣတိ- ဤသို့ဆုတောင်း၍၊ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ အက္ခိ- ကို၊ အဒါသိ- ပြီ။ သော- ထိုပုဏ္ဏားအိုသည်၊ တံ- ထိုမျက်စိကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်ချီ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ အက္ခိမိ- ဌ၊ ဌပေသိ- ပြီ။ တံ- ထိုမျက်စိသည်၊ တဿာနုဘာဝေန- ထိုသိကြားမင်း၏ တန်ခိုးရှိန်စော်အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဝိကသိတနီလုပ္ပလံ ဝိယ- ပွင့်သောကြာညိုပန်းကဲ့သို့၊ ဟုတွာ- ၍၊ ဥပဋ္ဌာသိ- ထင်ပေါ်လာပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဝါမက္ခိနာ- လက်ဝဲမျက်စိဖြင့်၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအို၏၊ တံ အက္ခိ- ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ “မယာ- သည်၊ အက္ခိ-ကို၊ အဟော သုဒိန္နံ- ဪ ကောင်းစွာပေးလှူအပ်ပေပြီတကား။” ဣတိ- သို့၊ အန္တောသမုဂ္ဂတာယ- ကိုယ်တွင်း၌ ကောင်းစွာ တက်လာသော၊ ပီတိယာ- ဖြင့်၊ ဝါ- သည်၊ နိရန္တရံ- မပြတ်၊ ဖုဋ္ဌသရီရော- တွေ့ထိအပ်သောကိုယ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ အပရမ္ဗိ- အခြားလည်းဖြစ်သော မျက်စိကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြန်ပြီ။ သက္ကောပိ- သည်လည်း၊ တံ- ထိုမျက်စိကို၊ တထေဝ- ထိုးရှေးအတူသာလျှင်၊ ကတွာ- ၍၊ ရာဇနိဝေသနာ- မင်းနန်းတော်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ မဟာဇနဿ- လူပေါင်းသည်၊ ဝါ- များစွာသောလူသည်၊ ဩလောကေန္တဿေဝ- ကြည့်နေစဉ်ပင်လျှင်၊ နဂရာ- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ ဒေဝလောကမေဝ- နတ်ပြည်သို့သာလျှင်၊ ဂတော- ပြီ။

(၄။ ၇၁။) ရညော- သိဝိမင်းကြီး၏၊ အာဝါဠဘာဝံ- တွင်း၏ အဖြစ်သို့၊ အပ္ပတ္တာနိ- မရောက်ကုန်သော၊ အက္ခိနိ- တို့သည်၊ န စိရဿေဝ- လျှင်၊ ကမ္မလဂေဏ္ဍုကံ ဝိယ- ကမ္မလာနီဖြင့်ပြီးသော ဘောလုံးကဲ့သို့။ ဥဂ္ဂတေန- တက်လာသော၊ မံသပိဇ္ဈေန- အသားဆိုင်ဖြင့်၊ ပူရေတွာ-

၍၊ စိတ္တကမ္မရူပဿ ဝိယ - ပန်းချီဆေးရေးရုပ်ကဲ့သို့၊ ရဟိသု -^၁ တတ်လာ
ကုန်ပြီ။ ဝေဒနာ - ဒုက္ခဝေဒနာသည်၊ ပစ္ဆိမ္မိ - ပြတ်စဲလေပြီ။ အထ - ထိုခါ၌၊
မဟာသတ္တော - သည်၊ ကတိပါဟံ - ရက်အနည်းငယ်မျှ၊ ပါသာဒေ -
ပြာသာဒ်ပေါ်၌၊ ဝသိတွာ - ၍၊ “အန္ဓဿ - ကန်းသူ၏၊ ရဇ္ဇေန - မင်း၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ ကိ - ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊” ဣတိ - သို့၊ အမစ္စာနံ - တို့အား၊
ရန္တံ - တိုင်းနိုင်ငံကို၊ နိယျာတေတွာ - အပ်နှင်း၍၊ ဥယျာနံ - သို့၊ ဂန္ဓာ -
၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ “သမဏဓမ္မံ - ကို၊ ကရိဿာမိ -
အားထုတ်ပေအံ့၊” ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ၍၊ အမစ္စာနံ - တို့အား၊
တမတ္ထံ - ထိုအကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေတွာ - မိန့်ကြား၍၊
“မုခမောနာဒိဒါယကော - မျက်နှာသစ်ရေ အစရှိသည်ကို ယူဆောင်ပေး
သော၊ ဧကော - သော၊ ပုရိသော - သည်၊ မယံ - ၏၊ သန္တိကေ - ၌၊
ဟောတု - စေ၊ သရီရကိစ္စဌာနေသုပိ - အခင်းကြီး၊ ငယ်သွားရာအရပ်တို့၌
လည်း၊ မေ - ငါ့အတွက်၊ ရဇ္ဇုကံ - ကြိုးတန်းကို၊ ဗန္ဓထ - ဖွဲ့ချည်ထားကြပါ
ကုန်၊” ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - မိန့်တော်မူ၍၊ သိဝိကာယ - ရွှေထမ်းစင်ဖြင့်၊
ဂန္ဓာ - ၍၊ ပေါက္ခရဏိတီရေ - ရေကန်စပ်၌၊ ဝါ - ရေကန်၏ကမ်းပါး၌၊
ရာဇပလ္လင်္ကေ - ၌၊ နိသီဒိ - ပြီ။ အမစ္စာပိ - တို့သည်လည်း၊ ဝန္တိတွာ - ၍၊
ပဋိက္ကမိသု - ပြီ။ ဗောဓိသတ္တောပိ - လည်း၊ အတ္တနော - ၏၊ ဒါနံ - ကို၊
အာဝဇ္ဇေသိ - ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ - ထိုခဏ၌၊ သက္ကဿ - ၏၊ အာသနံ -
သည်၊ ဥဏှာကာရံ - ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ - ပြီ။ သက္ကော -
သည်၊ တံ - ဘုရားအလောင်းကို၊ ဒိသွာ - ၍၊ “မဟာရာဇဿ - မင်းမြတ်
အား၊ ဝရံ - ဆုကို၊ ဒတွာ - ၍၊ စက္ခု - ကို၊ ပဋိပါကတိကံ - ပင်ကိုယ်အတိုင်း

၁။ စိတ္တကမ္မရူပဿ ဝိယ ရဟိသု။ ။ ဘုရားအလောင်းသည် ပုဏ္ဏားအိုအား မျက်လုံး
အစုံကို ပေးလှူလိုက်သော်လည်း မျက်တွင်းသည် ဟောက်ပက်မနေဘဲ အသားပိုတက်
ကာ မကြာခင် ပြည့်လာသည်။ ပန်းချီဆေးရေးရုပ်ကဲ့သို့သော မျက်စိ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်
ရှိနေ သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုသည်ကား မဖြစ်သေးပါ။
နောင်သစ္စာပြုပြီးသည့် အချိန်ကျမှသာ သစ္စာ၏ စွမ်းအားကြောင့် ရူပါရုံကို မြင်ကြောင်း
ပသာဒစက္ခုရရှိခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖြစ်အောင်၊ ကရိယာမိ- အံ၊” ဣတိ- ကြံ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဧ၊
သမိပံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ပဒသဒ္ဓံ- ခြေ၏အသံကို၊ အကာသိ- ပြီ။
မဟာသတ္တေန စ- သည်လည်း၊ “ဧသော- ဤသူသည်၊ ကော- နည်း၊”
ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- မေးတော်မူအပ်သည်ရှိသော်၊

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ရာဇီသိ- အိုမင်းရသေ့၊ အဟံ- သည်၊ ဒေဝိန္ဒော-
နတ်တို့၏အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ သက္ကော- သည်၊ အသ္မိ- ဧ၊ တဝ
သန္တိကေ- သင့်အထံသို့၊ အာဂတော- သည်၊ အသ္မိ - ဧ၊ (တံ-
သည်၊) ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝရံ- ဆုကို၊ မနဿ- ဖြင့်၊
ဣစ္ဆသိ- ဧ၊ (မနသိစ္ဆသိကို မနဿ+ဣစ္ဆသိ ဟု ပုဒ်ခွဲ) တစ်နည်း၊
မနသိ- ဌ၊ ဣစ္ဆသိ- ဧ၊ (ဤအလို မနသိ+ဣစ္ဆသိ ဟု ပုဒ်ခွဲ) တံ
ဝရံ- ထိုဆုကို၊ ဝရဿု- တောင်းလော့။

ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဆို၍၊ တေန- ထိုဘုရားအလောင်းသိဝိမင်းသည်၊
ဂါထာ၏အနက်။ ။ သက္က- မင်း၊ မေ၏၊ ဓနံ- ဥစ္စာသည်၊ ပဟူတံ-
များ၏၊ ဗလံ- စစ်သည် ဗိုလ်ပါသည်၊ (ပဟူတံ- ဧ၊) ကောသော
စ- ဂိုဒေါင်ကျိုကြသည်လည်း၊ အနပ္ပကော- အတိုင်းမရှိ များ၏။
ဒါနိ- ဌ၊ မေ- သည်၊ အန္ဓဿ- ကန်းသူသည်၊ သတော- ဖြစ်လျက်၊
မရဏညေဝ- သေခြင်းကိုသာလျှင်၊ ရုစ္စတိ- နှစ်သက်အပ်၏။

ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- မိန့်တော်မူအပ်သည်ရှိသော်၊ အထ- ထိုအခါ၌၊
နံ- ထိုဘုရားအလောင်းသိဝိရသေ့ကို၊ သက္ကော- သည်၊ “သိဝိရာဇ-
မင်း၊ တံ- သည်၊ မရိတုကာမော- သေခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-
၍၊ မရဏံ- ကို၊ ရောစသိ ကိံ ပန- နှစ်သက်သလော၊ ဥဒါဟု-
ထိုသို့မဟုတ်၊ အန္ဓဘာဝေန- ကန်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မရဏံ- ကို၊
ရောစသိ ကိံပန- လော၊)” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- လျှောက်၊ “ဒေဝ-
သိကြားမင်း၊ (အဟံ- သည်၊) အန္ဓဘာဝေန- ကြောင့်၊ (မရဏံ- ကို၊
ရောစမိ- ဧ၊)” ဣတိ၊ (အဝေါစ) “မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဒါနံ နာမ-
သည်ကို၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ သမ္ပရာယတ္ထမေဝ- တမလွန်လောက

အကျိုးငှာသာလျှင်၊ န ဒိယျတိ- ပေးလှူအပ်သည်မဟုတ်။ (အထ ခေါ်- အဟုတ်သော်ကား၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မတ္ထာယပိ- ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအကျိုးငှာလည်း၊ ပစ္စယော- သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်။ တဝ- ၏၊ ဒါနပုညမေဝ- ဒါန ကောင်းမှုကိုသာလျှင်၊ နိဿာယ- ၍၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာပြုခြင်းကို၊ ကရောဟိ- လော၊ တဿ- ထိုသစ္စာ၏၊ ဗလေနဝ- စွမ်းအားကြောင့်သာ လျှင်၊ တေ- ၏၊ စက္ခု- သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ- ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့။ လူတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ “မယာ- သည်၊ မဟာဒါနံ- ကို၊ သုဒိန္နံ- ပေပြီ။” လူတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ၍၊ သစ္စကိရိယံ- ကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊

ဂါထာ၏အနက်။ ။ “နာနာဂေါတ္တာ- အမျိုးမျိုးသော အနွယ်ရှိကုန်သော၊ ယေ ဝနိဗ္ဗကာ- အကြင်အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မံ- ကို၊ ယာစိတုံ- ငှာ၊ အာယန္တိ- လာကြကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝါ- တို့တွင်၊ ယောပိ- အကြင်သူသည်လည်း၊ မံ- ကို၊ ယာစတေ- တောင်း ၏၊ သောပိ- ထိုသူကိုလည်း၊ မေ- သည်၊ မနသော- စိတ်ဖြင့်၊ ပိယော- ချစ်အပ်၏။ (မနသော ၌ တတိယတ္ထ ဆဋ္ဌိ) မေ- ၏၊ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန- ဤ မှန်ကန်စွာ ဆိုရသော သစ္စာစကားကြောင့်၊ စက္ခု- သည်၊ မေ-ငါ့ အတွက်၊ ဥပပဇ္ဇထ- ဖြစ်မြဲဖြစ်စေသတည်း။” လူတိ- သို့၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၇၂။) တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ယေ မန္တိ- ကား၊ ယေ- အကြင် သူတို့သည်၊ မံ- ကို၊ ယာစိတုံ- ငှာ၊ အာယန္တိ- ကုန်၏။ အာဂတေသု- ရောက်လာကြကုန်သော၊ တေသုပိ- ထိုသူတို့တွင်လည်း၊ ယော- အကြင်သူ သည်၊ လူမံ နာမ- ဤမည်သောပစ္စည်းကို၊ ဒေဟိ- လော၊ လူတိ ဝါစံ- ဤသို့သော စကားကို၊ နိစ္ဆာရေန္တော- မြွက်ဆိုလျက်၊ မံ-ကို၊ ယာစတေ- ၏။ သောပိ- ထိုသူကိုလည်း၊ မေ- သည်၊ မနသော- စိတ်ဖြင့်၊ ပိယော- ချစ်အပ်၏။ ဧတေနာတိ- ကား၊ မယံ- သည်၊ သဗ္ဗေပိ- ကုန်သော၊ ယာစကာ- တို့ကို၊ သစေ ပိယာ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု) မယာ- သည်၊ ဝုတ္တံ- အပ်သော၊ ဧတံ- ဤစကားသည်၊ သစ္စမေဝ- တည်း။ မေ- ၏၊ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန- ကြောင့်၊ ဧကံ- သော၊ စက္ခု- သည်၊

ဥပပဇ္ဇထ ဥပပဇ္ဇတု- ဖြစ်မြဲဖြစ်စေသတည်း၊ ဣတိ- ဤကား ဂါထာ၏ အနက်အဦးတည်း။

အထ - ဌ၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်းရသေ့၏၊ ဝစန - သမနန္တရမေဝ - သစ္စာဆိုသော စကား၏ အခြားမဲ့ဌသာလျှင်၊ ပဌမံ - စွာ၊ စက္ခု - မျက်စိတစ်လုံးသည်၊ ဥဒပါဒိ - ပြီ။ တတော - ထိုမှနောက်ဌ၊ ဒုတိယဿ - နှစ်ခုမြောက်သော မျက်စိ၏၊ ဥပပဇ္ဇနတ္ထာယ - ဖြစ်မြဲဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ၊ “ယံ မံ သော ယာစိတုံ အာဂါ ။ပ။ ဒုတိယံ မေ ဥပပဇ္ဇထာ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ - ဆိုတော်မူပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ယံ ယော - အကြင်ပုဏ္ဏားသည်၊ မံ - ကို၊ (ယာစတိ - ၏၊) သော ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ စက္ခု - ကို၊ ဒေဟိ - လော၊ ဣတိ - သို့၊ ယာစိတုံ - ငှာ၊ အာဂါ - ရောက်လာ၏၊ (အဟံ - သည်၊) ဝနိဗ္ဗတော - တောင်းသော၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ - အား၊ စက္ခုနိ - တို့ကို၊ ပါဒါသိ - ပေးလှူခဲ့ပြီ။

ဝီတိ - နှစ်သက်ခြင်းဝီတိသည်၊ ဘိယျော - စွာ၊ မံ - ငါ့ထံသို့၊ အာဝိသိ - ဝင်ပြီ၊ သောနဿဉ္စ - ဝမ်းမြောက်ခြင်း သောမနဿသည် လည်း၊ အနပ္ပကံ - များ၏။ မေ - ၏၊ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန - ကြောင့်၊ ဒုတိယံ - နှစ်ခုမြောက်သော မျက်စိသည်၊ ဥပပဇ္ဇထ - တည်း။

တတ္ထ - ဂါထာတို့၌၊ ယံ မန္တိ - ကား၊ ယော - အကြင်ပုဏ္ဏားသည်၊ မံ - ကို။ (ယံကား လိင်္ဂဝိပလ္လာသ) သောတိ - ကား၊ စက္ခုယာစကော - မျက်စိတောင်းခံသော၊ သော ဗြာဟ္မဏော - သည်။ အာဂါတိ - ကား၊ အာဂတော - လာ၏။ ဝနိဗ္ဗတောတိ - ကား၊ ယာစန္တဿ - တောင်းသော၊ (ဗြာဟ္မဏဿဌ စပ်)။ မံ အာဝိသိတိ - ကား၊ ဗြာဟ္မဏဿ - ပုဏ္ဏားအိုအား၊ စက္ခုနိ - တို့ကို၊ ဒတွာ - ၍၊ အန္တကာလေပိ - ကန်းသောအခါ၌လည်း၊ တထာရူပံ - ထိုသို့ဆင်းရဲသော သဘောရှိသော၊ ဝေဒနံ - ကို၊ အဂဏေတွာ - မရေတွက်မူ၍၊ “မေ - သည်၊ ဒါနံ - ကို၊ အဟော သုဒိန္နံ - ဪ ကောင်းစွာ ပေးလှူအပ်ပြီတကား။” ဣတိ - သို့၊ ပစ္စဝေက္ခန္တိ - ဆင်ခြင်သော၊ မံ -

ငါ၏အထံသို့၊ ဘိယျော- လွန်သော၊ အတိရေကတရာ- အထူးသဖြင့် ပိုလွန်သော၊ ပီတိ- နှစ်သက်ခြင်းပီတိသည်၊ အာဝိသိ- ဝင်ရောက်လာပြီ။ သောမနဿဉ္စနပ္ပကန္တိ- ကား၊ အပရိမာဏံ- သော၊ သောမနဿံ- ဝမ်းမြောက်ခြင်း သောမနဿသည်၊ ဥပ္ပန္တိ- ဖြစ်လေပြီ။ ဧတေနာတိ- ကား၊ တဒါ- ဌ၊ မမ- ၏၊ အနပ္ပကံ- များသော၊ ပီတိသောမနဿံ- နှစ်သက်ခြင်း ပီတိ ဝမ်းမြောက်ခြင်း သောမနဿသည်၊ သစေ ဥပ္ပန္တံ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ) မယာ- သည်၊ ဝုတ္တံ- သော၊ ဧတံ- ဤစကားသည်၊ သစ္စမေဝ- မှန်သည် သာလျှင်တည်း၊ မေ- ၏၊ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန- ကြောင့်၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်လုံးမြောက်ဖြစ်သော၊ စက္ခု- သည်၊ ဥပပဇ္ဇတု- တည်း၊ ဣတိ- ကား ဂါထာအနက် အပြီးတည်း။

(ဋ္ဌ။ ၇၃။) တံ ခဏညေဝ- ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်လုံးမြောက်လည်းဖြစ်သော၊ စက္ခု- သည်၊ ဥဒပါဒိ- ဖြစ်ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုသိဝိမင်း၏၊ တာနိ စက္ခုနိ- တို့သည်၊ ပါကတိကာနိ- ပင်ကိုယ်အတိုင်းတို့သည်၊ နေဝ ဟောန္တိ- မဟုတ်ကုန်သည်သာတည်း။ ဒိဗ္ဗာနိ- နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (စက္ခုနိ- တို့သည်) န ဟောန္တိ- ကုန်၊ ဟိ- မှန်၊ သက္ကဗြာဟ္မဏဿ- ပုဏ္ဏားအသွင်ယူထားသော သိကြားအား၊ ဒိန္တံ- သော၊ စက္ခု- ကို၊ ပန- ဖန်၊ ပါကတိတံ- ပင်ကိုယ်အတိုင်းဖြစ်အောင်၊ ကာတုံ- ငှာ၊ န သက္ကာ- ကောင်း။ ဥပဟတစက္ခုနော စ- ပျက်စီးအပ်ပြီးသော မျက်စိရှိသူ၏လည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု နာမ- နတ်တို့၏မျက်စိမည်သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်။ ပန- အန္တယကား၊ အဿ- ထိုသိဝိမင်းအား၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု- အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးတို့၌၊ အဝိပရိတံ- ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသော၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒါနပီတိ- လှူဒါန်းမှု၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ- ဤ၊ ပီတိဖရဏဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိပျံ့နှံ့သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာနိ- ဖြစ်ကုန်သော မျက်စိတို့ကို၊ “သစ္စပါရမိတာစက္ခုနိ”တိ- “သစ္စပါရမိတာစက္ခု”တို့ဟူ၍၊ ဝါ- သစ္စပါရမိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မျက်စိတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ- ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဒဒမာနဿ ဒေန္တဿ ။ပ။ ဗောဓိယာယေဝ

ကာရဏာ”တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၆၅။ ဒဒမာနဿ- ပေးလှူရန် မျက်စိကို ထုတ်ယူ
နေသည်၊ ဒေန္တဿ- ပုဏ္ဏားအား ပေးလှူနေသည်၊ ဒိန္နဒါနဿ- ပေးလှူ
အပ်ပြီးသော မျက်စိအလှူရှိသူသည်၊ သတော- ဖြစ်စဉ်၊ မေ- ၏၊
စိတ္တဿ- ၏၊ ဗောဓိယာယေဝ- သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏သာလျှင်၊
ကာရဏာ- ကြောင့်၊ အညထာ- တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်
ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ- မလှူလိုသောအားဖြင့် ဖောက်ပြန်သွားခြင်းသည်၊
နတ္ထိ- မရှိ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဒဒမာနဿာတိ- ကား၊ စက္ခုနိ- တို့ကို၊
ဒါတုံ- ငှာ၊ ဝေဇ္ဇေန- ဆေးဆရာသည်၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေန္တဿ- ထုတ်ယူစဉ်။
ဒေန္တဿာတိ- ကား၊ ဥပ္ပါဋ္ဌိတာနိ- ထုတ်ယူအပ်ပြီးကုန်သော၊ တာနိ-
ထိုစက္ခုတို့ကို၊ သက္ကဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊ ဟတ္ထေ- ၌၊ ဌပေန္တဿ- ထားစဉ်။
ဒိန္နဒါနဿာတိ- ကား၊ စက္ခုဒါနံ- ကို၊ ဒိန္နဝတော- ပေးလှူမှုရှိပြီးသူဖြစ်စဉ်။
စိတ္တဿ အညတာတိ- ကား၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ- လှူဒါန်းမှု၌ အလိုဆန္ဒ၏၊
အညထာဘာဝေါ- တစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်။
ဗောဓိယာယေဝ ကာရဏာတိ- ကား၊ တဉ္စ- ထို ပေးလှူခြင်းသည်လည်း၊
သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝ- ၏သာလျှင်၊ ဟေတု- အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ
အတ္ထော- အနက်။

၆၆။ သဗ္ဗညုတညာဏဿ- တော်၏၊ ဝါ- ကို၊ သုဒုလ္လဘတာယ-
ကောင်းစွာ ခဲယဉ်းသဖြင့်ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- အလွန်ရခဲ
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ- သို့၊ သုဒုက္ကရံ- အလွန်ပြုနိုင်ခဲသော အမှုကို၊
မယာ- သည်၊ ကတံ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ စက္ခုနိ- တို့၏၊ ဝါ- တို့ကို၊
အပ္ပိယတာယ- မချစ်နှစ်သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဒေတိ-
ပေးလှူသည်မဟုတ်၊ အတ္တဘာဝဿပိ- အတ္တဘော၏လည်း၊ ဝါ- ကိုလည်း၊
အပ္ပိယတာယ- ကြောင့်၊ န ဒေတိ- မဟုတ်၊ ဣတိ၊ ဒဿေန္တော-၍၊
“န မေ ဒေဿာ”တိ- ဟူ၍၊ ဩသာနဂါထံ- အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ-

၏။ တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အတ္တာနံ မေ န ဒေသိယောတိ- ကား၊ ပဌမော-
သော၊ န ကာရော- သည်၊ နိပါတမတ္ထော- အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း။
မေ- သည်၊ အတ္တာ- အတ္တဘောဓန္ဓာကိုယ်ကို၊ န ကုဇ္ဈိတဗ္ဗော- မချစ်နှစ်
သက်အပ်သည်မဟုတ်။ အပ္ပိယော- မချစ်အပ်သည်၊ န- မဟုတ်။ ဣတိ
အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ “အတ္တာနံ မေ န ဒေသိယ” နှိပိ-
အတ္တာနံ မေ န ဒေသိယံဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏။ တဿ-
ထိုပါဠိ၏၊ အတ္ထော- ကို၊ (ဧဝံ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။) မေ- ၏။
အတ္တာနံ- အတ္တဘောကို၊ အဟံ- သည်၊ န ဒေသိယံ- မုန်းသည်မဟုတ်ပါ။
န ကုဇ္ဈေယျံ- မချစ်သည်မဟုတ်ပါ။ ကုဇ္ဈိတံ- ငှာ၊ န အရဟာမိ- ထိုက်
သည်မဟုတ်ပါ။ သော- ထိုအတ္တဘောဓန္ဓာကိုယ်ကို၊ မယာ- သည်၊ န
ကုဇ္ဈိတဗ္ဗော- မချစ်အပ်သည်မဟုတ်ပါ။ ဣတိ- ဤကားအနက်။ “အတ္တာပိ
မေ န ဒေသိယော” တိပိ- ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ- ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။
အဒါသဟန္တိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ အဒါသိ- ပေးခဲ့ပြီ။ “အဒါသိဟ” နှိပိ-
လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏။

(ဋ္ဌ။ ၇၃။) ပန- ဆက်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏။
သစ္စကိရိယာယ- သစ္စာပြုခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ စက္ခုသု- တို့သည်၊
ဥပ္ပန္နေသု- သော်၊ သက္ကာနုဘာဝေန- သိကြားမင်း၏ တန်းခိုးရှိန်စော်
အာနုဘော်ကြောင့်၊ သဗ္ဗာ- သော၊ ရာဇပရိသာ- သည်၊ သန္နိပတိတာဝ-
စည်းဝေးအပ်ပြီးသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ- ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ-
ထိုဘုရားအလောင်းသိဝိမင်းအား၊ သက္ကာ- သည်၊ မဟာဇနမဇ္ဈေ- များစွာ
သော လူတို့၏ အလယ်၌၊ အာကာသေ- ၌၊ ဌတ္တာ- ရပ်တန့်၍၊

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ သိဝိနံ- သိဝိတိုင်းသူတိုင်းသားတို့၏၊ ရဋ္ဌဝဗုဒ္ဓ-
ပြည်သူအများ၏ စီးပွားချမ်းသာ မင်္ဂလာကို တိုးတက်စေတတ်သော
မင်းကြီး၊ တယာ- သည်၊ ဓမ္မေန- သဖြင့်၊ ဂါထာ- တို့ကို၊ ဘာသိတာ-
ကုန်ပြီ။ တဝ- ၏၊ ဒိဗ္ဗာနိ- နတ်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ
ကုန်သော၊ ဧတာနိ နေတ္တာနိ- တို့သည်၊ ပဋိဒိဿရေ- ထင်ရှားကုန်၏။

တိရောကုဋ် - နံရံတစ်ဖက်ကိုလည်းကောင်း၊ တိရောသေလံ -
 ကျောက်တောင်တစ်ဖက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတံ - မြေတောင်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ သမတိဂ္ဂယု - ဖောက်ထွင်း၍၊ သမန္တာ - မှ၊ ယောဇနသတံ -
 ယူဇနာတစ်ရာတိုင်တိုင်၊ တေ - ၏၊ ဒဿနံ - ကို၊ အနုဘောန္တု - ပြီး
 စေကုန်လော။

ဣတိ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ - တို့ဖြင့်၊ ထုတိ - ချီးမွမ်းခြင်းကို၊
 ကတွာ - ၍၊ ဒေဝလောကမေဝ - သို့သာလျှင်၊ ဂတော - လေပြီ။
 ဗောဓိသတ္တောပိ - သည်လည်း၊ မဟာဇနပရိပူတော - အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)
 မဟန္တေန - များစွာသော၊ သက္ကာရေန - ပူဇော်သက္ကာရဖြင့်၊ နဂရံ -
 အရိဋ္ဌပုရမြို့သို့၊ ပဝိသိတွာ - ၍၊ ရာဇဂေဟဒ္ဒါရေ - မင်းအိမ်တံခါး၌၊
 သုသဇ္ဇိတေ - ကောင်းစွာစီမံအပ်သော၊ မဟာမဏ္ဍပေ - မဏ္ဍပ်ကြီး၌၊
 သမုဿိတသေတစ္ဆတ္ထေ - စိုက်ထူအပ်သောထီးဖြူရှိသော၊ ရာဇပလ္လင်္ကေ -
 ၌၊ နိသိန္နော - စံတော်မူလျက်၊ စက္ခုပဋိလာဘေန - မျက်စိကိုရခြင်းဖြင့်၊
 ဝါ - ကြောင့်၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌပမုဒိတာနံ - နှစ်သက် ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ကြ
 ကုန်သော၊ ဒဠု - မင်းကြီးကိုဖူးမျှော်ရန်၊ အာဂတာနံ - ရောက်လာကြကုန်
 သော၊ နာဂရာနံ စ - မြို့သူမြို့သားတို့အားလည်းကောင်း၊ ဇာနပဒါနံ စ -
 ဇနပုဒ်သူ ဇနပုဒ်သားတို့အားလည်းကောင်း၊ ရာဇပရိသာယ စ - မင်း
 ပရိသတ်အားလည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေန္တော - ဟောကြားတော်မူ
 လိုသည်ဖြစ်၍၊ “ကောနိဓ ဝိတ္တံ ။ပ။ သဂ္ဂမုပေထ ဌာန”န္တိ - ဟူသော၊
 ဣမာ ဂါထာ - တို့ကို၊ အဘာသိ - မိန့်။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ သိဝယော - သိဝိတိုင်းသူတိုင်းသားတို့၊ ဣဓ -
 ဤလောက၌၊ ကော - သည်၊ ဝိတ္တံ - စည်းစိမ်းဥစ္စာကို၊ န ဒေယျ
 န - မပေးလှူရာအံ့နည်း။ အပိ - စင်စစ်၊ အတ္တနာ - ၏၊ ဝိသိဋ္ဌံ -
 ထူးခြားမွန်မြတ်သော၊ သုပိယမ္ပိ - အလွန်ချစ်အပ်သော ဥစ္စာကိုသော်
 လည်း၊ ယာစိတော - အပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊ ဒေယျ - ပေးလှူရာ၏၊)
 တံ - ထိုပေးလှူခြင်းကို၊ ဣဃံ - တိုက်တွန်း၏၊ သမာဂတာ - အညီ
 အညွတ် ရောက်ရှိလာကြကုန်သော၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ သိဝယော -

ကုန်သော၊ (တုမေ- တို့သည်။) ဒိဗ္ဗာနိ- နတ်မျက်စိနှင့်တူကုန်သော၊
မမ- ဤ၊ နေတ္တာနိ- တို့ကို၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ပဿထ- ကြည့်ရှုကြကုန်
လော့။ တိရောကုဋ္ဌ- နံရံတစ်ဖက်ကိုလည်းကောင်း၊ တိရောသေလံ-
ကျောက်တောင်တစ်ဖက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတံ- မြေတောင်ကိုလည်း
ကောင်း၊ သမတိဂ္ဂယု- ဖောက်ထွင်း၍၊ သမန္တာ- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊
ယောဇနသတံ- တိုင်တိုင်၊ ဣမေ- ဤမျက်စိတို့သည်၊ ဒဿနံ-
မြင်ခြင်းကို၊ အနဘောန္တိ- ပြီးစေကုန်၏။

ဣဓ ဇီဝိတေ- ဤသတ္တလောက၌၊ မစ္စာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊
စာဂမတ္တာ- စွန့်ကြဲခြင်းအတိုင်း အရှည်ထက်၊ ပရမံ- လွန်မြတ်သော၊
ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော တရားသည်၊ န အတ္ထိ- မရှိ၊ (တသ္မာ-
ကြောင့်) မာနသံ- လှည့်ဖြစ်သော၊ စက္ခု- ကို၊ ဒတ္တာန- ၍၊ အမာနသံ-
နတ်၌ဖြစ်သော၊ စက္ခု- ကို၊ မေ- သည်၊ လဒ္ဓံ- ပြီ။

သိဝယော- တို့၊ ဧတံ- ဤနတ်၌ဖြစ်သောမျက်စိကို၊ ဒိဿာပိ-
၍လည်း၊ (တုမေ- တို့သည်။) ဒါနာနိ- တို့ကို၊ ဒေထ- ကုန်၊ ဒတ္တာ
စ- ပေးလှူပြီး၍လည်း၊ ဘုဉ္ဇထ- သုံးဆောင်စားသောက်ကြကုန်လော့၊
ယထာနုဘာဝံ- တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်အားလျော်စွာ၊ ဘုတ္တာ စ-
သုံးဆောင်စားသောက် ပြီး၍လည်း၊ အနိန္ဒိတာ- မကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်သည်
ဖြစ်၍၊ သဂ္ဂံ ဌာနံ- နတ်ပြည်သို့၊ ဥပေထ- ကပ်ရောက်ကြကုန်လော့။

(ဋ္ဌ။ ၇၄။) တတ္ထ- တို့၌၊ ဓမ္မေန ဘာသိတာတိ- ကား၊ မဟာရာဇ-
မြတ်၊ တေ- သည်၊ ဣမာ ဂါထာ- တို့ကို၊ ဓမ္မေန ဧဝ- တရားဖြင့်သာလျှင်၊
သဘာဝေနဝ- သဘောတရားဖြင့်သာလျှင်၊ ဘာသိတာ- ဟောကြားအပ်
ကုန်ပြီ။ ဒိဗ္ဗာနိတိ- ကား၊ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝယုတ္တာနိ- နတ်၌ဖြစ်သော
အာနုဘော်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ (နေတ္တာနိ ၌ စပ်) ပဋိဒိဿရေတိ- ကား၊
ပဋိဒိဿန္တိ- ထင်မြင်ကုန်၏။ တိရောကုဋ္ဌန္တိ- ကား၊ ပရကုဋ္ဌ- နံရံတစ်ဖက်
ကို။ တိရောသေလန္တိ- ကား၊ ပရသေလံ- ကျောက်တောင်တစ်ဖက်ကို။
သမတိဂ္ဂယုတိ- ကား၊ အတိက္ကမိတ္တာ- ကျော်လွန်၍။ သမန္တာ- မှ၊
ဒဿဒိဿာ- အရပ်ဆယ်မျက်နှာမှ၊ ယောဇနသတံ- တိုင်၊ ရူပဒဿနံ-

ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်းကို၊ အနုဘောန္တု = သာဓေန္တု - ပြီးစေကုန်လော့။

ကောနိဓာတိ - ကား၊ ဣဓ - ဤလူ့ပြည်၌၊ ကော - သည်၊ နဒဒေယျ န - မပေးလှူရာသနည်း။ အပိ ဝိသိန္ဓန္တိ - ကား၊ ဥတ္တမံ - မြတ်သည်၊ သမာနမ္ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း။ န စာဂမတ္တာတိ - ကား၊ စာဂပ္ပမာဏတော - စွန့်ကြဲလှူဒါန်းမှု ပမာဏထက်၊ အညံ - သော၊ ဝရံ နာမ - မြတ်သောအရာမည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ။ ဣဓ ဇီဝိတေတိ - ကား၊ ဣမသ္မိ လောကေ - ၌။ “ဣဓ ဇီဝတ”န္တိပိ - လည်း၊ ပဌန္တိ - ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ ဣမသ္မိ လောကေ - ၌၊ ဇီဝမာနာနံ - အသက်ရှင်သန်ကြကုန်သော၊ (မစ္စာနံ ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော - နက်။ အမာနုသန္တိ - ကား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု - ကို၊ မယာ - သည်၊ လဒ္ဓံ - ပြီ။ ဣမိနာ ကာရဏေန - ကြောင့်၊ “စာဂတော - စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းမှု ထက်၊ ဥတ္တမံ နာမ - မြတ်သောတရားမည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ။” ဣတိ - သို့၊ ဧတံ - ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - အပ်၏။ ဧတမ္ပိ ဒိသ္မာတိ - ကား၊ မယာ - သည်၊ လဒ္ဓံ - သော၊ ဧတံ ဒိဗ္ဗစက္ခု - ကို၊ ဒိသ္မာပိ - ၍ လည်း။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (၄။ ၇၅။) ဣတိ - သို့၊ စတူဟိ - ကုန်သော၊ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ - တို့ဖြင့်၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ တသ္မိယေဝ ခဏေ - ၌သာလျှင်၊ (မဟာဇနံ - ကို၊ သန္နိပါတေတွာ - ၍၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေတိ - ကား၊) န - မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ - အဟုတ်သော်ကား၊ အန္တဒ္ဓမာသမ္ပိ - လခွဲတိုင်းလည်း၊ ဥပေါသထေ - ၌၊ မဟာဇနံ - ကို၊ သန္နိပါတေတွာ - ၍၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေသိ - ပြီ။ တံ - ထိုတရားသံကို၊ သုတွာ - ၍၊ မဟာဇနော - များစွာသော လူသည်၊ ဝါ - လူများအပေါင်းသည်၊ ဒါနာဒိနိ - အစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ - တို့ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ဒေဝလောကပရာယနော - နတ်ပြည်သာလျှင် လဲလျောင်းရာရှိသည်၊ ဝါ - နတ်ပြည်သို့ လားရောက်သည်၊ အဟောသိ - ပြီ။ အာနန္ဒတ္ထေရော - သည်၊ တဒါ - ထိုအချိန်၌ ၊ ဝေဇ္ဇော - ဆေးဆရာသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော - သည်၊ (တဒါ - ၌) သက္ကော - သိကြားမင်းသည်၊ (အဟောသိ - ပြီ) ဗုဒ္ဓပရိသာ - ဘုရားရှင်

၏ ပရိသတ်တို့သည်၊ (တဒါ - ဌ) သေသပရိသာ - ကြွင်းသော ပရိသတ်တို့သည်၊ (အဟောသုံ - ကုန်ပြီ) လောကနာထော - ဘုရားရှင်သည်၊ (တဒါ - ဌ) သိဝိရာဇာ - သိဝိမင်းသည်၊ (အဟောသိ - ပြီ။)

တဿ - ထိုသိဝိမင်း၏၊ ဣဓာပိ - ဤသိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာဌလည်း၊ ဝုတ္တနယေနဝ - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ယထာရဟံ - စွာ၊ ပါရမိယော - တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ - ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ - နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ အဒိန္နပုဗ္ဗံ - မပေးလှူအပ်ဖူးသော၊ ဗာဟိရဒေယျဓမ္မဝတ္ထု - ပြင်ပလှူဖွယ်ဝတ္ထုသည်၊ န ဟောတိ ယထာ - သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ အပရိမိတံ - မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော၊ မဟာဒါနံ - အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တေန္တဿ - ဖြစ်စေသော သိဝိမင်း၏၊ တေန - ထိုမနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အလှူကြီးဖြင့်၊ အပရိတုဋ္ဌဿ - မနှစ်သက်မကျေနပ်သော သိဝိမင်း၏၊ ကထံ - လျှင်၊ အဟံ - သည်၊ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကံ - အတွင်းလှူဖွယ်ဝတ္ထုဖြစ်သော၊ ဒါနံ - ကို၊ ဒဒေယျံ န ခေါ - အံ့နည်း၊ ကဒါ - ဌ၊ မံ - ငါ့အထံသို့၊ ကောစိ - တစ်စုံတစ်ယောက် သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဂန္တာ၍၊ အဇ္ဈတ္တိကံ - ကိုယ်တွင်း၌ရှိသော၊ ဒေယျဓမ္မံ - လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ယာစေယျ န ခေါ - တောင်းခံအံ့နည်း၊ ဟိ - မှန်၊ ကောစိ - သော၊ ယာစကော - သည်၊ မေ - ၏၊ ဟဒယမံသဿ - နှလုံးသား၏၊ နာမံ - ကို၊ သစေဂဏေယျ - အကယ်၍ အလှူခံအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ကဏယေန - ခက်ရင်းဖြင့်၊ နံ - ထိုနှလုံးသားကို၊ နိဟရိတွာ - ၍၊ ပသန္နဥဒကတော - ကြည်လင်သော ရေမှ၊ သနာဠု - အရိုးနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ပဒုမံ - ပဒုမ္မာကြာပန်းကို၊

၁။ ကဏယေန။ ။ ကဏယသဒ္ဓါသည် ပုလ္လိင်၊ ကဏဓာတ် ယပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်။
၁။ ခက်ရင်း၊ ၂။ သံတံကျင်ဟောပုဒ်ဖြစ်ကြောင်း တိပိဓာန်၌ ပြဆိုသည်။ သိဝိဇာတ်ဋီကာသစ်၊ နံချပ် ကျောဘက်၌ “ကဏယေနာတိ ဘိဇ္ဈိဝါလေန၊ ဘိဇ္ဈိဝါလံ (လာ) ဟိ ကဏတိ သဒ္ဓါယတိတိ ဝုစ္စတိ။ ကဏ သဒ္ဓေတိ မုဒ္ဒပေဉ္စမက္ခရန္တဓာတု” ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ဤအလို ကဏယသဒ္ဓါ သံတံကျင်အနက်ဟော ဖြစ်သည်။ ငါးရာ ငါးဆယ်ဇာတ်ဝတ္ထု စတုတ္ထတွဲ၌ ကဏယကို ကပ်ကြေးဟု ဘာသာပြန်ဆိုသည်။

ဥဒ္ဓရန္တော ဝိယ - နုတ်ယူသကဲ့သို့၊ ပုဏ္ဏရန္တံ - ယိုနေသော၊ လောဟိတဗိန္နု -
သွေးပေါက်ရှိသော၊ ဟဒယံ - ကို၊ နိဟရိတွာ - ဤ၊ ဒဿာမိ - အံ။
သရီရမံသဿ - ကိုယ်အသား၏၊ နာမံ - ကို၊ သစေ ဂဏေယျ - အကယ်၍
အလှူခံငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) အဝလေခနေန - ခြစ်ယူကြောင်းဖြစ်သော
ဓားစသည်ဖြင့်၊ တာလဂုဠပဋ္ဌလံ - ထန်းသီးတင်းလဲပြားကို၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေန္တော
ဝိယ - ခွာသကဲ့သို့၊ သရီရမံသံ - ကို၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေတွာ - ထုတ်ခွာ၍၊ ဒဿာမိ -
အံ။ လောဟိတဿ - အသွေး၏၊ နာမံ - ကို၊ သစေ ဂဏေယျ - အံ့၊
(ဧဝံ သတိ - သော်၊) အသိနာ - သန်လျက်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈိတွာ - ဖောက်၍၊
ယန္တမုခေ - ယန္တရားဝ၌၊ ပတိတွာ ဝါ - သော်လည်းကောင်း၊ ဥပနိတံ -
အနီးသို့ ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဘာဇနံ - အိုးခွက်ကို၊ ပူရေတွာ ဝါ -
သော်လည်းကောင်း၊ လောဟိတံ - ကို၊ ဒဿာမိ - အံ။ ပန - အဖို့တစ်ပါး
ကား၊ ကောစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်သော အလှူခံသည်၊ “မေ - ၏၊
ဂေဟေ - ၌၊ (မေ - ၏၊) ကမ္မံ - အမှုလုပ်ငန်းသည်၊ နပ္ပဝတ္တတိ - မဖြစ်။
တတ္ထ - ထိုအိမ်၌၊ မေ - ၏၊ ဒါသကမ္မံ - ကျွန်အမှုလုပ်ကို၊ ကရောဟိ -
လော့၊” ဣတိ - သို့၊ သစေ ဝဒေယျ - အံ။ ရာဇဝေသံ - မင်း၏အသွင်ကို၊
အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ တဿ - ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အတ္တာနံ - ကို၊

အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ သံစူး၊ သံတူရွင်းဟု ဘာသာပြန်ဆိုသည်။ ဦးဟုတ်စိန် အဘိ
ဓာန်၌ကား သံတံကျင်၊ လုံဟု ဘာသာပြန်ဆိုသည်။ ဤသို့ အမျိုးမျိုး ဘာသာပြန်ဆိုကြ
သော်လည်း နှလုံးသားကို ခွဲထုတ်သော အရာဖြစ်၍ ယနေ့ခေတ် ဆရာဝန်များ
အသုံးပြုသည့် ဓားငယ် ခွဲစိတ်ကြောင်း တန်ဆာပလာ ကြိယာတစ်မျိုးမျိုးသာ ဖြစ်နိုင်
ဖွယ်ရှိပါသည်။

၁။ တာလဂုဠပဋ္ဌလံ ။ တာလဂုဠပဋ္ဌလံ နာမ ပက္ကတာလဖလလသိကံ တာလ -
ပဋိကာယ လိမ္မိတွာ သုက္ခာပေတွာ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟိတပဋ္ဌလံ (တာလဂုဠပဋ္ဌလမည်သည်
ထန်းသီးမှည့်အစေးကို ထန်းရွက်ပြား၌ သုတ်လိမ်း၍ အခြောက်ခံကာ ခွာယူအပ်သော
အလွှာအပြားတည်း။) မူလဋီ၊ ၂။ ၁၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ၊ ၂။ ၃၀၆ ဟူသော အဖွင့်ကို ရှု၍
ထန်းသီးတင်လဲပြား၊ ထန်းသီးမှည့်အစေး ခြောက်လွှာ ဟု တိပိဓာန်၌ ဖွင့်ဆိုသည်။
တာလဖလဿ ဂုဠော တာလဂုဠော၊ တာလဂုဠဿ ပဋ္ဌလံ တာလဂုဠပဋ္ဌလံ ဟု
ဝိဂ္ဂဟပြု။

သာဝေတွာ- ကြားစေ၍၊ ဒါသကမ္မံ- ကို၊ ကရိဿာမိ- ပေအံ။ ဝါ ပန-
 ထိုမှတစ်ပါး၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 အက္ခိနံ- တို့၏၊ နာမံ- ကို၊ သစေ ဂဏှေယျ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ) တာလမိဇ္ဇံ-
 ထန်းသီးဆံနှစ်ကို၊ နိဟရန္တော ဝိယ- ထုတ်ယူသကဲ့သို့၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊
 ဥပ္ပါဋေတွာ- ခွာထုတ်၍၊ တဿ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒဿာမိ- အံ၊
 ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ အနညဿာဓာရဏဝသီဘာဝပ္ပတ္တာနံ- တစ်ပါးသူတို့နှင့်
 မဆက်ဆံသော လေ့လာအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက် ကုန်သော၊
 မဟာဗောဓိသတ္တာနံယေဝ- ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏သာလျှင်၊
 အာဝေဏိကာ- သီးခြားဖြစ်သော၊ ဥဠာရတရာ- အလွန်မွန်မြတ်သော၊
 ပရိဝိတက္ကပ္ပတ္တိ- အကြံအစည်၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ စက္ခုယာစကံ-
 မျက်စိကို အလှူခံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ လဘိတွာ- ၍၊ အမစ္စပါရိသန္ဓာဒီဟိ-
 အမတ်အလုပ်အကျွေး အစရှိသူတို့သည်၊ နိဝါရိယမာနဿာပိ- တားမြစ်အပ်
 ပါသော်လည်း၊ တေသံ- ထိုအမတ်၊ အလုပ်အကျွေးစသည်တို့၏၊ ဝစနံ-
 ကို၊ အနာဒိယိတွာ- မယူမူ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ပရိဝိတက္ကာနုရူပံ- အကြံ
 အစည်အားလျော်စွာ၊ ပဋိပတ္တိယာ စ- အကျင့်ဖြင့်လည်း၊ ပရမာ- မြတ်
 သော၊ ပီတိပဋိသံဝေဒနာ- ဝမ်းမြောက်မှုကို ခံစားခြင်းလည်းကောင်း၊
 တဿာ ပီတိမနတာယ- ထိုဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်၏၊
 အဝိတထဘာဝံ- မချွတ်ယွင်းသည်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ- ၍၊ သက္ကဿ-
 သိကြားမင်း၏၊ ပုရတော- ရှေ့၌၊ သစ္စကိရိယာကရဏံ- သစ္စာပြုခြင်းလည်း
 ကောင်း၊ တေန စ- ထိုသစ္စာပြုခြင်းဖြစ်လည်း၊ အတ္တနော- ၏၊ စက္ခုနံ-
 တို့၏၊ ပဋိပါကတိကာဘာဝေါ- တစ်ဖန် ပင်ကိုယ်အတိုင်း ပြန်ဖြစ်သည်၏
 အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တေသဉ္စ- ထိုမျက်စိတို့၏လည်း၊ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝတာ-
 နတ်၌ဖြစ်သော တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊
 ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်၏အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊
 ဣတိ- ဤကား သိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာအပြီးတည်း။

သိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ- သိဝိရာဇစရိယာအဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီးပြီ။

၉။ ဝေဿန္တရစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၇၆-၇။) နဝမေ- ကိုးခုမြောက်သော ဝေဿန္တရစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) ယာ မေ အဟောသိ ဇနိကာတိ ဧတ္ထ-
ဟူသောဤပါဌ်၌၊ (သမဘိနိဝိဋ္ဌော- အကျုံးဝင်သော၊) မေတိ- ကား၊
ဝေဿန္တရဘူတံ- ဝေဿန္တရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အတ္တာနံ- ကို၊ သန္ဓာယ-
၍၊ သတ္တာ- သည်၊ ဝဒတိ- မိန့်တော်မူ၏။ တေနေဝ- သာလျှင်၊ “ဖုဿတီ
နာမ ခတ္တိယာ”တိ- ၍၊ အာဟ- မိန့်။ ဟိ- မှန်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊
အဿ- ထိုဝေဿန္တရာ၏၊ မာတာ- မယ်တော်သည်၊ “ဖုဿတီ”တိ-
ဟူ၍၊ ဧဝံ နာမိကာ- ဤသို့အမည်ရှိသော၊ ခတ္တိယာနီ- မင်းသမီးသည်၊
အဟောသိ- ပြီ။ သာ အတိတာသု ဇာတိသူတိ- ကား၊ သာ-
ထိုဖုဿတီမင်းသမီးသည်၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊ အနန္တရာတိတ ဇာတိယံ-
အခြားမဲ့လွန်ပြီးသောဘဝ၌။ ဟိ- မှန်၊ ဧတံ-အတိတာသု ဇာတိသု ဟူသော
ဤပါဌ်သည်၊ ဧကတ္ထေ- ဧကဝစ်အနက်၌၊ ဗဟုဝစနံ- ဗဟုဝစ်ဝိဘတ်
ရှိသောသဒ္ဒါတည်း။ သက္ကဿ- သိကြားမင်းသည်၊ မဟေသီ- ဖုဿတီ
မိဖုရားကို၊ ပိယာ- ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ ဣတိ
သမ္ပန္နော- ဤကားစာစပ်ခြင်းတည်း။ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဣမသ္မိ
စရိမတ္တဘာဝေ- ဤနောက်ဆုံးအတ္တဘော၌၊ ယာ- အကြင်ဖုဿတီမိဖုရား
သည်၊ မေ- ၏၊ ဇနိကာ- မယ်တော်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ သာ- ထို
ဖုဿတီမိဖုရားသည်၊ အတိတာသု- လွန်ပြီးကုန်သော၊ ဇာတိသု- ဘဝတို့၌၊
ဖုဿတီ နာမ- ဖုဿတီမည်၏။ တတ္ထ- ထိုဘဝတို့တွင်၊ အတိတာယ-

လွန်ခဲ့ပြီး သော၊ ဇာတိယာ- ဘဝ၌၊ ခတ္တိယာ- မင်းမျိုး၌၊ (အဟောသိ-
ပြီ။) ယတ္ထ- အကြင်ဘဝ၌၊ အဟံ- သည်၊ တဿာ- ထိုဗုဒ္ဓသတိမိဖုရား၏၊
ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ဝေဿန္တရော- သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ။
တတော- ထိုဘဝမှ၊ အနန္တရာတိတာယ- အခြားမဲ့လွန်ပြီးသောဘဝ၌၊
သက္ကဿ- ၏၊ ပိယာ- ချစ်အပ်သော၊ မဟေသီ- သည်၊ အဟောသိ-
ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ကား၊ အနုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်ဖြစ်
သော စကားတည်း။ ဟိ- ချဲ့၊ ဣတော- ဤကမ္ဘာမှ၊ ဧကနဂုတေ-
ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာဖြစ်သော၊ ကပ္ပေ- ကမ္ဘာ၌၊ ဝိပဿီ နာမ- ရှိသော၊
သတ္တာ- သည်၊ လောကေ- ၌၊ ဥဒပါဒိ- ပြီ၊ တသ္မိ- ထိုဝိပဿီမြတ်စွာ
ဘုရားသည်၊ ဗန္ဓုမတီနဂရံ- ဗန္ဓုမတီမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ- ၍၊ မိဂဒါယေ-
သားသမင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာဖြစ်သော၊ ခေမေ- ခေမဥယျာဉ်၌၊
ဝိဟရန္တေ- သည်ရှိသော်၊ ဗန္ဓုမာ- သော၊ ရာဇာ- သည်၊ ကေနစိ-
သော၊ ရညာ- သည်၊ ပေသိတံ- ပေးပို့အပ်သော၊ မဟန္တံ- အဖိုးများစွာ
ထိုက်သော၊ စန္ဒနသာရံ- စန္ဒကူးနှစ်ကို၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇေဋ္ဌဓိတာယ-
သွီးကြီးအား၊ အဒါသိ- ပြီ။ သာ- ထိုသွီးကြီးသည်၊ တေန- ထိုစန္ဒကူးနှစ်
ဖြင့်၊ သုခုမံ- နူးညံ့သိမ်မွေ့သော၊ စန္ဒနစုဏ္ဍံ- စန္ဒကူးမှုန့်ကို၊ ကာရေတွာ-
၍၊ သမုဂ္ဂံ- ကြုတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ၍၊ ဝိဟာရံ၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ သတ္ထု- ၏၊
သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ- ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်
တော်ကို၊ ပူဇေတွာ- ၍၊ သေသစုဏ္ဍာနိ- ကြွင်းသောအမှုန့်တို့ကို၊
ဂန္ဓကုဋိယံ- ၌၊ ဝိကိရိတွာ- ဖြန့်ကြဲ၍၊ “ဘန္တေ- ရား၊ (အဟံ- သည်၊)
အနာဂတေ- ၌၊ တုမှာဒိသဿ- သော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ရှင်၏၊ မာတာ-
မယ်တော်သည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်လိုပါ၏။” ဣတိ- သို့၊ ပတ္ထနံ- ဆုတောင်း
မှုကို၊ အကာသိ- ပြီ။ သာ- ထိုသွီးကြီးသည်၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊
စုတာ- စုတေသည်ရှိသော်၊ တဿာ စန္ဒနစုဏ္ဍပူဇာယ- ထိုစန္ဒကူးမှုန့်ဖြင့်
ပူဇော်ခြင်း၏၊ ဖလေန- အကျိုးကြောင့်၊ ရတ္တစန္ဒနပရိပ္ပေါသိတေန ဝိယ-
နီသောစန္ဒကူးနှစ်ရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ တွေ့ထိအပ်သကဲ့သို့သော၊ ဝါ-

နိဿောစန္ဒကူးနှစ်ရေဖြင့် ဆွတ်ဖြန်းအပ်သကဲ့သို့သော၊ သရီရေန- ခန္ဓာကိုယ်
ဖြင့်၊ (ဥပရိက္ခာ စကားတည်း) ဒေဝေသု စ- နတ်တို့၌လည်းကောင်း၊
မနုဿေသု စ- တို့၌လည်းကောင်း၊ သံသရန္တိ- ကျင်လည်ရလျက်၊
တာဝတိံသဘဝနေ- ဘုံ၌၊ ဒေဝရညော- သော၊ သက္ကဿ- ၏၊
အဂ္ဂမဟေသီ- မိဖုရားကြီးသည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ပြီ။ အထ- ၌၊
အဿာ- ထိုမိဖုရားကြီးအား၊ အာယုပရိယောသာနေ- ၌၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တေသု-
ရှေ့ပြေးနိမိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု- ရှိသော်၊ ဒေဝရာဇာ- သော၊ သက္ကော-
သည်၊ တဿာ- ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ပရိက္ခိဏာယုကတံ- ကုန်သော
အသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- ဤ၊ တဿာ- ကြီးအား၊
အနုကမ္မာယ- ငှာ၊ “ဘဒ္ဒေ ဖုဿတိ- ချစ်နှမ ဖုဿတိ၊ (အဟံ-
သည်၊) တေ- အား၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ဝရေ- တို့ကို၊ ဒမ္မိ- ၏။ တေ-
ထိုဆုတို့ကို၊ (တွံ- သည်၊) ဂဏှဿု- လော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ-
ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “တဿာ အာယုက္ခယံ ဥတွာ ။ပ။ ဝရ ဘဒ္ဒေ
ယဒိစ္ဆသီ” တိ- ဤ၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၆၈။ “တဿာ- ထိုမိဖုရား၏၊ အာယုက္ခယံ-
အသက်တမ်းကုန်ခါနီးသည်ကို၊ ဥတွာ- ဤ၊ ဒေဝိန္ဒော- သိကြားမင်း
သည်၊ ဝရဘဒ္ဒေ-^၁ မိဖုရားမြတ်၊ (တွံ- သည်၊) ယံ- အကြင်ဆုကို၊
(ဂဏှိတုံ- ယူခြင်းငှာ၊) ယဒိ ဣစ္ဆသီ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊)
တေ- အား၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ တေ ဝရေ- တို့ကို၊ (အဟံ-
သည်၊) ဒဒါမိ- အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ အဗြဝိ-
ဆိုပြီ။”

၁။ ဝရဘဒ္ဒေ / ဝရ ဘဒ္ဒေ

ဝရဘဒ္ဒေကို ဧကပဒ၊ ဒွိပဒ နှစ်မျိုးကြိနိုင်သည်။ ဤ၌ကား ဧကပဒကြိ၍
အနက်သမ္ပန်ခဲ့သည်။ ဒွိပဒကြိ၍ အနက်သမ္ပန်ခဲ့သော်- “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နှမဖုဿတိ၊
တွံ၊ ယံ၊ ဣစ္ဆသီ၊ တံ၊ ဝရ- ယူလော။ တေ၊ အဟံ၊ ဒသ၊ တေ ဝရေ၊ ဒဒါမိ” ဟူ၍
ဖြစ်ပါသည်။ ဤသမ္ပန်နည်းသည် “ဝရာတိ ဝရဿု ဝရံ ဂဏှ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ၏
အလိုဖြစ်သည်။ နှစ်နည်းသင့်သည်ချည်းသာ။ (ယဒိစ္ဆသီကို ယံ + ဣစ္ဆသီဟုလည်း
ကောင်း၊ ယဒိ + ဣစ္ဆသီဟုလည်းကောင်း ပဒစ္စေဒနှစ်မျိုးပြု၍ အနက်သမ္ပန်ပါ။)

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဝရာတိ- ကား၊ ဝရဿု- ယူလော၊ ဝရံ- ဆုကို၊ ဂဏှ- ယူလော၊ ဘဒ္ဒေ ယဒိစ္ဆသီတိ- ကား၊ ဘဒ္ဒေ ဖုဿတိ- ချစ်နှမဖုဿတီ၊ ယံ- အကြင်ဆုကို၊ (ဂဏှိတံ- ယူခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆသိ- နါ၊ တဝ- သည်၊ ယံ- ကို၊ ပိယံ- ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်၏၊ တံ- ထိုဆုကို၊ ဒသဟိ- ကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသေဟိ- အဖို့အစုတို့ဖြင့်၊ “ဝရံ- ကို၊ ဝရဿု- လော၊ ပဋိဂဏှာဟိ- လော၊” ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ- ဆို၏။

(ဋ္ဌ။ ၇၆။) ၆၉။ ပုနိဒမဗြတိတိ- ကား၊ ပုန- ဖန်၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ သာ- ထိုဖုဿတီသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ စဝနဓမ္မတံ- စုတေရွေ့လျောသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တိ- မသိသည်ဖြစ်၍၊ “ကိံ န မေ အပရာဓတ္ထိ” တိ အာဒိကံ- အစရှိသောစကားကို၊ အဘာသိ- ပြောပြီ၊ ဟိ- မှန်၊ သာ- ထိုဖုဿတီမိဖုရားသည်၊ ပမတ္တာ- မေ့လျော့သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာယုက္ခယံ- အသက်တမ်းကုန်နေသည်ကို၊ အဇာနန္တိ- ဖြစ်၍၊ အယံ- ဤသိကြားမင်းသည်၊ “(တွံ- သည်၊) ဝရံ- ကို၊ ဂဏှ- လော၊” ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တော- လျက်၊ “ကတ္ထစိ- တစ်စုံတစ်ခုသောနေရာ၌၊ မမ- ၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနံ- ကို၊ ဣစ္ဆတိ- ၏။” ဣတိ- သို့၊ ဥတွာ ဧဝ- လျှင်၊ အာဟ- ၏၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အပရာဓတ္ထိတိ- ကား၊ အပရာဓော- အပြစ်သည်၊ အတ္ထိ န- ရှိလေသလော၊ ကိံ န ဒေဿာ အဟံ တဝါတိ- ကား၊ ကိံ ကာရဏံ- ကို၊ (ပဋိစ္စ- စွဲ၍) အဟံ- ကို၊ တဝ- သည်၊ ဒေဿာ- မုန်းအပ်သည်၊ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗာ- အမျက်ထွက်အပ်သည်၊ အပ္ပိယာ- မချစ်မနှစ်သက်အပ်သည်၊ ဇာတာ န- ဖြစ်လေသနည်း။ ရမ္မာ စာဝေသိ မံ ဌာနာတိ- ကား၊ ရမဏီယာ- မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော၊ ဣမသ္မာ ဌာနာ- ဤတာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ၊ စာဝေသိ- ရွေ့စေလိုပါသလော၊ ဝါတောဝ ဓရဏီရဟန္တိ- ကား၊ ယေန- ကြောင့်၊ ဗလဝါ-အားရှိသော၊ မာလုတော- လေသည်၊ ရက္ခံ- သစ်ပင်ကို၊ ဥမ္မူလေန္တော ဝိယ- အမြစ်မှကျွတ်အောင်တိုက်ခတ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- တူ၊) ဣမမှာ ဒေဝလောကာ- မှ၊ စာဝေတုကာမော- လိုသည်။

အသိ- ဖြစ်၏။ ကာရဏံ- အကြောင်းကား၊ ကိ နု- အဘယ်ပါနည်း။
ဣတိ- သို့၊ တံ- ထိုသိကြားမင်းကို၊ ပုစ္ဆတိ- ၏။

(၄။ ၇၇။) ၇၀။ တဿိဒန္တိ- ကား၊ တဿာ- ထိုဖုဿတီမိဖုရား
အား၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ (ပါဠိတော် အဗြဝိ ဌံ စပ်၊) န စေတ တေ
ကတံ ပါပန္နိ- ကား၊ ယေန- ကြောင့်၊ တယာ- သည်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခု
သော၊ ပါပံ- ကို၊ န ကတံစေတ- ပြုလည်းမပြုအပ်၊ တေ- ၏၊
အပရာဓော- အပြစ်သည်၊ န သိယာ- ရှိလည်းမရှိ။ န စ မေ တံသိ
အပ္ပိယာတိ- ကား၊ ယေန- ကြောင့်၊ ဒေသာ နာမ- မုန်းအပ်သည်
မည်သည်၊ မမ- သည်၊ အပ္ပိယာ- မချစ်အပ်သူသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊
(တေန- ကြောင့်၊) တံ- ကို၊ မမ- သည်၊ အပ္ပိယာ စာပိ- မချစ်အပ်သည်
လည်း၊ န- မဟုတ်၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အဓိပ္ပါယ်- တည်း။

၇၁။ ဣဒါနိ- ဌံ၊ ယေန အဓိပ္ပာယေန- ဖြင့်၊ ဝရေ- တို့ကို၊
ဒါတုကာမော- ပေးလို၏။ တံ- ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒေသန္တော- ဖြစ်၍၊
“ဧတ္ထကံယေဝ တေ အာယု၊ စဝနကာလော ဘဝိဿတီ” တိ- ဟူ၍၊
ဝတ္တာ- ၍၊ ဝရေ- တို့ကို၊ ဂဏှာပေန္တော- ယူစေလိုသော သိကြားမင်းသည်၊
“ပဋိဂ္ဂဏှ မယာ ဒိန္နော၊ ဝရေ ဒသ ဝရတ္တမေ” တိ- ဟူ၍၊ အာဟ-
မိန့်။

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဝရတ္တမေတိ- ကား၊ ဝရေသု- ဆုတို့တွင်၊
ဥတ္တမေ- မြတ်သောဆုတို့ကို၊ အဂ္ဂဝရေ- မြတ်သောဆုတို့ကို။ (ပါဠိတော်
ပဋိဂ္ဂဏှ၌ စပ်၊)

၇၂။ ဒိန္နဝရာတိ- ကား၊ “ဝရေ- တို့ကို၊ ဒဿာမိ- အံ့၊”
ဣတိ- သို့၊ ပဋိညာဒါနဝသေန- ဝန်ခံအပ်သော ပေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
ဒိန္နဝရာ- ပေးအပ်ပြီးသောဆုရှိသော၊ (ပါဠိတော် သာ ဌံစပ်) တုဋ္ဌဟဋ္ဌာတိ-
ကား၊ ဣစ္ဆိတလာဘပရိတောသေန- အလိုရှိအပ်သည်ကို ရခြင်းဟု
ဆိုအပ်သော နှစ်သက်ခြင်းဖြင့်၊ တုဋ္ဌာ စေတ- နှစ်သက်သည်လည်းဖြစ်
သော၊ တဿ စ- ထိုသိကြားမင်း၏လည်း၊ သိခါပ္ပတ္တိဒဿနေန-

အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်ကို မြင်ရခြင်းဖြင့်၊ (ပေးသောဆုကို ယူပြီး သည်ဖြစ်၍ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်ဟူလို။) ဟာသဝသေန-
 ရွင်လန်းသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဟဋ္ဌာ စ- ရွင်လန်းသည်လည်းဖြစ်သော။
 ပမောဒိတာတိ- ကား၊ ဗလဝပါမောဇ္ဇေန- အားကောင်းသော ဝမ်းမြောက်မှု
 ဖြင့်၊ ပမုဒိတာ- ဝမ်းမြောက်သော၊ (၎င်း ဝိသေသနများ ပါဠိတော် သာ
 ဌ်စပ်) မမံ အပ္ပန္တရံ ကတွာတိ- ကား၊ တေသု ဝရေသု- ထိုဆုတို့တွင်၊
 မံ- ကို၊ အပ္ပန္တရံ- အတွင်းကို၊ ကရိတွာ- ၍။ ဒသ ဝရေ ဝရီတိ-
 ကား၊ သာ- ထိုဖုဿတီနတ်မိဖုရားသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ခီဏာယုက-
 ဘာဝံ- ကုန်သောအသက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ- ၍၊ သက္ကေန-
 သည်၊ ဝရဒါနတ္ထံ- ဆုကိုပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတောကာသာ- ပြုအပ်သော
 အခွင့်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ၍) သကလဇ္ဈေဒိပတလံ- အလုံးစုံသော ဇ္ဈေဒိပ
 ကျန်းအပြင်ကို၊ ဩလောကေန္တိ- ရှိသော်၊ အတ္တနော- အား၊ အနုစ္ဆဝိကံ-
 လျော်သော၊ သိဝိရညော- ၏၊ နိဝေသနံ- နန်းတော်ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊
 တတ္ထ- ထိုနန်းတော်၌၊ တဿ- ထိုသိဝိမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသိဘာဝေါ
 စ- မိဖုရားခေါင်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ နီလနေတ္တတာ စ- ညိုသော
 မျက်စိရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ နီလဘမုကတာ စ- ညိုသောမျက်ခုံး
 ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဖုဿတီတိနာမံ- ဖုဿတီဟူသော အမည်
 လည်းကောင်း၊ ဂုဏဝိသေသယုတ္တပုတ္တပဋိလာဘော စ- ဂုဏ်အထူးနှင့်
 ယှဉ်သော သားကိုရခြင်းလည်းကောင်း၊ အနန္တတကုစ္ဆိဘာဝေါ စ- မိုး
 မောက်မှုမရှိသော ဝမ်းဗိုက်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ဗိုက်မရွဲ
 သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အလမ္ပတ္တနတာ စ- တွဲရရွဲဆွဲသော သားမြတ်
 မရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝါ- သားမြတ်တွဲမကျနေခြင်းလည်း
 ကောင်း၊ အပလိတဘာဝေါ- ဆံပင်မဖြူသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 သုခုမတ္ထဝိတာ- နူးညံ့သော အရေရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဈဇနာနံ-
 အသတ်ခံရမည့်သူတို့ကို၊ (ထောင်ကျနေသူတို့ကို) မောစနသမတ္တတာ စ-
 လွတ်စေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒသ-
 ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဝရေ- တို့ကို၊ ဂဏှိ- ပြီ။

ဣတိ- သို့၊ သာ- သည်၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ဝရေ- တို့ကို၊
ဂဟေတွာ- ဤ၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စုတာ- ရှိသော်၊ မဒ္ဒရညော-
၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဌ၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ပြီ။ စ- ဆက်၊
ဇာယမာနာ- ဖွားမြင်သော၊ သာ- ထိုသတို့သမီးသည်၊ စန္ဒနုဗ္ဗပရိပ္ပော
သိတေန ဝိယ- စန္ဒကူးနှစ်ရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ တွေ့ထိအပ်သကဲ့သို့
သော၊ ဝါ- သော၊ သရီရေန- ဖြင့်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ပြီး။ တေန- ထို့ကြောင့်၊
အဿာ- ထိုသတို့သမီး၏၊ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ- နာမည်ယူသောနေ့၌၊
“ဖုဿတီ” တွေဝ နာမံ- ဖုဿတီဟူသောနာမည်ကိုသာ၊ ကရိသု-
ပြီ။ သာ- ထိုဖုဿတီမင်းသမီးသည်၊ မဟန္တေန- သော၊ ပရိဝါရေန-
ဖြင့်၊ ဝမ္ပိတွာ- ကြီးပွား၍၊ သောဠသဝဿကာလေ- ဌ၊ ဥတ္တမရူပဓရာ-
မြတ်သောအဆင်းကိုဆောင်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊
နံ- ထိုဖုဿတီကို၊ ဇေတုတ္တရနဂရေ- ဌ၊ သိဝိမဟာရာဇာ- သည်၊
ပုတ္တဿ- သော၊ သဉ္ဇယကုမာရဿ- ၏၊ အတ္ထာယ- ငှာ၊ အာနေတွာ-
၍၊ သေတစ္ဆတ္တံ- ကို၊ ဥဿာပေတွာ- စိုက်ထူစေ၍၊ တံ- ထိုဖုဿတီကို၊
သောဠသန္တံ ဣတ္ထိသဟဿာနံ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင် ကုန်သော
မိန်းမတို့၏၊ ဇေဋ္ဌကံ- အကြီးအမှူးကို၊ ကတွာ- ၍၊ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ-
မိဖုရားခေါင်ကြီးအရာ၌၊ ဌပေသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “တတော
စုတာ သာ ဖုဿတီ။ ပ ။ သဉ္ဇယေန သမာဂမိ” တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ-
သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

(ဌ။ ၇၈။) ဂါထာအနက်။ ။ ၇၃။ သာ ဖုဿတီ- သည်၊ တတော-
ထိုတာဝတိံသာဘုံမှ၊ စုတာ- သော်။ ခတ္တိယေ- မင်းမျိုး၌၊ ဥပပဇ္ဇထ-
ဖြစ်လေ၏။ ဇေတုတ္တရမိ- သော၊ နဂရေ- ၌၊ သဉ္ဇယေန-
သဉ္ဇည်းမင်းနှင့်၊ သမာဂမိ- ပေါင်းဖက်လေပြီ။

သာ- ထိုဖုဿတီမိဖုရားသည်၊ ဝါ- ကို၊ သဉ္ဇယရညော- သည်၊
ပိယာ- ချစ်အပ်သည်၊ မနာပါ- အပ်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ အထ- ၌၊
သက္ကော- သည်၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- သော်၊ “မယာ- သည်၊ ဖုဿတိယာ-
အား၊ ဒိန္နဝရေသု- တို့တွင်၊ နဝ- ကုန်သော၊ ဝရာ- တို့သည်၊ သမိဒ္ဓါ-

ပြည့်စုံကုန်ပြီ။” ဣတိ- သို့၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊ “ပုတ္တဝရော- သည်၊ န သမိဒ္ဓေါ- မပြည့်စုံသေး။ တမ္ပိ- ထိုဆုကိုလည်း၊ အဿာ- ထိုဖုဿတီ မိဖုရားအား၊ သမိဇ္ဈာပေဿာမိ- ပြည့်စုံစေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ တဒါ- ဌ၊ တာဝတိံသဒေဝလောကေ- ဌ၊ ခိဏာယုကံ- အသက်ကုန်ခါနီးသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊ တဿ- ထိုဘုရား အလောင်း၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ “မာရိသ- အချင်းနတ်သား၊ တယာ- သည်၊ မနုဿလောကေ- ဌ၊ သိဝိသမ္ဘယရညော- သိဝိနိုင်ငံ သမ္ဘယမင်းကြီး၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဌ၊ ပဋိသန္ဓိ- ကို၊ ဂဏှိတုံ- ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- ၏။” ဣတိ- သို့၊ တဿ စေဝ- ထိုဘုရားလောင်း ၏လည်းကောင်း၊ အညေသံ- အခြားကုန်သော၊ စဝနဓမ္မာနံ- စုတေခါနီး သဘော ရှိကုန်သော၊ သဠိသဟဿာနံ- ခြောက်သောင်းကုန်သော၊ ဒေဝပုတ္တာနဉ္စ- တို့၏လည်းကောင်း၊ ပဋိညံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ဤ၊ သကဋ္ဌာနမေဝ- သို့သာလျှင်၊ ဂတော- ပြီ။ မဟာသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ တတော- မှ၊ စဝိတွာ- ခဲ့၍၊ တတ္ထ- ထိုမင်းနန်းတော်၌၊ ဥပ္ပန္နော- ပြီ။ သေသာ- ကုန်သော၊ ဒေဝပုတ္တာပိ- တို့သည်လည်း၊ သဠိသဟဿာနံ- ခြောက်သောင်းကုန်သော၊ အမစ္စာနံ- တို့၏၊ ဂေဟေသု- တို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တိသု- ပြီ။ မဟာသတ္တေ- သည်၊ ကုစ္ဆိဂတေ- မယ်တော်ဝမ်း၌ ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ဖုဿတီဒေဝီ- သည်၊ စတူသု- ကုန်သော၊ နဂရဒ္ဓါရေသု- တို့၌လည်း ကောင်း၊ နဂရမဇ္ဈေ- ၌လည်းကောင်း၊ နိဝေသနဒ္ဓါရေ- နန်းတော်တံခါး၌ လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဆ- ခြောက်ဆောင်ကုန်သော၊ ဒါနသာလာ- ယော- အလှူဇရပ်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ဤ၊ ဒေဝသိကံ- နေ့တိုင်း၊ ဆသတသဟဿာနိ- ခြောက်သိန်း ကုန်သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ- စွန့်၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတုံ- ငှာ၊ ဒေါဟဠိနီ- ချင်ခြင်းတပ် သည်၊ အဟောသိ၊ ရာဇာ- သမ္ဗည်းမင်းသည်၊ တဿာ- ထိုဖုဿတီမိဖုရား ၏၊ ဒေါဟဠိ- ကို၊ သုတွာ- ဤ၊ နေမိတ္တကေ- နိမိတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေ- တို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးသည် ရှိသော်၊ “မဟာရာဇ- မြတ်၊ (တေ- ၏၊) ဒေဝိယာ- ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဌ၊

ဒါနာဘိရတော- ဒါနဉ္စမြွေလျော်သော၊ ဥဋ္ဌာရော- မွန်မြတ်သော၊ သတ္တော- သည်၊ ဥပ္ပန္နော- ပြီ။ ဒါနေန- ဖြင့်၊ တိတ္ထိ- ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းသို့၊ န ပါပုဏိဿတိ- ဝတ္တံ။” ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ဤ၊ တုဋ္ဌမာနသော- နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ- သော၊ ဒါနံ- ကို၊ ပဋ္ဌပေသိ- ပြီ။ သမဏဗြာဟ္မဏဇိဏ္ဏာတုရကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကေ- ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ အိုမင်းသူ၊ ရောဂါ စွဲကပ်သူ၊ အထီးကျန်သူ၊ ခရီးသွားသူ၊ သူတောင်းစား၊ တောင်းခံလာသူတို့ကို၊ သန္တပေသိ- ရောင့်ရဲစေပြီ။ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ-တော- မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ရညော- ၏၊ အာယဿ- အတိုးအပွား၏၊ ပမာဏံ- သည်၊ နာဟောသိ- မရှိလေပြီ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပုညာနုဘာဝေန- ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သကလဇမ္ဗဒီပေ- ဌံ၊ ရာဇာနော- တို့သည်၊ ပဏ္ဏာကာရံ- လက်ဆောင်ကို၊ ပဟိဏန္တိ- ပို့ကြကုန်၏။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ယဒါဟံ ဖုဿတိယာ ကုတ္တိ” ။ပ။ ဒေတိ ဒါနံ အကိဉ္စနေ” တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့အနက်။ ။ ၇၄။ “ယဒါ- ဌံ၊ အဟံ- သည်၊ ပိယမာတုယာ- ချစ်လှစွာသော မယ်တော်ဖြစ်သော၊ ဖုဿတိယာ- ဖုဿတိမိဖုရား၏၊ ကုတ္တိ- သို့၊ ဩက္ကန္တော- သက်ဝင်၏၊ တဒါ- ဌံ၊ မေ- ၏၊ မာတာ- သည်၊ မမ- ၏၊ တေဇေန- ကြောင့်၊ ဒါနရတာ- အလှူ၌ မွေ့လျော်သူ သည်၊ အဟု- ဖြစ်ပြီ။

၇၅။ အဓနေ- ဥစ္စာမရှိသော၊ ဇနေ- ဌ်လည်းကောင်း၊ ဝါ- အားလည်းကောင်း၊ အာတုရေ- အနာရောဂါနှိပ်စက်အပ်သော၊ (ဇနေ)၊ ဇိဏ္ဏေ- အိုမင်းသော၊ (ဇနေ)၊ ယာစကေ- သူတောင်းစားဖြစ်သော၊ (ဇနေ)၊ အဒ္ဓိကေ- ခရီးသွားဖြစ်သော၊ (ဇနေ)၊ သမဏေ- ဖြစ်သော၊ (ဇနေ)၊ ဗြာဟ္မဏေ- ပုဏ္ဏားဖြစ်သော၊ (ဇနေ)၊ ဝီဏေ- ပစ္စည်းဥစ္စာ ကုန်ခန်းပျက်စီးသော၊ (ဇနေ)၊ အကိဉ္စနေ- ပစ္စည်းဥစ္စာ မသိမ်းဆည်း သော၊ (ဇနေ- ဌ်လည်းကောင်း၊ ဝါ- အားလည်းကောင်း၊) ဒါနံ- ကို၊ ဒေတိ- ၏။

(ဋ္ဌ။ ၇၉။) တတ္ထ- ထိုဂါထာတို့၌၊ မမ တေဇောတိ- ကား၊ မမ- ၏၊ ဒါနဇ္ဈာသယာနဘာဝေန- လှူဒါန်းလိုသော အလိုဆန္ဒ၏ အာနုဘော်ကြောင့်။ ခီဏေတိ- ကား၊ ဘောဂါဒီဟိ- စီးပွားဥစ္စာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခီဏေ- ကုန်ခန်းခြင်းရှိသော၊ ပါရိဇုညပ္ပတ္တေ- ပျက်စီးသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ (ပါဠိတော် ဇနေ ဌှစပ်၊) အင်္ဂုဉ္ဇနေတိ- ကား၊ အပရိဂ္ဂဟေ- ပစ္စည်းဥစ္စာမသိမ်းဆည်းအပ်သော၊ ဝါ- သိမ်းဆည်းအပ်သော ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှိသော၊ (ပါဠိတော် ဇနေ ဌှစပ်၊) သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ပါဌ်တို့၌၊ ဝိသယေ- အာဓာရအနက်၌၊ ဘုမ္မံ- သတ္တမိဝိဘတ်တည်း။ ဟိ သစ္စံ- မှန်၊ အနောဒယော- အနေအစရှိသော ဂါထာပုဒ်တို့သည်၊ ဒါနဓမ္မဿ- အလှူပေးခြင်းသဘော၏၊ ပဝတ္တိယာ- ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဝိသယာ- တည်ရာ အာရုံဖြစ်သော အာဓာရပုဒ်တို့တည်း။ (ဝိသယာ ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ သင့်။)

ဒေဝီ- ဖုဿတီမိဖုရားကြီးသည်၊ မဟန္တေန- များစွာသော၊ ပရိဟာရေန- အစောင့်အရှောက်ဖြင့်၊ ဂဗ္ဘံ- ကို၊ ဓာရေန္တိ- လျက်၊ ဒသမာသေ- ဆယ်လသည်၊ ပရိပုဏ္ဏေ- ရှိသော်၊ နဂရံ- ဇေတုတ္တရမြို့ကို၊ ဒဠုကာမာ- ရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ ရညော- အား၊ အာရောစေသိ- ပြီ၊ ရာဇာ- သည်၊ ဒေဝနဂရံ ဝိယ- နတ်မြို့ကိုကဲ့သို့၊ နဂရံ- ကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ- စေ၍၊ ဒေဝီ- ဖုဿတီမိဖုရားကို၊ ရထဝရံ- မြတ်သောရထားပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ- တင်၍၊ နဂရံ- ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လှည့်သည်ကို၊ ကာရေသိ- ပြီ။ တဿာ-

၁။ သဗ္ဗတ္ထ ဝိသယေ ဘုမ္မံ။ ။ အနေ အာတုရေ ဇိဏ္ဏေစသောဂါထာ၌ ကြိယာပုဒ်သည် ဒေတိ ဖြစ်သည်။ ဒါ ဓာတ်သည် သမ္ပဒါန်အနက်ကို ငဲ့မြဲဖြစ်၍ သံဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ စသည်တို့ကဲ့သို့ သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့်ရှိသော အနေ အာတုရေ အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းကိုလည်း သမ္ပဒါန်အနက် သမ္ပန်လေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အဋ္ဌကထာဆရာက အာဓာရသတ္တမိအနက်ချည်းကြံ၍ ထိုပုဒ်တို့ကို အနက်သမ္ပန်ရန် အမှာပြုတော်မူသည်။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည် အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာ အာဓာရဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုမိဖုရား၏၊ ဝေဿဝီထိယာ- ကုန်သည်တို့၏ လမ်း၏၊ မဇ္ဈပုတ္တကာလေ-
 အလယ်အရပ်သို့ ရောက်ရာအချိန်၌၊ ကမ္မဇဝါတာ- ကံကြောင့်ဖြစ်သော
 လေတို့သည်၊ စလီသု- လှုပ်ကုန်ပြီ။ အမစ္စာ- တို့သည်၊ ရညော- အား၊
 အာရောစေသုံ- ပြီ။ သော- ထိုသန္ဓည်းမင်းသည်၊ ဝေဿဝီထိယံယေဝ-
 ၌ပင်လျှင်၊ အဿာ- ထိုဖုဿတီမိဖုရားကြီးအတွက်၊ သူတိဃရံ- မီးဖွား
 ဆောင်ကို၊ ကာရေတွာ- ၍၊ အာရက္ခံ- ကို၊ ဂဏှာပေသိ- ပြီ။ သာ-
 ထိုဖုဿတီမိဖုရားသည်၊ တတ္ထ- ထိုမီးဖွားဆောင်၌၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ဝိဇာယိ-
 ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဒသမာသေ ဓာရယိတွာန ။ပ။ တသ္မာ
 ဝေဿန္တရော အဟူ”တိ ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ- သည်၊) အာဟ- မိန့်။

ဂါထာတို့အနက်။ ။ ၇၆။ ဖုဿတီ- ဖုဿတီမိဖုရားကြီးသည်၊
 မမံ- ကို၊ ဒသမာသေ- လုံး၊ ဓာရယိတွာ- ဆောင်ခဲ့ရ၍၊ (ဒေဝီ
 ဂဟေတွာန သန္ဓယမဟာရာဇေ- သည်၊) ပုရံ- ဇေတုတ္တရမြို့ကို၊
 ပဒက္ခိဏံ- ကို၊ ကရောန္တေ- ရှိသော်၊ ဝေဿာနံ- ကုန်သည်တို့၏၊
 ဝီထိယာ- ၏၊ မဇ္ဈေ- ၌၊ (မမံ- ကို၊) ဇနေသိ- ဖွားမြင်ခဲ့ပြီ။

မယုံ- ၏၊ နာမံ- အမည်သည်၊ မတ္တိကံပိ- မယ်တော်ဘက်မှ
 လာသောအမည်သည်လည်း၊ န- မဟုတ်၊ ပေတ္တိကသမ္ဘဝံပိ- ဖခမည်း
 တော်ဘက်မှ လာသောအမည်သည်လည်း၊ န- မဟုတ်၊ ဧတ္ထ ဝေဿ-
 ဝီထိယံ- ဤကုန်သည်တို့သွားရာ လမ်းခရီး၌၊ ဇာတော- မွေးဖွားသူ
 တည်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဝေဿန္တရော- ဝေဿန္တရဟူသော
 အမည်သည်၊ အဟု- ဖြစ်ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားတို့၌၊ ကရောန္တေ ပုရံ ပဒက္ခိဏန္တိ- ကား၊
 ဒေဝီ- ဖုဿတီမိဖုရားကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ သန္ဓယမဟာရာဇေ- ကြီးသည်၊
 နပရံ- ဇေတုတ္တရမြို့တော်ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- ကို၊ ကုရုမာနေ- ရှိသော်။
 ဝေဿာနန္တိ- ကား၊ ဝါဏိဇာနံ- ကုန်သည်တို့၏။

(၉။ ၇၉။) န မတ္တိကံ နာမန္တိ- ကား၊ မာတုအာဂတံ- အမိမှလာ
 သော၊ မာတာမဟာဒီနံ- အဘွားအစရှိသည်တို့၏ နာမံ- သည်၊ န-

မဟုတ်၊ ပေတ္တိကသမ္ဘဝန္တိ- ကား၊ ပိတု- ခမည်းတော်၏၊ ဣဒံ- ဥစ္စာ
တည်း၊ ဝါ- ဥစ္စာဖြစ်သောအမည်တည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ပေတ္တိကံ-
က မည်၏၊ ဧတသ္မာ- ထိုအဖဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ (နာမံ- သည်၊)
သမ္ဘဝတိ- ၏၊ ဣတိ၊ သမ္ဘဝေါ- မည်၏။ (သမ္ဘဝအရ အမည်ကို အရ
ကောက်၊) ဧတဿ- ထိုသားအား၊ တံ ပေတ္တိကံ- ထိုအဖ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊
ဝါ- ထိုအဖဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ သမ္ဘဝေါ- နာမည်သည်၊
(အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ ပေတ္တိကသမ္ဘဝံ- ၏။ နာမံ- အမည်တည်း။ မာတာပိတု
သမ္ဘန္တဝသေန- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့နှင့်စပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ န ကတံ-
မှည့်အပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ- ၏။ ဇာတေတ္တာ
တိ- ကား၊ ဧတ္ထ- ဤကုန်သည်တို့၏လမ်း၌၊ ဇာတော- ဖြစ်သူတည်း၊
ဝါ- မွေးဖွားသူတည်း။ “ဇာတောမိ” တိပိ- ဇာတောမိ ဟူ၍လည်း၊
ပါဌော- ပါဌ်ရှိသေး၏။ တသ္မာ ဝေဿန္တရော အဟူတိ- ကား၊ ယသ္မာ-
ကြောင့်၊ တဒါ- ထိုအချိန်၌၊ ဝေဿဝီထိယံ- ကုန်သည်တို့၏လမ်း၌၊
ဇာတော- တည်း၊ တသ္မာ၊ ဝေဿန္တရော နာမံ- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။
ဝေဿန္တရောတိ နာမံ- အမည်ကို၊ အကံသု- ပြီ၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော-
တည်း။

မဟာသတ္ထော- သည်၊ မာတု- ၏၊ ကုစ္ဆိတော- မှ၊ နိက္ခမန္တော-
ရှိသော်၊ ဝိသဒေါ- သန့်ရှင်းသည်၊ ဟုတ္တာ- ၍၊ အင်္ဂုဓီနီ- တို့ကို၊ ဥမ္မိလေ
တွာဝ- ဖွင့်၍သာလျှင်၊ နိက္ခမိ- ပြီ။ နိက္ခန္တမတ္ထေဇဝ- ထွက်ခါမျှ၌သာ
လျှင်၊ မာတု- အမိဘက်သို့၊ ဟတ္ထံ- ကို၊ ပဿာရေတွာ- ဆန့်တန်း၍၊
“အမ္မ- မယ်တော်၊ (အဟံ- သည်၊) ဒါနံ- ကို၊ ဒဿာမိ- အံ့။ ကိဉ္စိ-
သည်၊ အတ္ထိ- လော၊” ဣတိ၊ အာဟ- ပြောဆို၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊
အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ မာတာ- သည်၊ “တာတ- ချစ်သား၊
ယထာဇ္ဈာသယံ- အလိုရှိသည်အားလျော်စွာ၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒေဟိ- လော့၊”
ဣတိ၊ ဟတ္ထသမိပေ- လက်၏အနီး၌၊ သဟဿတ္ထဝိကံ- အသပြာထောင်
ထုပ်ကို၊ ဝါ- အသပြာထောင်တန်အိတ်ကို၊ ဌပေသိ- ပြီ။ ဟိ- မှန်၊
ဗောဓိသတ္ထော- သည်၊ ဥမ္မင်္ဂဇာတကေ- ၌လည်းကောင်း၊ ဝါ- မဟော

သဓာဇာတ်တော်၌လည်းကောင်း၊ ဣမသ္မိ ဇာတကေ- ဤဝေဿန္တရာဇာတ်
၌လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ- ဘုရားဖြစ်မည့် နောက်ဆုံးဘဝ၌လည်း
ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ တီသု- သုံးပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရာတို့၌၊
ဇာတမတ္ထောဝ- ဖွားမြင်ကာမျှဖြစ်လျက်သာလျှင်၊ ကထေသိ- စကားပြော
ဆိုပြီ။ ရာဇာ- သမ္ဗည်းမင်းကြီးသည်၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏
အတွက်၊ အတိဒိဃာဒိဒေါသဝိဝဇ္ဇိတာ^၁- အလွန်ရှည်ခြင်းအစရှိသော အပြစ်
တို့မှ ကင်းကုန်သော၊ မဓုရခီရာ- ချိုသော နို့ရည်ရှိကုန်သော၊ စတုသဋ္ဌိ-
ဓာတိယော^၂- နှစ်ရာလေးဆယ်သော အထိန်းတော်တို့ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေသိ-
အနီး၌တည်စေပြီ။ ဝါ- လုပ်ကျွေးစေပြီ။

(၄။ ၈၀။) တေန- ထိုဘုရားအလောင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ဇာတာနံ-

၁။ အထိန်းတော်တို့၏ ဂုဏ်ရည်များ။ ။ ဘုရားအလောင်းတော် ဝေဿန္တရာ
မင်းသားအား ယုယထိန်းသိမ်းရန်အလို့ငှာ ရွေးချယ်ခံရသောအမျိုးသမီးများမှာ ၁။ အရပ်
မမြင့်လွန်းခြင်း၊ ၂။ အရပ် မပုလွန်းခြင်း၊ ၃။ အလွန် မဖြူလွန်းခြင်း၊ ၄။ အလွန်
မညိုလွန်းခြင်း၊ ၅။ နှာတံ မရှည်ခြင်း၊ ၆။ နှာတံ မပိပြားခြင်း၊ ၇။ ချောင်းဆိုးနာစသော
ရောဂါများမှ ကင်းရှင်းခြင်း၊ ၈။ သားမြတ်မရှည်လွန်းခြင်း၊ ၉။ သားမြတ်မတိုလွန်းခြင်း
ဟူသော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရသည်။

၂။ စတုသဋ္ဌိဓာတိယော။ ။ ဤ၌ စတုသဋ္ဌိကို ပေါင်းနှော၍ ယူအပ်သော မိဿက
သင်္ချာနည်းအားဖြင့် ယူခဲ့သော် ခြောက်ဆယ်လေးဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ ယင်းနည်းဖြင့်
မရေတွက်အပ်။ မြောက်ပွား၍ယူအပ်သော ဂုဏ်တသင်္ချာနည်းဖြင့်သာ ရေတွက်အပ်သည်။
ရှင်းပါဦးမည်။ တစ်နေ့နှင့် တစ်ည၌လျှင် ရှေးသုံးနာရီ ခြောက်ဆယ်ရှိသည်။ တစ်နာရီ
လျှင် ဘုရားအလောင်းတော်ကို ယုယထိန်းသိမ်းရန် အထိန်းတော်လေးယောက် တာဝန်ယူ
ရသည်။ တစ်နေ့နှင့်တစ်ညတွင် လေးယောက်စီအလှည့်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ဖြစ်၍ ဂုဏ်တ
သင်္ချာနည်းအားဖြင့် ခြောက်ဆယ်ကို လေးခုနှင့်မြောက်သော် နှစ်ရာလေးဆယ်ဖြစ်သည်။
(၄ × ၆၀ = ၂၄၀) ဤနှစ်ရာလေးဆယ်သော အထိန်းတော်များက အလောင်းတော်
ဝေဿန္တရာမင်းသားကို ထိန်းသိမ်းယုယကြရသည်ဖြစ်၍ စတုသဋ္ဌိဓာတုယောပုဒ်ကို
“နှစ်ရာလေးဆယ်သော အထိန်းတော်တို့ကို” ဟု ဂုဏ်တသင်္ချာနည်းဖြင့် နိဿယပြန်ဆို
ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်နာရီကို လေးယောက်ကျစီ ယုယထိန်းသိမ်းသည်ဆိုရာ၌ တစ်ယောက်ကား
ရေချိုးပေးခြင်း၊ မင်းသားငယ်၏ ကိုယ်၌ မသန့်ရှင်းသည်တို့ကို သုတ်သင်ပေးခြင်းဖြင့်

မွေးဖွားကုန်သော၊ သဠိဒါရကသဟဿာနမ္ပိ- ခြောက်သောင်းသောကလေး
တို့အားလည်း၊ ဓာတိယော- တို့ကို၊ ဒါပေသိ- စေပြီ။ သော- ထိုဘုရား
အလောင်းသည်၊ သဠိဒါရကသဟဿေဟိ- ခြောက်သောင်းသော ကလေး
ဖွားဖက်တော်တို့နှင့်၊ သဠိ- ကွ၊ မဟန္တေန- များစွာသော၊ ပရိဝါရေန-
ဖြင့်၊ ဝဗုတိ- ကြီးပွား၏။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအား၊ ရာဇာ-
သဉ္ဇည်းမင်းကြီးသည်၊ သတသဟဿဉ္ဇနကံ- အသပြာတစ်သိန်း ထိုက်တန်
သော၊ ကုမာရပိဋန္တနံ- သူငယ်တို့၏ အဆင်တန်ဆာကို၊ ကာရာပေတွာ-
၍၊ အဒါသိ- ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ စတုပဉ္စဝဿိက-
ကာလေ- လေးနှစ်ငါးနှစ်ရှိသော အရွယ်၌၊ တံ- ထိုအဆင်တန်ဆာကို၊
ဩမုဉ္ဇိတွာ- ချွတ်၍၊ ဓာတိနံ- နို့ထိန်းတို့အား၊ ဒေတွာ- ၍၊ ပုန- ဖန်၊
တာဟိ- ထိုနို့ထိန်းတို့သည်၊ ဒီယမာနံ- ပြန်ပေးအပ်သော အဆင်တန်ဆာကို၊
န ဂဏှာတိ- မယူ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ ရာဇာ- သဉ္ဇည်းမင်း
သည်။ “မမ- ၏၊ ပုတ္တေန- သည်၊ ဒိန္နံ- ပေးအပ်သည်ကို၊ သုဒိန္နံ-
ကောင်းစွာပေးအပ်၏။” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ၍၊ အပရမ္ပိ- အခြားလည်း
ဖြစ်သော သူငယ်တို့၏တန်ဆာကို၊ ကာရေသိ- ပြီ။ တမ္ပိ- ထိုတန်ဆာ
ကိုလည်း၊ (ဓာတိနံ- တို့အား၊) ဒေတိ- ၏။ ဒါရကကာလေယေဝ-
ငယ်ရွယ်စဉ်အချိန်၌ပင်၊ ဓာတိနံ- တို့အား၊ နဝဝါရေ- ကိုးကြိမ်တိုင်တိုင်၊
ပိဋန္တနံ- အဆင်တန်ဆာကို၊ အဒါသိ- ပြီ။

ပန- အဘို့တစ်ပါးကား၊ အဋ္ဌဝဿိကကာလေ- ရှစ်နှစ်ရှိသော
အရွယ်၌၊ သယနပိဋေ- အိပ်ရာအင်းပျဉ်၌၊ နိသိန္နော- လျက်၊ စိန္တေသိ-
ပြီ။ (ကိ စိန္တေသိ- မူကား၊) “အဟံ- သည်၊ ဗာဟိရကဒါနံ- ခန္ဓာကိုယ်မှ
ပြင်ပ အလှူကို၊ ဒေမိ- ၏။ တံ- ထိုအလှူသည်၊ မံ- ကို၊ န ပရိတောသေ

ယုယထိန်းသိမ်းရသည်။ တစ်ယောက်ကား အမွှေးနံ့သာ လိမ်းချယ်ပေးခြင်း၊ တန်ဆာ
ဆင်ယင်ပေးခြင်းဖြင့် ယုယထိန်းသိမ်းရသည်။ တစ်ယောက်ကား ယပ်လေခပ်ပေးခြင်း၊
သတို့သားငယ်ကို ရွှင်မြူးစေခြင်းဖြင့် ယုယထိန်းသိမ်းရသည်။ တစ်ယောက်ကား ချိုးခြင်း၊
နို့တိုက်ခြင်းဖြင့် ယုယထိန်းသိမ်းရသည်။ ဤသို့ အသီးသီး တာဝန်များကို ခွဲဝေ၍
အလှည့်ကျယုယထိန်းသိမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ (ဇာတိတော်ကြီးဆယ်ဖွဲ့၊ ဒု။ ၅၁၀။)

တိ- မနှစ်သက်စေ၊ (အဟံ- သည်၊) အဇ္ဈတ္တိကဒါနံ- ကိုယ်တွင်းအလှူကို ဒါတုကာမော- သည်၊ အမှီ- ဖြစ်၏။

ဟိ- ချဲ့၊ မံ- ကို၊ ကောစိ- သည်၊ ဟဒယံ- နှလုံးသားကို၊ သစေ ယာစေယျ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဟဒယံ- ကို၊ နိဟရိတွာ- ဤ၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူရာပါ၏။ အက္ခိနိ- မျက်စိတို့ကို၊ သစေ ယာစေယျ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ) အက္ခိနိ- တို့ကို၊ ဥပ္ပာဋေတွာ- ခွာထုတ်၍၊ ဒဒေယျံ- ၏။ သကလသရီရေ- အလုံးစုံသော ခန္ဓာကိုယ်၌၊ မံသံပိ ဝါ- အသားကို လည်းကောင်း၊ ရုမိရမ္မိ ဝါ- အသွေးကိုလည်းကောင်း၊ သစေ ယာစေယျ- အံ။ (ဧဝံ သတိ) သကလသရီရတော- မှ၊ မံသံ- ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဤ၊ ရုမိရမ္မိ- အသွေးကိုလည်း၊ အသိနာ- သန်လျက်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- ဖောက်၍၊ ဒဒေယျံ- ၏။ အထာပိ- ထိုအပြင်လည်း၊ ကောစိ- သည်၊ “(တွံ- သည်၊) မေ- ၏၊ ဒါသော- ကျွန်သည်၊ ဟောဟိ- လော၊” ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒေယျံ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ၊ အဟံ၊) အတ္တာနံ- ကို၊ တဿ- ထိုအလှူခံအား၊ သာဝေတွာ- ကြားစေ၍၊ ဒဒေယျံ- ၏။” ဣတိ၊ (စိန္တေသိ- ပြီ၊) ဧဝံ- သို့၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သရသံ- အလှူပေးလို သောကိစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဘာဝံ- ကို၊ စိန္တေန္တဿ- ကြံစဉ်၊ စတုနဟုတာမိကဒ္ဒိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ- ယူဇနာနှစ်သိန်း လေးသောင်း အထူရှိသော၊ အယံ မဟာပထဝီ- သည်၊ ဥဒကပရိယန္တိ- ရေအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည် ကို၊ ကတွာ- ဤ၊ ကမ္မိ- ပြီ။ သိနေရ- ပဗ္ဗတရာဇာ- မြင်းမိုရ်တောင်မင်းသည်၊ ဩနမိတွာ- ကိုင်းညွတ်၍၊ ဇေတုတ္တရနဂရာဘိမုခေါ- ဇေတုတ္တရမြို့သို့ ရှေးရှု၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ယဒါဟံ ဒါရကော ဟောမိ ။ပ။ သိနေရဝနဝဋ်သကာ”တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၇၈။ “ယဒါ- ၌၊ အဟံ- သည်၊ ဇာတိယာ- မွေးဖွားသည်မှ၊ အဋ္ဌဝဿိကော- ရှစ်နှစ်အရွယ်ရှိသော၊ ဒါရကော- သည်၊ ဟောမိ- ၏၊ တဒါ- ၌၊ ပါသာဒေ- ပြာသာဒ်ထက်၌၊ နိသဇ္ဇ- ထိုင်၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတု- ငှာ၊ ဝိစိန္တယိ- ကြံစည်ခဲ့ပြီ။

၇၉။ ကောစိ- သည်၊ မမံ- ကို၊ ယဒိ ယာစယေ- အံ၊ (စဝံ သတိ၊ မမံ- ငါ၏။) ဟဒယံ စ- ကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခံ စ- ကောင်း၊ မံသမ္ပိ- ကောင်း၊ ရုမိရမ္ပိ- ကောင်း၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူလို၏။ (မမံ- ၏။) ကာယံပိ- ကိုလည်း၊ (ဒါသဘာဝံ- ကို) သာဝေတွာ- ရှိ၊ ဒဒေယျံ- ၏။

၈၀။ မမ- သည်၊ အကမ္ပိတံ- စိတ်၏တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ အသဏ္ဌိတံ- စိတ်၏တွန့်တိုခြင်းမရှိသော၊ သဘာဝံ- အလှူပေးလိုသော သဘောကို၊ စိန္တယန္တဿ- စဉ်၊ တတ္ထ- ထိုအခါ၌၊ သိနေရဝနဝဋ္ဋသ- ကာ- မြင်းမိုရ်တောင်၊ တောတည်းဟူသော ဦးဆောက်ပန်းရှိသော၊ ပထဝီ- နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထူရှိသော မဟာပထဝီမြေကြီးသည်၊ အကမ္ပိ- တုန်လှုပ်လေပြီ။

(၄။ ၈၀။) တတ္ထ- ထိုဂါထာတို့၌၊ သာဝေတွာတိ- ကား၊ “အဇ္ဇ- ယနော၊ ပဋ္ဌာယ- ရှိ၊ အဟံ- သည်၊ ဣမဿ- သူ၏၊ ဒါသော- တည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ဒါသဘာဝံ- ကို၊ သာဝေတွာ- ပြောကြား၍။ ယဒိ ကောစိ ယာစယေ မမန္တိ- ကား၊ ကောစိ- သည်၊ မံ- ကို၊ ယဒိ ယာစယေ- အံ။ သဘာဝံ စိန္တယန္တဿာတိ- ကား၊ အဝိပရီတံ- မဖောက်ပြန်သော၊ အတ္တနော- ၏၊ ယထာဘူတံ- အမှန်အတိုင်းဖြစ်သော၊ အတိတ္ထိမံ- မရောင့်ရဲအပ်သော၊ ယထာဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒအားလျော်စွာ

၁။ သိနေရဝနဝဋ္ဋသကာ။ ။ ၎င်းပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ နှစ်နည်းဖွင့်ဆိုပြထားသည်။ ပထမနည်းအလို သိနေရမ္ပိ ဥဋ္ဌိတံ ဝနံ သိနေရဝနံ (မြင်းမိုရ်တောင်၌ ပေါက်ရောက်သော နန္ဒဝန်စသော ပဒေသာပင်တော) သိနေရဝနံ ဝဋ္ဋသကံ ဧတိဿာတိ သိနေရဝနဝဋ္ဋသကာ၊ ဧတိဿာ- ဤမြေကြီးအား၊ သိနေရဝနံ- မြင်းမိုရ်တောင်၌ ပေါက်ရောက်သော တောဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝဋ္ဋသကံ- ဦးဆောက်ပန်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ သိနေရဝနဝဋ္ဋသကာ- မည်၏။ ဤအလို “မြင်းမိုရ်တောင်၌ပေါက်သော ပဒေသာပင်တောတည်းဟူသော ဦးဆောက်ပန်းရှိသော” ဟု အနက်ပေးသင့်သည်။ အရကား ပထဝီတည်း။ ဒုတိယနည်း အလို သိနေရ စ ဝနဉ္စ သိနေရဝနံဟု ဒွန်သမာသံတွဲပြီးလျှင် သိနေရဝနံ ဝဋ္ဋသကံ ဧတိဿာတိ သိနေရဝနဝဋ္ဋသကာဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံတွဲရမည်။ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ ဤနိဿယတွင် အနက်ယောဇနာခွဲသည်။

ဖြစ်ပေါ်သော၊ သဘာဝံ- ကို၊ စိန္တေန္တဿ- ကြံစည်သော၊ မမ- အား၊
 မယိ- သည်၊ စိန္တေန္တေ- ရှိသော်၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော-
 တည်း။ အကမ္ဘိတန္တိ- ကား၊ ကမ္ဘိတရဟိတံ- တုန်လှုပ်ခြင်းမှကင်းသော။
 အသဏ္ဍိတန္တိ- ကား၊ သင်္ကောစရဟိတံ- တွန့်ဆုတ်ခြင်းမှကင်းသော။
 ဟိ- မှန်၊ ယေန လောဘာဒိနာ- အကြင်လောဘအစရှိသည်ဖြင့်၊
 အဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းမဟုတ်သော သတ္တဝါတို့၏၊ စက္ခာဒိ-
 ဒါနေ- စက္ခာအစရှိသည်ကို လှူခြင်း၌၊ စိတ္တတြာသသင်္ခါတံ- စိတ်တုန်လှုပ်
 ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ကမ္ဘိတံ စ- တုန်လှုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
 သင်္ကောစသင်္ခါတံ- စိတ်တွန့်ဆုတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ သဏ္ဍိတဉ္စ- တည်ရှိ
 ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သိယာ- ၏။ တေန- ထိုတုန်လှုပ်ခြင်း၊ တွန့်ဆုတ်
 ခြင်းနှင့်၊ ဝိနာ- ၍၊ ဣတိ အယံ၊ အတ္ထော- တည်း။ အကမ္ဘိတံ- ကား၊
 အစလိ- တုန်လှုပ်ပြီ။ သိနေရဝနဝဋ္ဋံသကာတိ- ကား၊ သိနေရမို-
 မြင်းမိုရ်တောင်၌၊ ဥဋ္ဌိတနန္တနဝနဗာရသကဝနမိဿကဝနစိတ္တလတာဝနာဒိ-
 ကပ္ပကတရဝနံ- နန္တဝနံတော၊ ဗာရသကတော၊ မိဿကတော၊ စိတ္တ
 လတာတော အစရှိသော ပဒေသာပင်ပေါက်သော နုပျိုသောတောသည်၊
 သိနေရဝနံ- ၏။ အထဝါ- ကား၊ သိနေရ စ- မြင်းမိုရ်တောင်လည်း
 ဟုတ်၏။ ဇမ္ဗုဒီပါဒီသု- တို့၌၊ ရမဏီယဝနဉ္စ- မွေလျော်ဖွယ်ရှိသော
 တောလည်း ဟုတ်၏။ သိနေရဝနံ- မြင်းမိုရ်တောင်၊ မွေလျော်ဖွယ်ရှိသော
 တော၊ ဧတိဿာ- ဤမြေကြီးအား၊ တံ ဝနံ- မြင်းမိုရ်တောင်၌ ပေါက်သော
 ထိုပဒေသာပင်တောသည်၊ ဝါ- မြင့်မိုရ်တောင်နှင့် မွေလျော်ဖွယ်ရှိသော
 ထိုတောသည်၊ ဝဋ္ဋံသကံ- ဦးဆောက်ပန်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ သိနေရဝန
 ဝဋ္ဋံသကာ- မည်၏။

ဧဝဉ္စ- သို့လည်း၊ ပထဝိကမ္ပနေ- မြေလှုပ်ခြင်းသည်၊ ဝတ္တမာနေ-
 သော်၊ မဓုရဂမ္ဘိရဒေဝေါ- ချိုသာနက်နဲသောမိုးသည်၊ ဂဇ္ဇန္တော- ထစ်ခြိုး
 လျက်၊ ခဏိကဝဿံ- တစ်ခဏလောက်ရွာသော မိုးသည်၊ ဝဿိ- ပြီ။
 ဝိဇ္ဇုလတာ- လျှပ်စစ်နွယ်တို့သည်၊ နိစ္ဆရီသု- ပြက်ကြကုန်ပြီ။ မဟာ
 သမုဒ္ဒေါ- သည်၊ ဥပ္ပိန္နိ- လှိုင်းတံပိုးထပြီ။ ဒေဝရာဇာ- နတ်တို့၏မင်း

ဖြစ်သော၊ သက္ကော- သည်၊ အပ္ပောဋ္ဌေသိ- လက်ပန်းပေါက်ခတ်ပြီ။
 မဟာဗြဟ္မာ- ကြီးသည်၊ သာဓုကာရံ- ကောင်းချီးကို၊ အဒါသိ- ပြီ။
 ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ- ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်၊ ဧကကောလာဟလံ-
 တခဲနက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ မဟာသက္ကော-
 သည်၊ သောဠသဝဿကာလေယေဝ- ၁၆ နှစ်အရွယ်၌ပင်လျှင်၊
 သဗ္ဗသိပ္ပာနံ- အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့၏၊ နိပ္ပတ္တိ- ပြီးစီးတတ်မြောက်
 ခြင်းသို့၊ ပါပုဏိ- ပြီ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပိတာ- သည်၊
 ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ဒါတုကာမော- သည်၊ (ဟုတွာ- ဤ) မာတရာ-
 နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ မန္တေတွာ- ဤ၊ မဒ္ဒရာဇကုလတော- မှ၊ မာတုလမီတရံ-
 ဦးရီးတော်၏ သမီးဖြစ်သော၊ မဒ္ဓိ နာမ- သော၊ ရာဇကညံ- မင်းသွီးကို၊
 အာနေတွာ- ဤ၊ သောဠသန္တံ ဣတ္ထိသဟဿာနံ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင်
 ကုန်သော အမျိုးသမီးတို့၏၊ ဇေဋ္ဌကံ- အကြီးဖြစ်သော၊ အဂ္ဂမဟေသီ-
 ကို၊ ကတွာ- ဤ၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ရဇ္ဇေ- ၌၊ အဘိသိဋ္ဌိ- အဘိသိက်
 သွန်းပြီ။ မဟာသက္ကော- သည်၊ ရဇ္ဇေ- ၌၊ ပတိဋ္ဌိတကာလတော- မှ၊
 ပဌာယ- ဤ၊ ဒေဝသိကံ- တိုင်း၊ ဆသတသဟဿာနိ- ခြောက်သိန်းသော
 အသပြာ တို့ကို၊ ဝါ- ခြောက်သိန်းတန်သောပစ္စည်းတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ-
 ဤ၊ မဟာဒါနံ- ကို၊ ပဝတ္ထေန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတိုင်း၊
 ဒါနံ- ကို၊ ဩလောကေတု- ဌာ၊ ဥပသင်္ကမတိ- ၏။ အပရဘာဂေ-
 ၌၊ မဒ္ဓိဒေဝီ- သည်၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ဝိဇာယိ- ပြီ။ တံ- ထိုမင်းသားကို၊
 ကဉ္စနဇာလေန- ရွှေပိုက်ကွန်ဖြင့်၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိသု- ခံယူကုန်ပြီ။ တေန-
 ကြောင့်၊ အဿ- ထိုမင်းသား၏၊ နာမံ- ကို၊ “ဇာလိကုမာရော” တွေဝ-
 ဇာလီမင်းသားဟူ၍သာလျှင်၊ ကရိသု- ကုန်ပြီ။ တဿ- ထိုဇာလီမင်းသား
 ၏၊ ပဒသာ- ခြေဖြင့်၊ ဂမနကာလေ- ၌၊ သာ- ထိုမဒ္ဓိမိဖုရားသည်၊
 မီတရံ- သမီးကို၊ ဝိဇာယိ- ပြီ။ တံ- ထိုသွီးကို၊ ကဏ္ဍာဇိနေန- သစ်နက်ရေ
 ဖြင့်၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိသု- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ အဿာ- ထိုသမီး၏၊ နာမံ-
 ကို။ “ကဏ္ဍာဇိနာ” တွေဝ- ဟူ၍သာလျှင်၊ ကရိသု- ပြီး။ တေန-
 ကြောင့်၊ “အန္တဒ္ဓမာသေ ပန္နရသေ ။ပ။ ဒါနံ ဒါတု ဥပါဂမိ”န္တိ-

ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၈၁။ (အဟံ - သည်၊) “အန္တဒ္ဓမာသေ - လခွဲတိုင်း
၌၊ ပန္နရသေ - တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ပုဏ္ဏမာသေ - လပြည့်
နေ့ဖြစ်သော၊ ဥပေါသထေ - ဥပုသ်နေ့၌၊ ပစ္စယံ - ပစ္စယအမည်ရှိသော၊
နာဂံ - ဆင်ဖြူတော်ကို၊ အာရယု - စီး၍၊ ဒါနံ - ကို၊ ဒါတုံ - ငှာ၊
(ဒါနသာလံ - သို့၊) ဥပါဂမိ - ကပ်ရောက်ပြီ။

(၄။ ၈၁။) တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ **အန္တဒ္ဓမာသေ**တိ - ကား၊ အနုအဒ္ဓ -
မာသေ - လခွဲတိုင်း၌၊ အဒ္ဓမာသေ - အဒ္ဓမာသေ - လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်း၌၊
ဣတိ၊ အတ္ထော - တည်း။ **ပုဏ္ဏမာသေ**တိ - ကား၊ ပုဏ္ဏမာသိယံ - လပြည့်နေ့
၌၊ မာသပရိပူရိယာ စ - ရက်လ၏ပြည့်ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ စန္ဒပရိပူရိ-
ယာ စ - လစန္ဒာ၏ပြည့်ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတေ - သော၊
ပန္နရသေ - ၁၅ ရက်နေ့၌၊ ဒါနံ - ကို၊ ဒါတုံ - ငှာ၊ ဥပါဂမိ - ပြီ။ ဣတိ
အယံ - ကား၊ သမ္ပန္နော - ပုဒ်တို့ကို ဆက်စပ်ခြင်းတည်း။ တတြ - ထိုဂါထာ
၌၊ အယံ - သည်ကား၊ ယောဇနာ - ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စပ်ခြင်းတည်း။ ပစ္စယံ -
ပစ္စယမည်သော၊ နာဂံ - ဆင်ကို၊ အာရယု - စီး၍၊ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ -
တိုင်း၌၊ ဒါနံ - ကို၊ ဒါတုံ - ငှာ၊ ဒါနသာလံ - သို့၊ ဥပါဂမိ - ပြီ။ စ -
ဆက်၊ ဧဝံ - သို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တော - ချဉ်းကပ်သည်ရှိသော်၊ ယဒါ - ၌၊
ဧကသ္မိ - သော၊ ပန္နရသေ - ၌၊ ပုဏ္ဏမာသိဥပေါသထေ - လပြည့်ဥပုသ်နေ့၌၊
ဒါနံ - ကို၊ ဒါတုံ - ငှာ၊ ဥပါဂမိ - ပြီ။ တဒါ - ၌၊ ကလိင်္ဂီရဋ္ဌဝိသယာ -
ကလိင်္ဂီတိုင်းဟူသော နေရာရှိကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊ မံ - သို့၊
ဥပဂစ္ဆ = ဥပဂစ္ဆံ - ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ယောဇနာ - တည်း။
တတ္ထ - ထို ဂါထာစကား၌၊ **ပစ္စယံ နာဂန္တိ** - ကား၊ ပစ္စယနာမကံ -
ပစ္စယအမည်ရှိသော၊ မင်္ဂလဟတ္ထိ - မင်္ဂလာဆင်တော်ကို။ ဟိ - မှန်၊
ဗောဓိသတ္တဿ - ၏၊ ဇာတဒိဝသေ - မွေးဖွားသောနေ့၌၊ ဧကာ -
တစ်ကောင်သော၊ အာကာသစာရိနီ - ကောင်းကင်၌ပျံသန်းနိုင်သော၊
ကရေဏုကာ - ဆင်မသည်၊ အဘိမင်္ဂလသမ္ပတံ - အလွန်မင်္ဂလာရှိ၏ဟု
သမုတ်အပ်သော၊ သဗ္ဗသေတဟတ္ထိပေါတကံ - တစ်ကိုယ်လုံး ဆွတ်ဆွတ်ဖြူ

သော ဆင်ငယ်ကို၊ အာနေတွာ- ဆောင်ခဲ့၍၊ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနေ- မင်္ဂလာ ဆင်တော်နေရာ(ဆင်တင်းကုတ်)၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲသွားလေ ပြီ။ တဿ- ထိုဆင်ငယ်ကို၊ ဝါ- နါ၊ မဟာသတ္တံ- အလောင်းတော်ကို၊ ပစ္စယံ- အကြောင်းကို၊ ကတွာ- ၍၊ လဒ္ဓတ္တာ- ရအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ “ပစ္စယော”တွေဝ- ပစ္စယဟူ၍သာလျှင်ဖြစ်သော၊ နာမံ- ကို၊ ကရိသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ ပစ္စယနာမကံ- ပစ္စယအမည်ရှိသော၊ ဩပဝယံ- မင်းစီးခြင်းငှာ ထိုက်တန် သော၊ တံ ဟတ္ထိနာဂံ- ထိုဆင်တော်ကို၊ အာရယု- တက်စီး၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတုံ- ငှာ၊ ဥပါဂမိ- ကပ်လေပြီ။ ဣတိ- ဤ ကားဂါထာ၏အနက် အပြီးတည်း။ တေန- ကြောင့်၊ “ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ ။ပ။ သဗ္ဗသေတံ ဂဇုတ္တမ”န္တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၈၂။ “ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ- ကလိင်္ဂတိုင်းနိုင်ငံ ဟုဆိုအပ်သော ကျက်စားရာ အရပ်ရှိကြကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ- ပုဏ္ဏား ရှစ်ယောက်တို့သည်၊ မံ- ငါ့ထံသို့၊ ဥပဂစ္ဆ- ဥပဂစ္ဆ- ချဉ်းကပ် ရောက်ရှိလာကြကုန်၏။ မံ- ကို၊ ခညံ- ဘုန်းကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံ သော၊ မင်္ဂလသမ္ပတံ- မင်္ဂလာဆင်တော်ဟု သမုတ်(အသိအမှတ်ပြု)အပ် သော၊ ဟတ္ထိနာဂံ- ဆင်တော်ကို၊ အယာစုံ- တောင်းခံကြကုန်ပြီ။”

၈၃။ “(မဟာရာဇ- မြတ်၊ အမှာကံ- တို့၏၊) ဇနပဒေါ- သည်၊ အဝုဋ္ဌိကော- မိုးရွာခြင်းမရှိပါ၊ ဒုဗ္ဘိက္ခော- ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာ ရှားပါး၏၊ ဆာတကော- ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းရှိသူသည်၊ မဟာ- များလှပါ၏။ သဗ္ဗသေတံ- တစ်ကိုယ်လုံးဆွတ်ဆွတ်ဖြူသော၊ ဂဇုတ္တမံ- ဆင်တို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ ပဝရံ- မြင့်မြတ်သော၊ နာဂံ- ဆင် တော်ကို၊ ဒဒါဟိ- လှူပါလော၊ (ဣတိ၊ အယာစုံ- ပြီ။)”

(၄။ ၈၂။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားတို့တွင်၊ “ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ” တိ အာဒိဂါထာ- ဤသို့ အစရှိသော ဂါထာသည်၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ကုရုရာဇ စရိတေပိ- တ၌လည်း၊ အာဂတာ ဧဝ- တည်း၊ တဿ- ကြောင့်၊ တာသံ- ထိုဂါထာတို့၏၊ အတ္ထော စ- အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကထာမဂ္ဂေါ စ- ပို့ချစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ တတ္ထ- ထိုကုရုရာဇစရိယာ၌၊

ဝုတ္တနယေနော- ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ဧ၊ ပန- အထူးကား၊
ဣဓ- ဤဝေဿန္တရစရိယာ၌၊ မင်္ဂလဟတ္ထိနော- မင်္ဂလာဆင်တော်၏၊
သေတတ္တာ- ဖြူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ “သဗ္ဗသေတံ ဂဇုတ္တမ” နှီး-
ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော-
မြတ်သောဆင်ကျောက်ကုန်းပေါ်သို့ ရောက်သည်ရှိသော်၊

ဂါထာအနက်။ ။ ၈၄။ “ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ မံ- ကို၊ ယံ-
အကြင်ဝတ္ထုကို၊ ယာစန္ဒိ- ၏။ (တံ- ထိုဝတ္ထုကို၊ အဟံ- ငါသည်၊)
ဒဒါမိ- ပေးလှူ၏၊ န ဝိကမ္ဘာမိ- တုန်လှုပ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ၊ (အဟံ-
သည်၊) သန္တိ- ထင်ရှားရှိသောဝတ္ထုကို၊ နပ္ပဋိဂူဟာမိ- မလျှို့ဝှက်ပါ၊
မေ- ၏၊ မနော- စိတ်သည်၊ ဒါနေ- ပေးလှူခြင်း၌၊ ရမတေ- မွေ
လျော်ပါ၏။”

ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒါနာဘိရတိ- ပေးလှူခြင်း၌
မွေလျော်ခြင်းကို၊ ပဝေဒေန္တော- သိစေလျက်။

ဂါထာအနက်။ ။ ၈၅။ “အနုပ္ပတ္တေ- ရောက်ရှိလာကြကုန်သော၊
ယာစကေ- တောင်းခံလာသူတို့ကို၊ ပဋိက္ခေပေါ- ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊
မေ- အား၊ န အနုစ္စဝေါ- မသင့်လျော်။ မေ- ၏၊ သမာဒါနံ- ဒါန
ပါရမီကို ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ မာ ဘိဇ္ဇိ- မပျက်စီးပါစေလင့်၊
(အဟံ- သည်၊)ဝိပုလံ- မြတ်သော၊ ဂဇံ- ဆင်ကို၊ ဒဿာမိ- အံ့။”

ဣတိ- သို့၊ ပဋိဇာနိတွာ- ဝန်ခံ၍၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော- ဆင်ကျောက်
ကုန်း(ကျောက်ကုန်း)မှ၊ ဩရုယု- ဆင်းသက်၍၊ အနုလင်္ကတဌာနံ- တန်ဆာ
မဆင်အပ်သော နေရာကို၊ ဩလောကနတ္ထံ- ကြည့်ရှုခြင်းအကျိုးငှာ၊
အနုပရိယာယိတွာ- လှည့်ပတ်သွားလာ၍၊ အနုလင်္ကတဌာနံ- ကို၊ အဒိသွာ-
၍၊ ကုသုမမိဿဂန္ဓောဒကဘရိတံ- ပန်းနှင့်ရောသောနံ့သာရေတို့ဖြင့်
ပြည့်သော၊ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ- ရွှေကရားကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ “ဘောန္တော-
အမောင် ပုဏ္ဏားတို့၊ ဣတော- ဤနေရာသို့၊ ဧထ- လာကြကုန်၊” ဣတိ၊
အလင်္ကတရဇတဒါမသဒိသံ- တန်ဆာဆင်ထားအပ်သော ငွေပန်းကုန်းနှင့်

တူသော၊ ဟတ္ထိသောဏ္ဍံ- ဆင်နှာမောင်းကို၊ တေသံ- ထိုပုဏ္ဏားတို့၏၊
 ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ဥဒကံ- ကို၊ ပါတေတွာ- ကျစေ၍၊
 အလင်္ကာတဝါရဏံ- တန်ဆာဆင်အပ်သော ဆင်တော်ကို၊ အဒါသိ- ပြီ။
 တေန- ကြောင့်၊ “နာဂံ ဂဟေတွာ သောဏ္ဍာယ ။ပ။ ဗြာဟ္မဏာနံ အဒံ
 ဂဇံ” န္တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၈၆။ “နာဂံ- ဆင်တော်ကို၊ သောဏ္ဍာယ-
 နှာမောင်း၌၊(တစ်နည်း) နာဂံ- ဆင်၏၊ သောဏ္ဍာယ- ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ၍၊ ရတနာမယေ= ရတနမယေ- ရတနာဖြင့်ပြီးသော၊ ဘိင်္ဂါရေ-
 ရေကရားဖြင့်၊ (ကရုဏတ္ထ သတ္တမီ) ဇလံ- ရေကို၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-
 တို့၏၊ ဟတ္ထေ- ၌၊ အာကိရိတွာ- သွန်းလောင်း၍၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-
 တို့အား၊ (ယင်းကို နှစ်ထပ်ပေး) ဂဇံ- ဆင်ကို၊ အဒံ- ပေးလှူခဲ့ပြီ။

(၄။ ၈၃။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်တို့၌၊ သန္တန္တိ- ကား၊
 ဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိသော၊ ဒေယျဓမ္မံ- လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို။ နပ္ပဋိဂူဟာမီတိ-
 ကား၊ န ပဋိစ္စာဒေမိ- မလျှို့ဝှက်မဖုံးကွယ်ပါ။ ဟိ- ချဲ့၊ ယော-
 အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ သန္တကံ- ကို၊ “မယုမေဝ- ငါ့အား
 သာလျှင်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတိ- ၏။ ယာစိတော
 ဝါ- တောင်းအပ်သည်မူလည်း၊ ဝါ- တောင်းခံသော်မူလည်း၊ ပဋိက္ခိပတိ-
 ပယ်၏။ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယာစကာနံ- တို့၏၊ အဘိဓုခေ-
 ရှေ့မှောက်၌၊ ဌိတမ္ပိ- တည်သောလှူဖွယ်ဝတ္ထုကိုသော်လည်း၊ အတ္တတော-
 အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊ ပဋိစ္စာဒေတိ နာမ- ဖုံးကွယ်သည်မည်၏၊ ဝါ-
 လျှို့ဝှက်သည်မည်၏။ မဟာသတ္တော ပန- သည်ကား၊ အတ္တနော- ၏၊
 သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ အာဒိ- အစကို၊ ကတွာ- ၍၊ အဇ္ဈတ္တိကဒါနံ-
 ကိုယ်တွင်း၌ဖြစ်သောပစ္စည်းအလှူကို၊ ဒါတုကာမောဝ- ပေးလှူလိုသည်
 သာလျှင်တည်း။ ဗာဟိရံ- အပ၌ဖြစ်သောပစ္စည်းအလှူကို၊ ကထံ- လျှင်၊
 ပဋိက္ခိပတိ- ပယ်မြစ်မည်နည်း၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ “သန္တံ နပ္ပဋိဂူဟာမီ”
 တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ။ တေနော- သာလျှင်၊ “ဒါနေ မေ ရမတေ
 မနော” တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်။ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊

ဟေဋ္ဌာ- အောက်ဖြစ်သော ကုရုရာဇစရိယာ၌၊ ဂုတ္တတ္ထမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

ပန- ဆက်၊ တဿ ဟတ္ထိနော- ထိုဆင်ဖြူတော်၏၊ စတူသု- လေးဖက်ကုန်သော၊ ပါဒေသု- ခြေတို့၌၊ အလင်္ကာရာ- အဆင်တန်ဆာတို့သည်၊ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ- လေးသိန်းတို့ကို၊ အတ္တန္တိ- ထိုက်တန်ကုန်၏။ ဥဘောသု- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု- နံပါးတို့၌၊ အလင်္ကာရာ- တို့သည်၊ ဒွေ သတသဟဿာနိ- နှစ်သိန်းတို့ကို၊ အတ္တန္တိ- ၏။ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ဖြစ်သော၊ ဥဒရေ- ရင်ဘတ်၌၊ ကမ္မလံ- ကမ္မလာသည်၊ သတသဟဿံ- တစ်သိန်းကို၊ အတ္တတိ- ၏၊ ပိဋ္ဌိယံ- ကျောက်ကုန်း၌၊ မုတ္တာဇာလံ- ပုလဲကွန်ယက်လည်းကောင်း၊ မဏိဇာလံ- ပတ္တမြားကွန်ယက်လည်းကောင်း၊ ကဉ္စနဇာလံ- ရွှေကွန်ယက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဇာလာနိ- ကွန်ယက်တို့သည်၊ တီဏိ သတသဟဿာနိ- သုံးသိန်းတို့ကို၊ (အတ္တန္တိ- ၏။) ဥဘော- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍာလင်္ကာရာ- နားတန်ဆာတို့သည်၊ ဒွေ သတသဟဿာနိ- နှစ်သိန်းတို့ကို၊ (အတ္တန္တိ- ၏။) ပိဋ္ဌိယံ- ကျောက်ကုန်း၌၊ အတ္တတကမ္မလံ- ခင်းအပ်သောကမ္မလာသည်၊ သတသဟဿံ- တစ်သိန်းကို၊ (အတ္တတိ- ၏။) ကုမ္ဘာလင်္ကာရော- ဦးကင်းတန်ဆာသည်၊ သတသဟဿံ- သည်၊ (အတ္တတိ၊) တယော- သုံးခုကုန်သော၊ ဝဋ္ဋသကာ- ဦးစိုက်ပန်းတို့သည်၊ တီဏိ သတသဟဿာနိ၊ (အတ္တန္တိ၊) ကဏ္ဍာလင်္ကာရော- နားသွယ်တန်ဆာသည်၊ သတသဟဿံ၊ (အတ္တတိ၊) ဒွိန္ဒံ- နှစ်ချောင်းကုန်သော၊ ဒန္တာနံ- အစွယ်တို့၏၊ အလင်္ကာရာ- အဆင်တန်ဆာတို့သည်၊ ဒွေ သတသဟဿာနိ၊ (အတ္တန္တိ၊) သောဏ္ဍာယ- နှာမောင်း၌၊ သောဝတ္ထိကာလင်္ကာရော- အတန့်အတန့်ဆင်အပ်သော အဆင်တန်ဆာသည်၊ သတသဟဿံ၊ (အတ္တတိ၊) နဂုံဋ္ဌာလင်္ကာရော- အမြီး၌ဆင်အပ်သောတန်ဆာသည်၊ သတသဟဿံ၊ (အတ္တတိ၊) အာရောဟဏနိဿေဏီ- ဆင်ပေါ်တတ်သော လှေခါးသည်၊ သတသဟဿံ၊ (အတ္တတိ၊) ဘုဉ္ဇနကဋ္ဌာဟံ- ဆင်စားခွက်သည်၊ သတသဟဿံ၊ (အတ္တတိ၊) အနန္တဘဏ္ဍံ- တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သောဘဏ္ဍာကို၊

ဌပေတွာ- ဤ၊ ဣဒံ- ဤဆိုခဲ့ပြီးသော အဖိုး၏အပိုင်းအခြားသည်၊ တာဝ-
 ရှေးဦးစွာ၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ စတုဝီသတိသတသဟဿာနိ-
 နှစ်ဆယ့်လေးသိန်းတို့ကို၊ အတ္တတိ- ထိုက်တန်၏။ ပန- အဖို့တစ်ပါးကား၊
 ဆတ္တပိဏ္ဍိယံ- ထီးချက်၌၊ မဏိ- တပ်အပ်သောပတ္တမြားလည်းကောင်း၊
 စူဠာမဏိ- ထီးဖြူထိပ်၌ တပ်အပ်သော ပတ္တမြားလည်းကောင်း၊ မုတ္တာ
 ဟာရေ- ပုလဲသွယ်၌၊ မဏိ- တပ်အပ်သောပတ္တမြားလည်းကောင်း၊
 အင်္ဂုသေ- ချွန်း၌၊ မဏိ- လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိကဏ္ဍဝေဌနမုတ္တာဟာရေ-
 ဆင်၏လည်းပင်း၌ ရစ်ပတ်အပ်သောပုလဲသွယ်၌၊ မဏိ- လည်းကောင်း၊
 ဟတ္ထိကုမ္ဘေ- ဆင်ဦးကင်း၌၊ မဏိ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမာနိ
 ဆ- ဤခြောက်မျိုးတို့သည်၊ အနုဂ္ဂါနိ- တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်ကုန်။ ဟတ္ထိပိ-
 ဆင်သည်လည်း၊ အနုဂ္ဂေါ ဧဝ- တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည်သာလျှင်တည်း။
 ဣတိ- သို့၊ ဟတ္ထိနာ- ဆင်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ သတ္တ- ခုနစ်မျိုးတို့သည်၊
 အနုဂ္ဂါနိ- တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်ကုန်။ တာနိ သဗ္ဗာနိ- ထိုအလုံးစုံတို့ကို၊
 ဗြာဟ္မဏာနံ- တို့အား၊ အဒါသိ- ပြီ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝါ-
 ထို့အတူ၊ ဟတ္ထိနော- ဆင်၏၊ ပရိစာရကာနိ- အလုပ်အကျွေးဖြစ်ကုန်သော၊
 ပဉ္စကုလသတာနိ- ငါးရာသောအလုပ်အကျွေးတို့ကို၊ ဟတ္ထိမေဏ္ဍဟတ္ထိ-
 ဂေါပကေဟိ- ဆင်ချေးကျုံး ဆင်ထိန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ အဒါသိ- ပြီ။
 ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဒါနေန- နှင့်၊ သဟ- ကွ၊
 ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ ဘူမိကမ္မာဒယော- မြေတုန်လှုပ်
 ခြင်းအစရှိသည်တို့သည်၊ အဟေသုံ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ပုနာပရံ
 ဒဒန္တဿ ။ပ။ သိနေရဝနဝဋ္ဋံသကာ”တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-
 ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၈၇။ “(မမ- သည်၊) သဗ္ဗသေတံ- တစ်ကိုယ်
 လုံး ဆွတ်ဆွတ်ဖြူသော၊ ဂဇုတ္တမံ- ဆင်တော်မြတ်ကို၊ ဒဒန္တဿ-
 ပေးလှူစဉ်၊ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း၊ သိနေရဝနဝဋ္ဋံသကာ- သော၊
 ပထဝီ- သည်၊ ပုနာပရံ- နောက်ထပ်တစ်ဖန်၊ ကမ္မိ- တုန်လှုပ်ပြီ။”

ဇာတကေပိ- ၌လည်း၊ “တဒါသိ ယံ ဘိသနကံ ။ပ။ မေဒနီ

သမ္မကမ္မထာ” တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ တဒါ- ဌ၊ ဟတ္ထိနာဂေ- ဆင်တော်မြတ်ကို၊ ပဒိန္နမိ- ပေးလှူအပ်သည်ရှိသော်၊ မေဒနီ- မြေကြီးသည်၊ သမ္မကမ္မထာ- ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ။ တဒါ- ဌ၊ ယံ ဘိသနကံ- အကြင်ကြောက်မက်ဖွယ်သည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) တံ ဘိသနကံ- သည်၊ အာသိ- ဖြစ်လေပြီ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ယံ လောမဟံသနံ- အကြင် ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) တံ လောမဟံသနံ- ထိုကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်းသည်၊ အာသိ- ဖြစ်လေပြီ။

(ဌ။ ၈၄။) ၈၈။ တဿ နာဂဿ ဒါနေနာတိ- ကား၊ အနုဇ္ဈဟိ- တန်ဖိုး မဖြတ်နိုင်ကုန်သော၊ ဆဟိ- ခြောက်လုံးကုန်သော ပတ္တမြားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ စတုဝိသတိသတသဟဿန္တနိက အလင်္ကာရာဏ္ဏသဟိတဿ- နှစ်ဆယ့်လေးသိန်းထိုက်တန်သော တန်ဆာဘဏ္ဍာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ တဿ မင်္ဂလဟတ္ထိဿ- ကို၊ ပရိစ္စာဂေန- စွန့်လှူခြင်းကြောင့်။ သိဝယောတိ- ကား၊ သိဝိရာဇေယျာရာ စေတ- သိဝိမင်းသားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သိဝိရဋ္ဌဝါသိနော စ- သိဝိတိုင်းသူတိုင်းသားတို့သည်လည်းကောင်း၊ စ- ဆက်၊ “သိဝယော” တိဇတံ- သိဝယောဟူသော ဤအမည်သည်၊ ဒေသနာ သီသံ- ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းမျှသာတည်း၊ ဟိ- မှန်၊ တတ္ထ- ထိုသိဝယောဟူသောပါဌ၌၊ အမစ္စာ စ- အမတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါရိသဇ္ဇာ စ- အလုပ်အကျွေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိ- ကာ စ- ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နေဂမဇာနပဒါ စ- နိဂုံးသူနိဂုံးသား၊ ဇနပုဒ်သူ ဇနပုဒ်သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ နာဂရာ စ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သကလရဋ္ဌဝါသိနော စ- အလုံးစုံသော တိုင်းနိုင်ငံ၌ နေကြကုန်သောသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဉ္ဇယ မဟာရာဇံ စ- သဉ္ဇယမင်းကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဖုဿတိဒေဝီ စ- ဖုဿတီ မိဖုရားကိုလည်းကောင်း၊ မဒ္ဒိဒေဝိဉ္ဇ- မဒ္ဒိမိဖုရားကိုလည်းကောင်း၊ ဌပေတွာ- ၍၊ သဗ္ဗေ ဇေတ- အလုံးစုံသောသူတို့သည်သာလျှင်။ ကုဒ္ဒါတိ- ကား၊ ဒေဝတာဝတ္ထုနေန- နတ်လှည့်စားသဖြင့်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- အား၊ ကုဒ္ဒါ-

အမျက်ထွက်ကုန်၏။ သမာဂတာတိ- ကား၊ သန္နိပတိတာ- အညီအညွတ် စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်၏။ ကိရ- ခဲ့၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ ဟတ္ထိ- ကို၊ လဘိတွာ- ၍၊ တံ- ထိုဆင်တော်ကို၊ အဘိရဟိတွာ- တက်စီး၍၊ မဟာဒွါရေန- တံခါးမကြီးဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ၍၊ နဂရမဇ္ဈေန- မြို့၏ အလယ်ဖြင့်၊ ပါယိသု- လှည့်လည်ကြကုန်ပြီ။ စ- ဆက်၊ မဟာဇနေန- များစွာသောလူသည်၊ “အမ္ဘော ဗြာဟ္မဏာ- အိုပုဏ္ဏားတို့၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဟတ္ထိ- ကို၊ ကုတော- ကြောင့်၊ အဘိရဋ္ဌော- တက်စီးအပ်သနည်း။” ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ “ဝေဿန္တရမဟာ- ရာဇေန- သည်၊ နော- တို့အား၊ ဟတ္ထိ- ကို၊ ဒိန္နော- ပြီ။ တုမေ- တို့သည်၊ ကေ- နည်း။” ဣတိ- သို့၊ ဟတ္ထဝိကာရာဒိဟိ- လက်ဖောက်ပြန်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဃဇ္ဇန္တာ- ထိခိုက်ထိုးနှက်ကြကုန်လျက်၊ အဂမံသု- ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အမစ္စေ- တို့ကို၊ အာဒိံ ကတွာ- ၍၊ မဟာဇနာ- တို့သည်၊ ရာဇဒွါရေ- မင်းတံခါး၌၊ သန္နိပတိတွာ- ၍၊ “ရညာ နာမ- မင်းမည်သည်၊ ဗြာဟ္မဏာနံ- တို့အား၊ ဓနံ ဝါ- ဥစ္စာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓညံ ဝါ- စပါး ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခေတ္တံ ဝါ- လယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထု ဝါ- ယာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါသိဒါသ- ပရိစာရိကာ ဝါ- ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောက်ျား အလုပ်အကျွေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါတဗ္ဗာ- ပေးလှူသင့်သည်၊ သိယာ- ၏။ ကထဉ္စိနာမ- ကြောင့်လျှင်၊ အယံ ဝေဿန္တရမဟာရာဇာ- သည်၊ ရာဇာရဟံ- မင်းတို့အားသာ ထိုက်တန်သော၊ မင်္ဂလဟတ္ထိ- ကို၊ ဒဿတိ- နည်း။ ဣဒါနိ- ၌၊ ဧဝံ- သို့၊ ရန္တံ- ကို၊ ဝိနာသေတံ- ပျက်စီးစေခြင်းငှာ၊ န ဒဿာမ- အံ့။” ဣတိ- သို့၊ ဥဇ္ဈာယိတွာ- ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်၍၊ သဉ္ဇယမဟာရာဇဿ- အား၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေတွာ- လျှောက်ကြား၍၊ တေန- ထိုသဉ္ဇည်းမင်းကြီးသည်၊ အနုနိယမာနာ- ဖျောင်းဖျသွေးဆောင်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ အနုနိယန္တာ- မလိုက်နာကြကုန်ဘဲ၊ အဂမံသု- ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊

ဂါထာ၏အနက်။ ။ နံ- ထိုဝေဿန္တရာမင်းကို၊ ဒဏ္ဍေန- ဒုတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဏ္ဌေန- ဓားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဃဇ္ဇနာရဟော- ရိုက်ခတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းငှာထိုက်သည်။) မာ ဟောတု- မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဟိ- မှန်၊ သော- ထိုဝေဿန္တရာမင်းသည်၊ ဗန္ဓနာရဟော- နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ငှာ ထိုက်သူသည်၊ န- မဟုတ်ချေ၊ စ- ဆက်၊ နံ- ထိုဝေဿန္တရာမင်း ကို၊ ရဋ္ဌာ- နိုင်ငံတော်မှ၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ- နှင်ထုတ်ပါလော့၊ ဝကေ- ဝက်မည်သော၊ ပဗ္ဗတေ- ဌှိ၊ ဝသတု- နေပါစေလော့။

ဣတိ- သို့၊ ဝဒိသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊

ဂါထာအနက်။ ။ “သကာ- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ရဋ္ဌာ- တိုင်းနိုင်ငံ မှ၊ ပဗ္ဗာဇေသု- နှင်ထုတ်ကြကုန်ပြီ။ ဝကေ- မည်သော၊ ပဗ္ဗတံ- သို့၊ ဂစ္ဆတု- သွားပါစေလော့။”

ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ပဗ္ဗဇေသုန္တိ- ကား၊ ရဇ္ဇတော- တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ ဗဟိ- ပြင်ပ၌၊ ဝါသတ္ထာယ- နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဿုက္ကံ- ကြောင့်ကြစိုက်မှုကို၊ အကံသု- ပြီ။ ရာဇာပိ- သမ္ဘည်းမင်းကြီးသည် လည်း၊ “အယံ ပဋိပက္ခော- ဤဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ပြည်သူပြည်သား သည်၊ မဟာ ခေါ- များပြားသည်သာတည်း။ ဟန္တု- ယခု၊ မမ- ၏၊ ပုတ္တော- သည်၊ ကတိပါဟံ- ရက်အနည်းငယ်မျှ၊ ရဇ္ဇတော- မှ၊ ဗဟိ- ၌၊ ဝသတု- နေပါစေဦး။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ရှိ၊

ဂါထာအနက်။ ။ “ဧသော- ဤဆန္ဒသည်၊ သိဝီနံ- သိဝိပြည်သူ ပြည်သားတို့၏၊ ဆန္နော- ဆန္ဒတည်း။ ဆန္တံ- အလိုဆန္ဒကို၊ စေ နပုနဒါ မသေ- အကယ်၍ မပယ်ရှားနိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ သော- ထိုဝေဿန္တရာမင်း သည်၊ ဣမံ ရတ္တိ- ဤတစ်ည၌တာမျှ၊ ဝသတု- နေပါစေ၊ ကာမေ စ- ကာမတို့ကိုလည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇတု- သုံးဆောင်ပါစေ။

တတော ရတျာ- ထိုည၌မှ၊ ဝိဝသာနေ- အဆုံးဖြစ်သောမနက်ဖန် အချိန်၌၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ- နေထွက်မှုကို၊ ပတိ- စွဲ၍၊ သိဝယော-

သိဝိပြည်သူ ပြည်သားတို့သည်၊ သမဂ္ဂါ- ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊
ဟုတ္တာ- ဤ၊ ရဋ္ဌာ- တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ နံ- ထိုဝေဿန္တရာမင်းသားကို၊
ပဗ္ဗာဇယန္တိ- နှင်ထုတ်ကြစေကုန်။

ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တဿ- ၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ “ဣမံ ပဝတ္တိ-
ဤအကြောင်းကို၊ မမ- ၏၊ ပုတ္တဿ- သားတော်အား၊ အာရောစေတိ-
လျှောက်တင်ပါလှည့်၊” ဣတိ- သို့၊ ကတ္တာရံ- အမှုလုပ်အမတ်တစ်ယောက်
ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်လိုက်ပြီ။ သော- ထိုအမှုလုပ်အမတ်သည်၊ တထာ-
ထိုမင်းကြီးစေခိုင်းသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ- ပြီ။

မဟာသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်းသည်လည်း၊ တံ- ထိုစကားကို၊
သုတ္တာ- ဤ၊

ဂါထာ၏အနက်။ ။ “ကတ္တေ- အို အမှုလုပ်အမတ်၊ သိဝယော-
သိဝိပြည်သူပြည်သားတို့သည်၊ မေ- အား၊ ကိသ္မိ- အဘယ်ကြောင့်၊
ကုဒ္ဓါ- အမျက်ထွက်ကြကုန်သနည်း၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဒုက္ကဋ်-
မကောင်းသဖြင့်ပြုအပ်သောအမှုကို၊ န ပဿာမိ- မမြင်ပါ။ တံ-
ထိုအကြောင်းကို၊ မေ- အား၊ ဝိယာစိက္ခ- ထင်ရှားအောင် လျှောက်တင်
လှည့်၊ ကဿာ- ကြောင့်၊ မံ- ကို၊ ပဗ္ဗာဇယန္တိ- နှင်ထုတ်ကြကုန်
သနည်း။”

ဣတိ- သို့၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ တေန-
ထို့ကြောင့်၊ “တုမှာကံ- အရှင်မင်းကြီးတို့၏၊ ဟတ္ထိဒါနေန- ဆင်တော်ကို
ပေးလှူခြင်းကြောင့်၊ (ပဗ္ဗာဇယန္တိ- ၏၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊
သောမနဿပုတ္တော- ရွှင်လန်းနှစ်သက်ခြင်းသို့ရောက်သည်၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ “အာဂတေ- ရောက်ရှိလာကြကုန်သော၊
ယာစကေ- တောင်းခံလာသူတို့ကို။ ဒိသ္မာ- သော်၊ ဟဒယမ္ပိ- နှလုံး
သားကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခုမ္ပိ- မျက်စိကိုလည်းကောင်း၊ အဟံ- သည်၊
ဒန္တံ- ပေးလှူနိုင်၏၊ မေ- ၏၊ ဗာဟိရကံ- ပြင်ပဖြစ်သော၊ ဓနံ-
ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဟိရညံ ဝါ- ငွေကိုလည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏံ ဝါ- ရွှေ

ကိုလည်းကောင်း၊ မုတ္တာ ဝါ- ပုလဲတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဠုရိယာ ဝါ- ကြောင်မျက်ရွဲတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဏိ ဝါ- ပတ္တမြားကိုလည်းကောင်း၊ ကိ- ကြောင့်၊ (န ဒန္တ- မပေးလှူနိုင်ဘဲရှိအံ့နည်း။) အဟံ- သည်၊ ဒက္ခိဏံ- လက်ယာဖြစ်သော၊ ဗာဟု ဝါပိ- လက်ရုံးကိုသော်လည်း၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူနိုင်ရာပါ၏။ န ဝိကမ္မေယျံ- တုန်လှုပ်မှုမရှိပါ။ မေ- ၏၊ မနော- သည်၊ ဒါနေ- ဌိ၊ ရမတေ- ၏။ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ သိဝယော- သိဝိပြည်သူပြည်သားတို့သည်၊ မံ- ကို၊ ကာမံ ပဗ္ဗာဇေန္တူ ဝါ- အကယ်၍ နှင်ထုတ်လိုမှုလည်း နှင်ထုတ်ကြစေကုန်၊ ကာမံ ဟနန္တူ ဝါ- အကယ်၍ သတ်လိုမှုလည်း သတ်ကြစေကုန်၊ သတ္တဓာ- ခုနစ်ပိုင်း၊ ကာမံ ဆိန္တန္တူ ဝါ- အကယ်၍ ဖြတ်လိုမှုလည်း ဖြတ်ကြပါစေကုန်၊ (အဟံ- သည်၊) ဒါနာ- အလှူပေးခြင်းမှ၊ နေဝ ဝိရမိသံ- ရှောင်ကြဉ်လိမ့်မည် မဟုတ်။”

ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ၍၊ “နာဂရာ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ မေ- အား၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်ရက်မျှ၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတုံ- ငှာ၊ ဩကာသံ- အခွင့်ကို၊ ဒေန္တူ- ပေးကြပါကုန်၊ သွေ- နက်ဖြန်၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒတ္တာ- ၍၊ တတိယဒိဝသေ- သုံးရက်မြောက်နေ့၌၊ ဂမိဿာမိ- အံ့၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ၍၊ ကတ္တာရံ- အမှုလုပ်အမတ်ကို၊ တေသံ- ထိုတိုင်းသူပြည်သားတို့၏၊ သန္တိကေ- သို့၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ “အဟံ- သည်၊ သွေ- ဌိ၊ သတ္တသတကံ နာမ- ခုနစ်ရာခုနစ်လီမည်သော၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ သတ္တဟတ္ထိသတာနိ- ဆင်ခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တအဿသတာနိ- မြင်းခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တရထသတာနိ- ရထားခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဣတ္ထိသတာနိ- အမျိုးသမီးခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဒါသသတာနိ- ကျွန်ယောက်ျားခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဒါသိသတာနိ- ကျွန်မိန်းမ

၁။ သတ္တဣတ္ထိသတာနိ။ ။ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးလှူဒါန်းသော မိန်းမကညာခုနစ်ရာတို့ကိုကား နတ်တို့၏တန်ခိုးဖြင့် သတင်းပေးချက်အရ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်ရှိ မင်းခုနစ်ရာတို့က တစ်ယောက်စီ လာရောက်အလှူခံသွားကြသည်။ (ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်ဖွဲ့၊ ဒု။ ၅၃၈။)

ခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဓေနုသတာနိ - နို့စားနွားမခုနစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိယာဒေဟိ - စီရင်လော့။ နာနပ္ပကာရဉ္စ - အထူးထူးအပြားပြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပါနာဒိ -^၁ ထမင်းအဖျော်အစရှိသော၊ သဗ္ဗ - အလုံးစုံသော၊ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ - ပေးလှူခြင်းငှာ သင့်လျော်သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ဥပဋ္ဌပေဟိ - အနီး၌တည်စေလော့။^၂ ဣတိ - သို့၊ သဗ္ဗကမ္မိကံ - အားလုံးသောအမှုတို့ကို စီမံညွှန်ကြားသော၊ အမစ္စံ - ကို၊ အာဏာပေတွာ - ရှိ၊ ဧကကောဝ - တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ မဒ္ဒိဒေဝိယာ - မဒ္ဒိမိဖုရား၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ - နေရာအရပ်သို့၊ ဂန္တာ - ရှိ၊ “ဘဒ္ဒေ မဒ္ဒိ - ချစ်နှမ မဒ္ဒိ၊ အနုဂါမိကနိဓိ - အနုဂါမိကရွှေအိုးကို၊ နိဒဟမာနာ - မြှုပ်နှံလျက်၊ သီလဝန္တေသု - သီလရှိကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဒဒေယျာသိ - ပေးလှူပါလော့။” ဣတိ - သို့၊ တမ္မိ - ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားကိုလည်း၊ ဒါနေ - ၌၊ နိယောဇေတွာ - တိုက်တွန်းတော်မူ၍၊ တဿာ - ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားအား၊ အတ္တနော - ၏၊ ဂမနကာရဏံ - သွားခြင်း၏အကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိတွာ - ပြောကြား၍၊ “အဟံ - သည်၊ ဝနံ - သို့၊ ဝသနတ္ထာယ - နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂမိဿာမိ - အံ၊ တွံ - သည်၊ ဣဓေဝ - ဤနန်းတော်၌ပင်၊ အနုက္ကဏ္ဍိတာ - ပျင်းရိမှုမရှိဘဲ၊ ဝဿာဟိ - နေရစ်လော့။” ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြီ။

၁။ အနုပါနာဒိ သဗ္ဗ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ။ ။ ဝေဿန္တရာမင်းကြီး လှူဒါန်းသည့် အလှူဇရပ်တွင် လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို စုံစုံလင်လင်စီမံထားသည်။ ယုတ်စွအဆုံး သေရည်အရက်ပင် ပါဝင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ယင်း သေရည်အရက်ကို မလှူသင့်သော အလှူဝတ္ထုအဖြစ် မိလိန္ဒပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဖော်ပြထားသည်။ သို့ပါလျက် အလောင်းတော်ဝေဿန္တရာမင်းသည် ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုကို အဘယ့်ကြောင့် စီမံရပါသနည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသည်။ အဖြေကား ဤသို့ ဖြစ်သည်။ အလှူပေးရာ၌ သေရည်အရက် မူးယစ်ဆေးဝါးများသည် မလှူကောင်းသော အဒါနသမ္ပတဝတ္ထုဖြစ်ကြောင်း အလောင်းတော် သိရှိတော်မူသည်။ သို့ရာတွင် အလှူခံဖြစ်သော သေသောက်ကြူးတို့ အလှူဇရပ်သို့ ရောက်လာလျှင် “ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ အလှူ၌ သေအရက်ကိုမျှကိုပင် မသောက်ရပါတကား” ဟု ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်မည်စိုး၍ “မရ၊ မင” ဟူသော စကားကို မကြားလို၍ လူတို့အသုံးအဆောင် ဟူသမျှကို မကြွင်းမကျန်ရအောင် ပေးလှူစွန့်ကြဲတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ (ဇာတ်တော်ကြီး ဆယ်ဖွဲ့၊ ဒု။ ၅၃၇။)

(၄။ ၈၅။) ဒုတိယဒိဝသေ - နှစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌၊ သတ္တ - သတက် - ခုနစ်ရာခုနစ်လီသော၊ မဟာဒါနံ - ကို၊ ပဝတ္တေသိ - ပြီ။ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သတ္တသတက် - ခုနစ်ရာခုနစ်လီသော၊ ဒါနံ - ကို၊ ဒေန္တဿေဝ - ပေးလှူစဉ်ပင်လျှင်၊ သာယံ - ညနေချမ်းသည်၊ အဟောသိ - ပြီ။ အလင်္ကာတရထေန - တန်ဆာဆင်အပ်သောရထားဖြင့်၊ မာတာပိတူနံ - သို့၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ “အဟံ - သည်၊ သွေ - နက်ဖြန်၊ ဂမိဿာမိ - အံ့။” ဣတိ - သို့၊ တေ - ထိုမယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ - ပန်ကြား၍၊ အကာမကာနံ - တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာခြင်းကို အလိုမရှိကြကုန်သော၊ တေသံ - ထိုမယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်၊ အဿုမုခါနံ - မျက်ရည်ယိုသော မျက်နှာရှိကြကုန်လျက်၊ ရောဒန္တာနံယေဝ - ငိုနေကြစဉ်ပင်လျှင်၊ ဝန္တိတွာ - ၍၊ ပဒက္ခိဏံ - လက်ယာရစ်လှည့်သည်ကို၊ ကတွာ - ၍၊ တတော - ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်တို့ထံမှ၊ နိက္ခမိတွာ - ၍၊ တံ ဒိဝသံ - ထိုနေ့ပတ်လုံး၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ နိဝေသနေ - နန်းတော်၌၊ ဝသိတွာ - နေ၍၊ ပုနဒိဝသေ - နောက်တစ်နေ့ ၌၊ “ဂမိဿာမိ - အံ့။” ဣတိ - သို့၊ ပါသာဒတော - မှ၊ ဩတရိ - သက်ဆင်းတော်မူပြီ။ မဒ္ဒိဒေဝီ - သည်၊ သဿုသသုရေဟိ - ယောက္ခမယောကျ်ား ယောက္ခမမိန်းမသူတို့သည်၊ နာနာနယေဟိ - အထူးထူးသောနည်းတို့ဖြင့်၊ ယာစိတွာ - ၍၊ နိဝတ္တိယ - မာနာပိ - နှစ်စေအပ်ပါသော်လည်း၊ တေသံ - ထိုယောက္ခမယောကျ်ား ယောက္ခမမိန်းမသူတို့၏၊ ဝစနံ - ကို၊ အနာဒိယိတွာ - မနာယူမူ၍၊ တေ - ထိုယောက္ခမယောကျ်ား ယောက္ခမမိန်းမသူတို့ကို၊ ဝန္တိတွာ - ၍၊ ပဒက္ခိဏံ - ကို၊ ကတွာ - ၍၊ သေသိတ္ထိယော - ကြွင်းသော မိန်းမတို့ကို၊ အပလောကေတွာ - ပန်ကြား၍၊ ဒွေ ပုတ္တေ - သားသမီး နှစ်ယောက်တို့ကို၊ အာဒါယ - ခေါ်၍၊ ဝေဿန္တရဿ - ဝေဿန္တရာမင်းထက်၊ ပဌမတရံ - ရှေးဦးစွာ၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ ရထေ - ၌၊ အဋ္ဌာသိ - တည်ရှိနေလေပြီ။

(၄။ ၈၆။) မဟာပုရိသော - သည်၊ ရထံ - သို့၊ အဘိရဟိတွာ - တက်စီး၍၊ ရထေ - ၌၊ ဌိတော - ရပ်လျက်၊ မဟာဇနံ - ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ - ၍၊ “(တုမေ - တို့သည်၊) အပ္ပမတ္တာ - မမေ့မလျော့ကြကုန်ဘဲ၊ ဒါနာဒီနိ -

ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- တို့ကို၊ ကရောထ- လော့၊” ဣတိ- သို့၊
 ဩဝါဒံ- ကို၊ အဿ- ထိုများစွာသောလူအပေါင်းအား၊ ဒတ္တာ- ချ်၊
 နဂရတော- မှ၊ နိက္ခမိ- ဧ၏။ ဗောဓိသတ္တဿ- ဧ၏။ မာတာ- သည်၊
 “မေ- ဧ၏၊ ဒါနဝိတ္တကော- ဒါနတည်းဟူသော အရင်းအနှီးဥစ္စာရှိသော၊
 ဝါ- ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှု၌ ကြိုက်နှစ်သက်သော။ ပုတ္တော- သည်၊ ဒါနံ-
 ကို၊ ဒေတု- ပေးလှူပါစေ၊” ဣတိ- သို့၊ အာဘရဏေဟိ- အဆင်တန်ဆာ
 တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ သတ္တရတနပူရာနိ- ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊
 သကဋ္ဌာနိ- လှည်းတို့ကို၊ ဥဘောသု- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု- နံ
 ပါးတို့၌၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ။ သောပိ- ထိုဘုရားအလောင်းသည်လည်း၊
 အတ္တနော- ဧ၏၊ ကာယာရဋ္ဌမေဝ- ကိုယ်ပေါ်သို့ရောက်နေသည်သာ ဖြစ်
 သော၊ ဝါ- ကိုယ်၌ဆင်ထားအပ်သည်သာ ဖြစ်သော၊ အာဘရဏာဇာဏ္ဍံ-
 အဆင်တန်ဆာဇာဏ္ဍာကို၊ သမ္ပတ္တယာစကာနံ- ရောက်ရှိလာကုန်သော
 အလှူခံတို့အား၊ အဋ္ဌာရသဝါရေ- တစ်ဆယ့်ရှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင်၊ ဒတ္တာ-
 ချ်၊ သေသံ- ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗံ- ကို၊ အဒါသိ- ပြီ။ နဂရာ- မြို့မှ၊
 နိက္ခမိတွာဝ- ထွက်၍ပင်လျှင်၊ ဝါ- ထွက်လျှင်ထွက်ချင်းသာလျှင်၊
 နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လှည့်၍၊ ဩလောကေတုကာမော- သည်၊ အဟောသိ-
 ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပုညာနုဘာဝေန-
 ကုသိုလ်ကောင်းမှုအရှိန်အစော်ကြောင့်၊ ရထပ္ပမာဏေ- ရထားပမာဏရှိသော၊
 ဌာနေ- ၌၊ မဟာပထဝီ- သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ- ကွဲ၍၊ ပရိဝတ္တိတွာ- ပြောင်းပြန်
 ပြန်၍၊ ရထံ- ကို၊ နဂရာဘိမုခံ- မြို့တော်သို့ရှေးရှု၊ အကာသိ- ပြီ။
 သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ မာတာပိတူနံ- တို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-
 သို့၊ ဩလောကေသိ- ပြီ။ တေန ကာရညေန- ထိုသို့သောကရဏာကြောင့်၊
 ပထဝီကမ္မော- မြေတုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊
 “တေသံ နိစ္ဆုဘမာနာန”န္တိအာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၈၆။) ၈၉-၉၀။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ နိစ္ဆုဘမာနာနန္တိ-
 ကား၊ တေသု သိဝီသု- ထိုသိဝိတိုင်းသူ တိုင်းသားတို့သည်၊ နိက္ခမုန္တေသု-
 နှင်ထုတ် ကုန်သည်ရှိသော်၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေသု- နှင်ထုတ်ကုန်သည်ရှိသော်၊

ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တေသံ-
ထိုသိဝိပြည်သူ ပြည်သားတို့သည်၊ နိက္ခမန္တာနံ- ထွက်ခွာသွားကြကုန်စဉ်။
မဟာဒါနံ ပဝတ္ထေတုန္တိ- ကား၊ သတ္တသတကမဟာဒါနံ- ခုနစ်ရာခုနစ်လီ
သော အလှူကြီးကို၊ ဒါတုံ- ငှာ။ အာယာစိဿန္တိ- ကား၊ ယာစိ- ပြီ။
သာဝယိတ္တာတိ-ကား၊ ဇောသာပေတွာ- ကြွေးကြော်စေ၍။ ကဏ္ဍဘောရိန္တိ-
ကား၊ ယုဂလမဟာဘောရိ- အစုံဖြစ်သော စည်ကြီးကို။ ဒဒါမဟန္တိ-
ကား၊ အဟံ- သည်၊ ဒဒါမိ- အံ့။

၉၁။ အထေတ္တာတိ- ကား၊ အထ- ဌ၊ ဧဝံ- သို့၊ ဒါနေ- ကို၊
ဒီယမာနေ- ပေးလှူအပ်သည်ရှိသော်၊ ဧတသ္မိံ ဒါနဂ္ဂေ- ဤပေးလှူရာ
နေရာ၌။ တုမူလောတိ- ကား၊ ဧကကောလာဟလီဘူတော- တစ်ခဲနက်
အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဘောရဝေါတိ- ကား၊
ဘယာဝဟော- ဘေးကိုဆောင်သော။ (ပါဠိတော် သဒ္ဓေါ ဌစပ်၊) ဟိ-
မှန်၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဌပေတွာ- ၍၊ အညေသံ- အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊
သော- ထိုအသံသည်၊ ဘယံ- ကို၊ ဇနေတိ- ဧ။ တဿ- ထိုအသံ၏၊
ဘယဇေနာကာရံ- ဘေးဖြစ်ခြင်း၏ အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ- ငှာ၊
“ဒါနေနိမ”န္တိ အာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣမံ
ဝေဿန္တရမဟာရာဇာနံ- ကို၊ ဒါနေန- ပေးလှူ ခြင်းဟူသော၊ ဟေတုနာ-
အကြောင်းကြောင့်၊ သိဝယော- သိဝိပြည်သူ ပြည်သားတို့သည်၊ ရဋ္ဌတော-
မှ၊ နိဟရန္တိ- ထုတ်ဆောင်ကြကုန်၏။ ပဗ္ဗာဇေန္တိ- ထွက်စေကြကုန်၏။
ဝါ- နှင်ထုတ်ကြကုန်၏။ တထာပိ- ထိုသို့နှင်ထုတ်ကြပါကုန်သော်လည်း၊
ပုန စ- တစ်ဖန်လည်း၊ အယံ- ဤဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည်၊ ဧဝရူပံ-
သော၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒေတိ- ဧ။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။ (ဤဂါထာ
အနက် အဖွင့်ပြီးသည်ကို ဆိုလို သည်။)

၉၂-၉၄။ ဣဒါနိ- ဌ၊ တံ ဒါနံ- ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှာ၊ “ဟတ္ထိ”န္တိ
ဂါထံ- ကို၊ အာဟ- မိန့်၊ တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဂဝန္တိ- ကား၊ ခေနံ-
နွားမကို၊ စတုဝါဟိ ရထံ ဒတ္တာတိ- ကား၊ ဝဟန္တိ- ရွက်ဆောင်တတ်ကုန်

၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဝါဟိနော- ဝါဟိတို့မည်၏။ အဿာ- မြင်း
 တို့တည်း။ စတုရော- လေးကောင်ကုန်သော၊ အာဇေသိန္ဒဝေ စ- အာဇာ
 နည်သိန္ဒောမြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရထဉ္စ- ရထားကိုလည်းကောင်း၊
 ဗြာဟ္မဏာနံ- တို့အား၊ ဒတွာ- ဤ၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ ဟိ- ချဲ့၊
 မဟာသတ္ထော- သည်၊ တထာ- ထိုသို့ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ နဂရတော- မှ၊
 နိက္ခမန္တော- ထွက်သည်ရှိသော်၊ သဟဇာတေ- ဖွားဖက်တော်ဖြစ်ကုန်သော၊
 သဠိသဟဿေ- ခြောက်သောင်းကုန်သော၊ အမစ္စေ စ- တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ သေသဇနဉ္စ- ကြွင်းသောပြည်သူပြည်သားကိုလည်းကောင်း၊
 အဿုပုဏ္ဏမုခံ- မျက်ရည်ပြည့်သော မျက်နှာရှိလျက်၊ အနုဗန္ဓန္တံ-
 ထပ်ကြပ်မကွာ လိုက်လာသည်ကို၊ နိဝတ္တေတွာ- ပြန်လှည့်စေ၍၊ ရထံ-
 ကို၊ ပါဇေန္တော- မောင်းလျက်၊ မဒ္ဒိ- ကို၊ အာဟ- မိန့်၊ (ကိ အာဟ-
 နည်း၊) “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နှမ မဒ္ဒိ၊ ပစ္ဆတော- မှ၊ ယာစကာ- တောင်းခံ
 လာသူတို့သည်၊ သစေ အာဂစ္ဆန္တိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဥပဓာရေယျာသိ-
 စူးစမ်းဆင်ခြင်လော၊” ဣတိ- သို့၊ (အာဟ- မိန့်၊) သာ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရား
 သည်၊ ဩလောကေန္တိ- လျက်၊ နိသီဒိ- ပြီ။ အထ- ဌ၊ အဿ-
 ထိုဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏၊ သတ္တသတကမဟာဒါနံ- ခုနစ်ရာခုနစ်လီသော
 အလှူကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဂမနကာလေ- သွားရာအချိန်၌၊ ကတဒါနဉ္စ-
 ပြုအပ်သောပေးလှူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မာပုဏ္ဏိတံ- မီခြင်းငှာ၊
 အသက္ကောန္တာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ-
 တို့သည်၊ အာဂန္နာ- ဤ၊ “ဝေဿန္တရော- သည်၊ ကုဟိ- နည်း၊”
 ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- ဤ၊ “ဒါနံ- ကို၊ ဒတွာ- ဤ၊ ရထေန- ဖြင့်၊
 ဂတော- ၏” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ “အဿေ- မြင်းတို့ကို၊
 ယာစိဿာမ- အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အနုဗန္ဓိသု- နောက်မှလိုက်ကြ
 ကုန်ပြီ။ မဒ္ဒိ- မဒ္ဒိမိဖုရားကြီးသည်၊ တေ- ထိုပုဏ္ဏားတို့ကို၊ အာဂစ္ဆန္တေ-
 တို့ကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ “ဒေဝ- မင်းကြီး၊ ယာစကာ- တောင်းခံလာသူတို့သည်၊
 (အာဂတာ- လာကြပါကုန်၏၊)” ဣတိ- သို့၊ အာရောစေသိ- လျှောက်
 တင်ပြီ။ မဟာသတ္ထော- သည်၊ ရထံ- ကို၊ ဌပေသိ- ရပ်တံ့စေပြီ။

တေ- ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊ အသေ- မြင်းတို့ကို၊
ယာစီသု- တောင်းကြကုန်ပြီ၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ အသေ- တို့ကို၊
အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တေ- ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ တေ- ထိုမြင်းတို့ကို၊
ဂဟေတွာ- ၍၊ ဂတာ- ပြီ။ ပန- အထူးကား၊ အသေသု- မြင်းတို့ကို၊
ဒိန္နေသု- ပေးလှူအပ်ကုန် သည်ရှိသော်၊ ရထဓုရ်- ရထားဦးသည်၊
အာကာသေယေဝ- ဟာလာဟင်းလင်းအရပ်၌သာလျှင်၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။
(ရထားဦး၌တပ်ထားသော မြင်းများမရှိကြသော်လည်း ရထားဦးသည်
မြေပေါ်တွင်မတည်ရှိဘဲ ကောင်းကင်၌ တည်နေသည်ဟူလို၊) အထ- ၌၊
စတ္တာရော- လေးယောက် ကုန်သော၊ ဒေဝပုတ္တာ- နတ်သားတို့သည်၊
ရောဟိတမိဂဝဏ္ဏေန- စိုင်းသမင် အသွင်ဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ- ၍၊ ရထဓုရ်-
ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ- လက်ခံ၍၊ ဝါ- ဝင်လျှို၍၊ အဂမံသု- ပြီ။
မဟာသတ္တော- သည်၊ တေသံ- ရထားဦး၌ ဝန်ကို ဝင်ရုန်းကြကုန်သော
ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ ဒေဝပုတ္တာဘဝံ- ကို၊ ဥတွာ- ၍၊

ဂါထာအနက်။ ။ “မဒ္ဒိ- ချစ်နှမဒ္ဒိ၊ ဣဃံ- တိုက်တွန်းပါ၏၊
နိသာမေဟိ- စူးစမ်းဆင်ခြင်ဦးလော့၊ စိတ္တရူပံဝ- အံ့ဩဖွယ်သဘော
ရှိသကဲ့သို့၊ ဒိဿတိ- ထင်၏၊ (စတ္တာရော- ကုန်သော၊ ဒေဝပုတ္တာ-
တို့သည်၊) မိဂရောဟိစွဝဏ္ဏေန- စိုင်းသမင်အသွင်ဖြင့်၊ ဒက္ခိဏဿာ-
ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ပြီးသော အတတ်ရှိသော မြင်းတို့ကဲ့သို့၊ ဝါ-
ယဉ်ကျေးပြီးသော မြင်းတို့ကဲ့သို့၊ မံ- ကို၊ ဝဟန္တိ- ရွက်ဆောင်ကြ
ကုန်၏။

ဣတိ- သို့၊ မဒ္ဒိယာ- မဒ္ဒိမိဖုရားအား၊ အာဟ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ စိတ္တရူပံဝါတိ- ကား၊ အစ္စရိယ
ရူပံ ဝိယ- အံ့ဩဖွယ်သဘောရှိသကဲ့သို့။ ဒက္ခိဏဿာတိ- ကား၊
သုသိက္ခိတအဿာ ဝိယ- ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီးသော အတတ်ရှိသော
မြင်းတို့ကဲ့သို့၊ မံ- ကို၊ ဝဟန္တိ- ရွက်ဆောင်ကြကုန်၏။

အထ- ၌၊ ဧဝံ- သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားသော၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်း

ကို၊ အပရော- အခြားတစ်ယောက်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ အာဂန္တာ- ရှိ၊ ရထံ- ကို၊ ယာစိ- ပြီ၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ပုတ္တဒါရ်- သားသမီးနှင့် ဇနီးကို၊ ဩတာရေတွာ- ချ၍၊ ရထံ- ကို၊ အဒါသိ- ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ရထေ- ကို၊ ဒိန္နေ- သော်၊ ဒေဝပုတ္တာ- တို့သည်၊ အန္တရဓာယီသု- ကွယ်ပျောက်ကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ရှိ၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံသော မိသားစုလေးဦးတို့သည်၊ ပတ္တိကာဝ- ခြေဖြင့်သွားခြင်းရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ အဟေသုံ- ပြီ။ အထ- ဌ၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ “မဒ္ဒိ- ချစ်နှမမဒ္ဒိ၊ တံ- သည်၊ ကဏ္ဍာဇိနံ- ကဏ္ဍာဇိန်ကို၊ ဂဏ္ဍာဟိ- ချီလော့၊ အဟံ- သည်၊ ဇာလိကမာရံ- ဇာလီမင်းသားကို၊ ဂဏ္ဍာမိ- ချီပါအံ့။” ဣတိ- သို့၊ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ ဒါရကေ- ကလေးနှစ်ယောက်တို့ကို၊ အင်္ဂေန- ရင်ခွင်ဖြင့်၊ အာဒါယ- ရှိ၊ အညမညံ- ချင်း၊ ပိယသလ္လာပါ- ချစ်ဖွယ်စကားပြောဆိုကြကုန်လျက်၊ ပဋိပထံ- ခရီးရင်ဆိုင်၊ အာဂစ္ဆန္တေ- လာကြကုန်သော၊ မနုဿေ- တို့ကို၊ ဝင်္ဂပဗ္ဗတဿ- ဝင်္ဂတောင်၏၊ မဂ္ဂံ- သွားရာလမ်းကို၊ ပုစ္ဆန္တာ- မေးကုန်လျက်၊ သယမေဝ- လျှင်၊ ဩနတေသု- ညွတ်ကြကုန်သော၊ ဖလရက္ခေသု- အသီးရှိသော သစ်ပင်တို့၌၊ ဖလာနိ- တို့ကို၊ ဒါရကာနံ- သူငယ်တို့အား၊ ဒေန္တာ- ပေးကြကုန်လျက်၊ အတ္တကာမာဟိ- အကျိုးကို အလိုရှိကြကုန်သော၊ ဒေဝတာဟိ- တို့သည်၊ မဂ္ဂဿ- လမ်းခရီးကို၊ သံခိပိတတ္တာ- ချုံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒဟေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ စေတရဋ္ဌံ- စေတတိုင်းသို့၊ သမ္မာပုဏိသု- ကောင်းစွာရောက်ကြကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “စတုဝါဟိ ရထံ ဒေတွာ”တိ အာဒိ- သော စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၈၇။) တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဌတွာ စာတုမ္မဟာပထေတိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ ဂမနမဂ္ဂေန စ- သွားသောခရီးဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဿတော- နံပါးမှ၊ အာဂတေန- လာသော၊ တေန ဗြာဟ္မဏေန- သည်၊ အာဂတမဂ္ဂေန စ- လာသောခရီးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ- ထုတ်ချင်းပေါက်၍၊ ဂတဋ္ဌာနတ္တာ- ရောက်ရာနေရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စတုက္က-

သင်္ခါတေ- လေးခုအပေါင်းဟုဆိုအပ်သော၊ စတုမဟာပထေ- လမ်းလေးဆုံ
 ဌ၊ ဌတွာ- ဤ၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ ရထံ- ကို၊ ဒတွာ- ဤ။
ဧကာကိယောတိ- ကား၊ အမစ္စသေဝကာဒိ သဟာယာဘာဝေန- အမတ်
 မင်းမှုထမ်းအစရှိသော အဖော်သဟဲ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဧကကော- တစ်
 ယောက်တည်းဖြစ်သော။ တေနဝ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ “အဒုတိယော”-
 တိ- ဤ၊ အာဟ- ပြီ။ **မဒ္ဒိဒေဝီ ဣဒမဗြတိတိ-** ကား၊ မဒ္ဒိဒေဝီ- ကို၊
 ဣဒံ- ဤစကားကို၊ အဘာသိ- ပြီ။

၉၆-၉၉။ ပဒုမံ ပုဏ္ဏရိကံ ဝါတိ- ကား၊ ပဒုမံ ဝိယ စ-
 ပဒုမ္မာကြာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏရိကံ ဝိယ စ- ပုဏ္ဏရိကံကြာကဲ့သို့
 လည်းကောင်း။ **ကဏ္ဍဇိနဂ္ဂဟီတိ-** ကား၊ ကဏ္ဍဇိနံ- ကို၊ အဂ္ဂဟေသိ-
 ချီပြီ။ **အဘိဇာတာတိ-** ကား၊ ဇာတိသမ္ပန္နာ- ဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော။
ဝိသမံ သမန္တိ- ကား၊ ဝိသမံ စ- မညီညွတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သမဉ္ဇ-
 ညီညွတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘူမိပ္ပဒေသံ- မြေအရပ်ကို။ **ဇန္တိတိ-** ကား၊
 အာဂစ္ဆန္တိ- ၏။ **အနုမဂ္ဂေ ပဋိပထေတိ-** ကား၊ အနုမဂ္ဂေ ဝါ- အလျော်
 ဖြစ်သောလမ်း၌လည်းကောင်း၊ ပဋိပထေ ဝါ- ရင်ဆိုင်ဖြစ်သော လမ်း၌
 လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝါသဒ္ဓဿ-၏။ လောပေါ- ကျေခြင်းကို၊
 ဒဌဗ္ဗော- ၏။ **ကရုဏန္တိ-** ကား၊ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော- ဘာဝနပုံသကကို
 ညွှန်ပြသောပုဒ်တည်း၊ ဝါ- ကြိယာဝိသေသနပုဒ်တည်း။ ကာရုဏာယိ
 တတ္ထံ- သနားကြင်နာသည်နှင့် တူစွာ၊ ဣတိ အတ္ထော- အနက်။ **ဒုက္ခံ**
တေ ပဋိဝေဒေန္တိတိ- ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သုခုမာလာ- နူးညံ့သိမ်မွေ့ကြ
 ကုန်သော၊ ဣမေ- ဤသူတို့သည်၊ ပဒသာ- ခြေဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ- ၏။
 ဝင်္ကပဗ္ဗတော- သည်၊ ဣတော- ဤအရပ်မှ၊ ဒူရေဝ- ဝေးသည်သာလျှင်
 တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ တေ- ထိုခရီးသွားတို့သည်၊ တဒါ- ၌၊ အမေသု-
 တို့၌၊ ကာရုညဝသေန- သနားကြင်နာသူ၏အဖြစ်ဟူသော ကာရုဏာ၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တနာ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒုက္ခံ- ကို၊ ပဋိလဘန္တိ- ရကုန်၏။
 တထာ- တူ၊ အတ္တနော- ၏။ ဥပ္ပန္နဒုက္ခံ- ဖြစ်သောဆင်းရဲကို၊
 ပဋိဝေဒေန္တိဝ- ခံစားကြကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ အတ္ထော- အနက်။

၁၀၀-၁။ ပဝနေတိ- ကား၊ မဟာဝနေ- တောကြီး၌။ ဖလိနေတိ- ကား၊ ဖလဝန္တေ- အသီးရှိသော။ ဥဗ္ဗိဒ္ဓါတိ- ကား၊ ဥဗ္ဗံ- သို့၊ ဥဂ္ဂတာ- တက်ကုန်သော၊ ဥစ္စာ- မြင့်ကုန်သော။ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဒါရကေတိ-^၁ ကား၊ ဖလာနိ- အသီးတို့သည်၊ ဒါရကာနံ- တို့၏၊ ဟတ္ထုပဂယုကာနိ- လက်ဖြင့် ကိုင်ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ- လက်အတွင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ- သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ရုက္ခာ- တို့သည်၊ သယမေဝ- အလိုလိုသာလျှင်၊ သာခါဟိ- အကိုင်းတို့မှ၊ ဩနမိတ္တာ- ညွတ်၍၊ ဒါရကေ- တို့သို့၊ ဥပေန္တိ- ကပ်ရောက်ကုန်၏။

၁၀၂။ အစ္စရိယန္တိ- ကား၊ အစ္စရာယောဂ္ဂံ- လက်ဖျစ်တီးခြင်းငှာ ထိုက်သော၊ အစ္စရံ- လက်ဖျစ်ကို၊ ပဟရိတံ- တီးခြင်းငှာ၊ ယုတ္တံ- သင့်သော၊ အဘူတပုဗ္ဗံ- ရှေး၌မဖြစ်ဖူးသောအရာသည်၊ ဘူတံ- ပြီ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဗ္ဘုတံ- မည်၏။ လောမာနံ- အမွှေးတို့၏၊ ဟံသန- သမတ္တကာယ- ရွှင်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လောမဟံသနံ- မည်၏။ သာဟုကာရန္တိ- ကား၊ သာဓုကာရံ- ကောင်းချီးကို၊ ဝါ- တစ် နည်းကား၊ အယမေဝ- ဤသာဓုကာရံသည်ပင်၊ ပါဌော- မူရင်းပါ၌တည်း။ ဣတ္ထိရတနဘာဝေန- အမျိုးသွီးရတနာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေဟိ- ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ- တို့ဖြင့်၊ အဝယဝေဟိ- အစိတ်အပိုင်းတို့ဖြင့်၊ သောဘတိ- ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗင်္ဂသောဘနာ- မည်၏။

၁၀၃-၄။ အစ္စ္ဓေရံ ဝတာတိ- ကား၊ အစ္စရိယံ ဝတ- လက်ဖျစ်

၁။ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဒါရကေ။ ။ ဤစကားရပ်၌ သစ်ပင်တို့သည် အသက်ဣန္ဒြေမရှိကြဘဲ ဥတုဇရပ်မျှသာဖြစ်ကြလျက် ဇာလီနှင့် ကဏ္ဍာဇိန်တို့ ငိုသည်ကို မြင်၍ ကိုင်းညွတ်ကြသည် ဟု ဟောတော်မူခြင်းမှာ ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စမ္မာယံစေလို၍လည်းကောင်း၊ အံ့ဖွယ်သရဲ ဖြစ်စေလို၍လည်းကောင်း တင်စား၍ ဟောကြားသော စကားဖြစ်သည်။ ကလေးတို့ ငိုနေသည်ကို မြင်ခြင်း၊ ကလေးတို့ အနီးသို့ ရောက်အောင် ကိုင်းညွတ်ခြင်း သတ္တိမရှိသော သစ်ပင်ကို မြင်သကဲ့သို့၊ ကိုင်းညွတ်သကဲ့သို့ တင်စား၍ ဟောကြားထား သော တဒ္ဓမ္မုပစာတည်း။ (တစ်နည်း) ဌာနီဖြစ်သော ရုက္ခဇီးနတ်တို့၏ မြင်ခြင်း၊ ကိုင်းညွတ်စေခြင်းကို ဌာနဖြစ်သော သစ်ပင်၌ တင်စားသော ဌာနျုပစာလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ခတ်တီး အံ့ချီးလောက်ပေစွတကား။ ဝေဿန္တရသ တောဇောတိ- ကား။
 ဝေဿန္တရသ- ဧ။ ပုညာနဘာဝေန- ကုသိုလ်ရှိန်စော် အာနဘော်ကြောင့်။
 သီဝိပီသု ပထံ ယက္ခာတိ- ကား။ ဒေဝတာ- တို့သည်။ မဟာသတ္တဿ-
 ဧ။ ပုညတေဇေန- ကုသိုလ်ကောင်းမှု အစွမ်းသည်။ စောဒိတာ- တိုက်တွန်း
 အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ တံ မဂ္ဂ- ထိုလမ်းခရီးကို၊ ပရိက္ခယံ- ကုန်ခြင်းသို့၊
 ပါပေသု- ရောက်စေကြကုန်ပြီ။ အပ္ပကံ- နည်းခြင်းကို၊ အကံသု- ပြီ။
 ပန- ဆက်၊ တံ- ထိုစကားကို၊ ဒါရကေသု- တို့၌၊ ကရုဏာယ-
 သနားကြင်နာခြင်းဖြင့်၊ ကတံ ဝိယ- ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ကတွာ- ၍၊
 “အနုကမ္မာယ ဒါရကေ”တိ- ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ ဟိ- ချဲ့၊ ဇေတုတ္တရ
 နဂရတော- မြို့မှ၊ သုဝဏ္ဏဂိရိတာလော နာမ- သုဝဏ္ဏဂိရိတာလမည်သော၊
 ပဗ္ဗတော- သည်။ ပဉ္စ ယောဇနာနိ- ငါးယူဇနာတို့သည်၊ ဟောတိ- ဧ။
 တတော- ထိုသုဝဏ္ဏဂိရိတာလတောင်မှ၊ ကောန္တိမာရာ နာမ- ကောန္တိ
 မာရာမည်သော၊ နဒီ- မြစ်သည်၊ ပဉ္စ ယောဇနာနိ၊ (ဟောတိ၊) တတော-
 ထိုကောန္တိမာရမြစ်မှ၊ မာရဉ္စနာဂိရိ နာမ- မာရဉ္စနာဂိရိမည်သော၊ ပဗ္ဗတော-
 သည်၊ ပဉ္စ ယောဇနာနိ၊ (ဟောတိ၊) တတော- ထိုမာရဉ္စနာဂိရိတောင်မှ၊
 ဒဏ္ဍဗြာဟ္မဏဂါမော နာမ- ဒဏ္ဍပုဏ္ဏားရွာသည်၊ ပဉ္စ ယောဇနာနိ၊
 (ဟောတိ၊) တတော- ထိုဒဏ္ဍပုဏ္ဏားရွာမှ၊ မာတုလနဂရံ- မာတုလမြို့သည်၊
 ဒသ ယောဇနာနိ၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ- သို့၊ တံ ရဋ္ဌံ- ထိုစေတတိုင်းနိုင်ငံ
 သည်၊ ဇေတုတ္တရနဂရတော- မှ၊ တိသယောဇနာနိ- ယူဇနာသုံးဆယ်တို့
 သည်၊ ဟောတိ- ဧ။ ဒေဝတာ- တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဧ။
 ပုညတေဇေန- သည်၊ စောဒိတာ- သည်၊ (ဟုတွာ-၍) မဂ္ဂ- ကို၊
 ပရိက္ခယံ- သို့၊ ပါပေသု- ပြီ။ သဗ္ဗံ- သော၊ တံ- ထိုယူဇနာသုံးဆယ်ခရီး
 ကို၊ ဧကာဟေနေဝ- တစ်ရက်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အတိက္ကမိသု-
 ကျော်လွန်သွားနိုင်ကြကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “နိက္ခန္တဒိဝသေနဝ၊
 စေတရဋ္ဌ မုပါဂမု”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

(၄။ ၈၉။) ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ သာယနသမယံ-
 ညနေချမ်းအခါ၌၊ စေတရဋ္ဌေ- စေတတိုင်း၌၊ မာတုလနဂရံ- မာတုလမြို့သို့၊

ပတွာ- ဤ၊ တဿ နဂရဿ- ဧ၊ ဒွါရသမိပေ- တံခါးအနီးဌ၊
 သာလာယံ- ဧရပ်ဌ၊ နိသီဒိ- ပြီ။ အထ- ဌ၊ အဿ- ထိုဝေဿန္တရာမင်း
 ဧ၊ မဒ္ဒိဒေဝီ- သည်၊ ပါဒေသု- တို့ဌ၊ ရဇံ- မြူမှုံကို၊ ပုဉ္ဇိတွာ- သုတ်
 ဤ၊ ပါဒေ- တို့ကို၊ သမ္မာဟိတွာ- ဆုတ်နယ်၍၊ “ဝေဿန္တရဿ- ဧ၊
 အာဂတဘာဝံ- ကို၊ (အဟံ- သည်၊ မဟာဇနံ- ကို၊) ဇာနာပေဿာမိ-
 အံ၊” ဣတိ- သို့၊ သာလတော- ဧရပ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ဤ၊ တဿ- ထို
 ဝေဿန္တရာမင်း၏၊ စက္ခုပထေ- မျက်စိဖြင့်မြင်လောက်သော၊ ဝါ-
 မျက်စိမြင်ကွင်းဖြစ်သော၊ သာလဒွါရေ- ဧရပ်တံခါးဌ၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။
 နဂရံ- မြို့သို့၊ ပဝိသန္တိယော- ဝင်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော စ- တို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ နိက္ခမန္တိယော- ထွက်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော စ- တို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ တံ- ထိုမဒ္ဒိဒေဝီကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ ပရိဝါရေသု- ဝန်းရံကြကုန်ပြီ။
 မဟာဇနော- များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ တဉ္စ- ထိုမဒ္ဒိဒေဝီမိဖုရားကို
 လည်းကောင်း၊ ဝေဿန္တရဉ္စ- ကိုလည်းကောင်း၊ အဿ- ထိုဝေဿန္တရာ
 မင်း၏၊ ပုတ္တေ စ- သားသမီး တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုသို့သော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဂတေ- ရောက်လာကြသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊
 ရာဇနံ- တို့အား၊ အာစိက္ခံ- ပြီ။ သဠိသဟဿာ- ခြောက်သောင်းကုန်သော၊
 ရာဇာနော- တို့သည်၊ ရောဒန္တာ- ငိုကြကုန်လျက်၊ ပရိဒေဝန္တာ- မြည်တမ်း
 ကြကုန်လျက်၊ တဿ- ထိုဝေဿန္တရာမင်း၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ အာဂန္တာ-
 ဤ၊ မဂ္ဂပရိဿမံ- ခရီးပင်ပန်းမှုကို၊ ဝိနောဒေတွာ- ပယ်ဖျောက်၍၊ တထာ-
 ဖြင့်၊ အာဂမနကာရဏံ- လာခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိသု- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၈၉။) မဟာသတ္တော- သည်၊ ဟတ္ထိဒါနံ- ကို၊ အာဒိ- ကို၊
 ကတွာ- ဤ၊ သဗ္ဗံ- ကို၊ ကထေသိ- ပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ-
 ဤ၊ တေ- ထိုမင်းတို့သည်၊ အတ္တနော- ဧ၊ ရဇေန- တိုင်းနိုင်ငံဖြင့်၊
 နိမန္တယိသု- ဖိတ်မံကြကုန်ပြီ။ မဟာပုရိသော- သည်၊ “မယာ- သည်၊
 တုမှာကံ- တို့၏၊ ရဇံ- ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ- ခံယူအပ်ပြီးသည်သာလျှင်၊
 ဟောတု- စေ။ ပန- ဆက်၊ ရာဇာ- သည်၊ မံ- ကို၊ ရဋ္ဌာ- မှ၊
 ပဗ္ဗာဇေတိ- ထွက်ခွါစေပြီ၊ ဝါ- နှင်ထုတ်ပြီ။ တသ္မာ- ကြောင့်၊

ဝင်္ကပဗ္ဗတမေဝ- သို့သာလျှင်၊ ဂမိဿာမိ- အံ၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဆို၍၊ တေဟိ- ထိုမင်းတို့သည်၊ နာနာပွကာရံ- အထူးထူးအပြားပြားသော၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ ဝါသံ- နေခြင်းကို၊ ယာစိယမာနောပိ- တောင်းအပ်ပါသော်လည်း၊ တံ- ထိုနေရာကို၊ အနလကံရိတွာ- ၍၊ တေဟိ- ထိုမင်းတို့သည်၊ ဂဟိတာရက္ခော- ယူအပ်သောအစောင့်အရှောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ၍) တံ ရတ္တိ- ထိုည၌ပတ်လုံး၊ သာလာယမေဝ- ဧရပ်၌သာလျှင်၊ ဝသိတွာ- ၍၊ ပုန ဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ ပါတောဝ- စောစောသာလျှင်၊ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ- အထူးထူးမြတ်သောအရသာရှိသောဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- ၍၊ တေဟိ- ထိုမင်းတို့သည်၊ ပရိပုတော- ခြံရံအပ်သည်ဖြစ်၍၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂံ- တစ်ဆယ့်ငါးယူဇနာရှိသော လမ်းခရီးကို၊ ဂန္တာ- ၍၊ ဝနဒ္ဒါရေ- တောဝ၌၊ ဌတွာ- ၍၊ တေ- ထိုမင်းတို့ကို၊ နိဝတ္ထေတွာ- ပြန်လှည့်စေ၍၊ ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂံ- ကို၊ တေဟိ- ထိုမင်းတို့သည်၊ အာစိက္ခိတနိယာမေနေဝ- ပြောကြားအပ်သောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဂမာသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “သဠိရာဇေဟဿာနိ ။ပ။ ဝင်္ကံ အဂမု ပဗ္ဗတ”န္တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ- သည်) ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၁၀၅။ တဒါ- ၌၊ မာတုလေ- မာတုလမြို့၌၊ သဠိရာဇေဟဿာနိ- မင်းခြောက်သောင်းတို့သည်၊ ဝသန္တိ- နေကြကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော မင်းတို့သည်၊ ပဉ္စလိကာ- လက်အုပ်ချီကြကုန်သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ ရောဒမာနာ- ငိုကြွေးကြကုန်လျက်၊ ဥပါဂမု- ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ။

၁၀၆။ တတ္ထ- ထိုမာတုလမြို့၌၊ စေတေဟိ- စေတမင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ စေတပုတ္တေဟိ- စေတမင်း၏ သားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သလ္လာပံ- စကားစမြည်ပြောဆိုခြင်းကို၊ ဝါ- နှုတ်ဆက်စကားပြောဆိုခြင်းကို၊ ဝတ္ထေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ- ပြော၍၊ တေ- ထိုမင်းတို့သည်၊ တတော- ထိုတောဝမှ၊ နိက္ခမိတွာန- ထွက်သည်ရှိသော်၊ (စတ္တာရောဇနာ- မိသားစုလေးယောက်တို့သည်) ဝင်္ကံ- ဝင်္ကံမည်သော၊ ပဗ္ဗတံ-

သို့၊ အဂမု=အဂမု - သွားကြကုန်ပြီ။

(၄။ ၈၉) တတ္ထ - ထိုဂါထာစကားတို့၌၊ တတ္ထ ဝတ္ထေတွာ သလ္လာပန္တိ - ကား၊ တတ္ထ - ထိုမာတုလမြို့၌၊ သမာဂမေဟိ - စည်းဝေး ရောက်လာကုန်သော၊ တေဟိ ရာဇူဟိ - ထိုမင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ - ကွ၊ ပဋိသမ္ဘောဒမာနာ - ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာပြောကြကုန်လျက်၊ ကထံ - ကို၊ ပဝတ္ထေတွာ - ၍။ စေတပုတ္တေဟိတံ - ကား၊ စေတရာဇပုတ္တေဟိ - စေတ မင်းသားတို့နှင့်။ တေ တတော နိက္ခမိတွာနာတံ - ကား၊ တေ ရာဇာနော - ထိုမင်းတို့သည်၊ တတော ဝနဒ္ဓါရဋ္ဌာနေ - ထိုတောဝ အရပ်၌၊ နိဝတ္ထေတွာ - ၍။ ဝင်္ဂီ အဂမု ပဗ္ဗတန္တိ - ကား၊ စတ္တာရော - လေးယောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ နော - လူဖြစ်ကုန်သော၊ အမေ - ငါတို့သည်၊ ဝင်္ဂီပဗ္ဗတံ - တောင်ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ - ရည်၍၊ အဂမမ္မာ - သွားကြကုန်ပြီ။

အထ - ၌၊ မဟာသတ္ထော - သည်၊ တေဟိ - ထိုမင်းတို့သည်၊ အာစိက္ခိတမဂ္ဂေန - ပြောကြားအပ်သောလမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော - ရှိသော်၊ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ - ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့၊ ပတွာ - ၍၊ တံ ဒိဝသံ - ထိုနေ့ပတ်လုံး၊ တတ္ထ - ထိုဂန္ဓမာဒနတောင်၌၊ ဝသိတွာ - ၍၊ တတော - ထိုဂန္ဓမာဒနတောင်မှ၊ ဥတ္တရဒိသာဘိမုခေါ - မြောက်အရပ်သို့ရှေ့ရှုလျက်၊ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတပါဒေန - ဝေပုလ္လတောင်ခြေဖြင့်၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ ကေတုမတီနဒီတီရေ - ကေတုမတီ မြစ်ကမ်းပါး၌၊ နိသီဒိတွာ - ၍၊ ဝနစရကေန - တောမှဆိုးသည်၊ ဒိန္နံ - ပေးအပ်သော၊ မဓမံသံ - ချိုသောအသားကို၊ ခါဒိတွာ - ခဲစား၍၊ တဿ - ထိုတောမှဆိုးအား၊ သုဝဏ္ဏသုစိ - ရွှေဆံထိုးကို၊ ဒတွာ - ၍၊ နတွာ - ရေချိုး၍၊ ပိဝိတွာ - သောက်၍၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဒရထော - ငြိမ်းအေးပြီးသော ပူလောင်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ၍) နဒီ - ကို၊ ဥတ္တရိတွာ - ကူး၍၊ သာနုပဗ္ဗတသိခရေ - သာနုတောင်စွန်း၌၊ ဌိတဿ - တည်ရှိသော၊ နိဂြောဓဿ - ပညောင်ပင်၏၊ မူလေ - အရင်း၌၊ ထောကံ - အနည်းငယ်၊ နိသီဒိတွာ - ၍၊ ဥဋ္ဌာယ - ထ၍၊ ဂစ္ဆန္တော - ရှိသော်၊ နာလိကပဗ္ဗတံ - နာလိကတောင်ကို၊ ပရိဟရန္တော - တစ်ဖန်တက်၍၊ မုစလိန္ဒသရံ - မုစလိန္ဒ

အိုင်သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ သရတီရေန- အိုင်ကမ်းပါးဖြင့်၊ ပုဗ္ဗတ္ထရကဏ္ဍံ- အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်သို့၊ ပတွာ- ဤ၊ ဧကပဒိကမဂ္ဂေန- တစ်ယောက်သာ သွားလောက်သောလမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝနဃဋ္ဌံ- တောအုပ်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ တံ- ထိုတောအုပ်ကို၊ အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍၊ ဂိရိဝိဒုဂ္ဂါနံ- ကူးသွားခြင်းငှာ ခဲယဉ်းကုန်သောတောင်တို့၏လည်းကောင်း၊ နဒီပဘဝါနံ- အစဆုံးဖြစ်ကုန်သော မြစ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ပုရတော- မှ၊ စတုရဿပေါက္ခရဏီ- လေးထောင့်ကန်သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ။

၁၀၇။ တသ္မိ ခဏေ- ဤ၊ သက္ကော- သည်၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်သည်ရှိသော်၊ “မဟာသက္ကော- သည်၊ ဟိမဝန္တာ- သို့၊ ပဝိဋ္ဌော- ဝင်ပြီ။ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို၊ လဒ္ဓံ- ရခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ ဝိဿကမ္မံ- ဝိသကြံနုတ်သားကို၊ “ဂစ္ဆ- သွားချေ၊ ဝင်္ကပဗ္ဗတကုစ္ဆိမိ- ဝင်္ကတောင်ဝှမ်း၌၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ် ဖြစ်သော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ အဿမပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ မာပေဟိ- ဖန်ဆင်းလော့” ဣတိ- သို့၊ ပေသေသိ- စေခိုင်းပြီ။ သော- ထိုဝိသကြံ နုတ်သားသည်၊ တတ္ထ- ထိုဟိမဝန္တာတော၌၊ ဒွေ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ပဏ္ဏသာလာယော- သစ်ရွက်မိုးဇရပ်(သင်္ခမ်းကျောင်း)တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ စင်္ကမေ- စင်္ကြံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ ရတ္တိဌာနဒီဝါဌာနာနိ စ- ညဉ့်နေရာနေရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မာပေတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ တေသု တေသု ဌာနေသု- ထိုထိုအရပ်တို့၌၊ နာနာပုပ္ဖဝိစိတ္တေ- အထူးထူးသော ပန်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ ရက္ခေ စ- သစ်ပင်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဖလိတေ- အသီးသီးကုန်သော၊ ရက္ခေ စ- လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖဂစ္ဆေ စ- ပန်းခြံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကဒလိဝနာဒီနိ စ- ငှက်ပျောတော အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေတွာ- ပြ၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန် သော၊ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ- ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်တို့ကို၊ ပဋိယာဒေတွာ- စီရင်၍၊ “ယေ ကေစိ- ခပ်သိမ်းကုန်သော သူတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ- ရဟန်းပြုခြင်းငှာ အလိုရှိကြကုန်၏။ တေ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ ဂဏုန္တု- ယူကြကုန်၊” ဣတိ- သို့၊ အက္ခရာနိ- စာတို့ကို၊

လိခိတ္တာ- ရေး၍၊ အမနုဿေ စ- ဘီလူးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘောရဝသဒ္ဓေ-
ကြောက် မက်ဖွယ် အသံရှိကုန်သော၊ မိဂပက္ခိနော စ- သား၊
ငှက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိက္ကမာပေတွာ- ဖဲခွာစေ၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ-
မိမိနေရာ နတ်ပြည်သို့ သာလျှင်၊ ဂတော- သွားပြီ။

(၄။ ၉၀။) မဟာသတ္တော- သည်၊ ဧကပဒိကမဂ္ဂ- ကို၊ ဒိသ္မာ-
၍၊ “ပဗ္ဗဇိတာနံ- ရသေ့ရဟန်းတို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်သည်၊
ဘဝိဿတိ- အံ၊” ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ မဒ္ဒိဉ္စ- မဒ္ဒိမိဖုရားကိုလည်းကောင်း၊
ပုတ္တေ စ- တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌ပင်လျှင်၊ ဌပေတွာ-
၍၊ အဿမပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ၍၊ အက္ခရာနိ- စာတို့ကို၊
ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ “သက္ကေန- သိကြားမင်းသည်၊ (အဟံ-
သည်၊ ဝါ- ကို၊) ဒိန္နော- သည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏၊” ဣတိ- သို့၊
ပဏ္ဏသာလဒ္ဓါရံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းတံခါးကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ ပဝိဋ္ဌော-
ဝင်ပြီးသည်ရှိသော်၊ ခဂ္ဂဉ္စ- သန်လျက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓနုဉ္စ-
လေးကိုလည်းကောင်း၊ အပနေတွာ- ပယ်ရှား၍၊ သာဠကေ- အဝတ်ပုဆိုးတို့
ကို၊ ဩမုဉ္စိတွာ- ချွတ်၍၊ ဣသိဝေသံ- ရသေ့အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ-
ယူ၍၊ ကတ္တရဒဏ္ဍံ- တောင်းဝှေးကို၊ အာဒါယ- ၍၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓသဒိသေန- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့်တူသော၊ ဥပသမေန- ငြိမ်သက်
တည်ကြည်ခြင်းဖြင့်၊ ဒါရကာနံ- ကလေးတို့၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊
အဂမာသိ- ပြီ။ မဒ္ဒိဒေဝီပိ- သည်လည်း၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဒိသ္မာ-
၍၊ ပါဒေသု- ခြေတို့၌၊ ပတိတွာ- ဝပ်စင်းရှိခိုး၍၊ ရောဒိတွာ- ငိုကြွေး၍၊
တေနော- ထိုဘုရားအလောင်းနှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ အဿမံ- သို့၊
ပဝိသိတွာ-၊ အတ္တနော- ၏၊ ပဏ္ဏသာလံ- သို့၊ ဂန္နာ- ၍၊ ဣသိဝေသံ-
ကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီ။ ပစ္ဆာ- ၌၊ ပုတ္တေပိ- တို့ကိုလည်း၊ တာပသကုမာရကေ-
ရသေ့ငယ်တို့ကို၊ ကရိသု- ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ မဒ္ဒိ- ကို၊
“မယံ- တို့သည်၊ ဣတော- ဤအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ
နာမ- ရသေ့ရဟန်းတို့မည်၏၊ စ- ဆက်၊ ဣတ္ထိ နာမ- မည်သည်၊
ဗြဟ္မစရိယဿ- မြတ်သောအကျင့်၏၊ မလံ- အညစ်အကြေးတည်း။ ဒါနိ-

ယခုအခါ၌၊ အကာလေ- အခါမဟုတ်သည်၌၊ မမ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊
မာ အာဂစ္ဆ- မလာပါနှင့်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝရံ- ဆုကို၊ ယာစိ- တောင်းပြီ။
သာ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားသည်၊ “သာဓု”တိ- ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တာ- လက်ခံ၍၊
မဟာသတ္တမိ- ကိုလည်း၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊
ပုတ္တေ- သားသမီးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ဣဓေဝ- ဤအရပ်၌ပင်၊
ဟောထ- ဖြစ်ကြပါ။ အဟံ- သည်၊ ဖလာဖလံ- သစ်သီးကြီးငယ်ကို၊
အာဟရိဿာမိ- ဆောင်ယူပေအံ့၊” ဣတိ- သို့၊ ဝရံ- ကို၊ ယာစိ- ပြီ။
သာ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားသည်၊ တတော- ထိုဆုတောင်းပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-
စ၍၊ အရညတော- တောမှ၊ ဖလာဖလာနိ- သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို၊
အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ တယော- သုံးယောက်ကုန်သော၊ ဇနေ-
လူတို့ကို၊ ပဋိဇေဂ္ဂိ- သုတ်သင် ပြုစုလေပြီ။ ဣတိ- သို့၊ စတ္တာရော-
လေးယောက်ကုန်သော၊ ခတ္တိယာ- မင်းမျိုးတို့သည်၊ ဝကံပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ-
ဝကံတောင်ဝှမ်း၌၊ သတ္တမာသမတ္တိ- ခုနစ်လမျှပတ်လုံး၊ ဝသီသု- နေကြ
ကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “အာမန္တယိတွာ ဒေဝိန္ဒော၊ ဝိဿကမ္ပံ
မဟိဒ္ဓိက”န္တိ အာဒိ- အစရှိသည်ကို၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အာမန္တယိတွာတိ- ကား၊ ပက္ခောသာ-
ပေတွာ- ခေါ်စေ၍။ မဟိဒ္ဓိကန္တိ- ကား၊ မဟတိယာ- ကြီးသော၊
ဒေဝိဒ္ဓိယာ- နတ်တန်ခိုးနှင့်၊ သမန္နာဂတံ- သော။ အဿမံ သုကတန္တိ-
ကား၊ အဿမပဒံ- ကို၊ သုကတံ- ကောင်းစွာပြုအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-
၍၊ ရမ္မံ- မွေ့လျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော၊ ဝေဿန္တရဿ- ၏၊ ဝသနာနုစ္ဆဝိကံ-
နေခြင်းငှါ သင့်လျော်သော၊ ပဏ္ဏသာလံ- ကို။ သုမာပယာတိ- ကား၊
သုဋ္ဌု- စွာ၊ မာပယ- ဖန်ဆင်းလော့။ အာဏာပေသီတိ- အာဏာပေသီ
ဟူသောစကားသည်၊ ဝစနသေသော- စကားကြွင်းတည်း။ သုမာပယိတိ-
ကား၊ သမ္မာ- စွာ၊ မာပေသိ- ပြီ။

၁၁၁။ အသုညောတိ- ကား၊ ယထာ- ဖြင့်၊ (ကရိယမာနေ-
သော်) သော အဿမော- သည်၊ အသုညော- မကင်းဆိတ်သည်၊ ဟောတိ-

၏။ ဧဝံ- ဤသို့သောအခြင်းအရာဖြင့်၊ တဿ- ထိုသင်္ခမ်းကျောင်း၏။ အသုညဘာဝကရဏေန- မကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းဖြင့်၊ အသုညော- သည်၊ ဟောမိ- ၏။ ဝါ- ကား၊ “အသုညေ”တိ- ဟူ၍၊ ပါဌော- ပါဌ်ရှိသေး၏။ မမ- ငါ၏။ ဝသနေနေဝ- နေခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ အသုညေ- မကင်းဆိတ်သော၊ အဿမေ- ဌ၊ ဒါရကေ- ကလေးသူငယ်တို့ကို၊ အနုရက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်လျက်၊ ဝသာမိ- အံ့၊ တတ္ထ- ထိုသင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ တိဋ္ဌာမိ- တည်ရှိ၏။ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏။ မေတ္တာနုဘာဝေန- မေတ္တာ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သမန္တာ- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ တိယောဇနေ- သုံးယူဇနာရှိသောအရပ်၌၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တိရစ္ဆာနာပိ- တို့သော်မှလည်း၊ မေတ္တံ- ကို၊ ပဋိလဘိသု- ရကြကုန်ပြီ။

ဧဝံ- သို့၊ တေသု- ထိုမင်းလေးပါးတို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုဝင်္ကတောင်၌၊ ဝသန္တေသု- ရှိသော်၊ ကလိင်္ဂီရဋ္ဌဝါသီ- ကလိင်္ဂီတိုင်းသားဖြစ်သော၊ ဇူဇကော နာမ- ဇူဇကောအမည်ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ အမိတ္တတာပနာယ နာမ- အမိတ္တတာပနာမည်သော၊ ဘရိယာယ- မယားသည်၊ “အဟံ- သည်၊ တေ- သင့်အတွက်၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဓညကောဋ္ဌနဥဒကာဟရဏယာဂုဘတ္တပစနာဒီနိ- စပါးထောင်းခြင်း၊ ရေခပ်ခြင်း၊ ယာဂု၊ ထမင်းချက်ခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကာတုံ- ငှာ၊ နသက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်။ မေ- ငါ့အတွက်၊ ပရိစာရကံ- အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ ဒါသံ ဝါ- ကျွန်ယောက်ျားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါသိ ဝါ- ကျွန်မိန်းမကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာနေဟိ- ဆောင်ခဲ့လော၊” ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- ရှိသော်၊ “ဘောတိ- အိုချစ်နှမ၊ ဒုဂ္ဂတော- ဆင်းရဲသော၊ အဟံ- သည်၊ တေ- သင့်အတွက်၊ ဒါသံ ဝါ- ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါသိ ဝါ- ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကုတော- အဘယ်အရပ်မှ၊ လဘိဿာမိ- နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဆို၍၊ တာယ- ထိုအမိတ္တတာပနာသည်၊ ဧသ ဧသော ဝေဿန္တရော ရာဇာ- သည်၊ ဝင်္ကပဗ္ဗတေ- ဌ၊ ဝသတိ- နေ၏။ တဿ- ထိုဝေဿန္တရာမင်း၏၊ ဝုတ္တေ- သားသမီးတို့ကို၊ မယံ- ငါ၏၊ ပရိစာရကေ- အလုပ်အကျွေးတို့ကို၊ ယာစိတ္တာ- ၍၊

အာနေဟိ- လော့။” ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တေ- ရှိသော်၊ ကိလေသဝသေန- ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ တဿာ- ထိုအမိတ္တတာပနာ၌၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ- နောင်ဖွဲ့အပ်သော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- တပ်မက်သောစိတ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿာ- ထိုအမိတ္တတာပနာ၏၊ ဝစနံ- ကို၊ အတိက္ကမိတုံ- ကျော်လွန်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ပါထေယျံ- ရိက္ခာကို၊ ပဋိယာဒါပေတွာ- စီရင်စေ၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဇေတုတ္တရနဂရံ- သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ “ဝေဿန္တရ- မဟာရာဇာ- သည်၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်မှာနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။

(၄။ ၉၁။) မဟာဇနော- လူအများအပေါင်းသည်၊ “ဣမေသံ ယာစကာနံ- ဤတောင်းခံလာသူတို့အား၊ အတိဒါနေန- အလွန်အကျွံ ပေးလှူခြင်းကြောင့်၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ရာဇာ- ကို၊ ရဋ္ဌာ- မှ၊ ပဗ္ဗဇိတော- နှင်ထုတ်အပ်ပြီ။ ဧဝံ- သို့၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ရာဇာနံ- ကို၊ နာသေတွာ- ပျက်စီးစေ၍၊ ဝါ- ဖျက်စီး၍၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဣဓေဝ- ဤအရပ်သို့ သာလျှင်၊ အာဂစ္ဆတိ- လာဘိ၏။” ဣတိ- သို့၊ လေဇ္ဈဒဏ္ဍာဘိဟတ္ထော- ခဲဒုတ်အစရှိသည်တို့ကို လက်၌စွဲကိုင်လျက်၊ ဥပက္ကောသန္တော- ဆဲရေး မောင်းမဲလျက်၊ ဗြာဟ္မဏံ- ပုဏ္ဏားနောက်သို့၊ အနုဗန္ဓိ- အစဉ်လိုက်၏။ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ဒေဝတာဝိဂ္ဂဟိတော- နတ်တို့သည် လှည့်စား အပ်သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ တတော- ထိုဇေတုတ္တရမြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဝင်္ကပဗ္ဗတဂါမိမဂ္ဂံ- ဝင်္ကတောင်သို့ သွားရာလမ်းသို့၊ အဘိရဋ္ဌော- တက် ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍) အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဝနဒ္ဓါရံ- တောဝသို့၊ ပတွာ- ၍၊ မဟာဝနံ- တောကြီးသို့၊ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ- သက်ဝင်စေ၍၊ မဂ္ဂမူဠော- လမ်းမှားသည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ ဝိစရန္တော- လှည့်လည် သည်ရှိသော်၊ တေဟိ ရာဇဟိ- ထိုစေတမင်းတို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- အား၊ ဝါ- ကို၊ အာရက္ခဏတ္တာယ- စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဌပိတေန- ထားအပ်သော၊ စေတပုတ္တေန- စေတမင်းသားနှင့်၊ သမာဂဉ္စိ- ဆုံမိလေပြီ။ တေန- ထိုစေတမင်းသားသည်၊ “ဘော

ဗြာဟ္မဏ- အိုပုဏ္ဏား၊ (တံ- သည်၊) ကဟံ- ဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆသိ-
နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ (အဟံ- သည်၊)
“ဝေဿန္တရမဟာရာဇေ- ဧ၊ သန္တိကံ- သို့၊ (ဂစ္ဆာမိ- အံ၊)” ဣတိ-
သို့၊ ပုတ္တေ- ရှိသော်၊ “အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ အယံ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊
တဿ- ထိုဝေဿန္တရာမင်း၏၊ ပုတ္တေ ဝါ- သားသမီးတို့ကိုသော်လည်း
ကောင်း၊ ဒေဝီ ဝါ- မိဖုရားကိုသော် လည်းကောင်း၊ ယာစိတုံ- ငှာ၊
ဂစ္ဆတိ- ဧ၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ “ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ တံ-
သည်၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ ဗာ ဂဠိ- မသွားပါနှင့်။ သစေ ဂစ္ဆတိ- အံ၊
(ဧဝံသတိ- သော်၊) ဧတ္ထေဝ- ဤအရပ်၌ပင်၊ တေ- ဧ၊ သီသံ- ဦးခေါင်း
ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ မယံ- ဧ၊ သုနခါနံ- ခွေးတို့၏၊ ဃာသံ-
အစာကို၊ ကရိဿာမိ- အံ၊” ဣတိ- သို့၊ တေန- ထိုစေတမင်းသားသည်၊
သန္တဓိတော- ခြိမ်းခြောက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ မရဏဘယဘိတော- သေဘေးမှ
ကြောက်သည်ဖြစ်၍၊ “အဟံ- သည်၊ အဿ- ထိုဝေဿန္တရာမင်း၏၊
ပိတရာ- ခမည်းတော် သည်၊ ပေသိတော- စေလွှတ်အပ်သော၊ ဒူတော-
တမန်ပါတည်း။” တံ- ထိုဝေဿန္တရာမင်းကို၊ အာနေဿာမိ- ခေါ်ဆောင်
ပါအံ၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂတော- ဧ၊ ဣတိ- သို့၊ မုသာဝါဒံ-
ကို၊ အဘာသိ- ဧ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ဤ၊ စေတပုတ္တော-
စေတမင်းသားသည်၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌော- ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်ဖြစ်၍၊
ဗြာဟ္မဏဿ- ပုဏ္ဏားအတွက်၊ သက္ကာရသမ္မာနံ- ရိုသေစွာပြုခြင်း
မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတွာ- ဤ၊ ဝင်္ဂပဗ္ဗတဂါမိမဂ္ဂံ- ကို၊ အာစိက္ခိ- ပြီ။
သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပရံ- ၌၊ ဂစ္ဆန္တော-
ရှိသော်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- ၌၊ အစ္စုတေန နာမ- မည်သော၊ တာပသေန-
ရသေ့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- ကွ၊ သမာဂန္တာ- ဆုံမိ၍၊ တမ္ပိ- ထိုအစ္စုတရသေ့ကိုလည်း၊
မဂ္ဂံ- ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- ဤ၊ တေနာပိ- ထိုအစ္စုတရသေ့သည်လည်း၊ မဂ္ဂေ-
ကို၊ အာစိက္ခိတေ- ရှိသော်၊ တေန- ထိုအစ္စုတရသေ့သည်၊
အာစိက္ခိတသညာယ- ပြောကြားအပ်သော အမှတ်သညာဖြင့်၊ မဂ္ဂံ- ကို၊
ဂစ္ဆန္တော- ရှိသော်၊ အနုက္ကမေန- ဖြင့်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဧ၊

အဿမပဒဋ္ဌာနသမိပံ- သင်္ခမ်းကျောင်းတည်ရှိရာ အနီးသို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊
မဒ္ဒိဒေဝိယာ- ၏၊ ဖလာဖလတ္ထံ- သစ်သီးကြီးငယ် အကျိုးငှာ၊ ဂတ-
ကာလေ- သွားသောအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္ထံ- ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ဤ၊
ဥဘော- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဒါရကေ- ကလေးသူငယ်တို့ကို၊ ယာစိ-
ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ပဝနေ ဝသမာနဿ ။ပ။ ဇာလိံ ကဏ္ဍာဇိနံ
စုဘော”တိ- ဟူ၍၊ ပုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၁၁။ ပဝနေ- တောအုပ်ကြီး၌၊ ဝသမာနဿ-
နေစဉ်၊ အဒ္ဓိကော- ခရီးသွားသည်၊ မံ- ငါ့အထံသို့၊ ဥပါဂမိ- ချဉ်းကပ်
လေပြီ။ (ဥပသင်္ကမိတွာ) ဇာလိံ စ- ကိုလည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍာဇိနံ
စ- ကဏ္ဍာဇိနံကိုလည်းကောင်း၊ ဥဘော- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ မယံ-
၏၊ ပုတ္တကေ- သားငယ်သွီးငယ်တို့ကို၊ အယာစိ- တောင်းပြီ။

ဧဝံ- သို့၊ ဗြာဟ္မဏေန- သည်၊ ဒါရကေသု- ကလေးသူငယ်တို့ကို၊
ယာစိတေသု- တောင်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ မဟာသတ္တော- သည်၊
“စိရသံ- ကြာမြင့်မှ၊ မေ- သည်၊ ယာစကော- တောင်းခံလာသူကို၊
အဓိဂတောဝတ- ရအပ်လေစွတကား။ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ အဟံ- သည်၊
အနဝသေသတော- အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဒါနပါရမီ- ကို၊
ပူရေဿာမိ- ဖြည့်ကျင့်ရပေအံ့။” ဣတိ အဓိပ္ပါယေန- ဤသို့သော
အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်၊ သောမနဿဇာတော- ဖြစ်သောဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊
(ဟုတွာ- ဤ၊) ပသာရိတဟတ္ထေ- ဆန့်တန်းထားအပ်သောလက်၌၊
သဟဿတ္ထဝိကံ- အသပြာထောင်အိပ်ကို၊ ဌပေန္တော ဝိယ- ထားသကဲ့သို့၊
ဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊ စိတ္တံ- ကို၊ ပရိတောသေန္တော စ- နှစ်သက်စေလျက်
လည်းကောင်း၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ တံ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိ- ထိုတောင်ဝှမ်းကို၊
ဥန္နာဒေန္တော စ- ပဲ့တင်ထပ်စေလျက်လည်းကောင်း၊ “မယံ- ၏၊ ပုတ္တကေ-
သားသွီးတို့ကို၊ တဝ- အား၊ ဒဒါမိ- အံ့။” အပိစ- သို့သော်လည်း၊
မဒ္ဒိဒေဝီ ပန- မဒ္ဒိမိဖုရားသည်ကား၊ ပါတောဝ- စောစောပင်လျှင်၊
ဖလာဖလတ္ထာယ- သစ်သီးကြီးငယ်အကျိုးငှာ၊ ဝနံ- တောသို့၊ ဂန္ဓာ-
ဤ၊ သာယံ- ညနေချမ်းအချိန်၌၊ အာဂမိဿတိ- ပြန်ရောက်လာလတ္တံ့။

တာယ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားသည်၊ အာဂတာယ- လာသည်ရှိသော်၊ တေ
 ပုတ္တကေ- တို့ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ တွဉ္ဇ- သင်သည်လည်း၊
 မူလဖလာဖလံ- သစ်မြစ်သစ်သီးကြီးငယ်ကို၊ ခါဒိတွာ- ခဲစား၍၊
 ဧကရတ္တိ- တစ်ည၌မျှ၊ ဝသိတွာ- ၍၊ ဝိဂတပရိဿမော- ကင်းသော
 ပင်ပန်းခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ၍) ပါတောဝ- လျှင်၊ ဂမိဿတိ-
 သွားရလတ္တံ့၊” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊
 ဧသ ဧသော- ဤဝေဿန္တရာမင်းသည်၊ ဥဠာရဇ္ဈာသယတာယ- မွန်မြတ်
 သော အဇ္ဈာသယရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုတ္တကေ- သားသွီးတို့ကို၊
 ကာမဉ္ဇ ဒဒါတိ- အကယ်၍ကား ပေးလှူပါပေ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင်
 ပေးလှူပါသော်လည်း၊ မာတာ- အမိသည်၊ ဝစ္ဆဂိဒ္ဓါ- သားငယ်၌ တပ်မက်
 သေးသည်၊ (ဟုတွာ- ၍) အာဂန္တာ- ၍၊ ဒါနဿ- ၏၊ အန္တရာယမ္ပိ-
 အန္တရာယ်ကိုသော်လည်း၊ ကရေယျ- ပြုနိုင်ရာ၏။ အဟံ- သည်၊ ဣမံ-
 ဤဝေဿန္တရာမင်းကို၊ နိပိဋ္ဌေတွာ- နှိပ်စက်၍၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊
 ဂဟေတွာ- ၍၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ပင်လျှင်၊ ဂစ္ဆေယျံ- သွားရပါမူ၊ ယန္တုန-
 ကောင်းလေစွ၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ “ပုတ္တာ- သားသွီးတို့ကို၊
 တေ- သင်သည်၊ မယံ- ငါ့အား၊ စေ ဒိန္နာ- အကယ်၍ ပေးလှူအပ်ကုန်ပြီး
 သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်) ဒါနိ- ၌၊ မာတရံ- ကို၊ ဒဿေတွာ-
 ၍၊ ပေသိတေဟိ- ပို့လွှတ်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။
 ဒါရကေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ အဇ္ဇေဝ- ၌ပင်၊ ဂမိဿာမိ- အံ့၊”
 ဣတိ-၊ အာဟ- ပြီ။ “ဗြာဟ္မဏ- ဇူဇကာပုဏ္ဏား၊ တံ- သည်၊ ရာဇပုတ္တိ-
 မင်းသားမင်းသမီးကို၊ မာတရံ- ကို၊ ဒဋ္ဌံ- မြင်ခြင်းငှာ၊ သစေ န
 ဣစ္ဆသိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်) ဣမေ ဒါရကေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ၍၊ ဇေတုတ္တရနဂရံ- သို့၊ ဂစ္ဆ- လော့။ တတ္ထ- ထိုဇေတုတ္တရမြို့၌၊
 သဉ္ဇယမဟာရာဇာ- သည်၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ မဟန္တ-
 များစွာသော၊ ဓနံ- ကို၊ တေ- အား၊ ဒဿတိ- အံ့။ တေန- ထိုများစွာသော
 ဥစ္စာဖြင့်၊ ဒါသဒါသိယော- ကျွန်ယောက်ျား ကျွန်မိန်းမတို့ကို၊ ဂဏိဿတိ-
 ရလတ္တံ့။ သုခဉ္ဇ- ချမ်းသာစွာလည်း၊ ဇီဝိဿတိ- အသက်မွေးရလတ္တံ့။

အညထာ- တစ်ပါးသောအခြင်းအရာဖြင့်၊ မာ ကရောဟိ- မပြုပါလင့်၊
ဣမေ ရာဇဒါရကာ- ဤမင်း၏ ကလေးသူငယ်တို့သည်၊ သုခုမာလာ-
နူးညံ့သိမ်မွေ့ကြကုန်၏။ တေ- ထိုကလေးသူငယ်တို့သည်၊ ဝေယျာဝစ္စ-
အမှုကြီးငယ်ကို၊ ကိံ ကရိဿန္တိ- အဘယ်မှာ ပြုလုပ်နိုင်ကြပါမည်နည်း၊
ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။

ဗြာဟ္မဏော- ဇူကာပုဏ္ဏားသည်၊ “ဧဝမ္ပိ- သို့လည်း၊ မယာ-
သည်၊ ကာတံ- ငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း။ ရာဇဒဏ္ဍတော- မင်း
ပြစ် မင်းဒဏ်မှ၊ ဘယာမိ- ကြောက်၏။ မယုမေဝ- ၏သာလျှင်၊ ဂါမံ-
သို့၊ နေဿာမိ- ဆောင်ယူအံ့၊” ဣတိ-သို့၊ အာဟ- ပြီ။ တေသံ-
ထိုမင်းနှင့်ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ- ဤစကားပြောခြင်းကို၊
သုတွာ- ကြား၍၊ ဒါရကာ- ကလေးသူငယ်တို့သည်၊ “နော- ငါတို့၏၊
ပိတာ- အဖသည်၊ အမေ- ငါတို့ကို၊ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ ဒါတုကာမော-
လှူခြင်းငှါ အလိုရှိ၏။” ဣတိ- သို့၊ ပက္ကမိတွာ- ဖဲခွာ၍၊ ပေါက္ခရဏိ-
ရေကန်သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ပဒုမိနိဂစ္ဆေ- ပဒုမ္မာကြာတော၌၊ နိလီယိသု-
ပုန်းနေကြကုန်ပြီ။ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ တေ- ထိုကလေးသူငယ်တို့ကို၊
အဒိသွာဝ- မမြင်၍သာလျှင်၊ “တံ- သည်၊ ‘ဒါရကေ- တို့ကို၊ ဒဒါမိတိ-
ပေး၏ဟူ၍၊’ ဝတွာ- ပြော၍၊ တေ- ထိုကလေးသူငယ်တို့ကို၊
အပက္ကမာပေသိ- ဖဲခွါစေ၏။ ဧသော- ဤဖဲခွာစေခြင်းသည်၊ တေ-
၏၊ သာဓုဘာဝေါ- ကောင်းသောအဖြစ်လော၊” ဣတိ- သို့၊ အာဟ-
ပြီ။ အထ- ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ သဟသာဝ- အဆောတလျင်သာ
လျှင်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊ ဂဝေသန္တော- ရှာဖွေသည်ရှိ
သော်၊ ပဒုမိနိဂစ္ဆေ- ၌၊ နိလီနေ- ပုန်းနေသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ “တာတ-
ချစ်သား ချစ်သွီးတို့၊ ဧထ- လာကြကုန်။ မယံ- ၏၊ ဒါနပါရမိယာ-
၏၊ အန္တရာယံ- ကို။ မာ အကတ္တ- မပြုကြပါနှင့်။ မမ- ၏၊
ဒါနဇ္ဈာသယံ- ကို၊ မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေထ- ရောက်စေကြ
ပါကုန်။ အယဉ္ဇ ဗြာဟ္မဏော- သည်လည်း၊ တုမေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-
ခေါ်ယူ၍၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ အယျကဿ- အဘိုးဖြစ်သော၊

သဗ္ဗယမဟာရာဇဿ- ဧ၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂမိဿတိ- တွံ။ တာတ
ဇာလိ- ချစ်သားဇာလိ၊ တွံ- သည်၊ ဘုဇိဿော- ကျွန်အဖြစ်ကို တော်လှန်ပြီး
သူသည်၊ ဟောတုကာမော- ဖြစ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ရှိသော်၊ ဗြာဟ္မဏဿ-
အား၊ နိက္ခသဟဿံ- ရွှေစင်အဖိုးနိက္ခတစ်ထောင်ကို၊ ဒတ္တာ- ဤ၊
ဘုဇိဿော- သည်၊ ဘဝေယျာသိ- ဖြစ်နိုင်ရာပါ၏။ ကဏ္ဍာဇိနေ-
ကဏ္ဍာဇိန်၊ တွံ- သည်၊ ဒါသသတံ- ကျွန်ယောက်ျားတစ်ရာလည်း
ကောင်း၊ ဒါသိသတံ- ကျွန်မိန်းမတစ်ရာလည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိသတံ-
ဆင်တစ်ရာလည်းကောင်း၊ အဿသတံ- မြင်းတစ်ရာလည်းကောင်း၊
ဥသဘသတံ- နွားလားဥသဘတစ်ရာလည်းကောင်း၊ နိက္ခသတံ- ရွှေစင်
နိက္ခတစ်ရာလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗသတံ- အလုံးစုံတစ်ရာစီကို၊
ဒတ္တာ- ဤ၊ ဘုဇိဿော- သည်၊ ဘဝေယျာသိ- ဧ၊။” ဣတိ- သို့၊
ကုမာရေ- တို့ကို၊ အတ္ထိပေတွာ- တန်ဖိုးဖြတ်စေ၍၊ သမဿာသေတွာ-
သက်သာရာရစေ၍၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ အဿမပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်းသို့၊
ဂန္ဓာ- ဤ၊ ကမဏ္ဍလုနာ- ရေကရားဖြင့်၊ ဥဒကံ- ကို၊ ဂဟေတွာ-
ယူ၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏဿ- ဧ၊၊ ပစ္စယံ- ကို၊ ကတွာ- ဤ၊ ဗြာဟ္မဏဿ-
ဧ၊၊ ဟတ္ထေ- ဌံ၊ ဥဒကံ- ကို၊ ပါတေတွာ- ကျစေ၍၊ ဝါ- ချ၍၊
အတိဝိယပီတိသောမနဿဇာတော- အလွန်လျှင်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ဖြစ်သည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ ပထဝီ- ကို၊ ဥန္နာဒေန္တော- ပဲ့တင်ထပ်စေလျက်၊
ပိယပုတ္တဒါနံ- ချစ်အပ်သော သားသမီးအလှူကို၊ အဒါသိ- ပြီ။ ဣဓာပိ-
ဤသားသမီးကို ပေးလှူရာ၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ- ဌံ၊ ဝုတ္တနယေနဝ- လျှင်၊
ပထဝိကမ္မိဒယော- တို့သည်၊ အဟေသုံ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ယာစကံ
ဥပဂတံ ဒိသ္မာ ။ပ။ သိနေရဝနဝဋ်သကာ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၁၁၃။ “ဥပဂတံ- အနီးသို့ချဉ်းကပ်လာသော၊
ယာစကံ- ကို၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊ မေ- ဧ၊၊ ဟာသော- ရွှင်လန်း
ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပပဇ္ဇထ- ဖြစ်လေပြီ။ တဒါ- ဌံ၊ ဥဘော-
နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာန- ဤ၊ ဗြာဟ္မဏေ-
ဌံ၊ ဝါ- အား၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ။

၁၁၄။ ယဒါ - ဌံ၊ သကေ - မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပုတ္တေ - သားသွီး
တို့ကို၊ ဇူဇေကေ - ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏေ - ဌံ၊ ဝါ - အား၊ စန္ဒေဿ -
စွန့်လှူစဉ်၊ တဒါပိ - ဌံလည်း၊ သိနေရဝနဝဋ်သကာ - သော၊ ဝါ -
သော၊ ပထဝီ - သည်၊ ကမ္မိ - ပြီ။”

(၅။ ၉၃။) အထ - ဌံ၊ ဗြာဟ္မဏေ - သည်၊ အဂန္တုကာမေ -
သွားခြင်းငှာ အလိုမရှိကြကုန်သော၊ ဒါရကေ - တို့ကို၊ လတာယ - နွယ်ကြီး
ဖြင့်၊ ဟတ္ထေသု - တို့၌၊ ဗန္ဓိတွာ - ဖွဲ့ချည်၍၊ အာကမ္မိ - ဆွဲငင်လေပြီ။
တေသံ - ကလေးသူငယ်တို့၏၊ ဗန္ဓနဌာနေ - ဖွဲ့ချည်ခံရသော လက်နေရာ၌၊
ဆဝီ - အရေပါးကို၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊ လောဟိတံ - သွေးသည်၊ ပုဏ္ဏရိ -
ယိုစီးလေပြီ။ သော - ထိုဇူဇေကေပုဏ္ဏားသည်၊ လတာဒဏ္ဍေန - နွယ်ချောင်း
ဖြင့်၊ ပဟရန္တော - ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်လျက်၊ အာကမ္မိ - ဆွဲငင်လေပြီ။
တေ - ထိုကလေးသူငယ်တို့သည်၊ ပိတရံ - ဖခမည်းတော်ကို၊ ဩလောကေ -
တွာ - ကြည့်၍၊

ဂါထာအနက်။ ။ တာတ - ဖခင်၊ အမ္မာ စ - အမိသည်လည်း၊
နိက္ခန္တာ - တောသို့ သစ်သီးရှာသွားနေပါ၏။ တာတ - ဖခင်၊ တွဉ္ဇ -
သင်ဖခင်သည်လည်း၊ နော - ငါတို့ကို၊ ဒဿသိ - ပေးလှူတော်မူလိုသည်
ဖြစ်အံ့၊ တာတ - ဖခင်၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ နော - ငါတို့၏၊
အမ္မာပိ - သည်လည်း၊ ဧတု - ရောက်ရှိလာပါစေဦး၊ (တာဝ -
ထိုမျှတိုင်အောင်) တွံ - သင်သည်၊ နော - ငါတို့ကို၊ မာ အဒဒါ -
မပေးလှူပါနှင့်ဦး၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ အယံ ဗြာဟ္မဏေ - သည်၊
ကာမံ - အလိုရှိတိုင်း၊ ဝိက္ကိဏာတု ဝါ = ဝိက္ကိဏာတု ဝါ - ရောင်းစားလို
လည်း ရောင်းစားပါစေလော့၊ ဟနာတု ဝါ = ဟနာတု ဝါ - သတ်လိုမူ
လည်း သတ်ပါစေလော့။

ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ဆို၍၊ ပုနပိ - တစ်ဖန်လည်း၊ ဃောရဒဿ -
နော - ကြမ်းတမ်းသော ကြည့်ရှုခြင်းလည်းရှိသော၊ ကုရုရကမ္မန္တော -
မျက်မှောင်တကြုတ်ကြုတ်ကြည့်သော အမူအရာလည်းရှိသော၊ ဧဝရူပေါ -
ဤသို့သဘောရှိသော၊ အယံ - ဤပုဏ္ဏားသည်၊

ဂါထာအနက်။ ။ မနုဿော- လူပင်လော၊ ဥဒါဟု- ထိုသို့
မဟုတ်မှုကား၊ မံသ-လောဟိတဘောဇနော- လူသွေးလူသားကိုစား
တတ်သော၊ ယက္ခော- ဘီလူးလေလော၊ တာတ- ဖခင်၊ ဂါမာ-
ရွာမှ၊ အရည်- တောသို့၊ အာဂမ္မ- ပြန်လာ၍၊ တံ ခနံ- ထိုသားတည်း
ဟူသော ဥစ္စာကို၊ ယာစတိ- တောင်းလာပြန်၏၊ တာတ- ဖခင်၊
ပိသာစေန- ဘီလူးသည်၊ နိယမာနေ- ဆောင်ယူအပ်သည်တို့ကို၊ ကိ-
အာယံကြောင့်၊ ဥဒိက္ခသိ န- ကြည့်ရှုတော်မူဘိသနည်း။

ဣတိ အာဒိနိ- ဤသို့ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝဒန္တာ- ပြောဆိုကြ
ကုန်လျက်၊ ပရိဒေဝိသု- ငိုကြွေးကြကုန်ပြီ။ တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊
ဓနန္တိ- ကား၊ ပုတ္တဓနံ- သားသွီးတည်းဟူသော ဥစ္စာကို။ ဇူဇကော-
ဇူဇကာပုဏ္ဏားသည်၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊ တထာ- ဖြင့်၊ ပရိဒေဝန္တေယေဝ-
ငိုကျွေးစဉ်ပင်လျှင်၊ ပေါထေန္တေယေဝ- ထုရိုက်လျက်သာလျှင်၊ ဂဟေတွာ-
ခေါ်၍၊ ပက္ကာမိ- ၏၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဒါရကာနံ- တို့၏၊ ကရဏံ-
သနားကြင်နာစွာ၊ ပရိဒေဝိတေန စ- ငိုကြွေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊ အကာရုညဘာဝေန စ- သနားကြင်နာမှု
မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗလဝသောကော- အားကြီးသော
စိုးရိမ်မှုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ။ ဝိပ္ပဋိသာရော စ- နှလုံးမသာယာမှုသည်လည်း၊
ဥဒပါဒိ- ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ တင်္ခဏေညေဝ- ပင်လျှင်၊
ဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ပဝေဏိ- အစဉ်အဆက်ကို၊
အနုဿရိ- အောက်မေ့ပြီ။ “ဟိ- ချဲ့၊ ဝါ- ဟိ ယသ္မာ- ကြောင့်၊
သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ- တို့သည်၊ ပဉ္စ
မဟာပရိစ္စာဂေ- ငါးပါးသော စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်လှူ၍၊
ဗုဒ္ဓါ- တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ- တွံ့။ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ တေသံ-
ထိုဘုရားအလောင်းတို့တွင်၊ အဗ္ဘန္တရော- တစ်ယောက်အပါအဝင်တည်း။
ပုတ္တဒါနဉ္စ- သားသမီးတို့ကို ပေးလှူခြင်းသည်လည်း၊ မဟာပရိစ္စာဂါနံ-
စွန့်ခြင်းကြီး တို့တွင်၊ အညတရံ- တစ်ပါးအပါအဝင်တည်း။ တသ္မာ-
ကြောင့်၊ ဝေဿန္တရ- ဝေဿန္တရာ၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ပစ္ဆာနုတာပေါ-

နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်၊ တေ- အား၊ န အနုစ္စဝိကော- မသင့်
လျော်၊” ဣတိ- သို့၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ပရိဘာသေတွာ- ရေရွတ်၍၊
“ဒိန္နကာလတော- ပေးပြီးရာချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ မမ- ၏၊ တေ-
ထိုသားသွီးတို့သည်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ န ဟောန္တိ- မဟုတ်ကုန်၊”
ဣတိ- သို့၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဥပတ္တမ္ဘေတွာ- ထောက်ပံ့ခိုင်စေ၍၊ ဒဠ-
သမာဒါနံ- မြဲမြံသော ဆောက်တည်ခြင်းကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- ဆောက်တည်၍၊
ပဏ္ဏသာလာဒ္ဒါရေ- သစ်ရွက်မိုးသခံမ်းကျောင်းတံခါး၌၊ ပါသာဏဗလ-
ကေ- ကျောက်ဖျာပေါ်၌၊ ကဉ္စနပဋိမာ ဝိယ- ရွှေရုပ်ကဲ့သို့၊ နိသီဒိ-
ထိုင်ပြီ။

(၄။ ၉၄။) အထ- ၌၊ မဒ္ဒိဒေဝီ- မဒ္ဒိမိဖုရားသည်၊ အရညတော-
တောမှ၊ ဖလာဖလံ- သစ်သီးကြီးငယ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ နိဝတ္တန္တိ-
ပြန်လာသည်ရှိသော်၊ “မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဒါနန္တရာယော- အလှူဒါန၏
အန္တရာယ်သည်၊ မာ ဟောတု- မဖြစ်ပါစေလင့်၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
ဝါဠမိဂရူပဓရာဟိ- သားရဲ၏ရုပ်အသွင်ကိုဆောင်ကုန်သော၊ ဒေဝတာဟိ-
တို့သည်၊ ဥပရဒ္ဓမဂ္ဂါ- ပိတ်ဆို့အပ်သော လမ်းခရီးရှိသည်၊ ဝါ- တားဆီးအပ်
သော လမ်းခရီးရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) တေသု- ထိုသားရဲတို့သည်၊ အပဂတေ-
သု- ဖဲခွာသွားကုန်သည်ရှိသော်၊ စိရေန- ကြာမြင့်မှ၊ အဿမံ- သခံမ်း
ကျောင်းသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ “အဇ္ဇ- ယနေ၊ မေ- ငါသည်၊ ဒုဿုပိနံ-
အိပ်မက်ဆိုးကို၊ ဒိဋ္ဌံ- မြင်အပ်ပြီ။ ဒုန္နိမိတ္တာနိ စ- မကောင်းသော
အတိတ်နိမိတ်တို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပန္နာနိ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ကိ ဘဝိဿတိ န ခေါ-
ဘာဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေန္တိ- ကြံစည်လျက်၊ အဿမံ-
သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ပုတ္တကေ- တို့ကို၊ အပဿန္တိ- မမြင်သည်ရှိသော်၊
ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ “ဒေဝ-
အရှင်မင်းကြီး၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ပုတ္တကေ- တို့ကို၊ န ခေါ ပဿာမိ-
မမြင်ရ၊ တေ- ထို သားငယ်သမီးငယ်တို့သည်၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်သို့၊
ဂတာ- နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း
သည်၊ တုဏှိ- ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ သာ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားသည်၊

ပုတ္တကေ- တို့ကို၊ ဥပဓာရေန္တိ- စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက်၊ တဟိ တဟိ- ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဥပဓာဝိတွာ- ပြေးသွား၍၊ ဂဝေသန္တိ- ရှာဖွေသည်ရှိသော်၊ အဒိသွာ- ၍၊ ပုနပိ- တဖန်လည်း၊ ဂန္နာ- ၍၊ ပုစ္ဆိ- မေးမြန်းပြီး။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ “ကက္ခဠကထာယ- ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြင့်၊ ဝါ- ငေါက်ငမ်းသောစကားဖြင့်၊ နံ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရားကို၊ ပုတ္တသောကံ- သားသွီးဌ်စိုးရိမ်ခြင်းကို၊ ဇဟာပေဿာမိ- ပယ်စွန့်စေအံ့၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ၍၊

ဂါထာ၏အနက်။ ။ မဒ္ဒိ- မဒ္ဒိမိဖုရား၊ (တွံ- သည်၊) နူန- စင်စစ်၊ ဝရာရောဟာ- မြတ်သောအဆင်းကိုလည်း ဆောင်၏၊ ရာဇပုတ္တိ- မင်းသွီးလည်းဖြစ်၏၊ ယသသိနီ- ကျော်စောထင်ရှားသူလည်းဖြစ်၏၊ ဥဉ္ဇာယ- အစာရှာဖွေခြင်းငှါ၊ ပါတော- နံနက်စောစော၊ ဂတာ- သွားသည်၊ အသိ- ဖြစ်ပြီး။ သာယံ- ဌ၊ ဣဒံ- ဤကျောင်းသင်္ခမ်းသို့၊ ကိ- ကြောင့်၊ အာဂတာ- ပြန်လာဘိသနည်း၊” ဣတိ-သို့၊

ဝတွာ- ပြစ်တင်စကားဆို၍၊ တာယ- ထိုမဒ္ဒိသည်၊ စိရာယန- ကာရဏေ- ကြာမြင့်ရခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ကထိတေ- သော်၊ ပုနပိ- လည်း၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်၍၊ ကိဉ္စိ- ဘာကိုမျှ၊ န အာဟ- မပြောဆို။ သာ- ထိုမဒ္ဒိသည်၊ ပုတ္တသောကေန- သားသမီးဌ်စိုးရိမ်ခြင်းဖြင့်၊ တေ- ထိုသားသွီးတို့ကို၊ ဥပဓာရေန္တိ- လှည့်ပတ်ရှာဖွေသည်ရှိသော်၊ ပုန ပိ- လည်း၊ ဝါတဝေဂေန- လေ၏အဟုန်ဖြင့်၊ ဝါ- အဆောတလျင်၊ ဝနာနိ- တောအုပ်တို့ကို၊ ဝိစရိ- လှည့်လည်ရှာဖွေလေပြီ။ တာယ- ထိုမဒ္ဒိ သည်၊ ဧကရတ္တိယံ- တစ်ညဉ့်တည်း၌၊ ဝိစရိတဋ္ဌာနံ- လှည့်ပတ်ရှာဖွေအပ် သော အရပ်ကို၊ ဝါ- သည်၊ ပရိဂ္ဂဏန္တိ- ပေါင်းစု ရေတွက် အပ် သည် ရှိသော်၊ ပန္န ရသယောဇနမတ္တံ- တစ်ဆယ့်ငါးယူဇနာမျှလောက်သော အတိုင်းအရှည် ရှိသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ အထ- ဌ၊ ရတ္တိယာ- သည်၊ ဝိဘာတာယ- လင်းသည်ရှိသော်၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂန္နာ- ၍၊ ဌိတာ- ရပ်လျက်၊

ဒါရကာနံ- တို့ကို၊ အဒဿနေန- မမြင်ခြင်းဖြင့်၊ ဗလဝသောကာဘိဘူတာ- အားကြီးသော သောကသည်နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဤ၊) တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပါဒမူလေ- ခြေရင်း၌၊ ဆိန္နကဒလီ ဝိယ- ဖြတ်အပ်သော ငှက်ပျောပင်ကဲ့သို့၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ ဝိသညီ- အမှတ်သညာ မရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ ပတိ- လဲကျလေပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း သည်၊ “မတာ”တိ- သေပြီဟူသော၊ သညာယ- အမှတ်သညာဖြင့်၊ ကမ္မမာနော- တုန်လှုပ်သည်၊ ဥပ္ပန္နဗလဝသောကော- ဖြစ်သော အားကြီး သော စိုးရိမ်ခြင်းရှိသည်၊ (သမာနောပိ- လည်း၊) သတိ- ကို၊ ပစ္စုပ္ပပ္ပေတွာ- ထင်စေ၍၊ “ဇီဝတိ- အသက်ရှင်နေသေးသလော၊ န ဇီဝတိ- အသက်မရှင်တော့ပြီလော၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဇာနိဿာမိ- အံ့၊” ဣတိ- သို့၊ သတ္တမာသေ- ခုနစ်လတို့ပတ်လုံး၊ ကာယသံသဂ္ဂံ- ကိုယ်လက်နှီးနှောခြင်းသို့၊ အနာပန္နပုဗ္ဗော- မရောက်ဖူးသည်၊ (သမာနောပိ- လည်း၊) အညဿ- အခြားသောသူ၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ တဿာ- ထိုမဒ္ဒိမိဖုရား၏၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- ချီမ၊ ဤ၊ ဥရုသု- ပေါင်တို့၌၊ ဌပေတွာ- တင်ထား၍၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ ပရိပ္ပေသိတွာ- ဆွတ်ဖြန်း၍၊ ဥရဉ္စ- ရင်ကိုလည်းကောင်း၊ မုခဉ္စ- မျက်နှာ ကိုလည်းကောင်း၊ ဟဒယဉ္စ- နှလုံးကိုလည်း ကောင်း၊ ပရိမဇ္ဇိ- သုံးသပ်ပြီ။ မဒ္ဒိပိ- သည်လည်း၊ ထောက်- အနည်းငယ်သော အချိန်ကို၊ ဝိတိနာမေတွာ- လွန်စေ၍၊ သတိ- ကို၊ ပဋိလဘိတွာ- ဤ၊ ဟိရောတ္တပုံ- ဟိရီဩတ္တပွကို၊ ပစ္စုပ္ပပ္ပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ တေ- သင်မင်းကြီး၏၊ ဒါရကာ- တို့သည်၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတာ- နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ သော- ထို ဘုရားအလောင်းသည်၊ “ဒေဝိ- ချစ်နှမ၊ မေ- သည်၊ မံ- ကို၊ ယာစိတွာ- ဤ၊ အာဂတဿ- လာသော၊ ဧကဿ- တစ်ယောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊ ဒါသတ္ထာယ- ကျွန်အလိုငှာ၊ (ဒါရကာ- တို့ကို၊) ဒိန္နာ- ကုန်ပြီ၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- မိန့်ဆို၍၊ “တာယ- ထိုမဒ္ဒိသည်၊ ဒေဝ- ကြီး၊ ကဿာ- ကြောင့်၊ ပုတ္တေ- တို့ကို၊ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ ဒတွာ- ဤ၊ မမ- သည်၊ သဗ္ဗရတ္တိ- အလုံးစုံသော

ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ပရိဒေဝိတွာ- ငိုကြွေး၍၊ ဝိစရန္တိယာ- လှည့်လည်နေလျက်၊
နာစိက္ခိ- မပြောကြားသနည်း။” လူတိ- သို့၊ ပုတ္တေ- သော်၊ “ပဌမမေဝ-
ရှေးဦးကပင်လျှင်၊ ပုတ္တေ- သော်၊ တဝ- ၏၊ စိတ္တဒုက္ခံ- စိတ်ဆင်းရဲခြင်း
သည်၊ ဗဟု- များသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဣံ။ လူဒါနိ ပန- ခွဲကား၊
သရီရဒုက္ခေန- ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းဖြင့်၊ တနုကံ- နည်းပါးသည်၊
ဘဝိဿတိ- ဣံ။” လူတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ၍၊

ဂါထာအနက်။ ။ “မဒ္ဒိ- ချစ်နှမ မဒ္ဒိ၊ (တွံ- သည်၊) မံ- ၏၊
ပုတ္တေ- တို့ကို၊ မာ ပဿ- မမြင်ရပြီ၊ (လူတိ- သို့ ကြံ၍၊) ဗာဠံ-
ပြင်းထန်စွာ၊ မာ ပရိဒေဝသိ- မငိုကြွေးပါနှင့်၊ (မယံ- တို့သည်၊)
အရောဂါ- အနာမရှိ ကျန်းမာကြကုန်သည်၊ ဘဝါမသေ- ဖြစ်ကုန်ငြား
အံ၊ (စ-အနက်မရှိ၊) ဇီဝန္တာ- အသက်ရှင်လျက်ရှိကြကုန်သော၊ (မယံ-
တို့သည်၊) ပုတ္တေ- ကို၊ (ဗြာဟ္မဏေန- သည်၊ နီတေပိ- ခေါ်ဆောင်
သွားအပ်ပါသော်လည်း၊) လစ္ဆာမ- ပြန်လည်ရရှိကြပါလိမ့်မည်။”

လူတိ- သို့၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သမဿာသေတွာ- သက်သာ
ရာ ရစေ၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊

ဂါထာအနက်။ ။ မဒ္ဒိ- ချစ်နှမမဒ္ဒိ၊ သပ္ပရိသော- သူတော်
ကောင်းဖြစ်သော၊ (အဟံ- သည်၊) ပုတ္တေ စ- တို့ကိုလည်းကောင်း၊
ပသုဉ္ဇ- သားကောင်ကိုလည်း ကောင်း၊ ခညဉ္ဇ- စပါးကိုလည်းကောင်း၊
အညံ- စပါးမှ တစ်ပါးသော၊ ဃရေ- နန်းတော်အိမ်၌၊ (ဌပိတံ-
ထားအပ်သော၊) ဓနဉ္ဇ- ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ အာဂတံ- ရောက်ရှိလာ
သော၊ ယာစကံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒဇ္ဇာ-
ပေးလှူခဲ့ပြီ။ မဒ္ဒိ- မဒ္ဒိ၊ ပုတ္တကေ- တို့ကို၊ ယံ ဒါနံ- အကြင်အလှူပေး
ခြင်းသည်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်၏၊ မေ- ၏၊ (တံ ဒါနံ- ကို၊) အနုမောဒါဟိ-
ဝမ်းမြောက်လေလော့။

လူတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ပုတ္တဒါနံ- ကို၊ တံ- ထိုမဒ္ဒိကို၊
အနုမောဒါပေသိ- ဝမ်းမြောက်စေပြီ။ သာပိ- ထိုမဒ္ဒိသည်လည်း၊

ဂါထာအနက်။ ။ “ဒေဝ- ကြီး၊ တေ- နါ၊ ပုတ္တကေ- တို့ကို၊
ဒါနံ- သည်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်၏၊ (ဣတိ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ သုတ္တ-
ကြားရ၍၊) (အဟံ- သည်၊) အနုမောဒါမိ- ဝမ်းမြောက်ပါ၏၊ ဒတွာ-
၍၊ စိတ္တံ- ကို၊ ပဿာဒေဟိ- ကြည်လင်စေဦးလော့။ ဘိယျော-
အလွန်၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒဒေါ- ပေးလှူသည်၊ ဘဝ- ဖြစ်တော်မူပါ
လော့။”

ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တ- ၍၊ အနုမောဒိ- ဝမ်းမြောက်ပြီ။

ဧဝံ- သို့၊ တေသု- ထိုမင်းနှစ်ပါးတို့သည်၊ အညမညံ- ချင်း၊
သမ္မောဒနီယံ- သော၊ ကထံ- ကို၊ ကထေန္တေသု- ရှိသော်၊ သက္ကော-
သည်၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊ ကိံ စိန္တေသိ- နည်း၊ “မဟာပုရိသော- သည်၊
ဟိယျော- ယမန်နေ့က၊ ဇူဇကဿ- အား၊ ပထဝီ- ကို၊ ဥန္နာဒေတွာ-
ပဲ့တင်ထပ်စေ၍၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊ အဒါသိ- ပြီ။ ဣဒါနိ- ဌ၊ နံ-
ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဟိနပုရိသော-
ယုတ်ညံ့(အောက်တန်းကျ)သော ယောက်ျားသည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ၍၊
မဒ္ဒိဒေဝီ၊ ယာစိတွာ- ၍၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ဂစ္ဆေယျ- သွားနိုင်ရာ၏။
တတော- ထို့နောက်၊ ရာဇာ- သည်၊ နိပ္ပစ္စယော- အကြောင်းအထောက်အပံ့
မဲ့သည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဟန္တု- ယခု၊ အဟံ- သည်၊ ဗြာဟ္မဏ-
ဝဏ္ဏေန- ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-
၍၊ မဒ္ဒိ- ကို၊ ယာစိတွာ- ၍၊ ပါရမီကုဋ်- ပါရမီအထွတ်ကို၊
ဂါဟာပေတွာ- ယူစေ၍၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ အဝိဿန္ဓိယံ-
မစွန့်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ပုန- ဖန်၊ နံ- ထိုမဒ္ဒိကို၊ တဿေဝ-
ထိုဘုရားအလောင်းအားသာလျှင်၊ ဒတွာ- ၍၊ အာဂမိဿာမိ-
ပြန်လာပေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ သော- ထိုသိကြားမင်းသည်၊
သူရိယုဂ္ဂမနဝေလာယံ- နေထွက်လာသော အချိန်၌၊ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန-
ဖြင့်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ အဂမာသိ- ပြီ။
တံ- ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ “အတိထိ-
ဧည့်သည်သည်၊ နော- ငါ၏အထံသို့၊ အာဂတော- ရောက်လာပြီ။” ဣတိ-

သို့၊ ပီတိသောမနဿဇာတော- ဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်။
 ဟုတွာ- ဤ၊ တေန- ထိုဧည့်သည်ပုဏ္ဏားနှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ မဓုရပဋိသန္တာရံ-
 ချိုသာသောနှုတ်ခွန်းဆက်စကားကို၊ ကတွာ- ဤ၊ “ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊
 ကေနတ္ထေန- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဣဓ- ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော-
 လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ အထ- ဌ၊
 နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ သက္ကော- သည်၊ မဒ္ဓိဒေဝီ- ကို၊ ယာစိ-
 ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ပုန ဒေဝ သက္ကော ဩရယု ။ပ။ သီလဝန္တိ
 ပတိဗ္ဗတ”န္တိ- ဟူ၍၊ ပုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၁၁၅။ “ပုနဒေဝ- တစ်ဖန်သာလျှင်၊ သက္ကော-
 သည်၊ ဩရယု- နတ်ပြည်မှသက်ဆင်း၍၊ ဗြာဟ္မဏသန္နိဘော- ပုဏ္ဏား
 နှင့်တူသော အသွင်ရှိသည်၊ ဝါ- ပုဏ္ဏားအသွင်ဖန်ဆင်းသည်၊ ဟုတွာ-
 ဤ၊ သီလဝန္တိ- သီလရှိသော၊ ပတိဗ္ဗတံ- အရှင်သခင်၌ ရှိသေသော
 အကျင့်ရှိသော၊ မဒ္ဓိဒေဝီ- ကို၊ မံ- ကို၊ အယာစိ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊ ပုနဒေဝါတိ- ကား၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊
 ဒိန္နဒီဝသတော- ပေးလှူအပ်ပြီးသောနေ့မှ၊ ပစ္စာ ဧဝ- နောက်၌သာလျှင်၊
 တဒနန္တရမေဝ- ထိုသားငယ်တို့ကို ပေးလှူသောနေ့၏ အခြားမဲ့နေ၌သာလျှင်၊
 ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- နက်။ ဩရယုတိ- ကား၊ ဒေဝလောကတော-
 နတ်ပြည်မှ၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ ဗြာဟ္မဏသန္နိဘောတိ- ကား၊
 ဗြာဟ္မဏသမာနဝတ္ထော- ပုဏ္ဏားနှင့်တူသောအသွင်ရှိသည်။

အထ- ဌ၊ မဟာသတ္ထော- သည်၊ “ဟိယျေျာ- မနေ့က၊ မေ-
 သည်၊ ဒွေပိ ဒါရကာ- ကလေးနှစ်ယောက်တို့ကိုလည်း၊ ဗြာဟ္မဏဿ-
 အား၊ ဒိန္နာ- ပေးလှူအပ်ခဲ့ကုန်ပြီ။ အဟမ္မိ- လည်း၊ အရညေ- ဌ၊
 ဧကကောဝ- တစ်ယောက်တည်းသာလျှင်၊ (ဟောတိ- ၏။) သီလဝန္တိ-
 ရှိသော၊ ပတိဗ္ဗတံ- သော၊ မဒ္ဓိ- ကို၊ ကထံ- အဘယ်ကြောင့်၊ တေ-
 အား၊ ဒဿာမိ- နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ အဝတွာဝ- မဆိုမူ၍သာလျှင်၊
 ပဿာရိတဟတ္ထေ- ဆန့်တန်းအပ်သောလက်၌၊ အနန္တရတနံ- အဖိုးမဖြတ်နိုင်

သော ရတနာကို၊ ဌပေန္တော ဝိယ- ထားသကဲ့သို့၊ အသဇ္ဈိတွာ- မကပ်ငြိမူ၍၊
 အဗဇ္ဈိတွာ- မတွယ်တာမူ၍၊ အနောလိနမာနသော- မတွန့်ဆုတ်သော
 စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) “အဇ္ဇ- ယနေ၊ မေ- ငါ၏၊ ဒါနပါရမီ- သည်၊
 မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ- ဟွံ၊” ဣတိ- သို့၊
 ဟဋ္ဌတုဌော- ရွှင်လန်းနှစ်သက်လျက်၊ ဂိရိ- တောင်ကို၊ ဥန္နာဒေန္တော
 ဝိယ- ပဲ့တင်ထပ် စေသကဲ့သို့၊

ဂါထာအနက်။ ။ “ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ ယံ- အကြင်လှူဖွယ်
 ဝတ္ထုကို၊ မံ- ကို၊ (တံ- သည်၊ ယာစသိ- ၏။ (တံ- ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထု
 ကို၊ အဟံ- သည်၊) ဒဒါမိ- ၏။ န ဝိကမ္ဘာမိ- မတုန်လှုပ်ပါ။ သန္တိ-
 ထင်ရှားရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို။ နပုဋ္ဌိဂူဟာမိ- မလျှိုဝှက်ပါ။ မေ-
 ၏၊ မနော- သည်၊ ဒါနေ- ဌှိ၊ ရမတိ=ရမတိ- မွေ့လျော်၏။

ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ၍၊ သီဃမေဝ- လျှင်၊ ကမဏ္ဍလုနာ-
 ရေကရားဖြင့်၊ ဥဒကံ- ကို၊ အာဟရိတွာ- ၍၊ ဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊
 ဟတ္ထေ- ဌှိ၊ ဥဒကံ- ကို၊ ပါတေတွာ- ၍၊ ဘရိယံ- ကို၊ အဒါသိ-
 ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “မဒ္ဒိ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာန ။ပ။ တဿ မဒ္ဒိ
 အဒါသဟ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၁၁၆။ အဟံ- သည်၊ ပသန္နမနသင်္ကပ္ပေါ-
 ကြည်လင်သော စိတ်အကြံရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊) မဒ္ဒိ- မဒ္ဒိမိဖုရားကို၊
 ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ဂဟေတွာန- ကိုင်၍၊ (တစ်နည်း) မဒ္ဒိ- ၏၊
 ဟတ္ထေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာန- ၍၊ ဥဒကန္ဓလိ= ဥဒကန္ဓလိ- ရေဖြင့်
 ပုဏ္ဏား၏ လက်ခုပ်ကို၊ ပူရိယ- ပြည့်စေ၍၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအား၊
 မဒ္ဒိ- ကို၊ အဒါသိ- ပြီ။

(၄။ ၉၆။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ဥဒကန္ဓလိတိ- ကား၊
 ဥဒကံ- ဖြင့်၊ အန္ဓလိ- လက်ခုပ်ကို။ စ- ဆက်၊ “ဥဒက”န္တိ- ဥဒကံ၌
 ပထမာဝိဘတ်သည်၊ ကရဏတ္ထေ- ကရိုဏ်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တံ- ဖြစ်သော၊)
 ပစ္စတ္တဝစနံ- ပထမာဝိဘတ်တည်း။ ဥဒကေန- ဖြင့်၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ-

၏။ အဇ္ဈလီ- လက်ခုပ်ကို၊ ပသာရိတဟတ္ထတလံ- ဆန့်တန်းအပ်သော လက်အပြင်ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဣတိ အတ္ထော- အနက်။ ပသန္နမနသင်္ကပ္ပေါတိ- ကား၊ “အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ ဣမိနာ ပရိစ္စာဂေန- ဤဇနီးမယားကို စွန့်လှူခြင်းဖြင့်၊ ဒါနပါရမီ- ကို၊ မတ္တကံ- သို့၊ ပါပေတွာ- ရောက်စေ၍၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဓိဂမိဿာမိ- ရရှိပေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ ဥပ္ပန္နသဒ္ဓါပသာဒေန- ဖြစ်သော သဒ္ဓါကြည်ညိုခြင်းဖြင့်၊ ပသန္နစိတ္တသင်္ကပ္ပေါ- ကြည်လင်သော စိတ်အကြံရှိ သည်။ တဇီဏညေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာ- ရာနိ- ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗပါဠိဟာရိယာနိ- အလုံးစုံသော တန်ခိုးပြာဠိဟာတို့သည်၊ ပါတုရဟေသုံ- ထင်ရှားဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဣဒါနိ- ၌၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအတွက်၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်သည်၊ န ဒူရေ- မဝေးတော့၊ ဣတိ- သို့၊ ဒေဝဂဏာ- နတ်အပေါင်းတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဂဏာ- ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အတိဝိယ- အလွန်လျှင်၊ ပီတိသောမနဿဇာတာ- ဖြစ်သော နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “မဒ္ဒိယာ ဒီယမာနာယ ။ပ။ သိနေရုဝနဝဋ္ဋသကာ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၁၁၇။ “မဒ္ဒိယာ- မဒ္ဒိမိဖုရားကို၊ ဒီယမာနာယ- ပေးလှူအပ်သည်ရှိသော်၊ ဂဂနေ- ကောင်းကင်၌၊ ဒေဝါ- နတ်ဗြဟ္မာ တို့သည်၊ ပမောဒိတာ- ဝမ်းမြောက်ကြကုန်ပြီ။ တဒါပိ- ထိုအခါ၌ လည်း၊ သိနေရုဝနဝဋ္ဋသကာ- သော၊ ဝါ- သော၊ ပထဝီ- သည်၊ ကမ္မိ- ပြီ။

ပန- ဆက်၊ တထာ- တူ၊ မဒ္ဒိယာ- အမည်ရှိသော၊ ဒေဝိယာ- ကို၊ ဒီယမာနာယ- ပေးလှူအပ်သည်ရှိသော်၊ မဒ္ဒိယာ- သော၊ ဒေဝိယာ- ၏၊ ရုဏ္ဏံ ဝါ- ငိုကြွေးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒုမ္မုခံ ဝါ- မျက်နှာ မသာမယာဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ- မျက်နှာပျက်ခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဘာကုဋ္ဌိမတ္တံ ဝါ- မျက်မှောင်ကြုတ်ခြင်းမျှသည်လည်းကောင်း၊

နာဟောသိ- မဖြစ်ပြီ။ ဧဝံ စ- ဤသို့သော အကြံသည်လည်း၊ အဿာ-
ထိုမိဖုရားအား၊ အဟောသိ- ပြီ။ “ဒေဝေါ- အရှင်မင်းကြီးသည်၊ ယံ-
အကြင်အမှုကို၊ ဣစ္ဆတိ- ရှိ၏။ တံ- ထိုအမှုကို၊ ကရောတု- ပြုလော့။”
ဣတိ- ဤသို့သောအကြံသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ (မဟာရာဇ) “အဟံ- သည်၊ ယဿ- အကြင်
ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏၊ ကောမာရီ- ငယ်သောအခါမှ ဖြစ်သော၊
ဘရိယာ- မယားတည်း။ (တွံ- သင်ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည်၊) မမ-
အကျွန်ုပ်ကို၊ ဣဿရော- အစိုးရသော၊ သာမိကော- အရှင်သခင်
တည်း။ ယဿ- အကြင်ပုဏ္ဏား အား၊ (ဒါတုံ- ငှာ၊) ဣစ္ဆေ- အလိုရှိ
၏၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအား၊ မံ- ကို၊ ဒဇ္ဇာ- ပေးလှူနိုင်ရာပါ၏။
(သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ မံ- ငါ့ကို၊) ဝိက္ကိဏေယျ ဝါ- ရောင်းလိုမှု
လည်း ရောင်းပါစေ၊ ဟနေယျ ဝါ- သတ်လိုမှုလည်း သတ်ပါစေ၊
ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။

မဟာပုရိသော- သည်လည်း၊ “အမ္ဘော ဗြာဟ္မဏ- အိုပုဏ္ဏား၊
မဒ္ဒိတော- မဒ္ဒိမိဖုရားထက်၊ မေ- သည်၊ သတဂုဏေန- အဆအရာဖြင့်
လည်းကောင်း၊ သဟဿဂုဏေန- အဆအထောင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊
သတသဟဿဂုဏေန- အဆအသိန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏ-
မေဝ- တော်ကိုသာလျှင်၊ ပိယတရံ- ပို၍ချစ်အပ်ပါ၏။ မေ- ၏၊ ဣဒံ
ဒါနံ- ဤဇနီးမယား အလှူသည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏပွဋိဝေဓဿ-
သဗ္ဗညုတညာဏတော်ကို ထိုးထွင်းသိရှိရခြင်း၏၊ ပစ္စယော- အကြောင်း
အထောက်အပံ့သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ။” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဤ၊
အဒါသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဇာလိံ ကဏ္ဍာဇိနံ ဓီတံ ။ပ။ တသ္မာ
ပိယေ အဒါသဟ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၁၁၈။ “ဇာလိံ- ဇာလီကိုလည်းကောင်း၊
ကဏ္ဍာဇိနံ- ကဏ္ဍာဇိန်မည်သော၊ ဓီတံ- သွီးကိုလည်းကောင်း၊
ပတိဗ္ဗတံ- အရှင်သခင်၌ ရိုသေသောအကျင့်ရှိသော၊ မဒ္ဒိဒေဝီ- မဒ္ဒိ
မိဖုရားကိုလည်းကောင်း၊ စမောနော- စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းသော၊ (အဟံ-

သည်။) ဗောဓိယာယ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏။ ကာရဏာဇဝ - အကြောင်းကြောင့်သာလျှင်၊ န စိန္တေသီ - တွန့်တိုဆုတ်နစ်သောအားဖြင့် မကြံစည်ခဲ့။

၁၁၉။ မေ - သည်၊ ဥဘော - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တာ - သားသွီး တို့ကို၊ ဒေဿာ - မချစ်အပ်ကုန်သည်၊ န - မဟုတ်ကုန်၊ မဒ္ဒိဒေဝီ - ကို၊ ဒေသိယာ - မချစ်အပ်သည်၊ န - မဟုတ်၊ မယံ - သည်၊ သဗ္ဗညုတံ - တော်ကို၊ ပိယံ - ချစ်မြတ်နိုးအပ်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ အဟံ - သည်၊ ပိယေ - ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော သား မယားတို့ကို၊ အဒါသီ - ပြီ။

(၄။ ၉၇။) တတ္ထ - ထိုဂါထာတို့၌၊ စမောနော န စိန္တေသိန္တိ - ကား၊ ပရိစ္စန္တော - စွန့်လှူသည်ရှိသော်၊ သန္တာပဝသေန - ပူလောင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န စိန္တေသီ - တွန့်တိုဆုတ်နစ်သောအားဖြင့် မကြံစည်ခဲ့။ ဝိဿဋ္ဌော - လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်၊ ဟုတွာ - ဤ၊ ပရိစ္စဇိ - ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော - အနက်။

ဧတ္ထ ဌာနေ - ဤနေရာ၌၊ (ဌတွာ - ရပ်တန့်၍၊ စောဒကော - သည်။) အာဟ - ၏။ အယံ မဟာပုရိသော - သည်၊ ဇာတိသမ္ပန္နေ - အမျိုးဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ ခတ္တိယေ - မင်းမျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ပုတ္တဒါ - ရေ - သားသွီးနှင့် ဇနီးတို့ကို၊ ကသ္မာ ပန - အဘယ်ကြောင့်ကား၊ ပရဿ - ၏။ ဒါသဘာဝေန - ကျွန်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိစ္စဇိ - စွန့်လှူရသနည်း။ ဟိ - မှန်၊ ဘုဇိဿာနံ - ကျွန်၏အဖြစ်ကိုတော်လှန်ပြီးကုန်သော၊ ယေသံ ကေသဉ္စိ ပိ - အကြင်တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုသော်လည်း၊ အဘုဇိဿ - ဘာဝကရဏံ - ကျွန်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းသည်၊ သာဓုဓမ္မော - သူတော် ကောင်းတို့၏သဘောသည်၊ န - မဟုတ်၊ ဣတိ - ဤကားစောဒနာခြင်း တည်း။ (ပရိဟာရော - အဖြေကို၊ မယာ - သည်။) ဝုစ္စတေ - အံ့။ အနုဓမ္မ - ဘာဝတော - လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သော တရား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပရိစ္စဇိ - စွန့်လှူတော်မူရ၏။) ဟိ - မှန်၊ သဗ္ဗဿ - အလုံးစုံသော၊ အတ္တနိယဿ - မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မမန္တိ - ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍၊ ပရိဂ္ဂဟိတ -

ဝတ္ထုနော- သိမ်းပိုက်အပ်သော ဝတ္ထုကို၊ ယဒိဒံ ယော အယံ အနဝသေသ-
 ပရိစ္စာဂေါ- အကြင် အကြွင်းအကျန်မရှိ စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-
 ရှိ၏။) အယံ- ဤအကြွင်းအကျန် မရှိ စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓကာရကေ-
 ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ- တရားတို့သို့၊ အနုဂတဓမ္မတာ-
 အစဉ်လိုက်သော သဘောတည်း။ ဟိ- မှန်၊ ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟက-
 ဝိကပ္ပရဟိတံ- လှူဖွယ်ဝတ္ထု အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အထူးကြံခြင်းမှ ကင်း
 သော၊ ဒါနပါရမီ- ကို၊ ပရိပူရေတုံ- ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ၊ ဥဿုက္ကံ-
 အားထုတ်ခြင်းသို့၊ အာပန္နာနံ- ရောက်ကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရား
 အလောင်းတို့အား၊ မမန္တိ- ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍၊ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထု- သိမ်းပိုက်
 အပ်သော ဝတ္ထုကို၊ ယာစန္တဿ- တောင်းခံလာသော၊ ယာစကဿ-
 အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပရိစ္စဇိတုံ- ငှာ၊ န ယုတ္တံ- မသင့်သည်ကား၊ န-
 မဟုတ်၊ (ယုတ္တံ ဧဝ- သင့်သည်သာ။) စ- ဆက်၊ အယံ- ဤစွန့်လှူခြင်း
 သည်၊ ပေါရာဏောပိ- ရှေး၌လည်းဖြစ်သော၊ အနုဓမ္မော- လောကုတ္တရာ
 တရားအားလျော်သော သဘောတည်း။ ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗဿ- အလုံးစုံသော
 လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ယဒိဒံ ယော အယံ ပရိစ္စာဂေါ- အကြင်စွန့်လှူခြင်းသည်၊
 (အတ္ထိ- ရှိ၏။) အယံ- ဤစွန့်လှူခြင်းသည်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊
 ဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏဓမ္မော- လေ့
 ကျက်အပ်၊ ကောင်းစွာလေ့ကျက်အပ်သော သဘောတည်း၊ ကုလဝံသော-
 ဘုရားအလောင်းအမျိုးတို့၏ အနွယ်တည်း၊ ကုလပ္ပဝေဏီ- ဘုရားအလောင်း
 အမျိုးတို့၏ အစဉ်အဆက်တည်း။ စ- ဆက်၊ တတ္ထ- ထိုသို့ စွန့်လှူခြင်း
 ၌၊ ဝိသေသတော- အားဖြင့်၊ ပိယတရဝတ္ထုပရိစ္စာဂေါ- အလွန်ချစ်လှစွာ
 သောဝတ္ထုကို စွန့်လှူခြင်းတည်း။ ဟိ- မှန်၊ ကေစိ- အချို့ကုန်သော၊
 ဗောဓိသတ္တာ- ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ဝံသာနဂတံ- ဘုရားအလောင်း
 တော်တို့၏ အနွယ်သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ရန္တိဿရိယာဒိဓနပရိစ္စာဂံ-
 မင်းစည်းစိမ်အစရှိသော ဥစ္စာကိုစွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊ အတ္တနော-
 ၏၊ သီသနယနာဒိအင်္ဂပရိစ္စာဂံ- ဦးခေါင်း၊ မျက်လုံးအစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါ
 ကို စွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊ ပိယဇီဝိတပရိစ္စာဂံ- ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော

အသက်ကိုစွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုလဝံသပတိဋ္ဌာပကပိယပုတ္တ -
 ပရိစ္စာဂံ - အမျိုးအနွယ်ကို တည်တံ့စေတတ်သော ချစ်အပ်သောသားသွီးကို
 စွန့်လှူခြင်း လည်းကောင်း၊ မနာပစာရိနိပိယဘရိယာပရိစ္စာဂံ - နှစ်သက်ဖွယ်
 အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော ချစ်ဇနီးမယားကို စွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ -
 သို့၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်သော၊ ဣမေ မဟာပရိစ္စာဂေ - ဤစွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို၊
 အပရိစ္စဇိတွာ - မစွန့်လှူမှု၍၊ ဗုဒ္ဓါ နာမ - ဘုရားတို့မည်သည်၊ ဘူတပုဗ္ဗာ -
 ဖြစ်ဖူးကုန်သည်၊ န အတ္ထိ။ တထာ တံ ဝစနံ - ထိုစကားသည်၊ ဟိ
 သစ္စံ - မှန်၊ မင်္ဂလေ - မင်္ဂလာအမည်ရှိသော၊ ဘဂဝတိ - သည်၊
 ဗောဓိသတ္တဘူတေ - ဘုရားအလောင်းဖြစ်၍ဖြစ်စဉ်လည်းကောင်း၊
 ဗောဓိပရိယေသနံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရှာမှီးခြင်းကို၊ စရမာနေ စ -
 ကျင့်စဉ်လည်းကောင်း၊ စရိမတ္တဘာဝတော - နောက်ဆုံးဖြစ်သော အတ္တဘော
 မှ၊ တတိယေ - သော၊ အတ္တဘာဝေ - အတ္တဘော၌၊ သပုတ္တဒါရေ -
 သားမယားနှင့်တကွ၊ ဧကသ္မိံ - တစ်ခုသော၊ ပဗ္ဗတေ - ၌၊ ဝသန္တေ -
 ရှိသော်၊ ခရဒါဌိကော နာမ - ခရဒါဌိကမည်သော၊ ယက္ခော - ဘီလူးသည်၊
 မဟာပုရိသဿ - မင်္ဂလာဘုရားလောင်း၏၊ ဒါနဇ္ဈာသယတံ - အလှူဒါန၌
 အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ - ၍၊ ဗြာဟ္မဏဝဇ္ဇေန - ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊
 ဥပသင်္ကမိတွာ - ၍၊ မဟာသတ္တံ - ကို၊ ဒွေ - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊
 ဒါရကေ - ကလေးသူငယ်တို့ကို၊ ယာစိ - တောင်းပြီ။

မဟာသတ္တော - မင်္ဂလာဘုရားအလောင်းသည်၊ “ဗြာဟ္မဏဿ -
 အား၊ ပုတ္တကေ - တို့ကို၊ ဒဒါမိ - ပေးလှူအံ့၊” ဣတိ - သို့၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော -
 အလွန်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သည်ဖြစ်၍၊ ဥဒကပရိယန္တံ - ရေအဆုံးရှိသော၊
 ပထဝီ - ကို၊ ကမ္မေန္တော - လျက်၊ ဒွေပိ ဒါရကေ - တို့ကို၊ အဒါသိ -
 ပြီ။ ယက္ခော - ခရဒါဌိကဘီလူးသည်၊ စင်္ကမနကောဋိယံ - စင်္ကြံအစွန်း၌၊
 အာလမ္မနုဖလကံ - နောက်မှီပျဉ်ချပ်ကို၊ နိဿာယ - ၍၊ ဌိတော - လျက်၊
 မဟာသတ္တဿ - သည်၊ ပဿန္တဿေဝ - ကြည့်နေစဉ်ပင်လျှင်၊
 မုဋ္ဌာလကလာပံ ဝိယ - ကြာစွယ်အစည်းကဲ့သို့၊ ဒွေ ဒါရကေ - တို့ကို၊
 ခါဒိ - ခဲစားပြီ။ အဂ္ဂိဇာလံ ဝိယ - မီးလျှံကဲ့သို့၊ လောဟိတဓာရံ -

သွေးအလျဉ်သည်။ ဥဂ္ဂိရမာနံ - ယိုစီးလျက်ရှိသော၊ ယက္ခဿ - ၏။ မုခံ - ကို၊ ဩလောကေန္တဿ - ကြည့်ရှုသော၊ မဟာပုရိသဿ - ၏။ “ယက္ခော - သည်၊ မံ - ကို၊ ဝဇ္ဇေသိ ဝတ - လှည့်ပတ်လေ့တကား၊” ဣတိ - သို့၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တုပ္ပါဒဿ - ဖြစ်ပေါ်လာသောစိတ္တုပ္ပါဒ်၏၊ ဩကာသံ - အခွင့်ကို၊ အဒေန္တဿ - မပေးဘဲ၊ ဥပါယကောသလ္လဿ - ဥပါယ်တံမျဉ်၌ လိမ္မာကျမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ သုဘာဝိတတ္တာ စ - ကောင်းစွာ ပွားများအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတိတဓမ္မာနံ - အတိတ်သဘောတရားတို့၏၊ ဝါ - တို့နှင့်၊ အပ္ပဋ္ဌိသန္နိသဘာဝတော - ဆက်စပ်မှုသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနိစ္စာဒိ - ဝသေန - အနိစ္စသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သင်္ခါရာနံ - တို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ သုပရိမဒ္ဓိတဘာဝတော စ - ကောင်းစွာ နှိမ်နင်းသုံးသပ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ - သို့၊ ဣတ္ထရဋ္ဌိတိကေန - တိုတောင်းသော တည်တံ့ခြင်းရှိသော၊ ပာဂူနာ - ပျက်စီးတတ်သော၊ အသာရေန - အနှစ် သာရ မရှိသော၊ သင်္ခါရကလာပေန - သင်္ခါရအပေါင်းအစုဖြင့်၊ “မေ -

၁။ အတိတဓမ္မာနံ အပ္ပဋ္ဌိသန္နိသဘာဝတော။

မင်္ဂလာဘုရားအလောင်းသည် သားသမီးနှစ်ယောက်တို့ကို ခရဒါဋ္ဌိကမည်သော ဘီလူးအား လှူပြီးသောအခါ ထိုဘီလူးသည် စကြိုဦးတံကဲပျဉ်ကိုမှီ၍ ထိုသားသမီးနှစ်ယောက် တို့ကို ကြာစွယ်ကြာရင်းကဲ့သို့ စားလေ၏။ ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်သော ဘုရားအလောင်း တော်သည် “ဘီလူးသည် ငါ့ကိုလှည့်စား အလှူခံသွားလေပြီ”ဟု ဒေါသစိတ်ဖြစ်ခွင့်ကို မပေးဘဲ အကြောင်းတရား၌ လိမ္မာသော ပညာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အတိတဓမ္မနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုမရှိရအောင် နှလုံးသွင်းလေသည်။ ဘုရားအလောင်းတော်သည် မလှူမီရှေးအခါက သားသမီးတို့အပေါ်၌ ဂေဟသမိတပေမ၊ တဏှာပေမ၏အစွမ်းဖြင့် အလွန်ချစ်ခင် မြတ်နိုးခြင်းရှိသော်လည်း ဘီလူးအားလှူပြီး၍ ဘီလူးစားနေသည်ကို မြင်သောအခါ “ထိုသားသမီးများသည် လှူဒါန်းပြီးဖြစ်၍ မိမိပိုင်ဆိုင်မှု မရှိတော့”ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစား နှလုံးထားလေသည်။ ၎င်းအပြင် သင်္ခါရတရားတို့၏ အနိစ္စသော သဘော၊ ထာဝရတည်တံ့မှုမရှိသော သဘော၊ ပျက်စီးတတ်သော သဘော၊ အနှစ်သာရ မရှိသော သဘော စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းလေသည်။ ဤသို့ အတိတ်က ဖြစ်ခဲ့သော အခြေအနေနှင့် ပစ္စုပ္ပန်တွင်ဖြစ်နေသော အခြေအနေတို့ကို ဆက်စပ်မှုမပေးဘဲ တွေးတော ဆင်ခြင်သည်ကို “အတိတဓမ္မာနံ အပ္ပဋ္ဌိသန္နိသဘာဝတော”ဟု ဆိုသည်။

သည်၊ ဒါနပါရမီ- ကို၊ ပူရိတာ ဝတ- ဖြည့်ကျင့်အပ်လေပြီတကား၊
 မေ- သည်၊ ဝတ- စင်စစ်၊ မဟန္တ- ကြီးစွာသော၊ အတ္တံ- အကျိုးကို၊
 သာဓေတွာ- ပြီးစေ၍၊ ဣဒံ- ဤဒါနပါရမီကို၊ အဓိဂတံ ဝတ-
 ရအပ်လေပြီတကား။” ဣတိ- သို့၊ သောမနဿမေဝ- နှစ်သက်ခြင်း
 သည်သာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ။ သော- ထိုမင်္ဂလာဘုရားအလောင်းသည်၊
 တသ္မိံ ခဏေ- ဌ၊ အတ္တနော- ၏။ အနုညသာဓာရဏံ- အခြားသော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆက်ဆံသော၊ ဣဒံ စိတ္တာစာရံ- ဤစိတ်၏ကျက်စားခြင်းကို၊
 ဥတ္တာ- ၍၊ “ဣမဿ- ဤကလေးနှစ်ယောက်လှူရခြင်း၏၊ နိဿန္တေန-
 အကျိုးဆက်ကြောင့်၊ အနာဂတေ- ဌ၊ ဣမိနာဝ နိဟာရေန- ဤနည်း
 အတိုင်းသာလျှင်၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ ရသ္မိယော- ရောင်ခြည်တော်
 တို့သည်၊ နိက္ခမန္တု- ထွက်စေကုန်သတည်း။” ဣတိ- သို့၊ ပတ္တနံ-
 ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြီ။ တဿ- ထိုမင်္ဂလာဘုရားအလောင်းသည်၊
 တံ ပတ္တနံ- ထိုဆုတောင်းမှု ကို၊ နိဿာယ- ၍၊ ဗုဒ္ဓဘူတဿ-
 ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်စဉ်၊ သရီရပ္ပဘာ- ကိုယ်တော်ရောင်သည်၊ နိစ္စမေဝ-
 လျှင်၊ ဒသသဟဿိလောကဓာတု- တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို၊
 ဖရိတွာ- ဖြန့်၍၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ။ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အညေပိ
 ဗောဓိသတ္တာ- အခြားသောဘုရားအလောင်း တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော-
 ၏၊ ပိယတရံ- အထူးသဖြင့် ချစ်အပ်သော၊ ပုတ္တဒါရံ- သားသမီးနှင့်ဇနီးကို၊
 ပရိစ္ဆဇိတွာ- ၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ- ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇိသု- ထိုးထွင်းသိကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၉၈။) အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ ယထာ နာမ- ဥပမာမည်
 သည်ကား၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပူရိသော- သည်၊ ကဿစိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်သောမင်း၏၊ သန္တိကေ- ဌ၊ ဂါမံ ဝါ- ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ ဇနပဒံ ဝါ- လည်းကောင်း၊ ကေဏိယာ- အခကြေးငွေဖြင့်၊
 ဂဟေတွာ- ၍၊ ကမ္မံ- ကို၊ ကရောန္တော- သော်၊ အတ္တနော ဝါ- သော်
 လည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိကာနံ ဝါ- အနီးနေတပည့်တို့၏သော်လည်း
 ကောင်း၊ ပမာဒေန- မေ့လျော့မှုကြောင့်၊ ပူတိဘူတံ-ပုပ်ဆွေးသည်ဖြစ်၍
 ဖြစ်သော၊ ဓနံ- ကို၊ ဓာရေယျ- ဆောင်ရာ၏။ သော- ထိုမင်းသည်၊

တမေနံ- ထိုယောက်ျားကို၊ ဂါဟာပေတွာ- ယူစေ၍၊(ဖမ်းစေ၍) ဗန္ဓနာဂါရံ- ထောင်တွင်းသို့၊ ပဝေသေယျ- သွင်းရာ၏။ တဿ- ထိုယောက်ျားအား၊ ဧဝံ- ဤသို့သော အကြံအစည်သည်၊ အဿ- ဖြစ်ရာ၏။ ကိ- နည်း။ “အဟံ- သည်၊ ဣမဿ ရညော- ၏။ ကမ္မံ- ကို၊ ကရောန္တော- စဉ်၊ ဧတ္တကံ နာမ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဓနံ- ကို၊ ဓာရေမိ- ၏။ တေန- ကြောင့်၊ အဟံ- ကို၊ ရညာ- သည်၊ ဗန္ဓနာဂါရေ- ၌၊ ပဝေသိတော- သွင်းအပ်ပြီ။ အဟံ- သည်၊ ဣဓေဝ- ဤထောင်ထဲ၌ပင်၊ သစေ ဟောမိ- အကယ်၍ နေရသည်ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) အတ္တာနဉ္စ- မိမိကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဇီယေယျ- ဆွေးမြေ့အိုမင်းစေရာ၏။ မေ- ၏။ ပုတ္တဒါရကမ္မကရပေါရိသာ စ- သားမယား အမှုလုပ်ယောက်ျား တို့သည်လည်း၊ ဇီဝိကာပဂတာ- အသက်မွေးမှုမှ ကင်းကွာကုန်သည် ဖြစ်၍၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ အနယဗျသနံ- စီးပွားမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇေယျံ- ရောက်နိုင်ကုန်ရာ၏။

အဟံ- သည်၊ ရညော- အား၊ အာရောစေတွာ- ၍၊ အတ္တနော- ၏။ ပုတ္တံ ဝါ- ကိုလည်းကောင်း၊ ကနိဋ္ဌဘာတရံ ဝါ- ညီငယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဣဓ- ဤထောင်ထဲ၌၊ ဌပေတွာ- ကိုယ်စားထား၍၊ နိက္ခမေယျံ- ထွက်ရပါမူကား၊ ယန္တုန- ကောင်းလေစွ။ ဧဝံ- ဤသို့ထွက်သည်ရှိသော်၊ ဣတော ဗန္ဓနတော- ဤထောင်မှ၊ မုတ္တော- လွတ်သော၊ အဟံ- သည်၊ န စိရဿေဝ- လျှင်၊ ယထာမိတ္တံ- အကြမ်းဝင်သောမိတ်ဆွေအားလျော်စွာ၊ ယထာသန္တိဋ္ဌံ- မြင်ဖူးကာမျှဖြစ်သော မိတ်ဆွေအားလျော်စွာ၊ ဓနံ- ကို၊ သံဟရိတွာ- စုဆောင်း၍၊ ရညော- အား၊ ဒတွာ- ပေးဆပ်၍၊ တမ္ပိ- ထိုသားသွီး ညီငယ်ကိုလည်း၊ ဗန္ဓနတော- ထောင်မှ၊ မောစေမိ- လွတ်စေနိုင်၏။ အပ္ပမတ္တောဝ- မမေ့မလျော့သာလျှင်၊ ဟုတွာ- ၍၊ ဥဋ္ဌာနဗလေန- ထကြွလုံ့လစွမ်းအားဖြင့်၊ အတ္တနော- ၏။ သမ္ပတ္တိ- စီးပွားဥစ္စာကို၊ ပဋိပါကတိကံ- တစ်ဖန်ပင်ကိုယ်အတိုင်းဖြစ်အောင်၊ ကရိဿာမိ- အံ့။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဿ- ဖြစ်ရာ၏။ သော- ထိုယောက်ျားသည်၊ တထာ- ထိုစီမံသည့်အတိုင်း၊ ကရေယျ- ၏။ ဧဝံ-

သို့၊ ဣဒံ သမ္ပဒံ - ဤဥပမာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - ၏။

(ဋ္ဌ။ ၉၉။) တတြ - ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ဣဒံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့။ သည်ကား၊ ဩပမ္မသံသန္ဓနံ - ဥပမာန ဥပမေယျ နှီးနှောချက်တည်း။ ရာဇာ ဝိယ - မင်းကိုကဲ့သို့၊ ကမ္မံ - ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - ၏။) ဗန္ဓနာဂါရော ဝိယ - ထောင်ကဲ့သို့၊ သံသာရော - ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော - ၏။) ရညာ - သည်၊ ဗန္ဓနာဂါရေ - ထောင်၌၊ ဌပိတပုရိသော ဝိယ - သွင်းထားအပ်သော ယောက်ျားကိုကဲ့သို့၊ ကမ္မဝသေန - ဖြင့်၊ သံသာရစာရကေ - သံသရာထောင် ၌၊ ဌိတော - သော၊ မဟာပုရိသော - ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော - ၏။)

ဗန္ဓနာဂါရေ - ထောင်၌၊ တဿ ဌပိတပုရိသဿ - ထိုတည်ရှိသော ယောက်ျား၏၊ တတ္ထ - ထိုထောင်၌၊ ပုတ္တဿ ဝါ - သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘာတုနော ဝါ - ညီကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရာဓိနဘာဝ - ကရဏေန - သူတစ်ပါးနှင့် ဆက်စပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြုခြင်းဖြင့်၊ တေသံ စ - ထိုသားညီတော်တို့၏လည်းကောင်း၊ အတ္တနော စ - ၏လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခပ္ပမောစနံ ဝိယ - ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်စေသကဲ့သို့၊ မဟာ - ပုရိသဿ - ၏၊ အတ္တနော - ၏၊ ပုတ္တာဒိကေ - သားအစရှိသည်တို့ကို၊ ပရေသံ - တို့အား၊ ဒတွာ - ၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိလာဘေန - သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကို ရရှိခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ - ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့ကို၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခပ္ပမောစနံ - ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်စေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - ၏။) ဝိဂတဒုက္ခဿ - ကင်းသောဆင်းရဲခြင်းရှိသော၊ တဿ - ထိုယောက်ျား၏၊ တေဟိ - ထိုသားညီငယ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ယထာဓိပ္ပေတသမ္ပတ္တိယံ - အလိုရှိတိုင်းသော စည်းစိမ်ဥစ္စာ၌၊ ပတိဋ္ဌာနံ ဝိယ - တည်ရှိသကဲ့သို့၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန - ဖြင့်၊ အပဂတဝဋ္ဋဒုက္ခဿ - ကင်းပြီးသောဆင်းရဲရှိသော၊ မဟာပုရိသဿ - ၏၊ ဗုဒ္ဓဘာဝေန - ဘုရားရှင်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒသဗလာဒိ - သဗ္ဗညုတညာဏသမ္ပတ္တိသမန္နာဂမော - ဒသဗလဉာဏ်အစရှိသော သဗ္ဗညုတညာဏသမ္ပတ္တိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနော - ၏၊ ဝစနကာရကာနံ - စကားကိုနားထောင်ကြကုန်သောတပည့်တို့၏၊ ဝိဇ္ဇတ္တယာဒိသမ္ပတ္တိသမန္နာဂမော စ - ဝိဇ္ဇာသုံးပါးအစရှိသော သမ္ပတ္တိနှင့်

ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ- မှတ်ထိုက်ကုန်၏။) ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ မဟာပုရိသာနံ- တို့၏၊ ပုတ္တဒါရပရိစ္ဆဂေါ- သားမယားကို စွန့်လှူခြင်းသည်၊ အနဝဇ္ဇသဘာဝေါ ဧဝံ- အပြစ်မရှိသော သဘောရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ဧတေနော နယေန- ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ နေသံ- ထိုဘုရားအလောင်းတော်တို့၏၊ အင်္ဂီဝိတပရိစ္ဆာဂေါ- ကိုယ်အင်္ဂါနှင့်အသက်ကို စွန့်လှူရာ၌၊ ယာ စောဒနာ- အကြင်စောဒနာခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) သာပိ- ထိုစောဒနာခြင်းကိုလည်း၊ ဝိသောဓိတာ- သုတ်သင်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာသတ္တေန- သည်၊ မဒ္ဒိဒေဝိယာ- ကို၊ ဒိန္နာယ- ပေးလှူအပ်ပြီးသော်၊ သက္ကော- သည်၊ အစ္ဆရိယဗ္ဗူတ- စိတ္တဇာတော- အံ့ဩထူးဆန်းစွာဖြစ်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ- ၍၊

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ဒိဗ္ဗာ- နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ ပစ္စုဟာ- အကြင်မစ္ဆရိယတရားတည်းဟူသော ရန်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မာနသာ- လူ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ ပစ္စုဟာ- ကောင်း၊ (သန္တိ- ၏။) သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ တေ ပစ္စုဟာ- တို့ကို၊ ဇိတာ- အောင်အပ်ကုန်ပြီ။ တေ- သင်မင်းကြီးသည်၊ ပထဝီ- ကို၊ နိန္နာဒိတာ- ပဲ့တင်ထပ်မျှ တုန်လှုပ်စေအပ်လေပြီ၊ တေ- သင်မင်းကြီး၏၊ သဒ္ဓေါ- ကျော်စောသံသည်၊ တိဒီဝံ- နတ်ပြည်သို့၊ ဂတော- ရောက်၏။

(မဟာရာဇ- မြတ်၊) ဒုဒ္ဓသံ- ပေးလှူနိုင်ခဲ့သော သားမယားစသော အလှူကို၊ ဒဒမာနာနံ- ပေးလှူကုန်သောမင်းကြီးတို့၏၊ ဒုက္ကရံ- ပြုနိုင်ခဲ့သော အမှုကို၊ ကုဗ္ဗတံ- ပြုလုပ်ကြကုန်သောသင်မင်းကြီးတို့၏၊ ကမ္မ= ကမ္မံ- စွန့်ခြင်းကြီးတည်းဟူသောအမှုကို၊ (အညေ- အခြားသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကလောင်းလျာတို့သည်၊) နာနုကုဗ္ဗန္တိ- အတုလိုက်၍ မပြုနိုင်ကြ ကုန်၊ အသန္တော- သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာတို့သည်ကား။ (ပဂေဝ- အဘယ်မှာလျှင် ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း၊) နာနုကုဗ္ဗန္တိဧဝံ- အတုလိုက်၍ မပြုနိုင်ကြကုန်သည်သာ။ သတံ- သူတော်ကောင်းတို့၏။

ဓမ္မော- သည်၊ (ယသ္မာ- ကြောင့်၊) ဒုရန္တယော- အတုလိုက်၍ ပြုနိုင်ခဲ့၏။

တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣတော- ဤလူ့ပြည်မှ၊ သတဉ္စ- သူတော်ကောင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ အသတဉ္စ- လည်းကောင်း၊ ဂတိ- လားရာဂတိသည်၊ နာနာ- တစ်သီးတစ်ခြားသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ အသန္တော- မသူတော်တို့သည်၊ နိရယံ- သို့၊ ယန္တိ- လားရောက်ကြကုန်၏။ သန္တော- တို့သည်၊ သဂ္ဂပရာယနာ- နတ်ရွာသို့ လားရောက်ကြကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ- ၏)။

ဣတိ အာဒိနာနယေန- ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ မဟာ- ပုရိသဿ- ၏၊ ဒါနာနုမောဒနဝသေန- အလှူဒါန၌ ဝမ်းမြောက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ထုတိ- ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြီ။

(၄။ ၉၉။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်တို့၌၊ ပစ္စုဟာ^၁တိ- ကား၊ ပစ္စတ္တိကာ- ရန်သူတို့သည်၊ ဒိဗ္ဗာတိ- ကား၊ ဒိဗ္ဗယသပဋိဗာဟကာ- နတ်၌ဖြစ်သော အခြံအရံအကျော်အစောကို တားမြစ်တတ်ကုန်သော။ မာနသာတိ- ကား၊ မနုဿယသပဋိဗာဟကာ- သော၊ ပန- ဆက်၊ တေ- ထိုရန်သူတို့ဟူသည်၊ ဧ- နည်း? ။ ဣတိ- ဤကားအမေးတည်း။ မစ္ဆရိယဓမ္မာ- ဝန်တိုခြင်းမစ္ဆရိယတရားတို့တည်း။

ပုတ္တဒါရံ- သားသမီးနှင့်ဇနီးကို၊ ဒေန္တေန- ပေးလှူသော၊ မဟာ- သတ္တေန- သည်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- ထိုလူနတ်၌ဖြစ်သော မစ္ဆရိယတရားတို့ကို၊ ဇိတာ- အောင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ ဒုဒ္ဒဒန္တိ- ကား၊ ပုတ္တဒါရာဒိဒုဒ္ဒဒံ- ပေးလှူနိုင်ခဲ့သော သားသမီးနှင့် ဇနီးမယားအစရှိသည်ကို၊ ဒဒမာနာနံ- ပေးလှူကြကုန်သော၊

၁။ ပစ္စုဟာ။ ပဋိပက္ခဝသေန ဦဟန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ပစ္စုဟာ။ ပဋိပုဗ္ဗ ✓ဦဟ+ အပစ္စည်း၊ ပကတိရန်သူများကိုယူ၊ ဤ၌ကား ပစ္စုဟာ ဝိယာတိ ပစ္စုဟာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ထိုရန်သူများနှင့်တူသော မစ္ဆရိယတရားများကို အရကောက်၊ သဒိသူပစာတည်း။ ပစ္စုဟာတိ ပစ္စတ္တိကာ၊ ဧ ပန တေတိ? မစ္ဆရိယဓမ္မာ။ (၄။ ၉၉။)

တမေဝ- ထိုသားသမီးနှင့် ဇနီးမယားအစရှိသည်ကို ပေးလှူခြင်းဟုဆိုအပ်
သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒုတ္တရံ- ပြုနိုင်ခဲ့သောအမှုကို၊ ကုဗ္ဗတံ- ပြုကြ
ကုန်သော၊ တုမှာဒိသာနံ- သင်ကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော ဘုရားအလောင်းတော်
တို့၏၊ ကမ္မံ- ကို၊ အညေ- ဘုရားအလောင်းတော်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊
သာဝကပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ- သာဝကအလောင်းလျာ ပစ္စေကဗောဓိ
အလောင်းလျာတို့သည်၊ နာနုကုဗ္ဗန္တိ- အတုလိုက်၍မပြုနိုင်ကြကုန်၊
အသန္တော- သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာဖြစ်ကြကုန်သော၊ မစ္ဆရိနော-
နှမြောတွန့်တို မပေးလှူလိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပဂေဝ- အဘယ်ဆိုဖွယ်
ရာ ရှိပါအံ့နည်း၊ (နာနုကုဗ္ဗန္တိ ဧဝ- အတုလိုက်၍ မပြုနိုင်ကြကုန်သည်
သာ။) တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သတံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဓမ္မော-
သည်၊ ဒုရန္တယော- အတုလိုက်၍ ပြုနိုင်ခဲ့၏၊ သာဓူနံ- သူတော်ကောင်းဖြစ်
ကုန်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ- တို့၏၊ ပဋိပတ္တိဓမ္မော- ကျင့်စဉ်တရားကို၊
အညေဟိ- အခြားသော သူတို့သည်၊ ဒုရန္တဂမော- ခဲယဉ်းသဖြင့် အတုလိုက်
အပ်၏၊ ဝါ- အတုလိုက်နိုင်ခဲ့၏။

ဧဝံ- သို့၊ သက္ကော- သည်၊ မဟာပုရိသဿ- ၏အတွက်၊
အနုမောဒနဝသေန- ဝမ်းမြောက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ထုတိ- ချီးမွမ်းမှုကို၊
ကတွာ- ၍၊ မဒ္ဒိဒေဝီ- ကို၊ နိယျာတေန္တော- အပ်နှင်းလိုသည်ဖြစ်၍-

ဂါထာ၏အနက်။ ။ (“မဟာရာဇ- မြတ်၊) ဘောတော- အရှင်၏၊
ဘရိယံ- မယားဖြစ်သော၊ သဗ္ဗင်္ဂိသောဘနံ- အလုံးစုံသောအင်္ဂါတို့ဖြင့်
တင့်တယ်သော၊ မဒ္ဒိ- ကို၊ ဒဒါမိ- ပြန်ပေးပါ၏၊ တွဉ္ဇေဝ- သင်သည်
သာလျှင်၊ မဒ္ဒိယာ- အား၊ ဆန္နော- သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏၊ မဒ္ဒိ
စ- သည်လည်း၊ ပတိနော- လင်ဖြစ်သော၊ တဝ- အား၊^၁ (ဆန္နာ-
၏။)

၁။ မဒ္ဒိ စ ပတိနော တဝ။ ။ ဇာတ်ပါဠိအဋ္ဌကထာ၌ မဒ္ဒိ စ ပတိနာ သဟ ဟု
ပါဠိရှိသည်။ ယင်းသို့ရှိမှု “တွဉ္ဇေဝ- လျှင်၊ မဒ္ဒိယာ- နှင့်၊ သဟ- ကွ၊ ဆန္နော- ၏၊
မဒ္ဒိ စ- လည်း၊ ပတိနာ- လင်ဖြစ်သောသင်မင်းနှင့်၊ သဟ- ကွ၊ ဆန္နာ- ၏”ဟု
အနက်သမ္ပန်ပါ။

ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ တံ မဒ္ဒိ- ကို၊ ပဋိဒတ္တာ- တစ်ဖန်ပြန်ပေး၍၊
ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝေန- နတ်၌ဖြစ်သောအတ္တဘောဖြင့်၊ ဇေလန္တော- ကိုယ်ရောင်
ကိုယ်ဝါဖြင့် ထွန်းလင်းတောက်ပလျက်၊ တရုဏသုရိယော ဝိယ- နေလှလင်
ကဲ့သို့၊ အာကာသေ- ၌၊ ဌတ္တာ- ဤ၊ အတ္တာနံ- ကို၊ အာစိက္ခန္တော-
ပြောကြားလိုသည်ဖြစ်၍-

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ရာဇိသိ- အို မင်းရသေ့၊ အဟံ- သည်၊ ဒေဝိန္ဒော-
နတ်တို့ကိုအစိုးရသော၊ သက္ကော- သည်၊ အသ္မိ- ၏၊ တဝ- ၏၊
သန္တိကေ- သို့၊ အာဂတော- သည်၊ အသ္မိ- ၏၊ (တွံ- သည်၊) ဝရံ-
ဆုကို၊ ဝရဿု- တောင်းလေလော၊ တေ- အား၊ အဋ္ဌ- ကုန်သော၊
ဝရေ- ဆုတို့ကို၊ ဒဒါမိ- အံ့။”

ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ ဝရေဟိ- ဆုတို့ဖြင့်၊ နိမန္တေသိ- ဖိတ်မံတော်မူပြီ။
မဟာသက္ကောပိ- သည်လည်း၊ “ပိတာ- ခမည်းတော်သည်၊ မံ- ကို၊
ပုနဒေဝ- လျှင်၊ ရဇ္ဇေ- မင်း အဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတု- တည်ရှိပါစေ၊
ဝဇ္ဈပတ္တံ- သေဒဏ်သို့ ကျရောက်နေသောသူကို၊ ဝဓတော- သေဒဏ်မှ၊
မောစေယျံ- လွတ်မြောက်ပါစေ။ သဗ္ဗသတ္တာနံ- တို့၏၊ အဝဿယော-
မှီခိုအားထားရာသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏၊ ပရဒါရံ- သူတစ်ပါး
သားမယားကို၊ န ဂစ္ဆေယျံ- မသွားလာရပါလို။ ဣတ္ထိနံ- တို့၏၊ ဝသံ-
အလိုသို့၊ န ဂစ္ဆေယျံ- မလိုက်ရပါလို။ မေ- ၏၊ ပုတ္တော- သည်၊
ဒီဃာယုကော- အသက်ရှည်ခြင်းရှိသည်၊ သိယာ- ဖြစ်ရပါလို၏၊ အန္တ-
ပါနာဒိဒေယျဓမ္မော- ထမင်းအဖျော်အစရှိသော လှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်၊
ဗဟုကော- များသည်၊ သိယာ- ၏၊ တဉ္စ- ထိုလှူဖွယ်ပစ္စည်းကိုလည်း၊
အပရိက္ခယံ- ကုန်ခမ်းမှုမရှိဘဲ၊ ပသန္တစိတ္တော- ကြည်လင်သောစိတ်ရှိသည်
ဖြစ်၍၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူရပါလို၏၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာဒါနာနိ- တို့ကို၊
ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဒေဝလောကံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ တတော- ထို
နတ်ပြည်မှ၊ ဣဓ- ဤလူ့ပြည်သို့၊ အာဂတော- ပြန်ရောက်လာသည်၊
(ဟုတွာ၊) သဗ္ဗညုတံ- သို့၊ ပါပုဏေယျံ- ရောက်ရပါလို၏။” ဣတိ-
သို့၊ အဋ္ဌ- ကုန်သော၊ ဣမေ ဝရေ- ဤဆုတို့ကို၊ ယာစိ- ပြီ။ သက္ကော-

သည်။ “န စိရဿေဝ- မကြာမြင့်မီပင်လျှင်၊ သန္ဓေယမဟာရာဇာ- သန္ဓည်းမင်းကြီးဖြစ်သော၊ ပိတာ- သည်၊ ဣဓေဝ- ဤအရပ်သို့သာ လျှင်၊ အာဂန္တာ- ဤ၊ တံ- ထိုသင့်ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ရဇ္ဇေ- ဌ၊ ပတိဋ္ဌာပေဿတိ- တည်စေလတ္တံ့။ စ- ဆက်၊ ဣတရော- ဤမှတစ်ပါး သော၊ တေ- ၏၊ မနောရထော- စိတ်အလိုဆန္ဒအတိုင်း ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော ဆုသည်၊ မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ- ရောက်လတ္တံ့။ မာ စိန္တယိ- မကြံစည်နှင့်၊ အပ္ပမတ္တော- သည်၊ ဟောဟိ- လော့၊” ဣတိ- သို့၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ- မိမိနေရာသို့ သာလျှင်၊ ဂတော- ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော စ- သည်လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒိဒေဝီ စ- ကောင်း၊ သမ္မောဒမာနာ- ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သက္က- ဒတ္တိယေ- သိကြားမင်းသည် ပေးအပ်သော၊ အဿမေ- ဌ၊ ဝသီသု- ပြီ။

(၄။ ၁၀၀။) ဇူဇကေပိ- သည်လည်း၊ ကုမာရေ- တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ဤ၊ ဂစ္ဆန္တေ- ရှိသော်၊ ဒေဝတာ- တို့သည်၊ အာရက္ခံ- အစောင့်အရှောက်ကို၊ အကံသု- ပြီ။ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- တိုင်း၊ ဧကာ- သော၊ ဒေဝဓိတာ- နတ်သမီးသည်၊ ရတ္တိဘာဂေ- ညဉ့်အဖို့၌၊ အာဂန္တာ- ဤ၊ မဒ္ဒိဝဏ္ဏေန- မဒ္ဒိအသွင်ဖြင့်၊ ကုမာရေ- တို့ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိ- သုတ်သင် စောင့်ရှောက်လေပြီ။ သော- ထိုဇူဇကာပုဏ္ဏားသည်၊ ဒေဝတာဝိဂ္ဂဟိတော- နတ်တို့လှည့်ပတ်အပ်သည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ “ကလိင်္ဂီရဋ္ဌံ- ကလိင်္ဂီတိုင်းသို့၊ ဂမိဿာမိ- အံ့၊” ဣတိ- သို့၊ (ဂစ္ဆန္တေပိ- လည်း၊) အမုမာသေန- လခွဲဖြင့်၊ ဇေတုတ္တရနဂရမေဝ- ဇေတုတ္တရမြို့သို့သာလျှင်၊ သမ္မာပုဏိ- ကောင်းစွာ ရောက်ပြီ။ ရာဇာ- သန္ဓည်းမင်းကြီးသည်၊ ဝိနိစ္ဆယေ- ခုံရုံး၌၊ နိသိန္နော- သော်၊ ဗြာဟ္မဏေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ဒါရကေ- တို့ကို၊ ရာဇင်္ဂဏေန- မင်းရင်ပြင်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တေ- သွားသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ သဉ္ဇာနိတွာ- မှတ်မိ၍၊ ဗြာဟ္မဏေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ တေ- ထိုကလေး သူငယ်တို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်း ကို၊ သုတွာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တေန- သည်၊ ကထိတနိယာမေနေဝ- ဆိုအပ်

ခဲ့ပြီးသော သတ်မှတ်ချက်ဖြင့်သာလျှင်၊ နေ - ကို၊ ဒတွာ - ၍၊ ကုမာရေ - တို့ကို၊ ကိဏိတွာ - ဝယ်၍၊ နှာပေတွာ - ရေချိုးစေ၍၊ ဘောဇေတွာ - အစားအစာ ကျွေး၍၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေ - အလုံးစုံသောတန်ဆာဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည်တို့ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ရာဇာ - သမ္ဗည်းမင်းကြီးသည်၊ ဒါရကံ - ဇာလီသူငယ်ကို၊ ဖုဿတိဒေဝီ - သည်၊ ဒါရကံ - ကဏ္ဍာဇိန်ကို၊ ဥစ္ဆင်္ဂေ - ရင်ခွင်၌၊ ကတွာ - ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ စ - ဧ၏လည်းကောင်း၊ ရာဇပုတ္တိယာ စ - မင်းသမီးဖြစ်သူ မဒ္ဒိဒေဝီ၏လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိ - အကြောင်းကို၊ သုဏိသု - နားထောင်ကုန်ပြီ။

တံ - ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ - ၍၊ ရာဇာ - သမ္ဗည်းမင်းကြီးသည်၊ “ဘူနဟစ္စံ - ၂ ကြီးပွားတိုးတက်မှုကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ မယာ - သည်၊ ကတံ ဝတ - ပြုမိအပ်လေစွတကား။” ဣတိ - သို့၊ သံဝိဂ္ဂမာနသော - ထိတ်လန့်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ တာဝဒေဝ - ထိုနေ့၌သာလျှင်၊ ဒွါဒသအက္ခောဘဏီပရိမာဏံ - အက္ခောဘဏီတစ်ဆယ့်နှစ်တပ်ပမာဏ ရှိသော၊ သေနံ - စစ်တပ်ကို၊ သန္ဓယိတွာ - ဖွဲ့၍၊ ဝင်္ဂပဗ္ဗတာဘိမုခေါ - ဝင်္ဂတောင်သို့ရှေးရှု၊ ဖုဿတိဒေဝီယာ စေဝ - နှင့်လည်းကောင်း၊

၁။ ဗောဓိသတ္တေန ကထိတနိယာမေနေဝ နေံ ဒတွာ။ ။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သတ်မှတ်ချက်ဟူသည် အလောင်းတော် ဝေဿန္တရာမင်းက ဇူဇကာပုဏ္ဏားအား သားတော်သမီးတော်တို့ကို လှူဒါန်းစဉ်အချိန် ပြောကြားသတ်မှတ်ခဲ့သော သတ်မှတ်ချက် ပင်တည်း။ သားတော်ဇာလီမင်းသားအတွက် ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်မြောက်ရန် ရွှေစင်နိက္ခ တစ်ထောင်ပေး၍ ရွေးယူရမည်။ သမီးတော် ကဏ္ဍာဇိန်အတွက်မူ ကျွန်ယောက်ျားတစ်ရာ၊ ကျွန်မိန်းမတစ်ရာ၊ ဆင်တစ်ရာ၊ မြင်းတစ်ရာ၊ ဥသဘန္ဓားလားတစ်ရာ၊ ရွှေစင်နိက္ခ တစ်ရာ ပေး၍ ရွေးယူရမည်ဟု ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်မြောက်ရန် သားတော်သမီးတော်တို့၏ တန်ဖိုးကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။ ဤသတ်မှတ်ခဲ့သော တန်ဖိုးကိုပင် ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ (ဋ္ဌ။ ၉၃။)

၂။ ဘူနဟစ္စံ။ ။ ဘူန + ဟစ္စ နှစ်ပုဒ်တွဲစပ်ထားသော ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် ဘူန၌ ✓ဘူ+တပစ္စည်း၊ တပစ္စည်းကို န ပြု၊ ဘဝနံ ဝဗုနံ ဘူနံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

ဟစ္စံ ၌ ✓ဟန + ဣ ပစ္စည်း၊ ဟနနံ ဟစ္စံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ၎င်းနောက် ဘူနဿ ဟစ္စံ ဘူနဟစ္စံဟု အပေါင်းဝိဂ္ဂဟပြု။ ကြီးပွားတိုးတက်မှုကို ဖျက်ဆီးခြင်းတည်း။

ဒါရကေဟိ စ- ကလေးသူငယ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ပါယာသိ-
 ပြီ။ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ပုတ္တေန စ- နှင့်လည်းကောင်း၊
 သုဏိသာယ စ- ချွေးမနှင့်လည်းကောင်း၊ သမာဂဉ္စိ- ပေါင်းဆုံမိလေပြီ။
 ဝေဿန္တရော- သည်၊ ပိယပုတ္တေ- ချစ်အပ်သောသားတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊
 သောကံ- စိုးရိမ်သောကကို၊ သန္ဓာရေတုံ- ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊
 အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိသညီ- အမှတ်သညာကင်းသည်၊
 ဟုတ္တာ- ဤ၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌ပင်လျှင်၊ ပတိ- လဲကျပြီ။ မဒ္ဓိ စ-
 သည်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတရော- တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဟ-
 ဇာတာ- ဖွားဖက်ဖြစ်ကြကုန်သော၊ သဌိသဟဿာ- ခြောက်သောင်း
 အတိုင်းအရှည်ရှိကြကုန်သော၊ အမစ္စာ စ- အမတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊
 တထာ- ထို့အတူ၊ ပတိသု- လဲကျကုန်ပြီ။ ကာရညံ- သနားဖွယ်ဖြစ်သော၊
 တံ- ထိုအခြင်းအရာကို၊ ပဿန္တေသု- မြင်ကြကုန်သောသူတို့တွင်၊
 ဧကောပိ- တစ်ယောက်တစ်လေမျှလည်း၊ သကဘာဝေန- မိမိတို့၏ဥစ္စာ
 ဖြစ်သော ပင်ကိုနေမြဲဣရိယာပုထ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သန္ဓာရေတုံ- ဆောင်ထား
 ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ပြီ။ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ အဿမပဒံ-
 သင်္ခမ်းကျောင်းသည်၊ ယုဂန္ဓရဝါတပမဒ္ဓိတံ- ယုဂန္ဓီရ်တောင်လေသည်
 တိုက်ခတ်အပ်သော၊ သာလဝနံ ဝိယ- အင်ကြင်းတောကဲ့သို့၊ အဟောသိ-
 ပြီ။ ဒေဝရာဇာ- နတ်တို့၏မင်း ဖြစ်သော၊ သက္ကော- သည်၊ တေသံ-
 ထိုမင်း၊ မိဖုရားစသည်တို့၏၊ ဝိသညိဘာဝဝိနောဒနတ္ထံ- သညာကင်းသည်၏
 အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပေါက္ခရဝဿံ- ပေါက္ခရမိုးကို၊
 ဝဿာပေသိ- ရွာစေပြီ၊ တေမေသုကာမာ- စွတ်စိုလိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊
 တေမေန္တိ- စွတ်စိုကြကုန်၏။ ပေါက္ခရေ- ကြာဖက်ပေါ်၌၊ ပတိတဝဿံ
 ဝိယ- ကျသောမိုးရေ ပေါက်ကဲ့သို့၊ ဝိနိဝတ္တေတွာ- လျှောကျ၍၊ ဥဒကံ-
 ရေပေါက်သည်၊ ဂစ္ဆတိ- ၏။ သဗ္ဗေ- တို့သည်၊ သညံ- ကို၊ ပဋိလဘိသု-
 ရကြကုန်ပြီ။ တဒါပိ- ထိုအချိန်၌လည်း၊ ပထဝိကမ္မာဒယော- မြေလှုပ်ခြင်း
 အစရှိကုန်သော၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာ- ကုန်သော၊ အစ္စရိယာ-
 တို့သည်၊ ပါတုရဟေသု- ထင်ရှားဖြစ်ကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ပုနာပရံ

ဗြဟ္မာရညေ ။ပ။ သိနေရဝနဝဋ်သကာ”တိ- ဟူသောစကားကို၊ ပုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၁၂၀။ “ပုနာပရံ- နောက်ထပ်တစ်ဖန်၊ ဗြဟ္မာရညေ- တောအုပ်ကြီး၌၊ မာတာပိတုသမာဂမေ- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့နှင့် ပေါင်းဆုံရာအခါ၌၊ (အာဂတဇနေ- ရောက်လာသော လူအပေါင်းသည်၊) ကရုဏံ- သနားကြင်နာစွာ၊ ပရိဒေဝန္တေ- ငိုကြွေး သည်ရှိသော်၊ သုခံ ဒုခံ- ချမ်းသာဆင်းရဲကို၊ (ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊) သလ္လပန္တေ- နှုတ်ဆက်စကား ပြောကြားသည်ရှိသော်။

၁၂၁။ ဥဘိန္တံ- နှစ်ယောက်သောမယ်တော်ခမည်းတော်တို့၏၊ (သန္တိကံ- သို့၊) ဟိရောတ္တပ္ပေန- အရှက်အကြောက် ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂရုနာ- လေးစားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ။ တဒါပိ- လည်း၊ သိနေရဝနဝဋ်သကာ- သော၊ ဝါ- သော၊ ပထဝီ- သည်၊ ကမ္မိ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၀၁။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်တို့၌၊ ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တေတိ- ကား၊ မာတာပိတရော- တို့ကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗသ္မိ- သော၊ အာဂတဇနေ- ရောက်လာသောလူအပေါင်းသည်၊ ကရုဏံ- စွာ၊ ပရိဒေဝမာနေ- ငိုကျွေးသည်ရှိသော်။ သလ္လပန္တေ သုခံ ဒုက္ခန္တိ- ကား၊ သုခဒုက္ခံ- ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- ၍၊ ပဋိသန္တာရဝသေန- အဆက်အစပ်ပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာလာပသလ္လာပံ- နှုတ်ဆက်စကား ကို၊ ကရောန္တေ- သော်။ ဟိရောတ္တပ္ပေန ဂရုနာ ဥဘိန္တံ- ကား၊ ဣမေ- ဤမယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်၊ သိဝိနံ- သိဝိတိုင်းသူတိုင်းသားတို့၏၊ ဝစနံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ အဒူသကံ- မဖျက်ဆီးထိုက်သော၊ ဓမ္မေ- ၌၊ ဌိတံ- သော၊ မံ- ကို၊ ပဗ္ဗာဇယိသု- နှင်ထုတ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ- သို့၊ စိတ္တပ္ပကောပံ- စိတ်၏ ပျက်စီးခြင်းကို၊ အကတွာ- ၍၊ ဥဘောသု- ကုန်သော၊ ဧတေသု မာတာပိတုသု- ဤမယ်တော်ခမည်းတော်တို့၌၊ ဓမ္မဂါရဝသမုဿိတေန- တရား၌ရှိသေခြင်းသည်စိုက်ထူအပ်သော၊ ဟိရောတ္တပ္ပေနဝ- ဟိရီ ဩတ္တပ္ပဖြင့်သာလျှင်၊ ယထာရူပေ- အကြင်သို့

သဘောရှိသော မယ်တော်ခမည်းတော်တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ပြီ။ မေ- ဧ။
တေန ဓမ္မတေဇေန- ထိုတရားတန်ခိုးကြောင့်၊ တဒါဝိ- ထိုအချိန်၌လည်း၊
ပထဝီ- သည်၊ ကမ္မိ- တုန်လှုပ်ပြီ။

အထ- ၌၊ သဉ္ဇယမဟာရာဇာ- သည်၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊
ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ၍၊ ရဇ္ဇံ- ကို၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ- လက်ခံစေ၍၊
တခံဏညေဝ- ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ ကေသမဿုကမ္မာဒိနိ- ဆံပင်ပြုပြင်မှု
မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ပြုပြင်မှု အစရှိသည်တို့ကို၊ ကာရာပေတွာ- ၍၊
နာပေတွာ- ရေချိုးစေ၍၊ သဗ္ဗာဘရဏဝိဘူသိတံ- အလုံးစုံသော
တန်ဆာတို့ဖြင့်တင့်တယ်သော၊ ဒေဝရာဇာန မိဝ- သိကြားမင်းကဲ့သို့၊
ဝိရောစမာနံ- တင့်တယ်သောဘုရားလောင်းကို၊ မဒ္ဒိဒေဝိယာ- နှင့်၊ သဟ-
ကွ၊ ရဇ္ဇေ- ၌၊ အဘိသိဉ္စိတွာ- အဘိသိက်သွန်းလောင်း၍၊ တာဝဒေဝ
စ- ထိုခဏ၌လည်းကောင်း၊ တတော- ထိုနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊
ဒွါဒသအက္ခောဘနီပရိမာဏာယ- သော၊ စတုရ်ဂိနိယာ- အင်္ဂါလေးပါးရှိ
သော၊ သေနာယ- စစ်တပ်ဖြင့်၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ပရိဝါယိတွာ- ဝန်းရံ၍၊
ဝင်္ကပဗ္ဗတတော- မှ၊ ယာဝ ဇေတုတ္တရနဂရာ- ဇေတုတ္တရမြို့တိုင်အောင်၊
သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ- ယူဇနာခြောက်ဆယ်ရှိသော ခရီးကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ-
တန်ဆာဆင်စေ၍၊ ဒွိဟိ မာသေဟိ- နှစ်လတို့ဖြင့်၊ သုခေနေဝ-
ချမ်းသာသဖြင့်သာလျှင်၊ နဂရံ- ဇေတုတ္တရမြို့သို့၊ ပဝေသေသိ- ဝင်စေပြီ။
(တဒါ) စ- ထိုအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဟာဇနော- လူများအပေါင်းသည်၊
ဥဠာရံ- မွန်မြတ်သော၊ ပီတိသောမနဿံ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊
ပဋိသံဝေဒေသိ- ခံစားရလေပြီ။ စေလုက္ခေပါဒယော- ပုဆိုးခေါင်းပေါင်း
မြှောက်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ပဝတ္တိသု- ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။ စ- ဆက်၊
နဂရေ- ၌၊ နန္ဒိဘေရီ- နှစ်သက်သောစည်ကို၊ စရာပေသုံ- လှည့်လည်စေ
ကြကုန်ပြီ။ အန္တမသော- အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဗိဠာရေ- ကြောင်တို့ကို၊
ဥပါဒါယ- ၍၊ ဗန္ဓနေ- နောင်အိမ်၌၊ ဌိတာနံ- တည်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ-
တို့၏၊ ဗန္ဓနမောက္ခော- နောင်အိမ်မှလွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ-
ပြီ။ သော- ထိုဝေဿန္တရာမင်းသည်၊ နဂရံ- ဇေတုတ္တရမြို့သို့၊ ပဝိဋ္ဌဒိဝေသေ

ယေဝ- ဝင်သောနေ့၌ပင်လျှင်၊ ပစ္စုသကာလေ- မိုးသောက်သောအခါ၌၊
 စိန္တေသိ- ပြီ၊ ကိံ စိန္တေသိ- နည်း၊ “သွေ- နက်ဖြန်၌၊ ရတ္တိယာ-
 သည်၊ ဝိဘာတာယ- လင်းသည်ရှိသော်၊ မမ- ၏၊ အာဂတဘာဝံ-
 လာသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သုတ္တာ- ၍၊ ယာစကာ- အလှူခံတို့သည်၊
 အာဂမိဿန္တိ- တွံ၊ တေသံ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ အဟံ- သည်၊
 ကိံ- ကို၊ ဒဿာမိ- နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ တသ္မိ
 ခဏေ- ၌၊ သက္ကဿ- ၏၊ အာသနံ- သည်၊ ဥဏှာကာရံ- ပူသော
 အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြီ။ သော- ထိုသိကြားမင်းသည်၊
 အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ တံ ကာရဏံ- ထိုအကြောင်းကို၊
 ဥတ္တာ- ၍၊ တာဝဒေဝ- ထိုနေ့၌ပင်လျှင်၊ ရာဇနိဝေသနဿ- မင်းနန်းတော်
 ၏၊ ပုရိမဝတ္ထု- ရှေ့ပိုင်းနေရာကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမဝတ္ထု- နောက်ပိုင်း
 နေရာကိုလည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌိပ္ပမာဏံ- ခါးပမာဏမျှ၊ ပူရေန္တော- ပြည့်စေ
 လျက်၊ ဃနမေယော ဝိယ- တစ်ခဲနက်ပြင်းထန်သော မိုးကဲ့သို့၊ သတ္တ-
 ရတနဝဿံ- ရတနာခုနစ်ပါးမိုးကို၊ ဝဿာပေသိ- ပြီ။ သကလနဂရေ-
 အလုံးစုံသော မြို့၌၊ ဇဏ္ဍုပ္ပမာနံ- ဒူးဆစ်ပမာဏတိုင်အောင်၊ ဝဿာပေသိ-
 ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ တေန- ကြောင့်၊ “ပုနာပရံ ဗြဟ္မာရညာ
 ။ပ။ သတ္တကုတ္တု ပကမ္မဏ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၁၂၂။ “ပုနာပရံ- နောက်ထပ်တစ်ဖန်၊
 ဗြဟ္မာရညာ- တောအုပ်ကြီးမှ၊ သဉ္ဇာတိဘိ- ဆွေတော်မျိုးတော်တို့နှင့်၊
 သဟ- ကွ၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ ရမ္မံ- မွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ပုရတ္တမံ-
 မြို့မြတ်ဖြစ်သော၊ ဇေတုတ္တရံ- ဇေတုတ္တရဖြစ်သော၊ ပုရံ- မြို့သို့၊
 ပဝိသာမိ- ၏။

၁၂၃။ (တသ္မိ ဒိဝသေ- ထိုနေ့၌) သတ္တ- ကုန်သော၊ ရတနာနိ-
 ရတနာမိုးတို့သည်၊ ဝဿိသု- ရွာချကုန်ပြီ။ မဟာမေယော- သည်း
 ထန်သော မိုးသည်၊ ပဝဿထ- ရွာချလေ၏။ တဒါပိ- လည်း၊
 သိနေရုဝနဝဋ္ဋသကာ- သော၊ ဝါ- သော၊ ပထဝီ- သည်၊ ကမ္မိ- ပြီ။

၁၂၄။ အစေတနာ- စိတ်စေတနာမရှိသော၊ အယံ ပထဝီ- ဤမြေကြီးသည်၊ (အတ္ထိ- ဤ) သာပိ- ထိုမြေကြီးသည်လည်း၊ သုခံ ဒုခံ- ချမ်းသာဆင်းရဲကို၊ အဝိညာယ- မသိဘဲလျက်၊ မယံ- ဤ၊ ဒါနဗလာ- အလှူ၏စွမ်းအားကြောင့်၊ သတ္တက္ခတ္တံ- ခုနစ်ကြိမ်၊ ပကမ္မထ- တုန်လှုပ်ပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ သတ္တရတနဝသေ- ရတနာခုနစ်ပါးမိုးသည်၊ ဝုဠေ- ရွာပြီးသည်ရှိသော်၊ ပုနဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ “ယေသံ ကုလာနံ- အကြင်အမျိုးတို့၏၊ ပုရိမပစ္စိမဝတ္ထုသု- ရှေ့မြေနေရာ၊ နောက်မြေနေရာတို့၌၊ ဝုဠဇနံ- ရွာချအပ်သောဥစ္စာမိုးသည်၊ (အတ္ထိ- ဤ၊ တံ- ထိုမိုးသည်၊) တေသညေဝ- ထိုဆွေမျိုးတို့အတွက်သာလျှင်၊ ဟောတု- စေ၊” ဣတိ- သို့၊ ဒါပေတွာ- ပေးစေ၍၊ အဝသေသံ- ကြွင်းသောဥစ္စာကို၊ အာဟရာပေတွာ- ဆောင်စေ၍၊ အတ္တနော- ဤ၊ ဂေဟဝတ္ထုသ္မိ- အိမ်မြေနေရာ၌၊ ဓနေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ကောဠာဂါရေသု- ကျီကြဂိုဒေါင်တို့၌၊ ဩကိရာပေတွာ- ဖြန့်ကြဲစေ၍၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ အစေတနာယံ ပထဝီတိ- ကား၊ မဟာဘူတာ- မဟာဘုတ်ဖြစ်သော၊ အယံ ပထဝီ- သည်၊ စေတနာ- ရဟိတာ- စေ့စော်တိုက်တွန်းခြင်းမှကင်း၏၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ ဒေဝတာ- မြေစောင့်နတ်တို့သည်၊ စေတနာသဟိတာ- စေ့စော်တိုက်တွန်းမှုနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ အဝိညာယ သုခံ ဒုခန္တိ- ကား၊ အစေတနတ္တာ ဧဝံ- စိတ်စေတနာ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ သုခံ ဒုက္ခံ- ကို၊ အဇာနိတ္တာ- မသိမူ၍၊ သုခဒုက္ခပစ္စယသံယောဂေ- သုခဒုက္ခအကြောင်းနှင့် စပ်ယှဉ်ခြင်းသည်၊ သတိပိ- လည်း၊ တံ- ထိုသုခဒုက္ခကို၊ နာနဘဝန္တိ- မခံစားဘဲ။ သာပိ ဒါနဗလာ မယုန္တိ- ကား၊ ဧဝံဘူတာပိ- ဤသို့ စိတ်စေတနာမရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သာ မဟာပထဝီ- သည်၊ မမ- ဤ၊ ဒါနပုညာနုဘာဝဟေတု- ဒါနကောင်းမှု၏အာနုဘော်အကြောင်းကြောင့်။ သတ္တက္ခတ္တံ ပကမ္မထာတိ- ကား၊ အဋ္ဌဝဿိကကာလေ- ရှစ်နှစ်သားအရွယ်၌၊ ဟဒယမံသာဒီနိ- နှလုံးသားအစရှိသည်တို့ကို

သော်လည်း၊ ယာစကာနံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူလို၏။
 ဣတိ- သို့၊ ဒါနဇ္ဈာသယုပ္ပါဒေ- လှူဒါန်းလိုမှုဖြစ်ရာအခါလည်းကောင်း၊
 မင်္ဂလဟတ္ထိဒါနေ- မင်္ဂလာဆင်တော်ကိုလှူရာအခါလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗာနေ-
 ကာလေ- နိုင်ငံမှနှင်ထုတ်ရာအခါ၌၊ ပဝတ္တိတမဟာဒါနေ- အလှူကြီးကို
 ဖြစ်စေရာအခါလည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါနေ- သားသမီးတို့ကို လှူရာအခါ
 လည်းကောင်း၊ ဘရိယာဒါနေ- မယားကိုလှူရာအခါလည်းကောင်း၊
 ဝင်္ဂပဗ္ဗတေ- ၌၊ ဉာတိသမာဂမေ- ဆွေမျိုးတို့ဆုံရာအခါလည်းကောင်း၊
 နဂရံ- ဇေတုတ္တရမြို့သို့၊ ပဝိဋ္ဌဒိဝသေ- ပြန်ဝင်ရာနေ့၌၊ ရတနဝဿ-
 ကာလေ- ရတနာမိုးရွာရာအခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမေသု-
 ဌာနေသု- ဤအရာတို့၌၊ သတ္တဝါရံ- ခုနစ်ကြိမ်၊ အကမ္မိတ္ထ- တုန်လှုပ်ပြီ။
 ဧဝံ- သို့၊ ဧကသ္မိံ ယေဝ- တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္တဘာဝေ- ၌၊
 သတ္တက္ခတ္တံ- ကြိမ်၊ မဟာပထဝိကမ္မနာဒိအစ္ဆရိယပါတုဘာဝဟေတု-
 ဘူတာနိ- မြေကြီးတုန်လှုပ်ခြင်းအစရှိသော အံ့ဩဖွယ်တို့ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏
 အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာဝတာယုကံ- အသက်ရှည်သမျှ ကာလ
 ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနာနိ- အလှူကြီးတို့ကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊
 မဟာသတ္တော- သည်၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊
 တုသိတာပုရေ- တုသိတာနတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊
 “တတော ဝဿန္တရော ရာဇာ ။ပ။ သဂ္ဂံ သော ဥပပဇ္ဇထာ”တိ- ဟူ၍၊
 ဘဂဝါ- သည်၊ အာဟ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ဝေဿန္တရော- သော၊ ခတ္တိယော- မင်းမျိုး
 ဖြစ်သော၊ သပ္ပညော- ပညာရှိသော၊ သော ရာဇာ- သည်၊ တတော-
 ထိုလူ့ပြည်မှ၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒတွာန- ၍၊ ကာယဿ- ကိုယ်ခန္ဓာ၏၊
 ဘေဒါ- ပျက်စီးသည်မှ၊ (ပရံ- နောက်၌)၊ သဂ္ဂံ- နတ်ပြည်သို့၊
 ဥပပဇ္ဇထ- ကပ်ရောက်လေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဇူဇကော- ဇူဇကာပုဏ္ဏားသည်၊
 (ဣဒါနိ- ၌)၊ ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ (တဒါ၊)
 အမိတ္တတာပနာ- အမိတ္တတာပနာသည်၊ (ဣဒါနိ- ၌)၊ စိဉ္စမာဏဝိကာ-

စိဉ္စမာဏဝိကာသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (တဒါ) စေတပုတ္တော- စေတ
မင်းသားသည်၊ (ဣဒါနိ) ဆန္ဒော- သည်၊ (အဟောသိ-၊) (တဒါ) အစ္စတ-
တာပသော- အစ္စတရသေ့သည်၊ (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တော- သည်၊
(အဟောသိ-၊) (တဒါ) သက္ကော- သည်၊ (ဣဒါနိ) အနုရုဒ္ဓေါ- သည်၊
(အဟောသိ၊) (တဒါ) မဒ္ဒိ- သည်၊ (ဣဒါနိ) ရာဟုလမာတာ- ရာဟုလာ၏
မယ်တော်သည်၊ (အဟောသိ၊) (တဒါ) ဇာလိကုမာရော- သည်၊ (ဣဒါနိ)
ရာဟုလော- သည်၊ (အဟောသိ၊) (တဒါ) ကဏ္ဍာဇိနာ- သည်၊ (ဣဒါနိ)
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ- ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည်၊ (အဟောသိ၊) (တဒါ) မာတာ-
ပိတရော- တို့သည်၊ (ဣဒါနိ) မဟာရာဇေကုလာနိ- မြတ်သောမင်းမျိုးတို့
သည်၊ (အဟောသိ၊) (တဒါ) သေသပရိသာ- ကြွင်းသောပရိသတ်တို့သည်၊
(ဣဒါနိ) ဗုဒ္ဓပရိသာ- ဘုရားရှင်၏ပရိသတ်တို့သည်၊ (အဟောသိ၊) (တဒါ)
ဝေဿန္တရော ရာဇာ- သည်၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော- ဘုရားရှင်သည်၊
(အဟောသိ)။

ဣဓာပိ- ဤစရိယာဉ်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- ဉ်၊ ဂုတ္တနယေနေဝ-
လျှင်၊ ယထာရဟံ- စွာ၊ သေသပါရမိယော- ကြွင်းသောပါရမီတော်တို့ကို၊
နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ပြထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊
မဟာသတ္တေ- သည်၊ ကုစ္ဆိဂတေ- ဝမ်းသို့ရောက်သည်ရှိသော်၊ မာတု-
အား၊ ဒေဝသိကံ- နေ့တိုင်း၊ ဆသတသဟဿာနိ- ခြောက်သိန်းသော
လှူဖွယ်တို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ- စွန့်လှူ၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတုကာမတာ-
ဒေါဟဠော- ပေးလှူခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ချင်ခြင်း
လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုအတိုင်းအတာအတိုင်း၊ ဒီယမာနေပိ-
ပေးလှူအပ်ပါသော်လည်း၊ နေဿ- ၏၊ ပရိက္ခယာဘာဝေါ- ကုန်ခမ်းမှု
မရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဇာတက္ခဏေ ဧဝ- မွေးသောခဏဉ်ပင်၊
ဟတ္ထံ- ကို၊ ပဿာရေတွာ- ဆန့်တန်း၍၊ “ဒါနံ- ကို၊ ဒဿာမိ- အံ၊
ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ အတ္ထိ- လော၊” ဣတိ- သို့၊ ဝါစာနိစ္ဆာရဏံ-
စကားမြွက်ဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ စတုပဉ္စဝဿိကကာလေ- လေးနှစ်
ငါးနှစ်သား အရွယ်၌၊ အတ္တနော- ၏၊ အလင်္ကာရဿ- တန်ဆာကို၊

ဓာတီနံ - အထိန်းတို့၏။ ဟတ္ထဂတဿ - လက်သို့ရောက်နေသည်ကို။ ပုန - ဖန်။ အဂ္ဂဟေတုကာမတာ - မယူလိုသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌဝဿိကကာလေ - ရှစ်နှစ်သားအရွယ်၌၊ ဟဒယမံသာဒိကဿ - နှလုံးသားအစရှိသော၊ အတ္တနော - ၏။ သရီရာဝယဝဿ - ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းကို၊ ဒါတုကာမတာ - ပေးခြင်းငှာအလိုရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကာ - ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ သတ္တက္ခတ္တံ - ကြိမ်၊ မဟာပထဝိကမ္မနာဒိအနေကအတ္ထရိယပါတဘာဝဟေတုဘူတာ - မြေကြီးတုန်လှုပ်ခြင်းအစရှိသော များစွာသောအံ့ဩဖွယ်တို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဓ - ဤဝေဿန္တရစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ မဟာပုရိသဿ - ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ - ကျေးဇူးဂုဏ်၏ အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ - ထင်ရှားပြထိုက်ကုန်၏။

တေန - ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေတေ ။ပ။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတေ”တိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ဤဂါထာကို၊ ဂုစ္စတိ။

ဝေဿန္တရစရိယာဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဗ္ဗိတာ - ပြီ။

၁၀၁။ သသပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၁၀၄။) ၁၂၅-၆။ ဒသမေ- ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သသပဏ္ဍိတ စရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယဒါ ဟောမိ သသကောတိ- ကား၊ သာရိပုတ္တ- ရာ၊ အဟံ- သည်၊ ဗောဓိပရိယေသနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရှာမှီးခြင်းကို၊ စရမာနော- ကျင့်စဉ်၊ ယဒါ- ၌၊ သသပဏ္ဍိတော- ယုန်ပညာရှိသည်၊ ဟောမိ- နှစ်၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဗောဓိသတ္တာ- တို့သည်၊ ကမ္မဝသိပ္ပတ္တာပိ- ကံ၏လေ့လာနိုင်နင်းခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကြပါသော်လည်း၊ တာဒိသာနံ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော၊ တိရစ္ဆာနာနံ- တို့ကို၊ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထံ- ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တိရစ္ဆာန ယောနိယံ- တိရစ္ဆာန်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ- ဖြစ်ကြကုန်၏။ ပဝနစာရကောတိ- ကား၊ မဟာဝနစာရီ- တောကြီး၌ ကျက်စားလေ့ရှိသော။ ဧတဿ- ဤယုန်အား၊ ဒဗ္ဗာဒိတိဏာနိ စ- မြေဇာမြက်အစရှိကုန်သော မြက်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ရုက္ခဂစ္ဆေသု- သစ်ပင်ခြံတို့၌၊ ပဏ္ဏာနိ စ- သစ်ရွက်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သာကံ စ- ဟင်းရွက် သည်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခတော- သစ်ပင်မှ၊ ပတိတဖလာနိ စ- ကြွေကျ

၁။ ဘုရားအလောင်းတော်ယုန်ဖြစ်ရခြင်း။ ။ ဂေါတမဘုရားအလောင်းတော်သည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်တွင် သုမေဓာရှင်ရသေ့၏ အဖြစ်ဖြင့် နိယတဗျာဒိတ်ရပြီးသည်မှစ၍ လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီကုသိုလ်များစွာတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပြီးဖြစ်ပါလျက် တိရစ္ဆာန်အမျိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ယုန်ဖြစ်ရခြင်းမှာ အကုသိုလ်အကျိုးပေးခွင့်သာ၍လည်းကောင်း၊ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ပြီး အခြားတိရစ္ဆာန်များကို ကုသိုလ်တရားတိုးပွားရန် ချီးမြှောက်လို၍လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။

သော သစ်သီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘက္ခော- အစာသည်၊ (အတ္ထိ-
၏။) ဣတိ- ကြောင့်၊ တိဏပဏ္ဍသာကဖလဘက္ခော- မည်၏။
ပရဟေဋ္ဌနဝိဝဇ္ဇိတောတိ- ကား၊ ပရပိဋ္ဌာဝိဟရိတော- သူတစ်ပါးတို့ကို
နှိပ်စက်ခြင်းမှကင်းသော။ (ပါဠိတော် သသကော ဌှစ်ပ) သုတ္တပေါတော
စာတိ- ကား၊ ဥဒ္ဓပေါတော စ- ဖျံငယ်သည်လည်းကောင်း။ အဟံ
တဒါတိ- ကား၊ ယဒါ- ဌှစ်၊ အဟံ- သည်၊ သသကော- ယုန်ငယ်သည်၊
ဟောမိ- ၏။ တဒါ- ဌှစ်၊ ဧတေ မက္ကဋ္ဌာဒယော- ဤမျောက်အစရှိကုန်
သော၊ တယော- သုံးကောင်ကုန်သော၊ သဟာယေ- သူငယ်ချင်းတို့ကို၊
သြဝဒါမိ- ဆုံးမ၏။

(ဌှ ၁၀၄။) ၁၂၇။ ကိရိယေ ကလျာဏပါပကေတိ- ကား၊
ကုသလေ စေဝ- ကုသိုလ်လည်းဖြစ်သော၊ အကုသလေ စ- အကုသိုလ်
လည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မေ- အမှုတို့ကို။ ပါပါနီတိ- ပါပါနီအစရှိသော
စကားရပ်သည်၊ အနုသာသနာကာရဒဿနံ- ဆုံးမပုံအခြင်းအရာကိုပြသော
စကားရပ်တည်း။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ပါပါနီ ပရိဝဇ္ဇေထာတိ- ကား၊
ပါဏာတိပါတော- လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
သို့၊ ဣမာနိ ပါပါနီ- ဤမကောင်းမှုတို့ကို၊ ဝါ- တို့မှ၊ ပရိဝဇ္ဇေထ-
ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်လော။ ကလျာဏေ အဘိနိဝိဿထာတိ- ကား၊ ဒါနံ-
လည်းကောင်း၊ သီလံ- ကောင်း ။ပ။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ- ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊
ဣဒံ ကလျာဏံ- ဤကောင်းမှုသည်၊ (အတ္ထိ- ၏) ဣမသ္မိံ ကလျာဏေ-
၌၊ အတ္တနော- ၏။ ကာယဝါစာစိတ္တာနိ- ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ကို၊ အဘိမုခ-
ဘာဝေန- မျက်မှောက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ- မျက်နှာမူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
နိဝိဿထ- သက်ဝင်ကြကုန်။ ဣမံ ကလျာဏပဋိပတ္တိ- ဤကောင်းသော
အကျင့်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇေထ- ကျင့်ကြကုန်။ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

၂။ တိဏပဏ္ဍသာကဖလဘက္ခော။ ။ တိဏာနိ စ ပဏ္ဍာနိ စ သာကံ စ ဖလောနိ စ
တိဏပဏ္ဍသာကဖလောနိဟု ဒွန်တွဲ၊ တိဏပဏ္ဍသာကဖလောနိ ဘက္ခော ဧတဿာတိ
တိဏပဏ္ဍသာကဖလဘက္ခော ဟုဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံတွဲ။ အဘိဓေယျတ္ထကား ယုန်ပညာ
ရှိတည်း။

ဧဝံ - သို့၊ မဟာသတ္တော - သည်၊ တိရစ္ဆာနယောနိယံ - ဌ၊
 နိဗ္ဗတ္တောပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဉာဏသမ္ပန္နကာယ - အသိဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံ
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကလျာဏမိတ္တော - ကောင်းသောမိတ်ဆွေသည်၊
 ဟုတွာ - ၍၊ တိဏ္ဍံ - သုံးကောင်ကုန်သော၊ ကာလေန ကာလံ - သင့်လျော်
 သောအခါ၌၊ ဥပဂတာနံ - ကပ်ရောက်လာကြကုန်သော၊ တေသံ ဇနာနံ -
 ထိုသတ္တဝါတို့အား၊ သြဝါဒဝသေန - ဆုံးမသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ - ကို၊
 ဒေသေသိ - ပြီ။ တေ - ထိုသုံးကောင်သောသတ္တဝါတို့သည်၊ တဿ -
 ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သြဝါဒံ - ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ - လက်ခံ၍၊ အတ္တနော -
 ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ - နေရာအရပ်ကို၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ဝသန္တိ - နေကြကုန်၏။
 ဧဝံ - သို့၊ ကာလေ - အချိန်အခါသည်၊ ဂစ္ဆန္တေ - လွန်သွားသည်ရှိသော်၊
 ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ အာကာသံ - ကောင်းကင်ကို၊ သြလောကေတွာ -
 မောကြည့်၍၊ စန္ဒပါရိပူရိ - လ၏ပြည့်နေသည်ကို၊ ဒသွာ - ၍၊ “ဥပေါသထ
 ကမ္မံ - ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊ ကရောထ - ကုန်”၊ ဣတိ - သို့၊
 သြဝဒိ - ပြီ။ တေန - ကြောင့်၊ “ဥပေါသထမိ ဒိဝသေ။ ပ။ ဥပဝဿထု
 ပေါသထ”န္တိ - ဟူ၍၊ အာဟ - ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ၁၂၈။ “ဥပေါသထမိ - ဥပုသ်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ -
 နေ၌၊ န ပူရိတံ - အနည်းငယ်မပြည့်သေးသော၊ စန္ဒံ - လကို၊ ဒိသွာ -
 ၍၊ အဇ္ဇ - ယနေ့ကား၊ ဥပေါသထော - ဥပုသ်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသော -
 နေ့တည်း၊ (ဣတိ - သို့) ဧတေသံ - ထိုသုံးဦးသောသူတို့အား၊ တတ္ထ -
 ထိုနေ့၌၊ (ပဋိပတ္တိဝိဓာနံ - ကျင့်ဝတ်အစဉ်ကို) အာစိက္ခံ - ပြီ။

၁၂၉။ ဒက္ခိဏေယျဿ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒါတဝေ - ပေးလှူ
 ခြင်းငှာ၊ ဒါနာနိ - လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပဋိယာဒေထ - စီရင်ကြကုန်လော့၊
 ဒက္ခိဏေယျေ - ၌၊ ဝါ - အား၊ ဒါနံ - လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ဒတွာ - ၍၊
 ဥပေါသထံ - ဥပုသ်သီလကို၊ ဥပဝဿထ - ကျင့်သုံးကြကုန်လော့။
 (ဣတိ - သို့၊ အနုသာသာမိ - ဆုံးမ၏။)

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ စန္ဒံ ဒိသ္မာ နံ ပူရိတန္တိ-
 ကား၊ ဇုဏှပက္ခစာတုဒ္ဓသိယံ- လဆန်းပက္ခ တစ်ဆယ့်လေးရက်မြောက်နေ့၌၊
 ဤသကံ- အနည်းငယ်၊ အပရိပုဏ္ဏဘာဝေန- မပြည့်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
 န ပရိပူရိတံ- မပြည့်သေးသော၊ စန္ဒံ- ကို၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊ တတော-
 ထိုနေရာ၊ ရတ္တိယာ- သည်၊ ဝိဘာတာယ- လင်းသည်ရှိသော်၊ အရဏှဂ္ဂမန
 ဝေလာယမေဝ- အရဏတက်ချိန်၌သာလျှင်၊ ဥပေါသထမှီ- သော၊
 ပန္နရသေ- တစ်ဆယ့်ငါးရက်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ- ၌၊ မက္ကဋ္ဌာဒိနံ- မျောက်
 အစရှိကုန်သော၊ မယံ- ၏၊ သဟာယာနံ- သူငယ်ချင်းဖြစ်ကုန်သော၊
 စတေသံ- ထိုသုံးဦးတို့အား၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဥပေါသထေ- သော၊ ဒိဝသေ-
 တည်း။ တသ္မာ- ကြောင့်၊ “ဒါနာနိ ပဋိယာဒေထာ” တိအာဒိနာ-
 ဖြင့်၊ တတ္ထ ဥပေါသထဒိဝသေ- ထိုဥပုသ်နေ့၌၊ ပဋိပတ္တိဝိဓာနံ- ကျင့်ပုံ
 အစီအစဉ်ကို၊ အာစိက္ခံ- ပြီ။ ဣတိ- သို့၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေထိုက်၏။
 တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ဒါနာနိတိ- ကား၊ ဒေယျဓမ္မေ- လှူဖွယ်
 ဝတ္ထုတို့ကို။ ပဋိယာဒေထာတိ- ကား၊ ယထာသတ္တိ- စွမ်းနိုင်သည့်
 အလျောက်၊ ယထာဗလံ- အင်အားရှိသည့်အလျောက်၊ သဇ္ဇေထ- စီရင်ကြ
 ကုန်။ ဒါတဝေတိ- ကား၊ ဒါတံ- ငှာ။ ဥပဝဿထာတိ- ကား၊ ဥပေါ
 သထကမ္မံ- ဥပုသ်သီလစောင့်သုံးမှုကို၊ ကရောထ- ပြုကြကုန်လော့၊
 ဥပေါသထသီလာနိ- တို့ကို၊ ရက္ခထ- စောင့်စည်းကြကုန်လော့။ သီလေ-
 ၌၊ ပတိဋ္ဌာယ- ဤ၊ ဒိန္နဒါနံ- လှူအပ်သောအလှူသည်၊ မဟပ္ပလံ-
 ကြီးသောအကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏။ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ယာစကေ-
 အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ- ရောက်လတ်သော်၊ တုမှေဟိ- သင်တို့သည်၊
 ခါဒိတဗ္ဗာဟာရတော- ခဲစားအပ်သော အစားအစာမှ၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူပြီးမှ၊
 ခါဒေယျာထ- ခဲစားကြကုန်၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ-
 ပြ၏။

၁။ ဒိသ္မာ န/ဒိသ္မာန။ ။ ဤ၌ဒိသ္မာနဟု ဧကပဒယူသောနည်း၊ ဒိသ္မာ+နဟု ဒွိပဒယူသော
 နည်းဟု နည်းနှစ်မျိုးရှိသည်။ ဤအဋ္ဌကထာအလို ဒွိပဒအနေဖြင့် ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ဤအဖွင့်
 အတိုင်းပင် ပါဠိတော်ဂါထာကို အနက်ပေးခဲ့သည်။ ဒိသ္မာနကို ဧကပဒအဖြစ်ယူခဲ့သော်
 “ပူရိတံ- ပြည့်နေသော စန္ဒံ- ကို၊ ဒိသ္မာန- မြင်၍”ဟု အနက် ယောဇနာပါ။

(၄။ ၁၀၅။) တေ- ထိုသုံးဦးသောသတ္တဝါတို့သည်။ “သာဓူ”တိ-
 ကောင်းပြီဟူ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ ဩဝါဒံ- ကို၊ သိရဿ- ဦးခေါင်း
 ဖြင့်၊ သမ္ပဋိစ္စိတွာ- ခံယူ၍၊ ဥပေါသထင်္ဂါနိ- ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိသု-
 ဆောက်တည်ကြကုန်ပြီ။ တေသု- ထိုသုံးကောင်သော သတ္တဝါတို့တွင်၊
 ဥဒ္ဒပေါတော- ဖျံငယ်သည်၊ ပါတောဝ- စောစောကပင်လျှင်၊ ဂေါစရံ-
 အစာကို၊ ပရိယေသိဿာမိ- ရှာဖွေအံ့။ ဣတိ- သို့၊ နဒီတီရံ- မြစ်
 ကမ်းနားသို့၊ ဂတော- သွား၏။ အထ- ဌ၊ ဧကော- သော၊ ဗာဠိသိကော-
 ငါးမျှားသောသူသည်၊ သတ္တ- ခုနစ်ကောင်ကုန်သော၊ ရောဟိတမစ္ဆေ-
 ငါးကြင်းတို့ကို၊ ဥဒ္ဒရိတွာ- ရေမှဆယ်တင်၍၊ ဝလ္လိယာ- နွယ်ကြိုးဖြင့်၊
 အာဝုဏိတွာ- သိ၍၊ နဒီတီရေ- ဌ၊ ဝါလုကာယ- သဲဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-
 ဖုံးထား၍၊ မစ္ဆေ- တို့ကို၊ ဂဏုန္တော- တစ်ဖန်ဖမ်းယူလိုသည်ဖြစ်၍၊ နဒီယာ-
 ၏၊ အစောသောတံ- အောက်ဖြစ်သော ရေအလျဉ်သို့၊ ဘဿိ- လျှောဆင်း
 သွားလေပြီ။ ဥဒ္ဒေါ- ဖျံသည်၊ မစ္ဆဂန္ဓ- ငါးအနံ့ကို၊ ဃာယိတွာ- နမ်းရှူ၍၊
 ဝါလုကံ- သဲကို၊ ဝိယူဟိတွာ- ယက်၍၊ မစ္ဆေ- တို့ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊
 နီဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ “ဧတေသံ- ဤငါးတို့၏၊ သာမိကော-
 ပိုင်ရှင်သည်၊ အတ္ထိ န ခေါ- ရှိသလော”၊ ဣတိ- သို့၊ တိက္ခတ္တံ-
 သုံးကြိမ်၊ ဃောသိတွာ- ကြွေးကြော်၍၊ သာမိကံ- ပိုင်ရှင်ကို၊ အပဿန္တော-
 မမြင်သည်ရှိသော်၊ ဝလ္လိယံ- နွယ်ကို၊ ခုံသိတွာ- ကိုက်၍၊ အတ္တနော-
 မိမိ၏၊ ဝသနဂုဗ္ဗေ- နေရာချုပ်တ်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ “ဝေလာယမေဝ-
 စားသင့်သောအချိန်၌သာလျှင်၊ ခါဒိဿာမိ- ခဲစားအံ့”၊ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊
 အတ္တနော- ၏၊ သီလံ- ကို၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင် လျက်၊ နိပဇ္ဇိ-
 လျှောင်းစက်နေလေပြီ။ သင်္ဂါလောပိ- မြေခွေးသည်လည်း၊ ဂေါစရံ-
 ကို၊ ပရိယေသန္တော- ရှာမှီးလတ်သော်၊ ဧကဿ- တစ်ယောက် သော၊
 ခေတ္တဂေါပကဿ- လယ်စောင့်သောသူ၏၊ ကုဋိယံ- တဲကုပ်၌၊ ဒွေ-
 နှစ်ခုကုန်သော၊ မံသသူလာနိ- အသားစို့တံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကံ-
 တစ်ကောင်သော၊ ဂေါမံ- ဖွတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကံ- တစ်လုံး သော၊
 ဒမိဝါရကဉ္စ- နို့ခမ်း(ဒိဉ်ချဉ်)အိုးကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ- ၍၊ “ဧတေသံ-

ဤပစ္စည်းတို့၏ သာမိကော- ပိုင်ရှင်သည်။ အတ္တိ န ခေါ- လော”။
 ဣတိ- သို့၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ ယောသေတွာ- ၍၊ သာမိကံ- ကို၊
 အဒိသွာ- ၍၊ ဒဓိဝါရကဿ- နို့ဓမ်း(ဒိဉ်ချဉ်)အိုးကို၊ ဥဂ္ဂဟဏရဇ္ဇုကံ-
 ယူဆောင်ကြောင်း ကြိုးကွင်းကို၊ ဂီဝါယံ- လည်၍၊ ပဝေသေတွာ- ဝင်စေ
 ၍၊ ဝါ- စွပ်၍၊ ဓံသသူလေ စ- အသားတံစို့တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂေါဓဉ္စ-
 ဖွတ်ကိုလည်းကောင်း၊ မုခေန- ခံတွင်းဖြင့်၊ ခုသိတွာ- ကိုက်၍၊ အတ္တနော-
 ၍၊ ဝသနဂုဗ္ဗေ- ဌ၊ ဌပေတွာ- ၍၊ “ဝေလာယမေဝ- လျှင်၊ ခါဒိဿာမိ-
 အံ”။ ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- ၍၊ သီလံ- ကို၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- လျှက်၊
 နိပဇ္ဇိ- ၍၊ တိဏ္ဍမ္ပိ- သုံးဦးသောသတ္တဝါတို့၏လည်း၊ (စိတ္တံဌာနံ) “ဣဓ-
 ဤအရပ်သို့၊ ယာစကော- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဂစ္ဆေယျ- လာပါမူ၊
 အဟော နန- ဪ ကောင်းလေစွ” ဣတိ- သို့၊ စိတ္တံ- သည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “တေ မေ သာဓူတိ ဝတ္တာနံ ။ပ။ ဒက္ခိဏေယျံ
 ဂဝေသိသု”န္တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ၁၃၀။ တေ- ထိုသုံးဦးတို့သည်၊ မေ- ၍၊ (ဝစနံ-
 ကို)၊ သာဓူတိ- ကောင်းပြီဟူ၍၊ ဝတ္တာနံ- ပြောဆို၍၊ ယထာသတ္တိ-
 အစွမ်းသတ္တိရှိသည်အားလျော်စွာ၊ ယထာဗလံ- အင်အားရှိသည်
 အားလျော်စွာ၊ ဒါနာနိ- အလှူတို့ကို၊ ပဋိယာဒေတွာ- စီရင်ပြီးလျှင်၊
 ဝါ- သော်၊ ဒက္ခိဏေယျံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဂဝေသိသု- ရှာဖွေကြ
 ကုန်ပြီ။

(ဌ။ ၁၀၅။) ပန- ကား၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ “ဝေလာယ-
 မေဝ- လျှင်၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဒဗ္ဗာဒိတိဏာနိ- မြေဇာမြက်အစရှိသော
 မြက်တို့ကို၊ ခါဒိဿာမိ- အံ”။ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ အတ္တနော- ၍၊
 ဝသနဂုဗ္ဗေယေဝ- ဌသာလျှင်၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ စိန္တေသိ- ပြီ။
 “မမ- ၍၊ သန္တိကံ- သို့၊ အာဂတာနံ- ရောက်လာကြကုန်သော၊
 ယာစကာနံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ တိဏာနိ- မြက်တို့ကို၊ ခါဒိတုံ-
 ဌာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ တိလတဏှုလာဒယောပိ- နှမ်း၊ ဆန်အစရှိ
 သည်တို့သည်လည်း၊ မယံ- ငါ၏အထံ၌၊ နတ္ထိ- ကုန်။ မေ- ၍၊ သန္တိကံ-

သို့၊ ယာစကော- သည်၊ သစေ အာဂမိဿတိ- အကယ်၍ လာသည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) အဟံ- သည်၊ တိဏေန- ဖြင့်၊ ယာပေမိ- မျှတပါ၏။ အတ္တနော- ၏၊ သရီရမံသံ- ကိုယ်၏အသားကို၊ ဒဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အာဟ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ၁၃၁။ အဟံ- သည်၊ နိသဇ္ဇ- ထိုင်နေ၍၊ ဒက္ခိဏနုစ္ဆဝံ- အလှူခံအားလျှောက်ပတ်သော၊ ဒါနံ- လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊ ကိ- အဘယ်သို့ကြံသနည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဒက္ခိဏေယျံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ယဒိ လဘော- အကယ်၍ ရငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) မေ- ငါ၏အတွက်၊ ဒါနံ- သည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ။

၁၃၂။ မေ- ငါ၏အထံ၌၊ တိလာ ဝါ- နှမ်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ မုဂ္ဂါ ဝါ- ပဲနောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မာသာ ဝါ- ပဲလွန်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ တဏှုလာ ဝါ- ဆန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဃတံ ဝါ- ထောပတ်သည်လည်းကောင်း၊ န အတ္ထိ- မရှိကုန်၊ အဟံ- သည်၊ တိဏေန- ဖြင့်၊ ယာပေမိ- ၏။ တိဏ= တိဏံ- ကို၊ ဒါတဝေ- ငှာ၊ န သက္ကာ- ကောင်း။

၁၃၃။ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဒက္ခိဏေယျော- သည်၊ မမ- ၏၊ သန္တိကေ- သို့၊ ဘိက္ခာယ- ထမင်းအလို့ငှာ၊ ယဒိ ဧတိ- အကယ်၍ လာအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) အဟံ- သည်၊ သကံ- မိမိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ အတ္တာနံ- ကိုယ်ကို၊ ဒဇ္ဇာ- ပေးလှူအံ့၊ သော- ထိုအလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တုစ္ဆော- အချည်းနှီး၊ န ဂမိဿတိ- မသွားရလတ္တံ့။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ပြီ။

(၄။ ၁၀၆။) တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ ဒါနံ ဒက္ခိဏနုစ္ဆဝန္တိ- ကား၊ ဒက္ခိဏာဘာဝေန- လှူဖွယ်ပစ္စည်း၏မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုစ္စဝိကံ- သင့်လျော်သော၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒက္ခိဏေယျဿ- အား၊ ဒါတဗ္ဗံ- သင့်သော၊ ဒေယျမေဗ္ဗံ- ကို၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ ယဒိဟံ လဘောတိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ ကိဗ္ဗိ- သော၊ ဒက္ခိဏေယျံ- ကို၊

အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ယဒိ လဘေယျံ- အကယ်၍ ရငြားအံ့။ ကိ မေ ဒါနံ
ဘဝိဿတိတိ- ကား၊ မမ- နါ။ ကိ- အဘယ် အရာသည်၊ ဝါ- ကို၊
ဒါတဗ္ဗံ- ပေးလှူထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ- နည်း။ န သက္ကာ တိဏ
ဒါတဝေတိ- ကား၊ ဒက္ခိဏေယျဿ- အား၊ ဒါတုံ- ငှာ၊ တိလမုဂ္ဂါဒိကံ-
နှမ်းပဲနောက် အစရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုသည်၊ မယံ- အား၊ နတ္ထိ- မရှိ။
ပန- ထိုသို့ မရှိပါသော်လည်း၊ မမ- နါ။ အာဟာရဘူတံ- အစာဖြစ်၍
ဖြစ်သော၊ ယံ- အကြင်မြက်သည်၊ အတ္ထိ- နါ။ တံ တိဏံ- ကို၊
ဒက္ခိဏေယျဿ- အား၊ ဒါတုံ- ငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း။
ဒဇ္ဇာဟံ သကမတ္တာနန္တိ- ကား၊ ဧတာယ ဒေယျဓမ္မစိန္တာယ- ဤလှူဖွယ်
ဝတ္ထုကို ကြံစည်ခြင်းဖြင့်၊ မယံ- အား၊ ကိ ဝါ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။
မယံ- နါ။ ဣဒမေဝ သရီရံ- ဤကိုယ်သည်သာလျှင်၊ အနဝဇ္ဇံ နန-
အပြစ်မရှိသည်မဟုတ်လော၊ အပရာဇိနတာယ- သူတစ်ပါးနှင့်ဆက်စပ်မှု
မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုလဘံ နန- ရလွယ်သည်မဟုတ်လော၊
ပရေသဉ္စ- တို့၏လည်း၊ ပရိဘောဂါရဟံ နန- သုံးဆောင်ခြင်းငှာ ထိုက်
တန်သည်မဟုတ်လော၊ ကောစိ- သော၊ ဒက္ခိဏေယျော- သည်၊ မမ-
နါ။ သန္တိကံ- သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) သကံ-
မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ တယိဒံ အတ္တာနံ- ထိုကိုယ်ကို၊ တဿ- ထိုအလှူခံ
ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အဟံ- သည်၊ ဒဇ္ဇာမိ- အံ့။ ဧဝံ- သို့၊ သန္တေ- ပေးလှူသည်
ရှိသော်၊ မမ- နါ။ သန္တိကံ- သို့၊ အာဂတော- သော၊ သော- ထိုအလှူခံ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န တုတ္တော- အချည်းနှီးမဟုတ်သည်၊ အရိတ္တဟတ္တော-
လက်ဗလာမဟုတ်သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ ဂမိဿတိ- ဟိ။ ဣတိ- ဤကား
ဂါထာတို့၏အနက်တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၁၀၆။) ဧဝံ- သို့၊ မဟာပုရိသဿ- သည်၊ ယထာဘူတ-
သဘာဝံ- ဟုတ်မှန်သောသဘာဝကို၊ ပရိဝိတက္ကေန္တဿ- ကြံစည်စဉ်၊
ပရိဝိတက္ကာနုဘာဝေန- ကြံစည်ခြင်း၏အနုဘော်ကြောင့်၊ သက္ကဿ-
၏၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ- ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်နေရာသည်၊
ဥဏှာကာရံ- ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြီ။ သော- ထိုသိကြား

မင်းသည်၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- သော်၊ ဣမံ ကာရဏံ- ဤအကြောင်းကို၊
ဒိသ္ဗာ- ဤ၊ “သသရာဇံ- ယုန်မင်းကို၊ ဝိမံသိဿာမိ- စုံစမ်းဆင်ခြင်ဦးအံ့”၊
ဣတိ- သို့၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- သို့၊
ဂန္တာ- ဤ၊ ဗြာဟ္မဏဝေသေန- ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။ တေန-
ထိုဖျံသည်၊ “ဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ ကိမတ္ထံ- အဘယ်အကျိုးငှာ၊ ဌိတော-
ရပ်တည်သည်၊ အသိ- နည်း”၊ ဣတိ စ- လည်း၊ ဝုတ္တေ- သော်၊
ကဋ္ဌိ- သော၊ အာဟာရံ- ကို၊ သစေ လဘေယျံ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-
သော်၊) ဥပေါသထိကော- ဥပုသ်စောင့်သုံးသူသည်၊ ဝါ- ဥပုသ်သည်သည်၊
ဟုတွာ- ဤ၊ သမဏဓမ္မံ- ရဟန်းတရားကို၊ ကရေယျံ- ကျင့်လိုပါ၏။
ဣတိ- သို့၊ အဝေါစ- ၏။ သော- ထိုဖျံသည်၊ “သာဓူတိ- ကောင်းပြီ
ဟူ၍၊ တေ- အား၊ အာဟာရံ- အစာကို၊ ဒဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊
အာဟ- ၏။ တေန- ကြောင့်၊ “သတ္တ မေ ရောဟိတာ မစ္ဆာ ။ပ။ ဧတံ
ဘုတွာ ဝနေ ဝဿ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ မေ- အား၊ ဥဒကာ-
ရေထဲမှ၊ ထလံ- ကုန်းပေါ်သို့၊ ဥဗ္ဘတာ- ဆယ်တင်ဆောင်ယူအပ်
ကုန်သော၊ သတ္တ- ခုနစ်ကောင်ကုန်သော၊ ရောဟိတာ မစ္ဆာ-
ငါးကြင်းတို့သည်၊ (သန္တိ- ၏)၊ ဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ မေ- ငါ၏အထံ၌၊
ဣဒံ- ဤအစားအစာသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ (တွံ- သည်) ဧတံ- ဤအစား
အစာကို၊ ဘုတွာ- စားပြီး၍၊ (ဥပေါသထိကော- သည်၊ ဟုတွာ-
၍) ဝနေ- တော၌၊ ဝသ- နေလော့။

ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ “ပဂေဝ- စောနေသေးသည်သာလျှင်တည်း၊
တာဝ ဟောတု- ရှိပါစေဦး၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊ ဇာနိဿာမိ- အံ့”၊
ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ သိင်္ဂီလဿ- မြေခွေး၏
လည်းကောင်း၊ မက္ကဋဿ စ- မြောက်၏လည်းကောင်း၊ သန္တိကံ- သို့၊
ဂန္တာ- ဤ၊ တေဟိပိ- ထိုမြေခွေးနှင့်မျောက်တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော-
၏၊ ဝိဇ္ဇမာနေဟိ- ထင်ရှားရှိကုန်သော၊ ဒေယျဓမ္မေဟိ- တို့ဖြင့်၊ နိမန္တိတော-
ဖိတ်အပ်သည်ရှိသော်၊ “ပဂေဝ- တည်း၊ တာဝ ဟောတု- ဦး၊ ပစ္ဆာ-

မှ၊ ဇာနိဿာမိ- အံ”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဒုဿ မေ ခေတ္တပါလဿ ။ပ။ ဧတံ ဘုတ္တာ ဝနေ ဝသာ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ “မေ- ငါ၏အထံ၌၊ ဒုဿ ခေတ္တပါလဿ- ဤလယ်စောင့်ယောက်ျား၏၊ ရတ္တိဘတ္တံ- ညစာစားခြင်းမှ၊ အပါဘတံ- ဖယ်ရှားအပ်သော၊ ဒွေ- နှစ်ခုကုန်သော၊ မံသသူလာ စ- အသားကင်တံ စို့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂေါဓာ စ- ဖွတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကံ- တစ်လုံးသော၊ ဒဓိဝါရကဉ္စ- နို့ဓမ်း(ဒိဉ်ချဉ်)အိုးသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ- ၏၊) ဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ မေ- အား၊ ဣဒံ- ဤအစားအစာသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ ဧတံ- ဤအစားအစာကို၊ ဘုတ္တာ- စားပြီး၍၊ (ဥပေါသထိကော ဟုတ္တာ၊) ဝနေ- ၌၊ ဝသေ-လော”။

“ဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ အဗ္ဗပက္ကံ- သရက်သီးမှည့်သည်လည်းကောင်း၊ သီတံ- အေးသော၊ ဒကံ- ရေသည်လည်းကောင်း၊ မနောရမာ- စိတ်နှလုံး မွေ့လျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော၊ သီတစ္ဆယာ- အေးသောအရိပ် သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ- ၏၊) ဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ မေ- အား၊ ဣဒံ- ဤအစားအစာသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ ဧတံ- ကို၊ ဘုတ္တာ- ၍၊ (ဥပေါသထိကော၊ ဟုတ္တာ) ဝနေ- ၌၊ ဝသ- လော။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ ဒုဿာတိ- ကား၊ အမုဿ- ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော။ ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတန္တိ- ကား၊ ရတ္တိဘောဇနတော- ညစာဘောဇဉ်မှ၊ အပနီတံ- ကြဉ်ဖယ်အပ်သော။ မံသ သူလာ စ ဒွေ ဂေါဓာတိ- ကား၊ အင်္ဂါရပက္ကာနိ- မီးကျိုး၌ကင်အပ်ကုန်သော၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ မံသသူလာနိ- အသားတံစို့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကာ- သော၊ ဂေါဓာ စ- ဖွတ်သည်လည်းကောင်း။ ဒဓိဝါရကန္တိ- ကား၊ ဒဓိဝါရကော- နို့ဓမ်း(ဒိဉ်ချဉ်)အိုးသည်(ဂါထာပါ ဒဓိဝါရကံ လိင်္ဂံ- ဝိပလ္လာသ)။

(ဋ္ဌ။ ၁၀၇။) ၁၃၄။ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ သသပဏ္ဍိတဿ- ယုန်ပညာရှိ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂတော- ၏။ တေနာပိ-

ထိုယုန်ပညာရှိသည်လည်း၊ “ကိမတ္တံ - ငှာ၊ အာဂတော - သည်၊ အသိ - နည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - သော်၊ တထေဝ - လျှင်၊ အာဟ - ပြီ။ တေန - ကြောင့်၊ “မမ သင်္ကပ္ပမညာယာတိ” အာဒိ - ကို၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။

တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ မမ သင်္ကပ္ပမညာယာတိ - ကား၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ - ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိသော၊ ပရိဝိတက္ကံ - အကြံအစည်ကို၊ ဇာနိတွာ - ၍။ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏိနာတိ - ကား၊ ဗြာဟ္မဏရူပဝတာ - ပုဏ္ဏားရုပ်အသွင်ရှိသော၊ အတ္တဘာဝေန - ဖြင့်။ အာသယန္တိ - ကား၊ ဝသနဝုဗ္ဗံ - နေရာခြုံသို့။

၁၃၅-၇။ သန္တုဋ္ဌောတိ - ကား၊ သမံ - အညီအမျှ၊ သဗ္ဗဘာဂေနေဝ - အလုံးစုံသောအဖို့အစုဖြင့်သာလျှင်၊ တုဋ္ဌော - နှစ်သက်သည်။ ဃာသဟေ - တူတိ - ကား၊ အာဟာရဟေတု - အစာဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ အဒိန္နပုဗ္ဗန္တိ - ကား၊ ယေဟိ ကေဟိမိ - အကြင်တစ်စုံတစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဗောဓိသတ္တေဟိ - ဘုရားအလောင်းမဟုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဒိန္နပုဗ္ဗံ - မပေးလှူအပ်ဖူးသော။ ဒါနဝရန္တိ - ကား၊ ဥတ္တမဒါနံ - မြတ်သောအလှူကို။ “အဇ္ဇ ဒဿာမိ တေ အဟန္တိ - ဟူ၍၊ ဝတွာ - ၍၊ တုဝံ သီလဂုဏူပေတော၊ အယုတ္တံ တေ ပရဟေဋ္ဌနန္တိ - ၍၊ ပါဏာတိပါတတော - မှ၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ ဣဒါနိ - ၌၊ တဿ - ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပရိဘောဂယောဂံ - သုံးဆောင်ခြင်းငှာသင့်လျော်သည်ကို၊ တံ အတ္တာနံ - ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ဒါတံ - ငှာ၊ “ဧဟိ အဂ္ဂိ ပဒီပေဟိ” တိအာဒိ - ကို၊ အာဟ - ပြီ။

တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ အဟံ ပစိဿမတ္တာနန္တိ - ကား၊ တယာ - သည်၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော၊ အင်္ဂါရဂဗ္ဗေ - မီးကျိုးတိုက်၌၊ အဟမေဝ - သာလျှင်၊ ပတိတွာ - ခုန်ဆင်း၍၊ အတ္တာနံ - ကို၊ ပစိဿံ - ချက်ပေအံ့။ ပက္ကံ တံ ဘက္ခယိဿတိတိ - ကား၊ တထာ ပန - ထိုအခြင်းအရာဖြင့် ချက်ပြီးသော်ကား၊ ပက္ကံ - ကျက်ပြီးသောအသားကို၊ တံ - သည်၊ ခါဒိဿသိ - ဟွံ။

(ဋ္ဌ။ ၁၀၈။) ၁၃၈-၉။ နာနာကဋ္ဌေ သမာနယီတိ- ကား၊
 ဗြာဟ္မဏဝေသမာရီ- ပုဏ္ဏားအသွင်ကိုဆောင်သော၊ သော သက္ကော- သည်၊
 နာနာဒါရူနိ- အမျိုးမျိုးသောသစ်တို့ကို၊ သမာနေန္တော ဝိယ- စုရုံးသကဲ့သို့၊
 အဟောသိ- ပြီ။ မဟန္တံ အကာသိ စိတကံ၊ ကတွာ အင်္ဂါရဂပ္ပကန္တိ-
 ကား၊ ဝိတစ္ဆိကံ- ကင်းသောအလျှံရှိသော၊ ဝိဂတဓူမံ- ကင်းသောမီးခိုးရှိ
 သော၊ အင်္ဂါရဘရိတပ္ပန္တရံ- မီးကျီတို့ဖြင့် ပြည့်သော အတွင်းရှိသော၊
 ဝါ- အတွင်း၌မီးကျီတို့ဖြင့် ပြည့်သော၊ သမန္တတော- မှ၊ ဇလမာနံ-
 ထွန်းလင်းတောက်ပနေသော၊ မမ- နါ၊ သရီရဿ- ကိုယ်၏၊ နိမုဇ္ဇနပ္ပ-
 ဟောနကံ- ငုတ်ခြင်းငှာလောက်သော၊ တင်္ခဏညေဝ- လျှင်၊ မဟန္တံ-
 ကြီးမားသော၊ စိတကံ- မီးပုံကို၊ (ဝိသေသနအားလုံး စိတကံ ၌ စာစပ်၊)
 အကာသိ- ပြီ။ သဟသာ- အဆောတလျင်၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊
 အဘိနိမ္မိနိ- ဖန်ဆင်းလေပြီ။ ဣတိ အယံ- ကား၊ အဓိပ္ပာယော- တည်း။
 တေန- ကြောင့်၊ “အဂ္ဂိ တတ္ထ ပဒီပေသိ၊ ယထာ သော ခိပုံ
 မဟာဘဝေ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊
 သောတိ- ကား၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ပဒီပန္တေ-
 မွေးသည်ရှိသော်၊) သော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော- ထိုမီးပုံကြီးသည်၊ သီဃံ- လျင်မြန်
 စွာ၊ မဟန္တော- ကြီးမားသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏။ တထာ- ဖြင့်၊
 ပဒီပေသိ- မွေးလေပြီ။ ဖောဋ္ဌေတွာ ရဇဂတေ ဂတ္ထေတိ- ကား၊
 “လောမန္တရေသု- အမွေးကြားတို့၌၊ ပါဏကာ- ပိုးကောင်ကလေးတို့သည်၊
 အတ္ထိ- ရှိကုန်၏။ (ဧဝံ သန္တေ- သော်၊) တေ- ထိုပိုးကောင်ကလေးတို့သည်၊
 မာ မရိသု- မသေပါစေကုန်လင့်”၊ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ ပံသုဂတေ- မြေ
 မှန်ကပ်နေကုန်သော၊ မမ- နါ၊ ဂတ္ထေ- ကိုယ်တို့ကို၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊
 ဝိဓုနိတွာ- ခါ၍။ ဧကမန္တံ ဥပါဝိသိန္တိ- ကား၊ ကဋ္ဌာနိ- သစ်ထင်းတို့သည်၊
 န တာဝ အာဒိတ္တာနိ- မီးမလောင်ကုန်သေး၊ ဣတိ- သို့၊ တေသံ-
 ထိုသစ်ထင်းတို့၏၊ အာဒိပနံ- ဦးစွာမီးလောင်ခြင်းကို၊ ဥဒိက္ခန္ဓော- စောင့်
 ကြည့်လျက်၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊ ဧကမန္တံ- သင့်လျော်သော အရပ်၌၊
 နိသီဒိ- ထိုင်နေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၀၈။) ၁၄၀။ ယဒါ မဟာကဋ္ဌပုဉ္ဇော၊ အာဒိတ္တော
 မေမောယတီတိ- ကား၊ ယဒါ ပန- အကြင်အခါ၌ကား၊ သော
 ဒါရုရာသိ- ထိုထင်းပုံသည်၊ သမန္တတော- မှ၊ အာဒိတ္တော- တောက်လောင်
 သည်ဖြစ်၍၊ ဝါယုဝေဂသမုဒ္ဒဋ္ဌာနံ- လေ၏အဟုန်သည်ထုတ်ဆောင်အပ်
 ကုန်သော၊ ဇာလသိခါနံ- မီးအလျှံတို့၏၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ “မေမော”တိ-
 ဟူးဟူးဟူသော၊ ဧဝံ- ဤသို့သောအသံကို၊ ကရောတိ- ၏။ တဒုပ္ပတိတွာ
 ပပတိ၊ မဇ္ဈေ ဇာလေ သိခန္တရေတိ- ကား၊ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ- ၌၊
 “အယံ အင်္ဂါရုရာသိ- ဤမီးကျီးအစုသည်၊ မမ- ၏၊ သရီရဿ- ကို၊
 ဈာပနသမတ္တော- လောင်ခြင်းငှာစွမ်းနိုင်၏”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ-
 ကြံစည်၍၊ ဥပ္ပတိတွာ ဥလ္လိဃိတွာ- ခုန်တက်၍၊ ဇာလသိခါနံ- တို့၏၊
 အဗ္ဘန္တရာဘူတေ- အတွင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တဿ အင်္ဂါရုရာသိဿ- ထို
 မီးကျီးပုံ၏၊ မဇ္ဈေ- ၌၊ ပဒုမပုဉ္ဇေ- ပုဒုမ္မာကြာပုံ၌၊ ရာဇဟံသော ဝိယ-
 ဟသံာမင်းကဲ့သို့၊ ပမုဒိတစိတ္တော- ဝမ်းမြောက်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊
 သကလသရီရံ- အလုံးစုံသောခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ဒါနမုခေ- အလှူဒါန၏
 အဦးအဝဉ္ဇ၊ ဒတွာ- ၍၊ ပပတိ- လဲကျပြီ။

၁၄၁-၂။ ပဝိဋ္ဌံ ယဿ ကဿစိတိ- ကား၊ ဃမ္မကာလေ-
 ပူပြင်းသောနေ့ကာလ၌၊ သီတလံ- အေးသော၊ ဥဒကံ- သို့၊ ယေန-
 ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဝိဋ္ဌံ- ဝင်သည်ရှိသော်၊
 တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒရထပရိဋ္ဌာဟံ- ဆင်းရဲခြင်းပူလောင်ခြင်းကို၊
 ဂူပသမေတိ ယထာ- ငြိမ်းစေသကဲ့သို့။ အဿာဒဉ္စ- သာယာမှုကိုလည်း
 ကောင်း၊ ပီတိဉ္စ- နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပါဒေတိ ယထာ-
 ဖြစ်စေသကဲ့သို့။ တထေဝ ဇလိတံ အဂ္ဂိန္ဒြိယံ- ကား၊ ဧဝံ တထာ- ထို့အတူ၊
 ပဇ္ဇလိတံ- တောက်လောင်နေသော၊ အင်္ဂါရုရာသိ- သည်၊ တဒါ- ၌၊
 မမ- သည်။ ပဝိဋ္ဌဿ- မီးပုံသို့ဝင်စဉ်၊ ဥသုမမတ္တမ္ပိ- အခိုးအငွေ့မျှသည်
 လည်း၊ နာဟောသိ- ပြီ။ အညဒတ္ထု- စင်စစ်သော်ကား၊ ဒါနပီတိယာ-
 လှူဒါန်းမှု၌ နှစ်သက်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗဒရထပရိဋ္ဌာဟဂူပသမော ဧဝံ-
 အလုံးစုံသောဆင်းရဲမှု ပူလောင်မှုတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်သာလျှင်၊

အဟောသိ- ပြီ။ စိရသံ- ကြာမြင့်မှ၊ ဝတ- စင်စစ်၊ မေ- ၏။ ဆဝိ- စမ္မာဒိကော- အရေပါး၊ အရေထူအစရှိသော၊ သဗ္ဗော- သော၊ သရီရာဝယေဝေါ- ခန္ဓာကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းသည်၊ ဒါနမုခေ- ဌ၊ ဇုဟိတဗ္ဗတံ- ပူဇော်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတော- ကပ်ရောက်၏။ အဘိပတ္တိတော- လိုလားတောင့်တအပ်သော၊ မနောရထော- စိတ်အလိုသည်၊ မတ္ထကံ- သို့၊ ပတ္တော- ရောက်၏။ ဣတိ- ဤကား ဂါထာ၏အနက်တည်း၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဆဝိ စမ္မံ မံသံ နှာရုံ။ပ။ ဗြာဟ္မဏဿ အဒါသဟ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၁၄၃။ “အဟံ- သည်၊ ဆဝိ- အရေပါးကို လည်းကောင်း၊ စမ္မံ- အရေထူကိုလည်းကောင်း၊ မံသံ- အသားကိုလည်းကောင်း၊ နှာရုံ- အကြောကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိ- အရိုးကိုလည်းကောင်း၊ ဟဒယဗန္ဓနံ- ဟဒယဝတ္ထုကိုဖွဲ့သော နှလုံးသားကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- နှလုံးသားနှင့် နှလုံးသားကို ဖွဲ့သကဲ့သို့တည်သော အသည်းကိုလည်းကောင်း၊ ကေဝလံ- အကြွင်းမရှိ၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ကာယံ- ကိုယ်ကို၊ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ အဒါသိ- ပြီ”။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ဟဒယဗန္ဓနန္တိ- ကား၊ ဟဒယမံသပေသိ- နှလုံးအသားဆိုင်တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ တံ- ထိုနှလုံးအသားဆိုင်ကို၊ ဟဒယဝတ္ထံ- ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ- ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့၊ ဌိတတ္တာ- ကြောင့်၊ “ဟဒယဗန္ဓန”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ အထ ဝါ- ကား၊ ဟဒယဗန္ဓနန္တိ- ကား၊ ဟဒယဉ္စ- နှလုံးသားဆိုင်လည်း

၁။ ဟဒယဗန္ဓနံ။ ။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် ကံကြောင့်ဖြစ်၏။ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ယင်းဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို ဖွဲ့ချည်ထားသကဲ့သို့ဖြစ်သော နှလုံးသားကို ကာယဗန္ဓနဟု ဆိုသည်။ ဤနည်းအလို ဟဒယံ ဗန္ဓနံ ဟဒယဗန္ဓနံဟု ဒုတိယာတပျူရိသံသမာသံဝိဂ္ဂဟပြု။ တစ်နည်း- ဟဒယအရ နှလုံးသားကိုယူ၍ ဗန္ဓနအရ အသည်းကိုယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာနောက်တစ်နည်း ဖွင့်ပြသည်။ နှလုံးသားနှင့်နှလုံးသားကို ဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ တည်သောအသည်းကို ဟဒယဗန္ဓနဟုဆိုသည်။ ဤနည်းအလို ဟဒယဉ္စ ဗန္ဓနဉ္စ ဟဒယဗန္ဓနံဟု ဒွန်သမာသံဝိဂ္ဂဟပြု။ (ဋ္ဌ၊ ၁၀၈-၉။)

ကောင်း၊ ဗန္ဓနဉ္စ - ဖွဲ့ချည်ထားသကဲ့သို့တည်သော အသည်းလည်းကောင်း။
 ဟဒယမံသဉ္စေ - နှလုံးသားလည်းဟုတ်၏။ တံ - ထိုနှလုံးသားကို၊ ဗန္ဓိတွာ
 ဝိယ - ဖွဲ့ချည်ထားသကဲ့သို့၊ ဌိတယကနမံသဉ္စ - တည်သောအသည်းလည်း
 ဟုတ်၏။ ဣတိ အယံ - ကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း။ ကေဝလံ
 သကလံ ကာယန္တိ - ကား၊ အနဝသေသံ - အကြွင်းအကျန်မရှိ၊ သဗ္ဗံ -
 သော၊ သရီရံ - ခန္ဓာကိုယ်ကို။

(ဋ္ဌ။ ၁၀၉။) ဧဝံ - သို့၊ တသ္မိ အဂ္ဂိမိ - ထိုမီးပုံ၌၊ အတ္တနော - ၏၊
 သရီရေ - ၌၊ လောမကူပမတ္တမိ - မွေးတွင်းမျှကိုလည်း၊ ဥဏှံ - ပူသည်ကို၊
 ကာတုံ - ပြုခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော - ၍၊ ဗောဓိသတ္တောပိ - လည်း၊
 ဟိမဂဗ္ဘံ - ဆီးနှင်းတိုက်သို့၊ ပဝိဋ္ဌော ဝိယ - ဝင်သကဲ့သို့၊ ဟုတွာ - ၍၊
 ဗြာဟ္မဏရူပဓရံ - သော၊ သက္ကံ - ကို၊ ဧဝံ - သို့၊ အာဟ - ၏။ ကိ
 အာဟ - နည်း၊ “ဗြာဟ္မဏ - ဣစ္ဆာ၊ တယာ - သည်၊ ကတော -
 ပြုအပ်သော၊ အဂ္ဂိ - သည်၊ အတိသီတလော - အလွန်အေးမြ၏၊ ဧတံ -
 ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ကိ နာမ - အဘယ်မည်သောအကြောင်းကြောင့်
 ပါနည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြီ။ “ပဏ္ဍိတ - ယုန်ပညာရှိ၊ အဟံ -
 သည်၊ န ဗြာဟ္မဏော - ပုဏ္ဏားမဟုတ်သည်၊ အဟံ - သည်၊ သက္ကော -
 သည်၊ အသ္မိ - ဖြစ်၏။ တဝ - သင့်ကို၊ ဝီမံသနတ္ထံ - စုံစမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၊
 အာဂတော - လာသည်၊ ဟုတွာ - ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ အကာသိ - ပြီ။”
 ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြီ။ “သက္ကံ - မင်း၊ တွံ - သည်၊ တာဝ တိဋ္ဌတု -
 တည်ရှိပါစေဦး၊ သကလောပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ လောကော -
 လူသည်၊ မံ - ကို၊ ဒါနေန - ဖြင့်၊ စေ ဝီမံသေယျ - အကယ်၍စုံစမ်းငြားအံ့။
 (ဧဝံ သတိ - သော်၊) မေ - ၏၊ အဒါတုကာမတံ - မပေးလှူလိုသည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ကထဉ္စိပိ - အဘယ်အကြောင်းကြောင့်မျှလည်း၊ နေဝ ဥပ္ပာ -
 ဒေယျ - မဖြစ်စေနိုင်ရာသည်သာ၊ နံ - ထိုအခြင်းအရာကို၊ ပဿထ -
 ကြည်ရှုကြကုန်”။ ဣတိ - သို့၊ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ သီဟနာဒံ -
 ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းသောအသံကို၊ နဒိ - ကြိုးဝါးလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ အထ - ခွံ၊ နံ - ထိုယုန်ပညာရှိကို၊ သက္ကော - သည်၊ “သသပဏ္ဍိတ - ယုန်ပညာရှိ၊ တဝ - ၏၊ ဂုဏာ - ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ သကလကပ္ပမ္ပိ - အလုံးစုံသောကပ်ကမ္ဘာပတ်လုံးလည်း၊ ဝါ - ကမ္ဘာတည်သရွေ့လည်း၊ ပါကဋ္ဌာ - ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟောန္တု - ဖြစ်စေကုန်”၊ ဣတိ - သို့ပြော၍၊ ပဗ္ဗတံ - ကို၊ ပီဠေတွာ - ညစ်၍၊ ပဗ္ဗတရသံ - တောင်၏အဆီရည်ကို၊ အဒါယ - ၍၊ စန္ဒမဏ္ဍလေ - လဝန်း၌၊ သသလက္ခဏံ - ယုန်၏အမှတ်တံဆိပ်ကို၊ အာလိခိတွာ - ရေး၍၊ ဗောဓိသတ္တံ - ကို၊ တသ္မိဝနသဏ္ဍေ - ထိုတောအုပ်၌၊ တတ္ထေဝ ဝနဂုဗ္ဗေ - ထိုခြုံပုတ်၌သာလျှင်၊ တတ္ထေဝ တရုဏဒဗ္ဗတိဏပီဠေ - ထိုနုသောမြေဇာမြက်အင်းပျဉ်၌သာလျှင်၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ - လျောင်းစက်စေ၍၊ အတ္တနော - ၏၊ ဒေဝလောကမေဝ - နတ်လောကသို့သာလျှင်၊ ဂတော - ပြီ။ စတ္တာရော - လေးယောက်ကုန်သော၊ တေပိ ပဏ္ဍိတာ - ထိုပညာရှိတို့သည်လည်း၊ သမဂ္ဂါ - ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊ သမ္မောဒမာနာ - ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) နိစ္စသီလဉ္စ - အမြဲကျင့်သုံးအပ်သော ငါးပါးသီလကိုလည်းကောင်း၊ ဥပေါသထသီလဉ္စ - ဥပုသ်နေ့၌ကျင့်သုံးအပ်သော ရှစ်ပါးသီလကိုလည်းကောင်း၊ ပူရေတွာ - ဖြည့်ကျင့်၍၊ ယထာရဟံ - ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ပုညာနိ - ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ယထာကမ္ပံ - ကံအားလျော်စွာ၊ ဂတာ - သွားရောက်ကြကုန်ပြီ။ တဒါ - ခွံ၊ ဥဒ္ဒေါ - ဖျံသည်၊ ဣဒါနိ - ခွံ၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော - သည်၊ အဟောသိ - ပြီ။ တဒါ - ခွံ၊ သိင်္ဂီလော - မြေခွေးသည်၊ ဣဒါနိ - ခွံ၊ မဟာမောဂ္ဂလာနော - သည်၊ အဟောသိ - ပြီ။ တဒါ - ခွံ၊ မက္ခဋ္ဌော - မျောက်သည်၊ ဣဒါနိ - ခွံ၊ သာရိပုတ္တော - သည်၊ အဟောသိ - ပြီ။ တဒါ - ခွံ၊ သသပဏ္ဍိတော - ယုန်ပညာရှိသည်၊ ဣဒါနိ - ခွံ၊ လောကနာထော ပန - ဘုရားရှင်သည်ကား၊ အဟောသိ - ပြီ။

တဿ - ထိုယုန်ပညာရှိ၏၊ ဣဓာပိ - ဤသသပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ သီလာဒိပါရမီယော - သီလအစရှိသော ပါရမီတို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ - သာလျှင်၊ ယထာရဟံ - စွာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ - ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ တိရုတ္တာနု -

ပပတ္တိယံ - တိရစ္ဆာန်ဘဝ၌ဖြစ်ရခြင်းသည်။ သတိပိ - လည်း။ ကုသလာ-
ဒိဓမ္မေ - ကုသိုလ်အစရှိသောတရားတို့ကို။ ကုသလာဒိတော - ကုသိုလ်အစ
ရှိသောအားဖြင့်။ ယထာဘူတာဝဗောဓော - အမှန်အတိုင်းထိုးထွင်းသိရှိခြင်း
လည်းကောင်း။ တေသု - ထိုကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တရားတို့တွင်။ အဏုမတ္တံ -
အဏုမြူမြူဖြစ်သော၊ ဝဇ္ဇမ္ဗိ - အပြစ်ကိုသော်လည်း။ ဘယတော - ဘေးအား
ဖြင့်။ ဒိသ္မာ - ရှိ၊ သုဋ္ဌ - ကောင်းစွာ။ အကုသလတော - မှ၊ ဩရမဏံ -
ရှောင်ကြဉ်ခြင်းလည်းကောင်း။ စ - ဆက်၊ သမ္မဒေဝ - လျှင်၊ ကုသလ
ဓမ္မေသု - တို့၌၊ အတ္တနော - ကို၊ ပတိဋ္ဌာပနံ - တည်စေခြင်းလည်းကောင်း။
ပရေသဉ္စ - တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း။ “ဣမေ နာမ - ဤမည်သော
တရားတို့သည်။ ပါပဓမ္မာ - ယုတ်မာသော တရားတို့တည်း။ ဧဝံ - သို့၊
တေ - ထိုအကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ဂဟိတာ - ယူအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊
ဧဝံပရာမဋ္ဌာ - ဤသို့မှားသောအားဖြင့်သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဧဝံ
ဂတိကာ - ဤသို့သောလားရာဂတိရှိကုန်သည်။ ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာ -
ဤသို့သောတမလွန်လောကရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏။” ဣတိ -
သို့၊ အာဒီနဝံ - အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ - ပြ၍၊ တတော - ထိုယုတ်မာသော
အကုသိုလ်တရားမှ၊ ဝိရမဏေ - ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၌၊ နိယောဇနံ - ယှဉ်စေခြင်း
လည်းကောင်း။ ဣဒံ - ကား၊ ဒါနံ နာမ - ဒါနမည်၏။ ဣဒံ - ကား၊
သီလံ နာမ - မည်၏။ ဣဒံ - ကား၊ ဥပေါသထကမ္မံ နာမ - မည်၏။
ဧတ္ထ - ဤဒါနစသည်၌၊ ပတိဋ္ဌိတာနံ - တည်ရှိကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊
ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယော - နတ်လူစည်းစိမ်တို့သည်၊ ဟတ္ထဂတာ ဧဝံ -
လက်တွင်းသို့ရောက်ရှိကြကုန်သည်သာတည်း။ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိ
သည်ဖြင့်၊ ပုညကမ္မေသု - ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌၊ အာနိသံသံ - အကျိုးကို၊
ဒဿေတွာ - ပြ၍၊ ပတိဋ္ဌာပနံ - တည်စေခြင်းလည်းကောင်း။ ပရေသံ -
တစ်ပါးကုန်သော၊ သတ္တာနံ - တို့အား၊ အနုဂ္ဂဏှနံ - ချီးမြှောက်ခြင်းလည်း
ကောင်း၊ ဥဋ္ဌာရော - မွန်မြတ်သော၊ ဒါနဇ္ဈာသယော - လှူဒါန်းမှု၌အလို
ဆန္ဒရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော - ဤသို့အစရှိကုန်သော၊
ဗောဓိသတ္တဿ - ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ - ဂုဏ်ကျေးဇူးအာနုဘော်တို့ကို၊ ဣမ -

ဤသသပဏ္ဍိတစရိယာ ဝဏ္ဏနာ၌၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ထင်ရှားပြထိုက်ကုန်၏။
တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေတေ။ပ။ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော”
တိဧတံ- ဟူသော ဤဂါထာလာစကားရပ်ကို၊ ဝုစ္စတိ- ၏။

သသပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ- သသပဏ္ဍိတစရိယာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-
ပြီးပြီ။

ဥဒ္ဓါန်ဂါထာအဖွင့်။ ။ (ဋ္ဌ။ ၁၁၀။) ဣဒါနိ- ၌၊ “အင်္ဂုတ္တိ-
ဗြာဟ္မဏော”တိအာဒိနာ- အင်္ဂုတ္တိဗြာဟ္မဏော ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊
ယထာဝုတ္တေ- အကြင်သို့သော အခြင်းအရာဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဒသပိ-
ဆယ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စရိယာဝိသေသေ- အကျင့်ထူးတို့ကို၊
ဥဒါနေတွာ- အကျဉ်းချုံး၍၊ နိဂမေတိ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။
ဝါ- နိဂုံးအပ်၏။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အဟမေဝ တဒါ အာသိ၊
ယော တေ ဒါနဝရေ အဒါတိ- ကား၊ ယော- အကြင် အင်္ဂုတ္တိပုဏ္ဏား
အစရှိသောသူသည်၊ တာနိ ဥတ္တမဒါနာနိ- ထိုမြတ်သော အလှူတို့ကို၊
အဒါသိ- ပြီ။ သော အင်္ဂုတ္တိဗြာဟ္မဏာဒိကော- ထိုအင်္ဂုတ္တိပုဏ္ဏားအစရှိ
သောသူသည်၊ အဟမေဝ- ငါဘုရားသည်သာလျှင်၊ တဒါ တသ္မိ
ကာလေ- ၌၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ အညော- အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
န- မဟုတ်၊ ဣတိ- ဤကားအနက်။ ဣတိ- သို့၊ တေသု အတ္တဘာဝေသု-
ထိုခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘောတို့၌၊ သီလာဒိပါရမီနံ- သီလာအစရှိသော ပါရမီ
တော်တို့၏၊ ဝါ- တို့ကို၊ ယထာရဟံ- စွာ၊ ပူရိတဘာဝေ- ဖြည့်ကျင့်အပ်
သည်၏အဖြစ်သည်၊ သတိပိ- သော်လည်း၊ အတ္တနော ပန- ၏ကား၊
တဒါ- ထိုအချိန်၌၊ ဒါနဇ္ဈာသယဿ- လှူဒါန်းမှု၌ အလိုဆန္ဒ၏၊
အတိဝိယ- အလွန်သာလျှင်၊ ဥဠာရဘာဝံ- မြင့်မြတ်များပြားသည်၏
အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဒါနပါရမီဝသေနေဝ- ဒါနပါရမီ၏
အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒေသနံ- ဒေသနာတော်သို့၊ အာရောပေသိ- တင်ပြီ။
ဧတေ ဒါနပရိက္ခာရာ၊ ဧတေ ဒါနဿ ပါရမီတိ- ကား၊ အင်္ဂုတ္တိ-
ဇာတကာဒိသု- အင်္ဂုတ္တိဇာတ်အစရှိသည်တို့၌၊ ယေ ဣမေ အနေကာကာရ-

ဝေါကာရာ- အကြင်များစွာသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်ဖြစ်သောခန္ဓာတို့ကို၊
 မယာ- သည်၊ ပဝတ္တိတာ- ဖြစ်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စာဂါ-
 လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို စွန့်လှူခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မမ- ၏၊ သရီရာဝ-
 ယဝပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂါ- ခန္ဓာကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်း၊ သား၊ မယားတို့ကို
 စွန့်လှူခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရမကောဠိကာ- မွန်မြတ်သောအစွန်းသို့
 ရောက်ကုန်သော၊ (ဇီဝိတပရိစ္စာဂါ- အသက်ကိုစွန့်လှူခြင်းတို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ မယာ- သည်၊ ပဝတ္တိတာ- ကုန်ပြီ။) တေ- ထိုစွန့်လှူခြင်းတို့
 သည်၊ ကရုဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ- သနားကြင်နာမှု၌လိမ္မာသော
 ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညု-
 တညာဏမေဝ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုသာလျှင်၊ ဥဒ္ဓိဿ- ချ်၊ ပဝတ္တိ-
 တတ္တာ- ဖြစ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနဿ- ၏၊
 ပရမုက္ကံသဂမနေန- အလွန်မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သဖြင့်၊ ဒါနပါရမီ
 ဧဝ- ဒါနပါရမီတို့သည်သာလျှင်၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောန္တိ- အကယ်၍ကား
 ဖြစ်ပါကုန်၏၊ တထာပိ- သော်လည်း၊ မမ- ၏၊ ဒါနဿ- ၏၊ ပရမတ္ထ-
 ပါရမီဘူတဿ- ပရမတ္ထပါရမီဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပရိက္ခရဏတော-
 အဆောက်အဦ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သန္တာနဿ- ပါရမီအစဉ်၏၊
 ပရိဘာဝနာဝသေန- အထုံ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဘိသင်္ခရဏတော- ပြုပြင်စီမံ
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတေ- ဤစွန့်ခြင်းကြီးတို့သည်၊
 ဒါနပရိက္ခာရာ နာမ- ဒါန၏အဆောက်အဦတို့မည်၏။ ပန- ဆက်၊
 ယဿ- အကြင်ယုန်မင်း၏၊ ဧတေ ပရိက္ခာရာ- ထိုအလှူပေးခြင်း
 အဆောက်အဦတို့သည်၊ (သန္တိ- ၏) တံ ပရိက္ခာရံ- ကို၊ ဒသေတုံ-
 ဌာ၊ “**ဇီဝိတံ ယာစကေ ဒတွာ၊ ဣမံ ပါရမီ ပူရယံ**” န္တိ- ဟူ၍-ဝုတ္တံ-
 ပြီ။ ဟိ- မှန်၊ ဧတ္ထ- ဤအကိတ္တိစရိယာစသည်တို့တွင်း၊ သသပဏ္ဍိတစရိယံ-
 ကို၊ ဌပေတွာ- ချ်၊ သေသာသု- ကြွင်းကုန်သော၊ နဝသု- ကိုးပါးကုန်သော၊
 စရိယာသု- စရိယာတို့၌၊ ယထာရဟံ- စွာ၊ ဒါနပါရမီဒါနဥပပါရမီယော-
 ဒါနပါရမီ ဒါနဥပပါရမီတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏။ သသပဏ္ဍိတစရိယေ
 ပန- သသပဏ္ဍိတစရိယာ၌ကား၊ ဒါနပရမတ္ထပါရမီ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-

၏။ တေန- ကြောင့်၊ “ဘိက္ခယ ဥပဂတံ ဒိသ္မာ ။ပ။ ဧသာ မေ ဒါနပါရမီ”တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ “ဘိက္ခယ- ထမင်းအစာအလို့ငှာ၊ ဥပဂတံ- အနီးသို့ချဉ်းကပ်လာသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ (အဟံ၊) သကံ- မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ အတ္တာနံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ပရိစ္စဇိ- ပြီ၊ မေ- ၏၊ ဒါနေန- အလှူနှင့်၊ သမော- တူသောအလှူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ မေ- ၏၊ ဧသာ- ဤပါရမီသည်၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပရမတ္ထပါရမီ တည်း။

ဟိ- မှန်၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ ယထာဂုတ္တေ- အကြင်ဆိုအပ် ပြီးကုန်သော၊ အကိတ္တိဗြာဟ္မဏဒိကာလေ စ- အကိတ္တိဗြာဟ္မဏအစရှိသည် တို့ ဖြစ်ရာအချိန်၌လည်းကောင်း၊ အညသ္မိ- အခြားသော၊ မဟာဇနက- မဟာသုတသောမာဒိကာလေ စ- မဟာဇနက မဟာသုတသောမအစရှိသူတို့ ဖြစ်ရာ အချိန်၌လည်းကောင်း၊ ဒါနပါရမိယာ- ၏၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ- ပြည့်သော ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘောတို့၏၊ ပရိမာဏံ နာမ- အတိုင်းအရှည် မည်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ- အကယ်၍ကားမရှိ၊ တထာပိ- ထိုသို့မရှိပါသော် လည်း၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ သသပဏ္ဍိတကာလေ- ယုန်ပညာရှိ ဖြစ်ရာအချိန်၌၊ ဒါနပါရမိယာ- ၏၊ ပရမတ္ထပါရမိဘာဝေါ- ပရမတ္ထပါရမီ ၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော- ထင်ရှားစေထိုက်၏။ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပရမတ္ထဒီပနိယာ- ပရမတ္ထဒီပနီမည်သော၊ စရိယာပိဋကသံဝဏ္ဏနာယ- စရိယာပိဋကအဖွင့်၌၊ ဒသဝိစေရိယာသင်္ဂဟဿ- ဆယ်ပါးအပြားရှိ သောစရိယာတို့ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်အပ်သော၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ ဒါနပါရမိဝိဘာဝနဿ- ဒါနပါရမီကိုထင်ရှားစေတတ်သော၊ ပဌမဝဂ္ဂဿ- ၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ- အနက်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၂။ ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂ

၁။ မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၁၁၁။) ၁။ ဒုတိယဝဂ္ဂဿ - ဒုတိယဖြစ်သော ဟတ္ထိနာဂဝဂ်၏။ ပဌမ-
ပထမဖြစ်သော မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ
ဝေဒိတဗ္ဗော) ကုဉ္ဇရောတိ- ကား၊ ဟတ္ထိ- ဆင်သည်။ မာတုပေါသကောတိ-
မာတုပေါသကောဟူသည်ကား၊ အန္ဓာယ - မျက်စိကွယ်နေ(ကန်း)နေသော၊
ဧရာဇိဏ္ဍာယ - ဧရာတရားကြောင့် အိုမင်းနေသော၊ မာတုယာ - မိခင်ကို၊
ပဋိဂ္ဂေနကော - သုတ်သင်ပြုစု စောင့်ရှောက်ကျွေးမွေးနေသော။ (ပါဠိတော်
ကုဉ္ဇရောဉ္စပ)။ မဟိယာတိ- ကား၊ ဘူမိယံ - မြေပေါ်၌။ ဂုဏေနာတိ-
ကား၊ သီလဂုဏေန - သီလကျေးဇူးဂုဏ်နှင့်။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ မမ-
ငါနှင့်။ သဒိသော - တူသူသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ။

ဟိ- ချဲ့၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊
ဟိမဝန္တပွဒေသေ - ဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ ဟတ္ထိယောနိယံ - ဆင်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်ပြီ။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းဆင်သည်၊ သဗ္ဗသေတော - အလုံးစုံ
တစ်ကိုယ်လုံးဖြူ၏၊ (ဆွတ်ဆွတ်ဖြူ၏။) အဘိရူပေါ - လွန်ကဲလှပ အချိုး
ကျသော ရုပ်အဆင်းရှိ၏၊ (အဆင်းလှ၏။) လက္ခဏသမ္ပန္နော - ဆင်ဖြူတော်
၏ ကြန်အင်လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ အနေကဟတ္ထိသတသဟဿ -
ပရိဝါရော - ဆင်သိန်းပေါင်းများစွာ အခြံအရံရှိသော၊ မဟာဟတ္ထိ - ဆင်ကြီး
သည်၊ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ပန - ဆက်၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း
ဆင်ဖြူတော်ကြီး၏၊ မာတာ - မိခင်ဆင်မကြီးသည်၊ အန္ဓာ - မျက်စိကွယ်နေ
(ကန်းနေ)၏။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းဆင်ဖြူတော်သည်၊ မဓုရဗလာ-
ဗလာနိ - ချိုမြိန်သော (အရသာရှိသည့်) သစ်သီးကြီး၊ ငယ်တို့ကို၊ ဟတ္ထိနံ -
ဆင်တို့အား၊ (ဒတွာ ၌ စပ်၊) ဝါ - တို့၏၊ (ဟတ္ထေသု ၌ စပ်၊) ဟတ္ထေသု-
နာမောင်းတို့၌၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ မာတု - မိခင်ဆင်မကြီး၏ အထံသို့၊

ပေသေတိ- ပို့ဆောင်စေ၏။ ဟတ္ထိနော- ဆင်တို့သည်၊ တဿာ- ထိုမိခင် ဆင်မကြီးအား၊ အဒတွာ- မပေးမူ၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ခါဒန္တိ- ခဲစား (ဝါးစား)ကြကုန်၏။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းဆင်ဖြူတော်သည်၊ ပရိဂ္ဂဏန္တော- ပတ်ဝန်းကျင်မှ အဖြစ်မှန်သတင်းကို ရယူသည် (စုံစမ်းလေ့လာ သည်) ရှိသော်၊ တံ ပဝတ္ထိ- (သစ်သီးတို့ကို မိခင်ကြီးအား မပေးဘဲ ကိုယ်တိုင်ခဲစားသော) ထိုအကြောင်းကို၊ ဥတွာ- သိရှိ၍၊ “ယူထံ- ဆင်အုပ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်ခွာ၍၊ မာတရမေဝ- မိခင်ဆင်မကြီးကိုသာ၊ ပေါသေဿာမိ- လုပ်ကျွေးမွေးမြူတော့အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍ ရတ္တိဘာဂေ- ညဉ့်အဖို့(ညဉ့်အချိန်)၌၊ အညေသံ- မိခင်ဆင်မကြီးမှ အခြား ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထိနံ- ဆင်တို့သည်၊ အဇာနန္တာနံ- မသိရှိကုန်စဉ်၊ မာတရံ- မိခင်ဆင်မကြီးကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ စဏ္ဍောရဏပဗ္ဗတပါဒံ- စဏ္ဍောရဏတောင်ခြေသို့၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ နဋ္ဌိနိ- ကြာရှိသော ရေအိုင်ကို၊ ဥပနိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဌိတာယ- တည်ရှိသော၊ ပဗ္ဗတဂုဟာယ- တောင်လိုဏ်ဂူ၌၊ မာတရံ- မိခင်ဆင်မကြီးကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ပေါသေသိ- လုပ်ကျွေး မွေးမြူ၏။

၂-၃။ ပဝနေ ဒိသ္မာ ဝနစရောတိ- ကား၊ ဧကော- တစ်ယောက် သော၊ ဝနစရကော- တော၌လှည့်လည်ကျက်စားသွားလာသော၊ ဝါ- တော မုဆိုးဖြစ်သော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ တသ္မိံ မဟာဝနေ- ထိုတော ကြီး၌၊ ဝိစရန္တော- လှည့်လည်သွားလာစဉ်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍။ ရညော မံ ပဋိဝေဒယီတိ- ကား၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ မံ- ကျွန်ုပ်၏အကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ- လျှောက်ကြားလေပြီ။ ဟိ- ချဲ့၊ မဂ္ဂမူဠော- လမ်းမှားနေသော၊ သော- ထိုယောက်ျားသည်၊ ဒိသံ- အရပ်မျက်နှာကို၊ ဝဝတ္ထပေတံ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ မဟန္တေန- ကျယ်စွာသော၊ သဒ္ဓေန- အသံဖြင့်၊ ပရိဒေဝိ- ငိုကြွေးလေပြီ၊ ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်းဆင်ဖြူတော် သည်လည်း၊ တဿ- ထိုမျက်စိလည်လမ်းမှား တောလှည့်ယောက်ျား၏၊ သဒ္ဓံ- ငိုကြွေးသံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “အယံ ပုရိသော- ဤယောက်ျား

သည်။ အနာထော- အားကိုးမဲ့နေသူတည်း။ ယံ= ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ဧသ= ဧသော- ဤယောက်ျားသည်။ မယိ- ငါသည်။ ဌိတေ- တည်ရှိနေပါလျက်။ ဣဓ- ဤတောကြီးအတွင်း၌။ ဝိနဿယျ- ပျက်စီးငြားအံ့။ ဧတံ- ဤပျက်စီးရာသောအကြောင်းသည်။ န ခေါပန ပတိရူပံ- မသင့်လျော်သည်သာတည်း။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍။ တဿ- ထိုယောက်ျား၏။ သန္တိကံ- အထံသို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ တံ- ထိုယောက်ျားကို။ ဘယေန- ကြောက်သဖြင့်။ ပလာယန္တိ- ထွက်ပြေးနေသည်ကို။ ဒိသွာ- မြင်၍။ “အမ္ဘောပုရိသ- အို... အမောင်ယောက်ျားကို။ မံ- ငါ့ကို။ နိဿာယ- အမှီပြု၍။ တေ- သင့်အတွက်။ ဘယံ- ဘေးသည်။ နတ္ထိ- မရှိ။ မာ ပလာယိ- ထွက်မပြေးပါနှင့်။ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်။ တံ- သင်သည်။ ပရိဒေဝန္တော- ငိုကျွေးလျက်။ ဝိစရသိ- လှည့်လည်ဘိသနည်း။ ဣတိ- သို့။ ပုစ္ဆိတွာ- မေးသည်ရှိသော်။ “သာမိ- အရှင်။ အဟံ- သည်။ မဂ္ဂမုဠော- မျက်စိလည်လမ်းမှားနေပါ၏။ အဇ္ဇ- ယနေသည်။ မေ- ငါ့အတွက်။ သတ္တမော- ခုနစ်ရက်မြောက်သော။ ဒိဝသော- နေပါတည်း။ ဣတိ- သို့။ ဝုတ္တေ- သော်။ “ဘော ပုရိသ- အမောင်ယောက်ျား။ မာ ဘာယိ- မကြောက်ပါနှင့်။ အဟံ- သည်။ တံ-သင့်ကို။ မနဿပထေ- လူတို့၏လမ်းပေါ်၌။ ဌပေဿာမိ- ထားပေအံ့။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍။ တံ- ထိုမုဆိုးကို။ အတ္တနော- ၏။ ပိဋိယံ- ကျောက်ကုန်းပေါ်၌။ နိသီဒါပေတွာ- နေစေ၍။ အရညတော- တောမှ။ နိဟရိတွာ- ထုတ်၍။ နိဝတ္တိ- ပြန်နစ်(ပြန်လှည့်)ခဲ့လေ၏။ သောပိ- ထိုမုဆိုးသည်လည်း။ ပါပေါ- ယုတ်မာသည်။ (ဟုတွာ- ၍)။ “နဂရံ- ဗာရာဏသီမြို့သို့။ ဂန္ဓာ- ၍။ ရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား။ အာရောစေဿာမိ- လျှောက်ကြားအံ့။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍။ ရက္ခသညံ- သစ်ပင်အမှတ်ကိုလည်းကောင်း။ ပဗ္ဗတသညဉ္စ- တောင်အမှတ်ကိုလည်းကောင်း။ ကရောန္တောဝ- ပြုလျက်သာလျှင်။ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍။ ဗာရာဏသိ- သို့။ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအခါ၌။ ရညော- မင်း၏။ မင်္ဂလဟတ္ထိ- မင်္ဂလာဆင်တော်သည်။ မတော- သေလေပြီ။ သော ပုရိသော- သည်။ ရာဇာနံ-

ဗာရာဏသီမင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ဤ၊ မဟာပုရိသဿ- ဘုရားအလောင်းဆင်မင်း၏၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒိဋ္ဌဘာဝံ- တွေ့မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အာရောစေသိ- လျှောက်ကြားပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တဝါနန္တဝေါ မဟာရာဇ၊ ဂဇော ဝသတိ ကာနနေ”တိအာဒိ- ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၁၂။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ တဝါနန္တဝေါတိ- ကား၊ တဝ- အရှင်မင်းကြီး၏၊ ဩပဝယံ- စီးတော်ဆင်ကို၊ ကာတံ- ငှာ၊ အနန္တဝိကော- သင့်လျော်၏၊ ယုတ္တော- သင့်၏၊ န တဿ ပရိက္ခာယတ္ထော- တိ- ကား၊ တဿ- ထိုဆင်တော်ကို၊ ဂဟဏေ- ဖမ်းယူခြင်း၌၊ ဂမန- ပစ္စေဒနတ္ထံ- သွားခြင်းကိုဖြတ်တောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သမန္တတော- မှ၊ ခဏိတဗ္ဗပရိက္ခာယ ဝါ- တူးအပ်သောကျုံးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကရေဏုယာ- ဆင်မ၏၊ ကဏ္ဍပုဋ္ဌေန- နားရွက်ဖြင့်၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးလွှမ်း၍၊ ခိတ္တပါသရဇ္ဈယာ- ပစ်လွှတ်အပ်သော ကျောကွင်းဖြင့်၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗအဋ္ဌကသင်္ခါတအာလာနေန ဝါ- ဖွဲ့ချည်အပ်သော တိုင်ဟုဆိုအပ်သော ဆင်ချည်တိုင်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ- အကြင် အရပ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌော- ဝင်ပြီးသောဆင်သည်၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ ဂန္တု- ငှါ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊ တာဒိသဝဉ္စနကာသုယာ ဝါ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော လှည့်ပတ်ကြောင်း တွင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထော ပယောဇနံ- အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ သဟဂဟိတေတိ- ကား၊ ဂဟဏသမကာလံ ဧဝ- ဖမ်းယူရာကာလနှင့်တူမျှသော ကာလတိုင်အောင် သာလျှင်။ ဧဟိတိတိ- ကား၊ အာဂမိဿတိ- လာလတ္တံ့။

ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဣမံ- ဤမုဆိုးကို၊ မဂ္ဂဒေသကံ- ခရီးညွှန်ကို၊ ကတွာ- ဤ၊ အရည်- တောသို့၊ ဂန္တာ- ဤ၊ “ဣမိနာ- ဤမုဆိုးသည်၊ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သော၊ ဟတ္ထိနာဂံ- ဆင်ပြောင်ကြီးကို၊ အာနေဟိ- ဆောင်ယူခဲ့လော့”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဟတ္ထာစရိယံ- ဆင်ဆရာကို၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံနှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ပေသေသိ- စေ

လွတ်လိုက်ပြီ။ သော- ထိုဆင်ဆရာသည်၊ တေန- ထိုမုဆိုးနှင့်၊ သဒ္ဓိ-
ကွ၊ ဂန္ဓာ- ရှိ၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ နဠိနိ- ကြာအိုင်သို့၊ ပဝိသိတွာ-
ဝင်၍၊ ဂေါစရံ- အစာကို၊ ဂဏှန္တံ- ယူနေသည်ကို၊ ပဿိ- တွေ့မြင်လေပြီ။
တေန- ကြောင့်၊ “တဿ တံ ဝစနံ သုတွာ ။ပ။ ယာပနတ္ထာယ
မာတုယာ”တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ၄။ ရာဇာပိ- ဗာရာဏသီမင်းသည်လည်း၊
တဿ- ထိုမုဆိုး၏၊ တံ ဝစနံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြားရသည်ရှိ
သော်၊ တုဋ္ဌမာနသော- နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဟတ္ထိဒမကံ-
ဆင်ကို ဆုံးမတတ်သော၊ သုသိက္ခိတံ- ကောင်းစွာသင်ကြားအပ်ပြီးသော၊
ဆေကာစရိယံ- လိမ္မာသောဆင်ဆရာကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်လိုက်ပြီ။

၅။ သော ဟတ္ထိဒမကော- ထိုဆင်ကိုဆုံးမတတ်သောဆရာသည်၊
(ပဝနံ- တောအုပ်သို့၊) ဂန္ဓာ- ရှိ၊ မံ- ကို၊ မာတုယာ- အမိ၏၊
ယာပနတ္ထာယ- အစားအစာမျှတခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဒုမဿရေ- ကြာအိုင်
၌၊ ဘိသမုဠာလံ- ကြာစွယ်ကို၊ ဥဒ္ဓရန္တံ- နုတ်နေသောဆင်ဖြူတော်ကို၊
အဒ္ဓသ- မြင်လေပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ ဆေကာစရိယန္တိ- ကား၊
ဟတ္ထဗန္ဓနာဒိဝိဓိမိ- ဆင်ကိုနှောင်ဖွဲ့ခြင်းအစရှိသောအစီအရင်၌၊ ကုသလံ-
လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော၊ ဟတ္ထာစရိယံ- ဆင်ဆရာကို။ သုသိက္ခိတန္တိ- ကား၊
ဟတ္ထိနံ- ဆင်တို့၏၊ ဝါ- ဆင်တို့ကို၊ သိက္ခာပနဝိဇ္ဇာယ- သင်ယူစေသော
အတတ်ပညာ၌၊ နိဋ္ဌဂံမနေန- အဆုံးသို့ရောက်ခြင်းဖြင့်၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊
သိက္ခိတံ- သင်ကြားအပ်ပြီးသော။

၆။ ဝိညာယ မေ သီလဂုဏန္တိ- ကား၊ “အယံ- ဤဆင်သည်၊
ဘဒ္ဒေါ- ကောင်းမြတ်သော၊ ဟတ္ထာဇာနိယော- ဆင်အာဇာနည်တည်း၊
မန္တော- နူးညံ့သောဆင်သည်၊ န- မဟုတ်၊ စလ္လော ဝါ- ကြမ်းသောဆင်
သည်လည်း၊ န- မဟုတ်၊ ဝေါမိဿသီလော ဝါ- အကြမ်းအနုရောသော
အလေ့ရှိသောဆင်သည်လည်း၊ န- မဟုတ်၊” ဣတိ- သို့၊ မမ- ၏။

သီလဂုဏ် - သီလဂုဏ်ကို၊ ဇာနိတွာ - ဤ။ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊
ဇာနာတိ - နည်း?။ လက္ခဏံ ဥပဓာရယီတိ - ကား၊ သုသိက္ခိတ -
ဟတ္ထိသိပ္ပတ္တာ - ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီးသော ဆင်အတတ်ပညာရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ မမ - ၏။ လက္ခဏံ - ကြန်အင်လက္ခဏာကို၊ သမန္တတော -
ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ဥပဓာရေသိ - စူးစမ်းဆင်ခြင်လေ၏။ တေန - ကြောင့်၊
သော - ထိုဆင်ဆရာသည်၊ ပုတ္တ - ချစ်သား၊ ဧဟိ - လာလှည့်၊ ဣတိ -
သို့၊ ဝတ္တာန - ဆို၍၊ မမ - ၏။ သောဏ္ဍာယ - နှာမောင်းကို၊ တစ်နည်း၊
မမ - ကို၊ သောဏ္ဍာယ - ၌၊ အဂ္ဂဟိ - ကိုင်လေပြီ။

၇။ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ ဟတ္တာစရိယံ - ဆင်ဆရာကို၊ ဒိသ္မာ -
၍၊ “မယံ - ၏၊ ဣဒံ ဘယံ - ဤဘေးသည်၊ ဧတဿ ပုရိသဿ - ဤ
မုဆိုးယောက်ျား၏၊ သန္တိကာ - မှ၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်သော၊ (ဘယံ - ဘေးတည်း၊)
ခေါ ပန - စင်စစ်သော်ကား၊ အဟံ - သည်၊ မဟာဗလော - ကြီးမားသော
အားရှိ၏၊ ဟတ္ထိသဟဿမ္ပိ - ဆင်တစ်ထောင်ကိုသော်လည်း၊ ဝိဒ္ဓံသေတုံ -
ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော - စွမ်းနိုင်၏၊ ကုဇ္ဈိတွာ - စိတ်ဆိုး၍၊ သရဋ္ဌကံ -
တိုင်းနိုင်ငံနှင့်တကွသော၊ သေနာဝါဟနံ - စစ်သည်ဗိုလ်ပါကို၊ နာသေတုံ -
ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ၊ ပဟောမိ - စွမ်းနိုင်၏၊ ပန - ဆက်၊ (အဟံ - သည်၊)
သစေ ကုဇ္ဈိဿာမိ - အကယ်၍စိတ်ဆိုးငြားအံ့၊ မေ - ၏၊ သီလံ - သည်၊
ဘိဒ္ဓိဿတိ - ပျက်လတ္တံ့။ တသ္မာ - ကြောင့်၊ သတ္တိဟိ - လုံတို့ဖြင့်၊ ကောဠိ -
ယမာနောပိ - ထိုးဆွအပ်ပါသော်လည်း၊ န ကုဇ္ဈိဿာမိ - အံ့”။ ဣတိ -
သို့၊ စိတ္တံ - ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ - ဆောက်တည်၍၊ သီသံ - ဦးခေါင်းကို၊
ဩနာမေတွာ - ညွတ်စေ၍၊ နိစ္စလောဝ - မတုန်မလှုပ်သာလျှင်၊ အဋ္ဌာသိ -
ရပ်တည်ပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ “ယံ မေ တဒါ
ပါကတိကံ၊ သရီရာနုဂတံ ဗလ” န္တိအာဒိ - ကို၊ အာဟ - မိန့်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၁၃။) တတ္ထ - ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ ပါကတိကန္တိ -
ကား၊ သဘာဝသိဒ္ဓံ - သဘာဝအားဖြင့်ပြီးသော။ သရီရာနုဂတန္တိ - ကား၊
သရီရမေဝ - ခန္ဓာကိုယ်သို့သာလျှင်၊ အနုဂတံ - အစဉ်လိုက်သော၊

ကာယဗလံ - ကိုယ်အားသည်၊ ဥပါယကုသလတာသင်္ခါတဉာဏာနဂတံ -
အကြောင်းဥပါယ်၌လိမ္မာသူ၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သောဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်
သော အားသည်၊ န - မဟုတ်၊ ဣတိ အယံ - ကား၊ အဓိပ္ပါယ် -
တည်း။ **အဇ္ဇ နာဂသဟဿာနန္တိ** - ကား၊ အဇ္ဇကာလေ - ယနေ့အချိန်၌၊
အနေကေသံ - များစွာကုန်သော၊ ဟတ္ထိသဟဿာနံ - ဆင်အထောင်တို့၏၊
သမုဒိတာနံ - အပေါင်းအစုတို့၏။ **ဗလေန သမသာဒိသန္တိ** - ကား၊ တေသံ -
ထိုဆင်တစ်ထောင်တို့၏၊ သရီရဗလေန - ကိုယ်အားနှင့်၊ သမသမမေဝ -
ထပ်တူညီမျှသာလျှင် ဖြစ်သည်၊ ဟုတွာ - ဤ၊ သဒိသံ - တူသည်၊
ဥပမာမတ္တေန - နှိုင်းယှဉ်ခြင်း အတိုင်းအတာဖြင့်၊ (သဒိသံ - သည်) န -
မဟုတ်၊ ဟိ - မှန်၊ မင်္ဂလဟတ္ထိကုလေ - မင်္ဂလာဆင်မျိုး၌၊ တဒါ -
ထိုစဉ်အချိန်၌၊ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ ဥပ္ပန္နော - ပြီ၊ ဣတိ -
သို့မှတ်ထိုက်၏။

၈။ **ယဒိဟံ တေသံ ပကုပ္ပေယျန္တိ** - ကား၊ မံ - ကို၊ ဂဟဏာယ -
ဖမ်းယူခြင်းငှါ၊ ဥပဂတာနံ - ကပ်ရောက်ကြကုန်သော၊ တေသံ - ထိုဆင်ဖမ်း
သမားတို့အား၊ အဟံ - သည်၊ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ - အကယ်၍ အမျက်ထွက်
ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ - သော်) တေသံ - ထိုဆင်ဖမ်းတို့အား၊ ဇီဝိတမဒ္ဒနေ -
အသက်ကို သေအောင် နင်းချေခြင်း၌၊ ပဋိဗလော - စွမ်းနိုင်သည်၊ ဘဝေယျံ -
ဖြစ်ရာ၏၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ တေသညေဝ - ထိုဆင်ဖမ်းသမားတို့၏သာ
လျှင်၊ (ဇီဝိတမဒ္ဒနေ၊ ပဋိဗလော၊ န ဘဝေယျံ - ဖြစ်ရာသည်မဟုတ်သေး၊)
အထ ခေါ - အဟုတ်သော်ကား၊ **ယာဝ ရဇ္ဇမ္ပိ မာနသန္တိ** - ကား၊ ယတော
ရဇ္ဇတော - အကြင်တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ အာဂတာနံ - ရောက်လာကြကုန်သော၊
တေသံ မနုဿာနံ - ထိုလူတို့၏၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ ရဇ္ဇမ္ပိ - နိုင်ငံကိုလည်း၊
ပေါထေတွာ - ပုတ်ခတ်၍၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ - မှန်မှန်ညက်ညက်၊ ကရေယျံ -
ပြုနိုင်ရာ၏။

၉။ **အပိ စာဟံ သီလရက္ခာယာတိ** - ကား၊ ဧဝံ - သို့၊ သမတ္ထောပိ -
စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ အဟံ - သည်၊ အတ္တနိ - ၌၊ ပတိဋ္ဌိတာယ - တည်

သော၊ သီလရက္ခာယ- သီလကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့်၊ သီလဂုတ္တိယာ- သီလကိုလုံခြုံစေခြင်းဖြင့်၊ ဂုတ္တော- စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဗန္ဓော ဝိယ- ဖွဲ့ထားအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)။ န ကရောမိ စိတ္တေ အညထတ္တန္တိ- ကား၊ တဿ သီလဿ- ၏၊ အညထတ္တဘူတံ- တစ်ပါးသော အခြင်း အရာအားဖြင့် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တေသံ သတ္တာနံ- တို့၏၊ ပေါထနာဒိဝိမိ- ပုတ်ခတ်ခြင်းအစရှိသောအစီအရင်ကို၊ မယံ- ၏၊ စိတ္တေ- ဌ၊ န ကရောမိ- မပြု။ တတ္ထ- ထိုပုတ်ခတ်ခြင်းအစရှိသောအစီအရင်၌၊ စိတ္တမ္ပိ- ကိုသော် လည်း၊ န ဥပ္ပါဒေမိ- မဖြစ်စေ။ ပက္ခိပန္တံ မမာဠကေတိ- ကား၊ အာလာနတ္ထမ္ဘေ- ဆင်ချည်တိုင်၌၊ ပက္ခိပန္တံ- ထည့်သွင်းသောသူကို၊ “ဒိသ္မာပီ”တိ- ကား၊ ဝစနသေသော- စကားကြွင်းတည်း၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ (အညထတ္တံ၊ စိတ္တေ၊ န ကရောမိ) ဣတိ စေ- ဤသို့မေးငြားအံ့၊ သီလပါရမိပူရိယာ- သီလပါရမိကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ ဤဒိသေသု- ဤကဲ့သို့၊ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရာတို့၌၊ သီလံ- ကို၊ အခဏ္ဍေန္တဿ- မကျိုးမပေါက်စေသော၊ မေ- အား၊ န စိရဿေဝ- မကြာမီပင်လျှင်၊ သီလပါရမိ- သည်၊ ပရိပူရေဿတိ- ပြည့်စေလတ္တံ့၊ ဣတိ- သို့၊ သီလပါရမိပရိပူရဏတ္ထံ- သီလပါရမိပြည့်စေခြင်းငှာ၊ တဿ- ထိုသီလ၏၊ အညထတ္တံ- တစ်ပါးသောအခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ- ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းကို၊ စိတ္တေ- ဌ၊ န ကရောမိ- မပြု၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ ယောဇနာ- တည်း။

၁၀။ “ယဒိ တေ မ”န္တိ ဂါထာယပိ- ယဒိ တေ မ ဟူသော ဂါထာ၌လည်း၊ သီလရက္ခာယ- သီလကိုစောင့်ရှောက်ခြင်း၏၊ ဒဠ္ဋိ- မြဲမြံသည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ သီလဿ- ၏၊ အဓိဋ္ဌိတဘာဝမေဝ- စွဲစွဲမြဲမြဲ ဆောက်တည်ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာလျှင်၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌။ ကောဋေယျန္တိ- ကား၊ ဘိန္ဒေယျံ- ပျက်စီး ကုန်ငြားအံ့။ သီလခဏ္ဍာဘယာ မမာတိ- ကား၊ မမ- ၏၊ သီလဿ- ၏၊ ခဏ္ဍနာယေန- ကျိုးပျက်သည်မှကြောက်ခြင်းကြောင့်။

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တေ- သည်၊ နိစ္စလေ- မတုန်မလှုပ်၊ ဌိတေ- သော်၊ ဟတ္ထာစရိယော- ဆင်ဆရာသည်၊ ပဒုမသရံ- ကြာအိုင်သို့၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ တဿ- ထိုဘုရား အလောင်း၏၊ လက္ခဏသမ္ပတ္တိ- ကြန်အင်လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ “ပုတ္တ- ချစ်သား၊ ဧဟိ- လာလှည့်”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ရဇတဒါမသဒိသာယ- ငွေပန်းဆိုင်းနှင့်တူသော၊ သောဏ္ဍာယ- နှာမောင်းကို၊ ဝါ- ဌ၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ သတ္တမေ- ခုနစ်ခုမြောက်သော၊ ဒိဝသေ- ဌ၊ ဗာရာဏသီ- သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ။ သော- ထိုဆင်ဆရာသည်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဝတ္တမာနောဝ- ဖြစ်လျက်ပင်လျှင်၊ ရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ သာသနံ- သတင်းစကားကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ နဂရံ- ကို၊ အလင်္ကာရာပေသိ- တန်ဆာဆင်စေပြီ။ ဟတ္ထာစရိယော- သည်၊ ဗောဓိသတ္တံ- ဘုရားအလောင်း ဆင်ဖြူတော်ကို၊ ကတဂန္ဓပရိဘဏ္ဍံ- ပြုအပ်သောနံ့သာပရိဘဏ်ရှိသော၊ အလင်္ကာတပရိယတ္တံ- တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့်စီရင်အပ်သော၊ ဟတ္ထိသာလံ- ဆင်တင်းကုတ်သို့၊ နေတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ဝိစိတြသာဏိယာ- ဆန်းကျယ်သော တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့်၊ ပရိက္ခိပါပေတွာ- ကာရံစေ၍၊ ရညော- အား၊ အာရောစေသိ- လျှောက်တင်ပြီ။ ရာဇာ- သည်၊ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ- အထူးထူးသော မြတ်သော အရသာရှိသည့်ဘောဇဉ်ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းဆင်မင်းအား၊ ဒါပေသိ- ပေးစေပြီ၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်းဆင်မင်းသည်၊ “မာတရံ- နှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ဂေါစရံ- အစာကို၊ န ဂဏှိဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပိဏ္ဍံ- အစာကို၊ န ဂဏှိ- မယူပြီ။ ယာစိတောပိ- တောင်းပန်အပ်ပါသော်လည်း၊ အဂ္ဂဟေတွာ- မယူမူ၍၊

“မဟာရာဇေ- မြတ်သောမင်း၊ သာ ဧသာ- ထိုဆင်မသည်၊ ကပဏိကာ- အထီးကျန်တည်း၊ အန္ဓာ- ကန်းသူတည်း၊ အပရိဏာ- ယိကာ- မှီခိုစရာမရှိသူတည်း၊ ခါဏုံ- သစ်ငုတ်ကို၊ ပါဒေန- ခြေဖြင့်၊ ဃဇ္ဇေတိ နူန- ခိုက်မိလေယောင်တကား၊ စဏ္ဍောရဏံ- စဏ္ဍောရဏ

မည်သော၊ ဂိရိ- တောင်ချောက်သို့၊ ပတိ နှုန- ကျလေယောင်တကား”။

ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ- ဤ၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်။

“မဟာနာဂ- အိုဆင်ကြီး၊ တေ- ၏၊ အန္ဓာယ- ကန်းသော၊ အပရိဏာယိကာ- မှီခိုစရာမရှိသော၊ သာ- ထိုဆင်မသည်၊ ကာ- အဘယ်သူနည်း၊ ကာ- အဘယ်ဆင်မသည်၊ ခါဏုံ- ကို၊ ပါဒေန- ဖြင့်၊ ဃဇ္ဇေတိ န- ခိုက်မိသနည်း၊ စဏ္ဍောရဏံ- သော၊ ဂိရိ- သို့၊ ပတိ န- ကျသနည်း”။

ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတ္တာ- သော်၊

“မဟာရာဇ- မြတ်၊ အန္ဓာ- ကန်းသော၊ အပရိဏာယိကာ- မှီခိုစရာမရှိသော၊ သာ- ထိုဆင်မသည်၊ မေ- ၏၊ မာတာ- မိခင်တည်း၊ ခါဏုံ- သစ်ငှက်ကို၊ ပါဒေန- ဖြင့်၊ ဃဇ္ဇေတိ- ထိမိနိုင်၏၊ စဏ္ဍောရဏံ- သော၊ ဂိရိ- သို့၊ ပတိ- ကျနိုင်၏”။

ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ သတ္တမော- သော၊ ဒီဝသော- တည်း၊ “မေ- ၏၊ မာတာ- မိခင်သည်၊ ဂေါစရံ- အစာကို၊ န လဘိတ္ထ- မရ၊” ဣတိ- သို့၊ ဝဒတော- ဆိုသော၊ ဂေါစရံ- ကြွေးသောအစာကို၊ အဂဏ္ဍန္တဿ-မယူသော၊ ဣမဿ- ဤဘုရားအလောင်းဆင်မင်းအတွက်။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊

“ယော- အကြင်ဆင်မင်းသည်၊ ယံ မာတရံ- အကြင်မိခင်ကို၊ ဘရတိ- ပြုစုမွေးမြူ၏၊ တံ မဟာနာဂံ- ထိုဆင်မင်းကို၊ မုဇ္ဈေထ- လွှတ်ပေးကြပါကုန်၊ နာဂေါ- ဆင်မင်းသည်၊ မာတရာ- အမိနှင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေဟိ- ကုန်သော၊ ဉာတိဘိ- ဆွေမျိုးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဟ- တကွ၊ သမေတု- ထပ်တူထပ်မျှရှိပါစေ”။

ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဆို၍၊ မုဇ္ဈာပေသိ- လွှတ်စေလေပြီ။

“စ- ဆက်၊ ဗန္ဓနာ- အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မုတ္တော- လွတ်သော၊
 ကုဉ္ဇရော- မြတ်သော (ကုဉ္ဇရသဒ္ဒါ သေဋ္ဌဝါစက၊ ဇာ၊ ၁၄။ ၂၃၄။)
 နာဂေါ- ဆင်မင်းသည်၊ မုတ္တံ- လွတ်မြောက်မှုကို၊ အာဒါယ- ရရှိ၍၊
 မုဟုတ္တံ- တစ်မုဟုတ်မျှ (ခေတ္တမျှ)၊ အဿာသယိတွာ- သက်သာရာရ
 စေ၍၊ ယေန- အကြင်အရပ်၌၊ ပဗ္ဗတော- စလ္လောရဏတောင်သည်၊
 (အတ္တိ- ရှိ၏)၊ တေန- ထိုတောင်သို့၊ အဂမာ- သွားပြီ”။

(ဋ္ဌ။ ၁၁၄။) တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ ကပဏိကာတိ-
 ကား၊ ဝရာကာ- အထီးကျန်သူတည်း။ ခါဏံ ပါဒေန ဃဇ္ဇေတိတိ-
 ကား၊ အန္ဓတာယ စ- ကန်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ပုတ္တဝိယောဂဒုက္ခေန စ- သားနှင့်ကွဲကွာရသော ဆင်းရဲဒုက္ခကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ ပရိဒေဝမာနာ- ငိုကြွေးလျက်၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊
 ရုက္ခကဠိဂံရေ- သစ်ပင်သစ်ဆွေးတို့ကို၊ ပါဒေန- ဖြင့်၊ ဃဇ္ဇေတိ-
 ထိခိုက်မိ၏။ စလ္လောရဏံ ပတိတိ- ကား၊ စလ္လောရဏပဗ္ဗတာဘိမုခိ-
 စလ္လောရဏတောင်သို့ရှေ့ရှုသည် ဖြစ်၍၊ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပါဒေ- ထိုတောင်ခြေ
 ၌၊ ပရိတ္တမမာနာ- လှည့်လည်လျက်၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော-
 တည်း။ အဂမာ ယေန ပဗ္ဗတောတိ- ကား၊ သော ဟတ္ထိနာဂေါ- ထိုဘုရား
 အလောင်းဆင်သည်၊ ဗန္ဓနာ- မှ၊ မုတ္တော- သော်၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊
 ဝိဿမိတွာ- အနားယူ၍၊ ရညော- မင်းအား၊ ဒသရာဇဓမ္မဂါထာဟိ-
 ဆယ်ပါးသောမင်းကျင့်တရားဂါထာတို့ဖြင့်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေတွာ- ၍၊
 “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ အပ္ပမတ္တော- မမေ့ မလျော့သည်၊ ဟောဟိ-
 လော့”။ ဣတိ- သို့၊ ဩဝါဒံ- အဆုံးအမကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ မဟာဇနေန-
 လူများအပေါင်းသည်၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ- နံ့သာပန်းစသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇိယ-
 မာနော- ပူဇော်အပ်လျက်၊ နဂရာ- မြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ တဒဟေဝ-
 ထိုနေ့၌ပင်လျှင်၊ မာတရာ- နှင့်၊ သမာဂန္ဓာ- ပေါင်းဆုံမိ၍၊ သဗ္ဗံ- သော၊
 ပဝတ္တိ- အကြောင်းကို၊ အာစိက္ခံ- ပြောကြားပြီ။ သာ- ထိုမိခင်သည်၊
 တုဋ္ဌမာနသာ- နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။

“ကာသီနံ- ကာသိတိုင်းသူတိုင်းသားတို့၏။ ရဋ္ဌဝမုနော- တိုင်းပြည်
ကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ ယော- အကြင်မင်းသည်၊ သဒါ- အခါ
ခပ်သိမ်း၊ ဝုဒ္ဓါပစာယိကံ- ကြီးသူတို့အားအရိုအသေပြုတတ်သော၊ မေ-
၏၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ပမောစေသိ- လွှတ်စေပြီ၊ ဝါ- လွှတ်ပေးပြီ၊
သော ရာဇာ- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ ဇီဝတု-
အသက်ရှင်ပါစေသတည်း”။

ဣတိ- သို့၊ ရညော- မင်းအား၊ အနုမောဒနံ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊
အကာသိ- ပြီ။

ဟတ္ထိမဟ= ဆင်ပွဲ။ ။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ-
၏၊ ဝုဏော- ဌ၊ ပသီဒိတွာ- ကြည်ညို၍၊ နဠိနိယာ- ကြာအိုင်၏၊ အဝိဒူရေ-
အနီး၌၊ ဂါမံ- ရွာကို၊ မာပေတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ စ- ၏
လည်းကောင်း၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ မာတု စ- မိခင်၏လည်း
ကောင်း၊ နိဗ္ဗဒ္ဓံ- မြဲသော၊ ဝတ္တံ- ဝတ်ကို၊ ပဋ္ဌပေသိ- ဖြစ်စေပြီ။
အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ မာတရိ- မိခင်သည်၊
မတာယ- သေသည်ရှိသော်၊ တဿ- ထိုမိခင်၏၊ သရီရပရိဟာရံ- ခန္ဓာ
ကိုယ်ကိုသင်္ဂြိုဟ်ခြင်းကိစ္စကို၊ ကတွာ- ၍၊ ကုရဏ္ဏကအဿမပဒံ နာမ-
ကုရဏ္ဏကမည်သော ကျောင်းသင်္ခမ်းတည်နေရာသို့၊ ဂတော- သွားပြီ။ ပန-
ဆက်၊ တသ္မိံ ဌာနေ- ထိုကုရဏ္ဏကကျောင်းသင်္ခမ်းတည်နေရာ၌၊
ဟိမဝန္တတော- မှ၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ ပဉ္စသတာ- ငါးရာကုန်
သော၊ ဣသယော- ရသေ့တို့သည်၊ ဝသီသု- နေကြကုန်ပြီ။ တံ ဝတ္တံ-
ထိုနိဗ္ဗဒ္ဓကျင့်ဝတ်ကို၊ တေသံ- ထိုရွာသူရွာသားတို့အား၊ ဒတွာ- ၍၊ ရာဇာ-
သည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- နှင့်၊ သမာနရူပံ- တူသောရုပ်အသွင်ရှိသော၊
သိလာပဋိမံ- ကျောက်ရုပ်တုကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ မဟာသက္ကာရံ-
ကြီးစွာသောပူဇော်သက္ကာရကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ ဇေမ္မုဒိပဝါသိနော-
ဇေမ္မုဒိပကျွန်း၌နေသူတို့သည်၊ အနုသံဝစ္စရံ- နှစ်စဉ် နှစ်တိုင်း၊ သန္နိပတိတွာ-
စည်းဝေး၍၊ ဟတ္ထိမဟံ နာမ- ဆင်ပွဲမည်သည်ကို၊ ကရိသု- ပြုကြကုန်
ပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌) အာနန္ဒော- သည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (ဣဒါနိ- ၌) မဟာမာယာ- မယ်တော်မာယာသည်၊ တဒါ- ၌၊ ဟတ္ထိနိ- ဆင်မသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (ဣဒါနိ- ၌) ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ တဒါ- ၌၊ ဝနစရကော- တောမှဆိုးသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (ဣဒါနိ- ၌) လောက- နာထော- ငါဘုရားရှင်သည်၊ တဒါ- ၌၊ မာတုပေါသကဟတ္ထိနာဂေါ- အမေကို လုပ်ကျွေးသော ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။

ဣဓာပိ- ဤမာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ဒါနပါရမီ- အာဒယော- ဒါနပါရမီစသည်တို့ကို၊ ယထာရဟံ- စွာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ သီလပါရမီ- သည်၊ အတိသယ- ဝတီ- လွန်သောဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သာ ဧဝ- ထိုသီလပါရမီကို သာလျှင်၊ ဒေသနံ- ဒေသနာတော်သို့၊ အာရဠာ- တင်အပ်ပြီ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ တိရစ္ဆာနယောနိယံ- တိရစ္ဆာန်မျိုး၌၊ ဥပ္ပန္နောပိ- ဖြစ်ပါသော် လည်း၊ ဗြဟ္မပုဗ္ဗဒေဝပုဗ္ဗာစရိယအာဟုနေယျာဒိဘာဝေန- ဗြဟ္မာမင်း၏ အဖြစ်၊ အိမ်ဦးနတ်၏အဖြစ်၊ လက်ဦးဆရာ၏အဖြစ်၊ အဝေးမှ ဆောင်ယူအပ် သော ပစ္စည်းကိုခံယူထိုက်သူ၏အဖြစ်အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗညု- ဗုဒ္ဓေနပိ- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သော်မှလည်း၊ ပသတ္တဘာဝါနုရူပံ- ချီးမွမ်းထိုက် သူ၏ အဖြစ်အားလျော်စွာ၊ မာတုယာ- အမိ၌၊ ဂရုစိတ္တံ- လေးစားသောစိတ် ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “ဧသာ မာတာ နာမ- ဤမိခင်မည်သည်၊ ပုတ္တဿ- သားအတွက်၊ ဗဟူပကာရာ- ကျေးဇူးများသူတည်း။ တသ္မာ- ကြောင့်၊ မာတုပဋ္ဌာနံ နာမ- မိခင်အား ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း မည်သည်ကို၊ ပဏ္ဍိတေန- သည်၊ ပညတ္တံ- ပညတ်အပ်ပြီ”။ ဣတိ- သို့၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကတွာ- ၍၊ အနေကေသံ- များစွာကုန်သော၊ ဟတ္ထိသဟဿာနံ- ဆင်အထောင်တို့၏၊ ဣဿရာမိပတိ- အစိုးရသူ အကြီးအကဲသည်၊ မဟာ- နုဘာဝေါ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသူသည်၊ ယူထပတိ- ဆင်အုပ်၏ အရှင်သခင်သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ တေဟိ- ထိုဆင်တို့သည်၊ အနုဝတ္တိယ- မာနော- အစဉ်အတိုင်းလိုက်အပ်သည်ရှိသော်၊ ဧကကဝိဟာရေ- တစ်ကောင်

တည်း နေခြင်း၌၊ အန္တရာယံ- ကို၊ အဂဏေတွာ- မရေတွက်မူ၍၊ ယူထံ- ဆင်အုပ်ကို၊ ပဟာယ- စွန့်၍၊ ဧကကော- တစ်ကောင်တည်း၊ ဟုတွာ- ၍၊ ဥပကာရိခေတ္တံ- ကျေးဇူးပြုရာလယ်မြေနှင့် တူသောမိခင်ကို၊ ပူဇေဿာမိ- ပူဇော်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ မာတုပေါသနံ- မိခင်အားပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂမူဠပုရိသံ- လမ်းမှားသော မုဆိုးကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ အနုကမ္မာယ- အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ တံ- ထိုမုဆိုးကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ မနုဿဂေါစရသမ္မာပနံ- လူအများကျက်စားရာ လမ်းပေါ်သို့ ရောက်စေခြင်းလည်းကောင်း။ တေန စ- ထိုမုဆိုးသည်လည်း၊ ကတာပရာဓသဟ- နံ- ပြုအပ်သော အပြစ်ကို သည်းခံခြင်းလည်းကောင်း။ ဟတ္တာစရိယပမုခါ- နံ- ဆင်ဆရာအမှူးရှိကုန်သော၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဗန္ဓိတုံ- နောင်ဖွဲ့ခြင်းငှာ၊ အာဂတပုရိသာနံ- ရောက်လာကြကုန်သောယောက်ျားတို့အား၊ သမတ္ထော- ပျက်စီးစေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၊ သမာနောပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သန္တာ- သနမတ္ထေနပိ- ကောင်းစွာထိတ်လန့်စေခြင်းမျှဖြင့်လည်း၊ တေသံ- ထိုဆင်ဆရာအမှူးပြုသော သူတို့အား၊ ပီဠနာ- နှိပ်စက်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ။ မယုဉ္ဇ- ငါ၏လည်း၊ သီလဿ- ၏၊ ခဏ္ဍာဒိဘာဝေါ- ကျိုးပျက်ခြင်းအစရှိသော အဖြစ်သည်၊ (ဘဝိဿတိ)၊ ဣတိ- သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ အကတွာ- ၍၊ သုဒန္တေန- ကောင်းစွာယဉ်ကျေးသဖြင့်၊ ဩပဝယော ဝိယ- မင်းစီးဆင်ကဲ့သို့၊ သုခေနေဝ- ချမ်းသာသဖြင့်သာလျှင်၊ ဂဟဏူပဂမနံ- အဖမ်းခံခြင်းသို့ ကပ်ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မာတရံ- နှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ကဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသောအစာကို၊ န အဇ္ဈောဟရိဿာမိ- မမျိုလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သတ္တာဟမ္ပိ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးလည်း၊ အနာဟာရတာ- အစာမစားသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဣမိနာပိ- ဤသူသည်လည်း၊ အဟံ- ကို၊ ဗန္ဓာပိတော- နောင်ဖွဲ့အပ်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ စိတ္တံ- ကို၊ အနုပ္ပါဒေတွာ- မဖြစ်စေမူ၍၊ ရာဇာနံ- ဗာရာဏသီမင်းကို၊ မေတ္တာယ- ဖြင့်၊ ဖရဏံ- ဖြန့်ခြင်းလည်းကောင်း။ တဿ စ- ထိုမင်းအားလည်း၊ နာနာနယေဟိ- အထူးထူးသောနည်းတို့ဖြင့်၊ ဓမ္မဒေသနာ- တရားဟောခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဣဓ- ဤ

မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ မဟာပုရိသဿ - ဧ၊ ဂုဏာနုဘာဝါ -
 ကျေးဇူးဂုဏ်၏ အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ - ထင်ရှားပြထိုက်ကုန်၏။
 တေန - ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဧတေ၊ အပ္ပုတာစ မဟေသိနော။ ပ ။
 ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော”တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ - ပြီ။

မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ- မာတုပေါသကစရိယာအဖွင့်သည်၊
 နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၂၊ ဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄၅။ ၁၁၆။) ၁၁။ ဒုတိယေ - နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော ဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဘူရိဒတ္တောတိ - ကား၊ ဘူရိသမဒတ္တော -
မြေကြီးနှင့်တူသော ပညာရှိသော ဒတ္တသည်။ ဟိ - ချဲ့၊ ဒတ္တောတိ -
ဒတ္တောဟူသောအမည်သည်၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ၏၊
မာတာပိတူဟိ - မိဘတို့သည်၊ ကတံ - ပြုအပ်သော၊ နာမံ - အမည်တည်း။
ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဧသော - ဤဒတ္တသည်၊ နာဂဘဝနေ စ -
နဂါးပြည်၌လည်းကောင်း၊ ဝိရူပက္ခမဟာရာဇဘဝနေ စ - ဝိရူပက္ခနတ်မင်း
ကြီး၏ပြည်၌လည်းကောင်း၊ တာဝတိံသဘဝနေ စ - တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌
လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နေ - ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စေ - ပြဿနာတို့ကို၊ သမ္မဒေဝ -
ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆိနာတိ - ဆုံးဖြတ်၏။ ဧကဒိဝသဉ္စ - တစ်နေ့၌လည်း၊
ဝိရူပက္ခမဟာရာဇေ - ဝိရူပက္ခနတ်မင်းကြီးသည်၊ (နိသိန္နေ - ၌လက္ခဏကတ္တား
စပ်) နာဂပရိသာယ - နဂါးပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - အတူ၊ တိဒသပုရံ - တာ
ဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ သက္ကံ - ကို၊ ပရိဝါရေတွာ - ခြံရံ၍၊
နိသိန္နေ - နေသည်ရှိသော်၊ ဒေဝါနံ - နတ်တို့၏၊ အန္တရေ - အကြား၌၊ ပဉ္စော -
ပြဿနာသည်၊ သမုဋ္ဌာသိ - ဖြစ်ပေါ်လာပြီ။ တံ - ထိုပြဿနာကို၊ ကောစိ -
တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ ကထေတုံ - ဖြေကြားခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိံ -
မစွမ်းနိုင်ပြီ။ ပန - အနွယ်ကား၊ သက္ကေန - သိကြားမင်းသည်၊ အနညာတော -
ခွင့်ပြုအပ်သည်၊ ပလ္လင်္ကံဝရဂတော - မြတ်သောပလ္လင်ထက်သို့ ရောက်နေသည်၊
ဟုတွာ - ၍၊ မဟာသတ္တောဝ - ဘုရားအလောင်းသည်သာလျှင်၊ ကထေသိ -
ဖြေကြားပြီ။ အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ - ထိုဘုရားအလောင်းဒတ္တကို၊ ဒေဝရာဇာ -
သိကြားမင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ - နတ်၌ဖြစ်သော နံသာပန်းတို့ဖြင့်၊ ပူဇေတွာ -
၍၊ “ဒတ္တ - ဒတ္တ၊ တွံ - သင်သည်၊ ပထဝိသမာယ - မြေကြီးအထုနှင့်တူသော၊
ဝိပုလာယ - ပြန့်ပြောသော၊ ပညာယ - နှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံ၏၊
ဣတော - ဤအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ဘူရိဒတ္တော နာမ - ဘူရိဒတ္တမည်၏၊
ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြောပြီ။ ဟိ - မှန်၊ ဘူရိတိ - ဘူရိဟူသောအမည်သည်၊
ပထဝိယာ - မြေကြီး၏၊ နာမံ - တည်း၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ ဘူရိသမတာယ -

မြေကြီးနှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတေ- ဟုတ်မှန်သော၊ အတ္ထေ- အနက်
 ဌ၊ ရမတိ- မွေ့လျော်တတ်၏၊ ဣတိ စ- ဤအကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ဘူရိသင်္ခါတာယ- ဘူရိဟုဆိုအပ်သော၊ မဟတိယာ- များပြားသော၊ ပညာယ-
 နှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာ စ- ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟာသတ္တော- သည်၊
 “ဘူရိဒတ္တော”တိ- ဟူ၍၊ ပညာယိတ္ထ- ထင်ရှားလေပြီ။ ပန- ကား၊
 မဟတိယာ- ကြီးမားသော၊ နာဂိဒ္ဓိယာ- နဂါးတို့၏တန်ခိုးနှင့်၊ သမန္နာဂ-
 တတ္တာ- ကြောင့်၊ မဟိဒ္ဓိကော စ- မဟိဒ္ဓိကလည်းမည်၏၊ ဣတိ- ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။

ဟိ- ချဲ့၊ အတိတေ- လွန်လေပြီးသောကာလ၌၊ ဣမသ္မိယေဝ
 ကပ္ပေ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ပင်၊ ဗာရာဏသီရဉ္စော- ၏၊ ပုတ္တော- ကို(ပဗ္ဗာ-
 ဇိတော ၌ စပ်၊) ဝါ- သည်၊ (ကပ္ပေသိ ၌စပ်၊) ပိတရာ- အဖသည်၊
 ရဋ္ဌတော- တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ ပဗ္ဗာဇိတော- နှင်ထုတ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊
 ဝနေ- တော၌၊ ဝသန္တော- နေစဉ်၊ အညတရာယ- တစ်ယောက်သော၊
 နာဂမာဏဝိကာယ- နဂါးပျိုမနှင့်၊ သံဝါသံ- ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-
 ပြုပြီ။ တေသံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းသားနှင့်နဂါးပျိုမတို့၏၊ သံဝါသံ- ကို၊
 အန္ဓာယ- စွဲ၍၊ ပုတ္တော စ- သားလည်းကောင်း၊ ဇိတာ စ- သွီးလည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒွေ- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဒါရကာ- သူငယ်တို့
 သည်၊ ဇာယီသု- ဖွားကုန်ပြီ။ ပုတ္တဿ- ၏၊ “သာဂရဗြဟ္မဒတ္တော”တိ
 နာမံ- သာဂရဗြဟ္မဒတ်ဟူသော အမည်ကို၊ ကရိသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ဇိတာယ-
 သွီး၏၊ “သမုဒ္ဒဇာ”တိ နာမံ- သမုဒ္ဒဇာဟူသောအမည်ကို၊ ကရိသု-
 ပြီ။ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ ပိတု-
 ခမည်းတော်၏၊ အစ္စယေန- ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ဗာရာဏသီ- သို့၊ ဂန္ဓာ-
 သွား၍၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုစေပြီ။ အထ- ၌၊ ဓတရဋ္ဌော
 နာမ- မည်သော၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ ပဉ္စယောဇနသတိကေ-
 ယူဇနာငါးရာရှိသော၊ နာဂဘဝနေ- နဂါးပြည်၌၊ နာဂရဇ္ဇံ- နဂါးမင်း၏အဖြစ်
 ကို၊ ကာရေန္တော- ပြုစေသည်ရှိသော်၊ တံ- ထိုဓတရဋ္ဌနဂါးမင်းကို၊
 အဘူတဝါဒိကေန- မဟုတ်မမှန်ပြောဆိုတတ်သော၊ စိတ္တရုဋ္ဌေန နာမ-

စိတ္တစူဠမည်သော၊ ကစ္ဆပေန - လိပ်သည်။ “ဗာရာဏသီရာဇာ - မင်းသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဓီတရံ - သမီးကို၊ တုယံ - သင့်အား၊ ဒါတုကာမော - ပေးလို၏။ သာ ခေါ် ပန ရာဇဓိတာ - ထိုမင်းသမီးသည်၊ သမုဒ္ဒဇာ နာမ - သမုဒ္ဒဇာမည်၏၊ အဘိရူပါ - လွန်သောအဆင်းရှိ၏၊ ဝါ - ရုပ်ချော၏၊ ဒဿနီယာ - ရှုချင်စဖွယ်ရှိ၏၊ ပါသာဒိကာ စ - စိတ်ဓာတ် ကြည်လင်ခြင်း ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်၏။” ဣတိ - သို့၊ ကထိတံ - ဆိုအပ်သောစကားကို၊ သုတ္တာ - ဤ၊ ဓတရဋ္ဌော - သည်၊ စတ္တာရော - လေးယောက်ကုန်သော၊ နာဂမာဏဝကေ - နဂါးပျိုလေးတို့ကို၊ ပေသေတွာ - စေလွှတ်၍၊ တံ - ထိုသမုဒ္ဒဇာကို၊ ဒါတံ - ၄၁၊ အနိစ္ဆန္တံ - အလိုမရှိဘဲ၊ နာဂဝိဘိသိကာယ - နဂါးတို့၏ ခြောက်လှန့်ခြင်းဖြင့်၊ ဘိသာပေတွာ - ခြောက်လှန့်၍၊ ဝါ - ကြောက်လန့်စေ၍၊ “ဒမ္မိ - ပေး၏”၊ ဣတိ - သို့၊ ပုတ္တေ - သော်၊ မဟန္တံ - များပြားသော၊ ပဏ္ဏာကာရံ - လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို၊ ပေသေတွာ - ပို့စေ၍၊ မဟတိယာ - ကြီးမားသော၊ နာဂိဒ္ဓိယာ - နဂါးတို့၏တန်ခိုးဖြင့်၊ မဟန္တေန - ကြီးမားသော၊ ပရိဝါရေန - အခြံအရံဖြင့်၊ တဿ - ထိုဗာရာဏသီမင်း၏၊ ဓီတရံ - သမီးကို၊ နာဂဘဝနံ - နဂါးဘုံဗိမာန်သို့၊ နေတွာ - ခေါ်ဆောင်၍၊ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ - အဂ္ဂမဟေသီရာထူး၌၊ ဌပေသိ - ထားပြီ။

သာ - ထိုသမုဒ္ဒဇာသည်၊ အပရဘာဂေ - ၌၊ ဓတရဋ္ဌံ - ဓတရဋ္ဌနတ် မင်းကြီးကို၊ ပဋိစ္စ - စွဲ၍၊ သုဒဿနော - လည်းကောင်း၊ ဒတ္တော - လည်း ကောင်း၊ သုဘောဂေါ - လည်းကောင်း၊ အရိဋ္ဌော - လည်းကောင်း၊ ဣတိ - သို့၊ စတ္တာရော - လေးယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တေ - တို့ကို၊ ပဋိလဘိ - ရ ပြီ။ တေသု - ထိုလေးယောက်တို့တွင်၊ ဒတ္တော - သည်၊ ဗောဓိသတ္တော - တည်း။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊ ပုတ္တနယေနဝ - လျှင်၊ သက္ကေန - သည်၊ တုဋ္ဌစိတ္တေန - နှစ်သက်သောစိတ်ဖြင့်၊ “ဘူရိဒတ္တော”တိ - ဟူ၍၊ ဂဟိတနာမတ္တာ - ယူအပ်သောနာမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဘူရိဒတ္တော” တွေဝ - ဟူ၍သာလျှင်၊ ပညာယိတ္တ - ထင်ရှားပြီ။ အထ - ထိုအခါ၌၊ နေသံ - ထိုသားလေးယောက်တို့၏၊ ပိတာ - အဖသည်၊ (နေသံ - ထိုသားလေးယောက်တို့အား၊) ယောဇနသတိကံ

ယောဇနသတိကံ- ယူဇနာတစ်ရာစီ ယူဇနာတစ်ရာစီရှိသော၊ ရန္တံ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ ဘာဇေတွာ- ခွဲဝေစေ၍၊ အဒါသိ- ပေးပြီ။ မဟန္တော- များပြားသော၊ ယသော- အခြံအရံသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ သောဠသသောဠသနာဂကညာသဟဿာနိ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင် တစ်သောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော နဂါးအမျိုးသွီးကညာတို့သည်၊ ပရိဝါရယိသု- ခြံရံကြကုန်ပြီ။ ပိတုပိ- အဖ၏လည်း၊ ဧကယောဇနသတမေဝ- ယူဇနာတစ်ရာ ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ရန္တံ- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ တယော- သုံးယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တာ- သားတို့သည်၊ မာသေ မာသေ- လတိုင်းလတိုင်း၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့ကို၊ ပဿိတုံ- ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာကြကုန်၏။ ဗောဓိသတ္တော ပန- သည်ကား၊ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတစ်ကြိမ်၊ အာဂစ္ဆတိ- ရောက်လာ၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၁၇။) သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ ဝိရူပက္ခမဟာရာဇေန- ဝိရူပက္ခနဂါးမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူ၊ သက္ကဿ- အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ခစားခြင်းသို့၊ ဂတော- သွားသည်ရှိသော်၊ ဝေဇယန္တ- ပါသာဒံ- ဝေဇယန္တာပြာသာဒံကိုလည်းကောင်း၊ သုဓမ္မဒေဝသဘံ- သုဓမ္မာနတ်သဘင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါရိစ္ဆတ္တကကောဝိဋ္ဌာရံ- ပါရိစ္ဆတ္တကမည်သော ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- ပင်လယ်ကသစ်ပင်၊ စွယ်တော်ပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ- ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်ဖြာကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဝတ္ထရာပရိဝါရံ- နတ်သွီးအခြံအရံကိုလည်းကောင်း၊ အတိ- မနောဟရံ- စိတ်နှလုံးကိုအလွန်ဆွဲဆောင်နိုင်သော၊ သက္ကသမ္ပတ္တိံ- သိကြားမင်း စည်းစိမ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ- ၍၊ “ဧတ္တကမတ္တမိ- ဤမျှလောက်သော စည်းစိမ်ကိုလည်း၊ နာဂတ္တဘာဝေ- နဂါးအတ္တဘော၌၊ ဌိတဿ- တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ ဒုလ္လဘံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ- ရခဲ၏၊ သမ္မာသမ္မောမိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ ကုတော- အဘယ့်ကြောင့်၊ (ဒုလ္လဘံ- သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်ဘဲရှိပါအံ့နည်း၊”) ဣတိ- သို့၊ နာဂတ္တဘာဝံ- ကို၊ ဇီဂုစ္ဆိတ္တာ- စက်ဆုပ်၍။ “နာဂဘဝနံ- နဂါးပြည်သို့၊ ဂန္တာ- ၍၊ ဥပေါသထဝါသံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသိတ္တာ- ကျင့်သုံး၍၊ သီလ-

မေဝ- ကိုသာလျှင်၊ ပဂ္ဂဏိဿာမိ- ခံယူပေတော့အံ့။ တံ- ထိုသီလသည်၊
 ဗောဓိပရိပါစနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရင့်သန်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ-
 ၏။ ဣမသ္မိ ဒေဝလောကေ- ဤနတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ- ဖြစ်ခြင်း၏
 အကြောင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊
 နာဂဘဝနံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ မာတာပိတရော- တို့ကို၊ အာဟ- ပြီ၊ ကိ
 အာဟ- နည်း၊ “အဓ္မတာတာ- အိုမိခင်ဖခင်တို့၊ အဟံ- သည်၊
 ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေတော့အံ့”။
 ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ တေဟိ- ထိုမယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်၊
 “ဣဓေဝ- ဤနဂါးပြည်၌သာလျှင်၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ ဥပဝသာဟိ-
 ကျင့်သုံးလေလော့။ ဗဟိဂတာနံ- နဂါးပြည်မှပြင်ပသို့ရောက်ကြကုန်သော၊
 နာဂါနံ- နဂါးတို့၏အတွက်၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ ဘယံ- ဘေးသည်၊
 (အတ္ထိ)”။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ ဧကဝါရံ-
 တစ်ကြိမ်၊ တထာ- ထိုမိဘတို့ဆိုတိုင်း၊ ကတွာ- လိုက်နာပြုကျင့်၍၊
 နာဂကညာဟိ- နဂါးအမျိုးသွီးတို့သည်၊ ဥပဒ္ဒုတော- နောင်ယုက်အပ်သည်
 ဖြစ်၍၊ ပုနဝါရေ- နောက်တစ်ကြိမ်၌၊ မာတာပိတူနံ- တို့အား၊ အနာရော-
 စေတွာ- မပန်ပြောဘဲ၊ အတ္တနော- ၏၊ ဘရိယံ- ဇနီးကို၊ အာမန္တေတွာ-
 ပြောကြား၍၊ “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နှမ၊ အဟံ- သည်၊ မနုဿလောကံ- သို့၊
 ဂန္ဓာ- ဤ၊ ယမုနာတီရေ- ယမုနာမြစ်ကမ်းစပ်၌၊ မဟာနိဂြောဓရက္ခော-
 ပညောင်ပင်ကြီးသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ တဿ- ထိုပညောင်ပင်ကြီး၏၊
 အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ ဝမ္ဘိကမတ္ထကေ- တောင်ပို့ထိပ်၌၊ ဘောဂေ- အခွေတို့ကို၊
 အာဘုဇိတွာ- ခွေ၍၊ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ- အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊
 ဥပေါသထံ- ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- ဆောက်တည်၍၊ နိပဇ္ဇိတွာ- လျောင်းစက်၍၊
 ဥပေါသထကမ္မံ- ကို၊ ကရိဿာမိ- အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊

၁။ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ။ ။ အလောင်းတော်ဘူရိဒတ္တနဂါးမင်း
 သည် (၁) အရေထူအရေပါးတို့ကိုယူလိုကယူစေ၊ (၂) အသားအသွေးတို့ကိုယူလိုက
 ယူစေ၊ (၃) အကြောတို့ကိုယူလိုကယူစေ၊ (၄) အရိုးတို့ကိုယူလိုကယူစေဟု ခန္ဓာကိုယ်
 အစိတ်အပိုင်းတို့၌ ငဲ့ကွက်မှုမထားဘဲ ယင်းခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကို စွန့်လှူကာ
 ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းကို စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဥပုသ်ဟုခေါ်သည်။

နာဂဘဝနတော- နဂါးပြည်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ တထာ- ထိုပြောကြား
 ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ကရောတိ- ပြု၏။ တေန- ကြောင့်၊ “ဝိရူပက္ခေန
 မဟာရညာ၊ ဒေဝလောကမဂ္ဂဟ”န္တိအာဒိ- ဤသို့အစရှိသည်ကို၊ ဝုတ္တံ-
 ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ဝိရူပက္ခေန မဟာရညာတိ- ကား၊
 ဝိရူပက္ခေန နာမ- မည်သော၊ နာဂါဓိပတိမဟာရာဇေန- နဂါးတို့၏
 အကြီးအမှူးဖြစ်သော နဂါးမင်းကြီးသည်။ ဒေဝလောကန္တိ- ကား၊
 တာဝတိံသဒေဝလောကံ- တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့။ အဂ္ဂဟန္တိ- ကား၊
 အဂ္ဂိ- သွားပြီ။ အဟံ- သည်၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ။

၁၂။ တတ္ထာတိ- ကား၊ တသ္မိံ ဒေဝလောကေ- ထိုတာဝတိံသာနတ်
 ပြည်၌၊ ပဿိ တွာဟန္တိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ အဒ္ဓန္တိ- မြင်ပြီ။ တုသဒ္ဓေါ-
 သည်၊ နိပါတမတ္တော- အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း။ ဧကန္တံ သုခ-
 သမပ္ပိတေတိ- ကား၊ ဧကန္တံ အစ္စန္တမေဝ- စင်စစ်သာလျှင်၊ သုခေန-
 ချမ်းသာနှင့်၊ သမိဂီဘူတေ- ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟိ- သာဓက
 ကား၊ “သန္တိ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ယာဝ သုခါ သဂ္ဂါ”တိ စ- ဟူ၍လည်း၊
 ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဘဂဝတာ- သည်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ- တို့၊
 ဖဿာယတနိကာ နာမ- တွေထိမူအာယတနရှိကြသည်မည်သော၊ ဆ-
 ခြောက်ပါးကုန်သော၊ သဂ္ဂါ- နတ်ပြည်တို့သည်၊ သန္တိ- ၏၊ စ- ဆက်၊
 ဘိက္ခဝေ- တို့၊ သဂ္ဂါ- နတ်ပြည်တို့သည်၊ ယာဝ အတိဝိယ- အလွန်သာ
 လျှင်၊ သုခါ- ချမ်းသာကုန်၏။ ဣဒံ- ဤနတ်ပြည်ချမ်းသာကို၊ အက္ခာနေန-
 ဟောကြားခြင်းဖြင့်၊ ပါပုဏိတုံ- အဆုံးသို့ရောက်ခြင်းငှာ၊ ယာဝ အတိဝိယ-
 လျှင်၊ န သုကရံ- မလွယ်ကူ။ တံသဂ္ဂဂမနတ္ထာယာတိ- ကား၊ တသ္မိံ
 သဂ္ဂသ္မိံ- ထိုနတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပတ္တိဝသေန- ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂမနတ္ထာယ-
 သွားခြင်းအကျိုးငှာ။ သီလဗ္ဗတန္တိ- ကား၊ သီလသင်္ခါတံ- သီလဟုဆိုအပ်

၁။ သီလဗ္ဗတံ။ ။ အဋ္ဌကထာပထမသံဝဏ္ဏနာအလို သီလနှင့်ဝတကို အရတူကြံ၍
 သီလဗ္ဗ တံ ဝတဉ္ဇာတိ သီလဗ္ဗတံဟု ကမ္မဓာရယသမာသိဝိဂ္ဂဟပြု၊ သီလနှင့်ဝတနှစ်ပုဒ်
 လုံး၏ အရကို ဥပုသ်သီလကို အရကောက်ပါ။ အထဝါဖြင့်ချီသော ဒုတိယသံဝဏ္ဏနာ

သော၊ ဝတံ- အကျင့် ကို။ အထဝါ- တစ်နည်းကား၊ သီလဗ္ဗတန္တိ-
ကား၊ ဥပေါသထသီလဥေဝ- ဥပုသ်သီလကိုလည်းကောင်း၊ “မမ- ငါ၏။
စမ္မံ- အရေကို၊ စမ္မတ္ထိကာ- အရေဖြင့်အလိုရှိကြသူတို့သည်၊ ဟရန္တု-
ဆောင်ယူကြကုန်”။ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ အတ္တနော-
၏။ သရီရာဝယဝပရိစ္စာဂသမာဒိယနသင်္ခါတံ- ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်း
တို့ကို စွန့်လှူခြင်းကို ဆောက်တည်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ဝတဉ္စ- အကျင့်ကို
လည်းကောင်း။

(ဋ္ဌ။ ၁၁၈။) ၁၃။ သရီရကိစ္စန္တိ- ကား၊ မုခမောဝနာဒိသရီရပဋိဇ္ဇဂ္ဂနံ-
မျက်နှာသစ်ခြင်းအစရှိသော ခန္ဓာကိုယ်ကိုသုတ်သင်ခြင်းကို။ ဘုတ္တာ ယာပန
မတ္တကန္တိ- ကား၊ ဣန္ဒြိယာနိ- စက္ခုစသောဣန္ဒြေတို့ကို၊ နိဗ္ဗိသေဝနာနိ-
တုန်လှုပ်မှုမရှိသည်တို့ကို၊ ကာတံ- ၄၁၊ သရီရဋ္ဌိတမတ္တကံ- ခန္ဓာကိုယ်၏
တည်တံ့မှုဖြစ်သော၊ အာဟာရံ- ကို၊ အာဟာရိတွာ- ဆောင်ယူစားသောက်
၍။ စတုရော အင်္ဂေတိ- ကား၊ စတ္တာရိ- ကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ- တို့ကို။
(သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကား လိင်္ဂဝိပလ္လာသတည်း။) အဓိဋ္ဌာယာတိ- ကား၊
အဓိဋ္ဌဟိတွာ- စွဲစွဲမြဲမြဲဆောက်တည်၍၊ ဝါ- အဓိဋ္ဌာန်၍။ သေမိတိ- ကား၊
သယာမိ- အိပ်၏။

၁၄။ ဆဝိယာတိ အာဒိ- ဆဝိယာအစရှိသောစကားရပ်သည်၊
စတုန္တံ- လေးပါးကုန်သော၊ တေသံ အင်္ဂါနံ- ထိုအင်္ဂါတို့ကို၊ ဒဿနံ- ပြု
ကြောင်းဖြစ်သောစကားတည်း။ စ- ဆက်၊ တတ္ထ- ထိုလေးပါးသောအင်္ဂါ
တို့တွင်၊ ဆဝိစမ္မာနံ- အရေပါး၊ အရေထူတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇနံ- စွန့်လွှတ်ခြင်း
သည်၊ ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ အင်္ဂံ- တည်း။ သေသာနိ- ကြွင်းသော
အင်္ဂါတို့သည်၊ ဧကေကမေဝ- တစ်ပါးစီတစ်ပါးစီသာလျှင်တည်း။ စ-
ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤအင်္ဂါလေးပါးပြုစကားရပ်၌၊ မံသဂ္ဂဟဏေနေဝ- မံသသဒ္ဓါ

အလို သီလနှင့်ဝတသည် အရကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ သီလအရ ဥပုသ်သီလကိုယူ၍
ဝတအရ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းကိုလှူရန်ဆောက်တည်မှု အကျင့်ကိုယူရ၏။ ထိုသို့
အရမတူသောကြောင့် သီလဉ္စ ဝတဉ္စာတိ သီလဗ္ဗတံဟု ဒွန်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု။

ဖြင့်သာလျှင်၊ ရုမိရမ္ပိ- အသွေးကိုလည်း၊ သင်္ဂဟိတံ- သိမ်းယူအပ်၏။
ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်အပ်၏။ (မံသေနအင်္ဂါဖြင့် အသွေးကိုပါ ထည့်သွင်း
ယူရသောကြောင့် ယင်းမံသေနသည် ဧကဒေသုပစာသဒ္ဓါတည်း။) ဧတေနာ-
တိ- ကား၊ ဧတေဟိ- ဤအရေအစရှိသည်တို့ဖြင့်။ (ဧတေန ကား
ဝစနဝိပ္ပလ္လာသတည်း။) ဟရတု သောတိ- ကား၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
သည်၊ ဧတေဟိ ဆဝိအာဒီဟိ- ဤအရေ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကရဏီယံ-
ပြုအပ်လုပ်သောအမှုကိစ္စသည်၊ ဝါ- ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ- ၏။ တဿ-
ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ မယာ- သည်၊ ဧတံ- ဤအရေအစရှိသည်ကို၊ ဒိန္နမေဝ-
ပေးအပ်သည်သာတည်း၊ သော- ထိုပြုဖွယ်ကိစ္စဖြင့်အလိုရှိသောသူသည်၊
သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသောအရေအစရှိသည်ကို၊ ဟရတု- ဆောင်ယူလော၊ ဣတိ-
သို့၊ အတ္တနော- ၏၊ အတ္တဘာဝေ- ဌ၊ အနပေက္ခပဝါရဏံ- ငဲ့ကွက်မှုမရှိ
သော ဖိတ်မံခြင်းကို၊ ပဝါရေတိ- ဖိတ်မံ၏။

ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းဘူရိဒတ်နဂါးမင်း
သည်၊ ဣမိနာ နိယာမေနော- ဤနည်းလမ်းအမှတ်အသားဖြင့်သာလျှင်၊
အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတိုင်း၊ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊
ကရောန္တဿ- ပြုသည်ရှိသော်၊ ဒီဃော- ရှည်လျားသော၊ အဒ္ဓါ^၁-
အချိန်သည်၊ ဝိတိဝတ္တော- လွန်လေပြီ။ ဧဝံ- သို့- ကာလေ- အချိန်သည်၊
ဂစ္ဆန္တေ- လွန်သွားသည်ရှိသော်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ အညတရော-
တစ်ယောက်သော၊ နေသာဒဗြာဟ္မဏော- နေသာဒပုဏ္ဏား(မုဆိုးတံငါမျိုး၌
ဖြစ်သောပုဏ္ဏား)သည်၊ သောမဒတ္တေန နာမ- သောမဒတ္တမည်သော၊
အတ္တနော- ၏၊ ပုတ္တေန- နှင့်၊ သဟ- ကွ၊ တံ ဌာနံ- ထိုဘူရိဒတ်နဂါးမင်း
ဥပုသ်ကျင့်သုံးနေရာ တောင်ပို့အရပ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၍၊ အရဏုဂ္ဂမန
သမယေ- အရဏ်တက်အချိန်၌၊ နာဂကညာဟိ- နဂါးကညာတို့နှင့်၊

၁။ အဒ္ဓါ။ ။ အဒ္ဓါသဒ္ဓါသည် နိပါတ်၊ နာမ်နှစ်မျိုးရှိ၏။ ဤ၌ နာမ်တည်း။
ဤနာမ် အဒ္ဓါ၌ အသဓာတ်+တပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးကြောင်းအဘိဓာန်ဋီကာ၌ ဆိုသည်၊
ပုလ္လိင်တည်း။ သတ္တာနံ ဇီဝိတံ အသတိ ခေပတိတိ အဒ္ဓါ၊ တဿ ဒေါ၊
အာကာရန္တောယံ အဒ္ဓါသဒ္ဓေါ ပုမေ။ (ဓာန်၊ ဋီ။ ၆၆။)

ပရိဝါရိယမာနံ - ဝန်းရံလျက်ရှိသော၊ မဟာသတ္တံ - ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊
 တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သန္တိကံ - သို့၊ အဂမာသိ - သွားလေပြီ။
 တာဝဒေဝ - ထိုသွားသောခဏ၌ပင်၊ နာဂကညာယော - နဂါးကညာတို့
 သည်၊ ပထဝိယံ - မြေ၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ - ငုတ်လျှိုး၍၊ နာဂဘဝနမေဝ - နဂါး
 ပြည်သို့သာလျှင်၊ ဂတာ - သွားကုန်ပြီ။ ဗြာဟ္မဏော - နေသာဒပုဏ္ဏားသည်၊
 မဟာသတ္တံ - ကို၊ “မာရိသ - အချင်း၊ တံ - သည်၊ ကော န ခေါ -
 အဘယ်သူပါနည်း၊ ဒေဝေါ ဝါ - နတ်လေလော၊ ယက္ခော ဝါ - ဘီလူးလေ
 လော၊ နာဂေါ ဝါ - နဂါးလေလော။” ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိ - မေး၏။ ဗောဓိ
 သတ္တော - သည်၊ ယထာဘူတံ - ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ အတ္တာနံ - ကို၊ အာဝိ -
 ထင်ရှားစွာ၊ ကတွာ - ပြုသည်ရှိသော်၊ အယံ - ဤနေသာဒပုဏ္ဏားသည်၊
 ဣတော - ဤနေရာမှ၊ သစေ ဂစ္ဆေယျ - အကယ်၍ပြန်သွားသည်ဖြစ်အံ့။
 ဧဝံ သတိ - သော်၊ ဣမ - ဤနေရာ၌၊ မေ - ၏၊ ဝါသံ - နေခြင်းကို၊
 မဟာဇနဿ - လူများအပေါင်းအား၊ ပါကဋ္ဌံ - ထင်ရှားအောင်၊ ကရေယျ -
 ၏၊ တေန - ထိုသို့ပြုခြင်းဖြင့်၊ မေ - ၏၊ ဥပေါသထဝါသဿ - ဥပုသ်
 ကျင့်သုံးနေထိုင်ခြင်း၏၊ အန္တရာယောပိ - သည်လည်း၊ သိယာ - ဖြစ်ရာ၏။
 အဟံ - သည်၊ ဣတော - ဤနေရာမှ၊ ဣမံ - ဤနေသာဒပုဏ္ဏားကို၊
 နာဂဘဝနံ - နဂါးပြည်သို့၊ နေတွာ - ခေါ်ဆောင်၍၊ မဟတိယာ - များစွာ
 သော၊ သမ္ပတ္တိယာ - ပြည့်စုံခြင်းနှင့်၊ ယောဇေယျံ - ယှဉ်စပ်စေရပါမူကား၊
 ယန္တုန - ကောင်းလေစွ။ ဧဝံ - ဤသို့ယှဉ်စပ်စေသည်ရှိသော်၊ အယံ -
 ဤနေသာဒပုဏ္ဏားသည်၊ တတ္ထေဝ - ထိုနဂါးပြည်၌ပင်လျှင်၊ အဘိရမိဿ -
 တိ - မွေ့လျော်လတ္တံ့။ တေန - ထိုသို့မွေ့လျော်ခြင်းဖြင့်၊ မေ - ၏၊ ဥပေါသထ
 ကမ္မံ - ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းအမှုသည်၊ အဒ္ဓနိယံ - အရှည်ခံသည်၊ သိယာ -
 ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၏၊ အထ - ကြံပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ - ထိုနေသာဒ
 ပုဏ္ဏားကို၊ “ဗြာဟ္မဏ - ဏ္ဍား၊ တေ - အား၊ မဟန္တံ - များပြားသော၊
 ယသံ - အခြံအရံကို၊ ဒဿာမိ - ပေးအံ့၊ နာဂဘဝနံ - နဂါးပြည်သည်၊
 ရမဏီယံ - မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဧဟိ - လာလှည့်၊ တတ္ထ - ထိုနဂါးပြည်သို့၊
 ဂစ္ဆာမ - သွားကြကုန်စို့”။ ဣတိ - သို့၊ အာဟ။ သာမိ - အရှင်၊ မေ -

ငါ၏၊ ပုတ္တော- သည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ တသ္မိ- ထိုသားသည်၊ အာဂစ္ဆန္တေ- ပြန်လာသည်ရှိသော်၊ အာဂမိဿာမိ- လိုက်လာပေအံ့။ ဣတိ- ဤသို့ပြော ၏။ ဗြာဟ္မဏ- ဣား၊ ဂစ္ဆ- သွားပါချေ၊ ပုတ္တံ- ကို၊ အာနေဟိ- ခေါ်ခဲ့ပါ လော့၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ၏။ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ဂန္ဓာ- ချ်၊ ပုတ္တဿ- အား၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ- ချ်၊ တံ- ထိုသားကို၊ အာနေသိ- ခေါ်ဆောင်ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုသားအဖတို့ကို၊ အာဒါယ- ခေါ်၍၊ အတ္တနော- ၏၊ အာနုဘာဝေန- အာနုဘော်ဖြင့်၊ နာဂဘဝနံ- နဂါးပြည်သို့၊ အာနေသိ- ခေါ်ဆောင်သွားလေပြီ။ တေသံ- ထိုသားအဖတို့အား၊ တတ္ထ- ထိုနဂါးပြည်၌၊ ဒိဗ္ဗော- နတ်၌ဖြစ်သော၊ အတ္တဘာဝေါ- သည်၊ ပါတုဘဝိ- ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ တေသံ- ထိုသားအဖတို့အား၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ- နတ်စည်းစိမ်ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ စတ္တာရိ စတ္တာရိ နာဂကညာသတာနိ- လေးရာလေးရာသောနဂါးအမျိုးသမီး ကညာတို့ကို၊ အဒါသိ- ပေးလေပြီ၊ တေ- ထိုသားအဖတို့သည်၊ မဟတိ- ကို၊ အနုဘာဝိသု- ခံစားကုန်ပြီ။

ဗောဓိသတ္တောပိ- လည်း၊ အပ္ပမတ္တော- မမေ့မလျော့သည်ဖြစ်၍၊ ဥပေါသထကမ္မံ- ကို၊ ကရောတိ- ၏။ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတိုင်း၊ မာတာ ပိတူနံ- တို့အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ခစားခြင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- ချ်၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ ကထေတွာ- ပြောဟော၍၊ တတော စ- ထိုမိဘတို့ထံမှ လည်း၊ ဗြာဟ္မဏဿ- နေသာဒပုဏ္ဏား၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ချ်၊ အာရောဂုံ- ရောဂါမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ကျန်းမာကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ “ယေန- အကြင်ဝတ္ထုဖြင့်၊ တေ- အား၊ အတ္တော- အလိုရှိ၏၊ တံ- ထိုအလိုရှိရာဝတ္ထုကို၊ ဝဒေယျာသိ- ပြောကြားပါလော့” ဣတိ- သို့၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ “အနုက္ကဏ္ဏမာနော- ပျင်းရိခြင်းမရှိဘဲ၊ အဘိရမ- မွေ့လျော်ပါလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ သောမဒတ္တေနပိ- သောမဒတ္တနှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ပဋိသန္တာရံ- အစေ့အစပ် စကားကို၊ ဝါ- နှုတ်ဆက်စကားကို၊ ကတွာ- ချ်၊ အတ္တနော- ၏၊ နိဝေသနံ-

နေရာသို့၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏။ ဗြာဟ္မဏော- နေသာဒပုဏ္ဏားသည်၊ သံဝစ္ဆရံ- တစ်နှစ်ပတ်လုံး၊ တတ္ထ- ထိုနဂါးပြည်၌၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ မန္တပုညတာယ- နံ(နည်းပါး)သောကောင်းမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥက္ကဏ္ဍိတွာ- ပျင်းရိ၍၊ အနိစ္စမာနမ္ပိ- အလိုမရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ တေန- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဒီယမာနံ- ပေးအပ်သော၊ ဗဟံ- များသော၊ ဓနမ္ပိ- ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကာမဒဒံ- အလုံးစုံသောအလိုကို ဖြည့်ဆည်းပေးတတ်သော၊ မဏိရတနမ္ပိ- ပတ္တမြားရတနာကိုလည်းကောင်း၊ အလက္ခိကတာယ- ဘုန်းကံ ကြက်သရေ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဂ္ဂဟေတွာ- မယူနိုင်မူ၍၊ “မနုဿလောကံ- လူ့ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရဟန်းပြုပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ နာဂမာဏဝကေ- နဂါးပျိုလေးတို့ကို၊ အာဏာပေတွာ- စေခိုင်း၍၊ သပုတ္တကံ- သားနှင့်တကွသော၊ တံ- ထိုနေသာဒပုဏ္ဏားကို၊ မနုဿလောကံ- လူ့ပြည်သို့၊ ပါပေသိ- ရောက်စေပြီ။ ဝါ- ပို့လွှတ်ပြီ။ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုသားအဖတို့သည်၊ ဒိဗ္ဗာဘရဏာနိ- နတ်၌ဖြစ်သောတန်ဆာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ စ- နတ်၌ဖြစ်သော အဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဩမုဇ္ဈိတွာ- ချွတ်၍၊ နာယိတံ- ရေချိုးခြင်းငှာ၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ ပေါက္ခရဏိ- ရေကန်သို့၊ ဩတရိသု- သက်ဆင်းကြကုန်ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ- ထိုခဏ၌၊ တာနိ- ထိုနတ်တန်ဆာနတ်အဝတ်တို့သည်၊ အန္တရဓာယိတွာ- ကွယ်ပျောက်၍၊ နာဂဘဝနမေဝ- နဂါးပြည်သို့သာ၊ အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ။ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ ပဌမနိဝတ္ထကာသာဝပိလောတိကာဝ- ရှေးယခင်က ဝတ်အပ်သောဖန်ရည်ဆိုးပုဆိုးကြမ်းသည်သာလျှင်၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ပဋိမုဇ္ဈိ- စွတ်မိလေပြီ။ ဓနုသရသတ္တိယော- လေး၊ မြား၊ လှံတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ အရညံ- တောသို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ မိဂေ- သားကောင်တို့ကို၊ ဝမိတွာ- သတ်၍၊ ပုရိမနိယာမေနေဝ- ရှေ့၌ဖြစ်သောပြုလုပ်မြဲအတိုင်းသာလျှင်၊ ဇီဝိကံ- အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေသုံ- ပြုကြကုန်ပြီ။

စ- ဆက်၊ တေန သမယေန- ၌၊ အညတရော- တစ်ယောက်

သော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ သုပဏ္ဏရာဇတော- ဂဠုန်မင်းထံမှ၊ လဒ္ဓိ- ရအပ်သော၊ အလမ္မာယနမန္တံ စ- အလမ္မာယနမန္တံကိုလည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုမန္တံအား၊ အနုစ္စဝိကာနိ- သင့်လျော်ကုန်သော၊ ဩသဓာနိ စ- ဆေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မန္တုပစာရဉ္စ- မန္တံ၏ ရှေ့ဦးပိုင်း၌ ပြုဖွယ် ကိစ္စ အစီအရင်ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဥပဋ္ဌဟန္တဿ- အနီးကပ် လုပ်ကျွေးသော၊ အညတရဿ- တစ်ယောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ- ပုဏ္ဏား အား၊ အဒါသိ- ပေးပြီ။ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ “မေ- သည်၊ ဇီဝိကူပါ ယော- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို၊ လဒ္ဓေါ- ရအပ်ပြီ”။ ဣတိ- သို့၊ ကတိပါဟံ- အနည်းငယ်သောရက်ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ တာပသံ- ရသေ့ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ ပက္ကမန္တော- ဖဲသွား သည်ရှိသော်၊ အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ယမုနာတီရံ- ယမုနာမြစ်ကမ်းသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ တံ မန္တံ- ထိုမန္တံကို၊ သဇ္ဈာယန္တော- သရဇ္ဈာယလျက်၊ မဟာမဂ္ဂေန- လမ်းမကြီးဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းဘူရိဒတ်နဂါးမင်း၏၊ ဘဝနတော- ဘုံဗိမာန်မှ၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပရိစာရိကာ- အလုပ်ကျွေး ဖြစ်ကုန်သော၊ နာဂမာဏဝိကာ- နဂါးမယ်လေးတို့သည်၊ သဗ္ဗကာမဒဒံ- သော၊ တံ မဏိရတနံ- ထိုပတ္တမြားရတနာကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ယမုနာ တီရေ- ယမုနာမြစ်ကမ်းနား၌၊ ဝါလုကာရာသိမတ္ထကေ- သဲပုံ၏အထက်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ တဿ- ထိုပတ္တမြားရတနာ၏၊ ဩဘာသေန- အရောင် ဖြင့်၊ ရတ္တိယံ- ညဉ့်၌၊ ကိဠိတွာ- ကစား၍၊ အရဏုဂ္ဂမနေ- အရဏံတက် အချိန်၌၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊ မန္တသဒ္ဓံ- မန္တံအသံကို၊ သုတွာ- ၍၊ “သုပဏ္ဏော”တိ- ဂဠုန်ဟူသော၊ သညာယ- အမှတ်သညာဖြင့်၊ ဘယတမ္ဘိတာ- ကြောက်ခြင်းသည်ခြိမ်းခြောက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ မဏိရတနံ- ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ- မယူဘဲ၊ ပထဝိယံ- ၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ- ငုတ်လျှိုး၍၊ နာဂဘဝနံ- သို့၊ အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ တံ မဏိရတနံ- ကို၊ အာဒါယ- ၍၊ ပါယာသိ- သွားပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ- ၌၊ သော နေသာဒဗြာဟ္မဏော-

သည်။ ပုတ္တေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ မိဂဝဓာယ- သားကောင်ကိုသတ်ခြင်း
 အကျိုးငှာ၊ အရည်- တောသို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားသည်ရှိသော်၊ တဿ-
 ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ တံ မဏိရတနံ- ကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊
 “ဣဒံ- ဤပတ္တမြားရတနာသည်၊ ဘူရိဒတ္တဿ- ဘူရိဒတ်၏၊ သဗ္ဗကာ
 မဒဒံ- သော၊ မဏိရတနံ- တည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ သဉ္ဇာနိတွာ- ကောင်းစွာ
 သိ၍၊ တံ- ထိုပတ္တမြားကို၊ ဂဏှိတုကာမော- ယူခြင်းငှာအလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊
 တေန- ထိုပုဏ္ဏားနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ အလ္လာပသလ္လာပံ- စကားစမြည်
 ပြောဆိုခြင်းကို၊ ကတွာ- ဤ၊ မန္တဝါဒိဘာဝံ- မန္တန်ကြောင့်ရရှိခြင်းအစရှိ
 သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ “တွံ-
 သည်၊ မေ- အား၊ ဣမံ မဏိရတနံ- ကို၊ သစေ ဒဿသိ- အကယ်၍
 ပေးအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ပေးသည်ရှိသော်၊ အဟံ- သည်၊ တေ- အား၊
 မဟာနဘာဝံ- ကြီးသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသော၊ နာဂံ- ကို၊ ဒဿေဿာမိ-
 ပြပေအံ့။ ယံ- ယင်းနဂါးကို၊ တွံ- သည်။ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဝါ-
 ဖမ်း၍၊ ဂါမနိဂမရာဇောနိယော- ရွာနိဂုံးမင်းနေပြည်တို့သို့၊ စရန္တော-
 လှည့်လည်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုဓနံ- များစွာသောဥစ္စာကို၊ လစ္ဆသိ- ရလတ္တံ့”
 ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ “တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဒဿေတွာ-
 ပြ၍၊ ဂဏှာဟိ- လော့” ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တေ- သော်၊ တံ- ထိုပုဏ္ဏားကို၊
 အာဒါယ- ခေါ်၍၊ ဥပေါသထကရဏဋ္ဌာနေ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းကိုပြုရာ
 နေရာဖြစ်သော၊ ဝမ္ဘိကမတ္ထကေ- တောင်ပို့ထိပ်၌၊ ဘောဂေ- အခွေတို့ကို၊
 အာဘုဇိတွာ- ခွေ၍၊ နိပန္နံ- လျောင်းစက်နေသော၊ ဗောဓိသတ္တံ- ဘုရား
 အလောင်း နဂါးမင်းကို၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ ဌိတော- ရပ်လျက်၊
 ဟတ္ထံ- ကို၊ ပဿာရေတွာ- ဆန့်တန်း၍၊ တစ်နည်း၊ ဟတ္ထံ ပဿာရေတွာ-
 လက်ညှိုးထိုး၍၊ ဒဿေသိ- ပြပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၀။) မဟာသတ္တော- သည်၊ တံ နေသာဒံ- ကို၊ ဒိသွာ-
 မြင်၍။ “အယံ- ဤနေသာဒပုဏ္ဏားသည်၊ မေ- ၏၊ ဥပေါသထဿ-
 ၏၊ အန္တရာယံ- ၌၊ ကရေယျ- ပြုနိုင်ရာ၏၊ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ နာဂဘဝနံ-
 နဂါးပြည်သို့၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ မဟာသမ္ပတ္တိယံ- ကြီးစွာသောစည်းစိမ်

ဦး၊ ပတိဋ္ဌာပိတောပိ- တည်ရှိစေအပ်ပါသော်လည်း၊ န လူ့စွန့်- အလိုမရှိ။
 တတော- ထိုနဂါးပြည်မှ၊ အပက္ကမိတွာ- ဖဲခွာခဲ့၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊
 ဂန္တကာမော- လူ့ပြည်သို့ ပြန်သွားခြင်းငှာ အလိုရှိသော နေသာဒပုဏ္ဏား
 သည်၊ မယာ- သည်၊ ဒီယမာနံ- ပေးအပ်သော၊ မဏိရတနမ္ပိ- ကိုလည်း၊
 ဂဏှိတုံ- ငှာ၊ န လူ့စွန့်- အလိုမရှိပြီ။ လူဒါနီ ပန- ယခုအခါ၌ကား၊
 အဟိတုဏှိကံ- မြွေဖမ်းသမား(အလမ္ဘာယံသမား)ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊
 အာဂစ္ဆတိ- လာဘိ၏။ အဟံ- သည်၊ လူမဿ မိတ္တဒုဗ္ဗိနော- ဤမိတ်ဆွေ
 ယုတ်အား၊ သစေ ကုဇ္ဈေယျံ- အကယ်၍ အမျက်ထွက်အံ့၊ ဧဝံ သတိ-
 သော်၊ မေ- ၏၊ သီလံ- သည်၊ ခဏှံ- ကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့။
 မယာ- သည်၊ ခေါ် ပန- စင်စစ်၊ ပဌမံယေဝ- ရှေးဦးကပင်လျှင်၊
 စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော- အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဥပေါသထော- ကို၊
 အဓိဋ္ဌိတော- အဓိဋ္ဌာန်အပ်ပြီ။ သော- ထိုဥပုသ်သည်၊ ယထာဓိဋ္ဌိတောဝ-
 အဓိဋ္ဌာန်အပ်သည့်အတိုင်းသာလျှင်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ။ အလမ္ဘာယနော-
 အလမ္ဘာယံဆရာသည်၊ မံ- ကို၊ ဆိန္ဒတု ဝါ- ဖြတ်လိုလည်းဖြတ်ပါစေ၊
 မာ ဆိန္ဒတု ဝါ- မဖြတ်လိုမူလည်း မဖြတ်ပါစေ၊ အဿ- ထိုအလမ္ဘာယံ
 ဆရာအား၊ နေဝ ကုဇ္ဈိဿာမိ- အမျက် မထွက်အံ့သည်သာလျှင်တည်း။
 လူတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ၍၊ အက္ခိနီ- မျက်လုံးတို့ကို၊ နိဗ္ဗိလေတွာ- မှိတ်၍၊
 အဓိဋ္ဌာနပါရမီ- ကို၊ ပုရေစာရိကံ- ရှေး၌ကျက်စားသည့်အတိုင်း၊ ကတွာ-
 ၍၊ ဘောဂန္တရေ- အခွေအကြား၌၊ သီသံ- ကို၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊
 နိစ္စလောဝ- မတုန်မလှုပ်သာလျှင်၊ ဟုတွာ- ၍၊ နိပဇ္ဇိ- လျောင်းစက်လေပြီ။
 နေသာဒဗြာဟ္မဏောပိ- သည်လည်း၊ “ဘော အလမ္ဘာယန- အို အလမ္ဘာယံ
 ဆရာ၊ လူမံ နာဂံ- ကို၊ ဂဏှ- ဖမ်းယူပါလော့၊ မေ- အား၊ မဏိ- ကို၊
 ဒေဟိ- ပေးလော့”။ လူတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ အလမ္ဘာယနော- သည်၊
 နာဂံ- ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ တုဋ္ဌော- နှစ်သက်သည်ဖြစ်၍၊ မဏိ- ကို၊
 ကိသ္မိဋ္ဌိ- တစ်စုံတစ်ခု၌၊ အဂဏေတွာ- မရေတွက်မူ၍၊ “ဗြာဟ္မဏ-
 ဏား၊ ဂဏှ- ယူလော့”။ လူတိ- သို့၊ ဟတ္ထေ- ၌၊ ခိပိ- ပစ်ထည့်ပေး
 လိုက်ပြီ။ သော- ထိုပတ္တမြားသည်၊ တဿ- ထိုနေသာဒပုဏ္ဏား၏။

ဟတ္ထတော- မှ၊ ဘဿိတွာ- လျှောကျ၍၊ ပထဝိယံ- မြေ၌၊
ပတိတမတ္တောဝ- ကျအပ်ကာမျှသာလျှင်၊ ဝါ- ကျလျှင် ကျချင်း၊ ပထဝီ-
သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နာဂဘဝနမေဝ- နဂါးပြည်သို့သာလျှင်၊ ဂတော-
သွားပြီ။ နေသာဒဗြာဟ္မဏော- သည်၊ မဏိရတနတော စ- ပတ္တမြားရတနာ
မှလည်းကောင်း၊ ဘူရိဒတ္တေန- ဘူရိဒတ်နဂါးမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊
မိတ္တဘာဝတော စ- မိတ်ဆွေ၏အဖြစ်မှလည်းကောင်း၊ ပရိဟာယိတွာ-
ယုတ်လျော့၍၊ နိပ္ပစ္စယောဝ- အထောက်အပံ့ကင်းသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)
ပက္ကန္တော- ဖဲခွာသွားရလေပြီ။

၁၅။ အလမ္မာယနောပိ- လည်း၊ မဟာနုဘာဝေဟိ- ကြီးသော
အာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ဩသဓေဟိ- ဆေးတို့ဖြင့်၊ အတ္တနော- ၏၊ သရီရံ-
ကို၊ မက္ခေတွာ- လိမ်း၍၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊ ခါဒိတွာ- ခဲ၍(ဝါး၍)၊
ခေဠံ- တံတွေးကို၊ အတ္တနော- ၏၊ ကာယသ္မိ- ကိုယ်၌၊ ပရိဘာဝေတွာ-
ထုံစေ၍၊ ဒိဗ္ဗမန္တံ- နတ်၌ဖြစ်သောမန္တန်ကို၊ ဇပ္ပန္တော- စုတ်လျက်၊ ဗောဓိ-
သတ္တံ- ဘုရားအလောင်းဘူရိဒတ် နဂါးမင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ၍၊ နဂုံဋ္ဌေ-
အမြီး၌၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ အာကမိတွာ- ဆွဲငင်၍၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊
ဒဠံ- မြဲမြဲမြဲမြဲ၊ ဂဏုန္တော- ကိုင်လျက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
မုခံ- ပါးစပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ ဩသဓံ- ဆေးကို၊ ခါဒိတွာ- ခဲ၍၊
မုခေ- ပါးစပ်ထဲ၌၊ သဟခေဠံ- တံတွေးနှင့်တစ်ကွ၊ ဩသိဇ္ဇိ- သွန်းလောင်း
လေပြီ။ သုစိဇာတိကော- စင်ကြယ်သောသဘောရှိသော၊ မဟာသတ္တော-
သည်၊ သီလဘောဒဘယေန- သီလပျက်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊
အကုဇ္ဈိတွာ- အမျက်မထွက်မူ၍၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊ န ဥမ္မိလေသိ- မဖွင့်ပြီ။
အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ဩသဓမန္တဗလေန-
ဆေးမန္တန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ နဂုံဋ္ဌေ- ၌၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊
သီသံ- ကို၊ ကတွာ- ၍၊ သဇ္ဇာလေတွာ- တုန်လှန်စေ၍၊ ဂဟိတဂေါစရံ-
ယူအပ်သောအစာကို၊ ဝါ- စားထားသော အစာကို၊ ဆဇ္ဇာပေတွာ- စွန့်စေ၍၊
ဘူမိယံ- မြေ၌၊ ဒီဃသော- အလျားလိုက်အားဖြင့်၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ- လျောင်း
စက်စေ၍၊ မသူရကံ- သားရေအိတ်ကို၊ မဒ္ဒန္တော ဝိယ- ဆုပ်နယ်သကဲ့သို့၊

ဟတ္ထေဟိ- လက်တို့ဖြင့်၊ ပရိမဒ္ဒိ- ဆုပ်နယ်လေပြီ။ အဋ္ဌိနိ- အရိုးတို့သည်၊ စုဏ္ဍိယမာနာနိ ဝိယ- မှုန်မှုန်ညက်ညက်ကြေကုန်သကဲ့သို့၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၁။) ပုန- တစ်ဖန်၊ နဂုံဋ္ဌေ- ဌ၊ ဂဟေတွာ- ဤ၊ ဒုဿံ- ပုဆိုးကို၊ ပေါထေန္တော ဝိယ- ရိုက်ဖွတ်သကဲ့သို့၊ ပေါထေသိ- ရိုက်ပုတ်လေပြီ။ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းဘူရိဒတ်နဂါးမင်းသည်၊ ဧဝရူပံ- သော၊ ဒုက္ခံ- ကို၊ အနဘောန္တောပိ- ခံစားရပါသော်လည်း၊ နေဝ ကုဇ္ဈိတ္ထ- အမျက်မထွက်သည်သာလျှင်တည်း။ အညဒတ္ထ- စင်စစ်သော်ကား၊ အတ္တနော- ဧ၊ သီလမေဝ- ကိုသာလျှင်၊ အာဝဇ္ဇေသိ- ဆင်ခြင်လေပြီ။ ဣတိ- သို့၊ သော- ထိုအလမ္မာယ်ဆရာသည်၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဒုဗ္ဗလံ- အားနည်း သည်ကို၊ ကတွာ-ဤ၊ ဝလ္လိဟိ- နွယ်တို့ဖြင့်၊ ပေဠံ- ပခြပ်ကို၊ သဇ္ဇေတွာ- စီရင်၍၊ ဝါ- စီမံ၍၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ တတ္ထ- ထိုပခြပ်၌၊ ပက္ခိပိ- ထည့်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သရီရံ- ကိုယ်သည်၊ မဟန္တံ- ကြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတ္ထ- ထိုပခြပ်၌၊ န ပဝိသတိ- မဝင်။ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ပဏှိယာ- ဖနောင်ဖြင့်၊ ကောဋေန္တော- နင်းနှိပ်လျက်၊ ပဝေသေတွာ- ဝင်စေ၍၊ ဝါ- သွင်း၍၊ ပေဠံ- ပခြပ်ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ ဂါမံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ဂါမမဇ္ဈေ- ရွာ၏အလယ်၌၊ ဩတာရေတွာ- ချ၍၊ “နာဂဿ- နဂါး၏၊ နစ္စံ- ကခြင်းကို၊ ဒဠုကာမာ- ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သော သူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု- လာကြကုန်”၊ ဣတိ- သို့၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ အကာသိ- ပြီ။ သကလဂါမဝါသိနော- ရွာ၌နေသူ လူအားလုံးတို့သည်၊ သန္နိပတိသု- စည်းဝေးကြကုန်ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ- ၌၊ အလမ္မာယနော- အလမ္မာယ်ဆရာသည်၊ “မဟာနာဂ- နဂါးကြီး၊ နိက္ခမ- ထွက်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ “အဇ္ဇ- ယနေ၊ မယာ- သည်၊ ပရိသံ- ကို၊ တောသေန္တေန- နှစ်သက်စေခြင်းဖြင့်၊ ကိဋ္ဌိတုံ- ကစားခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။ ဧဝံ- ဤသို့ကစားပြသည်ရှိသော်၊ ဗဟုဓနံ- များစွာသောဥစ္စာကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ တုဋ္ဌော- နှစ်သက်သည်။

(ဟုတ္တာ)၊ မံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသတိ- လွတ်ပေးလတ္တံ့၊ ဒေသ= ဒေသော-
ဤအလမ္ဘာယံဆရာသည်၊ ယံ ယံ- အကြင် အကြင်အမှုကို၊ မံ- ကို၊
ကာရေတိ- ပြုလုပ်စေ၏၊ တံ တံ- ကို၊ ကရိဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊
စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ။

အထ- ဌ၊ သော- ထိုအလမ္ဘာယံဆရာသည်၊ ပေဠတော- ပခြပ်မှ၊
နိက္ခမန္တံ- ထွက်လာသော၊ နံ- ထိုဘူရိဒတ်နဂါးမင်းကို၊ “တွံ- သည်၊
မဟာ- ကြီးသောကိုယ်ရှိသည်၊ ဟောဟိ- ဖြစ်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊
အာဟ- ပြီ။ သော- ထိုဘူရိဒတ်နဂါးမင်းသည်၊ မဟာ- ကြီးသောကိုယ်
ရှိသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ “ခုဒ္ဒကော- ငယ်သောကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟောဟိ-
လော့)၊ ဝဇ္ဇော- လုံးသောကိုယ်ရှိသည်၊ ဝိဖဏော- အထူးထူးအပြားပြား
များစွာသောပါးပြင်းရှိသည်၊ ဧကဖဏော- တစ်ခုသောပါးပြင်းရှိသည်၊
ဒွိဖဏော- နှစ်ခုသောပါးပြင်းရှိသည်၊ ယာဝ သဟဿဖဏော- ပါးပြင်း
တစ်ထောင်တိုင်အောင်၊ (ဟောဟိ- လော့)၊ ဥစ္စော- မြင့်သောကိုယ်ရှိသည်၊
နိစော- နိမ့်သောကိုယ်ရှိသည်၊ ဒိဿမာနကာယော- ထင်ရှားသောကိုယ်ရှိ
သည်၊ အဒိဿမာနကာယော- မထင်ရှားသောကိုယ်ရှိသည်၊ ဒိဿမာန-
ဥပဗုကာယော- ထင်ရှားသော ထက်ဝက်သောကိုယ်ရှိသည်၊ နီလော-
ညိုသောကိုယ်ရှိသည်၊ ပီတော- ဝါသောကိုယ်ရှိသည်၊ လောဟိတော-
နီသောကိုယ်ရှိသည်၊ သြဒါတော- ဖြူသောကိုယ်ရှိသည်၊ မဉ္ဇိဋ္ဌော- မောင်း
သောကိုယ်ရှိသည်၊ ဟောဟိ- ဖြစ်လော့၊ ဓူမံ- အခိုးကို၊ ဝိဿဇ္ဇေဟိ-
လွတ်လော့၊ ဇာလသိခံ စ- မီးအလျှံကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒကဉ္စ-
ရေကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဿဇ္ဇေဟိ- လွတ်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ-
သော်၊ တေန- ထိုဘူရိဒတ်နဂါးမင်းသည်၊ ဝုတ္တံ- သော၊ တံ တံ အာကာရံ-
ထိုထိုအခြင်းအရာကို၊ နိမ္မိနိတ္တာ- ဖန်ဆင်း၍၊ နစ္စံ- ကခြင်းကို၊ ဒသေသိ၊
ပြ၏။ တံ- ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊
အစ္စရိယဗ္ဗူတစိတ္တဇာတာ- အံ့ဩသောစိတ် မဖြစ်ဖူးသော စိတ်ဖြစ်ကြကုန်
သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဗဟံ- သော၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏဝတ္ထာလင်္ကာရာဒိ- ငွေ
ရွှေ အဝတ်တန်ဆာ အစရှိသည်တို့ကို၊ အဒံသု- ပေးကြကုန်ပြီ။ ဣတိ-

သို့၊ တသ္မိံ ဂါမေ- ထိုရွာ၌၊ သတသဟဿမတ္တံ- တစ်သိန်းမျှကို၊ လဘိ- ရလေပြီ။ သော- ထိုအလမ္ဗာယ်ဆရာသည်၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဂဏ္ဍန္တော- ဖမ်းယူစဉ်က၊ “သဟဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ လဘိတွာ- ရလျှင်၊ တံ- ထိုနဂါးမင်းကို၊ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ- ပြန်လွှတ်ပေးအံ့” ဣတိ- သို့၊ ကိဉ္ဇာပိ အာဟ- အကယ်၍ဆိုခဲ့ပါ၏။ ယန- ထိုသို့ပင်ဆိုခဲ့ပါသော်လည်း၊ တံ ခနံ- ထိုဥစ္စာကို၊ လဘိတွာ- ရခြင်းကြောင့်၊ “ဂါမကေပိ- ရွာငယ်ကလေး၌သော် မှလည်း၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ မယာ- သည်၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ သော၊ ခနံ- ဥစ္စာကို၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်ပြီ၊ နဂရေ- မြို့၌၊ ဗဟုခနံ- များသောဥစ္စာ ကို၊ လဘိဿာမိ ကိရ- ရလိမ့်မည်ဖြစ်သတတ်”၊ ဣတိ- သို့၊ ခေ- လောဘေန- စီးပွားဥစ္စာ၌တပ်မက်ခြင်းကြောင်း၊ န မုဉ္ဇိ- မလွှတ်ပြီ။

သော- ထိုအလမ္ဗာယ်ဆရာသည်၊ တသ္မိံ ဂါမေ- ၌၊ ကုဋ္ဌမ္ပံ- ကြွေးမြီကို၊ သဏ္ဌပေတွာ- ပြန်ပွားစေ၍၊ ရတနမယံ- ရတနာဖြင့်ပြီးသော၊ ပေဠံ-ပခြပ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ တတ္ထ- ထိုရတနာပခြပ်၌၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊ သုခယာနကံ- ချမ်းသာမှုရှိသော ယာဉ်ငယ်ကို၊ အာရယု- တက်စီး၍၊ မဟန္တေန- များစွာသော၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံဖြင့်၊ ဂါမနိဂမရာဇောနိသု- ရွာနိဂုံးမင်း နေပြည်တော်တို့၌၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ကိဉ္ဇာပေတွာ- ကစားစေပြီးနောက်၊ ဗာရာဏသီ- သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ရှိလာလေပြီ။ နာဂရာဇဿ- နဂါးမင်းအား၊ မဓုလာဇံ- ချိုသောပေါက်ပေါက်ကို၊ ဒေတိ- ပေး၏၊ အဗဒ္ဓသတ္တုဉ္စ- သကာပျားနှင့် မစပ်ယှက်အပ်သော မုံလုံးကိုလည်း၊ ဒေတိ- ပေး၏။ သော- ထိုဘုရား အလောင်းသည်၊ ဂေါစရံ- အစာကို၊ အဝိဿဇ္ဇနာယေန- လွှတ်မပေးသည် မှကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ န ဂဏ္ဍိ- မယူ။ စ- ဆက်၊ ဂေါစရံ- ကို၊ အဂဏ္ဍန္တမ္ပိ- မယူသော်လည်း၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ နဂရဒ္ဓါရေ- မြို့တံခါးတို့ကို၊ အာဒိ- အစကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုနေရာ၌၊ မာသမတ္တံ- တစ်လမျှ၊ ကိဉ္ဇာပေသိ- ကစား စေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “သံသိတော အကတညုနာ” တိအာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၂။) တတ္ထ- ထိုသံသီတော အကတညုနာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သံသီတောတိ- ကား၊ ဧသော နာဂေါ- သည်၊ အမုကဿ- ဤအမည်ရှိသော၊ နိဂြောဓရက္ခဿ- ပညောင်ပင်၏၊ သမိပေ- အနီး၌၊ ဝမ္မိကမတ္ထကေ- တောင်ပို့ထိပ်၌၊ သယိတော- အိပ်၏၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဌာနံ- နေရာကို၊ ဒဿေတွာ- ၍၊ ကထိတော- ပြောဆိုအပ်ပြီ။ အကတညုနာတိ- ကား၊ အတ္တနော- မိမိသည်၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ဥပကာရံ- ကျေးဇူးကို၊ အဇာနန္တေန- မသိသော၊ မိတ္တဒုဗ္ဗိနာ- မိတ်ဆွေ ယုတ်ဖြစ်သော၊ ဝါ- မိတ်ဆွေတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ နေသာဒ- ဗြာဟ္မဏေန- သည်၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော- တည်း။ အလမ္ဘာ- ယနောတိ- ကား၊ အလမ္ဘာယနဝိဇ္ဇာပရိဇ္ဇေပုဏေန- မြွေအလမ္ဘာယဝိဇ္ဇာမန္တန်ကို စုတ်ခြင်းဖြင့်၊ “အလမ္ဘာယနော”တိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ လဒ္ဓနာမော- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ အဟိတုဏ္ဍိကဗြာဟ္မဏော- မြွေကိုဖမ်းသော ပုဏ္ဏားသည်။ မမဂ္ဂဟိတိ- ကား၊ မံ- ကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ဖမ်းယူလေပြီ။ ကိဋ္ဌေတိ မံ တဟိ တဟိန္တိ- ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂါမနိဂမရာဇောနီသု- ထိုထို ရွာ၊ နိဂုံး၊ မင်းနေပြည်တို့၌၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိကတ္ထံ- အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်းအကျိုးငှာ၊ မံ- ကို၊ ကိဋ္ဌာပေတိ- ကစားစေ၏။

၁၇။ တိဏတောပိ လဟုကော မမာတိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိတပရိစ္ဆာဂေါ- အသက်ကို စွန့်လှူခြင်းသည်၊ တိဏသလာကပရိစ္ဆာ- ဂတောပိ- မြက်၊ ဝါးခြမ်းစိတ်ကို စွန့်လှူခြင်းထက်လည်း၊ လဟုကော- ပေါ့ပါးသည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ မမ- အား၊ ဥပဋ္ဌာတိ- ထင်လာ၏၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ပန- ကား၊ ပထဝီ ဥပ္ပတနံ ဝိယာတိ- ကား၊ သီလဝီတိက္ကမော- ကိုယ်ကျင့်သီလကိုလွန်ကျူးခြင်းသည်၊ စတု- နဟုတာဓိကဒ္ဓိယောဇန သတသဟဿဗဟလာယ- လေးသောင်းအလွန်ရှိ သော ယူဇနာပေါင်းနှစ်သိန်းအထူရှိသော၊ ဝါ- ယူဇနာပေါင်း နှစ်သိန်းလေး သောင်း အထူရှိသော၊ မဟာပထဝိယာ- မြေကြီးကို၊ ပရိဝတ္တနံ ဝိယ- ပြောင်းပြန်လှန်သကဲ့သို့၊ တတောပိ- ထိုမြေကြီးကို ပြောင်းပြန်လှန်သည် ထက်လည်း၊ တံ- ထိုသီလကို လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ ဘာရိယတရံ-

အထူးသဖြင့် ဝန်လေးသည်။ ဟုတွာ- ဤ၊ မယုံ- ငါ၏ဉာဏ်၌၊ ဥပဋ္ဌာတိ- ထင်လာ၏။ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

၁၈။ နိရန္တရံ ဇာတိသတန္တိ- ကား၊ မမ- ၏။ ဇာတိနံ- ဘဝတို့၏။ အနေကသတမ္ပိ- ရာပေါင်းများစွာပတ်လုံးလည်း၊ အနေကသတာသု- ရာပေါင်းများစွာကုန်သော၊ ဇာတိသုပိ- ဘဝတို့၌လည်း၊ နိရန္တရမေဝ- အကြားမရှိသည်သာလျှင်၊ သီလဿ- ကို၊ ဝါ- ၏။ အဝီတိက္ကမနဟေတု- မကျူးလွန်ခြင်းတည်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ မမ- ၏။ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ စဇေယျံ- စွန့်နိုင်ရာ၏။ စဇိတုံ- စွန့်ခြင်းငှာ၊ သက္ကောမိ- စွမ်းနိုင်၏။ နေဝ သီလံ ပဘိန္ဒေယျန္တိ- ကား၊ သမာဒိန္နံ- ဆောက်တည် အပ်ပြီးသော၊ သီလံ ပန- ကိုကား၊ (အဟံ)၊ ဧကမ္ပိ- တစ်ရက်မျှလည်း၊ နေဝ ဘိန္ဒေယျံ- မကျိုးပျက်စေနိုင်ရာ၊ န ဝိနာသေယျံ- မပျက်စီးစေ နိုင်ရာ။ စတုဒ္ဓိပါန ဟေတူတိ- ကား၊ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇသိရိယာပိ- စကြဝတေး မင်း၏စည်းစိမ်ကျက်သရေ၏လည်း၊ ကာရဏာ- အကြောင်းကြောင့်၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

၁၉။ ဣဒါနိ- ၌၊ ယဒတ္ထံ- အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အကျိုးငှာ၊ အတ္တနော- ၏။ ဇီဝိတမ္ပိ- အသက်ကိုသော်လည်း၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်လွှတ်၍၊ တဒါ- ၌၊ သီလမေဝ- ကိုသာလျှင်၊ ရက္ခိတံ- စောင့်ရှောက်အပ်ပြီ၊ စ- ဆက်၊ တာယ သီလရက္ခာယ- ထိုသီလကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းကြောင့်၊ တထာ- တူ၊ အနတ္တကာရကေသု- အကျိုးမဲ့ကိုပြုကုန်သော၊ နေသာဒ အလမ္မာယနဗြာဟ္မဏေသု- နေသာဒပုဏ္ဏား၊ အလမ္မာယံဆရာပုဏ္ဏားတို့၌၊ စိတ္တဿ- ၏။ အညထတ္တံ- တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ- အမျက်ထွက်ခြင်းကို၊ န ကတံ- မပြုအပ်။ တံ- ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ် ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှာ။ “အပိစာ”တိ- ဟူ၍၊ ဩသာနဂါထံ- အဆုံးဂါထာ ကို၊ အာဟ။ တံ- ထိုအဆုံးဂါထာကို၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝါ- မာတုပေါသကစရိယာ၌၊ ဂုတ္တတ္ထမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအနက်ရှိသည်သာ လျှင်တည်း။

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တေ- ဘုရားအလောင်း ဘူရိဒတ်
နဂါးမင်းသည်၊ အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထဂတေ- မြွေအလမွှာယ်ဆရာ၏ လက်
အတွင်းသို့ ရောက်နေသည်ရှိသော်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ မာတာ-
မယ်တော်သည်၊ ဒုဿုပိနံ- မကောင်းသောအိပ်မက်ကို၊ ဒိဿွာ- မြင်မက်ရ၍၊
ပုတ္တဉ္စ- သားကိုလည်း၊ တတ္ထ- သီလစောင့်သုံးရာ ထိုတောင်ပို့၌၊
အပဿန္တိ- မမြင်သည်ဖြစ်၍၊ သောကာဘိဘူတာ- စိုးရိမ်ခြင်းသည်
နှိပ်စက်အပ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿာ-
ထိုမယ်တော်၏၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တော- သားကြီးဖြစ်သော၊ သုဒဿနော- သည်၊
တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ သုဘောဂံ- ကို၊
“ဟိမဝန္တိ- ဟိမဝန္တာတောင်သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ပဉ္စသု- ငါးစင်းကုန်သော၊
မဟာနဒီသု စ- မြစ်ကြီးတို့၌လည်းကောင်း၊ သတ္တသု- ခုနစ်ခုကုန်သော၊
မဟာသရေသု စ- အိုင်ကြီးတို့၌လည်းကောင်း၊ ဘူရိဒတ္တံ- ကို၊ ဥပဓာရေ
တွာ- စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ဝါ- ရှာဖွေ၍၊ ဧဟိ- လာခဲ့လော့”၊ ဣတိ-
သို့၊ ပဟိဏိ- စေလွှတ်လိုက်ပြီ။ ကာဏာရိဋ္ဌံ- ကို၊ “ဒေဝလောကံ-
နတ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ဓမ္မံ- ကို၊ သောတုကာမာဟိ- နာခြင်းငှာအလို
ရှိကြကုန်သော၊ ဒေဝတာဟိ- နတ်တို့သည်၊ ဘူရိဒတ္တော- ကို၊ တတ္ထ-
ထိုနတ်ပြည်သို့၊ သစေ နီတော- အကယ်၍ ခေါ်ဆောင်သွားအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊
ဧဝံ သတိ- သော်၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊
အာနေဟိ- ခေါ်ခဲ့လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ပဟိဏိ- စေလွှတ်လိုက်ပြီ။ သယံ
ပန- မိမိသည်ကား၊ “မနုဿလောကေ- ၌၊ ဂဝေသိဿာမိ- ရှာမှီးအံ့”၊
ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ တာပသဝေသေန- ရသေ့တို့၏ အသွင်ဖြင့်၊
နာဂဘဝနတော- နဂါးပြည်မှ၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခဲ့လေပြီ။ အဿ- ထိုသုဒဿန
၏၊ အစ္စ္စိမုခီ နာမ- အစ္စ္စိမုခီမည်သော၊ ဝေမာတိကာ- အမေကွဲဖြစ်သော၊
ဘဂိနီ- နှမသည်၊ ဗောဓိသတ္တေ- ဘုရားအလောင်း၌၊ အဓိမတ္တသိနေဟာ-
လွန်ကဲသောချစ်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ တံ- ထိုသုဒဿနနောက်သို့၊ အနုဗန္တိ-
အစဉ်တစိုက်လိုက်လေပြီ။ တံ- ထိုအစ္စ္စိမုခီနှမကို၊ မဏ္ဍုကစ္ဆာပိ- ဖား
သူငယ်မအသွင်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဇေဋ္ဌန္တရေ- ဆံကျစ်တို့၏အတွင်း၌၊ ပက္ခိ

ပိတွာ- ထည့်၍၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဥပေါသထကရဏ
ဌာနံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးမှုပြုရာအရပ်ကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသောနေရာ၌၊ ဂဝေသန္တော- ရှာဖွေသည်ရှိသော်၊ အနုက္ကမေန-
အစဉ်အားဖြင့်၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီပြည်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊
ရာဒဒ္ဒာရံ- မင်းနန်းတော်တံခါးသို့၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။ တဒါ-
ထိုအခါ၌၊ အလမ္ဘာယနော- အလမ္ဘာယဆရာသည်၊ ရာဇဂံဏေ- မင်းရင်ပြင်
၌၊ မဟာဇနဿ- လူများအပေါင်း၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ရညော-
ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ဘူရိဒတ္တဿ- ၏၊ ကိဋ္ဌံ- ကစားပုံကို၊ ဒဿေတုံ-
ငှာ၊ ပေဋ္ဌံ- ပခြုပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ “မဟာနာဂ- နဂါးကြီး၊ ဧဟိ-
လာခဲ့လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ သညံ- အမှတ်သညာကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ။

မဟာသတ္တော- သည်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်၍၊
ဩလောကေန္တော- ကြည့်သည်ရှိသော်၊ ဇေဋ္ဌဘာတိကံ- အစ်ကိုကြီးဖြစ်
သော သုဒဿနကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ပေဋ္ဌတော- ပခြုပ်မှ၊ နိက္ခမ္မ- ထွက်၍၊
တဒဘိမုခေါ- ထိုသုဒဿနသို့ ရှေ့၊ ပါယာသိ- သွားလေပြီ။ မဟာဇနော-
လူအပေါင်းသည်၊ ဘီတော- ကြောက်သည်ဖြစ်၍၊ ပဋိက္ကမိ- ဖဲခွာသွား
လေပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တံ- ထိုသုဒဿန
ကို၊ အဘိဝါဒေတွာ- ရှိခိုး၍၊ နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လှည့်၍၊ ပေဋ္ဌမေဝ-
ပခြုပ်သို့သာလျှင်၊ ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။ အလမ္ဘာယနော- သည်၊ “ဣမိနာ-
ဤနဂါးသည်၊ အယံ တာပသော- ဤရသေ့ကို၊ ဒဋ္ဌော- ကိုက်အပ်ပြီ”၊
ဣတိ သညာယ- ဤသို့အမှတ်ဖြင့်၊ “မာ ဘာယိ- မကြောက်ပါနှင့်၊
မာ ဘာယိ- မကြောက်ပါနှင့်”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သုဒဿနော-
သည်၊ “အယံ နာဂေါ- ဤနဂါးသည်၊ မယံ- အား၊ ကိ- အဘယ်ကို၊
ကရိဿတိ- ပြုနိုင်လတ္တံ့နည်း၊ မယာ- နှင့်၊ သဒိသော- တူသော၊
အဟိတုဏ္ဍိကော နာမ- မြွေအလမ္ဘာယဆရာမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ”၊
ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တေန- ထိုအလမ္ဘာယဆရာနှင့်၊ ဝါဒပ္ပဋိဝါဒံ-
ဝါဒပြိုင်ခြင်းကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “တံ- သည်၊ ဣမံ နာဂံ-
ကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်း၍၊ ဂဇ္ဇသိ- ခြိမ်းခြောက်ပြီ၊ အဟံ- သည်၊ တံ-

ထိုနဂါးကို၊ ဣမာယ မဏ္ဍုကစ္ဆာပိယာ- ဤဖားသူငယ်မဖြင့်၊ ဣစ္ဆန္တော- ရှိသော်၊ နာသယိဿာမိ- ဖျက်ဆီးပေအံ့။ ဣတိ- သို့ပြော၍၊ ဘဂိနိ- နှမဖြစ်သောအစ္စမုခီကို၊ ပက္ခောသိတွာ- ခေါ်၍၊ ဟတ္ထံ- ကို၊ ပသာရေသိ- ဆန့်တန်းပြီ။ သာ- ထိုအစ္စမုခီသည်၊ တဿ- ထိုသုဒဿန၏၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဇဋ္ဌန္တရေ- ဆံကျစ်တို့၏အတွင်း၌၊ နိပန္နာ- လျောင်းစက်လျက်၊ တိက္ခတ္ထံ- သုံးကြိမ်၊ မဏ္ဍုကဝဿိတံ- ဖားအော်သံကို၊ ဝဿိတွာ- အော်၍၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်လာ၍၊ အံသကူဋေ- ပရုံးစွန်း၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ ဥပ္ပတိတွာ- ခုန်၍၊ တဿ- ထိုအလမ္ဗာယ်ဆရာ၏၊ ဟတ္ထတလေ- လက်အပြင်၌၊ တီဏိ- သုံးလုံးကုန်သော၊ ဝိသဗိန္ဒုနိ- အဆိပ်လုံးတို့ကို၊ ပါတေတွာ- ကျစေ၍၊ ဝါ- ချ၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တဿ- ထိုသုဒဿန၏၊ ဇဋ္ဌန္တရမေဝ- ဆံကျစ်တို့၏အတွင်းသို့သာလျှင်၊ ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။

သုဒဿနော- သည်၊ ဝိသဗိန္ဒု- အဆိပ်လုံးကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ “ဣဒံ ဗိန္ဒု- ဤအလုံးကို၊ ပထဝိယံ- မြေ၌၊ သစေ ပါတေဿတိ- အကယ်၍ကျစေသည်ဖြစ်အံ့၊ ဝါ- ချသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဩသမိတိဏဝနပ္ပတယော- ဆေးပင် မြက်ပင် တောစိုးသစ်ပင်ဟူကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သောအပင်တို့သည်၊ နဿိဿန္တိ- ပျက်စီးကုန်လတ္တံ့။ အာကာသေ- ၌၊ သစေ ခိပိဿတိ- အကယ်၍ ပစ်လွှင့်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) သတ္တဝဿာနိ- ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ န ဝဿိဿတိ- မရွာလတ္တံ့။ ဥဒကေ- ၌၊ သစေ ပါတေဿတိ- (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ယာဝတာ- အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ တတ္ထ- ထိုရေ၌၊ ဥဒကဇာတာ- ရေ၌ပေါက်ဖွားကြကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ ကုန်သော၊ ပါဏာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ မရေယျံ- သေကြကုန်ရာ၏။ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဆို၍၊ ရာဇာနံ- ဗာရာဏသီမင်းကို၊ သဒ္ဓဟာပေတံ- ယုံကြည်စေခြင်းငှာ၊ တယော- သုံးခုကုန်သော၊ အာဝါဋေ- တွင်းတို့ကို၊ ခဏာပေတွာ- တူးစေ၍၊ ဧကံ- တစ်တွင်းကို၊ နာနာဘေသဇ္ဇာနံ- အထူးထူးသော ဆေးတို့ဖြင့်၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေပြီ။ ဒုတိယံ- နှစ်ခု

မြောက်သောတွင်းကို၊ ဂေါမယဿ- နွားချေးဖြင့်၊ (ပူရေသိ- ပြီ) စ-
ဆက်၊ တတိယံ- ကို၊ ဒိဗ္ဗောသဓာနံ ဧဝ- နတ်ဆေးတို့ဖြင့်သာလျှင်၊
ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ မဇ္ဈေ- အလယ်ဖြစ်သော၊ အာဝါဋ္ဌေ- တွင်း၌၊
ဝိဿမိန္ဒု- အဆိပ်လုံးကို၊ ပက္ခိပိ- ထည့်ပြီ။ တဇ္ဇဏေညေဝ- ထိုခဏ၌
သာလျှင်၊ ဓူမာယိတွာ- အခိုးထ၍၊ ဇာလာ- မီးလျှံသည်၊ ဥဋ္ဌဟိ- ထလေပြီ။
ဿ- ထိုမီးလျှံသည်၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ဂေါမယာဝါဋ္ဌ- နွားချေးတွင်းကို၊ ဂဏှိ-
ယူပြီ။ တတောပိ- ထိုနွားချေးတွင်းမှလည်း၊ ဇာလာ- သည်၊ ဥဋ္ဌာယ-
၍၊ ဒိဗ္ဗောသဓာနံ- နတ်ဆေးဖြင့်ပြည့်သောတွင်းကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊
ဒိဗ္ဗောသဓာနိ- နတ်ဆေးတို့ကို၊ ဈာပေတွာ- လောင်စေ၍၊ နိဗ္ဗာယိ-
ငြိမ်းလေပြီ။ တတ္ထ- ထိုနေရာ၌၊ အာဝါဋ္ဌဿ- တွင်း၏၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊
ဌိတံ- တည်သော၊ အလမ္ဘာယနံ- ကို၊ ဥသုမာ- အဆိပ်၏အခိုးအငွေ့သည်၊
ဖရိတွာ- ပြန့်နှံ့၍၊ သရီရစ္ဆဝိ- ကိုယ်အရေကို၊ ဥပ္ပါဋ္ဌေတွာ- ခွာ၍၊ ဂတာ-
သွားလေပြီ။ သေသကုဋ္ဌိ- အနုဖြူရောဂါရှိသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ သော-
ထိုအလမ္ဘာယ်ဆရာသည်၊ ဘယတဇ္ဇိတော- သေဘေးမှကြောက်သည်ဖြစ်၍၊
“နာဂရာဇာနံ- နဂါးမင်းကို၊ ဝိဿဇ္ဇေမိ- လွှတ်ပေးအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊
တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ ဝါစံ- စကားကို၊ နိစ္ဆာရေသိ- မြွက်ဆိုပြီ။ တံ-
ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ရတနပေဋ္ဌာယ- ရတနာ
ပခြပ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ- အလုံးစုံသော
တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ အတ္တဘာဝံ- ကို၊ မာပေတွာ-
ဖန်ဆင်း၍၊ ဒေဝလိဋ္ဌာယ- နတ်တို့၏တင့်တယ်စမွယ်ခြင်းဖြင့်၊ ဌိတော-
တည်ရှိလေပြီ။ သုဒဿနော စ- လည်းကောင်း၊ အစ္စိမုခိ စ- လည်းကောင်း၊
တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ဝါ- ထိုအတူနတ်တို့၏တင့်တယ်စမွယ်ခြင်းဖြင့်
သာလျှင်၊ အဋ္ဌသု- တည်ရှိကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၄။) တတော- ထိုမှနောက်၌၊ သုဒဿနော- သည်၊
အတ္တနော- ၏၊ ဘာဂိနေယျဘာဝံ- တူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- တူဖြစ်ကြောင်းကို၊
ရညော- မင်းကြီးအား၊ အာရောစေသိ- ပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ-
ကြားရ၍၊ ရာဇာ- မင်းကြီးသည်၊ တေ- ထိုသုဒဿနတို့ကို၊ အာလိဂိတွာ-

လည်ဖက်၍၊ သီသေ - ဦးခေါင်း၌၊ စုမ္ဘိတွာ - စုတ်၍၊ အန္တေပုရံ - နန်းတော်
 တွင်းသို့၊ နေတွာ - ခေါ်ဆောင်၍၊ မဟန္တံ - ကြီးစွာသော၊ သက္ကာရသမ္မာနံ -
 ပူဇော်ခြင်းမြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဘူရိဒတ္တေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိ - ကွ၊
 ပဋိသန္တာရံ - အစေ့အစပ်စကားကို၊ ကရောန္တော - ပြုလျက်၊ “တာတ -
 အမောင်၊ ဧဝံ - သို့၊ မဟာနဘာဝံ - ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ တံ -
 ကို၊ အလမ္ဘာယနော - သည်၊ ကထံ - လျှင်၊ ဂဏှိ - ဖမ်းယူသနည်း”၊
 ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိ - ပြီ။ သော - ထိုဘူရိဒတ်နဂါးသည်၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံကို၊
 ဝိတ္တာရေန - အကျယ်အားဖြင့်၊ ကထေတွာ - ပြောကြား၍၊ “မဟာရာဇ -
 မင်းမြတ်၊ ရညာ နာမ - မင်းမည်သည်၊ ဣမိနာ နိယာမေန - ဤအမှတ်
 အသားဖြင့်၊ ဝါ - ဤသို့သောသည်းခံခြင်းနည်းဖြင့်၊ ရန္တံ - မင်း၏အဖြစ်ကို၊
 ကာရေတုံ - ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်၏”၊ ဣတိ - သို့၊ မာတုလဿ - ဦးရီးအား၊
 ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေသိ - ပြီ။ အထ - ၌၊ သုဒဿနော - သည်၊ “မာတုလ -
 ဦးရီးတော်မင်း၊ မမ - ၏၊ မာတာ - မိခင်သည်၊ ဘူရိဒတ္တံ - ကို၊ အပဿန္တိ -
 မမြင်သည်ဖြစ်၍၊ ကိလမတိ - ပင်ပန်း၏၊ အမှေဟိ - တို့သည်၊ ဣဓ -
 ဤနေရာ၌၊ ပပဉ္စံ - ကြာမြင့်စွာ၊ ကာတုံ - ငှာ၊ န သက္ကာ - ကောင်း”၊
 ဣတိ - သို့၊ မာတုလံ - ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ - ပန်ပြော၍၊ ဘူရိဒတ္တအစွိမုခိဟိ -
 ဘူရိဒတ်အစွိမုခိတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ - ကွ၊ နာဂဘာဝနမေဝ - နဂါးပြည်သို့သာလျှင်၊
 ဂတော - သွားပြီ။ အထ - ထိုမှနောက်၌၊ တတ္ထ - ထိုနဂါးပြည်၌၊
 မဟာပုရိသော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဂိလာနသေယျာယ - မကျန်းမာသူတို့
 ၏အိပ်ရာ၌၊ နိပန္နော - လျောင်းစက်နေသည်ရှိသော်၊ ဂိလာနပုစ္ဆနတ္ထံ -
 ဂိလာနကိုမေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတာယ - လာသော၊ မဟတိယာ - များစွာ
 သော၊ နာဂပရိသာယ - နဂါးပရိသတ်အား၊ ဝေဒေ စ - ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကို
 လည်းကောင်း၊ ယညေ စ - ယဇ်ပူဇော်ခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏေ
 စ - တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္ဘာဝေတွာ - ချီးမွမ်းပြောဆို၍၊ ကာဏာရိဋ္ဌေ -
 ကာဏာရိဋ္ဌသည်၊ ကထေန္တေ - သော်၊ တံ ဝါဒံ - ထိုကာဏာရိဋ္ဌ၏အယူကို၊
 ဘိန္ဒိတွာ - ဖျက်ဆီး၍၊ နာနာနယေဟိ - အထူးထူးသောနည်းတို့ဖြင့်၊ ဓမ္မံ -
 ကို၊ ဒေသေတွာ - ၍၊ သီလသမ္ပဒါယ - သီလ၏ပြည့်စုံခြင်း၌လည်းကောင်း၊

ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါယ စ - အယူ၏ပြည့်စုံခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-
တည်စေ၍၊ ယာဝဇီဝံ - အသက်ထက်ဆုံး၊ သီလာနိ - ငါးပါးသီလတို့ကို၊
ရက္ခိတွာ - စောင့်ထိန်း၍၊ ဥပေါသထကမ္မံ - ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊
ကတွာ - ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ - အသက်၏အဆုံး၌၊ သဂ္ဂပုရ်-
နတ်ပြည်ကို၊ ပူရေသိ - ပြည့်စေ၏။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ - ၌) မဟာရာဇကုလာနိ - မြတ်သောမင်းမျိုး
တို့သည်၊ တဒါ - ၌၊ မာတာပိတရော - မိခင်ဖခင်တို့သည်၊ အဟောသုံ -
ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ (ဣဒါနိ - ၌) ဒေဝဒတ္တော - သည်၊ တဒါ - ၌၊ နေသာဒ
ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ (ဣဒါနိ) အာနန္ဒော - သည်၊
တဒါ - ၌၊ သောမဒတ္တော - သည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ -
သည်၊ တဒါ - ၌၊ အစ္စမိမုခီ - သည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ - ၌)
သာရိပုတ္တော - သည်၊ တဒါ - ၌၊ သုဒဿနော - သည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊
(ဣဒါနိ - ၌) မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော - သည်၊ တဒါ - ၌၊ သုဘောဂေါ -
သည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ (ဣဒါနိ - ၌) သုနက္ခတ္တော - သည်၊ တဒါ - ၌၊
ကာဏာရိဋ္ဌော - သည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ - ၌) လောကနာထော -
သည်၊ တဒါ - ၌၊ ဘူရိဒတ္တော - ဘူရိဒတ္တနဂါးမင်းသည်၊ အဟောသိ -
ပြီ။

ဣဓာပိ - ဤဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ တဿ - ထိုဘူရိဒတ်
နဂါးမင်း၏၊ သေသပါရမိယော - သီလမှကြွင်းသောပါရမီတော်တို့ကို၊
ဟေဋ္ဌာ - ၌၊ ဝုတ္တနယေနော - သာလျှင်၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ - ထုတ်ဆောင်ထိုက်
ကုန်၏။ ဣဓာပိ - ဤဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ယောဇနသတိကေ -
ယူဇနာတစ်ရာရှိသော၊ အတ္တနော - ၏၊ နာဂဘဝနဋ္ဌာနေ - နဂါးပြည်အရပ်၌၊
သောဠသဟိ နာဂကညာသဟဿဟိ - တစ်သောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော
နဂါးအမျိုးသမီးတို့သည်၊ စိတ္တရူပံ ဝိယ - ဆန်းကြယ်သော အရုပ်ကဲ့သို့၊
ပရိစာရိယမာနော - တင့်တယ်စမွယ်လျက်၊ ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိသဒိသေ -
နတ်ပြည်စည်းစိမ်နှင့်တူသော၊ နာဂလောကိဿရိယေ - နဂါးပြည်ကို

အစိုးရမှု၌၊ ဌိတောပိ- တည်ရှိပါသော်လည်း၊ ဣဿရိယမဒံ- အစိုးရသူ
 တို့၏မာန်ယဇ်ခြင်းကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတိုင်း၊
 မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ- မိဘတို့အားပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုလေ-
 အမျိုး၌၊ ဇေဋ္ဌာပစာယနံ- ကြီးကုန်သောသူတို့အားအရိုအသေပြုခြင်း
 လည်းကောင်း၊ သကလာယ- အလုံးစုံသော၊ နာဂပရိသာယ စ- နဂါး
 ပရိသတ်၌လည်းကောင်း၊ စာတုမဟာရာဇိကပရိသာယ စ- စာတုမဟာရာဇ်
 ပရိသတ်၌လည်းကောင်း၊ တာဝတိံသပရိသာယ စ- တာဝတိံသာပရိသတ်၌
 လည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌိတပဉ္စာနံ- ဖြစ်ပေါ်လာသောပြဿနာတို့ကို၊ တံတံ
 ပရိသမဇ္ဈေ- ထိုထိုပရိသတ်တို့၏အလယ်၌၊ ကုမုဒနာလကလာပံ- ကုမုဒြာ
 ကြာရိုးအစည်းကို၊ သုနိသိတသတ္ထေန- ကောင်းစွာသွေးအပ်သောစားဖြင့်၊
 ဆိန္ဒုတိ ဝိယ- ဖြတ်သကဲ့သို့၊ အတ္တနော- ၏၊ ပညာသတ္ထေန- ပညာတည်း
 ဟူသောစားဖြင့်၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်တောက်၍၊
 တေသံ- ထိုပရိသတ်တို့အား၊ စိတ္တာနုကူလဓမ္မဒေသနာ- စိတ်အားလျော်သော
 တရားကိုဟောကြားခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ- ဆိုအပ်ပြီးသောအပြား
 ရှိသော၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ပဟာယ- ပယ်၍၊
 အတ္တနော- ၏၊ သရီရဇီဝိတနိရပေက္ခံ- ကိုယ်နှင့် အသက်ကိုငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိ
 သော၊ စတုရင်္ဂီသမန္နာဂတံ- သော၊ ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးရန်
 အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တတ္ထ စ- ထိုဆောက်တည်အပ်သောဥပုသ်သီလ
 ၌လည်း၊ ပဋိညာယ- ဝန်ခံပြီးသည်မှ၊ ဝိသံဝါဒနာယေန- ချို့ယွင်းစေသော
 အပြစ်ဘေးမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ အဟိတုဏှိကဟတ္ထဂမနံ- အလမ္မာယ်
 ပုဏ္ဏား၏လက်သို့ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တသ္မိဉ္စ- ထိုအလမ္မာယ်ပုဏ္ဏား
 သည်လည်း၊ (ကရောန္တေပိ ဌ ဓပံ) မုခေ- ခံတွင်း၌၊ ဝိသမိဿဓဠေပါတနံ-
 အဆိပ်နှင့်ရောသောတံတွေးကို ချခြင်းလည်းကောင်း၊ နဂုံဋ္ဌေ- အမြီး၌၊
 ဂဟေတွာ- ၍၊ အာဝိဉ္ဇနံ- ဆွဲဆွဲခြင်းလည်းကောင်း၊ ကမုနံ- ဆွဲငင်
 ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ ဃံသနံ- ပွတ်တိုက်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 မဒ္ဒနံ- နှိပ်နယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပေါထနံ- ထုနှက်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 ဣတိ ဧဝမာဒိ- ဤသို့အစရှိသော၊ နာနပ္ပကာရဝိပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြား

ပြားသော ဖောက်ပြန်မှုကို၊ ကရောဇ္ဇေပိ- သော်လည်း၊ ဧဝရူပံ- သော၊
မဟာဒုက္ခံ- ကြီးစွာသော ဆင်းရဲကို၊ အနုဘဝတောပိ- ခံစားအပ်သော
ဘူရိဒတ်နဂါးမင်းသည်လည်း၊ (သမတ္ထဿပိ ဌံ စပ်)၊ ကုဇ္ဈိတွာ- အမျက်
ထွက်၍၊ ဩလောကနမတ္တေန- ကြည့်ရှုကာမျှဖြင့်၊ တံ- ထိုအလမ္မာယ်ဆရာ
ပုဏ္ဏားကို၊ ဆာရိကံ- ပြာဖြစ်အောင်၊ ကာတုံ- ၄၁၊ သမတ္ထဿာပိ-
စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ သီလပါရမီ- ကို၊ အာဝဇ္ဇိတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ သီလ-
ခဏ္ဍနာယေန- သီလကျိုးမှုမှကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဤသကမ္ပိ- အနည်း
ငယ်မျှလည်း၊ စိတ္တဿ- ၏၊ ဝိကာရာဘာဝေါ- ဖောက်ပြန်မှု၏မရှိသည်၏
အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဓနံ- ကို၊ လဘာပေမိ- ရစေအံ့၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့
လည်း၊ တဿ- ထိုအလမ္မာယ်ဆရာ၏၊ စိတ္တာနုဝတ္တနံ- စိတ်အလိုသို့အစဉ်
လိုက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သုဘောဂေန- သည်၊ ပုန- ဖန်၊ အာနိတဿ-
နဂါးပြည်သို့ဆောင်အပ်ခဲ့သော၊ အကတညုနော- သူတစ်ပါးတို့၏
ကျေးဇူးကိုမသိတတ်သော၊ မိတ္တဒုဗ္ဗိဿ- မိတ်ဆွေတို့ကိုဖျက်ဆီးတတ်သော၊
နေသာဒဗြာဟ္မဏဿ- နေသာဒပုဏ္ဏားကို၊ (အကုဇ္ဈနံ ဌံ စပ်)၊ သီလံ-
ကို၊ အနဓိဋ္ဌဟိတွာပိ- မဆောက်တည်မှု၍လည်း၊ အကုဇ္ဈနံ- အမျက်မထွက်
ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကာဏာရိဋ္ဌေန- သည်၊ ကထိတံ- ပြောဆိုအပ်သော၊
မိစ္ဆာဝါဒံ- ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ- ဖြိုခွဲ၍၊ အနေကပရိယာယေန- ဖြင့်၊ ဓမ္မံ-
ကို၊ ဘာသိတွာ- ၍၊ နာဂပရိသာယ- ကို၊ သီလေသု စ- သီလတို့၌လည်း
ကောင်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယဉ္ဇ- ၌လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌာပနံ- တည်စေခြင်းလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝ မာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တဿ-
၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- ဂုဏ်၏အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ထင်ရှားစေ
ထိုက်ကုန်၏။ တေန- ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေတေ ။ပ။ ဓမ္မဿ
အနုဓမ္မတော”တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဂုစ္စတိ- ၏။

ဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ- ဘူရိဒတ္တစရိယာအဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီ။

၃။ စမ္မေယျနာဂဓရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၁၂၅။) ၂၀။ တတိယေ- သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော စမ္မေယျနာဂဓရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စမ္မေယျကောတိ- ကား၊ အင်္ဂမဂဓရဋ္ဌာနံ- အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်းတို့၏။ အန္တရေ- အကြား၌၊ စမ္မာနာမ- စမ္မာမည်သော၊ နဒီ- မြစ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တဿာ- ထိုမြစ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ နာဂဘဝနမ္ပိ- နဂါးပြည်သည်လည်း၊ အဝိဒူရဘဝတ္ထာ- မနီးမဝေး၌ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စမ္မာ နာမ- မည်၏။ တတ္ထ- ထိုစမ္မာမည်သောနဂါးပြည်၌၊ ဇာတော- မွေးဖွားသော၊ နာဂရာဇာ- သည်၊ စမ္မေယျကော- စမ္မေယျကမည်၏။ တဒါပိ ဓမ္မိကော အာသိန္နိ- ကား၊ တသ္မိစမ္မေယျနာဂရာဇကောလေပိ- ထိုစမ္မေယျနဂါးမင်းဖြစ်စဉ်အချိန်၌လည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဓမ္မစာရီ- တရားကိုကျင့်လေ့ရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

ဟိ- ချဲ့၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ စမ္မာနာဂဘဝနေ- စမ္မာနဂါးပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ မဟိဒ္ဓိကော- ကြီးသောတန်ခိုးရှိသော၊ မဟာနုဘာဝေါ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ စမ္မေယျာနာမ- စမ္မေယျမည်သော၊ နာဂရာဇာ- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ သော- ထိုနဂါးသည်၊ တတ္ထ- ထိုနဂါးပြည်၌၊ နာဂရဇ္ဇံ- နဂါးမင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တော- ပြုစေလျက်၊ ဒေဝရာဇဘောဂသမ္ပတ္တိသဒိသဏ္ဌသရိယသမ္ပတ္တိ-

နတ်မင်းစည်းစိမ်ဥစ္စာ ပြည်စုံခြင်းနှင့်တူသော အစိုးရသူ၏အဖြစ် (ရာထူး
 ဂုဏ်သိန် စည်းစိမ် ဥစ္စာတန်ခိုး အာဏာ)၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ အနာဘဝန္တော-
 ခံစားလျက်၊ ပါရမီပူရဏဿ- ပါရမီတော်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏၊
 အနောကာသဘာဝတော- အခွင့်အခါမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “မေ-
 အား၊ ဣမာယ တိရစ္ဆာနယောနိယာ- ဤတိရစ္ဆာန်ဘဝဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်
 အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဥပေါသထဝါသံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသိတွာ-
 ကျင့်သုံး၍၊ ဣတော- ဤနဂါးဘဝမှ၊ မုစ္စိတွာ- လွတ်၍၊ သမ္မဒေဝ-
 ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပါရမီယော- ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရေဿာမိ- ဖြည့်
 ကျင့်အံ့”၊ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အတ္တနော-
 ၏၊ ပါသာဒေယေဝ- ပြာသာဒ်ပေါ်၌သာလျှင်၊ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်
 ကျင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊ ကရောတိ- ၏။ အလင်္ကတနာဂမာဏဝိကာ- တန်ဆာ
 ဆင်ထားအပ်သော နဂါးပျိုမကလေးတို့သည်၊ တဿ- ထိုစမ္မေယျနဂါးမင်း
 ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာကြကုန်၏။ သော- ထိုစမ္မေယျနဂါး
 မင်းသည်၊ “ဣဓ- ဤနေရာ၌၊ မေ- ၏၊ သီလဿ- ၏၊ အန္တရာယော-
 အန္တရာယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ပါသာဒ-
 တော- ပြာသာဒ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ နိသီဒတိ-
 ထိုင်နေ၏၊ တတြာပိ- ထိုဥယျာဉ်၌လည်း၊ တာ- ထိုနဂါးပျိုမကလေးတို့
 သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ- ကုန်၏၊ သော- ထိုစမ္မေယျနဂါးမင်းသည်၊ “ဣတော-
 ဤဥယျာဉ်၌၊ မေ- ၏၊ သံကိလေသော- ညစ်နွမ်းခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-
 တံ့၊ ဣတော နာဂဘဝနတော- ဤနဂါးပြည်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊
 မနဿလောကံ- သို့၊ ဂန္တာ- ၍၊ ဥပေါသထဝါသံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းကို၊
 ဝသိဿာမိ- ကျင့်သုံးအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ သော- ထိုစမ္မေ
 ယျနဂါးမင်းသည်၊ တတော- ထိုအကြံဖြစ်ပေါ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊
 ဥပေါသထဒိဝသေသု- ဥပုသ်နေ့တို့၌၊ နာဂဘဝနာ- နဂါးပြည်မှ၊ နိက္ခမိတွာ-
 ၍၊ ဧကဿ- တစ်ခုသော၊ ပစ္စန္တဂါမဿ- အစွန်ဖြစ်သောရွာ၏၊ အဝိဒူရေ-
 မနီးမဝေး၌၊ မဂ္ဂသမိပေ- လမ်း၏အနီး၌၊ ဝမ္ဘိကမတ္ထကေ- တောင်ပိုထိပ်၌၊
 “မမ- ၏၊ စမ္မာဒိဟိ- အရေအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အတ္ထိကာ- အလိုရှိကုန်သော

သူတို့သည်။ စမ္မာဒီနိ- အရေအစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဏှန္တု- ယူကုန်လော့၊
 ကိဠာသပ္ပံ ဝါ- မြွေအလမွှာယ်ကစားခြင်းကိုလည်း၊ ကာတုကာမာ- ပြုခြင်း
 ငှာ အလိုရှိကုန်သောသူတို့သည်၊ ကိဠာသပ္ပံ- မြွေအလမွှာယ်ကစားခြင်းကို၊
 ကရောန္တု- ပြုကြကုန်လော့”။ ဣတိ- သို့၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ဒါနမုခေ-
 ဒါနအဦး၌၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ- စွန့်လှူ၍၊ ဘောဂေ- အခွေတို့ကို၊ အာဘုဇိတွာ-
 ဖွဲ့၍၊ နိပန္နော- လျောင်းစက်လျက်၊ စာတုဒ္ဒသိယံ- တစ်ဆယ့်လေးရက်
 မြောက်ဥပုသ်နေ့၌လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဒသိယဉ္စ- တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်
 ဥပုသ်နေ့၌လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထဝါသံ- ကို၊ ဝသတိ- ကျင့်သုံးနေ၏။
 ပါဠိပဒေ- အထွက်တစ်ရက်နေ့၌၊ နာဂဘဝနံ- နဂါးပြည်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-
 ပြန်သွား၏။ တဿ- ထိုစမွေယျနဂါးမင်းသည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဥပေါသထံ-
 ကို၊ ကရောန္တဿ- စဉ်၊ ဒီဃော- ရှည်သော၊ အဒ္ဓါ- အချိန်အခါသည်။
 ဝိတိဝတ္တော- ကျော်လွန်လေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၆။) အထ- ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ သုမနာယ နာမ-
 သုမနာ အမည်ရှိသော၊ အတ္တနော- ၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိုဖုရားခေါင်ကြီး
 သည်၊ (ဝုတ္တော၌ စပ်)၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ တံ- သည်၊ မနဿ-
 လောကံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ ဥပဝသသိ- ကျင့်သုံးလေပြီ၊
 သော စ- ထိုလူပြည်သည်လည်း၊ သာသကော- ရွံရှာ(ကြောက်လန့်)ဖွယ်
 ရှိ၏၊ သပ္ပဋိဘယော- ဘေးရန်နှင့်တကွဖြစ်၏။” ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တော-
 လျှောက်တင်အပ်သည်ရှိသော်၊ မင်္ဂလပေါက္ခရဏိတီရေ- မင်္ဂလာကန်ဘောင်
 ၌၊ ဌတွာ- ရပ်၍၊ “ဘဒ္ဒေ- အိုချစ်နှမ၊ မံ- ကို၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်
 ယောက်သော သူသည်၊ ပဟရိတွာ- ပုတ်ခတ်၍၊ သစေ ကိလမေဿတိ-
 အကယ်၍ ပင်ပန်းစေသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဣမိဿာ
 ပေါက္ခရဏိယာ- ဤရေကန်၏၊ ဥဒကံ- ရေသည်၊ အာဝိလံ- နောက်ကျ
 သည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ။ သုပဏ္ဍော- ဂဠုန်သည်၊ (မံ- ကို၊) သစေ
 ဂဏှိဿတိ- အကယ်၍ ဖမ်းသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဣမိဿာ
 ပေါက္ခရဏိယာ- ၏၊ ဥဒကံ- သည်၊ ပက္ကုထိဿတိ- ပွက်ပွက်ဆူလတ္တံ့။
 အဟိတုဏှိကော- မြွေအလမွှာယ်ဆရာသည်၊ (မံ- ကို၊) သစေ ဂဏှိဿတိ-

အံ၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဣမိဿာ ပေါက္ခရဏိယာ- ဧ၊ ဥဒကံ- သည်၊ လောဟိတဝဏ္ဏံ- သွေးအဆင်းရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ။ ဣတိ- သို့၊ တီဏိ- သုံးမျိုးကုန်သော၊ နိမိတ္တာနိ- အမှတ်အသားတို့ကို၊ တဿာ- ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီးအား၊ အာစိက္ခိတွာ- ပြောကြား၍၊ စာတုဒ္ဓသီဥပေါသထံ- ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- ဆောက်တည်၍၊ နာဂဘဝနာ- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ တတ္ထ- ထိုလူ့ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ဝမ္ဘိကမတ္ထကေ- ဌံ၊ သရီရသောဘာယ- ကိုယ်ရောင်၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြင့်၊ ဝမ္ဘိကံ- တောင်ပို့ကို၊ သောဘာယမာနော- တင့်တယ်စေလျက်၊ နိပဇ္ဇိ- လျောင်းစက်ပြီ။ ဟိ- မှန်၊ အဿ- ထိုဘုရား အလောင်းစမ္မေယျနဂါးမင်း၏၊ သရီရံ- ကိုယ်သည်၊ ရဇတဒါမံ ဝိယ- ငွေပန်းဆိုင်ကဲ့သို့၊ သေတံ- ဖြူသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ မတ္ထကော- ဦး ထိပ်သည်၊ ရတ္တကမ္မလ ဂေဏ္ဍုကော ဝိယ- နီသောကမ္မလာဘောလုံးကဲ့သို့၊ (အဟောသိ၊) သရီရံ- သည်၊ နဂံလသီသပ္ပမာဏံ- ထွန်တုံးထိပ်ဝ ပမာဏ ရှိသည်၊ (အဟောသိ၊) ပန- ဆက်၊ ဘူရိဒတ္တကာလေ- ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း ဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ (သရီရံ- သည်၊) ဥရုပ္ပမာဏံ- ပေါင်းလုံးပမာဏရှိသည်၊ (အဟောသိ၊) သင်္ခပါလကာလေ- သင်္ခပါလနဂါးမင်းဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ ဧကဒေါဏိကနာဝပ္ပမာဏံ- တစ်ခုသော ထွင်းလှေပမာဏရှိသည်၊ ဝါ- တစ်ခုသော လောင်းလှေပမာဏရှိသည်၊ (အဟောသိ- ပြီ)။

တဒါ- ဌံ၊ ဧကော- သော၊ ဗာရာဏသီမာဏဝေါ- ဗာရာဏသီ မြို့သားလုလင်သည်၊ တက္ကသိလံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ အလမ္မာယနမန္တံ- အလမ္မာယမန္တန်အတတ်ပညာကို၊ ဥဂ္ဂဏှိတွာ- သင်ယူ၍၊ တေန မဂ္ဂေန- ထိုတက္ကသိုလ်သွားသောလမ်းဖြင့်၊ အတ္တနော- ဧ၊ ဂါမံ- ရွာသို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သော်၊ မဟာသတ္တံ- ဘုရားအလောင်းစမ္မေယျနဂါးမင်းကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ မေ- ဧ၊ တုစ္ဆဟတ္ထေန- အချည်းနှီးသောလက်ဖြင့်၊ ဂါမံ- သို့၊ ဂန္ထု- ဌာ၊ ကိ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ဣမံ နာဂံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ ဂါမနိဂမရာဇောနီသု- တို့၌၊ ကီဠာပေန္တော- ကစားစေလျက်၊ ခနံ- ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာဝ- ဖြစ်စေပြီးမှသာလျှင်၊ ဂမိဿာမိ- အံ့။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ၍၊ ဒိဗ္ဗောသဓာနိ- နတ်၌ဖြစ်သောဆေးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-

၍၊ ဒိဗ္ဗမန္တံ- နတ်၌ဖြစ်သောမန္တန်ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ- စုတ်၍၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းစမွေယျနဂါးမင်း၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ အဂမာသိ- ပြီ။ ဒိဗ္ဗမန္တံ- ကို၊ သုတကာလတော- ကြားရာအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ကဏ္ဍေသု- နားတွင်းတို့၌၊ တတ္ထသလာကာပဝေသန- ကာလော ဝိယ- ချစ်ချစ်တောက်ပူသော ဝါးခြမ်းစိတ်ကို ထိုးသွင်းရာ အခါကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မတ္တကေ- ၌၊ သိခရေန- စူးဖြင့်၊ အာဝိမန္တိယမာ- နော ဝိယ- မွေနှောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဟောသိ- ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ “ဧသော- ဤသူသည်၊ ကော န ခေါ- အာယံ သူလေနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ဘောဂန္တရတော- အခွေကြားမှ၊ သီသံ- ဦး ခေါင်းကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- ချီ၍၊ ဝါ- မော့၍၊ ဩလောကေန္တော- ကြည့်သည်ရှိ သော်၊ အဟိတုဏ္ဍိကံ- ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ “မမ- ၏၊ ဝိသံ- အဆိပ်သည်၊ ဥဂ္ဂတေဇံ- ထက်သောတန်ခိုးရှိ၏၊ အဟံ- သည်၊ ကုဇ္ဈိတွာ- အမျက် ထွက်၍၊ နာသာဝါတံ- နှာခေါင်းလေကို၊ သစေ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ- အကယ် ၍ လွှတ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဧတဿ- ဤအလမ္ဗာယ် ဆရာ၏၊ သရီရံ- သည်၊ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ- ဖွဲ့ဆုပ်ကဲ့သို့၊ ဝိပွကိရိဿတိ- ဖရိဖရဲပြန်ကျလတ္တံ့၊ အထ- ၌၊ မေ- ၏၊ သီလံ- သည်၊ ခဏ္ဍံ- ကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ့၊ နံ- ထိုအလမ္ဗာယ်ဆရာကို၊ န ဩလောကေဿာမိ- မကြည့်တော့အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း သည်၊ အက္ခိနိ- တို့ကို၊ နိမ္မိလေတွာ- မှိတ်၍၊ သီသံ- ကို၊ ဘောဂန္တရေ- ၌၊ ဌပေသိ- ပြီ။ အဟိတုဏ္ဍိကဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ဩသဓံ- ဆေးကို၊ ခါဒိတွာ- ၍၊ မန္တံ- ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ- စုတ်၍၊ ခေဠံ- တံတွေးကို၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ သရီရေ- ကိုယ်ပေါ်၌၊ ဩသိဉ္စိ- သွန်းလောင်းလေပြီ၊ ဝါ- ထွေးချလေပြီ။ ဩသဓာနဉ္စ- နတ်ဆေးတို့၏လည်းကောင်း၊ မန္တဿ စ- နတ်မန္တန်၏လည်းကောင်း၊ အာနုဘာဝေန- ကြောင့်၊ ခေဠေန- တံတွေး သည်၊ ဖုဋ္ဌဗုဋ္ဌဌာနေ- တွေထိအပ်တွေထိအပ်ရာနေရာ၌၊ ဖောဋ္ဌာနံ- အဖုအပိန့် တို့၏၊ ဥဋ္ဌာနကာလော ဝိယ- ထသောအခါကဲ့သို့၊ အဟောသိ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၇။) အထ - ဌ၊ သော - ထိုအလမ္ဘာယ်ဆရာပုဏ္ဏားသည်။
 နဂုံဋ္ဌေ - အမြီးဌ၊ ဂဟေတွာ - ဤ၊ အာကမ္ပိတွာ - ဆွဲငင်၍၊ ဒီဃသော -
 အလျားလိုက်၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ - လျောင်းစက်စေ၍၊ အပေဒေန - ဆိတ်ခွာ
 သဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ဒဏ္ဍေန - ဒုတ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပိဋ္ဌေတွာ - ညှစ်၍၊ ဒုဗ္ဗလံ - အားနည်း
 အောင်၊ ကတွာ - ပြု၍၊ သီသံ - ဦးခေါင်းကို၊ ဒဠ္ဋံ - မြဲမြဲ၊ ဂဟေတွာ -
 ကိုင်၍၊ နိပ္ပိဋ္ဌေသိ - ညှစ်လေပြီ။ မဟာသတ္တော - ဘုရားအလောင်းစမ္မေယျ
 နဂါးမင်းသည်၊ မုခံ - ပါးစပ်ကို၊ ဝိဝရိ - ဖွင့်လေပြီ။ အထ - ဌ၊ အဿ -
 ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ မုခေ - ပါးစပ်ဌ၊ ခေဠံ - တံတွေးကို၊ ဩသိဉ္စိတွာ -
 သွန်းလောင်း၍၊ ဝါ - ထွေးထည့်၍၊ ဩသမမန္တဗလေန - နတ်ဆေးနတ်မန္တန်
 စွမ်းအားဖြင့်၊ ဒန္တေ - အစွယ်တို့ကို၊ ဘိန္ဒူ - ချိုးဖျက်လေပြီ။ မုခံ - ပါးစပ်သည်၊
 လောဟိတဿ - သွေးဖြင့်၊ ပူရိ - ပြည့်လေပြီ။ မဟာသတ္တော - သည်၊
 အတ္တနော - ၏၊ သီလဘောဒဘယေန - သီလပျက်စီးမှုမှကြောက်ခြင်းကြောင့်၊
 ဧဝရူပံ - ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲကို၊ အဓိဝါသေန္တော -
 သည်းခံလျက်၊ အက္ခိနိ - မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥမ္မီလေတွာ - ဖွင့်၍၊
 ဩလောကနမတ္တမ္ပိ - ကြည့်ခြင်းမျှကိုလည်း၊ နာကာသိ - မပြုပြီ။ သောပိ -
 ထိုအလမ္ဘာယ်ဆရာပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ “နာဂရာဇာနံ - နဂါးမင်းကို၊ ဒုဗ္ဗလံ -
 အောင်၊ ကရိဿာမိ - ပြုအံ့”။ ဣတိ - သို့ကြံ၍၊ နဂုံဋ္ဌေတော - အမြီးမှ၊
 ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ အဋ္ဌိနိ - အရိုးတို့ကို၊ သံစုဏ္ဏယမာနော ဝိယ - မှုန်မှုန်
 ညက်ညက်ပြုသကဲ့သို့၊ သကလသရီရံ - အလုံးစုံသောခန္ဓာကိုယ်ကို၊ မဒ္ဒိတွာ -
 နှိပ်၍၊ ပဋ္ဌကဝေဌနံ နာမ - ပုဆိုးဖြင့်ရစ်ပတ်ခြင်းမည်သည်ကို၊ ဝါ -
 ပုဆိုးဖြင့်ရစ်ပတ်ခြင်းမည်လောက်အောင်၊ ဝေဌေသိ - ရစ်ပတ်လေပြီ။
 တန္တမဇ္ဇိတံ နာမ - ယက်ကန်းချည်ကို နင်းနယ်သကဲ့သို့ နင်းနယ်ခြင်း
 မည်သည်ကို၊ ဝါ - ယက်ကန်းချည်ကို နင်းနယ်သကဲ့သို့ နင်းနယ်ခြင်း
 မည်လောက်အောင်၊ မဇ္ဇိ - နင်းနယ်လေပြီ။ နဂုံဋ္ဌေ - အမြီးဌ၊ ဂဟေတွာ -
 ကိုင်၍၊ ဒုဿပေါထနံ နာမ - အဝတ်ပုဆိုးကို ထုရိုက်သကဲ့သို့ ထုရိုက်ခြင်း
 မည်သည်ကို၊ ဝါ - အဝတ်ပုဆိုးကို ထုရိုက်သကဲ့သို့ ထုရိုက်ခြင်းမည်လောက်
 အောင်၊ ပေါထေသိ - ထုရိုက်လေပြီ။ မဟာသတ္တဿ - ၏၊ သကလသရီရံ -

သည်။ လောဟိတမက္ခိတံ- သွေးတို့ဖြင့်လိမ်းကျံအပ်သည်။ အဟောသိ- ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်။ မဟာဝေဒနံ- ကြီးစွာသော ဆင်းရဲ ဝေဒနာကို။ အဓိဝါသေသိ- သည်းခံလေပြီ။

အထ- ဌ။ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်း၏။ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ- အားနည်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဥတွာ- ဤ။ ဝလ္လီဟိ- နွယ်တို့ဖြင့်။ ပေဠ- ပခြပ်ကို။ ကရိတွာ- ဤ။ တတ္ထ- ထိုပခြပ်၌။ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို။ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍။ ပစ္စန္တဂါမံ- အစွန်ဖြစ်သောရွာသို့။ နေတွာ- ဆောင်ယူ ၍။ မဟာဇနဿ- လူများအပေါင်း၏။ မဇ္ဈေ- အလယ်၌။ ကိဠာပေသိ- ကစားစေပြီ။ နီလာဒီသု- အညိုအစရှိကုန်သော။ ဝဏ္ဏေသု- အဆင်းတို့တွင် လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋစတုရဿာဒီသု- အလုံး၊ လေးထောင့်၊ အတိုအစရှိ ကုန်သော။ သဏ္ဌာနေသု- သဏ္ဌာန်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ အဏုထူလာဒီသု- အငယ်၊ အကြီးအစရှိကုန်သော။ ပမာဏေသု- ပမာဏတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ယံ ယံ- အကြင်အကြင်အဆင်းအစရှိသည်ကို။ ဗြာဟ္မဏော- အလမ္ဗာယ်ဆရာ ပုဏ္ဏားသည်။ ဣစ္ဆတိ- ၏။ မဟာသတ္တော- သည်။ တံ တဒေဝ- ထိုထို ပုဏ္ဏားအလိုရှိတိုင်းကိုသာလျှင်။ ကတွာ- ဤ။ နစ္ဆတိ- က၏။ ဖဏသတမ္ပိ- ပါးပြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ ဖဏသဟဿမ္ပိ- ပါးပြင်းအထောင်ကို လည်းကောင်း၊ ကရောတိယေဝ- ပြုသည်သာလျှင်တည်း။ မဟာဇနော- သည်။ ပသီဒိတွာ- ကြည်လင်၍။ ဗဟုဓနံ- များစွာသောဥစ္စာကို။ အဒါသိ- ပေးပြီ။ ဧကဒိဝသမေဝ- တစ်နေ့တည်း၌ပင်လျှင်။ ကဟာပဏသဟဿ ခွေဝ- အသပြာငွေတစ်ထောင်ကိုလည်းကောင်း၊ သဟဿဂ္ဂနိကေ- အသပြာငွေတစ်ထောင်တန်ကုန်သော။ ပရိက္ခာရေ စ- အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လဘိ- ရလေပြီ။ ဗြာဟ္မဏော- အလမ္ဗာယ်ဆရာ ပုဏ္ဏားသည်။ အာဒိတောဝ- အစမှသာလျှင်။ ဝါ- အစတုန်းကပင်။ “သဟဿံ- အသပြာတစ်ထောင်ကို။ လဘိတွာ- ရသည်ရှိသော်၊ ဝိဿဇ္ဇေ သာမိ- လွှတ်ပေးပေအံ့”။ ဣတိ- သို့။ စိန္တေသိ- ပြီ။ ပန- ထိုသို့ ကြံစည်ခဲ့ပါသော်လည်း၊ တံ ဓနံ- ထိုတစ်ထောင်သောဥစ္စာကို။ လဘိတွာ- ရပါသော်လည်း၊ “ပစ္စန္တဂါမေယေဝ- အစွန်အဖျားဖြစ်သောရွာ၌ပင်လျှင်၊

တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ မေ- သည်၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှတစ်ထောင်အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်ပြီ။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ- မင်း မင်း၏ အမတ်တို့အား၊ ဒဿိတေ- ပြအပ်သည်ရှိသော်၊ ကီဝ- အဘယ်မျှ လောက်၊ ဗဟုံ- များသော၊ ဓနံ- ကို၊ လဘိဿာမိ- ရရှိပါအံ့နည်း”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သကဋ္ဌ- လှည်းကိုလည်းကောင်း၊ သုခယာနကဋ္ဌ- ချမ်းသာမှုရှိသောယာဉ်ငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ သကဋ္ဌ- လှည်းပေါ်၌၊ ပရိက္ခာရေ- တို့ကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ သုခယာနကေ- ချမ်းသာမှုရှိသောယာဉ်ငယ်၌၊ နိဿိန္နော- ထိုင်လျက်၊ “မဟန္တေန- များစွာ သော၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံဖြင့်၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု- တို့၌၊ ကီဠာပေန္တော- ကစားစေလျက်၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီမြို့၌၊ ဥဂ္ဂသေနရညော- ဥဂ္ဂသေနမင်း၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ကီဠာပေတွာ- ကစားစေပြီးမှ၊ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ- ပြန်လွှတ်ပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အဂမာသိ- သွားပြီ။ သော- ထိုအလမွှာယ်ဆရာပုဏ္ဏားသည်၊ မဏ္ဍုကေ- ဖားတို့ကို၊ မာရေတွာ- သတ်၍၊ နာဂရညော- အား၊ ဒေတိ- ပေး၏။ နာဂရာဇာ- သည်၊ “ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ မံ- ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ မာရေဿတိ- သတ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ န ခါဒတိ- မခဲစား။ အထ- ၌၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းအား၊ မရုလာဇေ- သကာပျားဖြင့်စီမံအပ်သော ပေါက်ပေါက်တို့ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ။ တေပိ- ထိုသကာပျားဖြင့်စီမံအပ်သော ပေါက်ပေါက်တို့ကိုလည်း၊ “အဟံ- သည်၊ ဂေါစရံ- အစာကို၊ သစေ ဂဏှိဿာမိ- အကယ်၍ယူအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) အန္တောပေဋ္ဌာယမေဝ- ပခြပ်တွင်း၌သာလျှင်၊ မရဏံ- သေခြင်း သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဟွံ”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ န ခါဒတိ- မခဲစား။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၈။) ၂၁။ ဗြာဟ္မဏော- အလမွှာယ်ဆရာပုဏ္ဏားသည်၊ မာသမတ္တေန- တစ်လမျှဖြင့်၊ ဝါ- တစ်လအတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ဗာရာဏသီ- မြို့သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ဒွာရဂါမကေ- မြို့တံခါးအနီးရွာငယ်၌၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းကို၊ ကီဠာပေန္တော- ကစားစေလျက်၊ ဗဟုဓနံ- ကို၊ လဘိ- ပြီ။ ရာဇာပိ- ဥဂ္ဂသေနမင်းသည်လည်း၊ နံ- ထိုပုဏ္ဏားကို၊

ပက္ခောသာပေတွာ- အခေါ်ခိုင်း၍။ “အမှာကမ္ပိ- ငါတို့အားလည်း၊
 ကိဠာပေဟိ- ကစားစေဦးလော့၊ ဝါ- ကစားပြပါဦးလော့။” ဣတိ- သို့၊
 အာဟ- မိန့်တော်မူ၏။ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ သာဓု- ကောင်းပါပြီ၊
 သွေ- နက်ဖြန်၌၊ ပန္နရသေ- တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်ဥပုသ်နေ့၌၊ တုမှာကံ-
 သင်မင်းကြီးတို့အတွက်၊ ကိဠာပေသာမိ- ကစားစေပါအံ့”။ ဣတိ- သို့၊
 အာဟ- လျှောက်တင်၏။ ရာဇာ- ဥဂ္ဂသေနမင်းသည်။ “သွေ- နက်ဖြန်၊
 နာဂရာဇာ- သည်၊ ရာဇဂံဏေ- မင်းရင်ပြင်၌၊ နန္ဒိဿတိ- က၊ လတ္တံ။
 မဟာဇနော- လူများအပေါင်းသည်၊ သန္နိပတိတွာ- စည်းဝေး၍၊ ပဿတု-
 ကြည့်ရှုစေသတည်း”။ ဣတိ- သို့၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေတွာ-
 လှည့်လည်စေ၍၊ ပုန ဒိဝသေ- နောက်တစ်နေ့၌၊ ရာဇဂံဏံ- ကို၊
 အလင်္ကာရာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍၊ ဗြာဟ္မဏံ- ကို၊ ပက္ခောသာပေသိ-
 ခေါ်စေပြီ၊ ဝါ- အခေါ်ခိုင်းပြီ။ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ရတနပေဋ္ဌာယ-
 ရတနာဖြင့်ပြီးသောပခြပ်ဖြင့်၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊
 ဝိစိတ္တတ္ထရေ- ဆန်းကြယ်လှပသောအခင်းပေါ်၌၊ ပေဋ္ဌံ- ပခြပ်ကို၊ ဌပေတွာ-
 ထား၍၊ နိဿိဒိ- ထိုင်ပြီ။ ရာဇာပိ- ဥဂ္ဂသေနမင်းသည်လည်း၊ ပါသာဒါ-
 ပြာသာဒ်မှာ၊ ဩရုယု- သက်ဆင်း၍၊ မဟာဇနပရိဝုတော- များစွာသော
 လူအပေါင်းသည်ခြံရံအပ်လျက်၊ ရာဇာသနေ- မင်း၏နေရာ၌၊ နိဿိဒိ- ပြီ။
 ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊
 နစ္စာပေသိ- ကစေပြီ၊ ဝါ- အကခိုင်းပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ တေန-
 ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ စိန္တိတစိန္တိတာကာရံ- ကြံစည်အပ် ကြံစည်အပ်သော အခြင်း
 အရာကို၊ ဒသေသိ- ပြလေပြီ။ မဟာဇနော- သည်၊ သကဘာဝေန-
 မိမိ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သန္တာရေတုံ- ကောင်းစွာတည်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-
 မစွမ်းနိုင်။ စေလုက္ခေပသဟဿာနိ- အဝတ်ပုဆိုး အထောင်ပစ်လွှင့်ခြင်းတို့
 သည်၊ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းနဂါးမင်း၏၊
 ဥပရိ- အထက်၌၊ ရတနဝဿံ- ရတနာမိုးသည်၊ ဝဿိ- ရွာပြီ။ တေန-
 ကြောင့်၊ “တဒါပိ မံ ဓမ္မစာရိန္ဒြိအာဒိ- ကို၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ-
 ပြီ။

တတ္ထ- ထိုတဒါပိ မံ ဓမ္မစာရီအစရှိသောစကားရပ်၌၊ တဒါပိတိ- ကား၊ ယဒါ- ၌၊ အဟံ- သည်၊ စမ္မေယျကော- သော၊ နာဂရာဇာ- သည်၊ ဟောမိ- နါ။ တဒါပိ- လည်း။ ဓမ္မစာရိန္ဒြိယ- ကား၊ ဒသကုသလ- ကမ္မပထဓမ္မံ ဧဝ- ဆယ်ပါးသောကုသလကမ္မပထတရားကိုသာလျှင်၊ စရတိ- ကျင့်၏။ အဏုမတ္တမ္ပိ- အဏုမြူလည်း၊ အဓမ္မံ- အကုသလ ကမ္မပထတရားကို၊ န စရတိ- မကျင့်၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဓမ္မစာရီ- မည်၏။ ဥပဝုဋ္ဌဥပေါသထန္တိ- ကား၊ အဋ္ဌင်္ဂီသမန္နာဂတဿ- သော၊ အရိယုပေါသထ သီလဿ- အရိယာ ဥပုသ်သီလကို၊ ရက္ခဏဝသေန- စောင့်သည်၏အစွမ်း ဖြင့်၊ ဥပဝသိတဥပေါသထံ- ကျင့်သုံးအပ်သော ဥပုသ်ကို။ ရာဒ္ဒေါရမ္ပိ ကိဋ္ဌတိတိ- ကား၊ ဗာရာဏသီယံ- ၌၊ ဥဂ္ဂသေနရညော- နါ၊ ဂေဟဒ္ဒါ ရေ- မင်းအိမ်တံခါး၌၊ ကိဋ္ဌာပေတိ- ကစားစေ၏။

၂၂။ ယံ ယံ သော ဝဏ္ဏံ စိန္တယီတိ- ကား၊ သော အဟိတုဏ္ဍိက ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ “ယံ ယံ နီလာဒိဝဏ္ဏံ- အကြင်အကြင်အညိုအစ ရှိသောအဆင်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “နီလံ ပီတလောဟိတ”န္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- နါ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ နီလံ ဝါတိ- နီလံ ဝါဟူသောပုဒ်၌၊ ဝါ သဒ္ဓေါ- သည်၊ အနိယမတ္ထော- အနိယမအနက်ရှိ၏။ ဂါထာသုခတ္ထံ- ဂါထာတို့၌ လွယ်လွယ်ကူကူရွတ်ဆိုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ရဿံ- အ,ရဿကို၊ ကတ္တာ- ၍၊ ဝုတ္တော- ပြီ။ တေန ဝါသဒ္ဓေန- ထိုဝါသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဝုတ္တာဝသိဋ္ဌံ- ဆို အပ်ခဲ့ပြီးသော အညို,အဝါ,အနီမှကြွင်းသော၊ ဩဒါတာဒိဝဏ္ဏဝိသေသဇ္ဇေဝ- အဖြူ အစရှိသောအဆင်းအထူးကိုလည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇာဒိသဏ္ဌာနဝိသေသဉ္စ- အလုံးအစရှိသောသဏ္ဌာန်အထူးကိုလည်းကောင်း၊ အဏုံထူလာဒိပမာဏဝိသေ- သဉ္စ- အသေး, အကြီးအစရှိသော ပမာဏအထူးကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂဏှာတိ- သိမ်းယူ၏။ တဿ စိတ္တာနုဝတ္တန္တောတိ- ကား၊ တဿ အဟိတုဏ္ဍိကဿ- နါ၊ စိတ္တံ- သို့၊ အနုဝတ္တန္တော- အစဉ်လိုက်လျက်။ စိန္တိတသန္တိဘောတိ- ကား၊ တေန စိန္တိတစိန္တိတာကာရေန- ထိုကြံစည်အပ် ကြံစည်အပ်သော အခြင်းအရာဖြင့်၊ ပေက္ခဇနဿ- ကြည့်ရှုသူ လူအပေါင်း

အား၊ ဥပဋ္ဌဟာမိ- ထင်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဒဿေတိ- ၏။

၂၃။ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ တေန- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ စိန္တိတာကာရဒဿနံ ဧဝ- ကြံစည်အပ်သောအခြင်းအရာမျှကိုပြခြင်းသည် သာလျှင်၊ မယံ- ငါ၏၊ အာနုဘာဝေါ- တန်ခိုး အာနုဘော်သည်၊ န- မဟုတ်သေး။ အပိစ- အဟုတ်သော်ကား၊ ထလံ ကရေယျမုဒကံ၊ ဥဒကမ္ပိ ထလံ ကရေတိ- ကား၊ ထလံ မဟာပထဝီ- ကုန်းမြေကို၊ ဂဟေတွာ- ဤ၊ ဥဒကံ- ကို၊ ဝါ- ရေဖြစ်အောင်၊ ကာတံ- ငှာလည်းကောင်း၊ ဥဒကမ္ပိ- ရေကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ- ဤ၊ ပထဝီ- မြေဖြစ်အောင်၊ ကာတံ- ကောင်း၊ သက္ကဏေယျံ- စွမ်းနိုင်၏။ ဧဝံ- သို့၊ မဟာနုဘာဝေါ စ- ကြီးသော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်လည်း၊ (ဟောတိ- ၏)။ ယဒိဟံ တဿ ကုပ္ပေယျန္တိ- ကား၊ တဿ အဟိတုဏ္ဍိကဿ- ထိုမြွေဖမ်းသမားအား၊ အဟံ- သည်၊ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ- အကယ်၍ အမျက်ထွက်အံ့။ ခဏေန ဆာရိကံ ကရေတိ- ကား၊ ကောဓုပ္ပါဒက္ခဏေဧဝ- အမျက်ထွက်သော ခဏ၌သာလျှင်၊ ဘသ္မံ- ပြာကို၊ ဝါ- ပြာဖြစ်အောင်၊ ကရေယျံ- ပြုနိုင်၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၂၉။) ၂၄။ ဧဝံ- သို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ အတ္တနော- ၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကာနတ္ထပဋိဗာဟနေ- ဖြစ်သော အကျိုးမဲ့ကို တား မြစ်ခြင်း၌၊ သမတ္ထတံ- စွမ်းနိုင်သည်၏ဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ ယေန အဓိပ္ပာယေန- အကြင်အလိုဖြင့်၊ တံ ပဋိဗာဟနံ- ထိုတားမြစ်ခြင်းကို၊ န ကတံ- မပြုအပ်။ တံ- ထိုမပြုအပ်သည်ကို၊ ဒဿေတံ- ငှာ၊ “ယဒိ စိတ္တဝသီ ဟေဿ”န္တိအာဒိ- ကို၊ အာဟ- မိန့် တော်မူ၏။

တဿ- ထိုစကားရပ်၏၊ အတ္ထော- ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) “အယံ အဟိတုဏ္ဍိကော- ဤမြွေဖမ်းသမားသည်၊ မံ- ကို၊ အတိဝိယ- အလွန်လျှင်၊ ဗာဓတိ- နှိပ်စက်၏၊ မေ- ၏၊ အာနုဘာဝံ- အစွမ်းကို၊ န ဇာနာတိ- မသိရှာ၊ ဟန္တု- ယခု၊ (အဟံ- သည်)၊ အဿ- ထိုမြွေဖမ်းသမား အား၊ မေ- ၏၊ အာနုဘာဝံ- အစွမ်းကို၊ ဒဿေဿာမိ- ပြပေအံ့”။

ဣတိ- သို့၊ ကုဇ္ဈိတွာ- အမျက်ထွက်၍၊ ဩလောကနမတ္တေနာပိ-
 ကြည့်ကာမျှဖြင့်ပင်လျှင်၊ စိတ္တဝသီ- စိတ်အလိုဆန္ဒရှိသည်၊ ယဒိ အာဝိသံ-
 အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ- သော်၊) အထ- ထိုသို့ဖြစ်ရာအခါ၌၊
 သော- ထို ပုဏ္ဏားသည်၊ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ- ဖွဲ့ဆုပ်ကဲ့သို့၊ ဝိပွကိရိဿတိ-
 ဖရိုဖရဲ ပြန့်ကျဲလတ္တံ့၊ အဟံ- သည်၊ ယထာသမာဒိန္နတော- အကြင်
 အကြင် ဆောက်တည်ထားအပ်သော၊ ဝါ- ဆောက်တည်ထားမြဲဖြစ်သော၊
သီလတော- မှ၊ **ပရိဟာယိဿာမိ-** ဆုတ်ယုတ်လတ္တံ့။ စ- ဆက်၊ တထာ-
 ထိုသို့သီလမှဆုတ်ယုတ်သည်၊ သတိ- သော်၊ **သီလေန-** မှ၊ **ပရိဟိနဿ-**
 ဆုတ်ယုတ်သော၊ ခဏ္ဍိတသီလဿ-ကျိုးပျက်သောသီလရှိသောငါ၏၊
 မယာ- သည်၊ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ- ဒီပင်္ကရာဘုရား၏၊ ပါဒမူလတော-
 ခြေတော်ရင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ အဘိပတ္တိတော- တောင့်တ ပန်ဆင်အပ်သော၊
ဥတ္တမတ္တော- မြတ်သောအကျိုးဟု ဆိုအပ်သော၊ ယွာယံ ယော အယံ
 ဗုဒ္ဓဘာဝေါ- အကြင်ဘုရား၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) ဥတ္တမတ္တော-
 သော၊ သော ဗုဒ္ဓဘာဝေါ- သည်၊ **န သိဇ္ဈတိ-** မပြည့်စုံနိုင်။ (ဣတိ
 အယံ တဿ အတ္တော)။

၂၅။ **ကာမံ ဘိဇ္ဇတုယံ ကာယောတိ-** ကား၊ စာတုမဟာဘူတိကော-
 မဟာဘုတ်လေးပါးကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဩဒန ကုမ္မာသူပစယော- ထမင်း
 မုန့်လျှင်အထောက်အပံ့ရှိသော၊ အနိစ္စုတ္တဒနပရိမဒ္ဒနဘောဒနဝိဒ္ဓံသနမဇ္ဈော-
 မမြဲခြင်း၊ လိမ်းကျံခြင်း၊ နှိပ်နယ်ခြင်း၊ ပြိုကွဲခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းသဘော
 ရှိသော၊ အယံ ကာယော- ဤခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ ဘိဇ္ဇတု- အကယ်၍
 ကား ပြိုကွဲပါစေ၊ ကိဉ္ဇာပိ ဝိနဿတု- အကယ်၍ကား ပျက်စီးပါစေ၊
 ဣဓေ ဣမသ္မိံ ဧဝ ဌာနေ- ဤနေရာ၌ပင်လျှင်၊ မဟာဝါတေ-
 ကြီးစွာသောလေတိုက်ရာအခါ၌၊ ဝါ- မုန်တိုင်းတိုက်ရာအခါ၌၊ ခိတ္တဘုသမုဋ္ဌိ
 ဝိယ- ပစ်လွှင့်အပ်သောဖွဲ့ဆုပ်ကဲ့သို့၊ ဝိပွကိရိယတု- ဖရိုဖရဲပြန့်ကျဲပါစေ။
နေဝ သီလံ ပဘိန္နေယျံ၊ ဝိကိရန္တေ ဘုသံ ဝိယာတိ- ကား၊ ပန- ထိုသို့
 ပြန့်ကျဲပါသော်လည်း၊ ဥတ္တမတ္တသိဒ္ဓိယာ- မြတ်သောအကျိုးဟူသော ဘုရား
 အဖြစ်၏ ပြီးခြင်း၏၊ ဟေတုဘူတံ- အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သီလံ-

ကို၊ ဣမသ္မိံ ကဋ္ဌေဝရေ- ဤခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ- ဖွဲ့ဆုပ်ကဲ့သို့၊ ဝိပွကိရန္တေပိ- ဖရိုဖရဲ ပြန့်ကျဲပါသော်လည်း၊ နေဝ ဘိန္ဓေယျံ- မဖျက်ဆီး အံ့သည်သာ၊ ကာယဇီဝိတေသု- ကိုယ်အသက်တို့၌၊ နိရပေက္ခော- ငဲ့ကွက် ခြင်းမရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ သီလပါရမီယေဝ- ကိုသာလျှင်၊ ပူရေမိ- ဖြည့်ကျင့်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ တံ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ် သော၊ ဒုက္ခံ- ကို၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ အဓိဝါသေသိ- သည်းခံခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

ပန- ဆက်၊ အထ- ၌၊ အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထဂတဿ- မြွေဖမ်း သမားပုဏ္ဏား၏လက်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိနေသော၊ မဟာသတ္တဿ- အား၊ မာသော- တစ်လသည်၊ ပရိပူရိ- ပြည့်လေပြီ။ ဧတ္တကံ- ဤမျှလောက် တစ်လအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ- ကာလပတ်လုံး၊ နိရာဟာရောဝ- အစာမရှိသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ- ပြီ။ သုမနာ- သုမနာမိဖုရား ခေါင်ကြီးသည်၊ မေ- ၏၊ သာမိကော- လင်သည်၊ အတိစိရာယတိ- ပြန်မလာသည်မှာအလွန်ကြာမြင့်လေ၏၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ပုံအကြောင်းကား၊ ကာ နုခေါ- အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပေါက္ခရဏိ- ရေကန်ကို၊ သြလောကေန္တိ- ကြည့်သည်ရှိသော်၊ လောဟိတဝဏ္ဏံ- သွေးအဆင်းရှိသော၊ ဥဒကံ- ကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ “အဟိတုဏ္ဍိကေန- မြွေဖမ်းသမားသည်၊ ဂဟိတော- ဖမ်းယူအပ်သည်၊ ဝါ- အဖမ်းခံရသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ် လတ္တံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဥတွာ- သိ၍၊ နာဂဘဝနာ- နဂါးပြည်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခဲ့၍၊ ဝမ္ဘိကသန္တိကံ- တောင်ပို့အနီးသို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဂဟိတဋ္ဌာနံ- အဖမ်းခံအပ်ရာ အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကိလမိတဋ္ဌာနဉ္စ- ဆင်းရဲပင်ပန်းရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ- ဤ၊ ရောဒိတွာ- ငိုကျွေး၍၊ ကန္တိတွာ- မြည်တမ်း၍၊ ပစ္စန္တဂါမံ- အစွန်ဖြစ်သောရွာသို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဗာရာဏသိ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ရာဇဒွါရေ- နန်းတော်တံခါး၌၊ အာကာသေ- ၌၊ ရောဒမာနာ- ငိုလျက်၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်တည်ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ နစ္စန္တောဝ- ကစဉ်ပင်လျှင်၊ အာကာသံ- သို့၊ ဥလ္လောကေန္တော- မော့ကြည့်

သည်ရှိသော်၊ တံ- ထိုမိဖုရား သုမနာကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ လဇ္ဇိတော- ရှက်သည် ဖြစ်၍၊ ပေဠိ- ပခြပ်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နိပဇ္ဇိ- လျောင်းစက်ပြီ။

ရာဇာ- ဥဂ္ဂသေနမင်းသည်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်း ၏၊ ပေဠိ- သို့၊ ပဝိဋ္ဌကာလေ- ဝင်ရာအခါ၌၊ “ကာရဏံ- အကြောင်း ကား၊ ကိံ န ခေါ- အဘယ်ပါနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ဣတောစိတော စ- ဟိုမှသည်မှလည်း၊ ဩလောကေန္တော- သော်၊ အာကာသေ- ၌၊ ဌိတံ- တည်သော၊ တံ- ထိုသုမနာကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ “တွံ- သည်၊ ကာ န- အဘယ်သူလေနည်း”၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- ဤ၊ တဿာ- ထိုသုမနာ၏၊ နာဂကညာဘာဝံ- နဂါးကညာ၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ဤ၊ “နိဿံသယံ ခေါ- သံသယမဲ့၊ နာဂရာဇာ- သည်၊ ဣမံ- ဤသုမနာကို၊ ဒိသွာ- ဤ၊ လဇ္ဇိတော- ရှက်သည်ဖြစ်၍၊ ပေဠိ- သို့၊ ပဝိဇ္ဇော- ဝင်လေပြီ။ ယထာ ဒဿိတော- အကြင်အကြင်ပြအပ်သော၊ အယဉ္ဇ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေါ- ဤ တန်ခိုးအာနုဘော်သည်လည်း၊ နာဂရာဇဿေဝ- နဂါးမင်း၏သာလျှင်၊ (ဣဒ္ဓါနုဘာဝေါ- သည်၊ ဟောတိ- ၏၊) အဟိတုဏ္ဍိကဿ- ၏၊ (ဣဒ္ဓါ နုဘာဝေါ- သည်၊) န ဟောတိ- မဟုတ်၊” ဣတိ- သို့၊ နိဠ- ဆုံးဖြတ်ခြင်း သို့၊ ဂန္တာ- ဤ၊ “အယံ နာဂရာဇာ- သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာနုဘာဝေါ- ကြီးသော အာနုဘော်ရှိ၏၊ ကထံ နာမ- အဘယ်မည်သောအကြောင်းကြောင့်၊ ဣမဿ- ဤပုဏ္ဏား၏၊ ဟတ္ထံ- လက်သို့၊ ဂတော- ရောက်သနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးသည်ရှိသော်၊ “အယံ နာဂရာဇာ- ဤနဂါးမင်း သည်၊ ဓမ္မစာရီ- ကုသလကမ္မပထတရားကိုကျင့်လေ့ရှိ၏၊ သီလဝါ- သီလနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ စာတုဒ္ဓသီပန္နရသီသု- တစ်ဆယ့်လေးရက် တစ်ဆယ့် ငါးရက်မြောက်နေ့တို့၌၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ ဥပဝသန္တော- ကျင့်သုံးလျက်၊ အတ္တနော- ၏၊ သရီရံ- ကို၊ ဒါနမုခေ- ၌၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှင်း၍၊ မဟာမဂ္ဂသမိပေ- လမ်းမကြီး၏အနီး၌၊ ဝမ္ဘိကမတ္ထကေ- တောင်ပို့ထိပ်၌၊ နိပဇ္ဇတိ- လျောင်းစက်နေ၏။ တတ္ထ- ထိုနေရာ၌၊ အယံ- ဤနဂါးမင်းကို၊ ဧတေန- ဤပုဏ္ဏားသည်၊ ဂဟိတော- ဖမ်းအပ်ပြီ။ ဣမဿ- ဤနဂါးမင်း အား၊ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂါ- နတ်သမီးနှင့်တူကုန်သော၊ အနေကသဟဿာ-

ဣတ္ထိယော- ထောင်ပေါင်းများစွာသောမိန်းမတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။) ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိသဒိသာ- နတ်ပြည်စည်းစိမ်နှင့်တူသော၊ နာဂဘဝန- သမ္ပတ္တိ- နဂါးပြည်စည်းစိမ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) အယံ- ဤနဂါးမင်းသည်၊ မဟိဒ္ဓိကော- ကြီးသောတန်ခိုးရှိ၏၊ မဟာနဘာဝေါ- ကြီးသောအာနဘော် ရှိ၏၊ သကလပထဝီ- အလုံးစုံသောမြေကို၊ ပရိဝတ္တေတုံ- ပြောင်းပြန်လှန် ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်၏၊ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ ‘မေ- ၏၊ သီလံ- သည်၊ ဘိဒ္ဓိဿတိ- ပျက်လတ္တံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဝိပ္ပကာရံ စ- ဖောက်ပြန်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဉ္စ- ဆင်းရဲကိုလည်းကောင်း၊ အနဘောတိ- ခံစား၏၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တာ- ဤ၊ သံဝေဂပ္ပတ္တော- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်သော ဥဂ္ဂသေန မင်းသည်၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ အဟိတုဏှိကဿ- မြွေကိုဖမ်း သော၊ (မြွေအလမွှာယ်သမားဖြစ်သော) တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ ဗဟုံ- သော၊ ဓနဉ္စ- ကိုလည်းကောင်း၊ မဟန္တံ- များသော၊ ယသဉ္စ- အခြံအရံ ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဿရိယဉ္စ- အစိုးရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒတ္တာ- ဤ၊ “ဘော- အိုပုဏ္ဏား၊ ဟန္တံ- ယခု၊ ဣမံ နာဂရာဇာ နံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေဟိ- လွှတ်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ- လွှတ်စေပြီ၊ ဝါ- လွှတ်ပေးပြီ။

မဟာသတ္တော- သည်၊ နာဂဝဏ္ဏံ- နဂါးအသွင်ကို၊ အန္တရဓာပေတ္တာ- ကွယ်ပျောက်စေ၍၊ မာဏဝကဝဏ္ဏေန- လုလင်အသွင်ဖြင့်၊ ဒေဝကုမာရော ဝိယ- နတ်သားကဲ့သို့၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်တည်ပြီ၊ သုမနာပိ- သုမနာမိဖုရား သည်လည်း၊ အာကာသတော- မှ၊ ဩတရိတ္တာ- သက်ဆင်း၍၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်း၏၊ သန္တိကေ- အနီး၌၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။ နာဂရာဇာ- သည်၊ ရညော- ဥဂ္ဂသေနမင်းအား၊ အဉ္ဇလိ- လက်အုပ်ကို၊ ကတ္တာ- ဤ၊ “မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဧဟိ- လာလှည့်၊ မယံ- ၏၊ နိဝေသနံ- နန်းတော်ကို၊ ပဿိတုံ- ငှာ၊ အာဂစ္ဆာဟိ- လာပါလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ယာစိ- တောင်းပန်လေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ “မုတ္တော စမ္ပေယျကော နာဂေါ ။ပ။ ပဿေယျံ မေ နိဝေသနံ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ “မုတ္တော- အလမ္မာယံပုဏ္ဏား၏လက်မှလွတ်သော၊ စမ္မေယျကော- သော၊ နာဂေါ- သည်၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ အဗြဝိ- ဆိုပြီ၊ (ကိ အဗြဝိ၊) ကာသိရာဇ- ကာသိမင်းမြတ်၊ တေ- အား၊ မေ- ၏၊ နမော- ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု- သတည်း၊ ကာသိဝဗုဒ္ဓ- ကာသိတိုင်းပြည်ကို တိုးပွားစေတတ်သောမင်းမြတ်၊ တေ- အား၊ မေ- ၏၊ နမော- သည်၊ အတ္ထု- တည်း၊ အဉ္စလိ- ကို၊ (အဟံ- သည်၊) တေ- အား၊ ပဂ္ဂဏာမိ- ချီပါ၏၊ မေ- ၏၊ နိဝေသနံ- နန်းတော်ကို၊ ပဿေယျ- ကြည့်ရှုပါလေလော့”၊ ဧတံ ဝစနံ- ကို၊ အဗြဝိ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၃၀။) ဇာတ်ပေါင်း။ အထ- ဌ၊ ရာဇာ- ဥဂ္ဂသေနမင်းသည်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ နာဂဘဝနဂမနံ- နဂါးပြည်သို့ ပြန်သွားခြင်းကို၊ အနုဇာနိ- ခွင့်ပြုပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ တံ- ထိုဥဂ္ဂသေနကို၊ သပရိသံ- ပရိသတ်နှင့်တစ်ကွ၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ နာဂဘဝနံ- သို့၊ နေတွာ- ယူဆောင်၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ- အစိုးရသူ၏ အဖြစ်၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ- ၍၊ ကတိပါဟံ- ရက် အနည်းငယ်မျှ၊ တတ္ထ- ထိုနဂါးပြည်၌၊ ဝဿာပေတွာ- နေစေ၍၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေသိ- လှည့်လည်စေပြီ။ ကိ-နည်း၊ “သဗ္ဗာ- သော၊ ရာဇပရိသာ- မင်းပရိသတ်သည်၊ ယာဝဒိစ္ဆကံ- အလိုရှိတိုင်း၊ ဟိရည သုဝဏ္ဏာဒိကံ- ငွေရွှေအစရှိသော၊ ဓနံ- ကို၊ ဂဏှတု- ယူစေသတည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ (ဘေရိ၊ စရာပေသိ၊) စ- ဆက်၊ ရညော- မင်း၏အထံသို့၊ အနေကေဟိ- များစွာကုန်သော၊ သကဋ္ဌသတေဟိ- လှည်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဓနံ- ကို၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ။ “မဟာရာဇ- မြတ်၊ ရညာ နာမ- မင်းမည်သည်၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးလှူသင့်၏၊ သီလံ- ကို၊ ရက္ခိတဗ္ဗံ- စောင့်ထိန်းသင့်၏၊ ဓမ္မိကာ- တရားနှင့်လျော်သော၊ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ- စောင့်ရှောက်ခြင်း ပိတ်ပင်ခြင်း လုံခြုံခြင်းကို၊ သဗ္ဗတ္ထ- ၌၊ သံဝိဒဟိတဗ္ဗာ- စီမံထိုက်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ ဒသဟိ- ကုန်သော၊ ရာဇဓမ္မကထာဟိ- မင်းနှင့်စပ်သော တရားစကားတို့ဖြင့်၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- ပြန်လွှတ်လိုက်ပြီ။

ရာဇာ- ဥဂ္ဂသေနမင်းသည်။ မဟန္တေန- များစွာသော၊ ယသေန- အခြံအရံဖြင့်၊ နာဂဘဝနာ- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဗာရာဏသီမေဝ- သို့သာ၊ ဂတော- သွားပြီ။ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဇေမ္ဘဒီပတလေ- ဇေမ္ဘဒီပမြေအပြင်၌၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ- ငွေရွှေသည်၊ ဇာတံ ကိရ- ဖြစ်ပေါ်လာသတဲ့၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ သီလာနိ- တို့ကို၊ ရက္ခိတွာ- စောင့်ရှောက်၍၊ အန္တဒ္ဒမာသံ- လခွဲတိုင်း၊ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊ ကတွာ- ၍၊ သပရိသော- ပရိသတ်နှင့်တကွ၊ သဂ္ဂပုရံ- နတ်ပြည်ကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေပြီ။ (ဣဒါနိ- ၌) ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ (တဒါ- ၌) အဟိတုဏ္ဏိကော- မြွေဖမ်းသမားသည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ (ဣဒါနိ) ရာဟုလမာတာ- ရာဟုလာမယ်တော်သည်၊ (တဒါ- ၌) သုမနာ- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ (ဣဒါနိ- ၌) သာရိပုတ္တတ္ထေရော- သည်၊ (တဒါ- ၌) ဥဂ္ဂသေနော- သည်။ အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ- ၌) လောကနာထော- သည်၊ (တဒါ- ၌) စမ္ပေယျကော- သော၊ နာဂရာဇာ- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။

တဿ- ထိုစမ္ပေယျနဂါးမင်း၏၊ ဣဓာပိ- ဤစမ္ပေယျနာဂစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ယထာရဟံ- စွာ၊ သေသပါရမိယော- သီလမှကြွင်းသောပါရမီတို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣဓ- ဤစမ္ပေယျနာဂစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ အတ္ထရိယာနုဘာဝါ- အံ့ဩဖွယ်အာနုဘော်တို့သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယာ ဧဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

စမ္ပေယျနာဂစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

၄။ စူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၁၃၁။) ၂၆။ စတုတ္ထေ- စတုတ္ထဖြစ်သောစူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စူဠဗောဓိတိ- ကား၊ မဟာဗောဓိပရိ-
ဗ္ဗာဇကတ္တဘာဝံ- မဟာဗောဓိပရိပိုဇ်၏အတ္တဘောကို၊ ဥပါဒါယ- စွဲ၍၊
ဝါ- အကြောင်းပြု၍၊ ဣမ- ဤစူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ “စူဠဗောဓိ”
တိ-ဟူသော၊ သမညာ- အမည်ကို၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ- သံဂါယနာတင်
ထေရ်အရှင်တို့သည်၊) အာရောပိတာ- တင်အပ်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ဣမသ္မိ
ဧဝ ဇာတကေ- ဤဘဝဇာတ်တစ်ခုတည်း၌သာလျှင်၊ အတ္တနော- ၏၊
ဇေဋ္ဌဘာတိကာဒိနော- အစ်ကိုကြီးအစရှိသော၊ မဟာဗောဓိဿ- မဟာဗောဓိ
၏၊ သမ္ဘဝတော- ရှိခြင်းကြောင့်၊ စူဠဗောဓိတိ- ဟူသော၊ သမညာ- ကို၊
အာရောပိတာ- တင်အပ်(မှည့်ခေါ်အပ်)သည်၊ န- မဟုတ်ပါ။ ဣတိ-
ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ၏၊ (တစ်ဘဝတည်းတွင် အစ်ကိုမဟာဗောဓိ
ရှိ၍ ယင်းကိုထောက်ဆပြီး စူဠဗောဓိဟု အမည်ပေးခြင်းမဟုတ်ပါ။ နိယတ
ဗျာဒိတ်ရပြီး ဘဝခြားလျက်ရှိသော အလောင်းတော် မဟာဗောဓိ ပရိပိုဇ်ကို

အကြောင်းပြု၍ “စူဠဗောဓိ” ဟု အမည်ပြုသည်ဟူလို။) သုသီလဝါတိ-
ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ သီလဝါ- သီလရှိသော။ သမ္ပန္နသီလော-
ပြည့်စုံသောသီလရှိသော(ပါဠိတော် စူဠဗောဓိ ၌ စပ်၊) ဣတိ အယံ-
ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ဘဝံ ဒိသ္မာန ဘယတောတိ- ကား၊ ကာမာဒိဘဝံ-
ကာမအစရှိသောဘဝကို၊ ဘာယိတဗ္ဗဘာဝေန- ကြောက်မက်ဖွယ်ဘေး၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဿိတွာ- မြင်၍၊ နေက္ခမ္မန္တိ ဧတ္ထ- ဟူသောပါဌ်၌၊ စ-
သဒ္ဓဿ-၏၊ လောပေါ- ကျေခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- ၏။ တေန- ထိုနေက္ခမ္မ-
ဟူသောပါဌ်သည်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ “ဒိသ္မာနာ”တိပဒံ- ကို၊ အာကမ္ပိယတိ-
ဆွဲငင်အပ်၏။

သံဝေဂဝတ္ထု ရှစ်ပါး၊ နေက္ခမ္မ သုံးပါး

ဣဒံ= အယံ အတ္ထော- ကို၊ ဝုတ္တံ= ဝုတ္တော- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-
ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏံ- ဇာတိဒုက္ခ ဇရာဒုက္ခ
ဗျာဓိဒုက္ခ မရဏဒုက္ခလည်းကောင်း၊ အပါယဒုက္ခံ- အပါယဒုက္ခလည်း
ကောင်း၊ အတိတေ- အတိတ်ကာလ၌၊ ဝဇ္ဇမူလကံ- ဝဋ်လျှင်အရင်းအမြစ်
ရှိသော၊ ဒုက္ခံ- ကောင်း၊ အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဝဇ္ဇမူလကံ-
သော၊ ဒုက္ခံ- ကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္န- ၌၊ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ- အာဟာရ
ကိုရှာမှီးခြင်း၏အရင်းအမြစ်ရှိသော၊ ဒုက္ခံ- ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အဋ္ဌန္တံ-
ကုန်သော၊ ဣမေသံ သံဝေဂဝတ္ထုနံ- ဤသံဝေဂဝတ္ထုတို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏေန-
ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗမ္ပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ကာမာဒိဘောဒံ- ကာမ
စသည်အပြားရှိသော၊ ဘဝံ- ကို၊ သံသာရဘယတော- သံသရာဝဋ်ဘေးအား
ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟမာနံ- ထင်လာသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ နိဗ္ဗာနံ- လည်းကောင်း၊
တဿ- ထိုနိဗ္ဗာန်၏၊ ဥပါယဘူတာ- အကြောင်းဥပါယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊
သမထဝိပဿနာ စ- သမထ၊ ဝိပဿနာလည်းကောင်း၊ တဒုပါယဘူတာ-
ထိုသမထ၊ ဝိပဿနာ၏အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ- ရှင်ရဟန်း
အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ တိဝိဓမ္မိ- သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်
သော၊ နေက္ခမ္မံ- နေက္ခမ္မကို၊ အနုဿဝါဒိသိဒ္ဓေန- တစ်ဆင့်စကားကြားခြင်း

အစရှိသည်တို့ဖြင့်ပြီးသော၊ ဉာဏစက္ခုနာ- ဉာဏစက္ခုဖြင့်၊ တပွဋိပက္ခတော-
 ထိုကာမစသည်တို့၏ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဒိသွာ- ဤ၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇူပ-
 ဂမနေန- ရသေ့ပရိပိုဇ်တည်းဟူသော ပဗ္ဗဇ္ဇာအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းဖြင့်၊
 အနေကာဒိနဝါကုလာ- များသောအပြစ်တို့နှင့်ရောထွေးသော၊ ဂဟဋ္ဌဘာဝါ-
 လူ၏အဖြစ်မှ၊ အဘိနိက္ခမိတွာ- ထွက်ခဲ့၍၊ ဂတော- သွားလေပြီ၊ ဣတိ-
 သို့၊ (ဝုတ္တံ၊ ဟောတိ)။

၂၇။ ဒုတိယိကာတိ- ကား၊ ပေါရာဏဒုတိယိကာ- ဇနီးဟောင်း
 ဖြစ်သော၊ ဂိဟိကာလေ- လူဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ ပဇာပတိဘူတာ- ဇနီးဖြစ်၍
 ဖြစ်သော၊ (ပါဠိတော် ဗြာဟ္မဏီ၌စပ်၊) ကနကသန္နိဘာတိ- ကား၊ ကဉ္စန
 သန္နိဘတ္တစာ- ရွှေနှင့်တူသောအရေအဆင်းရှိသော။ ဝဇ္ဇေ အနုပေက္ခာတိ-
 ကား၊ သံသာရေ- သံသရာဝဋ်၌၊ နိရာလယာ- တွယ်တာတပ်မက်ခြင်း
 မရှိသော။ နေက္ခမ္မံ အဘိနိက္ခမိတိ- ကား၊ နေက္ခမ္မတ္ထာယ- ဝဋ်မှထွက်
 မြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂေဟတော- အိမ်မှ၊ ဝါ- လူ့ဘောင်မှ၊ နိက္ခမိ-
 ထွက်ခွာခဲ့ပြီ။ ပဗ္ဗဇိ- ရသေ့ပရိပိုဇ်ပြုခဲ့ပြီ။ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

၂၈။ ဧတေန- ဤတဏှာတရားဖြင့်၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊
 အာလယန္တိ- တွယ်တာငြိကပ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ- ကြောင့်၊ အာလယော-
 မည်၏။ တဏှာ- တည်း။ တဒဘာဝေန- ထိုတွယ်တာငြိကပ်ကြောင်းဖြစ်
 သော တဏှာမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိရာလယာ- မည်၏။ တတော
 ဧဝ- ထိုနိရာလယမည်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ ဉာတီသု- ဆွေမျိုးတို့၌၊
 တဏှာဗန္ဓနဿ- တဏှာအနှောင်အဖွဲ့၏။ ဝါ- ကို၊ ဆိန္နတ္တာ- ဖြတ်တောက်
 အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဆိန္နဗန္ဓု- မည်၏။ ဧဝံ- သို့၊ ဂိဟိဗန္ဓနာ
 ဘာဝံ- လူ့အနှောင်အဖွဲ့မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ- ဤ၊ ဣဒါနိ-
 ၌၊ ပဗ္ဗဇိတာနမ္မိ- ရသေ့ပရိပိုဇ်တို့တွင်လည်း၊ ကေသဉ္စိ- အချို့ကုန်သော
 ရသေ့ပရိပိုဇ်တို့၏၊ ယံ ဗန္ဓနံ- သည်၊ ဟောတိ- ၏။ တဿာပိ- ထိုအနှောင်
 အဖွဲ့၏လည်း၊ အဘာဝံ- မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှာ၊
 “အနုပေက္ခာ ကုလေ ဂဏေ”တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ တတ္ထ- ထိုအနုပေက္ခာ

ကုလေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကုလေတိ- ကား၊ ဥပဋ္ဌာကကုလေ- အလုပ်အကျွေးအမျိုး၌လည်းကောင်း။ ဂဏေတိ- ကား၊ တာပသဂဏေ- ရသေ့အပေါင်း၌လည်းကောင်း၊ (တေ ဇနာ- ထိုသူတို့ကို) ဗြဟ္မစာရိနောတိ- မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်သူတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ၏။ ဥပါဂမုန္တိ- ကား၊ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဥပါဂမိမှာ- ကပ်ရောက်ကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၃၂။) ၂၉။ တတ္ထာတိ- ကား၊ ဗာရာဏသီသာမန္တေ- ဗာရာဏသီမြို့၏ အနီး၌။ နိပကာတိ- ကား၊ ပညဝန္တော- ပညာရှိကြကုန်သော၊ (ပါဌသေသ မယံ၌စပ်) နိရာကုလေတိ- ကား၊ ဇနသဉ္ဇာရ- ရဟိတတ္တာ- လူတို့လှည့်လည်မှုမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇနေဟိ- နှင့်၊ အနာကုလေ- မရောယှက်သော။ အပ္ပသဒ္ဓေတိ- ကား၊ မိဂပက္ခီနံ- သားငှက်တို့ကို၊ ဥဋ္ဌာပနတော- ပျံစေခြင်းကြောင့်၊ တေသံ- ထိုသားငှက်တို့၏၊ ဝဿိတသဒ္ဓေနာပိ- တွန်အပ်သောအသံမှလည်း၊ ဝိရဟိတတ္တာ- ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပသဒ္ဓေ- ကင်းသောအသံရှိသော။ ရာဇယျာနေ- ဝဿာမုဘောတိ- ကား၊ ဗာရာဏသီရညော- ၏၊ ဥယျာနေ- ၌၊ ဥဘော- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာ- ရသေ့ပရိပိုင်ဖြစ်ကြကုန်သော၊ မယံ- တို့သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ ဝဿာမ- နေကြကုန်၏။ တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း၊ အတီတေ- လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ဣမသ္မိံ ဧဝ ဘဒ္ဒကပ္ပေ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ပင်လျှင်၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဗြဟ္မလောကတော- ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေခဲ့၍၊ အညတရသ္မိံ- တပါးသော၊ ကာသိဂါမေ- ကာသိရွာ၌၊ ဧကဿ- သော၊ မဟာဝိဘဝဿ- များသောစည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏဿ- ၏၊ ပုတ္တော- သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်လေပြီ။ တဿ- ထိုသား၏၊ နာမဂ္ဂဟဏသမယေ- အမည်ကိုယူသောအချိန်၌၊ ဝါ- နာမည်မှည့်သောအချိန်၌၊ “ဗောဓိကုမာရော”တိ- ဗောဓိကုမာရဟူသော၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ကရိသု- ပြုကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဗောဓိကုမာရ၏၊ ဝယပ္ပတ္တကာလေ- အရွယ်ရောက်ချိန်၌၊ တက္ကသိလံ-

တက္ကသိုလ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ- အလုံးစုံသောအတတ်ပညာ
တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဏိတွာ- သင်ယူ၍၊ ပစ္စာဂတဿ- တက္ကသိုလ်ပြည်မှ ပြန်လာ
သော၊ အနိစ္စမာနကဿေဝ- အိမ်ထောင်ပြုရန်အလိုမရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်
သော၊ အဿ- ထိုဗောဓိကုမာရ၏အထံသို့၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့သည်၊
သမဇာတိကံ- တူသောဇာတ်ရှိသော၊ ဝါ- ဇာတ်တူသော၊ ကုလကုမာရိကံ-
ပုဏ္ဏားမျိုးတို့၏ အမျိုးသမီးကို၊ အာနေသုံ- ဆောင်ခဲ့ကြကုန်ပြီ။ သာပိ-
ထိုပုဏ္ဏားမသည်လည်း၊ ဗြဟ္မလောကစုတာဝ- ဗြဟ္မာ့ပြည်မှစုတေသူသည်
သာလျှင်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝါ- ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဥတ္တမရူပဓရာ- မြတ်
သောအဆင်းကိုဆောင်သည်၊ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂါ- နတ်သမီးနှင့်တူသည်၊
(ဟောတိ၊) တေသံ- ထိုဗောဓိကုမာရတို့၏၊ အနိစ္စမာနာနံ ဧဝ- အလိုမရှိကြ
ကုန်ဘဲသာလျှင်၊ အညမညံ- ချင်း၊ အာဝါဟဝိဝါဟံ- ထိမ်းမြားလက်ထပ်
ခြင်းကို၊ ကရိသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ဥဘိန္နမ္ပိ- နှစ်ယောက်လည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ နေသံ- ထိုဗောဓိကုမာရတို့၏၊ ကိလေသသမုဒါစာရော-
ကိလေသာထကြွဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ န ဘူတပုဗ္ဗော- မဖြစ်စဖူး။ သာရာဂ-
ဝသေန- တပ်မက်မှုရာဂရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အညမညံ- ချင်း၊ ဩလော-
ကနမ္ပိ- ကြည့်ရှုခြင်းသည်လည်း၊ နာဟောသိ- မဖြစ်စဖူး၊ ဣတရသံသဂ္ဂေ-
ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်ကြည့်ခြင်းမှတစ်ပါးသော အခြားသောနှီးနှောသုံးသပ်မှု၌၊
ကာ ပန ကထာ- အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း၊ နာဟောသိ ဧဝ- မဖြစ်ဖူး
သည်သာလျှင်တည်း။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပရိသုဒ္ဓသီလာ- စင်ကြယ်သော သီလ
ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

အပရဘာဂေ- ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ မာတာပိတူသု- မိဘတို့
သည်၊ ကာလံကတေသု- ကွယ်လွန်ကုန်သည်ရှိသော်၊ တေသံ- ထိုမိဘ
တို့၏၊ သရီရကိစ္စံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းကိစ္စကို၊ ကတွာ- ဤ၊
တံ- ထိုပုဏ္ဏားမကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ “ဘဒ္ဒေ- အိုချစ်နှမ၊
တွံ- သည်၊ ဣမံ အသီတိကောဋိဓနံ- ဤကုဋေရှစ်ဆယ်သောစီးပွားဥစ္စာကို၊
ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ သုခေန- ချမ်းသာစွာ၊ ဇီဝါဟိ- အသက်မွေးပါလော့”၊
ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ “အယျပုတ္တ- အရှင်သား၊ တွံ ပန-

သင်သည်ကား၊ ဝါ- သင်ကကော၊ (ကေန- အဘယ်စီးပွားဥစ္စာဖြင့်၊ ဇီဝသိ- အသက်မွေးမည်နည်း”၊) ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြန်ပြောပြီ။ “(ဘဒ္ဒေ- အိုချစ်နမ)၊ မယံ- အား၊ ဓနေန- ဥစ္စာဖြင့်၊ ကိစ္စံ- ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ (အဟံ- သည်၊) ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ပရိပိုဇ်ပြုအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ၊ “ပဗ္ဗဇာ- ရသေ့ပရိပိုဇ်အဖြစ်သည်၊ ဣတ္ထိနမ္မိ- မိန်းမတို့ အားလည်း၊ န ဝဇ္ဇတိ ကိံ ပန- မအပ်လေသလော၊” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နမ၊ ပဗ္ဗဇာ- သည်၊ ဣတ္ထိနမ္မိ- လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ၊ “တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ မယုမ္မိ- ငါ့အားလည်း၊ ဓနေန- ဥစ္စာဖြင့်၊ ကိစ္စံ- သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ အဟမ္မိ- လည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ပရိပိုဇ်မ ပြုအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ တေ ဥဘောပိ- ထိုနှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗံ- သော၊ ဝိဘဝံ- စည်းစိမ်ဥစ္စာကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်လွှတ်၍၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ နိက္ခမိတွာ- အိမ်မှထွက်ခွာ၍၊ အရည်- တောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ပရိပိုဇ်ပြု၍၊ ဥဇ္ဈာစရိယာယ- ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းဖြင့်၊ ဖလာဖလေဟိ- အသီးကြီးငယ်တို့ဖြင့်၊ ယာပေန္တာ- မျှတကြကုန်လျက်၊ ပဗ္ဗဇာသုခေနော- ရသေ့ပရိပိုဇ်ချမ်းသာ ဖြင့်သာလျှင်၊ ဒသ သံဝစ္ဆရာနိ- ဆယ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ လောဏမ္မိလသေဝနတ္ထာယ- ဆားနှင့်အချဉ်ကိုမှီဝဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဇနပဒစာရိကံ- ကို၊ စရန္တာ- လှည့်လည်ကုန်သည်ရှိသော်၊ အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဗာရာဏသီ- သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ရာဇယျာနေ- မင်းဥယျာဉ်၌၊ ဝသီသု- နေကြကုန်ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ရာဇယျာနေ ဝသာမုဘော”တိ-ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

၃၀။ အထ-၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်း သည်၊ ဥယျာနကီဠံ- ဥယျာဉ်ကစားခြင်းသို့၊ ဂတော- သွားသည်ရှိသော်၊ ဥယျာနဿ-၏၊ ဧကပဿေ- တစ်ခုသောနံပါး၌၊ ပဗ္ဗဇာသုခေန- ပဗ္ဗဇာသုခဖြင့်၊ ဝီတိနာမေန္တာနံ- ကျော်လွန်စေကြကုန်သော၊ တေသံ- ထိုဘုရားအလောင်းရသေ့ပရိပိုဇ်နှစ်ဦးသားတို့၏၊ သမိပဋ္ဌာနံ- အနီးအရပ်သို့၊

ဂန္ဓာ- ဤ၊ ပရမပါသာဒိကံ- လွန်မြတ်သောစိတ်ကြည်လင်ခြင်းကိုဖြစ်စေ
တတ်သော၊ ဝါ- အလွန်စိတ်ကြည်လင်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ ဥတ္တမ
ရူပဓရံ- မြတ်သောရုပ်အဆင်းကိုဆောင်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇိကံ- ရသေ့ပရိပိုဇ်မကို၊
ဩလောကေန္တော- လျက်၊ ကိလေသဝသေန- ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊
ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော- တပ်မက်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တံ-
ဘုရားအလောင်းရသေ့ပရိပိုဇ်မကို၊ “တေ- သင်နှင့်၊ အယံ ပရိဗ္ဗာဇိကာ-
ဤရသေ့မသည်၊ ကိ- အဘယ်သို့တော်စပ်သည်၊ ဟောတိ- နည်း၊” ဣတိ-
သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ တေန- ထိုရသေ့သည်၊ “ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော
တော်စပ်မှုသည်၊ န စ ဟောတိ- မရှိ၊ ကေဝလံ- သက်၊ ဧကပဗ္ဗဇ္ဇာယ-
အတူတစ်ကွရသေ့ပရိပိုဇ်မပြုခြင်းဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရသေ့ပရိပိုဇ်မပြုခဲ့သူတည်း။
အပိစ- သို့သော်လည်း၊ ခေါ ပန- စင်စစ်၊ ဂိဟိကာလေ- လူ့ဘဝ၌၊
ပါဒပရိစာရိကာ- ခြေရင်းအလုပ်အကျွေးဇနီးသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။”
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ ရာဇာ- သည်၊ “အယံ-
ဤရသေ့မသည်၊ ဧတဿ- ဤရသေ့၏၊ ဝါ- နှင့်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်
ခုတော်စပ်သောသူသည်၊ န ဟောတိ ကိရ- မဖြစ်ဘူးတဲ့၊ အပိစ- သို့သော်
လည်း၊ ခေါ ပန- စစ်၊ အဿ- ထိုရသေ့၏၊ ဂိဟိကာလေ- လူ့ဘဝ၌၊
ပါဒပရိစာရိကာ- သည်၊ အဟောသိ ကိရ- ဖြစ်ခဲ့သတဲ့။ အဟံ- သည်၊
ဣမံ- ဤရသေ့မကို၊ အန္တေပုရံ- နန်းတော်တွင်းသို့၊ ပဝေသေယျံ-
ဝင်စေရပါမူကား၊ ဝါ- သွင်းရပါမူကား၊ ယန္တုန- ကောင်းလေစွ။ တေနေဝ-
ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထိုရသေ့၏၊ ဣမိဿာ- ဤရသေ့မ၏၊
ပဋိပတ္တိ- အကျင့်ကို၊ ဇာနိဿာမိ- သိရှိရပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
အန္ဓဗာလော- မိုက်ကန်းသည်ဖြစ်၍၊ တတ္ထ- ထိုရသေ့မ၌၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ- တပ်မက်သောစိတ်ကို၊ နိဝါရေတံ- တားမြစ်ခြင်းငှာ၊
အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ အညတရံ- တစ်ယောက်သော၊
ပုရိသံ- မင်းချင်းယောက်ျားကို၊ “ဣမံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ- ဤရသေ့မကို၊
ရာဇနိဝေသနံ- မင်းနန်းတော်သို့၊ နေဟိ- ခေါ်ဆောင်သွားချေ”၊ ဣတိ-
သို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၃၃။) သော- ထိုမင်းချင်းယောက်ျားသည်၊ တဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်း၏၊ (ဝစနံ- ကို၊) ပဋိသုဏိတွာ- ရှေးရှုနားထောင်၍၊ “လောကေ- ဌ၊ အဓမ္မော- အဓမ္မတရားသည်၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်နေချေပြီ”၊ ဣတိအာဒိနိ- ဤသို့အစရှိသောစကားတို့ကို၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ပရိဒေဝမာနံ ဧဝ- ငိုကျွေးလျက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ- ထိုရသေ့မကို၊ အာဒါယ- ခေါ်၍၊ ပါယာသိ- သွားလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တဿာ- ထိုရသေ့မ၏။ ပရိဒေဝနသဒ္ဓံ- ငိုကျွေးသောအသံကို၊ သုတွာ- ၍၊ ဧကဝါရံ- တစ်ကြိမ်၊ သြလောကေတွာ- ငဲ့ကြည့်၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ န သြလောကေသိ- မကြည့်တော့ပြီ။ “အဟံ- သည်၊ သစေ ပန ဝါရေဿာမိ- အကယ်၍ ခေါ်ဆောင်သွားသည်ကို တားမြစ်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) တေသု- ထိုမင်းတို့၌၊ စိတ္တံ- ကို၊ ပဒေါသေတွာ- ပြစ်မှားစေခြင်းကြောင့်၊ မယံ- ၏၊ သီလဿ- ၏၊ အန္တရာယော- သည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ”၊ ဣတိ- သို့၊ သီလပါရမီ ယေဝ- ကိုသာလျှင်၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- ဆင်ခြင်လျက်၊ နိသီဒိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဥယျာနဒဿနံ ဂန္နာ၊ ရာဇာ အဒ္ဓသ ဗြာဟ္မဏိ”န္တိအာဒိ- သောစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဥယျာနဒဿနံ ဂန္နာအစရှိသောစကားရပ်၌၊ တုယေသာ ကာ ကဿ ဘရိယာတိ- ကား၊ တုယံ တဝ- ၏၊ ဧသာ- ဤရသေ့မ သည်၊ ကာ- အဘယ်သူနည်း၊ ဝါ- အဘယ်သို့တော်စပ်သူနည်း၊ ဘရိယာ ကိ- ဇနီးမယားလေလော၊ ဥဒါဟု- ထိုသို့မဟုတ်၊ ဘဂိနီ ဝါ- နှမသည် လည်း၊ သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်၊ ကဿ အညဿ- အခြားအဘယ်သူ၏၊ ဘရိယာ- ဇနီးမယားနည်း။

၃၁။ န မယံ ဘရိယာ ဧသာတိ- ကား၊ ဧသာ- ဤရသေ့မသည်၊ မယံ- ၏၊ ဂိဟိကာလေ- လူ့ဘဝတုန်းက၊ ဝါ- လူဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ ဘရိယာ- ဇနီးမယားသည်၊ ကာမဉ္စ အဟောသိ- အကယ်၍ကားဖြစ်ပါပေ၏၊ ပဗ္ဗဇိတကာလတော- ရသေ့ပရိဗိုဇ်ပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ဧသာ- ဤရသေ့မသည်၊ မယံ- ၏၊ ဘရိယာ- သည်၊ န- မဟုတ်တော့။ အဟမ္ပိ-

သည်လည်း၊ ဧတိဿာ- ဤရသေ့မ၏၊ သာမိကော- လင်သည်၊ န-
မဟုတ်တော့။ ပန- သို့သော်လည်း၊ ကေဝလံ- သက်၊ သဟဓမ္မာ- အတူ
တကွ တရားကျင့်ဖော်ကျင့်ဖက်တည်း၊ ဧကသာသနီ- တူသောအဆုံးအမရှိသူ
တည်း၊ ဝါ- အဆုံးအမတူသူတည်း၊ အဟမ္မိ- သည်လည်း၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-
ရသေ့ပရိပိုဇ်တည်း၊ အယမ္မိ- ဤသူမသည်လည်း၊ ပရိဗ္ဗာဇိကာ- ရသေ့
ပရိပိုဇ်မတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ သမာနဓမ္မာ- တူသောတရားရှိသူတည်း၊
ပရိဗ္ဗာဇကသာသနေန- ရသေ့ပရိပိုဇ်တို့၏အဆုံးအမဖြင့်၊ ဧကသာသနီ-
တူသောအဆုံးအမရှိသူတည်း၊ သဗြဟ္မစာရိနီ- အတူတကွ မြတ်သောအကျင့်
ကို ကျင့်လေ့ရှိသူတည်း။ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

၃၂။ တိဿာ သာရတ္ထဂမိတောတိ- ကား၊ ကာမရာဂေန- ဖြင့်၊
သာရတ္ထော- တပ်မက်မှုရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ ပဋိဗဒ္ဓေါ- နောင်ဖွဲ့အပ်သည်။
ဂါဟာပေတွာန စေဋ္ဌကေတိ- ကား၊ စေဋ္ဌကေဟိ- မင်းချင်းယောက်ျားတို့
ဖြင့်၊ ဂဏှာပေတွာ- ခေါ်ယူစေ၍၊ ဝါ- အခေါ်ခိုင်း၍၊ ဝါ- တနည်းကား၊
အတ္တနော- ၏၊ စေဋ္ဌကေ- အခိုင်းအစေဖြစ်ကုန်သော၊ ရာဇပုရိသေ-
မင်းချင်းယောက်ျားတို့ကို၊ အာဏာပေတွာ- စေခိုင်း၍၊ တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ-
ထိုရသေ့ပရိပိုဇ်မကို၊ ဂဏှာပေတွာ- ခေါ်ယူစေ၍၊ ဝါ- အခေါ်ခိုင်း၍။
နိပ္ပိဋ္ဌယန္တော ဗလသာတိ- ကား၊ အနိစ္စမာနံ ဧဝ- အလိုမရှိသည်သာလျှင်
ဖြစ်သော၊ တံ- ထိုရသေ့မကို၊ အာကမန ပရိကမနာဒိနာ- ရှေ့ရှုဆွဲငင်ခြင်း
ထက်ဝန်းကျင်မှဆွဲငင်ခြင်းအစရှိသည်ဖြင့်၊ နိပ္ပိဋ္ဌယန္တော- နှိပ်စက်လျက်၊
ဗာဓေန္တော- ညှင်းဆဲလျက်၊ တထာပိ- ထိုအခြင်းအရာဖြင့်လည်း၊ အဂစ္ဆန္တိ-
မလိုက်လိုသော ပရိပိုဇ်မကို၊ ဗလသာ ဗလက္ကာရေန- နိုင်ထက်ကလူ
ပြုမူသဖြင့်၊ ရာဇပုရိသေဟိ- မင်းချင်းယောက်ျားတို့ကို၊ ဂဏှာပေတွာ-
ခေါ်ယူစေ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ အန္တေပုရံ- နန်းတော်တွင်းသို့၊ ပဝေသေတိ-
ဝင်စေလေပြီ၊ ဝါ- သွင်းပြီ။

၃၃။ သြဒပတ္တကိယာတိ- ကား၊ ဥဒကပတ္တံ- ရေခွက်ကို၊
အာမသိတွာ- သုံးသပ်ကိုင်တွယ်၍၊ ဂဟိတဘရိယာ- ယူအပ်သောမယား

သည်။ သြဒပတ္တိကာ နာမ- မည်၏။ ဣဒံ ဝစနံ- ဤသြဒပတ္တိကာဟူသော စကားကို၊ ပုရာဏဒုတိယိကာဘာဝေန- မယားဟောင်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပလက္ခဏမတ္တံ- မှတ်ကြောင်းမျှဖြစ်သောစကားဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ၏။ ပန- ဆက်၊ သာ- ထိုရသေ့ပရိပိုဇ်မကို၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း ရသေ့ပရိပိုဇ်အား၊ ဗြာဟ္မဏဝိဝါဟဝသေန- ပုဏ္ဏားတို့၏ သမီးပေးသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ- ပုဏ္ဏားတို့၏ပေးစားထိမ်းမြားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ မာတာပိတူဟိ- မိဘတို့သည်၊ သမ္ပဋ္ဌိပါဒိတာ- ရောက်စေအပ်သောမယား တည်း။ စ- ဆက်၊ “သြဒပတ္တိကိယာ”^၁တိ- သြဒပတ္တိကိယာဟူသောပုဒ် သည်၊ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏေ- ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်၌၊ ဘုမ္မံ- သတ္တမိဝိဘတ်တည်း။ သဟဇာတိ- ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဇာတိဝသေန- ရသေ့ပရိပိုဇ် ဇာတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သဟဇာတာ- အတူတစ်ကွဖြစ်သောသူတည်း၊ တေနေဝ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ “ဧကသာသနီ”^၂တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်ပြီ။ စ- ဆက်၊ “ဧကသာသနီ”^၂တိ ဣဒံ- ဧကသာသနီဟူသောဤပုဒ် သည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ- သတ္တမိဝိဘတ်၏အနက်၌၊ ပစ္စတ္တံ- ပထမာဝိဘတ်ရှိ သောပုဒ်တည်း။ (တစ်နည်း) ဧကသာသနီတိ ဣဒံ- ဧကသာသနီ၌ရှိသော ပထမာဝိဘတ်သည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ- သတ္တမိဝိဘတ်၏အနက်၌၊ ပစ္စတ္တံ- ပထမာဝိဘတ်တည်း။ ဧကသာသနိယာ- တူသောအဆုံးအမသာသနာရှိသူ ကို၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ နယန္တိယာတိ- ကား၊ နိယန္တိယာ- ဆောင်အပ် သည်ရှိသော်။ ကောပေါ မေ ဥပပဇ္ဇထာတိ- ကား၊ အယံ ဗြာဟ္မဏီ- ဤပုဏ္ဏားမသည်၊ တေ- ၏၊ ဂိဟိကာလေ- ၌၊ ဘရိယာ- မယားတည်း၊ သီလဝတီ- သီလရှိသူတည်း။ ပဗ္ဗဇိတကာလေ စ- ရသေ့ပရိပိုဇ်ဖြစ်သော အချိန်၌ကား၊ သဗြဟ္မစာရိနီဘာဝတော- မြတ်သောအကျင့်ကိုအတူတကွ

၁။ သြဒပတ္တိကိယာ။ ။ ရွှေကံ၌ရှိသောရေကဲ့သို့ ငြိမ်းချမ်းအေးမြပါစေသတည်း ဟု လက်ကိုချစေ၍ ထိမ်းမြားပေးစားသောမယားသည် သြဒပတ္တိကိယာမယား မည်၏။ လောက၌ ယင်းမယားသည် မယားကြီးတည်း၊ မြတ်သော ထိမ်းမြားခြင်းဖြင့် ထိမ်းမြား သူ ဖြစ်၍ လင်ယောက်ျားစည်းစိမ်ဥစ္စာအမွေကို ခံယူထိုက်သောမယားဖြစ်သတည်း။

(နိဿယဟောင်း- နာ။ ၄၄၂။)

ကျင့်လေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟဇာတာ- အတူတကွကျင့်ဖက်ဖြစ်သော၊ ဘဂိနီ- နှမတည်း။ သာ- ထိုရသေ့ပရိဗိုဇ်မကို၊ တုယံ- ၏။ ပုရတော- ရှေ့၌၊ ဗလက္ခာရေန- နိုင်ထက်ကလူပြုမူသဖြင့်၊ အာကမ္ပိတွာ- ဆွဲငင်၍၊ နိယတိ- ခေါ်ဆောင်အပ်၏။ “ဗောဓိဗြာဟ္မဏ- ဏား၊ တေ- ၏။ ပုရိသဘာဝံ- ယောက်ျား၏အဖြစ်သည်၊ ကိ- နည်း”။ ဣတိ- သို့၊ ပုရိသမာနေန- ယောက်ျားတို့၏မာန်ဖြင့်၊ ဥဿာဟိတော- တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ စိရကာလသယိတော- ကြာမြင့်စွာသောကာလပတ်လုံးအိပ်ပျော်နေသော၊ ဝမ္ဘိကဗိလတော- တောင်ပို့တွင်းမှ၊ ကေနစိ- သော၊ ပုရိသေန- သည်၊ ဃဋ္ဌိတော- ထိခိုက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ “သုသု”တိ- ရှူးရှူးဟူ၍၊ ဖဏံ- ပါးပြင်းကို၊ ကရောန္တော- သော၊ အာသီဝိသော ဝိယ- လျင်မြန်စွာတက်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေကဲ့သို့၊ မေ- ၏၊ စိတ္တတော- မှ၊ ကောပေါ- အမျက်သည်၊ သဟသာ- အဆောတလျင်၊ ဝုဋ္ဌာသိ- ထလာပြီ။

(၄။ ၁၃၄။) ၃၄-၅။ သဟကောပေ သမုပ္ပန္နေတိ- ကား၊ ကောပုပ္ပတ္တိယာ- အမျက်ဒေါသဖြစ်သည်နှင့်၊ သဟ- တစ်ပြိုင်နက်တည်း။ တဿ- ထိုအမျက်ဒေါသ၏၊ ဥပ္ပတ္တိသမနန္တရမေဝ- ဖြစ်သည်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ သီလဗ္ဗတမနုဿရိန္တိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ သီလပါရမီ- ကို၊ အာဝဇ္ဇေသိ- ဆင်ခြင်ပြီ။ တတ္ထေဝ ကောပံ နိဂ္ဂဟိန္တိ- ကား၊ တသ္မိံ ဧဝ အာသနေ- ထိုနေရာ၌ပင်လျှင်၊ ယထာနိသိန္နောဝ- အကြင်အကြင်ထိုင်နေသည်ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ဝါ- ထိုင်မြဲထိုင်လျက်သာလျှင်၊ တံ ကောပံ- ထိုအမျက်ဒေါသကို၊ နိဝါရေသိ- တားမြစ်ခဲ့ပြီ။ နာဒါသိ ဝမ္ပိတူပရိတိ- ကား၊ တတော ဧကဝါရုပ္ပတ္တိတော- ထိုအမျက်တစ်ကြိမ်ဖြစ်သည်မှ၊ ဥပရိ ဥဒ္ဓံ- အထက်၌၊ ဝမ္ပိတံ- တိုးပွားခြင်းငှာ၊ န အဒါသိ- မပေးပြီ။ ဣဒံ- ဤအနက်ကို၊ ဝုတ္တံ= ဝုတ္တော- သည်၊ ဟောတိ- ၏။ ကောပေ- သည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္ထေ ဧဝ- ဖြစ်ပေါ်ကာမျှ ဖြစ်သော်သာလျှင်၊ “ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇက- က၊ တံ- သည်၊ သဗ္ဗပါရမိယော- တို့ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ- ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုကာမော

နန- ထိုးထွင်း၍ သိလိုသည်မဟုတ်လော၊ တဿ တေ- ထိုသင်၏။
 သီလမတ္တေပိ- သီလမျှ၌လည်း၊ ဣဒံ ဥပက္ခလနံ- ဤချွတ်ချော်ခြင်းသည်၊
 (ဥပလက္ခဏံ ဟုရှိက မှတ်သားခြင်းသည် ဟု ပေး။) ကိ- နည်း၊ တယိဒံ-
 ထိုသီလမျှ၌ချွတ်ချော်ခြင်းသည်၊ ဂုန္နံ- နားတို့၏၊ ခုရမတ္တောဒကေ- ခွာမျှ
 လောက်ရှိသောရေ၌၊ ဝါ- နားခွာခွက်ရေ၌၊ ဩသီဒန္တဿ- နစ်မြုပ်နေသော
 ဖား၏၊ မဟာသမုဒ္ဒဿ- ၏၊ ပရတီနံ- တစ်ဖက်ကမ်းကို၊ ဂဏှိတုကာမတာ
 ဝိယ- ယူခြင်းငှာအလိုရှိသကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ၏။ ဣတိ- သို့၊ အတ္တာနံ-
 ကို၊ ပရိဘာသိတွာ- ရေရွတ်၍၊ ပဋိသင်္ခါနဗလေန- ဆင်ခြင်သောအားဖြင့်၊
 တသ္မိံ ဧဝံ ခဏေ- လျှင်၊ ကောပံ- အမျက်ဒေါသကို၊ နိဂ္ဂဟိတွာ- နှိပ်ကွပ်၍၊
 ပုန- ဖန်၊ အဿ- ထိုအမျက်ဒေါသ၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန- ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်း
 ဖြင့်၊ ဝဓိတုံ- ကို၊ န အဒါသိ- မပေးပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
 ဂုတ္တံ= ဂုတ္တော- သည်၊ ဟောတိ- ၏။ တေနေဝ- လျှင်၊ “ယဒိ နံ
 ပြာဟူဏိ”န္တိအာဒိ- ကို၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

တဿ- ထိုယဒိ နံ ပြာဟူဏိအစရှိသောစကားရပ်၏၊ အတ္တော-
 ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပရိဗ္ဗာဇိကံ- ရသေ့ပရိပိုဇ်မဖြစ်သော၊ တံ ပြာဟူဏိ-
 ထိုပုဏ္ဏေးမကို၊ သော ရာဇာ ဝါ- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ အညော ဝါ- အခြားသောသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကောစိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ တိဏှာယပိ- ထက်လှသည်လည်း
 ဖြစ်သော၊ နိသိတာယ- သွေးအပ်ပြီးသော၊ သတ္တိယာ- လုံဖြင့်၊ ကောဇ္ဇေယျ-
 ထိုးငြားအံ့၊ ခဏ္ဍာခဏှိကံ- အပိုင်းပိုင်းအတစ်တစ်၊ ယဒိ ဆိန္ဒေယျ-
 အကယ်၍ဖြတ်ငြားအံ့၊ ဧဝံ သန္တေပိ- ဤသို့ဖြတ်ပါသော်လည်း၊ သီလံ-
 ကို၊ အတ္တနော- ၏၊ သီလပါရမီ- ကို၊ နေဝ ဘိန္ဒေယျံ- မဖျက်ဆီး
 နိုင်ရာသည်သာလျှင်တည်း။ ကသ္မာ- နည်း?၊ ဗောဓိယာ ဧဝံ- သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်တော်၏သာလျှင်၊ ကာရဏာ- အကြောင်းကြောင့်၊ နေဝ ဘိန္ဒေယျံ-
 ရာ။ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောအရာတို့၌၊ အဓဏှိတသီလေနေဝ- မကျိုးပျက်
 သောသီလဖြင့်သာလျှင်၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊
 ပါပုဏိတုံ- ရောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ ဣတရေန- တစ်ပါး

သောကျိုးပျက်သောသီလဖြင့်၊ (သမ္မာသမ္ဗောဓိ ပါပုဏိတုံ)န သက္ကာ-
မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ အတ္ထော- ကုံ၊ (ဝေဒိတဗျော- နါ)။

(၄။ ၁၃၅။) ၃၆။ န မေ သာ ဗြာဟ္မဏီ ဒေဿာတိ- ကား၊ သာ
ဗြာဟ္မဏီ- ထိုပုဏ္ဏားမကို၊ ဇာတိယာ စ- အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊
ဂေါတ္တေန စ- အနွယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကုလပ္ပဒေသေန စ- အမျိုး၊
အရပ်ဒေသအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာစာရသမ္ပတ္တိယာ စ- အကျင့်နှင့်
ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိရပရိစယေန- ကြာမြင့်စွာလေ့ကျင့်အပ်သော၊
ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိယာ စ- ပဗ္ဗဇ္ဇအစရှိသောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗပ္ပကာရေန- အလုံးစုံသောအပြားအားဖြင့်၊ မေ-
၏။ ဒေဿာ- မချစ်အပ်သည်၊ န- မဟုတ်၊ အပ္ပိယာ- မချစ်အပ်သည်၊
န- မဟုတ်။ မမ- ၏၊ ဧတိဿာ- ဤပုဏ္ဏားမ၌၊ အပ္ပိယဘာဝေါ-
မချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ နတ္ထိ-
မရှိ။ နပိ မေ ဗလံ န ဝိဇ္ဇတိတိ- ကား၊ မယုမ္မိ- ငါ့မှာလည်း၊ ဗလံ-
အားအစွမ်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိသည်ကား၊ န- မဟုတ်၊ အတ္ထိ ဧဝ-
ရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ အဟံ- သည်၊ နာဂဗလော- ဆင်ပြောင်အားနှင့်ပြည့်
စုံ၏၊ ထာမသမ္ပန္နော- ဆင်ပြောင်အစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ဣစ္ဆမာနော-
အလိုရှိသည်ရှိသော်၊ သဟဿာ- အဆောတလျှင်၊ ဂုဠဟိတွာ- ထ၍၊ တံ-
ထိုရသေ့မကို၊ အာကမုန္တေ- ဆွဲငင်ကြကုန်သော၊ ပုရိသေ- မင်းချင်း
ယောက်ျားတို့ကို၊ နိပ္ပောထေတွာ- ထောင်းထု၍၊ တံ- ထိုရသေ့မကို၊
ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ယထိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ- အကြင်အကြင်အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့၊
ဂန္တူ- ငှာ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒေဿတိ-
၏။ သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယုန္တိ- ကား၊ တတော ပရိဗ္ဗာဇိကတော- ထိုပရိဗ္ဗိဇမ
ထက်၊ သတဂုဏေန- အဆအရာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဿ-
ဂုဏေန- အဆအထောင်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတသသဟဿဂုဏေန-
အဆအသိန်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ- သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်ကိုသာလျှင်၊ မယံ- သည်၊ ပိယံ- ချစ်အပ်၏။ တဿာ
သီလာနုရက္ခိယန္တိ- ကား၊ တေန ကာရဏေန- ကြောင့်၊ သီလမေဝ-

ကိုသာလျှင်၊ အနုရုက္ခိဿံ - စောင့်ရှောက်ပေအံ့။

အထ - ဌ၊ သော ရာဇာ - ထိုဗာရာဏသီမင်းကြီးသည်၊ ဥယျာဇန - ဌ၊ ပပဉ္စ - ကြာမြင့်သည်ကို၊ အကတွာဝ - လျှင်၊ သီဃတရံ - အထူးလျင်မြန်စွာ၊ ဂန္ဓာ - ဤ၊ တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ - ထိုပရိဗ္ဗိဇမကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ - ခေါ်စေ၍၊ မဟန္တေန - များစွာသော၊ ယသေန - အခြံအရံဖြင့်၊ နိမန္တေသိ - ဖိတ်မံလေပြီ။ သာ - ထိုရသေ့ပရိဗ္ဗိဇမသည်၊ ယသဿ - အခြံအရံ၏၊ အဂုဏံ - ဂုဏ်မဟုတ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရသေ့ပရိဗ္ဗိဇအဖြစ်၏၊ ဂုဏံ - ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနော စ - မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ဗောဓိသတ္တဿ စ - ၏လည်းကောင်း၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ - စီးပွားဥစ္စာအစုကို၊ ပဟာယ - ဤ၊ သံဝေဂေန - ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတဘာဝဉ္စ - ရသေ့ပရိဗ္ဗိဇပြုသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကထေသိ - ပြောကြားပြီ။ ရာဇာ - ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ကေနစိ - သော၊ ပရိယာယေန - ဖြင့်၊ တဿာ - ထိုရသေ့မ၏၊ မနံ - စိတ်အလိုကို၊ အလဘန္တော - မရသည်ရှိသော်၊ “အယံ ပရိဗ္ဗာဇိကာ - သည်၊ သီလဝတီ - သီလရှိ၏၊ ကလျာဏဓမ္မာ - ကောင်းသောတရားရှိ၏၊ သောပိ ပရိဗ္ဗာဇကော - သည်လည်း၊ ဣမာယ - ဤရသေ့မကို၊ အာကမ္ပိတွာ - ဤ၊ နိယမာနာယ - ခေါ်ဆောင်အပ်သည်ရှိသော်၊ ကိဉ္စိ - သော၊ ဝိပွကာရံ - ဖောက်ပြန်မှုကို၊ န ဒသေသိ - မပြ။ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံ၌၊ နိရပေက္ခစိတ္တော - ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသောစိတ်ရှိ၏၊ ဧဝရူပေသု - ဤသို့သဘော ရှိကုန်သော၊ ဂုဏဝန္တေသု - ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ယံ ယော ဝိပွကာရော - အကြင်ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ပြုကျင့်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ - ၏) ဧတံ - ဤဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ပြုကျင့်မှုသည်၊ န ခေါ ပန ပတိရူပံ - မသင့်လျော်၊ အဟံ - သည်၊ ဣမံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ - ဤရသေ့ပရိဗ္ဗိဇမကို၊ ဂဟေတွာ - ခေါ်၍၊ ဥယျာနံ - ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ - ဤ၊ ဣမံ - ဤရသေ့ပရိဗ္ဗိဇမကိုလည်းကောင်း၊ တဉ္စ ပရိဗ္ဗာဇကံ - ထိုရသေ့ပရိဗ္ဗိဇမကိုလည်းကောင်း၊ ခမာပေယျံ - သည်းခံစေရပါမူကား၊ ယန္တုန - ကောင်းလေစွ”။ ဣတိ - ဤသို့၊ စိန္တေသိ - ကြံစည်ပြီ။ ဧဝံ ပန - သို့လည်း၊ စိန္တေတွာ - ဤ၊ “ပရိဗ္ဗာဇိကံ - မကို၊ ဥယျာနံ - သို့၊ အာနေထ - ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြကုန်”။

ဣတိ- သို့၊ ပုရိသေ- မင်းချင်းယောက်ျားတို့ကို၊ အာဏာပေတွာ- ဤ၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ပဌမတရံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တံ- သို့၊ ဥပသကံမိတွာ- ဤ၊ “ဘော ပဗ္ဗဇိတ- အိုရသေ့ပရိပိုဇ်၊ မယာ- သည်၊ တာယ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ- မကို၊ နိယမာနာယ- ခေါ်ဆောင်အပ်သည်ရှိသော်၊ ကောပေါ- သည်၊ တေ- အား၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ ကိ- ဖြစ်လေသလော”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ “ဥပ္ပဇ္ဇိ မေ န မုစ္ဆိတ္ထ ။ပ။ ခိပ္ပမေဝ နိဝါရယိ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ မဟာရာဇ- မြတ်၊ မေ- အား၊ (ကောပေါ- သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ (ပုန- ဖန်၊ ကောပံ- ကို၊) န မုစ္ဆိတ္ထ- မလွတ်။ မေ- ၏၊ ဇီဝတော- ကိုယ်မှ၊ (ကောပေါ- သည်၊) န မုစ္ဆိတ္ထ- မလွတ်၊ ဝိပုလာ- အချိန်အခါမဲ့ ပြန့်ပြောပြင်းထန်စွာ ရွာသွန်းသော၊ ဝုဠိ- မိုးရေသည်၊ ရဇံ- မြူမှုန်ကို၊ ခိပ္ပမေဝ- လျင်မြန်စွာသာ လျှင်၊ နိဝါရေတိ ဣဝ- တားဘိသကဲ့သို့၊ တထာ- တူ၊ အဟံ- သည်၊ ကောပံ- ကို၊ နိဝါရယိ- တားမြစ်လေပြီ”။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ဤ၊ ရာဇာ- သည်၊ “ဧသ ဧသော- ဤရသေ့ပရိပိုဇ်သည်၊ ကောပမေဝ- ကိုသာလျှင်၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဝဒတိ န ခေါ ကိ- ပြောဆိုလေသလော၊ ဥဒါဟု- ဟုတ်၊ အညံ- အခြားသော၊ ကဉ္စိ- သော၊ သိပ္ပာဒိကံ- အတတ်ပညာအစရှိသည်ကို၊ (သန္ဓာယ၊ ဝဒတိ ကိ န ခေါ- လော၊) ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ ပုန- ဖန်၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြန်ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ဘော ပဗ္ဗဇိတ- သေ့၊ တေ- သင်ရသေ့အား၊ ကိ- ကြောင့်၊ (ကောပေါ- သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇိ- နည်း၊ ကိ- ကြောင့်၊ တေ- ၏၊ (ကောပံ- ကို၊) နော မုစ္ဆိ- နည်း၊ ကိ- ကြောင့်၊ တေ- ၏၊ ဇီဝတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ (ကောပေါ- သည်၊) နော မုစ္ဆိ- နည်း၊ ဝိပုလာ- အခါမဲ့များပြားပြန့်ပြောစွာ ရွာသွန်းသော၊ ဝုဠိ- သည်၊ ရဇံ- ကို၊ နိဝါရေတိ ဣဝ- သို့၊ တထာ- တူ၊ တံ- သည်၊ ကတမံ- လျှင်၊ တံ- ထိုဒေါသကို၊ နိဝါရယိ- နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၃၆။) တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတိ- ကား၊ ဧကဝါရံ- တစ်ကြိမ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ၊ ပုန- ဖန်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ။ န မုစ္စိတ္တာတိ- ကား၊ ပန- ကား၊ ကာယဝစီဝိကာရုပ္ပာဒနဝသေန- ကိုယ်နှုတ်ဖောက်ပြန်မှုတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န မုစ္စိတ္ထ- မလွတ်ပြီ။ နံ- ထိုအမျက်ဒေါသကို၊ ဗဟိ- ပြင်ပ၌၊ ပဝတ္တိတုံ- ၄၊ န ဝိဿဇ္ဇေသိ- မထုတ်လွတ်ပြီ၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ရဇံဝ ဝိပုလာ ဝုဇ္ဈိတိ- ကား၊ ယထာ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဂိမှာနံ- နွေလတို့၏၊ ပစ္စိမေ- နောက်ဆုံးဖြစ် သော၊ မာသေ- လ၌၊ ဥပ္ပန္နံ- သော၊ ရဇံ- ကို၊ ဝိပုလာ- ပြန့်ပြောများပြား သော၊ အကာလဝုဋ္ဌိဓာရာ- အခါမဲ့ရွာသွန်းသောမိုးရေအလျဉ်သည်၊ ဌာနသော- တစ်ခဏချင်း၊ နိဝါရေတိ ယထာ- သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ တံ- ထို အမျက်ဒေါသကို၊ ဝူပသမေန္တော- ငြိမ်းအေးစေလျက်။ နိဝါရယိ- တားမြစ် ပြီ။ နိဝါရေသိ- တားမြစ်ပြီ၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

အထ- ၌၊ အဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်းအား၊ မဟာပုရိသော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ နာနပ္ပကာရေန- အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့်၊ ကောဓေ- အမျက်၌၊ အာဒိနဝံ- ကို၊ ပကာသေန္တော- ပြလိုသည်ဖြစ်၍၊ “ယမိ ဇာတေ န ပဿတိ ။ပ။ သုက္ကပက္ခေဝ စန္ဒိမာ”တိ- ဟူသော၊ ဣတိ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ- ဤဂါထာတို့ဖြင့်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေသိ- ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ မဟာရာဇ- မြတ်၊ (ဒုဗ္ဗေဓော- ပညာမရှိသော သူသည်၊) ယမိ- အကြင်အမျက်ဒေါသသည်၊ ဇာတေ- ဖြစ်သည် ရှိသော်၊ (အတ္ထံ- မိမိအကျိုး၊ သူတစ်ပါးအကျိုး၊ နှစ်ဦးသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို၊) န ပဿတိ- မမြင်၊ သာဓု- သူတော်ကောင်းသည်၊ (ယမိ- သည်၊) အဇာတေ- သော်၊ (အတ္ထံ- ကို၊) ပဿတိ- မြင်၏၊ သော- ထိုအကျိုးမရှိသောဒေါသသည်၊ မေ- အား၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ၊ (ပုန- ဖန်၊ မေ- အား၊ ကောပေါ- သည်၊) နော မုစ္စိ- မလွတ်၊ ကောဓေ- သည်၊ ဒုဗ္ဗေဓဂေါစရော- ပညာမဲ့တို့၏ကျက်စားရာအာရုံတည်း။

မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဇာတေန- ဖြစ်သော၊ ယေန- အကြင်အမျက်

ဒေါသဖြင့်၊ ဒုက္ခံ- ကို၊ ဒေသိနော- ရှာကုန်သော၊ အမိတ္တာ- ရန်သူ
တို့သည်၊ နန္ဒန္တိ- နှစ်သက်ကြကုန်၏၊ သော ဒေါသော- သည်၊ မေ-
အား၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ၊ (ပုန၊မေ၊ကောပေါ- သည်၊) နော မုစ္ဆိ- မလွတ်၊
ကောဓော- သည်၊ ဒုမ္မေဓဂေါစရော- တည်း။

ယသ္မိ- အကြင်အမျက်ဒေါသသည်၊ ဇာယမာနမိ- ဖြစ်သည်ရှိသော်၊
သဒတ္ထံ စ- မိမိ၏အကျိုးစီးပွားကိုသော်မှလည်း၊ နာဝဗုဇ္ဈတိ- မသိနိုင်၊
(ပရတ္ထံ ပန- သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကိုကား၊ ပဂေဝ- အဘယ်ဆိုဖွယ်
ရာရှိပါအံ့နည်း၊ န ဗုဇ္ဈတိ ဧဝ- မသိနိုင်သည်သာလျှင်တည်း၊) သော
ဒေါသော- သည်၊ မေ- အား၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ပြီ၊ (ပုန၊မေ၊ကောပေါ) နော
မုစ္ဆိ- မလွတ်၊ ကောဓော- သည်၊ ဒုမ္မေဓဂေါစရော- တည်း။

မဟာရာဇ- မြတ်၊ ယေန- အကြင်ဒေါသဖြင့်၊ အဘိဘူတော-
နှိပ်စက်ခြင်းရှိသောသူသည်၊ (တစ်နည်း) ယေန- သည်၊ အဘိဘူတော-
နှိပ်စက်အပ်သောသူသည်၊ ကုသလံ- ကို၊ ဇဟာတိ- စွန့်၏၊ ဝိပုလံ-
ပြန့်ပြောများပြားသော၊ အတ္တဉ္စာပိ- ကိုလည်း၊ ပရက္ကရေ- ဖျက်ဆီးတတ်
၏၊ မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဗလဝါ- အားကြီးသော၊ ဘိမသေနော-
ကြောက်မက်ဖွယ်ကိလေသာစစ်တပ်ရှိသော၊ သ= သော- ထိုဒေါသ
သည်၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ ပမဒ္ဒိ- နှိပ်စက်တတ်သော အလေ့ရှိ၏၊
မဟာရာဇ- မြတ်၊ သော ကောဓော- သည်၊ မေ- ၏၊ သန္တိကာ-
အထံမှ၊ န အမုစ္စထ-မလွတ်ပါ။

မဟာရာဇ- မြတ်၊ ကဋ္ဌသ္မိ- ထင်းကို၊ မန္တမာနသ္မိ- ပွတ်ကျည်ဖြင့်
ပွတ်အပ်သည်ရှိသော်၊ ပါဝကော နာမ- မီးမည်သည်၊ ဇာယတိ- ဖြစ်၏၊
(သော- ထိုမီးသည်၊) တမေဝ ကဋ္ဌံ- ထိုထင်းကိုသာလျှင်၊ ဥဟတိ-
လောင်ကျွမ်း၏။ ယသ္မာ- အကြင်ထင်းမှ၊ သော ဂိနိ- ထိုမီးသည်၊
ဇာယတေ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့။

ဧဝံ- တူ၊ အဝိဇာနတော- ပညာမရှိသော၊ ဗာလဿ- မိုက်သော၊
မန္တဿ- ပညာဉာဏ်နဲ့သော၊ ပေါသဿ- ယောက်ျားအား၊ သာရမ္မာ-
ခိုက်ရန်ကိုလိုလားသောကြောင့်၊ ကောဓော- သည်၊ ဇာယတေ- ၏၊

သပိ=သောပိ- ထိုလူမိုက်ကိုလည်း၊ တေနဝ- ထိုအမျက်ဒေါသသည်
သာလျှင်၊ ခုယုတိ- လောင်မြိုက်အပ်၏။

မဟာရာဇ- မြတ်၊ အဂ္ဂိ- သည်၊ တိဏကဋ္ဌသ္မိ- မြက်ထင်း၌၊
(ခုယုတိ ဣဝ- လောင်သကဲ့သို့၊) ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊
ကောဓော- သည်၊ ပဝဗုတိ- တိုးပွား၏၊ တဿ- ထိုသူအား၊
ကာလပက္ခေ- လဆုတ်ပက္ခ၌၊ စန္ဒိမာ ဣဝ- လကဲ့သို့၊ ယသော-
အခြံအရံသည်၊ နိဟိယတိ- ဆုတ်ယုတ်၏။

မဟာရာဇ- မြတ်၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အနိန္ဒော- မီးစာ
မရှိသော၊ ဓူမကေတုဝ- မီးလျှံကဲ့သို့၊ ကောဓော- သည်၊ ဥပသမ္ပတိ-
ငြိမ်းအေး၏၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သုက္ကပက္ခေ- လဆန်းပက္ခ၌၊
စန္ဒိမာ ဣဝ- လကဲ့သို့၊ ယသော- သည်။ အာပူရတိ- ပြည့်စုံ၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၃၇။) တတ္ထ- ထိုဂါထာတို့၌၊ န ပဿတီတိ- ကား၊
အတ္တတ္ထမ္ပိ- မိမိအကျိုးစီးပွားကိုလည်း၊ န ပဿတိ- မမြင်၊ ပရတ္ထံ-
သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကို၊ ပဂေဝ- နည်း၊ (န ပဿတိ ဧဝ- သာ။)
သာဓု ပဿတီတိ- ကား၊ အတ္တတ္ထဉ္စ- ကောင်း၊ ပရတ္တဉ္စ- ကောင်း၊
ဥဘယတ္ထဉ္စ- မိမိသူတစ်ပါးနှစ်ဦးသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်းကောင်း၊
သမ္ပဒေဝ- လျှင်၊ ပဿတိ- ၏။ ဒုမ္မေဓဂေါစရော^၁တိ- ကား၊ နိပ္ပညာနံ-
ပညာမဲ့တို့၏၊ ဝိသယဘူတော- အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ဝါ- ကား၊ ဧတဿ-
ဤအမျက်ဒေါသအား၊ နိပ္ပညော- ပညာကင်းသော၊ ဂေါစရော အာဟာရော-
အကြောင်းရင်းဟူသော၊ ဣန္ဒနံ- ထင်းမီးစာသဖွယ်ဖြစ်သော မောဟသည်၊
(အတ္ထိ- ၏။) ဣတိ- ကြောင့်၊ ဒုမ္မေဓဂေါစရော- မည်၏။ ဒုက္ခ-

၁။ ဒုမ္မေဓဂေါစရော။ ။ ပထမဝိကပ်အလို ဒုမ္မေဓာနံ ဂေါစရော ဒုမ္မေဓဂေါစရော
ဟု ဆဋ္ဌိတပျူရိသ်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဒုမ္မေဓဂေါစရအရ ကောတေည်းဟူသောဒေါသကို
အရကောက်။ ဒုတိယဝိကပ်အလို- ဒုမ္မေဓော ဂေါစရော ဧတဿာတိ ဒုမ္မေဓဂေါစရော
ဟု စတုတ္ထိဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဒေါသနှင့်မောဟ စေတသိက်သည် သမ္ပယုတ်
ဖြစ်၍ ဒုမ္မေဓဂေါစရအရ မောဟအရင်းခံဖြစ်သော ဒေါသစေတသိက်ကို အရကောက်၊
ပညာမဲ့သော ထင်းမီးစာသဖွယ်ဖြစ်သည့် မောဟရှိသော ဒေါသတရားဟု ဆိုလိုသည်။

မေသိနောတိ- ကား၊ ဒုက္ခံ- ကို၊ ဣစ္ဆန္တာ- အလိုရှိကုန်သော၊ (အမိတ္တာ
၌ စပ်၊) သဒတ္ထန္တိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ အတ္ထံ- ကို၊ ဝုဗ္ဗိ- တိုးတက်မှုကို။
ပရက္ကရေတိ- ကား၊ အပနေယျ- ဖယ်ဆောင်ရာ၏၊ ဝိနာသေယျ-
ပျက်စီးစေရာ၏။ သဘိမသေနောတိ- ကား၊ သော- ထိုအမျက်ဒေါသသည်၊
ဘိမာယ- ကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဘယနေနိယာ- ဘေးကိုဖြစ်စေတတ်
သော၊ မဟတိယာ- ကြီးမားသော၊ ကိလေသသေနာယ- ကိလေသာစစ်တပ်
နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ၏။ ပမဒ္ဓိတိ- ကား၊ ဗလဝဘာဝေန- အားကောင်း
သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သတ္ထေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ ပမဒ္ဒနသီလော- နှိပ်စက်ခြင်း
အလေ့ရှိ၏။ န မေ အမုစ္စထာတိ- ကား၊ မမ- ၏၊ သန္တိကာ- မှ၊
မောက္ခံ- လွတ်ခွင့်ကို၊ န လဘိ- မရ၊ အဗ္ဘန္တရေ ဧဝ- ကိုယ်၏အတွင်း၌ပင်
လျှင်၊ ဒမိတော- ဆုံးမအပ်ပြီ။ နိဗ္ဗိသေဝနော- ကြမ်းကြုတ်ခြင်းမရှိသည်ကို၊
ကတော- ပြီ။ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ဝါ- ကား၊ ခီရံ-
နို့ရည်သည်၊ မုဟုတ္တံ- တမုဟုတ်မျှ၊ ဒဓိဘာဝေန- နို့ခမ်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊
(ပတိဋ္ဌဟတိ ဝိယ- တည်သကဲ့သို့၊ တထာ- တူ၊ ကောဓော- သည်၊
မုဟုတ္တံ- မျှ၊ စိတ္တေန- ဒေါသစိတ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ပတိဋ္ဌဟိတ္ထ- မတည်ရှိပြီ၊
ဣတိ အယမ္ပိ- လည်း၊ အတ္ထော- တည်း။

မန္တမာနသ္မိန္တိ- ကား၊ အရဏိသဟိတေ- ပွတ်ကျည်နှင့်တကွ၊
မထိယမာနေ- ပွတ်တိုက်အပ်သည်ရှိသော်။ “မထမာနသ္မိ”န္တိပိ- မထမာနသ္မိ
ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏။ ယသ္မာတိ- ကား၊ ယတော ကဋ္ဌာ-
အကြင်ထင်းမှ။ ဂိနိတိ- ကား၊ အဂ္ဂိ- မီးသည်။ ဗာလဿ အဝိဇာနတောတိ-
ကား၊ ဗာလဿ- မိုက်သော၊ အဇာနန္တဿ- အကြောင်းအကျိုးကိုမသိသော။
သာရမ္ဘာ ဇာယတေတိ- ကား၊ ကရဏုတ္တရိယကရဏလက္ခဏာ-
ပြုအပ်သည်ထက် လွန်စွာပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ သာရမ္ဘာ- ခိုက်ရန်ဖြစ်
ခြင်းမှ၊ ကောဓော- သည်၊ ဇာယတေ- ၏၊ (ကော ဝိယ- နည်းဟူမူကား၊)
အရဏိမန္တနတော- ပွတ်ခုံပွတ်ကျည်ကို ပွတ်ခြင်းမှ၊ ပါဝကော- မီးသည်၊
(ဇာယတိ ဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။) သပိ တေနောဝါ တိ- ကား၊ သောပိ
ဗာလော- ထိုလူမိုက်ကိုလည်း၊ တေနောဝ ကောဓေန- ထိုအမျက်ဒေါသသည်

ပင်၊ ခုယျတိ- လောင်မြိုက်အပ်၏။ ကဋ္ဌ- ထင်းကို၊ ဝါ- သစ်သားကို
 အဂ္ဂိနာ- သည်၊ (ခုယျတိ ဝိယ- လောင်အပ်သကဲ့သို့တည်း၊) **အနိန္ဒော**
ဓူမကေတူဝါတိ- ကား၊ အနိန္ဒနော- မီးစာ(လောင်စာ)မရှိသော၊ အဂ္ဂိ ဝိယ-
 မီးကဲ့သို့။ **တဿာတိ-** ကား၊ အဓိဝါသနခန္တိယာ- အဓိဝါသနခန္တိနှင့်၊
 သမန္နာဂတဿ- သော၊ တဿ ပုဂ္ဂလဿ- ၏။ **သုက္ကပက္ခေ-** လဆန်းပက္ခ
 ဌံ၊ စန္ဒော ဝိယ- သို့၊ လဒ္ဓေါ- ရအပ်သော၊ ယသော- အခြံအရံသည်၊
 အပရာပရံ- အဆင့်ဆင့်၊ **အာပူရတိ-** ပြည့်ဝ၏။ ဣတိ- ဤကား ဂါထာ
 တို့၏ အဖွင့်အပြီးတည်း။

ဇာတ်ပေါင်း။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ မဟာသတ္တဿ-
 ၏။ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ သုတ္တာ- ဤ၊ ရာဇဂေဟတော- မင်းနန်း
 တော်မှ၊ အာဂတံ- လာသော၊ မဟာပုရိသမ္ပိ- ရသေ့ပရိပိုဇ်ကိုလည်းကောင်း၊
 ပရိဗ္ဗာဇိကမ္ပိ- ရသေ့ပရိပိုဇ်မကိုလည်းကောင်း၊ ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ၍၊
 “တုမေ- တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇာသုခံ- ပဗ္ဗဇချမ်းသာကို၊ အနုဘဝန္တာ- ခံစား
 ကြကုန်လျက်၊ ဣဓေ ဥယျာနေ- လျှင်၊ ဝသထ- နေကြကုန်။ အဟံ-
 သည်၊ ဝေါ- တို့အား၊ ဓမ္မိကံ- သော၊ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ- စောင့်ရှောက်
 ခြင်း၊ တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ လုံခြုံစေခြင်းကို၊ ကရိဿာမိ- အံ့”။ ဣတိ-
 သို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲသွားလေ၏။ တေ
 ဥဘောပိ- ထိုရသေ့ပရိပိုဇ်နှစ်ဦးတို့သည်လည်း၊ တတ္ထေဝ- လျှင်၊ ဝသီသု-
 ပြီ။ အပရာဘာဂေ- ဌံ၊ ပရိဗ္ဗာဇိကာ- မသည်၊ ကာလံ- သေခြင်းကို၊
 အကာသိ- ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဟိမဝန္တ-သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဤ၊
 ဈာနဘိညာယော- ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊
 အာယုပရိယောသာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလောကပရာယနော-
 ဗြဟ္မပြည်လျှင်လဲလျောင်းရာရှိသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (ဣဒါနိ- ဌံ၊)
 ရာဟုလမာတာ- ရာဟုလာ၏ မယ်တော်သည်၊ တဒါ- ဌံ ပရိဗ္ဗာဇိကာ-
 ရသေ့ပရိပိုဇ်မသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (ဣဒါနိ- ဌံ၊) အာနန္ဒတ္ထေရော-
 အာနန္ဒာမထေရ်သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အဟောသိ၊
 (ဣဒါနိ- ဌံ၊) လောကနာထော- သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကော-

ဗောဓိပရိပ္ပိဇ်သည်။ အဟောသိ- ပြီ။

တဿ - ထိုစူဠဗောဓိ ရသေ့ပရိပ္ပိဇ်၏။ ဣဓာပိ - ဤစူဠဗောဓိ စရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း။ ယထာရဟံ - စွာ၊ သေသပါရမိယော - သီလမှ ကြွင်းသောပါရမီတို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ - ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္တံ - စည်းစိမ်ဥစ္စာအစုကိုလည်း ကောင်း၊ မဟန္တံ - သော၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဋေ - ဆွေမျိုးအစဉ်အဆက်ကိုလည်း ကောင်း၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ - မြတ်သော တောထွက်ခြင်းနှင့်တူစွာ၊ ဂေဟတော - မှ၊ နိက္ခမနံ - တောထွက်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ တထာ - ပါး၊ နိက္ခမိတွာ - တောထွက်၍၊ ဗဟုဇနသမ္မတဿ - လူအများသည်သမုတ်အပ်သော၊ ဝါ - လူအများသည်အသိအမှတ်ပြုအပ် သော၊ ပဗ္ဗဇိတဿ - ၏၊ သတော - ဖြစ်စဉ်၊ ပရမပိစ္ဆတာယ - မြတ်သော နည်းသောအလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုလေသု စ - အမျိုးတို့၌လည်း ကောင်း၊ ဂဏေသု စ - ဂိုဏ်းဂဏတို့၌လည်းကောင်း၊ အလဂ္ဂတာ - မငြိကပ် သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစ္စန္တမေဝ - စင်စစ်သာလျှင်၊ လာဘသက္ကာရ - ဇီဝုစ္ဆာယ - လာဘ်အပူဇော်၌ စက်ဆုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ပဝိဝေကာဘိရတိ - ဆိတ်ငြိမ်မှု၌မွေ့လျော်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အတိသယဝတီ - အလွန်အကဲ ဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ အဘိသလ္လေခဝုတ္တိ စ - ကိလေသာတို့ကို ရေးခြစ်လျက် အသက်မွေးခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ - သလ္လေခအကျင့်ကိုကျင့်လျက် အသက် မွေးခြင်းလည်းကောင်း၊ တထာရူပါယ - ထိုသို့သဘောရှိသော၊ သီလဝတိ - ယာ - သီလရှိသော၊ ကလျာဏဓမ္မာယ - ကောင်းသောသဘောရှိသော၊ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ - ပရိပ္ပိဇ်မကို၊ အနနုညာတာယ - ခွင့်မပြုဘဲ၊ အတ္တနော - ၏၊ ပုရတော - ၌၊ ဗလက္ကာရေန - နိုင်ထက်ကလူ ပြုမူသည်ဖြင့်၊ ပရာ - မသိယမာနာယ - သုံးသပ်အပ်သည်ရှိသော်၊ သီလပါရမီ - သီလပါရမီကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ - ဆင်ခြင်၍၊ ဝိကာရာနာပတ္တိ - ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့မရောက်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ကတာပရာမေ - ပြုအပ်သောအပြစ်ရှိသော၊ တသ္မိ ရာဇိနိ - ထိုမင်းသည်။ ဥပဂတေ - အနီးသို့ ကပ်ရောက်လာသည်ရှိသော်၊ ဟိတ - စိတ္တတံ - အကျိုးစီးပွားနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ မေတ္တစိတ္တတံ -

မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ- ဤ၊ ဒိဋ္ဌ-
 ဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေဟိ- မျက်မှောက်၌ ဖြစ်သောအကျိုးစီးပွား တမလွန်၌
 ဖြစ်သောအကျိုးစီးပွားတို့ဖြင့်၊ သမနုဿာသနံ စ- ကောင်းစွာဆုံးမခြင်းလည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဣဓ- ဤစူဠဗောဓိ
 စရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်၏
 အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ထင်ရှားစေထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ- ထင်ရှား
 ဖော်ပြထိုက်ကုန်၏။ တေန- ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာ ဟေတေ ။ပ။
 ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော”တိ-ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဂုစ္စတိ- ဆို
 အပ်၏။

စူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ- စူဠဗောဓိရသေ့ပရိပိုင်၏အကျင့်အဖွင့်သည်၊
 နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

၅၊ မဟိသရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၁၃၈။) ၃၇။ ပဉ္စမေ- ငါးခုမြောက်ဖြစ်သောမဟိသရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော- ကို၊ ဧဝံ- ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။) မဟိသော ပဝန-
စာရကောတိ- ကား၊ မဟာဝနစာရီ- တောအုပ်ကြီး၌ လှည့်လည်လေ့ရှိသော၊
ဝနမဟိသော- တောကျဲ့သည်၊ ယဒါ- ၌၊ ဟောမိ- ၏၊ ဣတိ အယံ-
ကား၊ ယောဇနာ- ယှဉ်စပ်ခြင်းတည်း။ ပဝမုကာယောတိ- ကား၊
ဝယသမ္ပတ္တိယာ စ- အရွယ်၏(နှင့်)ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ- အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏၊ ထူလဘာဝေန စ- ဝဖြိုးသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဝမုကာယော- ဝဖြိုးသော ခန္ဓာကိုယ်ရှိ၏။
ဗလဝါတိ- ကား၊ မဟာဗလော- ကြီးသောအားရှိ၏၊ ထာမသမ္ပန္နော-
စွမ်းအားနှင့်ပြည့်စုံ၏။ မဟန္တောတိ- ကား၊ ဝိပုလသရီရော- ထွားကြိုင်းသော
ခန္ဓာကိုယ်ရှိ၏။ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း
၏၊ ကာယော- သည်၊ ဟတ္ထိကလဘပ္ပမာဏော- ဆင်ပေါက်ပမာဏရှိသည်၊
ဟောတိ ကိရ- ဖြစ်သတတ်။ ဘိမဒဿနောတိ- ကား၊ မဟာသရီရတာယ

စ- ခန္ဓာကိုယ် ထွားကြိုင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝနမဟိသ-
ဇာတိတာယ စ- တောက္ခဏဇာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
သီလံ- အလောင်းတော်ကျွမ်း၏ ကိုယ်ကျင့်သီလကို၊ အဇနန္တနံ-မသိကုန်
သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်၊ ဘယံ- ကြောက်ခြင်းကို၊ ဇနနတော- ဖြစ်စေခြင်း
ကြောင့်၊ ဘယာနကဒဿနော- ကြောက်မက်ဖွယ်အမြင်ရှိ၏။

၃၈။ ပဗ္ဗာရေတိ- ကား၊ ဩလမ္မကသိလာကုစ္ဆိယံ- တွဲရဲ့ဆွဲနေ
သော ကျောက်ဝှမ်း၌၊ ဝါ- ကျောက်ခေါင်း၌။ ဒကာသယေတိ-ကား၊
လောသယသမိပေ- ရေအိုင်၏အနီး၌။ ဟောတေတ္ထ ဌာနန္တိ- ကား၊ ဧတ္ထ
မဟာဝနေ- ဤတောကြီး၌၊ ယော ကောစိ ပဒေသော- အကြင်တစ်စုံတစ်ခု
သော အရပ်ဒေသသည်၊ ဝနမဟိသာနံ- တောက္ခဏတို့၏၊ တိဋ္ဌနဌာနံ-
တည်ရာအရပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏။ တဟိ တဟိန္တိ- ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ-
ထိုထိုအရပ်၌။

၃၉။ ဝိစရန္တောတိ- ကား၊ ဝိဟာရဗာသုကံ- နေခြင်း၌ ချမ်းသာ
သောအရပ်ကို၊ ဝါ- ချမ်းသာသော နေရာကို၊ ဝိမံသိတုံ- စုံစမ်းခြင်းငှာ၊
ဝိစရန္တော- သည်ရှိသော်။ ဌာနံ အဒ္ဓသ ဘဒ္ဒကန္တိ-ကား၊ ဧဝံ- သို့၊
ဝိစရန္တော- သော်၊ တသ္မိ မဟာရညေ- ထိုတောအုပ်ကြီး၌၊ မယုံ- ငါ
အတွက်၊ ဘဒ္ဒကံ- ကောင်းသော၊ ဗာသုကံ- ချမ်းသာသော၊ ရုက္ခမူလဌာနံ-
သစ်ပင်ရင်းအရပ်ကို၊ အဒ္ဓက္ခိ- မြင်ပြီ။ စ- ဆက်၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊ တံ ဌာနံ-
ထိုအရပ်သို့၊ ဥပဂန္နာန- ကပ်ရောက်၍၊ တိဌာမိ စ- ရပ်တည်လည်း ရပ်
တည်၏။ သယာမိ စ- အိပ်လည်းအိပ်၏။ ဂေါစရံ- ကျက်စားရာကို၊
ဂဟေတွာ- ဤ၊ ဒိဝါ- နေ့အခါ၌၊ တံ ရုက္ခမူလဌာနံ- သို့၊ ဂန္နာ-ဤ၊
ဌာနသယနေဟိ- ရပ်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဝိတိနာမေမိ- ကျော်လွန်စေ၏။
ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ၏။

၄၀။ ကိရ- ချဲ့၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရား
အလောင်းကျွမ်းသည်၊ ဟိမဝန္တပွဒေသေ- ဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ မဟိသယော-
နိယံ- တောက္ခဏမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဤ၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်သို့ရောက်သည်ရှိ

သော်၊ ထာမသမ္ပန္နော- စွမ်းအားနှင့်ပြည့်စုံသည်။ မဟာသရီရော- ထွားကျိုင်း
သောခန္ဓာကိုယ်ရှိသည်။ ဟတ္ထိကလဘပွမာဏော- ဆင်ပေါက်ပမာဏရှိ
သည်။ (ဟုတွာ၊) ပဗ္ဗတပါဒပဗ္ဗာရဂိရိဒုဂ္ဂဝနဃဋ္ဌာဒီသု- တောင်ခြေ၊ တောင်
ပုန်း(တောင်ခေါင်း)，တောင်၊ သွားလာခက်ခဲသော တောအုပ်စသည်တို့၌၊
ဝိစရန္တော- လျက်၊ ဧကံ- သော၊ ဖာသုကံ- ချမ်းသာသော၊ မဟာရုက္ခမူလံ-
ကြီးစွာသောသစ်ပင်ရင်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဂေါစရံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဒိဝါ-
၌၊ တတ္ထ- ထိုသစ်ပင်ရင်း၌၊ ဝသတိ-နေ၏။ အထ-ထိုသို့နေသောအခါ၌၊
ဧကော- တစ်ကောင်သော၊ လောလမက္ကဋ္ဌော- လျှပ်ပေါ်လော်လီသော
မျောက်သည်။ ရုက္ခာ- သစ်ပင်မှ၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ မဟာ-
သတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းကျွဲမင်း၏၊ ပိဋ္ဌိ- ကျောကုန်းပေါ်သို့၊
အဘိရဟိတွာ- တက်ရောက်၍၊ (တက်စီး၍၊) ဥစ္စာရပဿာဝံ- ကျင်ကြီး
ကျင်ငယ်ကို၊ ကတွာ-စွန့်သည်ကိုပြု၍၊ သိင်္ဂေသု- ဦးချိုတို့၌၊ ဂဏှိတွာ-
ဆွဲကိုင်၍၊ ဩလမ္ပန္တော- တွဲရ၍ဆွဲလျက်၊ နဂုံဋ္ဌေ- အမြီး၌၊ ဂဟေတွာ-
ဆွဲကိုင်၍၊ ဒေါလာယန္တော- ပုခက်လွှဲလျက်၊ ကီဠိ- ကစားလေပြီ။
ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းကျွဲမင်းသည်၊ ခန္တိမေတ္တာနဒ္ဒယသမ္ပဒါယ-
သည်းခံမှု၊ မေတ္တာရှိမှု၊ သနားကြင်နာမှုတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ တဿ-
ထိုမျောက်၏၊ တံ အနာစာရံ- ထိုမလျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို၊ မနသိ-
၌၊ န အကာသိ- မပြုပြီ။ မက္ကဋ္ဌော-သည်၊ ပုနပ္ပုနံ- ထပ်ခါထပ်ခါ၊
တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ကရောတိ-၏။ တေန- ကြောင့်၊
“အထေတ္ထ ကပိ မာဂန္တာ”တိ အာဒိ- ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊
ဝုတ္တံ- ပြီ။

(၆။ ၁၃၉။) တတ္ထ- ထိုအထေတ္ထအစရှိသောစကားရပ်၌၊
ကပိမာဂန္တာတိ- ကား၊ ကပိ- သည်၊ အာဂန္တာ- လာ၍။ မ-ကာရော-
သည်၊ ပဒသန္တိကရော- ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းကို ပြုတတ်သောအက္ခရာတည်း။
ပါပေါတိ-ကား၊ လာမကော- ယုတ်မာသော။ အနရိယောတိ- ကား၊
အနယေ- အစီးအပွားမဲ့၌၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဣရိယနေန စ- ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ အယေ- အစီးအပွား၌၊ ဝါ- တို့ကို၊ န ဣရိယနေန စ- မဖြစ်စေ

ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနရိယော- ယုတ်မာသော၊ နိဟီနာစာရော- ယုတ်
မာသောအကျင့်ရှိသော၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- အနရိယောပုဒ်၏
အနက်တည်း။ လဟူတိ- ကား၊ လောလော- လျှပ်ပေါ်လော်လီသော။
ခန္ဓေတိ- ကား၊ ခန္ဓပ္ပဒေသေ- ကိုယ်ခန္ဓာအရပ်၌။ မုတ္တေတိတိ- ကား၊
ပဿာဝံ- ကျင်ငယ်ကို၊ ကရောတိ- စွန့်ခြင်းကို ပြု၏။ ဩဟဒေတိတိ-
ကား၊ ကရီသံ- ကျင်ကြီးကို၊ ဩသန္ဓတိ- စွန့်၏။ တန္တိ- ကား၊ တံ မံ-
ထိုငါ၏၊ တဒါ- ၌၊ မဟိသဘူသံ- ကျွဲမင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မံ- ငါ၏။
(တံ မံ တို့၌ ဆဋ္ဌတ္ထ ဒုတိယာတည်း၊ ထိုပုဒ်တို့ကို ပါဠိတော် ခန္ဓေ
နလာဋေ ဘမုကေ တို့၌ စပ်၊)

၄၁။ သင်္ကမ္ပိ ဒိဝသန္တိ- ကား၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ- တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊
မံ- ကို၊ ဒူသေတိ- ဖျက်ဆီး၏။ သဗ္ဗကာလမ္ပိ- အလုံးစုံသောကာလပတ်လုံး
လည်း၊ မံ- ကို၊ ဒူသေတိ- ၏၊ တေန- ကြောင့်၊ “ဒူသေတိ မံ သဗ္ဗကာ
လ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ၏။ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- သက်၊ ဒုတိယ-
တတိယစတုတ္ထဒိဝသမတ္တံ- နှစ်ရက်သုံးရက်လေးရက်မျှပတ်လုံး၊ မံ- ကို၊
ပဿာဝါဒီဟိ- ကျင်ငယ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဒူသေတိ- ဖျက်ဆီးသည်ကား၊
န- မဟုတ်၊ အထ ခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ သဗ္ဗကာလမ္ပိ- လည်း၊ မံ-
ကို၊ ပဿာဝါဒီဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဒူသေတိ- ၏၊ ယဒါ ယဒါ- ၌၊ မုတ္တာဒီနိ-
ကျင်ငယ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ကာတုကာမော- ပြုခြင်းငှာအလိုရှိ၏၊ တဒါ
တဒါ- ၌၊ မယုမေဝ- ငါ၏သာလျှင်၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ (ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌)၊
ကရောတိ- ၏၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒေသေတိ- ၏။
ဥပဒ္ဓုတောတိ- ကား၊ ဗာဓိတော- နှိပ်စက်အပ်သည်၊ တေန- ထိုမျောက်
သည်၊ သိင်္ဂေသု- ဦးချိုတို့၌၊ ဩလမ္မနာဒိနာ စ- တွဲရ၍ဆွဲခြင်းအစရှိသည်ဖြင့်
လည်းကောင်း၊ မုတ္တာဒိအသုစိမက္ခဏေန စ- ကျင်ငယ်အစရှိသော မစင်
မကြယ်ရွံ့ဖွယ်ဖြင့် လိမ်းကျံခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုကျင်ငယ်

၁။ မုတ္တေတိ။ ။ ဤ၌ မုတ္တသည် နာမ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ယင်းနာမ်ပုဒ်နောင်
ဏေပစ္စည်း၊ တိဝိဘတ်သက်၍ အာချာတ်ပုဒ်အဖြစ် အသုံးပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။
ထို့ကြောင့် နာမ်အာချာတ်တည်း။ ဆတ္တိယတိစသော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

အစရှိသည်ကို၊ အပဟရဏတ္ထံ - ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှာ၊ အနေကဝါရံ - အကြိမ်များစွာ၊ သိင်္ဂီကောဠိဟိ - ဦးချိုဖွန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါလဂ္ဂေန စ - အမြီးဖျားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေကဝါရံ - စွာ၊ ကဒ္ဒမပံသုမိဿကံ - ရွံညွှန်မြေမှုန့်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော၊ ဥဒကံ - ကို၊ သိဗ္ဗိတွာ - သွန်းလောင်း၍၊ ဓောဝနေန စ - ဆေးကြောခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပိဋ္ဌိတော - မပြတ်နှိပ်စက် အပ်သည်၊ ဝါ - မပြတ်နှိပ်စက်ခံရသည်၊ ဟောမိ - ၏။ ဣတိ အတ္ထော - နက်။

၄၂။ ယက္ခောတိ - ကား၊ တသ္မိံ ရက္ခေ - ထိုသစ်ပင်၌၊ အဓိဝတ္ထာ - အုပ်စိုးနေသော၊ ဒေဝတာ - နတ်သည်။ မံ ဣဒမဗြဝိတိ - ကား၊ ရက္ခက္ခန္ဓေ - သစ်ကိုင်း၌၊ ဌတွာ - ၍၊ “မဟိသရာဇ - ကျွဲမင်း၊ ကသ္မာ - ကြောင့်၊ ဣမဿ ဒုဋ္ဌမက္ကဋ္ဌဿ - ဤပျက်စီးသောမျောက်၏၊ ဝါ - ဤဆိုးသွမ်းသော မျောက်၏၊ အဝမာနံ - မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်းကို၊ သဟသိ - သည်းခံဘိသနည်း”။ ဣတိ ဣမမတ္ထံ - ဤအနက်ကို၊ ပကာသေန္နော - ထင်ရှားပြလိုသည်ဖြစ်၍၊ “နာသေဟေတံ ဆဝံ ပါပံ၊ သိင်္ဂေဟိ စ ခုရေဟိ စာ”တိ ဣဒံ ဝစနံ - ကို၊ မံ - ကို၊ အဘာသိ - ပြောလေပြီ။

၄၃။ ဧဝံ ဝုတ္တေ တဒါ ယက္ခောတိ - ကား၊ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ - ထိုစဉ်အချိန်၌၊ တသ္မိံ ယက္ခေ - ထိုနတ်သည်၊ ဧဝံ ဝုတ္တေ - သည်၊ သတိ - သော်။ အဟံ တံ ဣဒမဗြဝိန္နိ - ကား၊ အဟံ - သည်၊ တံ ယက္ခံ - ထိုနတ်ကို၊ ဣဒါနိ - ၌၊ ဝက္ခမာနံ - ဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ ဣဒံ - ဤစကားကို၊ အဗြဝိ အဘာသိ - ဆိုလေပြီ။ ကုဏပေနာတိ - ကား၊ ကိလေသာ သုစိပ္ပုရဏေန စ - ကိလေသာတည်းဟူသော မစင်မကြယ်ရွံ့စဖွယ်တို့၏ ယိုစီးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုစိဇာတိကာနံ - စင်ကြယ်သောသဘောရှိ ကုန်သော၊ သာဓူနံ - တို့၏၊ ပရမဇိဂုစ္ဆနိယတာ စ - အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတိဒုဂ္ဂန္ဓဝါယနေန စ - မကောင်း သော အနံ့ကို အလွန်လှိုင်စေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုဏပသဒိသ - တာယ စ - အကောင်ပုပ်နှင့်တူသည်၏ဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊

ကုဏပေန- အကောင်ပုပ်နှင့်တူသော။ ပါပေနာတိ- ကား၊ ပါဏာတိပါတ- ပါပေန- သူတစ်ပါး အသက်ကို လျင်စွာကျစေခြင်းဟုဆိုအပ်သော မကောင်းမှုဖြင့်၊ ဝါ- သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောမကောင်းမှုဖြင့်။ အနရိယေနာတိ- ကား၊ အနရိယာနံ- မမွန်မြတ်ကုန်သော၊ အသာဓုနံ- သူတော်ကောင်း မဟုတ်ကုန်သော၊ မာဂဝိကနေသာဒါဒီနံ- သားသတ်သမား တောမှဆိုး အစရှိကုန်သော၊ ဟီနပုရိသာနံ- ယုတ်ညံ့သောယောက်ျားတို့၏၊ ဓမ္မတ္တာ- သဘောတံထွာ ဓမ္မတာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေဝတေ- အိုရုက္ခစိုးနတ်၊ တံ- သည်၊ ကိံ ကေန ကာရဏေန- ကြောင့်၊ မံ- ကို၊ အနရိယေန- ယုတ်မာသူတို့၏ သဘောဖြင့်၊ မက္ခေသိ- လိမ်းကျံတိသနည်း၊ တယာ- သည်၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သောစကားသည်၊ မံ- ကို၊ ပါပေ- မကောင်းမှု၌၊ နိယောဇေန္တိယာ- ယှဉ်စပ်စေခြင်းကြောင့်၊ အယုတ္တံ- မသင့်၊ ဣတိ- ကို၊ ဒဿေတိ- ၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၄၀။) ၄၄။ ဣဒါနိ- ၌၊ တသ္မိံ ပါပဓမ္မေ၊ ထိုယုတ်မာသော သဘော၌၊ အာဒီနဝံ- ကို၊ ပကာသေန္တော- ဤ၊ “ယဒိဟ”န္တိ အာဒိ- ကို၊ အာဟ- ၏။ တဿ- ထိုယဒိဟံ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော- ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘဒ္ဒေ ဒေဝတေ- အိုရုက္ခစိုးနတ်၊ အဟံ- သည်၊ တဿ- ထိုမျောက်အား၊ ယဒိ ကုဇ္ဇေယျံ- အကယ်၍ အမျက်ထွက်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) တတောပိ- ထိုမျောက်ထက်လည်း၊ လာမကတရော- အထူးသဖြင့် ယုတ်ညံ့သောသူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရာပါ၏။ ဟိ- ချဲ့၊ ယေန အဓမ္မစရဏေန- အကြင်အဓမ္မကိုကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ သော ဗာလမက္ခဋ္ဌော- ထိုမျောက်မိုက်သည်၊ နိဟီနော နာမ- ယုတ်ညံ့သောသူမည်သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်၏၊ ပန- ဆက်၊ အဟံ- သည်၊ တတောပိ- ထိုမျောက်မိုက်ထက်လည်း၊ ဗလဝတရံ- အထူးသဖြင့် အားကြီးသော၊ ပါပဓမ္မံ- ယုတ်မာသော သဘောတရားကို၊ သစေ စရေယျံ- အကယ်၍ ကျင့်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) တေန- ထိုသို့ကျင့်ခြင်းကြောင့်၊ တတော- ထိုမျောက်မိုက်ထက်၊ ပါပတရော- အထူးသဖြင့် ယုတ်မာသောသူသည်၊ ဘဝေယျံ နန- ဖြစ်ရာသည်မဟုတ်လော၊ စ- ဆက်၊ အဟံ- သည်၊ ဣဓလောကပရလောကံ- ဤလောက

တမလွန်လောကကိုလည်းကောင်း၊ တဒုတ္တရီ စ- ထိုထက်အလွန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာနိတွာ- ဤ၊ ဌိတော- ရပ်တည်လျက်၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပရဟိတာယ- သူတစ်ပါးတို့၏အကျိုးစီးပွား၌၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သောသူသည်၊ (သမာနော- လျက်၊) ဧဝရူပံ- သော၊ ပါပဓမ္မံ- ကို၊ ယဒိ စရေယျံ- အံ၊ ဧတံ- ဤသို့ကျင့်ခြင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ- အရာမဟုတ်၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။ **သီလဉ္စ မေ ပဘိဇ္ဇေယျာတိ-** ကား၊ ခေါပန-စစ်၊ အဟဇ္ဇေဝ- သည်လည်း၊ ဧဝရူပံ- သော၊ ပါပံ- ကို၊ ကရေယျံ- အံ၊ ဘိယျော- ထိုထက်အလွန်ဆိုဖွယ်သည်၊ ကိဉ္စ- အဘယ်ပါနည်း၊ မယံ- ၏၊ သီလပါရမီ- သည်၊ ခဏ္ဍိတာ- ကျိုးပျက်သည်၊ သိယာ- ၏။ **ဝိညူ စ ဂရဟေယျံ မန္တိ-** ကား၊ ပဏ္ဍိတာ- ကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာ စ- လည်း၊ မံ- ကို၊ ဂရဟေယျံ- ကုန်ရာ၏။ “ဘော- အချင်းတို့၊ ပဿထ- ကုန်၊ အယံ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဗောဓိပရိယေသနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရှာမှီးခြင်းကို၊ စရမာနော- ကျင့်ပါလျက်၊ ဧဝရူပံ- သော၊ ပါပံ- ကို၊ အကာသိ- ပြုဘိ၏။” ဣတိ- သို့၊ မံ- ကို၊ ဂရဟေယျံ- ၏။

၄၅။ **ဟိဋ္ဌိတာ ဇီဝိတာ ဝါပိတိ-** ကား၊ ဝါသဒ္ဓေါ- သည်၊ အဝဓာရဏေ- ပိုင်းခြားခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော နိပါတော၊) ဧဝံ- သို့၊ ဝိညူဟိ- တို့သည်၊ ဟိဋ္ဌိတာ- ရှုတ်ချအပ်သော၊ ဂရဟိတာ- ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ ဇီဝိတာပိ- အသက်ရှင်သန်ခြင်းထက်လည်း၊ ပရိသုဒ္ဓေန ပရိသုဒ္ဓသီလေန- စင်ကြယ်သော သီလရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ မတံ ဝါ မရဏမေဝ- သေရခြင်းသည်သာလျှင်၊ ဝရံ ဥတ္တမံ သေယျော- မြတ်၏။ **ကျာဟံ ဇီဝိတဟေတုပိ၊ ကာဟာမိ ပရဟေဌနန္တိ-** ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ ဇာနန္တော- သိသော၊ အဟံ စ- ကား၊ မယံ- ၏၊ ဇီဝိတနိမိတ္တမ္ပိ- အသက်ရှင်သန်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပရသတ္တဝိဟိသနံ- တစ်ပါးသောသတ္တဝါတို့ကို ညှင်းဆဲခြင်းကို၊ ကိံ ကာဟာမိ ကိံ ကရိဿာမိ- အဘယ်မှာလျှင် ပြုရပါအံ့နည်း၊ ဧတဿ- ထိုတစ်ပါးသောသတ္တဝါတို့ကို ညှင်းဆဲခြင်းကို၊ ကရဏေ- ပြုခြင်း၌၊ ကာရဏံ- အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

ပန-ဆက်၊ အယံ- ဤမျောက်မိုက်သည်၊ အညေပိ- အခြားသတ္တဝါ
တို့ကိုလည်း၊ မံ ဝိယ- ငါ့ကိုကဲ့သို့၊ မညမာနော- မှတ်ထင်သည်ဖြစ်၍၊
ဧဝံ- သို့၊ အနာစာရံ- မလျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို၊ ကရိဿတိ- တွံ၊
တတော- ထိုသို့ပြုခြင်းကြောင့်၊ ယေသံ စဏ္ဍမဟိသာနံ- အကြင်ကြမ်းတမ်း
သောကျွဲတို့အား၊ ဧဝံ- သို့၊ ကရိဿတိ- တွံ၊ တေ ဧဝံ- ထိုကြမ်းတမ်းသော
ကျွဲတို့သည်သာလျှင်၊ ဧတံ- ဤမျောက်မိုက်ကို၊ ဝဓိဿန္တိ- သတ်ကုန်လတ္တံ့၊
ဧတဿ- ဤမျောက်မိုက်ကို၊ အညေဟိ- အခြားသောကျွဲရိုင်းတို့သည်၊
မာရဏာ- သေစေခြင်းကြောင့်(သတ်ခြင်းကြောင့်)၊ မယံ- ဧ၊ ဒုက္ခတော
စ- မှ လည်းကောင်း၊ ပါဏာတိပါတတော စ- လည်းကောင်း၊ သာ
မုတ္တိ- ထိုလွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ-
ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “မမေဝိယံ မညမာနော၊ သာ မေ မုတ္တိ
ဘဝိဿတိ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၄၆။ အယံ- ဤမျောက်သည်၊ မမေဝ- ငါ၏
ကဲ့သို့ (ငါ့ကိုကဲ့သို့)၊ မညမာနော- မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ) အညေပိ-
အခြားသောသူတို့ကိုလည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ကရိဿတိ- တွံ၊ တေဝံ-
ထိုသူတို့သည်သာလျှင်၊ တဿ- ထိုမျောက်အား၊ ဝဓိဿန္တိ- သတ်ကုန်
လတ္တံ့၊ (တဿ- ထိုမျောက်ကို၊ အညေဟိ- တို့သည်၊ မာရဏာ-
သေစေခြင်းကြောင့်) မေ- ဧ၊ သာ မုတ္တိ- ထိုဒုက္ခနှင့် ပါဏာတိပါတမှ
လွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်တို့၌၊ မမေဝိယန္တိ-ကား၊ အယံ-
ဤမျောက်သည်၊ မံ ဝိယ- ငါ့ကိုကဲ့သို့။ အညေပိတိ- ကား၊ အညေသမ္ပိ-
အခြားသတ္တဝါတို့အားလည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တတ္ထ-
မေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၄၇။ ဟိနမဇ္ဈိမဥက္ကဋ္ဌေတိ- ကား၊ နိမိတ္တဘူတေ- အကြောင်းနိမိတ်
ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဟိနေ စ- ယုတ်ညံ့သောသူကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမေ
စ- အလယ်အလတ်ဖြစ်သောသူကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌေ စ- မြင့်မြတ်

သောသူကြောင့်လည်းကောင်း။ သဟန္တော အဝမာနိတန္တိ- ကား၊ ဝိဘာဂံ-
 ခွဲခြားဝေခွဲခြင်းကို၊ အကတွာ- ဤ၊ တေဟိ- ထိုဟိန မဇ္ဈိမ ဥက္ကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်
 တို့သည်၊ ပဝတ္ထိတံ- ဖြစ်စေအပ်သော၊ အဝမာနံ ပရိဘဝံ- မထေမဲ့မြင်ပြုခြင်း
 ကို၊ သဟန္တော ခမန္တော- သည်းခံသည်ဖြစ်၍။ ဧဝံ လဘာတိ သပ္ပညောတိ-
 ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ ဟိနာဒီသု- ဟိနအစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝိဘာဂံ- ကို၊
 အကတွာ- ဤ၊ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယံ- သည်းခံခြင်း မေတ္တာထားခြင်း သနားကြင်
 နာခြင်းကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ တဒပရာဓံ- ထိုမထေမဲ့မြင် ပြုသော
 အပြစ်ကို၊ သဟန္တော-လျက်၊ သီလာဒိပါရမိယော- တို့ကို၊ ဗြူဟေတွာ-
 တိုးပွားစေ၍၊ မနသာ- စိတ်ဖြင့်၊ ယထာပတ္ထိတံ- ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း၊
 ယထိစ္ဆိတံ- အလိုရှိတိုင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ- ကို၊ လဘာတိ- နှစ်။
 ပဋိဝိဇ္ဈတိ- ထိုးထွင်း၍သိ၏၊ တဿ- ထိုသီလအစရှိသောပါရမီကို ဖြစ်ပွား
 စေသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ တံ- ထိုသဗ္ဗညုတညာဏံတော်သည်၊ န ဒုရေ-
 မဝေး၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းကျွမ်းမင်းသည်၊
 အတ္တနော- နှစ်၊ အဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒအဇ္ဈာသယကို၊ ပကာသေန္တော-
 ထင်ရှားပြလျက်၊ ဒေဝတာယ- ရုက္ခစိုးနတ်အား၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေသိ-
 ပြီ။ သော- ထိုကျွမ်းမင်းသည်၊ ကတိပါဟစ္စယေန- ရက်အနည်းငယ်လွန်ရာ
 အခါ၌၊ အညတ္ထ- အခြားသောအရပ်သို့၊ ဂတော- သွားလေပြီ။ အညော-
 အခြားသော၊ စက္ကမဟိသော- ကြမ်းတမ်းသောကျွဲသည်၊ ဝါ- ကျွဲရိုင်းသည်၊
 နိဝါသဖာသုတာယ- နေခြင်း၌ ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ ဌာနံ-
 ထိုဘုရားအလောင်းကျွမ်းမင်း နေခဲ့သောအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်တည်
 ပြီ။ ဒုဋ္ဌမက္ကဋ္ဌော- ပျက်စီးသောမျောက်သည်၊ ဝါ- ယုတ်မာသောမျောက်
 သည်၊ “အယံ- ဤကျွဲသည်၊ သော ဧဝံ- ထိုမထေမဲ့မြင်ပြုခဲ့သော ကျွဲပင်
 တည်း”၊ ဣတိ သညာယ- ဤအမှတ်ဖြင့်၊ တဿ- ထိုကျွဲ၏၊ ပိဋ္ဌိ-
 ကျောကုန်းပေါ်သို့၊ အဘိရူဟိတွာ- တက်စီး၍၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်း
 အတူသာလျှင်၊ အနာစာရံ- မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ကို၊ အကာသိ-
 ပြီ။ အထ- ထို အခါ၌၊ နံ- ထိုမျောက်ယုတ်ကို၊ သော- ထိုကျွဲရိုင်းသည်၊

ဝိဓုနန္ဒော- ခါတွက်လျက်၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ ပါတောတွာ- ကျစေ၍၊ သိင်္ဂေန-
ဦးချိုဖြင့်၊ ဟဒယေ- နှလုံးသား၌၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- ထိုးဖောက်၍၊ ပါဒေဟိ-
ခြေတို့ဖြင့်၊ မဒ္ဒိတွာ- နင်းချေ၍၊ သဗ္ဗုဇ္ဈေသိ- မှုန်မှုန်ညက်ညက်ပြုလေပြီ။
(ဣဒါနိ- ၌) လောကနာထော- သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ သီလဝါ-
သီလရှိသော၊ မဟိသ ရာဇာ- ကျွဲမင်းသည်၊ (အဟောသိ)။

တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းကျွဲမင်း၏၊ ဣဓာပိ- ဤမဟိသရာဇ
စရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဂုတ္တနယေနဝ- လျှင်၊
ယထာရဟံ- စွာ၊ သေသပါရမိယော- တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်
ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဟတ္ထိနာဂဘူရိဒတ္တစမ္ပယုနာဂရာဇ-
စရိယာသု ဝိယ- ဟတ္ထိနာဂစရိယာ ဘူရိဒတ္တစရိယာ စမ္ပယုနာဂရာဇ
စရိယာအစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့၊ ဣဓ- ဤမဟိသရာဇစရိယာ၌၊ မဟာ-
သတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်၏အာနုဘော်
တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏။

မဟိသရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

၆။ ရှုမိဂရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဌ။ ၁၄၁။) ၄၈။ ဆဋ္ဌေ - ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော ရှုမိဂရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) သုတတ္ထကနကသန္နိဘောတိ- ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ အပဂတသဗ္ဗကာဠကော- ကင်းစင်ပြီးသော အလုံးစုံသော အညစ်အကြေးရှိသည်၊ ဝါ- အလုံးစုံအညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းစင်ပြီးသည်၊ ဟောတိ ယထာ- သို့၊ ဧဝံ တထာ- တူ၊ အဂ္ဂိမိ- မီး၌၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊ သုတတ္ထကနကသန္နိဘော- လှော်ပြီးဦးပြီးသော ရွှေ အဆင်းနှင့်တူသော။ မိဂရာဇာ ရှုရ နာမာတိ- ကား၊ ဇာတိသိဒ္ဓေန- ဇာတ်အားဖြင့်ပြီးသော၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ ရှုရ နာမ- ရှုရမည်သော၊ မိဂရာဇာ- ဆတ်(သမင်)တို့၏မင်းသည်၊ ဇာတိတော- ဇာတ်အားဖြင့်၊ ရှုရ- ရှုရမည်၏၊ မိဂါနဉ္စ- ဆတ်(သမင်)တို့၏လည်း၊ ရာဇာ- မင်းဖြစ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ (မိဂရာဇာဟုဆိုသော်လည်း အခြားသောနေရာ၌ကဲ့သို့ ခြင်္သေ့မင်းကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။ ဤ၌ကား ဆတ်(သမင်)တို့၏ မင်းကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။) ပရမသီလသမာဟိတော^၁-တိ- ကား၊ ဥတ္တမသီလ- သမာဟိတော- မြင့်မြတ်သောသီလ၊ ကောင်းစွာ ထားအပ်သော သမာမိရိ

၁။ ပရမသီလသမာဟိတော။ ။ ပရမသီလသမာဟိတောအရ မိဂရာဇာကို ကောက်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ပရမသီလဉ္စ သမာဟိတဉ္စ ပရမသီလသမာဟိတံ” ဟု ဒွန်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟတွဲပြီးမှ “ပရမသီလသမာဟိတံ ယဿာတိ ပရမသီလသမာဟိတော” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ယင်းသို့ပြုမှ မိဂရာဇာကို အရကောက်ယူ နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဤကား ပထမဝိကပ်အလိုတည်း။ ဒုတိယဝိကပ်အလိုမူ “ပရမသီလေ သမာဟိတံ ပရမသီလသမာဟိတံ” (စင်ကြယ်သော သီလ၌ ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်)ဟု သတ္တမိတပျူရိသ်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးမှ “ပရမသီလသမာဟိတံ ယဿာတိ ပရမသီလသမာဟိတော” ဟု အပေါင်းဝိဂ္ဂဟပြု။

သည် ဖြစ်၍၊ ဝိသုဒ္ဓသီလော စေဝ- စင်ကြယ်သော သီလရှိသည်လည်း
 ကောင်း၊ သမာဟိတစိတ္တော စ- ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်(သမာဓိ)
 ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- ၏၊ ဝါ- ကား၊ ဝိသုဒ္ဓသီလေ- အထူး
 သဖြင့်စင်ကြယ်သောသီလ၌၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ အာဟိတစိတ္တော- ထား
 အပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဧတ္ထ- ဤပရမသီလ
 သမာဟိတောဟူသောပါဌ၌၊ အတ္ထော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

တဒါ- ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ရုရမိဂယောနိယံ- ဆတ်သား
 ကောင်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်လေပြီ၊ တဿ- ထိုဆတ်၏၊ သရီရစ္ဆဝိ- ကိုယ်
 အရေသည်၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ တာပေတွာ- ပူလောင်စေ၍၊ ဝါ- လှော်ပြီး
 ဦးပြီး၍၊ မဇ္ဈိတကဉ္စနပဋ္ဌဝဏ္ဏော- ပွတ်အပ်သော ရွှေပြားအဆင်းနှင့်တူသော
 အဆင်းရှိသည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ ဟတ္ထပါဒါ- လက်ခြေတို့သည်၊ လာခါရ-
 သပရိကမ္မကတာ ဝိယ- ချိပ်ရည်တို့ဖြင့် အပြေအပြစ်ပြုအပ်ကုန်ဘိသကဲ့သို့၊
 (အဟောသုံ)၊ နဂုံဉ္စ- မြီးထူးသည်၊ စမရီနဂုံဉ္စ ဝိယ- စာမရီသားကောင်၏
 မြီးထူးကဲ့သို့၊ (အဟောသိ)၊ သင်္ဂါနိ- ဦးချိုတို့သည်၊ ရဇတဒါမဝဏ္ဏာနိ-
 ငွေပန်းဆိုင်အဆင်းရှိကုန်သည်၊ (အဟောသုံ)၊ အက္ခိနိ- မျက်လုံးတို့သည်၊
 သုမဇ္ဈိတမဏိဂုဠိကာ ဝိယ- ကောင်းစွာပွတ်အပ်သောပတ္တမြားရွဲလုံးတို့ကဲ့သို့၊
 (အဟောသုံ)၊ မုခံ-နှုတ်ခမ်းသည်၊ ဩဒဟိတွာ- ပိတ်၍၊ ဌပိတရတ္တကမ္မလ-
 ဂေဏ္ဍုကာ ဝိယ- ထားအပ်သောကမ္မလာနီဂျင်(ဘောလုံး)ကဲ့သို့၊ (အဟောသိ)၊
 သော- ထိုဆတ်မင်းသည်၊ ဇနသံသဂ္ဂံ- အပေါင်းအဖော်တို့နှင့်ရောနှောခြင်း
 ကို၊ ပဟာယ- ပယ်၍၊ ဝိဝေကာဝါသံ- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌နေခြင်းကို၊
 ဝသိတုကာမော- နေခြင်းငှာအလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပရိဝါရံ- အခြံအရံကို၊
 ဆဇ္ဇေတွာ- စွန့်၍၊ ဧကကောဝ- တစ်ကောင်တည်းသာလျှင် ဂင်္ဂါနိဝတ္တနေ-
 ဂင်္ဂါမြစ်၏ အကွေ့ဖြစ်သော၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော၊ သာလ-
 မိဿကေ- အင်ကြင်းပင်တို့နှင့် ရောနှောသော၊ သုပုပ္ဖိတပဝနေ- ကောင်းစွာ
 ပွင့်သော တောအုပ်၌၊ ဝသတိ- နေ၏။ တေန- ကြောင့်၊ “ရမ္မေ ပဒေသေ
 ရမဏီယေ ။ပ။ ဂင်္ဂါကူလေ မနောရမေ” တိ- ဟူ၍ ဂုတ္တံ- ဟောအပ်ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၄၉။ အဟံ - သည်၊ ရမ္မေ - မွေ့လျော်ဖွယ်ရာ ဖြစ်သော၊ ရမဏီယေ - ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော၊ ဝိဝိတ္တေ - လူနေမှု ကင်းဆိတ်သော၊ အမနုဿကေ - လူသွားလူလာမရှိသော၊ မနောရမေ - စိတ်နှလုံး မွေ့လျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော၊ ဂင်္ဂါကူလေ - ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း ဖြစ်သော၊ တတ္ထ ပဒေသေ - ထိုအရပ်၌၊ ဝါသံ - နေခြင်းသို့၊ ဥပဂဏ္ဌိ - ကပ်ရောက်ခဲ့ပြီ။

(၄။ ၁၄၂။) တတ္ထ - ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ရမ္မေ ပဒေသေတိ - ကား၊ မုတ္တာတလသဒိသဝါဠုကာစုဏ္ဏပဏ္ဏရေဟိ - ပုလဲအပြင်နှင့်တူသော သဲဖြူမှုန့်ရှိကုန်သော၊ ဘူမိဘာဂေဟိ - မြေအဖို့တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သိနိဒ္ဓဟရိတတိဏသဉ္စရိတေဟိ - နူးညံ့ပြေပြစ်သော စိမ်းစိုသော မြေဇာမြက် တို့ ပေါက်ရောက်ကုန်သော၊ ဝနတ္ထလေဟိ စ - တောမြေအပြင်တို့နှင့်လည်း ကောင်း၊ ဝါ - တောကုန်းအရပ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တတ္ထရဏေဟိ ဝိယ - ဆန်းကြယ်သောအခင်းတို့ဖြင့် ခင်းကုန်ဘိသကဲ့သို့၊ နာနာဝဏ္ဏဝိစိတ္တေဟိ - အထူးထူးသောအဆင်းရှိ၍ ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ သိလာတလေဟိ စ၊ ကျောက်ဖြာအပြင်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ မဏိက္ခန္ဓနိမ္မလသလိလေဟိ - ပတ္တမြားညိုအဆင်းနှင့်တူသော အညစ်အကြေးမရှိသော ရေရှိကုန်သော၊ ဝါ - ပတ္တမြားညိုအစုနှင့်တူသော အညစ်အကြေးကင်းသော ရေရှိကုန်သော၊ ဇောသယေဟိ စ - ရေအိုင်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတ္တာ စ - ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျေန - ဖြင့်၊ ဣန္ဒဂေါပကဝဏ္ဏာယ - ပိုးဖလံ၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ရတ္တာယ - နီသော၊ သုခသမ္ပဿာယ - ချမ်းသာသောအတွေ့ ရှိသော၊ တိဏဇာတိယာ - မြက်မျိုးသည်၊ သဉ္ဇန္တတ္တာ စ - ဖုံးလွှမ်းထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရမ္မေ - သော၊ အရညပ္ပဒေသေ - တောအရပ်၌။ ရမဏီယေတိ - ကား၊ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါ -

၁။ ရမ္မေနှင့် ရမဏီယေ အထူး။ ။ ရမ္မေအရ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော အရပ် ဟူသည် မြေပြင်၊ တောကုန်း၊ ကျောက်ပြင်၊ ရေအိုင်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည့်အပြင် မြေဇာ မြက်ပေါက်သော အရပ်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ရမဏီယေအရ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်း သော အရပ်ဟူသည် အသီး၊ အပွင့်၊ အညွန့်များ ဝေဝေဆာဆာ ဖြစ်ထွန်း၍ ငှက်မျိုးစုံတို့

လင်္ကာတဝိပုလသာခါဝိနဒ္ဓေဟိ - အပွင့်အသီးအညွန့်ဟူသော တန်ဆာတို့ဖြင့် ပြန့်ပြောစွာ ညွတ်သောအကိုင်အခက်ရှိကုန်သော၊ နာနာဝိခဒိဇဂဏူပကူဇိ-
တေဟိ - အထူးထူးသောငှက်အပေါင်းတို့ဖြင့် တွန်မြူးခြင်းရှိကုန်သော၊
ဝိဝိဓတရုလတာဝနဝိရာဇိတေဟိ - အထူးထူးအပြားပြားရှိကုန်သော သစ်ပင်
နွယ်တော အရေးတို့ဖြင့်၊ ယေဘုယျေန - ဖြင့်၊ အဓမ္မသာလဝနသဏ္ဌာမဏ္ဍိတေ-
ဟိ - သရက်တောအုပ် အင်းကြင်းတောအုပ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းရှိကုန်
သော၊ ဝနဂဟနေဟိ - တောခြုံတို့ဖြင့်၊ ဥပသောဘိတတ္တာ - တင့်တယ်ခြင်းရှိ
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တတ္ထ - ထိုတောအရပ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌဿ - ဝင်သော၊
ဇေဿ - သတ္တဝါကို၊ ရတိဇေနဓဋ္ဌေန - မွေ့လျော်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော
အနက်ကြောင့်၊ ရမဏီယေ - မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော၊ “စ - သာဓကကား၊
ရုရမိဂရာဇောတကေ - ရုရမိဂရာဇောတ၌၊ “ဧတသ္မိ ဝနသဏ္ဌာသ္မိ ။ပ။
ဧတ္ထေသော တိဋ္ဌတေ မိဂေါ” တိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ဤစကားကို၊ ဝုတ္တမ္ပိ-
ဟောလည်း ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဧတသ္မိ ဝနသဏ္ဌာသ္မိ - ထိုဆတ်မင်းနေသော
တောအုပ်၌၊ အဓမ္မာ စ - သရက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာလာ
စ - အင်ကြင်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ - ပွင့်ကုန်၏၊ ဣန္ဒ-
ဂေါပကသဉ္စန္ဒာ - ပိုးဖလံအဆင်းကဲ့သို့ နီမြန်းသောအဆင်းရှိသော မြက်
တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်၏။ ဧတ္ထ - ဤတောအရပ်၌၊ ဧသော မိဂေါ -
ထိုဆတ်မင်းသည်၊ တိဋ္ဌတေ - တည်ရှိ၏။

ဝိဝိတ္ထေတိ - ကား၊ ဇေဝါသဝိရဟေန - လူတို့၏ နေခြင်းမှ ကင်း

တွန်မြူးပျော်ပါးရာအရပ်၊ သရက်တော အင်ကြင်းတောတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော
အရပ်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ မနောရမေဉ္စ မနသည် မနောဂိုဏ်းဖြစ်၍ “ကြိယာကံ၊ ဩခံ
ဝိကပံ၊ သမာသံတဒ္ဓိတံ၊ လယ်ဩရိ” ဟူသော ရှေးပညာရှင်များ ဆိုမိန့်ထားသည်နှင့်
လျော်ညီစွာ မနနောင်သက်သော အံဝိဘတ်ကို သဿစောသုတ်၌ စသဒ္ဓါဖြင့် ဩပြု
ထားခြင်းဖြစ်၍ ယင်းဩသည် အာဒေသဩ ဖြစ်သည်။ ရှေးနိဿယ၌ အာဂမဩ
အနေဖြင့် မိန့်ဆိုထားသည်။ (ရှေးနိဿယ။ ၄၆၉။)

ဆိတ်ခြင်းကြောင့်၊ သုညေ- လူသံတို့မှ ကင်းဆိတ်သော။ အမနုဿကေတိ- ကား၊ သဗ္ဗရဏမနုဿာနမ္ပိ- သွားလာသောလူတို့၏လည်း၊ တတ္ထ- ထိုတော အရပ်၌၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ မနုဿရဟိတေ- လူတို့မှ ကင်းဆိတ် သော၊ ဝါ-လူမရှိသော။ မနောရမေတိ- ကား၊ ယထာဂုတ္တဂုဏသမ္ပတ္တိယာ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ ပဝိဝေကကာမာနံ- ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းကို အလိုရှိ ကုန်သောသူတို့၏၊ မနော- စိတ်နှလုံးကို၊ ရမေတိ- မွေ့လျော်စေတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ မနောရမေ- စိတ်နှလုံးကို မွေ့လျော်စေတတ်သော။

၅၀။ အထ ဥပရိဂင်္ဂါယာတိ ဧတ္ထ- ဤပါ၌၌၊ အထာတိ- အထဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရေ- လွန်လွန်ကဲကဲပြုအပ်သောအနက်၌၊ နိပါတော- တည်း၊ တေန- ထိုအထသဒ္ဒါဖြင့်၊ မယိ- သည်၊ တတ္ထ- ထို တောအရပ်၌၊ တထာ- ထိုရှေးနည်းအတူ၊ ဝသန္တေ- နေသည်ရှိသော်၊ ဣဒံ အဓိကာရန္တရံ- ဤလွန်လွန်ကဲကဲပြုခြင်းဟုဆိုအပ်သော အမြဲနေခြင်း အကြောင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ- ၏။ ဥပရိဂင်္ဂါယာတိ- ကား၊ ဂင်္ဂါယ- မည်သော၊ နဒီယာ- ၏။ ဥပရိသောတေ- အထက်ရေအလျဉ်၌။ ဓနိကေဟိ ပရိပိဋိတောတိ- ကား၊ ဣဏံ- ကြွေးကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ တံ- ထိုကြွေးကို၊ ဒါတံ- ပေးခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သောသူကို၊ ဣဏာယိကေဟိ- ကြွေးပိုင်ရှင်တို့ သည်၊ စောဒိယမာနော- စောဒနာအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)။

၁။ အထ ဥပရိဂင်္ဂါယ ဌံ အထသဒ္ဒါ၏ အနက်။ ။ ဤ၌ အထသဒ္ဒါသည် အဓိကာရတ္ထနိပါတုဒ် ဖြစ်သည်။ အဓိကာရတ္ထဟူသည် လွန်လွန်ကဲကဲ(များစွာ)ပြုခြင်း အနက်တည်း၊ လွန်လွန်ကဲကဲများစွာပြုခြင်းဟူသည်မှာ တစ်ခါတစ်ရံ ပြုခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ အချိန်များစွာ ပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤ၌ ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်း ထိုတော အုပ် အရပ်ဝယ် နေခြင်းမှာ အမြဲနေခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အခိုက်အတံ့နေခြင်းမျိုးမဟုတ်။ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “အထာတိ အဓိကာရေ နိပါတော” ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှေး နိဿယ၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုးပင် ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ (ရှေးနိဿယ။ ၄၇၀။)

ကိရ- တဆင့်စကားကြားဖူးသည်ကား၊ ဧကော- တစ်ယောက်
သော၊ ဗာရာဏသီသေဋ္ဌိ- ဗာရာဏသီသူဌေးသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
ပုတ္တံ-ကို၊ “အယံ- ဤသားသည်၊ သိပ္ပံ- ကို၊ ဥဂ္ဂဏန္တော- သင်ယူရသည်
ရှိသော်၊ ကိလမိဿတိ- ပင်ပန်းလတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ကိဉ္စိ-
တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သိပ္ပံ- ကို၊ န ဥဂ္ဂဏာပေသိ- မသင်ယူစေ၊ ဝါ-
မသင်ယူခိုင်း။ ဂီတဝါဒိတနစ္စခါဒနဘောဇနတော- တီးမှုတ်ခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊
ကခြင်း၊ ခဲခြင်း၊ စားခြင်းမှ၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်ဖြစ်သော၊ ကိဉ္စိ- သောအမှုကို၊
န အညာသိ- မသိပြီ။ ဝယပ္ပတ္တံ- အရွယ်သို့ရောက်လာသော၊ တံ- ထိုသူဌေး
သားကို၊ ပတိရူပေန- သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော၊ ဒါရေန- ဇနီးမယားနှင့်၊
သံယောဇေတွာ- ယှဉ်တွဲပေါင်းစပ်စေ၍၊ ဝါ- အိမ်ထောင်ချပေး၍၊ ဓနံ-
စီးပွားဥစ္စာကို၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှင်း၍၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊
ကာလံ- သေခြင်းကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊
တေသံ- ထိုမိဘတို့၏၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊ (တေန ကာလေန
စသည်တို့ကဲ့သို့ သတ္တဗျတ္တတတိယာ)၊ ဣတ္ထိဓုတ္တသုရာဓုတ္တာဒိပရိဝုတော-
မိန်းမကြူးသူ သေသောက်ကြူးသူအစရှိသည်တို့သည် ခြံရံအပ်သည်၊
(ဟုတွာ) နာနာဗျသနမုခေဟိ- အမျိုးမျိုးသောပျက်စီးကြောင်းတို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-
သော၊ ဓနံ- ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေတွာ- ဖျက်ဆီး၍၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုသူဌေးတို့၏
အထံ ၌၊ ဣဏံ- ကို၊ အာဒါယ- ၍၊ တမ္ပိ- ထိုကြွေးမြီကိုလည်း၊
ဒါတံ- ငှာ၊ အသက္ကောန္တော- ဖြစ်၍၊ ဓနိကေဟိ- ဥစ္စာပိုင်ရှင်တို့သည်၊
စောဒိယမာနော- တိုက်တွန်းအပ်သည်ရှိသော်၊ “မယံ- အား၊ ဇီဝိတေန-
အသက်ရှင်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊ တေနော အတ္တဘာဝေန-
ထိုအတ္တဘောဖြင့်ပင်၊ အညော ဝိယ- အခြားသူကဲ့သို့၊ ဝါ- မထင်ရှားမပေါ်
လွင်သောသူကဲ့သို့၊ ဇာတော- ဖြစ်သည်၊ အမိ- ဖြစ်၏၊ မေ- အား၊
မရဏံ- သည်၊ သေယျော- မြတ်သေး၏”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊
ဣဏာယိကေ- ပိုင်ရှင်တို့ကို၊ “တုမှာကံ- တို့၏၊ ဣဏပဏ္ဏာနိ- ကြွေး
စာရင်းစာရွက်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ အာဂစ္ဆထ- ကုန်၊ ဂင်္ဂါတီရေ-
ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနား၌၊ မေ- သည်၊ နိဟိတံ- သိုမှီးမြှုပ်နှံထားအပ်သော၊

ကုလသန္တကံ- အမျိုး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဓနံ- စီးပွားဥစ္စာသည်၊ အတ္ထိ-
၏၊ တံ-ကို၊ ဝေါ-တို့အား၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ “ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။
တေ- ထိုကြွေးမြီပိုင်ရှင်တို့သည်၊ တေန- ထိုသူဌေးသားနှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊
အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊ “ဣဓ-
ဤနေရာ၌၊ ဓနံ- သည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ ဧတ္ထ- ဤအရပ်၌၊ ဓနံ- သည်၊
အတ္ထိ- ၏။” ဣတိ- သို့၊ နိမိဋ္ဌာနံ- ရွှေအိုးမြုပ်နှံရာအရပ်ကို၊ အာစိက္ခန္တော
ဝိယ- ပြောကြားသကဲ့သို့၊ “ဧဝံ- ဤသို့ပြုသည်ရှိသော်၊ မေ- ၏၊ ဣဏ-
မောက္ခော- ကြွေးမှလွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွေ့၊” ဣတိ-
သို့ ကြံ၍၊ ပလာယိတွာ- ထွက်ပြေး၍၊ ဂင်္ဂါယံ- ၌၊ ပတိ- ခုန်ချလေပြီ။
သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊ စဏ္ဍာသောတေန- ကြမ်းတမ်းသော ဂင်္ဂါမြစ်
ရေအလျဉ်ဖြင့်၊ ဝုယုန္တော- မျောသွားလျက်၊ ကာရုညရဝံ- သနားစဖွယ်
မြည်တမ်းသောအသံကို၊ ရဝိ- မြည်တမ်းလေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “အထ
ဥပရိဂင်္ဂါယာ”တိ အာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူ ပြီ။

(၄။ ၁၄၃။) တတ္ထ- ထို အထ ဥပရိဂင်္ဂါယ- အစရှိသောပါဌ်၌၊
ဇီဝါမိ ဝါ မရာမိ ဝါ တိ- ကား၊ ဣမသ္မိံ ဂင်္ဂါသောတေ- ဤဂင်္ဂါမြစ်ရေ
အလျဉ်၌၊ ပတိတော- ခုန်ချသောငါသည်၊ ဇီဝါမိ ဝါ- အသက်ရှင်မူလည်း
ရှင်ပါစေ၊ မရာမိ ဝါ- သေမူလည်းသေပါစေ၊ ဧတ္ထ- ဤဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်၌၊
မေ- ၏၊ ဇီဝိတံ ဝါ- အသက်ရှင်မှုသည်လည်းကောင်း၊ မရဏံ ဝါ- သေ
မှုသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ ဥဘယထာပိ- နှစ်ပါးသော
အခြင်းအရာကြောင့်လည်း၊ ဣဏာယိကပီဠာ- ကြွေးမြီရှင်တို့၏ နှိပ်စက်ခံရ
ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်တော့၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-
တည်း။

၅။ မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ ဂစ္ဆတိတိ- ကား၊ သော ပုရိသော- ထိုသူဌေး
သားသည်၊ ရတ္တိန္ဒြိယံ- ညဉ့်နေ့ပတ်လုံး၊ ဂင်္ဂါယ- ၌၊ ဝုယုမာနော- မျောသည်
ရှိသော်၊ ဇီဝိတပေမဿ- အသက်၌ ချစ်ခင်စွဲလမ်းခြင်း၏၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-
ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မရဏံ- သေခြင်းသို့၊ အပ္ပတ္တော-

မရောက်ဘဲ၊ မရဏဘယတဇ္ဇိတော- သေဘေးသည် ခြိမ်းခြောက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ ကရုဏံ- သနားစဖွယ်ဖြစ်သော၊ ရဝံ- မြည်တမ်းသံကို၊ ရဝန္တော- လျက်၊ ဂင်္ဂါယ- နါ၊ မဇ္ဈေ- ဤ၊ မဟောဒကေန- များစွာသော ရေအလျဉ်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ- မျောသွား၏။

၅၂။ အထ- ဌ၊ မဟာပုရိသော၊ ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်းသည်၊ အဗုရတ္တသမယေ- ညဉ့်ထက်ဝက်အချိန်၌၊ ဝါ- သန်းခေါင်အချိန်၌၊ ပရိဒေဝန္တဿ- ငိုကြွေးမြည်တမ်းသော၊ တဿ- ထိုသူဌေးသား၏၊ ကရုဏံ- သနားစဖွယ်ဖြစ်သော၊ တံ ပရိဒေဝိတသဒ္ဓံ- ငိုကြွေးမြည်တမ်း သောအသံကို၊ သုတွာ- ဤ၊ “မနုဿသဒ္ဓေါ- လူ့အသံကို၊ သူယတိ- ကြားအပ်၏။ ဣဓ- ဤဖြစ်ကမ်းပါး၌၊ မယိ- သည်၊ ဓရန္တေ- ထင်ရှားရှိ နေပါလျက်၊ မာ မရတု- မသေစေသတည်း၊ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဇီဝိတံ- ကို၊ ဒဿာမိ- ပေးအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ သယနဂုမ္မာ- အိပ်ရာတောခြုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာယ- ထ၍၊ နဒီတီရံ- သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ “အမ္ဘော ပုရိသ- အမောင်ယောက်ျား၊ မာ ဘာယိ- မကြောက်ပါလင့်၊ အဟံ- သည်၊ တေ- အား၊ ဇီဝိတံ- ကို၊ ဒဿာမိ- အံ့” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဤ၊ အဿာသေတွာ- သက်သာရာရစေ၍၊ သောတံ- ဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်ကို၊ ဆိန္ဒန္တော- ဖြတ်လျက်၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ တံ- ထိုသူဌေးသားယောက်ျားကို၊ ပိဋိယံ- ကျောကုန်းပေါ်၌၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ- တင်၍၊ တီရံ- ကမ်းသို့၊ ပါပေတွာ- ရောက်စေ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်သို့၊ နေတွာ -ခေါ်ဆောင်၍၊ ပရိဿမံ- ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကို၊ ဝိနောဒေတွာ- ပယ်ဖျောက်၍၊ ဖလာဖလာနိ- အသီးငယ်အသီးကြီးတို့ကို၊ ဒတွာ-၍၊ ဒွိဟတိဟစ္စယေန- နှစ်ရက်သုံးရက်လွန်ရာအခါ၌၊ တံ- ထိုသူဌေး သားကို၊ “အမ္ဘော ပုရိသ- ကျား၊ အဟံ- သည်၊ တံ- သင့်ကို၊ ဗာရာဏသိဂါမိမဂ္ဂံ- ဗာရာဏသီမြို့သို့ သွားရာလမ်းကြောင်းသို့၊ ပါပေဿာမိ- ရောက်စေအံ့၊ တွံ- သည်၊ ‘အသုကဋ္ဌာနေ- ဤမည်သော အရပ်၌၊ ကဉ္စနမိဂေါ နာမ- ရွှေဆတ်မင်းမည်သည်၊ ဝသတိ- နေ၏’ ဣတိ- သို့၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ မာ အာရောစေဟိ-

မပြောကြားပါနှင့်”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သော- ထိုသူဌေးသားသည်။
 “သာမိ- အရှင်၊ သာဓု- ကောင်းပါပြီ။” ဣတိ- သို့၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ- လက်ခံပြီ။
 မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်းသည်။ တံ- ထိုသူဌေးသားကို၊
 အတ္တနော- ၏၊ ပိဋ္ဌိ- သို့၊ အာရောပေတွာ- ၍၊ ဗာရာဏသီမဂ္ဂေ-
 ဗာရာဏသီမြို့သို့ သွားရာလမ်းကြောင်းပေါ်၌၊ ဩတာရေတွာ- ချ၍၊ နိဝတ္တိ-
 ပြန်လှည့်ခဲ့လေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “တဿာဟံ သဒ္ဓံ သုတွာန၊ ကရဏံ
 ပရိဒေဝတော”တိ အာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုတဿာဟံအစရှိသောပါဌ်၌၊ ကောသိ တံ နရောတိ-
 ကား၊ တံ- သည်၊ ကော- အဘယ်ကဲ့သို့သော၊ မနုဿော- သည်၊ အသိ-
 နည်း၊ ကုတော- အဘယ်အရပ်မှ၊ ဣဓ- ဤဂင်္ဂါမြစ်ထဲသို့၊ ဝုယုမာနော-
 မျောလျက်၊ အာဂတော- လာခဲ့သည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-
 နက်။

(ဋ္ဌ။ ၁၄၄။) ၅၃။ အတ္တနော ကရဏန္တိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊
 ကိရိယံ - လုပ်ဆောင်ချက်ကို။ ဓနိကေဟိ ဘီတောတိ- ကား၊
 ဣဏာယိကေဟိ- ကြွေးမြီရှင်(ပိုင်ရှင်)တို့မှ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ- ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်
 သည်ဖြစ်၍။ တသိတောတိ- ကား၊ ဥဩဇ္ဈော - ထိတ်လန့်သည်ဖြစ်၍။

၅၄။ တဿ ကတွာန ကာရညံ၊ စဇိတွာ မမ ဇီဝိတန္တိ- ကား၊
 ကာရညံ- သနားခြင်းကို၊ ကတွာ- ၍၊ မဟာကရဏာယ- ကြီးမားသော
 ကရဏာသည်၊ သမုဿာဟိတော- တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ မမ- ၏၊
 ဇီဝိတံ- ကို၊ တဿ ပုရိသဿ- ထိုသူဌေးသားယောက်ျားအား၊ ပရိစ္ဆဇိတွာ-
 စွန့်လှူ၍။ ပဝိသိတွာ နိဟရိ တဿာတိ- ကား၊ နဒိ- သို့၊ ပဝိသိတွာ-
 ဝင်၍၊ ဝါ- ဆင်း၍၊ သောတံ- မြစ်ရေအလျဉ်ကို၊ ဆိန္ဒန္တော- ဖြတ်လျက်၊
 ဥဇုကမေဝ- လျှင်၊ ဂန္ဓာ- ကူးသွား၍၊ မမ- ၏၊ ပိဋ္ဌိ- သို့၊ အာရောပေတွာ-
 ၍၊ တတော- ထိုဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်မှ၊ တံ- ထိုသူဌေးသားကို၊ နိဟရိ-
 ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်ခဲ့ပြီ။ တဿာတိ- ကား၊ ဥပယောဂတ္ထေ- ဒုတိယာ
 ဝိဘတ်၏အနက်၌၊ သာမိဝစနံ- တည်း၊ “တတ္ထာ”တိပိ- တတ္ထဟူ၍လည်း။

ပါဠိ- ပါဠိရှိသေး၏။ တတ္ထ နဒိယံ - ထိုမြစ်၌၊ ဣတိ အတ္ထော - ဤကား တတ္ထပုဒ်၏အနက်တည်း။ အန္တကာရမ္ဘိ ရတ္တိယာတိ - ကား၊ ရတ္တိယာ - ၏။ အန္တကာရသမယေ - မှောင်မိုက်သောအချိန်၌၊ ကာဠပက္ခရတ္တိယံ - လဆုတ်ပက္ခညဉ့်၌၊ ဣတိ အတ္ထော - ဤကားအနက်။

၅၅။ အဿတ္တကာလမညာယာတိ - ကား၊ ပရိဿမံ - ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကို၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ ဖလာဖလာနိ - တို့ကို၊ ဒတွာ - ၍၊ ဒွိဟတိဟစ္စယေန - နှစ်ရက်သုံးရက်လွန်ရာအချိန်၌၊ ကိလမထဿ - ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်း၏၊ ဝိဂတကာလံ - ကင်းသောအချိန်ရှိခြင်းကို၊ ဇာနိတွာ - သိ၍၊ ဧကံ တံ ဝရံ ယာစာမီတိ - ကား၊ အဟံ - သည်၊ တံ - ထိုသူဌေးသားကို၊ ဧကံ - သော၊ ဝရံ - ဆုကို၊ ယာစာမိ - ၏၊ မယံ - အား၊ ဧကံ - သော၊ ဝရံ - ကို၊ ဒေဟိ - ပေးပါလော့၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်။ တံ ဝရံ - ထိုဆုဟူသည်၊ ကိ - နည်း၊ ဣတိ စေ - ဤသို့ မေးငြားအံ့၊ မာ မံ ကဿစိ ပါဝဒါတိ - ဟူ၍၊ အာဟ - ပြီ၊ အသုကဋ္ဌာနေ - ၌၊ သုဝဏ္ဏမိဂေါ - ရွှေဆတ်မင်းသည်၊ ဝသတိ - ၏။ ဣတိ - သို့၊ ကဿစိ - သော၊ ရညော ဝါ - အားသော်လည်းကောင်း၊ ရာဇမဟာမတ္တဿ ဝါ - မင်း၏ အမတ်ကြီး အားသော်လည်းကောင်း၊ မံ - ငါ့အကြောင်းကို၊ မာ ပါဝဒ - မပြောဆိုပါလင့်။

အထ - ၌၊ တသ္မိံ ပုရိသေ - ထိုသူဌေးသားသည်၊ ဗာရာဏသီ - သို့၊ ပဝိဋ္ဌဒိဝသေယေဝ - ဝင်သောနေ့၌ပင်လျှင်၊ သော ရာဇာ - ထိုမင်းသည် (စရာပေသိ၌စပ်)၊ တစ်နည်း၊ ထိုမင်းကို (ပုတ္တော ၌ စပ်)၊ “ဒေဝ - ကြီး၊ အဟံ - သည်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ - ရွှေအဆင်းနှင့်တူသောအဆင်းရှိသော၊ မယံ - အား၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေန္တံ - ဟောပြသော၊ မိဂံ - ဆတ်(သမင်)ကို၊ သုပိနေန - အိပ်မက်ဖြင့်၊ အဒ္ဓသံ - တွေ့မြင်ခဲ့ပါပြီ။ ဟိ - မှန်၊ အဟံ - သည်၊ သစ္စသုပိနာ - မှန်ကန်သောအိပ်မက်ရှိသူဖြစ်ပါ၏။ သော - ထိုသမင်သည်၊ အဒ္ဓါ - မချွတ်၊ ဝိဇ္ဇတိ - ရှိ၏။ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ ကဉ္စနမိဂဿ - ရွှေသမင်၏၊ ဓမ္မံ - ကို၊ သောတုကာမာ - နာခြင်းငှာအလိုရှိသော အကျွန်ုပ် သည်၊ တံ ကဉ္စနမိဂံ - ကို၊ စေ လဘိဿာမိ - အကယ်၍ရသည်ဖြစ်အံ့၊

(ဧဝံ သတိ၊) ဇီဝိဿာမိ- အသက်ရှင်ရအံ့၊ နော စေ လဘိဿာမိ- အံ့၊
 (ဧဝံ သတိ၊) မေ- ဧ၊ ဇီဝိတံ- သည်၊ နတ္ထိ- ရှိတော့မည်မဟုတ်၊ “ဣတိ-
 သို့၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- သည်၊ ဝုတ္တော- လျှောက်တင်အပ်သည်ရှိသော်၊
 တံ- ထိုမိဖုရားကို၊ အဿာသေတွာ- သက်သာရာရစေ၍၊ “မနုဿ-
 လောကေ- ဌ၊ ကဉ္စနမိဂေါ- သည်၊ သစေ အတ္ထိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-
 သော်၊) လဘိဿတိ- ရပေလိမ့်မည်”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ၍၊
 ဗြာဟ္မဏေ- တို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ “သုဝဏ္ဏမိဂါ နာမ-
 ရွှေဆတ် (သမင်)တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိပါကုန်သလော၊” ဣတိ- သို့၊
 ပုစ္ဆိတွာ- ၍၊ “ဒေဝ- ကြီး၊ အာမ- မှန်ပါ၊ ဟောန္တိ- ရှိပါကုန်၏၊”
 ဣတိ- ဤသို့လျှောက်တင်သောစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ သဟဿတ္ထဝိကံ-
 အသပြာတစ်ထောင်ထည့်သောအိတ်ကို၊ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကေ- ရွှေကြုတ်၌၊
 ဌပေတွာ- ထည့်၍၊ တံ- ထိုရွှေကြုတ်ကို၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ- ဆင်ကျောကုန်းပေါ်
 သို့၊ အာရောပေတွာ- ၍၊ နဂရေ- ၌၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေသိ-
 လှည့်လည်စေပြီ။ “ယော- အကြင်သူသည်၊ သုဝဏ္ဏမိဂံ- ရွှေသမင်ကို
 (ရွှေဆတ်ကို)၊ အာစိက္ခိဿတိ- ပြောကြားလတ္တံ့၊ တဿ- ထိုပြောကြားသူ
 အား၊ ဟတ္ထိနာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ဣမံ- ဤအသပြာထောင်ထုပ်ကို၊
 ဒဿာမိ- အံ့၊” ဣတိ- သို့၊ ဘေရိ- ကို၊ စရာပေသိ- ပြီ၊ တတော- ထို
 အသပြာထောင်ထုပ်ထက်၊ ဥတ္တရိမ္မိ- အလွန်ကိုလည်း။ ဒါတုကာမော-
 ပေးခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ- ၍။ “တဿ ဂါမဝရံ ဒမ္မိ ။ပ။ မိဂါနံ
 မိဂမုတ္တမ”န္တိ- ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ သုဝဏ္ဏပဋေ- ရွှေပြားပေါ်၌၊
 လိခါပေတွာ- ရေးစေ၍၊ သကလနဂရေ- တစ်မြို့လုံး၌၊ ဝါစာပေသိ-
 ပြောဆိုစေပြီ၊ ဝါ- ဖတ်ခိုင်းပြီ၊ ဝါ- ကြော်ငြာပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ “ဘဝန္တော- အိုလူအပေါင်းတို့၊ မိဂါနံ- သား
 မျိုးတို့တွင်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ မိဂံ- သားမျိုးဖြစ်သော၊ ဧတံ- ထို
 သမင်ကို၊ ယော- သည်၊ အက္ခာတိ- ပြောကြားနိုင်၏၊ တဿ- ထို
 ပြောကြားနိုင်သူအား၊ (အဟံ- သည်၊) ဂါမဝရံ- အခွန်တစ်သိန်းထွက်
 သောရွာဆုကို၊ ဒမ္မိ- ပေးပေအံ့၊ အလင်္ကာတာ-တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်

သော၊ နာရိယော စ - မိန်းမတို့ကိုလည်း၊ (ဒမ္မိ - အံ့)။

အထ - ဤ၊ သော သေဋ္ဌိပုတ္တော - ထိုသူဌေးသားသည်၊ တံ ဂါထံ - ကို၊ သုတ္တာ - ဤ၊ ရာဇပုရိသာနံ - မင်းချင်းယောက်ျားတို့၏၊ သန္တိကံ - သို့၊ ဂန္ဓာ - ဤ၊ “ရညော - အား၊ ဧဝရူပံ - သော၊ မိဂံ - ဆတ်ကို၊ အာစိက္ခိဿာမိ - ပြောကြားပေအံ့၊ မံ - ကို၊ ရာဇာနံ - ကို၊ ဒဿေထ - ပြပေးကြပါကုန်၊” ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြီ။ ရာဇပုရိသာ - တို့သည်၊ တံ - ထိုသူဌေးသားကို၊ ရညော - မင်း၏၊ သန္တိကံ - သို့၊ နေတ္တာ - ခေါ်ဆောင် ဤ၊ တမတ္ထံ - ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသံ - လျှောက်တင်ကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ - သည်၊ “ဘော - အမောင်၊ အဒ္ဓသ - ရွှေဆတ်ကိုမြင်ခဲ့သည်ကား၊ သစ္စံ - မှန်ချေသလော၊” ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိ - ပြီ။ သော - ထိုသူဌေးသားသည်၊ “ဒေဝ - မင်းကြီး၊ သစ္စံ - အမှန်ပင်ဖြစ်ပါပေ၏၊ မယာ - ကျွန်တော်မျိုးနှင့်၊ သဒ္ဓိ - ကွ၊ အာဂစ္ဆတု - ကြွချီတော်မူပါ၊ အဟံ - မျိုးသည်၊ တံ - ထိုဆတ်ကို၊ ဒဿေဿာမိ - ပြပေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟ - လျှောက်တင်ပြီ။ ရာဇာ - သည်၊ တမေဝ ပုရိသံ - ထိုသူဌေးသားကို၊ မဂ္ဂဒေသကံ - လမ်းညွှန်ကို၊ ကတ္တာ - ဤ၊ မဟန္တေန - များစွာသော၊ ပရိဝါရေန - ဖြင့်၊ တံ ဌာနံ - ထိုဆတ်ရှိရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ - ဤ၊ မိတ္တဒုဗ္ဗိနာ - မိတ်ဆွေတို့ကို ဖျက်ဆီး တတ်သော၊ တေန ပုရိသေန - ထိုသူဌေးသားသည်၊ ဒဿိတံ - ညွှန်ပြအပ် သော၊ ပဒေသံ - အရပ်ကို၊ အာပုမောတ္ထေ - လက်၌ လက်နက်စွဲကိုင်ကြကုန် သော၊ ဝါ - လက်နက်လက်၌ ရှိကြကုန်သော၊ ပုရိသေ - တို့ကို၊ သမန္တတောဝ - ထက်ဝန်းကျင်မှသာလျှင်၊ ပရိဝါရေတွာ - ဝန်းရံစေ ဤ၊ “ဥက္ကဋ္ဌိ - ကြွေးကြော်သံကို၊ ကရောထ - ကုန်၊” ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တာ - ဤ၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ ကတိပယေဟိ - အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ - တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ - ကွ၊ ဧကမန္တေ - ဤ၊ အဋ္ဌာသိ - ရပ်နေလေပြီ။ သောပိ ပုရိသော - သည်လည်း၊ အဝိဒူရေ - ဤ၊ အဋ္ဌာသိ - ပြီ။ မဟာသတ္တော - ဆတ်မင်းသည်၊ သဒ္ဓိ - လူတို့၏ ကြွေးကြော်သံကို၊ သုတ္တာ - ဤ၊ “မဟတော - များပြားသော၊ ဗလကာယဿ - စစ်သည်မိုလ်ပါအပေါင်း ၏၊ သဒ္ဓေါ - တည်း၊ အဒ္ဓေါ - မချွတ်၊ တမှာ ပုရိသာ - မှ၊ မေ - ငါ့အတွက်၊

ဘယေန- ဘေးသည်၊ ဥပ္ပန္နေန- ဖြစ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ရာ၏။ လူတိ- သို့၊ ဥတွာ- ဤ၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ သကလပရိသံ- အလုံးစုံသော ပရိသတ်ကို၊ သြလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ “ရညော- မင်း၏၊ ဌိတဋ္ဌာနေ ယေဝ- တည်ရှိရာနေရာ၌သာလျှင်၊ မေ- ငါ့အတွက်၊ သောတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဝါ- ချမ်းသာခွင့်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ထွံ့”။ လူတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ရာဇာဘိမုခေါ- မင်းသို့ရှေးရှု၊ ပါယာသိ- သွားလေပြီ။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီ မင်းကြီးသည်၊ တံ- ထိုဆတ်(သမင်)ကို၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာနေသည်ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ နာဂဗလော- ဆင်ပြောင်အားအစွမ်းရှိသော ရွှေသမင်သည်၊ အဝတ္ထရန္တော- လွှမ်းမိုးလျက်၊ အာဂစ္ဆေယျ- လာနေရာ၏။ လူတိ- သို့၊ သရံ- မြားကို၊ သန္ဓယိတွာ- ဖွဲ့၍၊ ဝါ- တင်၍၊ “ဣမံ မိဂံ- ဤသမင်ကို၊ သန္တာသေတွာ- ထိတ်လန့်စေ၍၊ သစေ ပလာယတိ- အကယ်၍ ပြေးသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) ဝိဇ္ဇိတွာ- မြားဖြင့် ပစ်ဖောက်၍၊ ဒုဗ္ဗလံ- အားနည်းသည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဂဏှိဿာမိ- ဖမ်းပေအံ့”။ လူတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဗောဓိသတ္တာဘိမုခေါ- ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်းသို့ရှေ့ရှု၊ အဟောသိ- ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ “အာဂမေဟိ မဟာရာဇ ။ပ။ ဧတ္ထေသော တိဋ္ဌတေ မိဂေါ”တိ- ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ အဘာသိ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ မဟာရာဇ- ကြီး၊ အာဂမေဟိ- ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ ရထေသဘာ- ရထားစီးမင်းတို့၏ အကြီးအကဲဖြစ်သော မင်းမြတ်၊ မံ- ကို၊ မာ- ဝိဇ္ဇိ- မပစ်ပါလင့်၊ ဧတ္ထ- ဤတောအရပ်၌၊ ဧသော မိဂေါ- ဤဆတ်(သမင်)သည်၊ တိဋ္ဌတေ- တည်ရှိ၏၊ လူတိ- သို့၊ ကော- သည်၊ တေ- အား၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ အက္ခာသိ န- ပြောကြားလေဘိသနည်း။

ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တဿ- ထိုဆတ်မင်း၏၊ မဓုရ- ကထာယ- ချိုသာသောစကား၌၊ ဗဇ္ဇိတွာ- တပ်မက်၍၊ သရံ- မြားကို၊ ပဋိသံဟရိတွာ- ရုတ်သိမ်း၍၊ ဂါရဝေန- ရိုသေခြင်းဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။ မဟာသတ္တောပိ- လည်း၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ၍၊ မဓုရ- ပဋိသန္တာရံ- သာယာချိုအေးသောအဆက်အစပ်စကားကို၊ အကာသိ- ပြီ။

မဟာဇနောပိ- များစွာ သောလူအပေါင်းသည်လည်း၊ သဗ္ဗာဓုဓာနိ-
အလုံးစုံသောလက်နက်တို့ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊
ရာဇာနံ- ကို၊ ပရိဝါရေသိ- ခြံရံနေလေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “နဂရံ
ဂန္ဓာန အာစိက္ခံ ။ပ။ ဥပဂဉ္စိ မမန္တိက” ခို့- ဟူသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၅၆။ ပုစ္ဆိတော- မေးမြန်းအပ်သော၊ ဝါ-
မေးမြန်းခံရသော၊ ဓနဟေတုကော- စီးပွားဥစ္စာဟူသောအကြောင်း
ရှိသော၊ (သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊) နဂရံ- ဗာရာဏသီမြို့သို့၊
ဂန္ဓာန- ၍၊ (မံ- ငါ၏ အကြောင်းကို၊) အာစိက္ခံ- ပြောကြားပြီ၊
သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊ ရာဇာနံ- ဗာရာဏသီမင်းကြီးကို၊
ဂဟေတွာန- ၍၊ မမ- ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဥပဂဉ္စိ- ချည်းကပ်လေ
ပြီ။

တဿ၊ ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော- ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မိတ္တဒုစ္ဆိ-
သော၊ ယော ပါပပုရိသော- အကြင်ယုတ်မာသော ယောက်ျားသည်၊ ဇီဝိတံ-
ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ- ၍၊ တထာ- ထိုရှေး၌ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မယာ- သည်၊
ပါဏသံသယတော- အသက်သေရအံ့လောဟူသော ယုံမှားသံသယမှ၊
မောစိတော- လွတ်မြောက်စေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဗာရာဏသီနဂရံ- သို့၊ ဂန္ဓာ-
၍၊ အတ္တနာ- သည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗဓနနိမိတ္တံ- ရအပ်သောဥစ္စာဟူသောအကြောင်း
ရှိသော၊ ဝါ- ဥစ္စာကိုရကြောင်းဖြစ်သော၊ မံ- ကို၊ ရညော- အား၊ အာစိက္ခံ-
သံတော်ဦးတင်လေပြီ။ အာစိက္ခံတွာ- ၍၊ သော- ထိုယုတ်မာသောယောက်ျား
သည်၊ ရညော- အား၊ (မံ- ကို၊) ဂါဟာပေတံ- ဖမ်းစေခြင်းငှာ၊ မဂ္ဂဒေသ
ကော- ခရီးလမ်းညွှန်သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊
မမ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဥပါဂမိ- ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဣတိ အယံ- ကား၊
တဿ- ၏၊ အတ္ထော- တည်း။

မဟာသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်းသည်၊ သုဝဏ္ဏကိင်္ဂီဏိ-
ကံ- ရွှေဆည်းလည်းကို၊ စာလေန္တော ဝိယ- လှုပ်သကဲ့သို့၊ မဓုရဿရေန-
ချိုသာသောအသံဖြင့်၊ ရာဇာနံ- ကို၊ “မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊

ဧသော မိဂေါ- သည်၊ တိဋ္ဌတေ- ဧ၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ ကော- သည်၊ တေ- အား၊ အကာသိ န- နည်း။” ဣတိ- သို့၊ ပုန- ဖန်၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ- ထိုမေးသောခဏ၌၊ သော ပါပပုရိသော- သည်၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊ ပဋိက္ခမိတွာ- နောက်သို့ ဆုတ်၍၊ သောတပထေ- နားလမ်းကြောင်း၌၊ ဝါ- ကြားနိုင်လောက်သောအရပ်၌၊ အဋ္ဌာသိ- ပြီ။ ရာဇာ- သည်၊ “ဣမိနာ- ဤယောက်ျားသည်၊ မေ- အား၊ တံ- ကို၊ ဒဿိတော- ပြအပ်ပြီ”၊ ဣတိ- သို့၊ တံ ပုရိသံ- ကို၊ နိဒ္ဒိသိ- ညွှန်ပြပြီ။ တတော- ထို့ကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ “သစ္စံ ကိရေဝ မာဟံသု။ပ။ န တွေဝေကစ္စိယော နရော”တိ- ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ- ပြောဆိုလေပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ “(မဟာရာဇ- မြတ်၊)၊ ဣမ- ဤလောက၌၊ ကဋ္ဌ- ရေ၌မျောသောထင်းကို၊ နိပ္ပဝိတံ- ကုန်းပေါ်သို့ ဆယ်ခြင်း တင်ခြင်းသည်၊ သေယျော- မြတ်၏၊ ဧကစ္စိယော-အချို့သော၊ နရော- လူကို၊ (ဥတ္တာရိတော- ရေမှဆယ်ခြင်း ကယ်တင်ခြင်းသည်၊)န တွေဝ သေယျော - မမြတ်သည်သာတည်း၊ (ဣတိ- သို့)ဧကစ္စိယာ- အချို့ ကုန်သော၊ နရာ- လူတို့သည်၊ အာဟံသု ကိရ- ပြောဆိုကြကုန်သတတ်၊ ဧဝံ- ဤသို့ ပြောဆိုသောစကားသည်၊ သစ္စံ- မှန်သည်သာလျှင်တည်း။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ ရာဇာ- သည်၊ သံဝေဂဇာတော- သံဝေဂ ဖြစ်သည်ဖြစ်၍၊ “ကိံ န ရုရ ဂရဟသိ မိဂါနံ ။ပ။ သုတွာ န တံ မာနသိ ဘာသမာန”န္တိ- ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ- ပြောဆိုလေပြီ။

၁။ ဧကစ္စိယော ဧကစ္စိယာ။ ။ ဤ၌ ဧကစ္စပုဒ် ဣယပစ္စည်းတည်း။ ယင်း ဣယပစ္စည်းသည် သွတ္တဖြစ်၍ ဧကစ္စမေဝ ဧကစ္စိယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဤ၌ကား နရော တိုက်ရိုက်အစွဲရှိ၍ ပုလ္လင်ပုဒ်တည်း။ ယင်းဧကစ္စိယပုဒ်သည် အစွဲဝိသယအား လျော်စွာ လိင်သုံးပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောပုဒ် ဖြစ်သည်။ (တိပိဓာန်၊ အတွဲ၊ ၄၊ ပိုင်း၊ ၃။ ၇၂။) စရိယာ၊ ဌ ရှေးနိဿယ၌ ယင်းပုဒ်ကို နိပါတ်ဟု ဆိုသည်။ (၄င်း သျှ။၄၈၀။) ဤ သစ္စံ ကိရေဝ ချီသော ဂါထာ၌ပင် နရာ ဧကစ္စိယာ(ဗဟုဝစ်)၊ ဧကစ္စိယော နရောဟု ဝုဏ်အပြောင်းအလဲရှိ၍ ယင်းအဆိုကို စဉ်းစားသင့်သည်။ နိပါတ် ပုဒ်တို့၏ ထုံးစံကား လိင်သုံးပါး ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ကြောင့် ရုပ်ပြောင်းလဲမှု မရှိပေ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ “ရရ- ဆတ်မင်း၊ တွံ- သည်၊ မိဂါနံ- သားကောင်တို့တွင်၊ (အညတရံ- တစ်ကောင်ကောင်ကို၊) ဂရဟသိ ကိ န- ကဲ့ရဲ့လေသလော၊ (ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊) ပက္ခိနံ- ငှက်တို့တွင်၊ (အညတရံ- ကို၊) ဂရဟသိ ကိ န- လော၊ ပန- ကား၊ မာနုဿနံ- လူတို့တွင်၊ (အညတရံ- တစ်ယောက်ယောက်ကို၊) ဂရဟသိ ကိ န- ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချလေသလော၊) မာနုသိ- လူ၌ဖြစ်သော၊ ဘာသမာနံ- ပြောဆိုအပ်သော၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာန- ကြားရသောကြောင့်၊ မံ- အား၊ အနပ္ပရူပံ- နည်းသော သဘောရှိသည်မဟုတ်သော၊ ဝါ- များသော၊ ဘယံ- ကို၊ ဝိန္နတိ- ရ၏။

တတော- ကြောင့်၊ မဟာပုရိသော- ဆတ်မင်းသည်၊ “မဟာရာဇ- မြတ်၊ အဟံ- သည်၊ မိဂံ- သားကောင်ကို၊ န ဂရဟမိ- ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသည် မဟုတ်၊ ပက္ခိ- ငှက်ကို၊ န ဂရဟမိ- မဟုတ်၊ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ မနုဿံ- လူသားကို၊ ဂရဟမိ- ၏။” ဣတိ- သို့၊ ဒဿေန္တော- ၍၊ “ယမုဒ္ဒရိ ဝါဟနေ ဝုယုမာနံ ။ပ။ ဒုက္ခော ဟဝေ ရာဇ အသတ္တိသင်္ဂမော” တိ- ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ရာဇ- မင်းမြတ်၊ မဟောဒကေ- များပြားသော ရေရှိသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သလိလေ- ရေတို့ဖြင့်ပြည့်သော၊ သီဃ- သောတေ- လျင်သောရေအလျဉ်ရှိသော၊ ဝါဟနေ- ဂင်္ဂါမြစ်ဝှမ်း၌၊ ဝုယုမာနံ- မျောလာသော၊ ယံ- အကြင်လူသားကို၊ (အဟံ) ဥဒ္ဒရိ- အထက်ကုန်းပေါ်သို့ ဆောင်ယူခဲ့ပြီ၊ ဝါ- ကယ်တင်ဆယ်ယူခဲ့ပြီ။ တတောနိဒါနံ- ထိုလူသားကို ကုန်းပေါ်သို့ ဆောင်ယူခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- ထိုလူသားကိုကယ်တင်ဆယ်ယူခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ မမ- ငါ၏ အထံသို့၊ ဘယံ- သည်၊ အာဂတံ- ရောက်ရှိလာပါ၏။ (တစ်နည်း) တတော- နိဒါနံ- ထိုလူသားကို အထက်ကုန်းပေါ်သို့ ဆောင်ယူခဲ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဝါ- ထိုလူသားကို ကယ်တင်ဆယ်ယူခဲ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဘယံ- သည်၊ မမ- သို့၊ အာဂတံ- ၏၊ ရာဇ- မြတ်၊ အသတ္တိသင်္ဂမော- သူယုတ်မာတို့နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း သည်၊ ဟဝေ- စစ်၊ ဒုက္ခော- ဆင်းရဲ၏၊ ဝါ- ဆင်းရဲကြောင်းတည်း။

တတ္ထ- ထိုဂါထာတို့၌၊ နိပ္ပဝိတန္တိ- ကား၊ ဥဒ္ဓရိတံ- အထက်သို့ ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ။ ဧကန္တိယောတိ- ကား၊ ဧကန္တော- အချို့သော၊ မိတ္တဒုန္တိ- မိတ်ဆွေတို့ကိုဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ဝါ- မိတ်ဆွေယုတ်ဖြစ်သော၊ ပါပပုရိ- သော- သည်၊ ဥဒကေ- ၌၊ ပတန္တောပိ-ကျနေပါသော်လည်း၊ ဥတ္တာရိတော- ကယ်တင်ဆယ်ယူခြင်းသည်၊ နတွေဝ သေယျော- မမြတ်သည်သာတည်း။ ဟိ- မှန်၊ ကဋ္ဌ- ထင်းသည်၊ နာနပ္ပကာရေန- အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဥပကာရာယ- ကျေးဇူးပြုခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ- ဖြစ်၏။ မိတ္တဒုန္တိ ပန- သည်ကား၊ ဝိနာသာယ- ပျက်စီးခြင်းငှာ၊ (သံဝတ္တတိ)၊ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ တတော- ထိုမိတ်ဆွေယုတ်ထက်၊ ကဋ္ဌမေဝ- ထင်းသည်သာလျှင်၊ ဝါ- သစ်သားသည်သာလျှင်၊ ဝရတရံ- အထူးသဖြင့်မြတ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ် ထိုက်၏။ မိဂါနန္တိ- ကား၊ ရုရမိဂရာဇ- ရုရဆတ်မင်း၊ မိဂါနံ- သား ကောင်တို့တွင်၊ အညတရံ- ကို၊ ဂရဟသိ ကိ- လော၊ ဥဒါဟု- ဟုတ်၊ ပက္ခိနံ- တို့တွင်၊ (အညတရံ) ဂရဟသိ ကိ- လော၊ (ဥဒါဟု- ဟုတ်)၊ မနုဿာနံ- တို့ တွင်၊ (အညတရံ) ဂရဟသိ ကိ- လော၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆတိ- ၏။ ဘယံ ဟိ မံ ဝိန္နတိ နပ္ပရူပန္တိ- ကား၊ မဟန္တံ- ကြီးမားသော၊ ဘယံ- ကို၊ မံ- အား၊ ပဋိလဘတိ- ရ၏၊ အတ္တနော- ၏၊ သန္တကံ ဝိယ- ဥစ္စာကိုကဲ့သို့၊ ကရောတိ- ၏။ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

ဝါဟနေတိ- ကား၊ ပတိတပတိတေ- ကျကုန်ကျကုန်သောသူတို့ကို၊ ဝဟိတုံ- ဆောင်ယူခြင်းငှာ၊ သမတ္ထေ- သော၊ ဂင်္ဂါဝဟေ- ဂင်္ဂါမြစ်ဝှမ်း၌။ မဟောဒကေ သလိလေတိ- ကား၊ မဟောဒကီဘူတေ- များသောရေရှိသည်

၁။ ဝိန္နတိ နပ္ပရူပံ။ ။ ယင်းပုဒ်သည် ဝိန္နတိနှင့် အနပ္ပရူပံကို သန္တိစပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိန္နတိ+အနပ္ပရူပံ ဟု ပဒစ္စေဒပြု။ အနပ္ပရူပံ ၌ န+အပ္ပ+ရူပံ ဖြစ်၍ နတ္ထိ အပ္ပံ ရူပံ ယဿာတိ အနပ္ပရူပံဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု။ ရူပသဒ္ဒါ သဘာဝအနက်ဟော ကြံ။ နည်းသော သေးသော သဘောမရှိသော ဘေးဟု ဆိုလို သည်။ နည်းသော သေးသော သဘောမရှိသော ဘေးဟူသည် များပြားကြီးမားသော ဘေးပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ယင်း အနပ္ပရူပံ ဘယံ ပုဒ်ကို မဟန္တံ ဘယံ ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ (စရိယာ၊ ၄။ ၁၄၆။)

ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သလိလေ- ရေတို့ဖြင့် ပြည့်သောဂင်္ဂါမြစ်ဝှမ်း၌။
ဥဘယေနာပိ- မဟောဒကေ သလိလေဟူသောနှစ်ပုဒ်ဖြင့်လည်း၊ ဂင်္ဂါဝဟ
ဿ- ဂင်္ဂါမြစ်ဝှမ်း၏၊ ဗဟူဒကတံ- များသောရေရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊
ဒဿေတိ- ပြ၏။ **တတောနိဒါနန္တိ**- ကား၊ မဟာရာဇ- မြတ်၊ မယုံ-
ကျွန်တော်မျိုးအား၊ တယာ- သင်မင်းကြီးသည်၊ ဒဿိတော- ညွှန်ပြအပ်
သော၊ ယော ပုရိသော- သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဧသော- ဤယောက်ျားကို၊
မယာ- သည်၊ ဂင်္ဂါယ- ၌၊ ဝုယုမာနော- မျောလာစဉ်၊ အမုရတ္တသမယေ-
ညဉ့်ထက်ဝက်အချိန်၌၊ ကရုဏံ- သနားစဖွယ်၊ ပရိဒေဝန္တော- ငိုကြွေး
မြည်တမ်းနေစဉ်၊ တတော- ထိုဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်မှ၊ ဥတ္တာရိတော-
ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်အပ်ပါပြီ၊ တတောနိဒါနံ- ထို ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်
ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ မယုံ- ငါ၏အထံသို့၊ ဣဒံ ဘယံ- သည်၊
အာဂတံ- ရောက်လာပါ၏၊ အသပ္ပရိသေဟိ- သူယုတ်မာတို့နှင့်၊ သမာဂမော
နာမ- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းမည်သည်၊ ဒုက္ခော- ဆင်းရဲ၏၊ ဣတိ-
ဤကား ဂါထာတို့၏အနက်တည်း။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊
တဿ- ထိုယောက်ျားအား၊ ကုဇ္ဈိတွာ- စိတ်ဆိုး၍၊ “ဧဝံ- သို့၊
ဗဟူပကာရဿ- များသော ကျေးဇူးရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဏံ နာမ- ကျေးဇူး
မည်သည်ကို၊ န ဇာနာတိ- မသိတတ်၊ ဒုက္ခံ- ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ- ဖြစ်စေ၏။
ဝိဇ္ဈိတွာ- မြားဖြင့် ပစ်ဖောက်၍၊ နံ- ထိုသူယုတ်မာကို၊ ဇီဝိတက္ခယံ-
အသက်ကုန်ခြင်း သို့၊ ပါပေဿာမိ- ရောက်စေအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
သရံ- မြားကို၊ သန္တယိ- ဖွဲ့လေပြီ၊ ဝါ- ပြင်ဆင်လေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊
“ယာဝတာ ကရုဏံ သဗ္ဗံ။ ပ။ မိတ္တဒုဒ္ဓိ အနရိယ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-
ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၅၇။ “ယာဝတာ- အကြင်မျှလောက် အတိုင်း
အရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ မယာ- သည်၊ သဗ္ဗံ- သော၊ ကရုဏံ-
ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကို၊ ဝါ- ကျေးဇူးပြုပုံကို၊ ရညော- ဗာရာဏသီ

မင်းအား၊ အာရောစိတ်- လျှောက်တင်အပ်ပြီ၊ ရာဇာ- သည်၊ ဝစနံ-
ငါ၏ စကားကို၊ သုတ္တာ- ဤ၊ ဣဓေဝ- ဤအရပ်၌ပင်လျှင်၊ အနရိယံ-
ယုတ်မာသော၊ မိတ္တဒုဗ္ဗိ- မိတ်ဆွေယုတ်ကို၊ ဃာတယိဿာမိ-
သတ်ပေအံ့၊ (ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍) တဿ- ထိုမိတ်ဆွေယုတ်အတွက်၊
ဥသုံ- မြားကို၊ ပကပ္ပယိ- ပြင်ဆင်လေပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ယာဝတာ ကရဏန္တိ- ကား၊ တဿ-
ထိုမိတ်ဆွေယုတ်အတွက်၊ မယာ- သည်၊ ကတံ- သော၊ ယံ
ဥပကာရကရဏံ- အကြင်ကျေးဇူးပြုပုံသည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ သဗ္ဗံ- ကို။
ပကပ္ပယိတိ- ကား၊ သန္နယိ- ဖွဲ့လေပြီ။ မိတ္တဒုဗ္ဗိန္တိ- ကား၊ အတ္တနော-
၏။ မိတ္တေသု- တို့၌၊ ဥပကာရီသု- ကျေးဇူးပြုလေ့ရှိကုန်သော သူတို့၌၊
ဒုဗ္ဗနသီလံ- ဖျက်ဆီးခြင်း သဘောရှိသောသူကို။

တတော- ထို့ကြောင့်၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်း
သည်၊ “ဧသ ဗာလော- ဤလူမိုက်သည်၊ မံ- ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ မာ
နဿိ- မပျက်စီးပါစေလင့်”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ “မဟာရာဇ-
မြတ်၊ ဗာလဿ ဝါ- လူမိုက်အားသော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတဿ ဝါ-
သော်လည်းကောင်း၊ ဧသ= ဧသော ဝဓော နာမ- ဤသတ်ခြင်းမည်သည်၊
သာဓူဟိ- သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ န ပသံသိတော- မချီးမွမ်းအပ်၊
အညဒတ္ထု- စင်စစ်သော်ကား၊ ဂရဟိတော ဧဝ- ကဲ့ရဲ့အပ်သည်သာလျှင်
တည်း၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣမံ- ဤလူမိုက်ကို၊ မာ ဃာတေဟိ-
မသတ်ဖြတ်ပါနှင့်၊ အယံ- ဤလူမိုက်သည်၊ ယထာရစိ- နှစ်သက်သည်အား
လျော်စွာ၊ ဂစ္ဆတု- သွားပါစေ၊ ယဇ္ဇေဝ- အကြင်ဆုတော်လာဘ်တော်ကို
လည်း၊ တဿ- ထိုလူမိုက်အား၊ ဒဿာမိ- ပေးအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ တယာ-
သည်၊ ပဋိညာတံ- ဝန်ခံအပ်ပြီ၊ တမ္ပိ- ထိုပေးမည်ဟုဝန်ခံထားသော ဆုတော်
လာဘ်တော်ကိုလည်း၊ အဟာပေတွာဝ- မယုတ်လျော့စေမူ၍သာလျှင်၊
ဒေဟိ- ပေးပါလော့”၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ- လျှောက်တင်၏။ “အဟဉ္စ-
ကျွန်တော်မျိုးသည်လည်း၊ တေ- သင်မင်းကြီးသည်၊ ယံ- အကြင်တရား
ဟောစေလိုမှုကို၊ ဣစ္ဆိတံ- ၏၊ တံ- ကို၊ ကရိဿာမိ- အံ့၊ အတ္တာနံ-

ကို၊ တုယံ- သင်မင်းကြီးတို့အား၊ ဒမ္မိ- အံ့^၁။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ၏။
 တေန- ကြောင့်၊ “တမဟံ အနုရက္ခန္တော ။ပ။ ကာမကာရော ဘဝါမိ
 တေ”တိ- ဟူသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၅၈။ “(သာရိပုတ္တ- ရာ၊) အဟံ- သည်၊
 တံ- ထိုယုတ်မာသောယောက်ျားကို၊ အနုရက္ခန္တော- အစဉ်စောင့်လိုသည်
 ဖြစ်၍၊ ‘မဟာရာဇ- မြတ်၊ ဧသော- ဤယုတ်မာသောယောက်ျားသည်၊
 တိဋ္ဌတု- ရှိပါစေ။ အဟံ- ကျွန်တော်မျိုးသည်၊ တေ- သင်မင်းကြီး၏၊
 ကာမကာရော- အလိုကိုပြုလေ့ရှိသူသည်၊ ဘဝါမိ- ဖြစ်ပါအံ့’။ (ဣတိ
 ဝတ္တာ- ဆို၍၊) မမ- ၏၊ အတ္တနာ- အတ္တဘောဓန္ဓာကိုယ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗိနိ-
 ဖလုယံလေပြီ”။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ နိဗ္ဗိနိန္ဒိ- ကား၊ မိတ္တဒုဗ္ဘိ- သော၊
 တံ ပါပပုဂ္ဂလံ- ကို၊ အနုရက္ခန္တော- ၍၊ မမ အတ္တနော- ၏၊ အတ္တဘာဝေ
 န- ဖြင့်၊ တံ- ထိုယုတ်မာသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပရိဝတ္တေသိ- လဲလှယ်(ဖလုယံ)
 လေပြီ။ အတ္တာနံ- ကို၊ ရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ နိယျာတေတွာ-
 အပ်နှင်း၍၊ ရာဇဟတ္ထတော- မင်း၏ လက်ထဲသို့၊ ပတ္တံ-ကျရောက်နေသော၊
 တဿ- ထိုယုတ်မာသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မရဏံ- ကို၊ နိဝါရေသိ- တားမြစ်လေ
 ပြီ၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- နက်။ တိဋ္ဌတေသောတိအာဒိ-
 တိဋ္ဌတေသော အစရှိသည်သည်၊ ဝိနိမယာကာရဒဿနံ- လဲလှယ်ဖလုယံပုံကို
 ပြဆိုသော စကားရပ်တည်း။

၅၉။ ဣဒါနိ- ၌၊ ယဒတ္တံ- အကြင်အသက်ရှင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊
 သော အတ္တဝိနိမယော^၁- ထိုမိမိကိုယ်နှင့်လဲလှယ်ခြင်းကို၊ ကတော- ပြုအပ်
 ပြီ။ တံ- ထိုအသက်ရှင်ခြင်းအကျိုးကို၊ ဒဿေတံ- ငှာ၊ ဩသာနဂါထံ-
 အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ- ပြီ။

၁။ အတ္တဝိနိမယော။ ။ ဤ၌ ဝိနိမယောဝယ် ဝိ+နိ+ ✓မိဓာတ်+အပစ္စည်းတည်း။
 ဤကို ဧပြု၊ ဧကို အယပြု၍ ဝိနိမယဟု ရပ်ပြီးသည်။ မိဓာတ်သည် ဝိရှေ နိရှေရှိ
 မူပရိဝတ္တနတ္ထ(လဲလှယ်ဖလုယံခြင်းအနက်ဟော)ဖြစ်သည်။ ဝိနိမယနံ ဝိနိမယော၊
 အတ္တနာ ဝိနိမယော အတ္တဝိနိမယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ မိမိကိုယ်နှင့် မိတ္တဒုဗ္ဘိ လူယုတ်မာကို

တဿ - ထိုဂါထာ၏။ အတ္တော - ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တဒါ -
 ဌံ၊ မံ - ကို၊ နိဿာယ - ဤ၊ မိတ္တဒုဗ္ဗိ - သော၊ တံ ပုရိသံ - ကို၊ တသ္မိ
 ရညေ၊ ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဇီဝိတာ - မှ၊ ဝေါရောပေတုကာမေ -
 ကျစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ရှိသော်၊ ဝါ - ချခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ရှိသော်၊
 အဟံ - သည်၊ အတ္တာနံ - ကို၊ ရညော - ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ပရိစ္စန္တော -
 စွန့်လှူလျက်၊ မမ - ၏၊ သီလမေဝ - ကိုသာလျှင် - အနုရက္ခိ - စောင့်ရှောက်
 ခဲ့ပြီ၊ ပန - ဗျတိရိက်ကား၊ ဇီဝိတံ - ကို၊ နာရက္ခိ - မစောင့်ရှောက်ခဲ့။
 ပန - ဆက်၊ အဟမေဝ - ငါသည်သာလျှင်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊
 ဇီဝိတနိရပေက္ခံ - အသက်၌ ငဲ့ကွက်မှုမရှိသော၊ ယံ - အကြင်သီလကို၊
 အနုရက္ခန္တော - စောင့်ရှောက်လျက်၊ (တစ်နည်း) ပန - ဆက်၊ ယံ - အကြင်
 သီလကို၊ အဟမေဝ - လျှင်၊ အတ္တနော - ၏၊ ဇီဝိတနိရပေက္ခံ - အသက်၌
 ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ၊ အနုရက္ခန္တော - လျက်၊ သီလဝါ - သီလရှိသူသည်၊
 အာသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ တံ - ထိုသီလသည်၊ ဝါ - ထိုသီလကို စောင့်ခြင်းသည်၊
 သမ္မာသမ္မောဓိယာ ဧဝံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏သာလျှင်၊ ကာရဏာ -
 အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ - ဤကား ဂါထာ၏အနက်တည်း။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ အထ - ၌၊ ရာဇာ - ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ (ဒါပေသိ ၌
 စပ်)၊ ဗောဓိသတ္တေန - သည်၊ (နိဝါရေန္တေ ၌ စပ်) အတ္တနော - ၏၊
 ဇီဝိတံ - ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ - ဤ၊ တဿ ပုရိသဿ - ထိုယုတ်မာသော
 ယောက်ျား၏၊ မရဏေ - ကို၊ နိဝါရေန္တေ - တားမြစ်အပ်သည်ရှိသော်၊
 (အန္တပစ္စည်းကို ကမ္မတ္ထကြံ၊ နိဝါရိယမာနေ ဟု ပါဠိရှိက ပိုကောင်း၊)
 တုဋ္ဌမာနသော - နှစ်သက်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ “ဘော - အိုအမောင်
 ယောက်ျား၊ ဂစ္ဆ - သွားလိုရာသွားချေ၊ မိဂရာဇဿ - ဆတ်မင်း၏၊
 အနုဂ္ဂဟေန - ချီးမြှောက်မှုဖြင့်၊ မမ - ၏၊ ဟတ္ထတော - မှ၊ မရဏာ -

ဖလှယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရမည့် လူယုတ်မာနေရာ၌
 ထား၍ ယင်းလူယုတ်မာကို သတ်အံ့လုဆဲဆဲဖြစ်သော ရှင်ဘုရင်၏ လက်တွင်းမှ
 ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်ခဲ့ခြင်းတည်း။ သို့မဟုတ် အတ္တနော ဝိနိမယော အတ္တဝိနိမယော
 ဟု ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌိတပျူရိသံသမာသံ ဝိဂ္ဂဟပြု။

သေခြင်းဘေးမှ၊ မုတ္တော- လွတ်မြောက်ခဲ့၏။ ။ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ပြောကြား၍၊ ယထာပဋိညာယ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အဿ- ထိုလူယုတ်မာအား၊ တဉ္စ ခန့်- ထိုအသပြာထောင်ထုပ်ဥစ္စာကိုလည်း၊ ဒါပေသိ- ပေးစေပြီ။ မဟာသတ္တဿ- ဘုရား အလောင်းဆတ်မင်း၏၊ ယထာရစိ- ယာဝ- စိတ်အလိုဆန္ဒအားလျော်စွာသာလျှင်၊ အနုဇာနိတွာ- ခွင့်ပြုချက်ကြောင့်၊ တံ နဂရံ- သို့၊ နေတွာ- ဆောင်၍၊ နဂရဉ္စ- ဗာရာဏသီမြို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓိသတ္တဉ္စ- ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်းကိုလည်းကောင်း၊ အလင်္ကာရာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရားကြီးအား ဝါ- ကို၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသာပေသိ- ဟောကြားစေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ဒေဝီ- ကို၊ အာဒိ- အစကို၊ ကတွာ- ၍၊ ရညော စ- ဗာရာဏသီမင်းကြီးအားလည်းကောင်း၊ ရာဇပရိသာယ စ- မင်းပရိတ်သတ်အားလည်းကောင်း၊ မဓုရာယ- ချိုသာသော၊ ဝါ- သာယာနာပျော်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ မနုဿဘာသာယ- လူတို့၏ဘာသာစကားဖြင့်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေတွာ- ၍၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဒသဟိ- ကုန်သော၊ ရာဇဓမ္မေဟိ- မင်းကျင့်တရားတို့ဖြင့်၊ သြဝဒိတွာ- ၍၊ မဟာဇနံ- ကို၊ အနုသာသိတွာ- သွန်သင်ဆုံးမ၍၊ အရညံ- တောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ မိဂဂဏပရိဂူတော- ဆတ်အပေါင်းခြံရံအပ်လျက်၊ ဝါသံ- ကို၊ ကပ္ပေသိ- ပြီ။ ရာဇာပိ- လည်း၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းဆတ်မင်း၏၊ သြဝါဒေ- ဌံ၊ ဌတွာ- ၍၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- တို့အား၊ အဘယံ- ဘေးမဲ့ကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ဒါနာဒီနိ- ကုန်သော၊ ပုညာနိ- တို့ကို၊ ကတွာ- ၍၊ သုဂတိပရာယနော- သုဂတိဘုံဟူသောလဲလျောင်းရာရှိသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။ (ဣဒါနိ- ဌံ၊) ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ သေဌိ ပုတ္တော- သည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ- ဌံ၊) အာနန္ဒော- သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းကြီးသည်၊ အဟောသိ၊ (ဣဒါနိ- ဌံ၊) လောကနာထော- သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ ရုရမိဂရာဇာ- ရုရဆတ်မင်းသည်၊ အဟောသိ- ပြီ။

တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းဆတ်မင်း၏၊ ဣဓာပိ- ဤရုရမိဂရာဇာစရိယာဝဏ္ဏနာဌ်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- ဌံ၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- သာလျှင်၊

ယထာရဟံ- စွာ၊ သေသပါရမိယော- သီလမှကြွင်းသောပါရမီတို့ကို၊
 နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဣဓာပိ-
 ဤဆတ်မင်း၏အကျင့်၌လည်း၊ ပဝိဝေကာရာမတာယ- ကင်းဆိတ် မှုကို
 လိုလားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇနသံသဂ္ဂံ- တစ်ပါးသူနှင့် ဆက်ဆံ
 ရောနှောခြင်းကို၊ အနိစ္ဆတော- အလိုမရှိသောဆတ်မင်း၏၊ ယူထံ- အပေါင်း
 အဖော်ကို၊ ပဟာယ- ဤ၊ ဧကကဝိဟာရော- တစ်ကောင်တည်းနေခြင်း
 လည်းကောင်း၊ အမုရတ္တသမယေ- ညဉ့်ထက်ဝက်အချိန်၌၊ ဝါ- သန်းခေါင်
 ယာမ၌၊ နဒိယာ- မြစ်၌၊ ဝုယုမာနဿ- မျောလာသော၊ ကရုဏံ- သနား
 စဖွယ်အသံကို၊ ပရိဒေဝန္တဿ- ငိုကြွေးနေသော၊ ပုရိသဿ- ၏၊ အဇ္ဇဿရံ-
 ကြင်နာစူးရှသော အသံကို၊ သုတွာ- ဤ၊ သယိတဋ္ဌာနတော- အိပ်ရာနေရာမှ၊
 ဝုဋ္ဌာယ- ဤ၊ နဒီတီရံ- မြစ်ကမ်းနားသို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ မဟာဂင်္ဂါယ- ဂင်္ဂါ
 မြစ်ကြီး၏၊ မဟတိ- ကြီးစွာသော၊ ဥဒကောဃေ- ရေအလျဉ်သည်၊
 ဝတ္တမာနေ- ဖြစ်နေပါလျက်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိတံ- ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ-
 စွန့်လှူ၍၊ ဩတရိတွာ- မြစ်အတွင်းသို့သက်ဆင်း၍၊ သောတံ- ရေအလျဉ်ကို၊
 ပစ္ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်တောက်ကူးခတ်၍၊ တံ ပုရိသံ- ကို၊ အတ္တနော- ၏၊
 ပိဋ္ဌိယံ- ၌၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ- တင်၍၊ တီရံ-
 သို့၊ ပါပေတွာ- ရောက်စေ၍၊ သမဿာသေတွာ- သက်သာရာရစေ၍၊
 ဖလာဖလာဒီနိ- အသီးကြီးအသီးငယ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒတွာ- ဤ၊
 ပရိဿမဝိနောဒနံ- ပင်ပန်းခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပုန-
 တစ်ဖန်၊ တံ- ထိုယောက်ျားကို၊ အတ္တနော- ၏၊ ပိဋ္ဌိ- သို့၊ အာရောပေတွာ-
 ဤ၊ အရညတော- တောမှ၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ မဟာမဂ္ဂေ-
 လမ်းမ၌၊ ဩတာရဏံ- ချပေးခြင်းလည်းကောင်း၊ သရံ- မြားကို၊
 သန္ဓယိတွာ- ဖွဲ့၍၊ ဝါ- တင်၍၊ ဝိဇ္ဈိဿာမိ- ပစ်ဖောက်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊
 အဘိမုခေ- ရှေးရှုအရပ်၌၊ ဌိတဿ- တည်သော၊ ရညော- မင်းအား၊
 နိဗ္ဗယေန- ကြောက်ရွံ့မှုမရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ပဋိမုခမေဝ- ရှေးရှုသာ
 လျှင်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပဌမတရံ- အထူးသဖြင့်ရှေးဦးစွာ၊ မနုဿဘာသာယ-
 လူတို့၏ ဘာသာစကားဖြင့်၊ အာလပိတွာ- ပြောဆို၍၊ မဓုရ-

ပဋိသန္ဓာရကရဏံ- ချိုသာသော အစေ့အစပ်စကားကိုပြုခြင်းလည်းကောင်း၊
 မိတ္တဒုတ္တိပါပပုရိသံ- မိတ်ဆွေယုတ်ဖြစ်သော ယုတ်မာသောယောက်ျားကို၊
 ဟန္တူကာမံ- သတ်ခြင်းငှာအလိုရှိသော၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဓမ္မကထံ- ကို၊
 ကတွာ- ဤ၊ ပုနပိ- လည်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိတံ- ကို၊ ပရိစ္ဆဇိတွာ-
 ဤ၊ မရဏတော- သေခြင်းမှ၊ ပမောစနံ- လွတ်မြောက်စေခြင်းလည်းကောင်း၊
 တဿ စ ရညော- ထိုမင်းအားလည်း၊ ယထာပဋိညံ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊
 ဓနဒါပနံ- အသပြာထောင်ထုပ်ဥစ္စာကို ပေးစေခြင်းလည်းကောင်း၊ ရညာ-
 သည်၊ အတ္တနော- အား၊ ဝရေ- ဆုကို၊ ဒီယမာနေ- ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊
 တေန- ထိုမင်းကို၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- တို့အား၊ အဘယဒါပနံ- ဘေးမဲ့ဆုကို
 ပေးစေခြင်းလည်းကောင်း၊ ရာဇာနဉ္စ- မင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဝိဉ္စ- မိဖုရား
 ကိုလည်းကောင်း၊ ပမုခံ- အကြီးအမှူးကို၊ ကတွာ- ဤ၊ မဟာဇနဿ-
 အား၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေတွာ- ဤ၊ ဒါနာဒီသု- ကုန်သော၊ ပုညေသု-
 တို့၌၊ တေသံ- ထိုလူတို့ကို၊ ပတိဋ္ဌာပနံ- တည်စေခြင်းလည်းကောင်း၊
 လဒ္ဓါဘယာနံ- ရအပ်သောဘေးမဲ့ရှိကုန်သော၊ ဝါ- ဘေးမဲ့ကိုရကြကုန်
 သော၊ မိဂါနံ- တို့အား၊ ဩဝါဒံ- ကို၊ ဒတွာ- ဤ၊ မနုဿာနံ- တို့၏၊
 သဿခါဒနတော- ကောက်ပင်ကိုစားခြင်းမှ၊ နိဝါရဏံ- တားမြစ်ခြင်းလည်း
 ကောင်း၊ ပဏ္ဏသညာယ စ- သစ်ကိုင်းသစ်ရွက် ဖွဲ့ချည်ထားခြင်း အမှတ်

၁။ မိတ္တဒုတ္တိ ပါပပုရိသံ၌ ဖြစ်သင့်သောပါဌ်။ ။ မိတ္တဒုတ္တိနှင့် ပါပပုရိသံပုဒ်
 တို့သည် နာမဝိသေသန နာမဝိသေသျှအဖြစ်ဖြင့် စာစပ်ရသောပုဒ်ဖြစ်၍ လိင်၊ ဂုဏ်၊
 ဝိဘတ်တူမြဲ ဖြစ်သည်။ ဤ၌ကား မိတ္တဒုတ္တိတွင် ပထမာဇကဂုဏ်သိဝိဘတ် ရှိ၍
 ပါပပုရိသံ၌ကား ဒုတိယာအံဝိဘတ်ရှိနေသဖြင့် ဝိဘတ်ကွဲလျက် ရှိနေသည်။ ယင်းသို့
 ဝိဘတ်မကွဲစေမူ၍ ဝိဘတ်တူညီစေရန် မိတ္တဒုတ္တိ ပါပပုရိသံ ဟု ပါဌ်ရှိက ပို၍ သင့်
 ဖွယ်ရှိသည်။ သို့မဟုတ် ယင်းပုဒ်များကို သမာသံတွဲ၍ မိတ္တဒုတ္တိပါပပုရိသံ ဟု
 ပါဌ်ရှိကလည်း သင့်မည်သာ ဖြစ်သည်။ ရှေးနိဿယ၌ ယင်းအတိုင်းပင် ပါဌ်ရှိသည်။
 သို့ရာတွင် ဤအဋ္ဌကထာ နှာ- ၁၄၇ ၌ မိတ္တဒုတ္တိ ပါပပုဂ္ဂလံ၊ မိတ္တဒုတ္တိ ပုရိသံ ဟု
 ဝါကျဖြင့် ရှိ၍ ဝါကျဖြင့်ရှိသော မိတ္တဒုတ္တိ ပါပပုရိသံ ပါဌ်ကသာ ယုတ္တတရ ဖြစ်ရာ
 ပါသည်။

အသားဖြင့်လည်း၊ တဿ - ထိုဆတ်မင်း၏၊ ယာဝဇ္ဇကာလာ - ယနေ့အချိန်
 တိုင်အောင်၊ ထာဝရကရဏံ - ကောက်ပင်စသည်တို့ကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း
 လည်းကောင်း၊ ဝါ - ကောက်ပင်စသည်တို့ကို မဖျက်ဆီးအောင်ပြုခြင်းလည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော - ကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ - ၏၊
 ဂုဏာနုဘာဝါ - ကျေးဇူးဂုဏ်၏အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ - ထင်ရှားပြ
 ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ - ကား အပြီးတည်း။ (ပဏ္ဏသညာယ စ တဿ
 ယာဝဇ္ဇကာလာ ထာဝရကရဏံ ၏ အကျယ် အဓိပ္ပာယ်ကို ဇာ၊ ၄၊ ၄။
 ၂၆၃ တွင် ရှုရာ၏။)

ရုရိမိဂရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ - ရုရိမိဂရာဇေရိယာအဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗိတာ -
 ပြီးပြီ။

၇။ မာတင်စရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၁၄၉။) ၆၀။ သတ္တမေ - ခုနစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော မာတင်စရိယာဝဏ္ဏနာ ဌ။ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဇဋ္ဌိလောတိ - ကား၊ ဇဋ္ဌာဝန္တော - ဆံကျစ်ရှိသောရသေ့သည်။ ဇဋ္ဌာဗန္ဓကေသော - ရှုတ်ထွေးသော ဆံပင်တို့ဖြင့် ထုံးဖွဲ့အပ်သောဆံပင်ရှိသောရသေ့သည်။ ဣတိ အယံ အတ္ထော - နက်။ ဥဂ္ဂတာပနောတိ - ကား၊ မနုဉ္ဏဌာနံ - မနိန္ဒြေလျှင် ခြောက်ခုမြောက်ရှိကုန် သော၊ ဣန္ဒြိယာနံ - တို့၏။ ဝါ - တို့ကို၊ တာပနတော - ပူပန်စေခြင်းကြောင့်၊ နိဂ္ဂဏှနတော - နှိပ်ကွပ်တတ်သောကြောင့်၊ ဧတဿ - ဤရသေ့အား၊ တပသင်္ခါတံ - တပဟုဆိုအပ်သော၊ ဥဂ္ဂတာပနံ - ထက်မြက်သောအကျင့် သည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဥဂ္ဂတာပနော - နမည်၏။ ဃောရ - တပေါ - ပြင်းထန်သော ဣန္ဒြေအကျင့်ရှိသော၊ ပရမဓိတိန္ဒြိယော - မြတ်သော

၁။ ဥဂ္ဂတာပနော။ ။ ဤ၌ ဥဂ္ဂနှင့်တာပနနှစ်ပုဒ် တွဲစပ်ထားသော သမာပုဒ် ဖြစ်သည်။ ပထမအဖွင့်အလို ဥဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ဃောရ(ပြင်းထန်ထက်မြတ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဃောရတပေါ ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥဂ္ဂံ တာပနံ ဥဂ္ဂတာပနံ အစိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု။ ထက်မြတ်ပြင်းထန်သော(ဣန္ဒြေတို့ကို နှိပ်ကွပ်နိုင်သည့်)အကျင့်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထက်မြက် ပြင်းထန်သောအကျင့်ဟူသည် ဣန္ဒြေခြောက်ပါးတို့ကို ဝီရိယဓာတ်ဖြင့် ပူပန်စေတတ် နှိပ်ကွပ်တတ်သောအကျင့် ဖြစ်သည်။ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကုသိုလ်မဖြစ်အောင် နိုင်နိုင်နင်းနင်း

တည်ကြည်သော ဣန္ဒြေရှိသော၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ အထ ဝါ-
ကား၊ နာနပ္ပကာရေ- အထူးထူးအပြားပြား များကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိ-
ဘေဒေ- မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ယှဉ်ခြင်းအစရှိသော အပြားရှိ
ကုန်သော၊ အနတ္ထေ- အကျိုးမဲ့တို့ကို၊ ဥဂ္ဂိရဏတော ဝါ- အံထုတ်ခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ဗဟိ- အပသို့၊ ဆဇ္ဈာပနတော ဝါ- စွန့်စေခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ ဃောရဘီမာယာနကဋ္ဌေန- ကြမ်းတမ်းသောကြောက်မက်ဖွယ်
ဘေးဟူသောအနက်ကြောင့်၊ “ဥဂ္ဂါ”တိ- ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမေ- ရအပ်သော
အမည်ရှိကုန်သော၊ ကိလေသေ- တို့ကို၊ ဝီရိယာတပေန- ဝီရိယဟူသော
ပူလောင်မှုဖြင့်၊ သန္တာပနတော ဝါ- ပူလောင်စေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
ဥဂ္ဂေ- အန်ထုတ်အပ်သောကိလေသာတို့ကို၊ တာပေတိ- ပူလောင်စေတတ်၏။
ဣတိ- ကြောင့်၊ ဥဂ္ဂတာပနော- နမည်၏။ **မာတင်္ဂါ နာမ နာမေနာတိ-**
ကား၊ နာမေန- ဖြင့်၊ မာတင်္ဂါ နာမ- မည်သော။ ဟိ- မှန်၊ အဿ-
ထိုရသေ့၏။ ဧတံ- ဤမာတင်္ဂဟူသောအမည်သည်၊ မာတင်္ဂကုလေ-

ကျင့်ဆောင်နေသောအကျင့် ဟူလို။ ယင်းအကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော မာတင်္ဂရသေ့ကို
ဥဂ္ဂတာပနဟု ခေါ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းပုဒ်ကို ဥဂ္ဂတာပနံ ဧတဿာတိ ဥဂ္ဂတာပနော
ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ အပေါင်းဝိဂ္ဂဟပြု။ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကုသိုလ်
မဖြစ်အောင် နိုင်နင်းစွာ ကျင့်သုံးနိုင်ပါက ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဣန္ဒြေသည် အလွန်အကဲ
တည်ကြည်ငြိမ်သက်နေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပရမမိတိန္ဒြိယော
ဟု ဖွင့်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒုတိယဝိကပ်အလို ဥဂ္ဂသဒ္ဓါသည် ဥဂ္ဂိရဏတ္ထ(ထွေးအံခြင်းအနက်ဟော) ဖြစ်သည်။
ဥပုဗ္ဗ၊ ဂိရဓာတ် ကွပ်စည်းတည်း။ ဥဂ္ဂအရ မျက်မှောက်ဘဝ တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော
အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သည့် ဘေးရန်အန္တရာယ်များကို ထွေးအံတတ်(ဖြစ်စေတတ်)
သော ကြမ်းတမ်းကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ကိလေသာများ ဖြစ်သည်။ ဥဂ္ဂိရန္တိတိ ဥဂ္ဂါ
ဟု ကတ္တုသုဓိဝိဂ္ဂဟပြု။ တာပနောကိုမူ ဝီရိယေန တာပေတိတိ တာပနော ဟု
ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝီရိယဓာတ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို အံထွက်လာအောင် ပူပန်စေတတ်
ကြိုးစားအားထုတ်တတ်သော မာတင်္ဂရသေ့ကို အရကောက်ယူပါ။ ဤသို့ အစိတ်ဝိဂ္ဂဟ
ပြုပြီးမှ ဥဂ္ဂေ တာပနော သို့မဟုတ် ဥဂ္ဂါနံ တာပနော ဥဂ္ဂတာပနော ဟု အပေါင်း
ဝိဂ္ဂဟပြု။ ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ်သောရသေ့တည်း။

မာတင်္ဂီအမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိယာ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇာတိယာ- အားဖြင့်၊ အာဂတံ- လာသော၊ နာမံ- အမည်တည်း။ သီလဝါတိ- ကား၊ သီလသမ္ပန္နော- သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ သုပရိသုဒ္ဓသီလော- ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်စင် ကြယ်သောသီလရှိသော။ သုသမာဟိတောတိ- ကား၊ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဟိ- ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိတို့ဖြင့်၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ သမာဟိတော- ကောင်းစွာထားအပ်သော၊ ဝါ- ကောင်းစွာ တည်ကြည်သော၊ ဈာနသမာပတ္တိလာဘီ- ဈာန်သမာပတ်ကိုရလေ့ရှိသော၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

ဟိ-ချေ၊ တဒါ- ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ စက္ကာလယောနိယံ- ဒွန်းစက္ကာမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ရူပေန- အဆင်းအားဖြင့်၊ ဒုဒ္ဓသိကော- အရပ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတွာ) ဗဟိနဂရေ- မြို့ပြင်၌၊ စက္ကာလဂါမေ- ဒွန်းစက္ကာ ရွာ၌၊ ဝသတိ- နေ၏။ “မာတင်္ဂီပဏ္ဍိတော”တိ- ဟူ၍၊ ပကာသနာမော- ပြဆိုအပ်သော အမည်ရှိ၏။ အထ- ၌၊ ဧကဒိဝသံ- ၌၊ တသ္မိ နဂရေ- ထိုမြို့၌၊ နက္ခတ္တေ- နက္ခတ်သဘင်ကို၊ ယောသိတေ- ကြွေးကြော်အပ်သည် ရှိသော်၊ ယေဘုယျေန- ဖြင့်၊ နာဂရာ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ နက္ခတ္တံ- ကို၊ ကီဠန္တိ- ကုန်၏။ အညတရာပိ- တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ သောဠသပန္နရသဝဿုဒ္ဓေသိကာ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် တစ်ဆယ့်ငါးနှစ် အရွယ်ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကညာ- ပုဏ္ဏားသူဌေးသမီးပျိုသည်၊ ဒေဝကညာ ဝိယ- နတ်သမီးပျိုကဲ့သို့၊ ရူပေန- ဖြင့်၊ ဒဿနီယာ- ကြည့်ရှု ချင်စဖွယ်တင့်တယ်သည်၊ ပါသာဒိကာ- ကြည်လင်သောရုပ်အဆင်းကို ဖြစ်စေတတ်သူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ “အတ္တနော- ၏၊ ဝိဘဝါနရူပံ- စည်းစိမ် အားလျော်စွာ၊ နက္ခတ္တံ- ကို၊ ကီဠိဿာမိ- ကစားပေအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ ၍၊ ပဟူတခဇ္ဇဘောဇ္ဇာဒီနိ- များစွာသောခဲဖွယ် ဘောဇဉ်(စားဖွယ်)အစရှိသည် တို့ကို၊ သကဋေသု- လှည်းတို့၌၊ အာရောပေတွာ- တင်၍၊ သဗ္ဗသေတံ- အလုံးစုံဖြူသော၊ ဝဠဝါရထံ- မြည်းရထားကို၊ အာရယု- တက်စီး၍၊ မဟတာ- များသော၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံဖြင့်၊ ဥယျာနဘူမိ- ဥယျာဉ်နယ် မြေသို့၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ဧသာ- ဤပုဏ္ဏားသူဌေးသမီးပျိုသည်၊

ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ နာမ- မည်၏။ သာ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာသည်။ ဒုဿဏ္ဍိတံ-
မကောင်းသောအသွင်သဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ရူပံ- အဆင်းကို၊ “အဝမင်္ဂလ”န္တိ-
မင်္ဂလာမရှိသော အဆင်းတည်းဟု၊ (မည်တွာ- မှတ်ထင်၍၊) တံ- ထိုအဆင်း
ကို၊ ဒဋ္ဌံ- မြင်ခြင်းငှာ၊ န ဣစ္ဆတိ ကိရ- အလိုမရှိသတတ်၊ တေန-
ကြောင့်၊ အဿာ- ထိုပုဏ္ဏာသူဌေးသမီးပျို၏၊ “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ”တွေဝ-
ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာဟူ၍သာလျှင်၊ သမညာ- အမည်သည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှား
ဖြစ်ပြီ။

တဒါ- ဌ၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းမာတင်သည်၊
ကာလဿေဝ- စောစောကပင်လျှင်၊ ဥဌာယ- ထ၍၊ ပဋ္ဌပိလောတိကံ-
အဝတ်ပုဆိုးနွမ်းကို၊ နိဝါသေတွာ- ဝတ်၍၊ ဇေဇ္ဇရိတမုခဘာဂံ- ဆွေးမြေ့သော
ထိပ်အဖို့ရှိသော၊ ဝေဏုဒဏ္ဍံ- ဝါးတောင်ပေးကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊
ဘာဇနဟတ္ထော- ခွက်ကို စွဲကိုင်သောလက်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ နဂရံ- သို့၊
ပဝိသတိ- ဝင်၏၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ ဒူရတောဝ- အဝေးမှ
လျှင်၊ တေသံ- ထိုလူတို့ကို၊ ဒူရိကရဏတ္ထံ- ဝေးကွာခြင်းကို ပြုခြင်းအကျိုး
ငှာ၊ တေန ဝေဏုဒဏ္ဍေန- ထိုဝါးတောင်ပေးဖြင့်၊ သညံ-အမှတ်ကို၊
ကရောန္တော- ပြုလျက်၊ (ပဝိသတိ)။ အထ- ဌ၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ- သည်၊
“ဥဿရထ- ဖယ်ပေးကြကုန်၊ ဥဿရထ- ဖယ်ပေးကြကုန်”၊ ဣတိ-
သို့၊ ဥဿာရဏံ- ဖယ်ခိုင်းခြင်းကို၊ ကရောန္တေဟိ- ပြုကုန်သော၊ အတ္တနော-
၏၊ ပုရိသေဟိ- အခြံအရံယောက်ျားတို့သည်၊ နိယမာနာ- ထုတ်ဆောင်အပ်
သည်၊ ဝါ- ခေါ်ဆောင်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) နဂရဒ္ဓါရမဇ္ဈေ- မြို့တံခါး
အလယ်၌၊ မာတင်- ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ “ဧသော- ဤသူသည်၊ ကော-
အဘယ်သူနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မေးပြီ။ “အယျေ- အရှင်မ၊
ဧသော- ဤသူသည်၊ မာတင်စဏ္ဍာလော- မာတင်ဒွန်းစဏ္ဍားတည်း”၊
ဣတိ စ- လည်း၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ “ဤဒိသံ- ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော ဒွန်း
စဏ္ဍားကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ပြီးမှ၊ ဂတာနံ- သွားကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊
ကုတော- အဘယ်မှာ၊ ဝုမ္မိ- ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-
ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း၊) ဣတိ- သို့ ပြော၍၊ ယာနံ- ယာဉ်ကို၊ နိဝတ္တာပေသိ-

ပြန်နစ်စေပြီ၊ ဝါ - ပြန်လှည့်စေပြီ။ မနုဿာ - တို့သည်။ “မယံ - တို့သည်၊ ဥယျာနံ - သို့၊ ဂန္ဓာ - သွားသည်ရှိသော်၊ ဗဟံ - သော၊ ယံ ခန္ဓဘောဇ္ဇာဒိ - အကြင်ခဲဖွယ်စားဖွယ်ဘောဇဉ်အစရှိသည်ကို၊ လဘောယျာမ - ရကြကုန်ရာ၏၊ တဿ - ထိုခဲဖွယ် စားဖွယ်ဘောဇဉ်အစရှိသည်၏၊ နော - ငါတို့၏၊ အန္တရာယော - ကို၊ မာတင်္ဂေန - သည်၊ ကတော - ပြုအပ်ပြီ”။ ဣတိ - သို့၊ ကုပိတာ - စိတ်ဆိုးကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ “စဏ္ဍာလံ - ကို၊ ဂဏှထ - ဖမ်းကြကုန်”။ ဣတိ - သို့၊ လေဇျူဟိ - ခဲတို့ဖြင့်၊ ပဟရိတွာ - ပစ်ခတ်၍၊ ဝိသညီဘူတံ - အမှတ်သညာကင်းသူဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်းသို့၊ ပါတေတွာ - ကျရောက်စေ၍၊ အဂမံသု - ကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၅၀။) သော - ထိုမာတင်္ဂသည်၊ နစိရေနေဝ - လျှင်၊ သတိ - ကို၊ ပဋိလဘိတွာ - ရ၍၊ ဝုဠာယ - ထ၍၊ “ အယျာ - အရှင်တို့၊ ဒွါရံ - နာမ - တံခါးမည်သည်၊ သဗ္ဗသာဓာရဏံ ကိ - အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသလော၊ ဥဒါဟု - သို့မဟုတ်၊ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧဝ - ပုဏ္ဏားတို့၏ အတွက်သာလျှင်၊ ကတံ ကိ - ပြုအပ်လေသလော”။ ဣတိ - သို့၊ မနုဿေ - တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ - မေးပြီ။ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်၊ သာဓာရဏံ - ဆက်ဆံ၏”။ ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြီ။ “ဧဝံ - သို့၊ သဗ္ဗသာဓာရဏဒွါရေ - အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသောတံခါး၌၊ ဧကမန္တံ - ၌၊ အပက္ကမန္တံ - ဖဲခွာမသွားသော၊ မံ - ကို၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ - ၏၊ မနုဿာ - အခြံအရံလူတို့ သည်၊ ဣမံ အနယျဗျသနံ - ဤအစီးအပွားမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေသု - ရောက်စေကြကုန်ပြီ”။ ဣတိ - သို့၊ ရထိကာယ - ရထားလမ်းမ၌၊ မနုဿာနံ - တို့အား၊ အာရောစေတွာ - ပြောကြား၍၊ “ ဟန္တ - ယခု၊ အဟံ - သည်၊ ဣမိဿာ - ဤဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏၊ မာနံ - မာန်မာနကို၊ ဘိန္ဒိဿာမိ - ချိုးဖျက်အံ့”။ ဣတိ - သို့ကြံ၍၊ တဿာ - ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏၊ နိဝေသနဒွါရံ - အိမ်တံခါးသို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ “အဟံ - သည်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ - ကို၊ အလဒ္ဓါ - မရသည်ရှိသော်၊ န ဝုဠဟိဿာမိ - မထအံ့”။ ဣတိ - ဤသို့ အဓိဋ္ဌာန်၍၊ နိပဇ္ဇိ - အိပ်နေလေပြီ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ - ၏၊ ပိတာ - သည်၊ “ဃရဒွာရေ - အိမ်တံခါး၌၊ မာတင်္ဂီ - သည်၊ နိပန္နော - အိပ်နေ

၏”။ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ဤ၊ “တဿ- ထိုမာတင်အား၊ ကာကဏိကံ- ဆန်ကွဲထမင်းကို၊ ဒေထ- ပေးကြကုန်၊ တေလေန- ဆီဖြင့်၊ သရီရံ- ကို၊ မက္ခေတွာ- လိမ်းပြီးသော်၊ ဂစ္ဆတု- သွားပါစေ”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သော- ထိုမာတင်သည်၊ “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ- ကို၊ အလဒ္ဓါ- သော်၊ န ဥဋ္ဌဟိဿာမိ- အံ့”။ ဣစ္ဆေဝ- ဤသို့သာလျှင်၊ အာဟ- ပြီ။ တတော- ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏေန- ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီးသည်၊ “ဒွေ- နှစ်ယောက် စာဖြစ်ကုန်သော၊ ကာကဏိကေ- တို့ကို၊ ဒေထ- ကုန်၊ မာသကံ- တစ်ပဲကို၊ ပါဒံ- တစ်မတ်ကို၊ ကဟာပဏံ- တစ်အသပြာကို၊ ဒွေ- နှစ်အသပြာတို့ကို၊ တီဏိ- သုံးအသပြာတို့ကို၊ (ဒေထ)၊ ဣတိ- သို့၊ ယာဝ ကဟာပဏသတံ- အသပြာတစ်ရာတိုင်အောင်၊ ယာဝ ကဟာပဏသဟဿံ- အသပြာ တစ်ထောင်တိုင်အောင်၊ ဒေထ- ကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေပိ- လည်း၊ န သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆတိ ဧဝ- လက်မခံသည်သာလျှင်တည်း။ ဧဝံ- သို့၊ တေသံ- ထို ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီးတို့သည်၊ မန္တေန္တာနံ ဧဝ- တိုင်ပင်နေကြစဉ်ပင်လျှင်၊ သူရိယော- နေသည်၊ အတ္တင်္ဂတော- ဝင်သွားလေပြီ။

အထ- ဌ၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ- ၏၊ မာတာ- သည်၊ ပါသာဒါ- ပြာသာဒ်ပေါ်မှ၊ ဩရယု- ဆင်း၍၊ သာဏိပါကာရံ- တင်းတိမ်ကန့်လန့် ကာကို၊ ပရိက္ခိပါပေတွာ- ကာရံစေ၍၊ တဿ- ထိုမာတင်၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂန္နာ- ဤ၊ “တာတ မာတင်- အမောင် မာတင်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ- ၏၊ အပရာဓံ- အပြစ်ကို၊ ခမ- သည်းခံပါလော့၊ ဒွေ သဟဿာနိ- အသပြာ နှစ်ထောင်တို့ကို၊ ဂဏှာဟိ- ယူပါလော့၊ ယာဝ သတသဟဿံ- အသပြာ တစ်သိန်းတိုင်အောင်၊ ဂဏှာဟိ- လော့”။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေပိ၊ သော်လည်း၊ န သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိ- လက်မခံ၊ နိပဇ္ဇိ ဧဝ- အိပ်မြဲအိပ်နေသည်သာတည်း၊ တဿ- ထိုမာတင်၏၊ ဧဝံ- သို့၊ ဆ ဒိဝသေ- ခြောက်ရက်တို့ပတ်လုံး၊ နိပဇ္ဇိတွာ- ဤ၊ သတ္တမေ- ခုနစ်ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ- သည်၊ သမ္ပတ္တေ- ရောက်သည်ရှိသော်၊ သမန္တာ- ပတ်ဝန်းကျင်မှ၊ သာမန္တဃရာ- ပတ်ဝန်းကျင်အိမ်၌ နေကြကုန်သော၊ (မနုဿာ စ- လည်းကောင်း၊) ပဋိဝိသကဃရာ- အိမ်နီးနားချင်းဖြစ်ကြကုန်သော၊ မနုဿာ စ- ကောင်း၊

ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ “တုမေ- တို့သည်၊ မာတင်္ဂံ ဝါ- ကိုသော်လည်း၊ ဥဋ္ဌာပေထ- ထစေကြကုန်၊ ဒါရိကံ ဝါ- သူငယ်မကိုသော်လည်း၊ ဒေထ- ကုန်၊ အမေ- တို့ကို၊ မာ နာသယိတ္ထ- မဖျက်ဆီးကြပါကုန်လင့်”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟံသု- ပြီ။ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ “ယဿ- အကြင်သူ၏၊ ယရဒ္ဒါရေ- အိမ်တံခါး၌၊ ဧဝံ- သို့၊ နိပဇ္ဇိတွာ- ၍၊ စဏ္ဍာလော- သည်၊ မရတိ- သေအံ့၊ တေန ယရေန- ထိုသေရာအိမ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ သတ္တသတ္တယရဝါသိနော- ခုနစ်အိမ်ခုနစ်အိမ်၌ နေကြကုန်သောလူတို့သည်၊ စဏ္ဍာလာ- တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏”။ ဣတိ- သို့၊ တသ္မိ ဒေသေ- ထိုအရပ်၌၊ အယံ ဒေသဓမ္မော- ဤအရပ်ဓလေ့ထုံးစံသည်၊ ဟောတိ ကိရ- ဖြစ်သတတ်။

တတော- ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ- ၏၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ- ကို၊ ပဋ္ဌပိလောတိကံ- အဝတ်ပုဆိုးနွမ်းကို၊ နိဝါသာပေတွာ- ဝတ်စေ၍၊ စဏ္ဍာလာနုစ္ဆဝိကံ- ဒွန်းစဏ္ဍားနှင့်လျော်သော၊ ပရိက္ခာရံ- အသုံးအဆောင်ကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ပရိဒေဝမာနံ ဧဝ- ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက်သာလျှင်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာကို၊ တဿ- ထိုမာတင်္ဂံ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ “ဟန္တု ဒါနိ- ယခု၊ ဒါရိကံ- ကို၊ ဥဋ္ဌာယ- ၍၊ ဂဏှာဟိ- လော့”။ ဣတိ- သို့၊ အဒံသု- ပေးကြကုန်ပြီ။ သာ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာသည်၊ ပဿေ- နံပါး၌၊ ဌတွာ- ၍၊ “ဥဋ္ဌာဟိ- ထလော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သော- ထိုမာတင်္ဂံသည်၊ “အဟံ- သည်၊ အတိဝိယ- လျှင်၊ ကိလန္တော- ပင်ပန်း၏၊ ဟတ္ထေ- ၌၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ မံ- ကို၊ ဥဋ္ဌာပေဟိ- ထစေလော့၊ ဝါ-ထူလော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သာ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာသည်။ တထာ- ထိုမာတင်္ဂံပြောသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ- ပြီ။ မာတင်္ဂေါ- သည်၊ “မယံ- တို့သည်၊ အန္တောနဂရေ- မြို့တွင်း၌၊ ဝသိတုံ- ငှာ၊ န လဘာမ- မရကုန်၊ ဧဟိ- လာလှည့်၊ ဗဟိနဂရေ- ၌၊ စဏ္ဍာလဂါမံ- သို့၊ ဂမိဿာမ- ကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တံ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာကို၊ အပဿာယ- အမှီသဟဲပြု၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဂေဟံ- သို့၊ အဂမာသိ- ပြီ။ တဿာ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏၊

ပိဋ္ဌိ- ကျောကုန်းပေါ်သို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်စီး၍၊ အဂမာသိ- ပြီ”။
 ဣတိ- သို့၊ ဇာတကဘာဏကော- ဇာတကဆောင်မထေရ်တို့သည်၊ ဝဒန္တိ-
 ပြောကြကုန်၏။

(၄။ ၁၅၁။) ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဂေဟံ၊ ဂန္ဓာ- ၍၊
 ဇာတိသမ္ဘေဒဝိတိက္ကမံ- ဇာတ်ရောယုက်ခြင်းတည်းဟူသော လွန်ကျူးမှုကို၊
 အကတွာဝ- သာလျှင်၊ ကတိပါဟံ- ရက်အနည်းငယ်မျှ၊ ဂေဟေ- ဌ၊
 ဝသိတွာ- ၍၊ ဗလံ- အားကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ စိန္တေသိ- ပြီ။ ကိ
 စိန္တေသိ- နည်း၊ “အဟံ- သည်၊ ဣမံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကညံ- ဤ
 ပုဏ္ဏားသူဌေးမျိုးအပျိုကညာကို၊ မယံ- ၏၊ စဏ္ဍာလဂေဟေ- ဒွန်းစဏ္ဍား
 အိမ်၌၊ ဝါသာပေသိ- နေစေခဲ့ပြီ။ ဟန္တ ဒါနိ- ယခု၊ တံ- ထိုဗြာဟ္မဏ
 မဟာသာလအပျိုကညာကို၊ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တံ- မြတ်သောလာဘ် မြတ်
 သော အခြံအရံသို့ ရောက်အောင်၊ ကရိဿာမိ- အံ့”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ-
 ပြီ။ သော- ထိုမာတင်သည်၊ အရညံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ- ၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-
 ရသေ့ပြု၍၊ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ- ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ပင်လျှင်၊ အဋ္ဌ-
 ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော- သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ-
 ငါးပါးကုန်သော၊ အဘိညာယော- တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-
 ဖြစ်စေ၍၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ စဏ္ဍာလဂါမဒ္ဒါရေ- ဒွန်းစဏ္ဍားရွာ
 တံခါး(အနီး)၌၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ ဂေဟဒ္ဒါရေ- အိမ်တံခါး၌၊
 ဌိတော- ရပ်လျက်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ- ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေသည်ရှိ
 သော်၊ “သာမိ- အရှင်၊ ကိဿ- ကြောင့်၊ မံ- ကျွန်မကို၊ အနာထံ-
 ကိုးကွယ်ရာမဲ့ကို၊ ကတွာ- ၍၊ တံ- သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရသေ့ပြုသည်၊
 အသိ- ဖြစ်သနည်း”။ ဣတိ- သို့၊ ပရိဒေဝမာနံ- ငိုကြွေးသောဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ
 ကို၊ (ဝတွာ ဌ စပ်၊) “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နှမ၊ တံ- သည်၊ မာ စိန္တယိ- ထိုထို
 ဤဤ မကြံစည်ပါနှင့်၊ တဝ- ၏၊ ပေါရာဏကယသတော- ရှေး၌ဖြစ်သော
 အခြံအရံပရိသတ်ထက်၊ ဣဒါနိ- ဌ၊ မဟန္တတရံ- အထူးသဖြင့်များသော၊
 ယသံ- အခြံအရံပရိသတ်ကို၊ ကရိဿာမိ- အံ့၊ တံ ပန- ကား၊ ‘မေ-
 ငါ၏၊ သာမိကော- လင်သည်၊ မဟာဗြဟ္မာ- မဟာဗြဟ္မာကြီးတည်း။

(မေ သာမိကော) မာတင်္ဂီ - သည်၊ န - မဟုတ်။ သော - ထိုလင်သည်၊
 ဗြဟ္မလောကံ - သို့၊ ဂတော - ၏။ ဣတော - ဤနေမှ၊ သတ္တမေ - ခုနစ်ရက်
 မြောက်သော၊ ဒိဝသေ - ဌ၊ ပုဏ္ဏမာယ - လပြည့်နေ့၌၊ စန္ဒမဏ္ဍလံ -
 လပြည့်ဝန်းကို၊ ဘိန္ဒိတွာ - ဖောက်ခွဲ၍၊ အာဂမိဿတိ - လာလတ္တံ့၊ ဣတိ -
 သို့၊ ပရိသာသု - တို့၌၊ ဝဒေယျာသိ - ပြောပါချေ။ ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ -
 ဆို၍၊ ဟိမဝန္တမေဝ - ဟိမဝန္တာတောသို့သာလျှင်၊ ဂတော - သွားလေပြီ။

ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာပိ - သည်လည်း၊ ဗာရာဏသီယံ - မြို့၌၊ မဟာဇန -
 မဇ္ဈေ - များစွာသောလူတို့၏ အလယ်၌၊ တေသု တေသု ဌာနေသု - ထိုထို
 အရပ်ဌာနတို့၌၊ တထာ - ထိုမာတင်္ဂီပြောသည့်အတိုင်း၊ ကထေသိ - ပြော
 ကြားလေပြီ။ အထ - ထိုမှနောက်၌၊ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ - ဌ၊ ဗောဓိသတ္တော -
 ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂီသည်၊ စန္ဒမဏ္ဍလဿ - လပြည့်ဝန်း၏၊ ဂဂနမဇ္ဈေ -
 ကောင်းကင်အလယ်၌၊ ဌိတကာလေ - တည်ရှိချိန်၌၊ ဗြဟ္မတ္တဘာဝံ - ဗြဟ္မာ
 မင်း၏ အတ္တဘောကို၊ မာပေတွာ - ဖန်ဆင်း၍၊ စန္ဒမဏ္ဍလံ - ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ -
 ၍၊ ဒွါဒသယောဇနိကံ - တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာရှိသော၊ ဗာရာဏသီဉ္စ -
 ကိုလည်းကောင်း၊ သကလံ - သော၊ ကာသိရဋ္ဌဉ္စ - ကာသိတိုင်းကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဧကောဘာသံ - တစ်ခုသောအရောင်အလင်းရှိသည်ကို၊ ကတွာ -
 ၍၊ အာကာသတော - မှ၊ သြတရိတွာ - ၍၊ ဗာရာဏသီယာ - ၏၊ ဥပရိ -
 အထက်၌၊ တိက္ခတ္တံ - သုံးကြိမ်၊ ပရိတ္တမိတွာ - ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍၊
 မဟာဇနေန - သည်၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ - ပန်းနံ့သာစသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇိယ -
 မာနော - ပူဇော်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ စဏ္ဍာလဂါမာဘိမုခေါ - ဒွန်း
 စဏ္ဍားရွာသို့ ရှေ့ရှုသည်၊ အဟောသိ - ပြီ။ ဗြဟ္မဘတ္တာ - ဗြဟ္မာမင်းကို
 ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြသောသူတို့သည်၊ သိန္နိပတိတွာ - ၍၊ တံ စဏ္ဍာလ
 ဂါမကံ - ထိုစဏ္ဍာလရွာငယ်သို့၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ - ၏၊ ဂေဟံ -
 ကို၊ သုဒ္ဓဝတ္ထဂန္ဓမာလာဒီဟိ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အဝတ်ပန်းနံ့သာစသည်
 တို့ဖြင့်၊ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ - နတ်ဗိမာန်ကိုကဲ့သို့၊ အလင်္ကရိသု - တန်ဆာဆင်ကြ
 ကုန်ပြီ။ စ - ဆက်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ - သည်၊ တဒါ - ထိုအချိန်၌၊ ဥတုနီ -
 ဥတုလာသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ မဟာသတ္တော - သည်၊ တတ္ထ - ထိုဒိဋ္ဌ

မင်္ဂလိကာအိမ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ဤ၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ- ကို၊ အင်္ဂုဋ္ဌေန- လက်မဖြင့်၊ နာဘိယံ- ချက်၌၊ ပရာမသိတွာ- သုံးသပ်၍၊ “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နှမ၊ တေ- ဧ၊ ဂဗ္ဘော- ကိုယ်ဝန်သည်၊ ပတိဋ္ဌိတော- တည်ရှိပြီ။ တံ- သည်၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ဝိဇာယိဿတိ- ဖွားလတ္တံ့၊ တွမ္မိ- လည်းကောင်း၊ တေ- ဧ၊ ပုတ္တောပိ- ကောင်း၊ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တာ- မြတ်သောလာဘ် မြတ်သောအခြံအရံ ပရိသတ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿထ- ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ တဝ- ဧ၊ သီသဓောဝနဥဒကံ- ခေါင်းဆေးရေသည်၊ သကလဇ္ဈေဒီပေ- အလုံးစုံသော ဇ္ဈေဒိပ်ကျွန်း၌၊ ရာဇနံ- တို့၏၊ အဘိဿေကာဒကံ- အဘိသိက်ရေစင်သည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ၊ ပန- ကား၊ တေ- ဧ၊ နာနောဒကံ- ချိုးရေသည်၊ အမတောဒကံ- အမြိုက်ရေသည်၊ ဘဝိဿတိ- တွံ၊ ယေ- အကြင်သူတို့ သည်၊ နံ- ထိုအမြိုက်ရေကို၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊ အာသိဋ္ဌိဿန္တိ- သွန်းလောင်းကြကုန်လတ္တံ့၊ တေ- ထိုသူတို့သည်၊ သဗ္ဗရောဂေဟိ- အလုံးစုံသော ရောဂါတို့မှ၊ မုစ္ဆိဿန္တိ- လွတ်ကုန်လတ္တံ့၊ ကာဠကဏ္ဍိယာ စ- သူယုတ်မာ တို့မှလည်း၊ ဝါ- သူယုတ်မာတို့၏အဖြစ်မှလည်း၊ (ဘာဝလောပ) ပရိ- မုစ္ဆိဿန္တိ- လွတ်မြောက်ကုန်လတ္တံ့၊ (တေ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) တဝ- ဧ၊ ပါဒပိဋ္ဌေ- ခြေဖမ်းပေါ်၌၊ သီသံ- ကို၊ ဌပေတွာ- ဤ၊ ဝန္တန္တာ- ရှိခိုးကြကုန်သည်ရှိသော်၊ ဝါ- ရှိခိုးခွင့်ရကြကုန်သည်ရှိသော်၊ တဝ- သင်အား၊ သဟဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ ဒဿန္တိ- ပေးကြကုန်လတ္တံ့၊ (တေ- တို့သည်၊) တဝ- ဧ၊ ကထာသဝနဌာနေ- စကားကိုကြားလောက်ရာနေရာ၌၊ ဌတွာ- ဤ၊ ဝန္တန္တာ- သော်၊ သတံ- တစ်ရာကို၊ ဒဿန္တိ။ စက္ခုပထေ- မျက်စိလမ်းကြောင်းပေါ်၌၊ ဝါ- မျက်စိဖြင့် မြင်လောက်သောနေရာ၌၊ ဌတွာ- ဤ၊

၁။ ကာလကဏ္ဍိယာ။ ။ ၎င်းပုဒ်သည် ဤ၌ ဣတ္ထိလိင်တည်း။ အချို့နေရာ၌ ပုလ္လိင်လည်း ရှိသေး၏။ ကာလ+✓ကရ+ဏ+ဤ။ အတ္တနော နိဿယံ ကာလဝဏ္ဏသဒိသံ ကရောတိ အပ္ပကာသကတ္တာတိ ကာလကဏ္ဍိ။ အတ္တနော- ဧ၊ နိဿယံ- မှီရာဖြစ် သော ပုဂ္ဂိုလ်(ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသောပုဂ္ဂိုလ်)ကို၊ အပ္ပကာသကတ္တာ- ထင်ရှား ပေါ်လွင်အောင် မပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာလဝဏ္ဏသဒိသံ- မဲသောအဆင်း နှင့်တူသည်ကို၊ ကရောတိ၊ ဣတိ၊ ကာလကဏ္ဍိ။ ကရတော ဣတိ၊ ရဿ ဣတိ၊ ဤ စ။ (ဓာနိဋ္ဌီ။၈၂။)

ဝန္တန္တာ- သော်၊ (တဝ) ဧကေကံ- တစ်ကျပ်တစ်ကျပ်သော၊ ကဟာပဏံ- အသပြာကို၊ ဒတွာ- ဤ၊ ဝန္တိဿန္တိ- ရှိခိုးကုန်လတ္တံ့၊ (တံ- သည်၊) အပ္ပမတ္တာ- မမေ့မလျော့၊ ဟောဟိ- ဖြစ်လော့။ လူတိ- သို့၊ တံ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာကို၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ ဂေဟာ- အိမ်မှ၊ နိက္ခမ္မ- ထွက်၍၊ မဟာဇနဿ- သည်၊ ပဿန္တဿေဝ- ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင်၊ စန္ဒမဏ္ဍလံ- လပြည့်ဝန်းထဲသို့၊ ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၅၂။) ဗြဟ္မဘတ္တာ- တို့သည်၊ သန္တိပတိတွာ- ဤ၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ- ကို၊ မဟန္တေန- များစွာသော၊ သက္ကာရေန- ပူဇော်သက္ကာရဖြင့်၊ နဂရံ- သို့၊ ပဝေသေတွာ- ဝင်စေ၍၊ ဝါ- သွင်း၍၊ မဟန္တေန- များမြတ်သော၊ သိရိသောဘဂ္ဂေန- အသရေတင့်တယ်ခြင်းဖြင့်၊ တတ္ထ- ထိုမြို့၌၊ ဝဿာပေသုံ- နေစေကြကုန်ပြီ။ စ- ဆက်၊ အဿာ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏၊ နိဝေသနံ- ကို၊ ဒေဝဝိမာနသဒိသံ- နတ်ဗိမာန်နှင့်တူအောင်၊ ကာရေသုံ- ပြုစေကြကုန်ပြီ။ တတ္ထ- ထိုနေအိမ်သို့၊ နေတွာ- ယူဆောင်၍၊ ဥဠာရံ- မွန်မြတ်သော၊ လာဘသက္ကာရံ- လာဘ်ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ဝါ- ရိုးရိုးရအပ်သော ပစ္စည်း၊ အထူးတလည် ကောင်းစွာပြုစီရင်အပ်သော ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ဥပနာမေသုံ- အနီးသို့ ညွတ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ- ပေးလှူကြကုန်ပြီ။ ပုတ္တလာဘာဒိ- သားရခြင်းအစရှိသော၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသည်၊ ဗောဓိသတ္တေန- သည်၊ ပုတ္တသဒိသောဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်နှင့်တူသည်သာ၊ အဟောသိ- ပြီ။ သောဠသသဟဿာ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင် ကုန်သော၊ ဗြဟ္မဏာ- တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ- ၏၊ ပုတ္တေန-နှင့်၊ သဟ- ကွ၊ နိဗဒ္ဓံ- အမြဲ၊ ဘုဉ္ဇန္တိ- ကုန်၏။ သဟဿမတ္တာ- တစ်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ (ဗြဟ္မဏာ) နံ- ထိုသားကို၊ ပရိဝါရေန္တိ- ဝန်းရံကြကုန်၏။ အနေကသဟဿာနံ- ထောင်ပေါင်းများစွာကုန်သော၊ (ဗြဟ္မဏာနံ- တို့အား၊) ဒါနံ- ကို၊ (တေန- ထိုသားသည်၊) ဒီယတိ- အပ်၏။ အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ “အယံ- ဤသားသည်၊ အဋ္ဌာနေ- အရာမဟုတ်သည်၌၊ အဘိပ္ပသန္နော- အလွန်ကြည်ညို၏၊ ဟန္တ- ယခု၊ အဿ- ထိုသားကို၊ ဒက္ခိဏေယျ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊

ဇာနာပေသာမိ- သိစေအံ့။” ဣတိ- ကြံ၍၊ ဘိက္ခာယ- ငှာ၊ စရန္တော-
 သည်ရှိသော်၊ တဿာ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏၊ ဂေဟံ- သို့၊ ဂန္တာ- ၍၊
 တေန- ထိုသားနှင့်၊ သိဒ္ဓိ- အတူ၊ သလ္လပိတ္တာ- စကားပြောဆို၍၊ အဂမာသိ-
 ပြီ။ အထ- ဌ်၊ ကုမာရော - သတို့သားသည်၊ “ကုတော န အာဂစ္ဆသီ
 ဒုမ္မဝါသီ ။ပ။ ကော ရေ တုဝံ ဟောသီ အဒက္ခိဏေယျော”တိ- ဟူသော၊
 ဂါထံ- ကို၊ အာဟ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ရေ- အချင်း၊ (တွံ)၊ ဒုမ္မဝါသီ^၁- ညစ်နွမ်းသော
 အဝတ်ကို ဝတ်လေ့ရှိသည်၊ ဩတလ္လကော^၂- ယုတ်ညံ့စုတ်ပြတ်သော

၁။ ဒုမ္မဝါသီ။ ဒုမ္မ+✓ဝသ+ ဣ။ ဤ၌ ဒုမ္မပုဒ်မှာ ဒုဥသာရပုဒ်နှင့် အနက်တူ
 ဒုဋ္ဌ(ကုစ္ဆိတ)အနက်ဟော နိပါပုဒ်ဟု ကြံယူရအံ့ထင်သည်။ ဝသဓာတ်ကား ဤ၌
 နိဝါသန နေခြင်းအနက်ကို မဟော၊ အန္တရဝါသကံ နိဝါသေတွာ စသည်တို့၌ကဲ့သို့
 ဖုံးလွှမ်းခြင်း ဝတ်ခြင်းအနက်ဟော အတ္ထဒနတ္ထ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်အဋ္ဌကထာ
 (ဋ္ဌ။ ၄။ ၃၈၀။)၌ ဒုမ္မဝါသီတိ အနုဋ္ဌိတအမဏ္ဍိတဃဋ္ဌိတသဃံာဋ္ဌိကပိလောတိက-
 ဝသဇော= ဒုမ္မဝါသီဟူသည် ဆေးဆိုးအပ် တန်ဆာမဆင်အပ်ဘဲ တွဲစပ်အပ် ကောင်းစွာ
 တွဲစပ်အပ်သော ပုဆိုးကြမ်းကို ဝတ်လေ့ရှိသူဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဤအဖွင့်အလို
 ဒုမ္မ- မကောင်းဟူသည် ပိလောတိက ပုဆိုးကြမ်းတည်း။ ယင်းပုဆိုးကြမ်းသည်
 အနုဋ္ဌိတ အမဏ္ဍိတ ဆေးဆိုးပန်းရိုက်မှုစသည်တို့ဖြင့် ပြင်ဆင်ထားသောကြောင့်
 မကောင်းခြင်း မလှခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းမကောင်းသော မလှပသော ပုဆိုးကြမ်းကို
 ဝတ်လေ့ရှိသော မာတင်ရသေ့ကို သားဖြစ်သူက ဒုမ္မဝါသီဟု နှိမ်ချပြောဆိုခြင်း ဖြစ်
 သည်။

ဒုဋ္ဌ၊ ကုစ္ဆိတံ ပိလောတိကဝတ္ထံ ဝသိတုံ သီလံ ယဿာတိ ဒုမ္မဝါသီ ဟု ဝိဂ္ဂဟကြံ။
 (တနည်း) ဒုမ္မဝါသီ၌ ဒုမ္မပုဒ်ကို ဒုပုဗ္ဗ မာဓာတ် အပစ္စည်း ကြံ၍ ဒုမ္မနှင့် ဝါသီကို
 ဒုမ္မ ဝါသီ ဒုမ္မဝါသီ ဟု ဒုတိယာတပျူရိသံသမာသံ ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ဤ၌ ဒုသည်
 မကောင်းသော ညစ်နွမ်းသော အနက်ဟော၊ မာ ကား ပိလောတိက ပုဆိုးကြမ်းအနက်
 ဟော၊ ဝါသီကား ဝတ်လေ့ရှိသူအနက်ဟောတည်း။ ဒုမ္မိပုဒ်၌ ဒု+✓မာ+ဤပစ္စည်း
 ရှိသကဲ့သို့ ဤဒုမ္မပုဒ်၌လည်း ဒု+✓မာ+အပစ္စည်းကြံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ (ထိုထက်
 ကောင်းသော အဖြေကို ကြံရာ၏။)

၂။ ဩတလ္လကော။ ။ ဤ၌ ဩတလ္လပုဒ်၊ ကပစ္စည်းတည်း၊ ဩတလ္လဝယ်
 ဩသည် လာမက-(ယုတ်ညံ့ခြင်း)အနက်ဟော၊ တလ္လသည် နန္တက- အဝတ်စုတ်အနက်

အဝတ်ကို ဝတ်သည်။ ဝါ - တွဲရဲရဲချည်မျှင်ကျသော အဝတ်ကိုဝတ်သည်။
(ဟုတ္တာ)ပံသုပိသာစကောဝ - အမှိုက်ပုံ၌မြေဖုတ်ဘီလူးကဲ့သို့၊ ကုတော -
အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂစ္ဆသိ န - လာသနည်း၊ သင်္ကာရစောဠ - အမှိုက်
စွန့်ရာအရပ်၌ရအပ်သော ပုဆိုးနွမ်းကို၊ ကဏ္ဏေ - လည်၌၊ ပဋိမုဇ္ဈ -
စွပ်၍၊ (အာဂတော - လာ၏။) ရေ-အချင်း၊ တုဝံ - သင်သည်၊ ကော -
အဘယ်ကဲ့သို့သောသူသည်၊ ဟောသိ - ဖြစ်သနည်း၊ အဒက္ခိဏေယျော -
မြတ်သောအလှူခံမဟုတ် ယုတ်ညံ့သောအလှူခံသည်၊ (ဟောသိ -
ဖြစ်၏။)

တေန - ထိုသတို့သားသည်၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သော၊ အနာစာရံ -
မလျှောက်ပတ်သောအကျင့်ကို၊ အသဟမာနာ - သည်းမခံနိုင်ကြကုန်သော၊
ဒေဝတာ - နတ်တို့သည်၊ တဿ - ထိုသတို့သား၏လည်းကောင်း၊ သောဠ -
သသဟဿာနံ - တစ်သောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော၊ တေသဉ္စ ဗြာဟ္မ -
ဏာနံ - ထိုပုဏ္ဏားတို့၏လည်းကောင်း၊ မုခံ - မျက်နှာကို၊ ဝိပရိဝတ္တေသုံ -
ဖောက်ပြန်အောင် ပြောင်းပြန်ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဝါ - ရှေ့နောက်ပြောင်းပြန်ထားကြ
ကုန်ပြီ၊ (မျက်နှာကို ကျောဘက်၌ ထားသည်ဟူလို၊) တံ - ထိုအခြင်းအရာကို၊
ဒိသွာ - ၍၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ - သည်၊ မဟာသတ္တံ - ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ -
၍၊ တမတ္ထံ - ထိုအကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေသိ - ပြောကြားလေပြီ။
ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ “တဿ - ထိုသတို့သား၏၊ အနာစာရံ - ကို၊
အသဟန္တေဟိ - ကုန်သော၊ ယက္ခေဟိ - တို့သည်၊ သော ဝိပ္ပကာရော -
ထိုဖောက်ပြန်စွာပြုခြင်းကို၊ ဝါ - ရှေ့မျက်နှာ နောက်ကျောဘက်သို့လှည့်အောင်
ပြုခြင်းကို၊ ကတော - ပြုအပ်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ အပိ စ ခေါ - ကား၊ ဣမံ
ဥစ္ဆိဋ္ဌပိဏ္ဍကံ - ဤဆွမ်းကျန်ကို၊ တေသံ - ထိုသတို့သားနှင့် ပုဏ္ဏားတို့၏။

ဟော ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတကအဋ္ဌကထာ(ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၀၀။)၌
ဩတလ္လကောတိ လာမကော ဩလမ္မဝိလမ္မနန္တကရော ဝါ ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ဩတလ္လံ
နိဝါသတိ ပရိဒဟိတိတိ ဩတလ္လကော ဟု အနေကတ္ထတဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု။ တမဓိတေ
(နိရုတ္တိ။ ၄၄၇။)သုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက်၊ ယုတ်ညံ့သော စုတ်ပြတ်သောအဝတ်ကို
ဝတ်သောရသေ့ ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

မုခေ- ပါးစပ်၌၊ အာသိဗ္ဗိတွာ- လောင်းထည့်၍၊ တံ ဝိပွကာရံ- ထိုဖောက်
ပြန်သောပြုမှုကို၊ ဂူပသမေဟိ- ငြိမ်းစေလော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ-
ပြီ။ သာပိ- ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာသည်လည်း၊ တထာ - ထိုဘုရားအလောင်း
မာတင်ဆိုတိုင်း၊ ကတွာ- ၍၊ တံ- ထိုဖောက်ပြန်သော ပြုမှုကို၊ ဂူပသမေသိ-
ငြိမ်းစေပြီ။ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ- သည်၊ ပုတ္တံ- ကို၊
အာဟ- ပြီ၊ ကိ အာဟ- နည်း၊ “ တာတ- ချစ်သား၊ ဣမသ္မိ လောကေ-
၌၊ ဒက္ခိဏေယျာ နာမ- မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည်၊ မာတင်ပဏ္ဍိ
တသဒိသာ- မာတင်ပညာရှိနှင့်တူသောသူတို့သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။
မာနတ္ထဒ္ဓါ- ခက်ထန်သောမာနရှိကြကုန်သော၊ ဣမေ ဗြာဟ္မဏာ ဝိယ-
ဤပုဏ္ဏားတို့ကဲ့သို့၊ ဇာတိမတ္တေန ဝါ- အမျိုးဇာတ်မျှဖြင့်လည်းကောင်း၊
မန္တသဇ္ဈာယနမတ္တေန ဝါ- ဗေဒင်မန္တန်ကို သရဇ္ဈာယ်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊
(ဒက္ခိဏေယျာနာမ န ဘဝန္တိ)” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဆို၍၊ တဒါ- ၌၊
သီလာဒိဂုဏဝိသေသယုတ္တာ- သီလအစရှိသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ကြကုန်
သော၊ ယေ ဈာနသမာပတ္တိလာဘီနော စေဝ- အကြင်ဈာန်သမာပတ်ကို
ရလေ့ရှိသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ယေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ- လည်းကောင်း၊
(သန္တိ)၊ (သာသနာပကာလဖြစ်၍ ဘုရားသာသနာမရှိသောကြောင့် မြတ်သော
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်စာရင်းတွင် ဘုရားရှင်မပါဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်)။ တတ္ထေဝ-
ထိုဈာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့၌သာလျှင်၊ အဿ- ထိုအမျိုးသား၏၊
ပသာဒံ- ကြည်ညိုခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ ဣတိ- ဤကား
အပြီးတည်း။

တဒါ- ၌၊ ဝေတ္တဝတီနဂရေ- ၌၊ ဇာတိမန္တော နာမ- ဇာတိမန္တ
မည်သော၊ ဧကော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာပိ- ရသေ့ပြုပြီး
၍လည်း၊ ဇာတိ- အမျိုးဇာတ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာ
သော၊ မာနံ- ကို၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ “တဿ-
ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏၊ မာနံ- ကို၊ ဘိန္ဒိဿာမိ- ဖြိုခွဲပေအံ့”။ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ တံ ဌာနံ- ထိုဇာတိမန္တနေရာအရပ်သို့၊ ဂန္နာ- ၍၊ တဿ-
ထိုရသေ့၏၊ အာသန္နေ- အနီးဖြစ်သော၊ ဥပရိသောတေ- အထက်ရေညာပိုင်း

၌၊ ဝါသံ- နေခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ- ပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “အဟဉ္စ
ဗြဟ္မဏော ဧကော ။ပ။ ဟေဋ္ဌာ ဝသတိ ဗြဟ္မဏော”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-
ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၆၁။ “တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အဟဉ္စ- ကောင်း၊
ဧကော- သော၊ ဗြဟ္မဏော စ၊ ဇာတိမန္တရသေသည်လည်းကောင်း၊
ဥဘော- နှစ်ဦးသားဖြစ်ကြကုန်သောရသေတို့သည်၊ ဂင်္ဂါကူလေ- ဂင်္ဂါ
မြစ်ကမ်း၌၊ ဝသာမ- နေကြကုန်၏၊ အဟံ- သည်၊ ဥပရိ- ဂင်္ဂါမြစ်၏
အထက်(ရေညာ)ပိုင်း၌၊ ဝသာမိ- ၏၊ ဗြဟ္မဏော- ဇာတိမန္တရသေ
သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- ဂင်္ဂါမြစ်၏အောက်(ရေစုန်)ပိုင်း၌၊ ဝသတိ- နေ၏”။

(၄။ ၁၅၃။) အထ- ထိုသို့နေသောအခါ၌၊ မဟာသတ္တော-
ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂီရသေသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဒန္တကဉ္စ-
ဒန်ပူကို၊ ခါဒိတွာ- ခဲစား၍၊ “ဣဒံ- ဤဒန်ပူသည်၊ ဇာတိမန္တဿ-
ဇာတိမန္တရသေ၏၊ ဇဋ္ဌာသု- ဆံကျစ်တို့၌၊ လဂ္ဂတု- ငြိပါစေသတည်း”၊
ဣတိ- သို့၊ အဓိဋ္ဌာယ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊ နဒိယံ- မြစ်၌၊ ပါတေသိ-
ကျစေပြီ(ချလိုက်ပြီ)၊ တံ- ထိုဒန်ပူသည်၊ တဿ- ထိုရသေသည်၊ ဥဒကံ-
ရေဖြင့်၊ အာစမေန္တဿ- ကိုယ် လက်ဆေးကြောစဉ်(အာ✓စမုဓာတ်သည်
ဓောဝနတ္ထ)၊ (တစ်နည်း) ဥဒကံ- ရေထဲသို့၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊
အာစမေန္တဿ- မျက်နှာသစ်စဉ်၊ ဇဋ္ဌာသု- တို့၌၊ လဂ္ဂိ- ငြိပြီ။ သော-
ထိုဇာတိမန္တရသေသည်၊ တံ- ထို အခြင်းအရာကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊”
ဝသလ- သူယုတ်၊ နဿ- တော်ရာချောင်ကြားပျက်ပြားလေလော့”၊ ဣတိ-
သို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ “အယံ ကာဠကဏ္ဍီ- ဤအယုတ်တမာကောင်သည်၊
ကုတော- အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတော- လာသနည်း၊ နံ- ထိုအယုတ်တမာ
ကောင်ကို၊ ဥပဓာရေဿာမိ- စူးစမ်းဆင်ခြင်ဦးအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
ဥဒ္ဓိသောတံ- အထက်ရေအလျဉ် ပိုင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားသည်ရှိသော်၊
မဟာသတ္တံ- ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ “တွံ- သည်၊ ကိံ ဇာတိကော- အဘယ်အမျိုး
ဇာတ်ရှိသူသည်၊ အသိ- နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ အဟံ- သည်၊
စဏ္ဍာလော- သည်၊ အသ္မိ- ၏။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ၏။ တယာ-

သည်၊ နဒိယံ- ဌ၊ ဒန္တကဋ္ဌ- ကို၊ ပါတိတံ- ကျစေအပ်သလော(ချအပ်သလော)။” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ၊ “အာမ- အိမ်း၊ မယာ- သည်၊ ဒန္တကဋ္ဌ- ကို၊ ပါတိတံ- ၏။” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ၏။ “ဝသလ- သူယုတ်၊ စဏ္ဍာလ- ဒွန်းစဏ္ဍာ၊ ကာဠကဏ္ဍိ- အယုတ်တမာကောင်၊ နဿ- လော၊ (တွံ) ဣဓ- ဤနေရာ၌၊ မာ ဝသိ- မနေပါလင့်၊ ဟေဋ္ဌာသောတေ- အောက်ပိုင်းရေအလျဉ်၌၊ ဝသ- နေလော့”။ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ ဟေဋ္ဌာသောတေ- ဌ၊ ဝသန္တေနပိ- နေပါသော်လည်း၊ ပါတိတေ- သော၊ ဒန္တကဋ္ဌ- သည်၊ (လဂ္ဂန္တေ ဌ လက္ခဏကတ္တာ စပ်) ပဋိသောတံ- ရေအလျဉ်သို့၊ အာဂန္တာ- ဤ၊ ဇဋ္ဌာသု- တို့၌၊ လဂ္ဂန္တေ- ငြိပြန်သည်ရှိသော်၊ “ဝသလ- သူယုတ်၊ နဿ- လော၊ ဣဓ- ဌ၊ သစေ ဝသိဿသိ- တွံ၊ (ဧဝံ သတိ- သော်) သတ္တမေ- သော၊ ဒိဝသေ- ဌ၊ တေ- ၏၊ မုဒ္ဒါ- ဦးထိပ်သည်၊ သတ္တမာ- ခုနစ်စိတ်၊ ဖလိဿတိ- ကွဲလွဲတွံ။” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- (ခြိမ်းခြောက်) ပြောဆိုလေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဝိစရန္တော အနုကူလမိ ။ပ။ အဘိသပိ မုဒ္ဒဖာလနံ” နိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၆၂။ “ဗြာဟ္မဏော- ဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ အနုကူလမိ - ကမ်းရိုးတစ်လျှောက်၌၊ ဝိစရန္တော- လှည့်လည်သည်ရှိသော်၊ ဥဒ္ဓံ- ဂင်္ဂါမြစ်၏ အထက်ရေဆန်ပိုင်း၌၊ မေ- ငါ၏၊ အဿမံ- ကျောင်းသခံမ်းကို၊ အဒ္ဓသ- တွေ့မြင်သွားလေပြီ။ တတ္ထ- တွေ့မြင်ပြီးနောက် စကားသံကို ကြားလောက်ရာ ထိုအရပ်၌၊ မံ- ကို၊ ပရိဘာသေ- တွာ- ရေရွတ်၍၊ မံ- ကို၊ မုဒ္ဒဖာလနံ- ဦးထိပ်ကွဲအောင်၊ အဘိသပိ- ကျိန်ဆဲလေပြီ”

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ဝိစရန္တော အနုကူလမိတိ- ကား၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌဒန္တကဋ္ဌ- စားကြွင်းဝါးကြွင်းဒန်ပူသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇဋ္ဌာသု-

၁။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌဒန္တကဋ္ဌ။ ။ ဤ၌ ဥဒ္ဓိဋ္ဌဒန္တကဋ္ဌ နှစ်ပုဒ်တွဲစပ်ထားသော သမာသ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် ဥဒ္ဓိဋ္ဌ ဌ ဥ+သိသ+တ ဖြစ်သည်။ သိ၌ သကို ဆပြု၊ အသဒိသဒ္ဓေဘော်လာ၊ တပစ္စည်းကို ဓာတွန်တနှင့်တကွ ဌပြု၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌပြီးသည်။ သိဿသိ

ဆံကျစ်တို့၌၊ လဂ္ဂေ - ငြိသည်ရှိသော်၊ တဿ - ထိုဒန်ပူ၏၊ အာဂမနဂဝေသန
 ဝသေန - လာရာလမ်းကြောင်းကို ရှာဖွေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂင်္ဂါယ - ၏၊
 တီရေ - ကမ်းစပ်၌၊ အနုဝိစရန္တော - အစဉ်အတိုင်းလှည့်လည်သည်ရှိသော်၊
ဥဒ္ဓံ မေ အဿမဒ္ဓသာတိ - ကား၊ အတ္တနော - ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနတော -
 နေရာကျောင်းသင်္ခမ်းမှ၊ ဥပရိသောတေ - အထက်ရေညာအရပ်၌၊ မမ -
 ၏၊ အဿမံ - ကျောင်းသင်္ခမ်းကို၊ ပဏ္ဏသာလံ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊
 အဒ္ဓန္တိ - မြင်ပြီ။ **တတ္ထ မံ ပရိဘာသေတွာတိ** - ကား၊ မမ - ၏၊ အဿမံ -
 သို့၊ အာဂန္တာ - ၍၊ ဇာတိ - အမျိုးဇာတ်ကို၊ သုတွာ - ၍၊ တတောဝ - ထို
 ကျောင်းသင်္ခမ်းမှသာလျှင်၊ ပဋိက္ကမိတွာ - ဖွဲ့စည်း၍၊ သဝနုပစာရေ - ပြောဆိုသံ
 ကိုကြားလောက်ရာ ဥပစာ၌၊ ဌတွာ - ၍၊ “ဝသလ - ယုတ်၊ စဏ္ဍာလ -
 ဏ္ဍား၊ ကာဠကဏ္ဍိ - ကောင်၊ နဿ - လော့၊ ဣဓ - ၌၊ မာ ဝသိ -
 လင့်။” ဣတိ အာဒိနိ - တို့ကို၊ ဝတွာ - ၍၊ ဘယေန - ဘေးဖြင့်၊
 သန္တဇ္ဇေတွာ - ခြိမ်းခြောက်၍။ **အဘိသပိ မုဒ္ဓဟလနန္တိ** - ကား၊ “(တွံ -
 သည်၊) ဇီဝိတုကာမော - အသက်ရှည်ခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ သစေ အသိ -
 အံ၊ (ဧဝံ သတိ - သော်၊) ဧတ္တောဝ - ဤအရပ်မှသာလျှင်၊ သီဃံ - လျင်မြန်စွာ၊
 ပလာယဿု - ဖွဲ့သွားပါလော့။” ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ၍၊ “(တွံ -
 သည်၊) သစေ န ပက္ကမိဿသိ - အကယ်၍ ဖွဲ့သွားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)
 ဣတော - ဤနေမှ၊ သတ္တမေ - သော၊ ဒိဝသေ - ၌၊ တေ - ၏၊ မုဒ္ဓါ -
 သည်၊ သတ္တမာ - ခုနစ်စိတ်၊ ဖလတု - ကွဲစေသတည်း”၊ ဣတိ - သို့၊
 မေ - အား၊ အဘိသပံ - ကို၊ အဒါသိ - ပေးလေပြီ။

ပန - စောဒနာဦးအံ့၊ တဿ - ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏၊ အဘိသပေန -
 ကြိမ်ဆဲခြင်းကြောင့်၊ တဿ - ထိုမာတင်္ဂရသေ့၏၊ မုဒ္ဓါ - သည်၊ ဖလတိ
 ကိ - ကွဲနိုင်သလော၊ (ဣတိ - ဤကား စောဒနာခြင်းတည်း၊) န ဖလတိ -

အဝသိဿတိတိ ဥစ္ဆိဋ္ဌော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ (ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ။ ၄၀၇။) (သိသဓာတ်သည်
 အသဗ္ဗယောဂတ္ထ - အလုံးစုံမယှဉ်ခြင်း၊ ဝါ - ကြွင်းကျန်ခြင်းအနက် ဟော။) ဒန္တကဋ္ဌ၌
 ဒန္တ✓ကသ+တ တည်း။ ဒန္တ ကသတိ ဝိလေခတိတိ ဒန္တကဋ္ဌံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။
 အပေါင်းကိုမူ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏။

မကွဲနိုင်ပါ။ ပန- ဆက်၊ သော- ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ကုဟကော- အံ့ဖွယ်သရဲကိုဖြစ်စေတတ်သူတည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့ကြိမ်ဆဲသည်ရှိသော်၊ အယံ- ဤမာတင်္ဂရသေ့သည်၊ မရဏဘယတဇ္ဇိတော- သေဘေးဖြင့် ခြိမ်းခြောက်အပ်သည်၊ (ခြိမ်းခြောက်ခံရသည်။)(ဟုတ္တာ)၊ သုဒ္ဓရံ- အလွန်ဝေးသောအရပ်သို့၊ ပက္ကမိဿတိ- ဖဲသွားလတ္တံ့၊ ဣတိ သညာယ- ဤအမှတ်ဖြင့်၊ သန္တာ- သနတ္ထံ- ခြိမ်းခြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တထာ- ထိုကဲ့သို့ ကျိန်ဆဲသောစကားကို၊ အာဟ- ပြောပြီ။

၆၃။ ယဒိဟံ တဿ ပကုပ္ပေယျန္တိ- ကား၊ မာနတ္ထဒ္ဓဿ- မာနခက်ထန်သော၊ တဿ ကုဋ္ဌဇဠိလဿ- ထိုကောက်ကျစ်သော ဇာတိမန္တရသေ့အား၊ အဟံ- သည်၊ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ- အကယ်၍ အမျက်ထွက်ငြားအံ့။ ယဒိ သီလံ န ဂေါပယေတိ- ကား၊ သီလံ- ကို၊ ယဒိ န ရက္ခေယျံ- အကယ်၍ မစောင့်ရှောက်အံ့၊ ဣဒံ သီလံ နာမ- ဤသီလမည်သည်ကို၊ ဇီဝိတနိရပေက္ခံ- အသက်ကို ငဲ့ကွက်မှုမရှိဘဲ၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ရက္ခိတဗ္ဗံ- စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ယဒိ န စိန္တေယျံ- အကယ်၍ မကြံစည်အံ့၊ ဣတိ အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း၊ ဩလောကောတွနဟံ တဿ၊ ကရေယျံ ဆာရိကံ ဝိယာတိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ တဿ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့အား၊ အပ္ပတီတော- မနှစ်သက်သည်၊ သစေ အဘဝိဿံ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) မမ- ၏၊ စိတ္တာစာရံ- စိတ်အကျင့်ကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ မယိ- ဌံ၊ အဘိပ္ပသန္နာ- အလွန်ကြည်ညိုကြကုန်သော၊ ဒေဝတာ- နတ်တို့သည်၊ ခဏေနော- တစ်ခဏချင်းဖြင့်ပင်၊ တံ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့ကို၊ ဘသ္မမုဋ္ဌိဝိယ- ပြာဆုပ်ကိုကဲ့သို့၊ ဝိဒ္ဓိသေယျံ- ဖျက်ဆီးနိုင်ကုန်ရာ၏။ ဣတိ အယံ- ကား၊ အဓိပ္ပါယော- တည်း။

ပန- ဆက်၊ သတ္တာ- သည်၊ တဒါ- ဌံ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အပ္ပတီတဘာဝေ- မနှစ်သက်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သတိ- သော်၊ ဒေဝတာဟိ- နတ်တို့သည်၊ သာဓေတဗ္ဗံ- ပြီးစေအပ်သော၊ တဿ- ထိုဇာတိ

မန္တရသေ့၏။ အနတ္တံ- အကျိုးမဲ့ကို၊ အတ္တနာ- သည်၊ ကတ္တဗ္ဗံ ဝိယ- ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ကတ္တာ- ချ်၊ “ကရေယျံ ဆာရိကံ ဝိယာ” တိ- ဟူ၍၊ ဒေသေသိ- ဟောကြားပြီ။

ဣဒ္ဓိ ၁၀ ပါး။ ။ (ဋ္ဌ။ ၁၅၄။) ပန- ဆက်၊ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ^၁- ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ “ဗောဓိသတ္တောဝ- ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂသည်သာလျှင်၊ တံ ဇဠိလံ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့ကို၊ ဣစ္ဆမာနော- အလိုရှိသည်ရှိသော်၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ဆာရိကံ- ပြာဖြစ်အောင်၊ ကရေယျ- ပြုလုပ်နိုင်ရာ၏။ ဟိ- အကျိုးကား၊ ဧဝံ- ဤသို့ပြာဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းသည်၊ သတိ- သော်၊ ဣဓိဿာ ပါဠိယာ- ၏၊ အတ္တော- ကို၊ ဥဇုကမေဝ- ဖြောင့်ဖြောင့် သာလျှင်၊ နီတော- ဆောင်အပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ သော- ထိုဝိတဏ္ဍဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝစနီယော- သည်၊ အဿ- ၏၊ ကိ ဝစနီယော- နည်း၊ “တွံ- သင်ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ပရူပဃာတံ- သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ် ခြင်းကို၊ ဝဒသိ- ဆိုဘိ၏။ ဧသ ဣဒ္ဓိ နာမ- ဤတန်ခိုးမည်သည်၊ အဓိဋ္ဌာနာ- အဓိဋ္ဌာန်ချက်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- တန်ခိုးလည်းကောင်း၊ ဝိကုဗ္ဗနာ- အထူးထူးအပြားပြားဖန်ဆင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ မနောမယာ- စိတ်အကြံဖြင့်ပြီးသော၊ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ ဉာဏဝိပ္ပာရာ- ဉာဏ်ပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ သမာဓိဝိပ္ပာရာ- သမာဓိပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ အရိယာ- အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ ကမ္မဝိပါက- ဇာ- ကံအကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ ပုညဝတော- ကောင်းမှုရှိ

၁။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ။ ။ ဤ၌ ဝိတဏ္ဍဝယ် ဝိ+✓တဋ္ဌိ+ကပစ္စည်းတည်း။ တဋ္ဌိဓာတ်သည် စလနတ္ထ- တုန်လှုပ်ခြင်း အနက်ဖြစ်ကြောင်း နှာသဖွင့်ဆိုသည်။ ဝိသေသေန တဏှတိ စာလေတိ ပရေသံ ဝိညုန္တံ ဟဒယံ ကမ္မေတိတိ ဝိတဏ္ဍော၊ (ပစ္စည်း။ ၆၆၃။) ပညာရှင်တို့၏ စိတ်နှလုံးကို တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားစေတတ်သောစကား၊ ဆန့်ကျင်ဘက် စကား၊ ကပ်လုံးမှန်းလုံးများပါဝင်သော စကားတည်း။ ဝိတဏ္ဍံ ဝဒတိ သီလေန ဧတဿာတိ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ- ထိုစကားမျိုးကို ပြောလေ့ရှိသူကို ဝိတဏ္ဍဝါဒီဟု ခေါ်သည်။

သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာမယာ- အတတ်ပညာဖြင့် ပြီးသော၊
 ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရာ၌၊ သမ္မာပယောဂပ္ပစ္စယာ-
 ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဣဇ္ဈနဋ္ဌေန- ပြည့်စုံ
 တတ်သောအနက်သဘောကြောင့်၊ (ဥပ္ပန္နာ- သော၊) ဣဒ္ဓိ- ကောင်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဒသဝိဇာ- ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ- ထိုဆယ်ပါးသော ဣဒ္ဓိတို့တွင်၊
 “ကတရံ- အဘယ်မည်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကို၊ (သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊)
 ဝဒေသိ- ပြောဆိုသနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော- မေးထိုက်၏။
 ဘာဝနာမယံ- ဘာဝနာဖြင့်ပြီးသော၊ (ဣဒ္ဓိ- ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊) ဝဒါမိ
 ဣတိ ဝိသဇ္ဇေယျံ- ဖြေဆိုငြားအံ့။ ဘာဝနာမယာယ- ဘာဝနာဖြင့် ပြီးသော
 ဣဒ္ဓိကြောင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ ပရူပဃာတကမ္မံ- သူတစ်ပါးကိုသတ်ဖြတ်ခြင်း
 အမှုသည်၊ ဟောတိ ကံ ပန- ဖြစ်လေသလော။ ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော- ၏။
 အာမ- အိမ်းဖြစ်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော၊ အာစရိယာ- ဆရာတို့သည်၊
 “ဧကဝါရံ- တစ်ကြိမ်၊ (ဘာဝနာမယာယ ပရူပဃာတကမ္မံ၊)ဟောတိ-
 ၏။” ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ- ကုန်၏။ ဟိ- ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ ပရံ-
 သူတစ်ပါးကို၊ ပဟရိတုကာမေန- ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥဒကဘရိတေ- ရေဖြင့်ပြည့်သော၊ ဃဋေ- အိုးကို၊ ခိတ္တေ-
 ပစ်အပ်သည်ရှိသော်၊ ပရောပိ- သူတစ်ပါးကိုလည်း၊ ပဟရိယတိ ယထာ-
 ပုတ်ခတ်အပ်ရာရောက်သကဲ့သို့၊ ဃဋ္ဌောပိ- အိုးသည်လည်း၊ ဘိဇ္ဇတိ ယထာ-
 ကွဲသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဘာဝနာမယာယ- ဘာဝနာဖြင့်
 ပြီးသော၊ ဣဒ္ဓိယာ- ဖြင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ဧကဝါရံ- တစ်ကြိမ်၊
 ပရူပဃာတကမ္မံ- သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ပန- ဆက်၊ တတော- ထိုတစ်ကြိမ်
 သတ်ဖြတ်ပြီးသည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သာ- ထိုဘာဝနာမယံဒ္ဓိသည်၊
 နဿတိ- ပျက်စီးလေတော့၏။

အထ- ထိုမှနောက်၌၊ သော- ထိုဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ “ဘာဝနာ-
 မယာယ- ဘာဝနာဖြင့်ပြီးသော၊ ဣဒ္ဓိယာ- ဖြင့်၊ ဧကဝါရံ- တစ်ကြိမ်၊
 ပရူပဃာတကမ္မံ- သည်၊ နေဝ ဟောတိ- ၊ ဒွေဝါရံ- နှစ်ကြိမ်၊
 ပရူပဃာတကမ္မံ- သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ-

ပြောဆိုပြီး၍၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော- ဧ၊ “ဘာဝနာမယာ ဣဒ္ဓိ- ဘာဝနာမယံဒ္ဓိသည်။ ကုသလာ ကိ- ကုသိုလ်လော၊ အကုသလာ ကိ- လော၊ အဗျာကတာ ကိ- လော၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ကိ- လော၊ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ကိ- လော၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ကိ- လော၊ သဝိတက္ကသဝိစာရာ ကိ- လော၊ အဝိတက္ကသဝိစာရမတ္တာ ကိ- လော၊ အဝိတက္ကသဝိစာရာ ကိ- လော၊ ကာမာဝစရာ ကိ- လော၊ ရူပါဝစရာ ကိ- လော၊ အရူပါဝစရာ ကိ- လော”။ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော- ဧ၊ ဇာနန္တော- သိသော ဝိတဏှဝါဒီသည်။ ဘာဝနာမယာ ဣဒ္ဓိ- သည်။ ကုသလာ ဝါ- သည်လည်းကောင်း၊ အဗျာကတာ ဝါ- သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- ဧ၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယာ- သည်၊ ဟောတိ- ဧ၊ အဝိတက္က- အဝိစာရာ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရာ စ- သည်လည်း၊ ဟောတိ- ဧ၊ “ဣတိ- သို့၊ ဝက္ခတိ- ဣံ။ သော- ထိုဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော- ဧ၊ ကိ- နည်း၊ “ပါဏာတိပါတစေတနာ- သည်၊ ကုသလာဒီသု- တို့တွင်၊ ကတရံ- သော၊ ကောဠာသံ- အဖို့အစုသို့၊ ဘဇတိ- ကပ်ဝင်သနည်း။” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော- ဧ၊ ဇာနန္တော- သိသောဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ “ပါဏာတိပါတစေတနာ- သည်၊ အကုသလာဝ- အကုသိုလ်သာလျှင် တည်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာဝ- သာလျှင်လည်း၊ သဝိတက္ကသဝိစာရာဝ- သာလျှင် တည်း၊ ကာမာဝစရာဝ- တည်း”။ ဣတိ- သို့၊ ဝက္ခတိ- ဣံ၊ ဧဝံ သန္တေ- ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ တဝ- ဧ၊ ပဗ္ဗော- သည်၊ ကုသလတ္ထိကေ- န- နှင့်၊ နေဝ သမေတိ- မညီညွတ်သည်သာလျှင်တည်း၊ ဝေဒနာတ္ထိကေန- နှင့်၊ န သမေတိ၊ ဝိတက္ကတ္ထိကေန- နှင့်၊ န သမေတိ၊ ဘူမန္တရေန- ဘုံအထူးနှင့်၊ န သမေတိ”။ ဣတိ- သို့၊ ပါဠိယာ- နှင့်၊ ဝိရောဓိ- ဆန့်ကျင်သည်ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ သညာပေတဗ္ဗော- နားလည်စေထိုက် ဧ၊ ပန- ကား၊ သော- ထိုဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ “ပန စပရံ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ဟောတိ” တိ- ဟူသော၊ သင်္ဂီတိ- သင်္ဂါယနာသို့၊ အနာရဋ္ဌံ- မတင်အပ်သော၊ ကုလုမ္မသုတ္တံ- ကို၊ ယဒိ ဥဒါဟရေယျ- အကယ်၍ ထုတ်ဆောင်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) တဿာပိ- ထိုသို့ ထုတ်ဆောင်

သော ဝိတဏ္ဍဝါဒီအားလည်း၊ “တွံ အတ္ထံ န ဇာနာသိ ။ပ။ န သမ္ဘဝတိယေဝါ”တိ- ဟူ၍၊ သညာပေတဗ္ဗော- ထိုက်၏။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ “ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ပုန စ ပရံ- နောက်တစ်မျိုး ကား၊ ဣဓ- ဤလောက၌၊ ဣဒ္ဓိမာ- တန်ခိုးရှိသော၊ စေတောဝ- သိပ္ပတ္တော- စိတ်၏စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ ဧကစ္စော- အချို့သော၊ သမဏော ဝါ- သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏော ဝါ- ကောင်း၊ အညိဿာ- အခြားသောမိန်းမ၏၊ ကုစ္ဆိဂတံ- ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်နေသော၊ ဂဟိ- ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို၊ ကုစ္ဆိဂတံ- သော၊ ယံ တံ ဂဟိ- အကြင်ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို၊ သောတ္ထိနာ- ချမ်းချမ်းသာသာ၊ န အဘိနိက္ခမေယျ- အကယ်၍ မထွက်ခွာ မဖွားမြင် စေရပါမူကား၊ အဟော ဝတ- ဪ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ- သို့၊ ပါပကေန- ယုတ်မာသော၊ မနသာ- စိတ်ဖြင့်၊ အနုပေက္ခိတာ- အဖန် တလဲလဲရှုလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဧဝမ္ပိ- ဤသို့ စိတ်အကြံအစည်ဖြင့်လည်း၊ ကုလုမ္မဿ- ကိုယ်ဝန်သူငယ်အား၊ ဥပဃာတော- သတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏”။

“တွံ- သည်၊ အတ္ထံ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ န ဇာနာသိ- မသိ၊ ဟိ- မှန်၊ ဣဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တောတိ ဧတ္ထ- ပါဌ်၌၊ ဘာဝနာမယာ- ဘာဝနာဖြင့် ပြီးသော၊ ဣဒ္ဓိ- ကို၊ န အဓိပ္ပေတာ- အပ်၊ အာထဗ္ဗနိကာ- အာထဗ္ဗနနှင့်ယှဉ်သော၊ ဣဒ္ဓိ- ကို၊ အဓိပ္ပေတာ- ၏။ ဟိ- မှန်၊ ဧတ္ထ- ၌၊ သာ- ထိုအာထဗ္ဗနိက္ခိကို၊ လတ္တမာနာ- ရအပ်သည်ရှိသော်၊ လတ္တတိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဘာဝနာမယာယ- သော၊ ဣဒ္ဓိယာ- ဖြင့်၊ ပရူပဃာတော- သူတစ်ပါးကိုသတ်ခြင်းသည်၊ န သမ္ဘဝတိယေဝ- မဖြစ်သင့်သည်သာလျှင်တည်း”။

သညတ္တိ- နားလည်စေခြင်းသို့၊ နော စေ ဥပေတိ- အကယ်၍ မကပ်ရောက်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ကမ္မံ- ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဥယျောဇေတဗ္ဗော- ပြန်လွှတ်ထိုက်၏။ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ယထာဝုတ္တနယေ- နေဝ- သာလျှင်၊ ဧတ္ထ ဂါထာယ- ၌၊ အတ္ထော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၅၅။) တထာ ပန- ထိုမှတစ်ပါး၊ တေန- ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ အဘိသပိတော- ကျိန်ဆဲအပ်သော၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂီရသေ့သည်၊ (ဝါရေသိ ဌှံ စပ်)၊ “အဟံ- သည်၊ ဧတဿ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့အား၊ သစေ ကုဇ္ဈိဿာမိ- အကယ်၍ အမျက်ထွက်သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) မေ- ဧ၊ သီလံ- ကို၊ ဝါ- သည်၊ မေ- သည်၊ အရက္ခိတံ- မစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ထွံ့၊ ဥပါယေန ဧဝ- ဥပါယ်တံမျဉ်(နည်းစနစ်ဖြင့်)သာလျှင်၊ အဿ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏၊ မာနံ- ကို၊ ဘိန္ဒိဿာမိ- ဖြိုခွဲအံ့၊ သာ စ- ထိုဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့် မာန်မာနကို ဖြိုခွဲခြင်းသည်လည်း၊ အဿ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့အား၊ ရက္ခာ- စောင့်ရှောက်သည်မည်သည်၊ ဝါ- စောင့်ရှောက်ရာရောက်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ထွံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သတ္တမေ- သော၊ ဒိဝသေ- ဌှံ၊ သူရိယဂ္ဂမနံ- နေထွက်ခြင်းကို၊ ဝါရေသိ- တားမြစ်ထားလေပြီ။ မနဿာ- တို့သည်၊ သူရိယဿ- နေ၏၊ အနုဂ္ဂမနေန- မထွက်ခြင်းသည်၊ ဥဗ္ဗဋ္ဌာ- နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇာတိမန္တတာပသံ- ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- အနီးအစပ်ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ တုမေ- တို့သည်၊ သူရိယဿ- ဧ၊ ဥဂ္ဂန္တံ- တက်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- ကို၊ န ဒေထ- မပေးကုန်သလော”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိသု- မေးကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ဧတံ- ဤနေမထွက်အောင်ပြုလုပ်ထားသော အမှုသည်၊ မေ- ဧ၊ ကမ္မံ- သည်၊ န- မဟုတ်၊ ပန- အဟုတ်သော်ကား၊ ဂင်္ဂါတီရေ- ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနား၌၊ ဧကော- တစ်ပါးသော၊ စဏ္ဍာလတာပသော- ဒွန်းစဏ္ဍားရသေ့သည်၊ ဝသတိ- နေ၏၊ ဧတံ- ဤနေမထွက်အောင် ပြုလုပ်ထားသောအမှုသည်၊ တဿ- ထိုဒွန်းစဏ္ဍားရသေ့၏၊ ကမ္မံ- သည်၊ သိယာ- ဖြစ်နိုင်ရာပါ၏”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ မနဿာ- တို့သည်၊ မဟာသတ္တံ- ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂီရသေ့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ၍၊ “ဘန္တေ တုမေ သူရိယဿ- ဧ၊ ဥဂ္ဂန္တံ- ငှာ၊ ဝါ- ကို၊ န ဒေထ- လော”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိသု- ပြီ။ “တုမှာကံ- တို့၏၊ ကုလူပကတာပသော- အိမ်(အမျိုး)သို့ ချဉ်းကပ်တတ်သော ရသေ့သည်၊ မံ- ကို၊ နိရပရာမံ- အပြစ်မရှိဘဲ၊ (တစ်နည်း) နိရပရာမံ-

သော၊ မံ- ကို၊ အဘိသပိ- ကျိန်ဆဲလေပြီ၊ တသ္မိ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊
 အာဂန္တာ- ဤ၊ ခမာပနတ္ထံ- သည်းခံစေခြင်းငှာ၊ မမ- ၏၊ ပါဒေသု-
 တို့၌၊ ပတိတေ- တုပ်ကွပ်လျှိုးသည်ရှိသော်၊ သူရိယံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေဿာ-
 မိ- လွတ်ပေးအံ့၊ ဣတိ၊ အာဟ- ပြီ။ တေ- ထိုလူတို့သည်၊ ဂန္တာ- ဤ၊
 တံ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့ကို၊ အာကမုန္တာ- ဆွဲငင်ကြကုန်လျက်၊ အာနေတွာ-
 ခေါ်ဆောင်ခဲ့၍၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ပါဒမူလေ- ခြေရင်း၌၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ-
 တုပ်ကွပ်လျှိုးစေ၍၊ ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ၍၊ “ဘန္တေ- ရား၊ သူရိယံ-
 ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေထ- လွတ်ပေးကြပါကုန်”၊ ဣတိ၊ အာဟံသု- ပြီ။
 “ဝိဿဇ္ဇေတု- ငှာ၊ န သက္ကာ- ကောင်း၊ အဟံ- သည်၊ သစေ
 ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ဣမဿ- ဤဇာတိမန္တ
 ရသေ့၏၊ မုဒ္ဒါ- သည်၊ သတ္တဓာ- စိတ်၊ ဖလိဿတိ- တွံ”၊ ဣတိ၊
 အာဟ၊ အထ- ထိုသို့ ပြောရာအခါ၌၊ “ဘန္တေ- ရား၊ ကိ- ကို၊ ကရောမ-
 ပြုလုပ်ကြရပါကုန်အံ့နည်း”၊ ဣတိ ပုစ္ဆိသု၊ မဟာသတ္တော- ဘုရား
 အလောင်းမာတင်ရသေ့သည်၊ “မတ္တိကာပိဏ္ဍိ- မြေညက်အစိုအနံ့ကို၊
 အာဟရထ- ဆောင်ယူခဲ့ကြကုန်”၊ ဣတိ- ပြော၍၊ အာဟရာပေတွာ-
 ဆောင်ယူစေ၍၊ “ဣမံ- ဤမြေညက်အစိုအနံ့ကို၊ တာပတဿ- ဇာတိ
 မန္တရသေ့၏၊ သီသေ- ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ဌပေတွာ- တင်ထား၍၊ တာပသံ-
 ဇာတိမန္တ ရသေ့ကို၊ ဩတာရေတွာ- ရေသို့သွင်း၍၊ ဝါ- ရေသို့ဆင်းစေ၍၊
 ဥဒကေ- ရေထဲ၌၊ ဌပေထ- ထားကြကုန်။ ယဒါ- ၌၊ သူရိယော- ကို၊
 ဒိဿတိ- တွေ့မြင်အပ်၏၊ (တစ်နည်း)သူရိယော- သည်၊ ဒိဿတိ- ထင်၏၊
 တဒါ- ၌၊ တာပသော- ဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ဥဒကေ- ရေ၌၊ နိမုဇ္ဇေတု-
 ငုပ်လော့” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ၍၊ သူရိယံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- လွတ်ပြီ။
 သူရိယရသ္မိဟိ- နေရောင်ခြည်တို့သည်၊ ဖုဋ္ဌမတ္တေဝ- တွေ့ထိအပ်ကာမျှ၌သာ
 လျှင်၊ မတ္တိကာပိဏ္ဍော- သည်၊ သတ္တဓာ- ခုနစ်စိတ်၊ ဘိဇ္ဇိ- ကွဲလေပြီ။
 တာပသော- ဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ဥဒကေ- ၌၊ နိမုဇ္ဇိ- ငုပ်လေပြီ။ တေန-
 ကြောင့်၊ “ယံ သော တဒါ မံ အဘိသပိ ။ပ။ ယောဓေန တံ ပမောစယိ”န္တိ-
 ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၆၄။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ သော - ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ကုပိတော - အမျက်ထွက်သည်၊ ဒုဋ္ဌမာနသော - ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ - စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတ္တာ) ယံ - အကြင်ဦးထိပ်ကွဲခြင်းကို၊ (သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်၍) ဓံ - ကို၊ အဘိသပိ - ကျိန်ဆဲလေပြီ၊ (တံ - ထိုဦးထိပ်ကွဲအောင်ကျိန်ဆဲခြင်းသည်)၊ တဿ - ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏၊ မတ္တကေ ဧဝ - ဦးထိပ်၌သာလျှင်၊ နိပတိ - ကျရောက်ခဲ့ပြီ၊ တံ - ထိုကျရောက်ခြင်းကို၊ ယောဂေန - ဥပါယ်တမျှင်(နည်းစနစ်)ဖြင့်၊ ပမောစယိ - လွတ်မြောက်စေခဲ့ပြီ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ယံ သော တဒါ ဓံ အဘိသပိတိ - ကား၊ သော ဇာတိမန္တဇဋိလော - သည်၊ ယံ မုဒ္ဒဗာလနံ - အကြင်ဦးထိပ်ကွဲခြင်းကို၊ သန္ဓာယ - ၍၊ တဒါ - ၌၊ ဓံ - ကို၊ အဘိသပိ - ကျိန်ဆဲပြီ၊ မယံ - အား၊ သပံ - ကျိန်ဆဲခြင်းကို၊ အဒါသိ - ပေးပြီ။ တဿေဝ မတ္တကေ နိပတိတိ - ကား၊ ပန - ကား၊ မယံ - ၏၊ ဥပရိ - ၌၊ တေန - ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ဣစ္ဆိတံ - အလိုရှိအပ်သော၊ တံ - ထိုဦးထိပ်ကွဲခြင်းသည်၊ တဿေဝ - ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏သာ၊ ဥပရိ - ၌၊ နိပတိ - ကျလေပြီ၊ နိပတနဘာဝနေ - ကျသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ - တည်ရှိလေပြီ။ ဟိ - ချဲ့၊ ဧတံ - ဤအပြစ်ကျရောက်ခြင်းသည်၊ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ - မပြစ်မှားထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဒုဿတော - ပြစ်မှားသောသူအား၊ ဝါ - ပြစ်မှားခြင်းကြောင့်၊ ယထာ - ဖြင့်၊ တံ - ထိုအပြစ်ကျရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဧဝံ - ဤသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧတံ - ဤအပြစ်ကျရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဟိ - သာဓကကား၊ “ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ ။ပ။ ပဋိဝါတံ ခိတ္တော” တိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ဤစကားကို။ ဘဂဝတာ - သည်၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ ယော - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ - မပြစ်မှားထိုက်သော၊ နရဿ - လူအား၊ ဝါ - ကို၊ ဒုဿတိ - ၏ ။ပ။ ပဋိဝါတံ - လေညာသို့၊ ခိတ္တော - ပစ်အပ်သော၊ (ရဇောဝ - မြူမှုန်ကဲ့သို့)၊ တဿေဝ - ထိုပြစ်မှားသောသူ၏သာ၊ ဥပရိ - ၌၊ နိပတိ - ကျ၏။ ယောဂေန တံ ပမောစယိန္တိ - ကား၊ တဿ - ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ ဘာသိတံ - သော၊

တံ မတ္ထကဖာလနံ- ထိုဦးထိပ်ကွဲခြင်းကို၊ ဥပါယေန- ဖြင့်၊ တတော-
ထိုအခါ၌၊ ဝါ- ထိုဦးခေါင်းကွဲခြင်းမှ၊ ပမောစေသီ- ပြီ၊ ဝါ- ကား၊
ယေန ဥပါယေန- ဖြင့်၊ တံ- ထိုဦးခေါင်းကွဲခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-၊
တတော- ထိုဦးခေါင်းကွဲခြင်းမှ၊ တံ ဇဋ္ဌိလံ- ကို၊ ပမောစေသီ- ပြီ၊
တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အကာသီ- ပြီ၊ ဣတိ အယံ- ကား၊
အတ္ထော- တည်း။

(၄။ ၁၅၆။) ဟိ- ချဲ့၊ တေန- ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊
ပါရမိတာပရိဘာဝနသမိဒ္ဓါဟိ- အမြဲမပြတ်ပွားစေအပ်သော ပါရမိတော်
တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာနာသမာပတ္တိဝိဟာရပရိ-
ပူရိတာဟိ- အမျိုးမျိုးသော သမာပတ်တို့ဖြင့် နေခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းတို့ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ သီလဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါဟိ- သီလပညာတို့နှင့်ပြည့်စုံခြင်းတို့ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ သုသင်္ခတသန္တာနေ- ကောင်းစွာစီမံအပ်သော စိတ်အစဉ်
ရှိသော၊ မဟာကရုဏာဓိဝါသေ- မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် သည်းခံလေ့ရှိ
သော၊ မဟာသတ္တေ- ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂရသေ့၌၊ အရိယူပဝါဒကမ္မံ-
အရိယူပဝါဒကံနှင့်တူသော၊ အဘိသပသင်္ခါတံ- ကျိန်ဆဲခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊
ယံ ဖရသဝစနံ- အကြင် ကြမ်းတမ်းသောစကားကို၊ ပယုတ္တံ- ယှဉ်စပ်အပ်
ပြီ၊ တံ- ထိုကြမ်းတမ်းသောစကားသည်၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း
မာတင်္ဂရသေ့၏၊ ခေတ္တဝိသေသဘာဝတော- ခေတ်အထူး၏ အဖြစ်ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ တဿ စ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏လည်း၊ အဇ္ဈာသယ-
ဖရသတာယ- အလိုဆန္ဒ၏ ကြမ်းတမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ- ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံသည်၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊ သော- ထိုဇာတိမန္တ
ရသေ့သည်၊ မဟာသတ္တံ- ဘုရားအလောင်း မာတင်္ဂရသေ့ကို၊ သစေ န
ခမာပေသိ- အကယ်၍ သည်းမခံစေသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊)
သတ္တမေ- သော၊ ဒိဝသေ- ၌၊ ဝိပစ္စနသဘာဝံ- အကျိုးပေးရင့်ကျက်ခြင်း
သဘောသည်၊ ဇာတံ- ပြီ၊ ပန- အနွယ်ကား၊ မဟာသတ္တေ- ကို၊
ခမာပိတေ- သည်းခံစေအပ်သည်ရှိသော်၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဟိတတ္တာ-
လုံ့လပယောဂနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြင့် တားမြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

အဝိပါကဓမ္မတံ- အကျိုးမပေးသော သဘောသို့၊ အာပဇ္ဇိ- ရောက်ပြီ၊
 (ကသ္မာ- နည်း) အဟောသိကမ္မဘာဝတော- အဟောသိကံ၏အဖြစ်
 ကြောင့်တည်း။ ဟိ- မှန်၊ အယံ- ဤသဘောသည်၊ အရိယူပဝါဒပါပဿ
 စ- အရိယာတို့ကို စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့သော မကောင်းမှု၏လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ-
 ဝေဒနီယဿ စ- ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ၏လည်းကောင်း၊ ဓမ္မတာ- သဘော
 တံထွာ ဓမ္မတာတည်း။^၁ တတ္ထ- ထို ယောဂေန တံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊
 သတ္တမေ- သော၊ ဒိဝသေ- ၌၊ ဗောဓိသတ္တေန- သည်၊ ယံ သူရိယုဂ္ဂမန-
 နိဝါရဏံ- အကြင်နေထွက်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ။
 ဇတ္ထ- ဤယောဂေန တံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ ဥပါယော- ဤ
 နေမထွက်အောင်တားမြစ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းစနစ်ကို၊ ယောဂေါတိ-
 ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏။ ဟိ- မှန်၊ တေန- ထို ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့်၊
 ဥဗ္ဗာဠာ- နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော၊ မနဿာ- တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ-
 ဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂီရသေ့၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ တာပသံ- ဇာတိမန္တရသေ့
 ကို၊ အာနေတွာ- ၍၊ ခမာပေသုံ- ကုန်ပြီ။ စ- ဆက်၊ သောပိ- ထိုဇာတိမန္တ
 ရသေ့သည်လည်း၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဂုဏေ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊
 ဇာနိတွာ- သိ၍၊ တသ္မိ- ထိုဘုရားအလောင်းမာတင်္ဂီရသေ့အပေါ်၌၊ စိတ္တံ-
 ကို၊ ပဿာဒေသိ- ကြည်လင်စေပြီ။ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။
 ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့၏၊ မတ္တကေ- ဦးထိပ်၌၊ မတ္တိကာ-

၁။ အရိယူပဝါဒကံနှင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံတို့၏ ဓမ္မတာ။ ။ အရိယူပဝါဒကံ
 ထိုက်သောသူသည် ပြစ်မှားမိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား ဝန်ချတောင်းပန်ကန်တော့ပါမူ
 ထိုကံငြိမ်းအေး၏။ ထိုအရိယူပဝါဒကံသည် အဟောသိကံဖြစ်သွား၏။ အကျိုးမပေး
 တော့။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံသည် ပစ္စုပ္ပန်မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးရမဲ့ ဖြစ်၏။
 ထိုဘဝ၌ အကျိုးပေးခွင့်မသာခဲ့သော် ဒုတိယဘဝစသည်တို့၌ အကျိုးပေးခွင့် မရှိတော့။
 အဟောသိကံ ဖြစ်သွားရတော့၏။ ဤသို့လျှင် အရိယူပဝါဒကံ၏ ဝန်ချတောင်းပန်
 ကန်တော့လျှင် အဟောသိကံဖြစ်သွားခြင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ၏ ပစ္စုပ္ပန်မျက်မှောက်
 ဘဝ၌ အကျိုးပေးခွင့်မသာခဲ့လျှင် အဟောသိကံ ဖြစ်သွားရခြင်းတို့မှာ ထိုကံတို့၏
 ဓမ္မတာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “အယဉ္စိ အရိယူပဝါဒပါပဿ
 ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဿ စ ဓမ္မတာ” ဟု မိန့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ပိဏ္ဍဿ- မြေညက်အစိုင်းအခဲကို၊ ယံ ဌပနံ- အကြင်ထားခြင်းသည်၊
 (အတ္တိ- ဧ၊) စ- ဆက်၊ တဿ- ထိုမြေညက်အစိုင်းအခဲ၏၊ သတ္တဓာ-
 ခုနစ်စိတ်၊ ဖာလနံ- ကွဲခြင်းကို၊ ယံ ကတံ- အကြင်ပြုခြင်းသည်၊ (အတ္တိ၊)
 တံ- ထိုထားခြင်းပြုခြင်းသည်၊ မနုဿာနံ- တို့၏၊ စိတ္တာနုရက္ခနတ္ထံ-
 စိတ်ကို အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဟောတိ- ဧ၊ ဟိ- အကျိုးကား၊
 အညထာ- တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုသည်ရှိသော်၊ ဣမေ-
 ဤသူတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရသေ့အဖြစ်တို့သည်၊ သမာနာပိ- သော်လည်း၊
 စိတ္တဿ- စိတ်၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ ဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ပန- ဗျတိရိက်
 ကား၊ စိတ္တံ- ကို၊ အတ္တနော- ဧ၊ ဝသေ- အလို၌၊ န ဝတ္တာပေန္တိ-
 မဖြစ်စေနိုင်ကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာသတ္တမ္ပိ- ဘုရားအလောင်းမာတင်ရသေ့
 ကိုလည်း၊ တေန- ထိုဇာတိမန္တရသေ့နှင့်၊ သဒိသံ- တူသည်ကို၊ ကတွာ-
 ဤ၊ ဂဏှေယျံ- ယူနိုင်ကုန်ရာ၏။ တံ- ထိုသို့ယူခြင်းသည်၊ နေသံ- ထို
 လူတို့၏၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ အဟိတာယ- အစီးအပွား
 မဲ့ခြင်းငှာ၊ ဒုက္ခာယ- ဆင်းရဲခြင်းငှာ၊ အဿ- ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဣတိ- သို့
 မှတ်ထိုက်၏။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ ၆၅။ ဣဒါနိ- ၌၊ ယဒတ္ထံ- အကြင်အကျိုးစီးပွားအလိုငှာ၊
 တဒါ- ၌၊ တသ္မိံ တာပသေ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့၌၊ စိတ္တံ- ကို၊ အဒူသေတွာ-
 မပြစ်မှားစေမူ၍၊ သုပရိသုဒ္ဓံ- ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော၊
 သီလမေဝ- ကိုသာလျှင်၊ ရက္ခိတံ- စောင့်ရှောက်အပ်ပြီ၊ တံ- ထိုစောင့်
 ရှောက်အပ်သောသီလကို၊ ဒဿေတံ- ငှာ၊ “**အနုရက္ခိ မမ သီလ**”န္တိ-
 ဟူသော၊ ဩသာနဂါထံ- အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ- ပြီ။ တံ- ထို
 ဩသာနဂါထာစကားသည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့
 ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ မဏ္ဍဗျော-
 သည်၊ (ဣဒါနိ- ၌၊) ဥဒေနော- ဥဒေနမင်းသည်၊ (အဟောသိ- ဖြစ်လာပြီ၊)
 တဒါ- ၌၊ မာတင်္ဂီ- သည်၊ (ဣဒါနိ- ၌၊) လောကနာထော- ဘုရားရှင်
 သည်၊ (အဟောသိ- ပြီ။)

ဣဓာပိ- ဤမာတင်္ဂစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ သေသပါရမိယော-
သီလပါရမီမှ ကြွင်းသောပါရမီတော်တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်
ကုန်၏။ တထာ- ပါး၊ နိဟီနဇာတိကဿ- ယုတ်ညံ့သောအမျိုးဇာတ်
ရှိသည်။ သတော- ဖြစ်ပါလျက်၊ ယထာဓိပ္ပါယ်- အလိုရှိတိုင်း၊ ဒိဋ္ဌ-
မင်္ဂလိကာယ- ၏။ မာနနိဂ္ဂဟော- မာနကို နှိပ်ကွပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊
ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ပြု၍၊ “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ- ၏။ အဝဿယော- မှီခို
အားထားရာသည်၊ ဘဝိဿာမိ- ပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဥပ္ပန္နစိတ္တော-
ဖြစ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) အရည်- သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ၍၊
သတ္တဒိဝသဗ္ဗန္တရေယေဝ - ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ပင်လျှင်၊ ယထာဓိပ္ပါယ်-
တိုင်း၊ ဈာနဘိညာနိဗ္ဗတ္တနံ- ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ကို ဖြစ်စေခြင်းလည်းကောင်း၊
တတော- ထိုတောမှ၊ အာဂန္ဓာ- ၍၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ- ၏။ လာဘဂ္ဂယ-
သဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ- အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သောလာဘ် အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော
အခြံအရံသို့ ရောက်ခြင်းကို၊ ဥပါယသမ္မာဒနံ- ဥပါယ်တံမျဉ်နည်းစနစ်ဖြင့်
ပြည့်စုံစေခြင်းလည်းကောင်း၊ မဏ္ဍဗျကုမာရဿ- ၏။ မာနနိဂ္ဂဟော-
ကောင်း၊ ဇာတိမန္တတာပသဿ- ၏။ မာနနိဂ္ဂဟော- ကောင်း၊ စ- ဆက်၊
တဿ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့သည်၊ အဇာနန္တဿေဝ- မသိစဉ်ပင်၊ ဘာဝိနော-
ဖြစ်ပေါ်လာမည်ဖြစ်သော၊ ဇီဝိတန္တရာယဿ- အသက်အန္တရာယ်ကို၊
အပနယနံ- ဖယ်ရှားခြင်းလည်းကောင်း၊ မဟာပရာဓဿ- ကြီးမားသော
အပြစ်ရှိသော၊ တဿပိ- ထိုဇာတိမန္တရသေ့အားလည်း၊ အကုဇ္ဈိတွာ-
အမျက်မထွက်မူ၍၊ အတ္တနော- ၏။ သီလာနုရက္ခဏံ- သီလကိုစောင့်ခြင်း
လည်းကောင်း၊ အတ္ထရိယဗျူတပါဠိဟာရိယကရဏံ- အံ့ဩဖွယ် ထူးဆန်းဖွယ်
ဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော-
ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ- ၏။ ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်
၏ အာနုဘော်တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ထင်ရှားပြထိုက်ကုန်၏။

မာတင်္ဂစရိယာဝဏ္ဏနာ- မာတင်္ဂရသေ့၏ အကျင့်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-
ပြီ။

၈၊ ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၌။ ၁၅၇။) ။ အဋ္ဌမေ-ရုဗ်ခုမြောက်သော ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မဟာပက္ခောတိ-ကား၊ မဟာပရိဝါရေ-
များသောအခြံအရံရှိသော။ မဟိဒ္ဓိကောတိ-ကား။ မဟတိယာ-ကြီးမားသော၊
ဒေဝိဒ္ဓိယာ-နတ်တန်ခိုးနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော။ ဓမ္မော နာမ
မဟာယက္ခောတိ-ကား၊ နာမေန-အမည်အားဖြင့်၊ ဓမ္မော နာမ-သော၊
မဟာနဘာဝေါ-ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ ဒေဝပုတ္တော-သည်။ သဗ္ဗလော
ကာနုကမ္မကောတိ-ကား၊ ဝိဘာဂံ-ခွဲခြမ်းဝေဘန်မှုကို၊ အကတွာ-၍၊
မဟာကရုဏာယ-ကြီးမားသောကရုဏာဖြင့်၊ သဗ္ဗလောကံ-အလုံးစုံသော
လောကကို၊ အနုဂ္ဂဏှနကော-ချီးမြှောက်တတ်သော။

ဟိ- ချဲ့၊ တဒါ- ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ကာမာဝစရ-
ဒေဝလောကေ- ကာမာဝစရနတ်ပြည်၌၊ ဓမ္မော နာမ- သော၊ ဒေဝပုတ္တော-
သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်လေပြီ၊ သော- ထိုဓမ္မနတ်သားသည်၊
ဒိဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော- နတ်၌ဖြစ်သော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာ
ဆင်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဒိဗ္ဗရထံ- နတ်ရထားကို၊ အဘိရုယု- တက်စီး၍၊
အတ္တရာဂဏပရိဝုတော- နတ်သမီးအပေါင်းခြံရံအပ်လျက်၊ မနုဿေသု-
လူတို့သည်၊ သာယမာသံ- ညနေစာကို၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- ၍၊ အတ္တနော အတ္တနော-

မိမိ မိမိ၏၊ ယရဒ္ဓါရေသု- အိမ်တံခါးတို့၌၊ သုခကထာယ- ချမ်းချမ်းသာသာ စကားပြောလျက်၊ ဝါ- ချမ်းသာသော စကားဖြင့်၊ နိဿိန္နသု- နေကုန်သည်ရှိသော်၊ ပုဏ္ဏမုပေါသထဒီဝသေ- လပြည့်ဥပုသ်နေ့၌၊ ဂါမနိဂမရာဇ-ဓာနီသု- ရွာ၊ နိဂုမ်း၊ မင်းနေပြည်တို့၌၊ အာကာသေ- ၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ “ပါဏာတိပါတာဒီဟိ- ကုန်သော၊ ဒသဟိ- ကုန်သော၊ အကုသလကမ္မပထေဟိ- အကုသိုလ်ကမ္မပထတရားတို့မှ၊ ဝိရမိတွာ- ရှောင်ကြဉ်၍၊ တိဝိဓသုစရိတဓမ္မ- သုံးပါးအပြားရှိသောသုစရိတ်တရားကို၊ ပူရေထ- ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်၊ မတ္တေယျာ- အမိ၏အကျိုးစီးပွားကို ကောင်းစွာဆောင်ရွက်သူတို့သည်၊ ဝါ- အမိကိုမြတ်နိုးသူတို့သည်၊ ပေတ္တေယျာ- အဖ၏အကျိုးစီးပွားကို ကောင်းစွာ ဆောင်ရွက်သူတို့သည်၊ ဝါ- အဖကိုမြတ်နိုးသူတို့သည်၊ သာမညာ- သမဏ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကောင်းစွာဆောင်ရွက်သူတို့သည်၊ ဝါ- သမဏကို မြတ်နိုးသူတို့သည်၊ ဗြဟ္မညာ- ဗြဟ္မဏ၏အကျိုးစီးပွားကို ကောင်းစွာ ဆောင်ရွက်သူတို့သည်၊ ဝါ- ဗြဟ္မဏကို မြတ်နိုးသူတို့သည်၊ ကုလေ- အမျိုး၌၊ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော- ကြီးသူတို့အား အရိုအသေပြုလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ မဟန္တိ- များစွာသော၊ ယသံ- အခြံအရံအကျော်အစောကို၊ အနုဘဝိဿထ- ခံစားကြရကုန်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ မနုဿေ- တို့ကို၊ (ကာရိက်ကံ)၊ ဒသကုသလကမ္မပထေ- ဆယ်ပါးသောကုသိုလ်ကမ္မပထတရားတို့ကို၊ (ဓာတ်ကံ)၊ သမာဒပေန္တော- ဆောက်တည်စေလျက်၊ ဇေမ္ဗုဒ္ဓိပံ- ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လှည့်သည်ကို၊ ကရောတိ- ၏၊ တေန- ကြောင့်၊ “ဒသကုသလကမ္မပထေ ။ပ။ သမိတ္တော သပရိန္ဒနော”-တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၆၇။ (“တဒါ- ၌) အဟံ- သည်၊ မဟာဇနံ- များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထေ- တို့ကို၊ သမာဒပေန္တော- လျက်၊ သမိတ္တော- မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းနှင့် တကွ၊ သပရိန္ဒနော- အခြံအရံပရိသတ်နှင့်တကွ၊ ဂါမနိဂမံ- ရွာနိဂုမ်းသို့၊ စရာမိ- လှည်လည်သွားလာ၏”။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ သမိတ္တောတိ- ကား၊ ဓမ္မိကေဟိ- တရားနှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊ ဓမ္မဝါဒီဟိ- တရားသဖြင့် ပြောဆိုလေ့ရှိကုန်သော၊ သဟာယေဟိ- သူငယ်ချင်းတို့နှင့်၊ သသဟာယော- အတူတကွဖြစ်သော မိတ်ဆွေရှိသည်။ စ- ဆက်၊ တေန သမယေန- ၌၊ အဓမ္မော နာမ- သော၊ ဧကော- သော၊ ဒေဝပုတ္တော- သည်၊ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ- ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ပြီ၊ “သော- ထိုအဓမ္မနတ်သားသည်၊ ပါဏံ- သတ္တဝါကို၊ ဟနထ- သတ်ကြကုန်၊ အဒိန္နံ- မပေးသောဥစ္စာကို၊ အာဒိယထ- ခိုးကြကုန်”၊ ဣတိ အာဒိနာ- သော၊ နယေန- ဖြင့်၊ သတ္တေ- တို့ကို၊ အကုသလကမ္မပထေ- အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား၌၊ သမာဒပေန္တော- လျက်၊ မဟတိယာ- များစွာသော၊ ပရိသာယ- သည်၊ ပရိဝုသော- ခြံရံအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဇမ္ဗုဒီပံ- ကို၊ ဝါမံ- လက်ဝဲရစ်လှည့်သည်ကို၊ ကရောတိ- ဧ၏၊ တေန- ကြောင့်၊ “ပါပေါ ကဒရိယော ယက္ခော ။ပ။ သမိတ္တော သပရိန္ဒနော”တိ- ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၆၈။ (“တဒါ- ၌) ပါပေါ- ယုတ်မာသော၊ ကဒရိယော- စဉ်းလဲသော၊ ယက္ခော- အဓမ္မနတ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သောပိ- ထိုနတ်သည်လည်း၊ ဧတ္ထ မဟိယာ- ဤဇမ္ဗုဒီပံကျွန်း မြေအပြင်၌၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ပါပကေ- ယုတ်မာကုန်သော အကုသလကမ္မပထတရားတို့ကို၊ ဒီပေန္တော- ပြုလျက်၊ သမိတ္တော- တကွ၊ သပရိန္ဒနော- တကွ၊ စရတိ- လှည့်လည်သွားလာ၏”။

(ဌ။ ၁၅၈။) တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ပါပေါတိ- ကား၊ ပါပဓမ္မေဟိ- ယုတ်မာသောတရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- သော။ ကဒရိယောတိ- ကား၊ ထဒ္ဓမစ္ဆရီ- ခက်ထန်သော နှမြောဝန်တိုခြင်းရှိသော၊ (ကု+✓အရ+ဣယ၊အဒါယကတ္တာ ကုစ္ဆိတံ ဌာနံ အရတီတိ ကဒရိယော၊ ဣယော။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၇၃၉။) ယက္ခောတိ- ကား၊ ဒေဝပုတ္တော- သည်။ ဒီပေန္တော ဒသ ပါပကေတိ- ကား၊ သဗ္ဗလောကေ- ၌၊ ဂေါစရံ နာမ- ကျက်စားရာမည်သည်၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ ဥပဘောဂပရိဘောဂါယ- အတွင်းအပ အသုံးအဆောင်အလိုငှာ၊ ဇာတံ- ဧ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ “သတ္တေ-

တို့ကို၊ ဝဓိတွာ စ- သတ်၍လည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကို၊
ကတွာ စ- ကောင်း၊ အတ္တာ- မိမိကိုယ်ကို၊ ပီဏောတဗ္ဗော- နှစ်သက်စေ
ထိုက်၏၊ ဣန္ဒြိယာနိ-ဣန္ဒြေတို့ကို၊ သန္တပေတဗ္ဗာနိ- ရောင့်ရဲစေထိုက်ကုန်
၏။” ဣတိ အာဒိနာ- သော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ပါဏာတိပါတာဒိကေ-
ပါဏာတိပါတအစရှိကုန်သော၊ ဒသ- ကုန်သော၊ လာမကဓမ္မေ- ယုတ်ညံ့
သောတရားတို့ကို၊ ကတ္တဗ္ဗေ- ပြုလုပ်သင့်သည်တို့ကို၊ ကတွာ- ၍၊
ပကာသေန္တော- ပြုလျက်။ သောပေတ္တာတိ- ကား၊ အဓမ္မော- အဓမ္မ
ဖြစ်သော၊ သော ဒေဝပုတ္တောပိ- ထိုနတ်သားသည်လည်း၊ ဣမသ္မိ ဇမ္ဗုဒီပေ-
ဉ္စ။ မဟိယာတိ- ကား၊ ဘူမိယာ- ၏၊ အာသန္ဓေ- အနီး၌၊ မနုဿာနံ-
တို့၏၊ ဒဿနသဝနူပစာရေ- မြင်လောက်ကြားလောက်ရာ အရပ်၌၊ ဣတိ
အယံ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

၆၉။ တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ယေ သတ္တာ- တို့သည်၊ သာဓုကမ္ပိကာ-
ကောင်းသောအမှုရှိကြကုန်၏၊ ဓမ္မဂရုဇော- တရားကိုအလေးပြုကြကုန်၏၊
တေ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ ဓမ္မ- ဓမ္မဖြစ်သော၊ ဒေဝပုတ္တံ- ကို၊ တထာ-
တူ၊ အာဂစ္ဆန္တမေဝ- လာနေသည်ကိုသာလျှင်၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ အာသနာ- မှ၊
ဝုဠာယ- ထ၍၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ- နံသာ၊ ပန်းစသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇော်-
ပူဇော်ကြကုန်လျက်၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ စက္ခုပထသမတိက္ကမနာ-
မျက်စိအမြင်လမ်းကြောင်းကို ကျော်လွန်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- လောက်၊
အဘိတ္ထဝန္တိ- ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားကြကုန်၏၊ ပဉ္စလိကာ- လက်အုပ်ချီ
ကြကုန်လျက်၊ နမဿမာနာ- ရှိခိုးကြကုန်လျက်၊ တိဋ္ဌန္တိ- ရပ်ကြကုန်၏၊
တဿ- ထိုဓမ္မနတ်သား၏၊ ဝစနံ- ကို၊ သုတွာ- ၍၊ အပ္ပမတ္တာ- မမေ့
မလျော့ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သက္ကစ္ဆံ-စွာ၊ ပုညာနိ- တို့ကို၊ ကရောန္တိ-
၏၊ ပန- ကား၊ ယေ သတ္တာ- တို့သည်၊ ပါပသမာစာရာ- ယုတ်မာသော
အကျင့် ရှိကြကုန်၏၊ ကုရုရကမ္မန္တာ- ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်သော အမှုရှိကြ

၁။ ကုရုရကမ္မန္တာ။ ။ ကုရုရကမ္မန္တာ၌ ကုရုရပုဒ်သည် ✓ကရ+ဥရ ဖြင့်
ရုပ်ပြီးသော ပုဒ်တည်း။ ကရဓာတ်၏ အစ အ ကို ဥပြု၊ ကိမ္ဘိသံ ကရောတိတိ
ကုရုရော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ (မောင်- ၇။ ၁၇၂။)

ကုန်၏။ တေ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ အဓမ္မဿ- အဓမ္မနတ်သား၏။ ဝစနံ-
ကို၊ သုတ္တာ- ဤ၊ အတ္တနုမောဒန္တိ- ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ မတ္တာယ-
အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော- လွန်စွာ၊ ပါပါနိ- တို့ကို၊ သမာစရန္တိ-
ပြုကျင့်ကြကုန်၏။ ဧဝံ- သို့၊ တေ- ထိုနတ်သားနှစ်ယောက်တို့သည်၊
တဒါ- ဌ၊ အညမညဿ- အချင်းချင်း၏၊ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ စေဝ-
ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြောဆိုကြကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဥဇု-
ဝိပစ္စနီကကိရိယာ စ- ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြုလုပ်ကြကုန်သည်
လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊ လောကေ- ဌ၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်ကြကုန်၏။
တေန- ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ “ဓမ္မဝါဒီ အဓမ္မော စ၊ ဥဘော ပစ္စနီကာ
မယ”န္တိ- ဤ၊ အာဟ- ပြီ

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ ကာလေ- အချိန်ကာလသည်၊ ဂစ္ဆန္တေ-
သော်၊ အထေကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ တေသံ- ထိုနတ်သားနှစ်ဦးတို့၏၊
ရထား- တို့သည်၊ အာကာသေ- ဌ၊ သမ္မုခါ- မျက်မှောက်ရင်ဆိုင်၊
အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ အထ- ဌ၊ နေသံ- ထိုနတ်သားတို့၏၊ ပရိသာ-
တို့သည်၊ “တုမှေ- တို့သည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ (ပရိသာ- ပရိသတ်
တို့နည်း၊)၊ တုမှေ- တို့သည်၊ ကဿ- ၏၊ (ပရိသာ- နည်း၊)”၊ ဣတိ-
သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- ဤ၊ “မယံ- တို့သည်၊ ဓမ္မဿ- ဓမ္မနတ်သား၏၊ (ပရိသာ-
တို့တည်း၊) မယံ- တို့သည်၊ အဓမ္မဿ- ၏၊ (ပရိသာ- တို့တည်း၊)”
ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဤ၊ မဂ္ဂါ- လမ်းမှ၊ ဩက္ကမိတွာ- ဖဲခွာ၍၊ ဒွိဓာ-
နှစ်အုပ်စု၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ဓမ္မဿ စ- ဓမ္မနတ်သား၏
လည်းကောင်း၊ အဓမ္မဿ စ- အဓမ္မနတ်သား၏လည်းကောင်း၊ ရထား-
တို့သည်၊ အဘိမုခါ- ရှေးရှုရင်ဆိုင်၊ ဝါ- မျက်မှောက်၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊
ဤသာယ- ရထားသန် ရထားဦးဖြင့်၊ ဤသံ- ကို၊ အာဟစ္စ- ထိခိုက်၍၊

(တစ်နည်း) ✓ကန္တ+ဦရပစ္စည်းတည်း၊ ကန္တကို ကုရပြု၊ ကန္တတီတိ ကုရူရံ ဟု
ဝိဂြိုဟ်ဆို၊ (ဓာန်။ ဋီ။ ၇၁၄။)

ကုရူရစ္ဆ တံ ကမ္မန္တာတိ ကုရူရကမ္မန္တံ ဟု ကမ္မန္တနှင့်တွဲပြီး ကုရူရကမ္မန္တံ ယေသန္တိ
ကုရူရကမ္မန္တာဟု ဗဟုဗွိဟိသမာသံ ဝိဂ္ဂဟ ပြု။ သတ္တဝါများကို အရကောက်။

အဋ္ဌသု- တည်ကြကုန်ပြီ။ “တဝ- ဧ၊ ရထံ- ကိ၊ ဩက္ကမာပေတွာ- ဖယ်ရှားစေ၍၊ မယံ- အား၊ မဂ္ဂံ- ကိ၊ ဒေဟိ- ပေးလော့၊ တဝ- ဧ၊ ရထံ- ကိ၊ ဩက္ကမာပေတွာ၊ မယံ၊ မဂ္ဂံ၊ ဒေဟိ- လော့”။ ဣတိ- သို့၊ အညမညံ- ချင်း၊ မဂ္ဂဒါပနတ္ထံ- လမ်းပေးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝိဝါဒံ- ငြင်းခုံခြင်းကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ နေသံ- ထိုနတ်သားနှစ်ဦးတို့၏၊ ပရိသာ စ- တို့သည်လည်း၊ အာဂုဓာနိ- လက်နက်တို့ကို၊ အဘိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်ကြကုန်၍၊ ယုဒ္ဓသန္ဓာ- စစ်ထိုးခြင်းငှာ စီရင်ကြကုန်သည်၊ အဟောသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ယံ- ယင်းသို့ စစ်ထိုးခြင်းငှာ စီရင်ကြသည်ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ “ဓုရေ ဓုရံ ဃဇ္ဇယန္တာ ။ပ။ မဟာယုဒ္ဓေါ ဥပဋ္ဌိတော” တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

ဂါထာ၏အနက်။ ။ ၇၀။ “ဓုရေ- ရထားဦးဖြင့်၊ ဓုရံ- ရထားဦးကို၊ ဃဇ္ဇယန္တာ- ထိခိုက်ကြကုန်လျက်၊ ဥဘော- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ (မယံ- တို့သည်၊) ပဋိပထေ- ခရီးရင်ဆိုင်၊ သမိမှာ- ပေါင်းဆုံမိကြကုန်ပြီ။ တဒါ- ဌံ၊ ကလျာဏပါပကဿ- ကောင်းသော ဓမ္မနတ်နှင့် ယုတ်မာသော အဓမ္မနတ်၏၊ ဘေသ္မာ- ကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ကလဟော- ငြင်းခုံခြင်းသည်၊ ဝါ- ခိုက်ရန်သည်၊ ဝတ္တတိ= ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ မဂ္ဂါ- လမ်းခရီးမှ၊ ဩက္ကမနတ္ထာယ- သက်ဆင်း လွှဲဖယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ မဟာယုဒ္ဓေါ- ကြီးစွာသော စစ်ထိုးခြင်းသည်၊ ဥပဋ္ဌိတော- ရှေးရှုထင်လာပြီ”။

(၄-၁၅၉။) တတ္ထ- ထိုဂါထာလာ စကားရပ်၌၊ ဓုရေ ဓုရန္တိ- ကား၊ ဧကဿ- တစ်ဦးတည်းသောနတ်သား၏၊ ရထိသာယ- ရထားသန် ရထားဦးဖြင့်၊ ဣတရဿ- အခြားတစ်ပါးသောနတ်သား၏၊ ရထိသံ- ကိ၊ ဃဇ္ဇယန္တာ- ထိခိုက်မိကြကုန်လျက်။ သမိမှာတိ- ကား၊ သမာဂတာ- ပေါင်းဆုံမိကြကုန်ပြီ၊ သမ္မုဒီဘူတာ- မျက်မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။ ပုန- ဖန်၊ ဥဘောတိဝစနံ- ကို၊ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကြကုန်သော၊ မယံ- တို့သည်၊ အညမညဿ- ၏၊ ပစ္စနီကာ- ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ ဝါ- ရန်သူတို့သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ လောကေ- ၌၊ ဝိစရန္တာ-

လှည့်လည်ကြကုန်သည်ရှိသော်၊ ဧကဒိဝသံ- ဌ၊ ပဋိမုခံ- ခရီးရင်ဆိုင်၊ အာဂစ္ဆန္တာ- လာကြကုန်သည်ရှိသော်၊ ဒွိသု- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပရိသာသု- တို့သည်၊ ဥဘောသု- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု- နံပါးတို့၌၊ မဂ္ဂတော- လမ်းခရီးမှ၊ ဩက္ကန္တာသု- ဖဲခွာသွားကုန်သည်ရှိသော်၊ ရထေန- နှင့်၊ သဟ- ကွ၊ ဥဘော- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ မယံ ဧဝ- ငါတို့သည်သာလျှင်၊ သမာဂတာ- ပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ- ငှာ၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ ဘေသ္မာတိ- ကား၊ ဘယဇနကော- ဘေးကိုဖြစ်စေတတ်သော။ ကလျာဏပါပကဿ စာတိ- ကား၊ ကလျာဏဿ စ- ကောင်းသော ဓမ္မနတ်၏လည်းကောင်း၊ ပါပကဿ စ- ယုတ်မာသော အဓမ္မနတ်၏လည်း ကောင်း။ မဟာယုဒ္ဓေါ ဥပဋ္ဌိတောတိ- ကား၊ မဟာသင်္ဂါမော- ကြီးစွာသော စစ်ထိုးခြင်းသည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတော- ရှေးရှုတည်သည်၊ အာသိ- ဖြစ်ပြီ။

ဟိ- မှန်၊ အညမညဿ စ- နတ်သားအချင်းချင်း၏လည်းကောင်း၊ ပရိသာယ စ- လည်းကောင်း၊ ယုဇ္ဈိတုကာမတာ- စစ်ထိုးခြင်းငှာ အလိုရှိ သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ပြီ၊ ဟိ- ချဲ့၊ တတ္ထ- ထိုသို့ ရှေးရှုရင်ဆိုင် ဆုံစည်းကြရာ၌၊ ဓမ္မော- သည်၊ အဓမ္မံ- ကို၊ အာဟ- ပြီ၊ ကိ အာဟ- နည်း၊ “သမ္မ- အချင်း၊ တွံ- သည်၊ အဓမ္မော- တည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဓမ္မော- တည်း၊ မဂ္ဂေါ- လမ်းခရီးသည်၊ မယံ- အား၊ အနုစ္စဝိကော- သင့်လျော်၏၊ တဝ- ၏၊ ရထံ- ကို၊ ဩက္ကမာပေတွာ- ၍၊ မယံ- အား၊ မဂ္ဂံ- ကို၊ ဒေဟိ- လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ ဣတရော- အခြားသော အဓမ္မနတ်သားသည်၊ “အဟံ- သည်၊ ဒဠယာနော- ခိုင်မြဲသောယာဉ်ရှိ၏၊ ဗလဝါ- အားရှိ၏၊ အသန္တာသီ- ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိ၊ တဿ- ကြောင့်၊ မဂ္ဂံ- ကို၊ န ဒေမိ- မပေး၊ ယုဒ္ဓံ ပန- စစ်ထိုးခြင်းကိုကား၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ယုဒ္ဓေ- စစ်ထိုးခြင်း၌၊ ဇိနိဿတိ- အောင်လတ္တံ့၊ တဿ- ထိုသူအား၊ မဂ္ဂေါ- သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။

တေနော- သာလျှင်၊ “ယသောကရော ပုညကရောဟမသ္မိံ ။ပ။ ဝါစာဒုရတ္တာနိဝိ တေ ခမာမိ”တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ- သည်၊) အာဟ-

ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ “သမ္မ- အချင်း၊ အဟံ- သည်၊ ယသော- ကရော- အခြံအရံများအောင်ပြုပေးတတ်သူသည်၊ ပုညကရော- ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်တတ်သူသည်၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ သမဏ- ဗြာဟ္မဏာနံ- တို့၏၊ ထုတော- ချီးမွမ်းအပ်သူသည်၊ မဂ္ဂရဟော- လမ်းခရီးကိုရခြင်းငှာ ထိုက်တန်သူသည်၊ ဒေဝမနုဿပူဇိတော- နတ်လူ တို့သည် ပူဇော်အပ်သူသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏၊ အဓမ္မ- အဓမ္မနတ်သား၊ အဟံ- သည်၊ ဓမ္မော- ဓမ္မနတ်သားတည်း၊ (တွံ- သည်၊ မေ- အား၊) မဂ္ဂံ- ကို၊ ဒေဟိ- ပေးလော့။ (ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊)

သ= သော- ထိုအဓမ္မနတ်သားသည်၊ အဓမ္မယာနံ- အဓမ္မယာဉ်ကို၊ ဒဠံ- မြဲမြံစွာ၊ အာရယု- တက်စီး၍၊ အဟံ- သည်၊ အသန္တသန္တော- သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာဖြစ်သည်၊ ဗလဝါ- အားရှိသည်၊ အသ္မိ- ၏၊ ဓမ္မ- ဓမ္မနတ်သား၊ ကိဿ- အဘယ်မည်သော၊ ဟေတုမှိ- အကြောင်းကြောင့်၊ အဒိန္နပုဗ္ဗံ- ရှေးကမပေးအပ်ခဲ့ဖူးသော၊ မဂ္ဂံ- ကို၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ တဝ- သင့်အား၊ အဟံ- သည်၊ ဒဠံ- ပေးရပါအံ့နည်း၊ (ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊)

လောကေ- ၌၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဓမ္မော- ကုသလကမ္မပထဓမ္မသည်၊ ဟဝေ- စစ်၊ ပါတု- ထင်ရှားစွာ၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ၊ ဝါ-

၁။ **ပါတုရဟောသိ။** ။ ယင်းပုဒ်ကို ရှေးနိဿယ၌ ပါတုရဟော+အသိ ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “ပါတုရဟော- ထင်ရှားဖြစ်ထိုက်သည်၊ အသိ-ဖြစ်၏”ဟု ကြိယာပုဒ်ကို အသဓာတ်ကြံ၍ အနက်သမ္မန်သည်။ မိမိကား ပါတု+အဟောသိဟု ပဒေစ္ဆေဒပြုနိုင် သည်ကို ရည်ရွယ်၍ ကြိယာပုဒ်ကို ဟူဓာတ်ကြံကာ အနက်သမ္မန်ထားသည်။ ယင်းသို့ သမ္မန်ခြင်းသည် **ပါတုရဟောသိတိ** ပါတုဘဝိ (ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၄၃။)ဟူသော မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဖြစ်သည်။ ဟူဓာတ်နှင့် ဘူဓာတ်သည် အဓိပ္ပာယ်တူဖြစ်၍ လဲလှယ်ဖလှယ်ဖွင့်ရိုးထုံးစံရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းအဋ္ဌကထာ၌ပင် **ပါတုဘဝန္တိတိ** ပကာသန္တိ၊ အဘိသမယဝသေန ဗျတ္တာ ပါကဠာ ဟောန္တိ ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ပါတုကို ဗျတ္တာ ပါကဠာဟုဖွင့်၍ ဘဝန္တိကို ဟောန္တိဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ (ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၃၆။) သို့ဖြစ်၍ ပါတုရဟောသိကို အထက်ပါအတိုင်း သမ္မန်ခြင်းကသာ ဖော်ပြပါ အဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် ညီအံ့ထင်သည်။

ထင်ရှားဖြစ်လေပြီ။ ပစ္ဆာ- နောက်၌၊ အဓမ္မော- ဓမ္မ၏ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော အကုသလကမ္မပထဓမ္မသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ (အဟံ- သည်၊) ဇေဋ္ဌော စ- ကြီးသူသည်လည်း၊ (အသ္မိ- ဖြစ်၏၊) သေဋ္ဌော စ- ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သူသည်လည်း၊ (အသ္မိ)၊ သနန္တနော စ- ရှေးကျသူသည်လည်း၊ (အသ္မိ) (တွံ ယန- သည်ကား၊ ကနိဋ္ဌော- ငယ်သူတည်း၊) ကနိဋ္ဌ- ညီငယ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဇေဋ္ဌဿ- ကြီးသူအား၊ (တွံ- သည်၊ မဂ္ဂံ၊ ဒေဟိ- လော့၊) မဂ္ဂါ- မှ၊ (ဩက္ကမ္မ- ဖဲခွာရှောင်ရှား၍၊) ဥယျာဟိ- သွားပါလော့။ (ဣတိ ဝုတ္တေ)

(အဓမ္မဝါဒီ- အဓမ္မဝါဒီဖြစ်သော၊) အဟံ- သည်၊ တေ- အား၊ ယာစနာယ- တောင်းခြင်းဖြင့်၊ မဂ္ဂံ- ကို၊ န ဒဒေယျ= န ဒဒေယျံ- မပေးနိုင်ရာပါ၊ ပါတိရူပါပိ= ပါတိရူပါယပိ- လျောက်ပတ်သော စကားဖြင့်လည်း၊ (မဂ္ဂံ န ဒဒေယျ)၊ အရဟတာ- အရဟတာယပိ- လမ်းအားပေးခြင်းငှာ ထိုက်တန်သူ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ (မဂ္ဂံ န ဒဒေယျ) စ- ဆက်၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဥဘိန္နံ- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ နော- တို့၏၊ ယုဒ္ဓံ- စစ်ထိုးခြင်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်စေလော့၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ယုဒ္ဓမ္ပိ- စစ်ထိုးခြင်း၌၊ ဇေဿတိ- အောင်လတ္တံ၊ တဿ- ထိုအောင်သောသူအား၊ မဂ္ဂေါ- သည်၊ ဟောတု- လော့၊ (ဣတိ ဝုတ္တေ)

ဓမ္မော- ဓမ္မနတ်သားသည်၊ အဓမ္မ- အဓမ္မနတ်၊ တွံ- သည်၊ အဟံ- သည်၊ သဗ္ဗာ ဒိသာ= သဗ္ဗာသု ဒိသာသု- အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ အနုဝိသဋ္ဌော- ကျေးဇူးဂုဏ်အားဖြင့်ပျံ့နှံ့သည်၊ မဟဗ္ဗလော- ကြီးမားသောအားရှိသည်၊ အမိတယသော- မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အခြံအရံ ပရိသတ်ရှိသည်၊ အတုလျော- တူသူမရှိသည်၊ သဗ္ဗေဟိ- ကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဥပေတရူပေါ- ပြည့်စုံသော သဘောရှိသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏၊ အဓမ္မ- နတ်၊ တွံ- သည်၊ ကထံ- လျှင်၊ ဝိဇေဿတိ- အောင်နိုင်ပါအံ့နည်း။ (ဣတိ ဝုတ္တေ)

(အဓမ္မ- နတ်)၊ လောဟေန- ကြေးသံဖြင့်၊ ဇာတရူပံ- ရွှေကို၊ ဝေ- စစ်၊ ဟညတိ ယထာ- ရိုက်ခတ်သကဲ့သို့၊ ဇာတရူပေန- ရွှေဖြင့်၊

လောဟံ- ကြေးသံကို၊ န ဟနန္တိ ယထာ- မရိုက်ခတ်ကုန်သကဲ့သို့၊
(တထာ- တူ၊) အဇ္ဇ- ယနေ၊ အဓမ္မော- သည်၊ ဓမ္မ- ကို၊ သစေ
ဟဉ္စတိ- အကယ်၍ ရိုက်ခတ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊)
အယော= အယေန- ကြေးသံဖြင့်၊ သုဝဏ္ဏံ- ကို၊ ဟနတိ ဝိယ-
ရိုက်ခတ်သကဲ့သို့၊ အဟံ- သည်၊ ဒဿနေယျံ- မြင်ရအံ့၊

အဓမ္မ- နတ်၊ တုဝံ- သည်၊ ယုဒ္ဓဗလော- စစ်ထိုးလိုသော
အားသည်၊ သစေ အသိ- အကယ်၍ရှိသည်ဖြစ်အံ့၊ တုယံ- အား၊
ဝုဗ္ဗာ စ- ကြီးသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂရူ စ- အရိုအသေပြုအပ်သော
ပညာရှင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သစေ န အတ္ထိ- အကယ်၍ မရိုကုန်
သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) ပိယာပိယေန- ချစ်မြတ်နိုးအပ်သူ
ကဲ့သို့၊ မချစ်မမြတ်နိုးအပ်သဖြင့်၊ ဝါ- မချစ်မြတ်နိုးအပ်သော်လည်း
ချစ်မြတ်နိုးအပ်သူပမာ၊ အဟံ- သည်၊ တေ- အား၊ မဂ္ဂဉ္စ- လမ်းကို
လည်း၊ ဒမ္မိ- ပေးပါ၏၊ တေ- သည်၊ ဝါ- ၏။ ဒုရုတ္တာနိ- မကောင်း
သဖြင့် ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝါစာပိ- စကားတို့ကိုလည်း၊ အဟံ- သည်၊
ဓမာမိ- သည်းခံပါ၏။”

ဟိ- မှန်၏၊ ဣမာ- ဤစကားရပ်တို့သည်၊ တေသံ- ထိုနတ်သား
နှစ်ဦးတို့၏၊ ဝစနပဋိဝစနကထာ- သူတစ်ကြော့ ကိုယ်တစ်ကြော့ အပြန်
အလှန် ပြောဆိုအပ်သော စကားရပ်တို့တည်း။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ ယသောကရောတိ- ကား၊ ဓမ္မေ-
ကုသလကမ္မပထတရား၌၊ နိယောဇနဝသေန- ယှဉ်စပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
ဒေဝမနုဿာနံ- တို့အား၊ ယသဒါယကော- အခြံအရံပရိသတ်ကိုပေးတတ်
သည်။ ဒုတိယပဒေပိ- ဒုတိယဖြစ်သော ပုညကရော ပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝ
နယော- ဤနည်းကဲ့သို့သောနည်းရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) သဒါတ္ထုတောတိ-
ကား၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ထုတော- ချီးမွမ်းအပ်သူသည်၊ နိစ္စပ္ပသတ္ထော-
အမြဲချီးမွမ်းအပ်သူသည်။ သ ကိဿ ဟေတုမိ တဝဇ္ဇ ဒဇ္ဇန္တိ- ကား၊
သော အဟံ- သည်၊ အဓမ္မော- သည်၊ အဓမ္မယာနရထံ- အဓမ္မယာဉ်ရထား
ကို၊ အဘိရုဠော- တက်စီးသောသူသည်၊ အဘီတော- မကြောက်သောသူ

သည်။ ဗလဝါ - အားရှိသောသူသည်။ အမှီ - ၏။ ဘော ဓမ္မ - အိုဓမ္မနတ်သား။ ကိ ကာရဏာ - ကြောင့်။ အဇ္ဇ - နေ့။ ကဿစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ အား။ အဒိန္နပုဗ္ဗံ - မပေးအပ်ခဲ့ဖူးသော။ မဂ္ဂံ - ကို။ တုယံ - အား။ ဒမ္မိ - ပေးရပါအံ့နည်း။ ပါတုရဟောသီတိ - ကား။ ပဌမကပ္ပိကကာလေ - ကမ္ဘာဦး ကာလ၌။ ဣမသ္မိ လောကေ - ၌။ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မော - သည်။ ပုဗ္ဗေ - ၌။ ပါတုရဟောသိ - ထင်ရှားစွာဖြစ်လေပြီ။ ပစ္ဆာ - ၌။ အဓမ္မော - သည်။ (ပါတုရဟောသိ)။ ဇေဋ္ဌော စာတိ - ကား။ ပုရေ - ရှေး၌။ နိဗ္ဗတ္တ - ဘာဝေန - ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ အဟံ - သည်။ ဇေဋ္ဌော စ - ကြီးသူသည် လည်းကောင်း။ သေဋ္ဌော စ - ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သူသည်လည်းကောင်း။ ပေါရာဏကော စ - ရှေးကျသူသည်လည်းကောင်း။ (အသ္မိ) တံ ပန - သည်ကား။ ကနိဋ္ဌော - ငယ်သောသူသည်။ (အသိ - ဖြစ်၏။) တသ္မာ - ကြောင့်။ “မဂ္ဂါ ဥယျာဟိ”တိ - ၍။ ဝဒတိ - ဆို၏။

(၄ - ၁၆၁။) ဟိ - အဘို့တစ်ပါးကား။ နပိ ပါတိရူပါတိ - ကား။ အဟံ - သည်။ ဘောတော - အရှင်အား။ ယာစနာယ - တောင်းခြင်းဖြင့်။ မဂ္ဂံ - ကို။ နေဝ ဒဒေယျံ - မပေးနိုင်သည်သာလျှင်တည်း။ ပတိရူပဝစနေန - သင့်လျော်လျောက်ပတ်သောစကားဖြင့်။ (မဂ္ဂံ - ကို။ န ဒဒေယျံ - မပေးနိုင် ရာ။) မဂ္ဂါရဟတာယ - လမ်းကိုပေးထိုက်သူ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (မဂ္ဂံ န ဒဒေယျံ)။ အနုဝိသဋ္ဌောတိ - ကား။ အဟံ - သည်။ စတဿော - ကုန်သော။ ဒိသာ - တူရူအရပ်မျက်နှာတို့လည်းကောင်း။ စတဿော - ကုန်သော။ အနုဒိသာ - အထောင့်အရပ်တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ - သို့။ သဗ္ဗာ = သဗ္ဗာသု - ကုန်သော။ ဒိသာ = ဒိသာသု - တို့၌။ အတ္တနော - ၏။ ဂုဏေန - ဂုဏ်အားဖြင့်။ ပတ္တဋ္ဌော - ပျံ့နှံ့သည်။ ပညာတော - ထင်ရှားသည်။ (အသ္မိ - ၏)။ လောဟေနာတိ - ကား။ အယောမုဋ္ဌိကေန - သံလုံးဖြင့်။ ဟန္တတိတိ - ကား။ ဟနိဿတိ - ရိုက်ခတ်လတ္တံ့။ ယုဒ္ဓဗလော အဓမ္မာတိ - ကား။ အဓမ္မ - နတ်သား။ တုဝံ - သည်။ ယုဒ္ဓဗလော - စစ်ထိုးခြင်းငှာ အင်အားရှိသည်။ သစေ အသိ - အကယ်၍ရှိသည်ဖြစ်အံ့။ ဂုဗ္ဘာ စ ဂရူ စာတိ - ကား။ တုယံ - အား။ ဂုဗ္ဘာ - ကြီးရင့်ကုန်သော။ ဣမေ - ဤသူတို့လည်းကောင်း။ ဂရူ - အလေးပြု

အပ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာ- ပညာရှိကုန်သော၊ ဣမေ- လည်းကောင်း၊
ဣတိ- သို့၊ ဧဝံ- ဤသို့သဘောရှိကုန်သောသူတို့သည်၊ ယဒိ နတ္ထိ-
အကယ်၍ မရှိကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ ပိယာပိယေနာတိ- ကား၊ ပိယေန ပိယ-
ချစ်အပ်သောသူကဲ့သို့၊ အပိယေန- မချစ်အပ်သဖြင့်၊ အပိယေန-
မချစ်အပ်သဖြင့်၊ ဒဒန္တောပိ- ပေးပါသော်လည်း၊ ပိယေန ပိယ-
ချစ်အပ်သူကဲ့သို့၊ တေ- အား၊ မဂ္ဂ- ကို၊ ဒဒါမိ- နှိ၊ ဣတိ အတ္ထော-
နက်။

၇၁။ ဟိ- ချဲ့၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ တဒါ- ဌှိ၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊
ကိ စိန္တေသိ- ကား၊ သဗ္ဗလောကဿ- နှိ၊ အဟိတာယ- အစီးအပွား
မဲ့ခြင်းငှာ၊ ဧဝံ- သို့၊ မယာ- သည်၊ ဝိလောမဂ္ဂါဟံ- ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုယူခြင်း
ကို၊ ဂဟေတွာ- ဤ၊ ဌိတံ- တည်ရှိနေသော၊ ဣမံ ပါပပုဂ္ဂလံ- ဤယုတ်မာ
သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဟံ- သည်၊ အစ္ဆရံ- လက်ဖျောက်ကို၊ ပဟရိတွာ-
တီး၍၊ အနာစာရ- မလျောက်ပတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်သောနတ်၊ တွံ-
သည်၊ ဣမ- ဤအရပ်၌၊ မာ တိဋ္ဌ- မတည်ပါနှင့်၊ သီဃံ- လျင်မြန်စွာ၊
ပဋိက္ကမ- ဖွဲ့သွားပါလော၊ ဝိနဿ- တော်ရောချောင်ကြား ပျက်ပြားလေ
လော့၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒေယျံ- အကယ်၍ပြောဆိုသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ
သတိ- သော်၊) သော- ထိုအဓမ္မနတ်သည်၊ တနိဏညေဝ- ထိုဓဏ၌ပင်
လျှင်၊ မမ- နှိ၊ ဓမ္မတေဇေန- ဓမ္မတန်ခိုးကြောင့်၊ ဘုသမုဋ္ဌိ ပိယ-
ပြာဆုပ်ကဲ့သို့၊ ဝိကိရေယျ- ဖရိဖရဲ ပြန့်ကျဲရာနှိ၊ ဧတံ- ဤသို့ဖရိဖရဲ
ပြန့်ကျဲခြင်းသည်၊ မေ- အား၊ န ခေါ ပန ပဋိရူပံ- မသင့်လျော်သည်သာ
တည်း၊ သွာဟံ=သောအဟံ- သည်၊ သဗ္ဗလောကံ- ကို၊ အနုကမ္မန္တော-
အစဉ်စောင့်ရှောက်လျက်၊ လောကတ္ထစရိယံ- လောကအကျိုးငှာကျင့်ခြင်းကို၊
မတ္ထကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေဿာမိ- ရောက်စေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊
ပဋိပဇ္ဇာမိ- ကျင့်နှိ၊ အယံ ခေါ ပန- ဤအဓမ္မနတ်သားသည်ကား၊ ပါပေါ-
ယုတ်မာနှိ၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ မဟာဒုက္ခဘာဂီ- ကြီးမားသော
ဆင်းရဲဒုက္ခအဖို့ရှိသူဖြစ်နှိ၊ သွာယံ= သော အယံ- ထိုအဓမ္မနတ်ကို၊ မယာ-

သည်။ ဝိသေသတော- ဖြင့်၊ အနုကမ္ပိတဗ္ဗော- အစဉ်သနားထိုက်၏။
တသ္မာ- ကြောင့်၊ အဿ- ထိုအဓမ္မနတ်ကို၊ မဂ္ဂ- ကို၊ ဒဿာမိ- ပေးအံ့၊
ဧဝံ- ဤသို့ပေးသည်ရှိသော်၊ မေ- ၏၊ သီလံ- သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓိ-
ကောင်းစွာအထူးသဖြင့်စင်ကြယ်သည်၊ အဇ္ဈိတံ- မကျိုးပေါက်သည်၊
ဘဝိဿတိ- ဟွံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ ပန- ဆက်၊ ဧဝံ-
သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ ဗောဓိသတ္တေ- သည်၊ “သစေ တုဝံ ယုဒ္ဓဗလော”တိ-
ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ ဝတွာ- ဤ၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊ မဂ္ဂတော- မှ၊
ဩက္ကန္တမတ္တေ ဧဝံ- ဖယ်ရှားကာမျှဖြစ်လတ်သော်သာလျှင်၊ အဓမ္မော- သည်၊
ရထေ- ရထားပေါ်၌၊ ဌာတုံ- တည်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်ဘဲ၊
အဝံသိရော- ဦးခေါင်းစောက်ထိုး၊ ပထဝိယံ- ၌၊ ပတိတွာ- ကျ၍၊
ပထဝိယာ- မြေသည်၊ ဝိဝရေ- အပေါက်ကို၊ ဒိန္နေ- ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊
ဂန္နာ- မြေထဲသို့သွား၍၊ အဝိစိမိ ဧဝံ- အဝိစိင်ရဲ၌သာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်လေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ယဒိဟံ တဿ ကုပ္ပေယျ”န္တိအာဒိ-
ကို၊ ဂုတ္တံ- ပြီ။

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယဒိဟံ တဿ ကုပ္ပေယျန္တိ- ကား၊ တဿ
အဓမ္မဿ- ထိုအဓမ္မနတ်သားအား၊ အဟံ- သည်၊ ယဒိ ကုပ္ပေယျံ- အကယ်
၍ အမျက်ထွက်အံ့။ ယဒိ ဘိန္နေ တပေါဂုဏန္တိ- ကား၊ အဿ- ထိုအဓမ္မ
နတ်သားအား၊ တေနေဝ ကုဇ္ဈနေန- ထိုအမျက်ထွက်ခြင်းဖြင့်ပင်၊ မယုံ-
၏။ တပေါဂုဏံ- အကျင့်ဂုဏ်သည်၊ သီလသံဝရံ- စောင့်စည်းအပ်သော
သီလသည်၊ (တပေါဂုဏ ကို ထပ်ဖွင့်) ယဒိ ဝိနာသေယျံ- အကယ်၍
ပျက်စီးငြားအံ့။ သဟပရိဇနံ တဿာတိ- ကား၊ သဟပရိဇနံ- ပရိသတ်နှင့်
တကွ၊ တံ အဓမ္မံ- နတ်ကို။ ရဇဘူတန္တိ- ကား၊ ရဇမိဝ- မြူမှုန်ကိုကဲ့သို့၊
ဘူတံ- ဖြစ်၍ဖြစ်အောင်၊ ရဇဘာဝံ- မြူမှုန်အဖြစ်သို့၊ ပတ္တံ- ရောက်အောင်၊
အဟံ- သည်၊ ကရေယျံ- ပြုနိုင်ရာပါ၏။

(ဌ။ ၁၆၁။) ၇။ အပိစာဟန္တိ ဧတ္ထ- အပိစာဟံဟူသော ပါဠိ၌ ၊
(သမဘိနိဝိဋ္ဌံ-အကြုံးဝင်သော၊) အဟန္တိ- အဟံဟူသော ပုဒ်သည်။

နိပါတမတ္တံ - နိပါတ်မျှတည်း။ သီလရက္ခာယာတိ - ကား၊ သီလရက္ခဏတ္တံ - သီလကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။ နိဗ္ဗာပေတွာနာတိ - ကား၊ ပဋိကစ္ဆေဝ - ကြိုတင်၍သာလျှင်၊ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယဿ - သည်းညည်းခံခြင်း၊ ချစ်ခြင်း၊ သနားကြင်နာခြင်း၏။ ဝါ - ကို၊ ဥပဋ္ဌာပိတတ္တာ - အနီး၌တည်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - တည်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တသ္မိ အဓမ္မေ - ထိုအဓမ္မ နတ်သား၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကကောဓဿ - ဖြစ်ပေါ်နေသောအမျက်ဒေါသကို၊ အနုပ္ပါဒနေနေဝ - မဖြစ်ပေါ်စေခြင်းဖြင့်သာ၊ ဒေါသဇပရိဋ္ဌာဟဂူပသမေန - အမျက် ဒေါသကြောင့်ဖြစ်သော ပူပန်မှုကို ငြိမ်းအေးခြင်းဖြင့်၊ မာနသံ - စိတ်ကို၊ ဂူပသမေတွာ - ငြိမ်းအေးစေ၍။ သဟ ဇနေနောက္ကမိတွာတိ - ကား၊ မယုံ - ငါ၏၊ ပရိဇနေန - အခြံအရံနတ်ပရိတ်သတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ - အတူတကွ၊ မဂ္ဂါ - လမ်းမှ၊ ဩက္ကမိတွာ - သက်ဆင်းရှောင်ဖယ်၍၊ ပါပဿ - ယုတ်မာသော၊ တဿ အဓမ္မဿ - ထိုအဓမ္မနတ်သားအား၊ အဟံ - သည်၊ မဂ္ဂံ - ကို၊ အဒါသိ - ပေးပြီ။

(၄၊ ၁၆၂။) ၇၃။ သဟ ပထတော ဩက္ကန္တေတိ - ကား၊ ဂုတ္တနယေန - ဖြင့်၊ စိတ္တဿ - ၏၊ ဂူပသမံ - ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ကတွာ - ၍၊ “တေ - သင့်အား၊ မဂ္ဂံ - ကို၊ ဒမ္မိ - ပေး၏။” ဣတိ စ - ဤသို့လည်း၊ ဝတွာ - ဆို၍၊ ထောကံ - အနည်းငယ်၊ မဂ္ဂတော - မှ၊ ဩက္ကမနေန - သက်ဆင်း ရှောင်ဖယ်ခြင်းနှင့်၊ သဟ - အတူတကွ။ ပါပယက္ခဿာတိ - ကား၊ အဓမ္မ - ဒေဝဂုတ္တဿ - အား၊ (ပါဠိတော် အဒါသိ - ၌စပ်။) တာဝဒေတိ - ကား၊ တခံဏံ ဧဝ - ထိုသို့ သက်ဆင်းရှောင်ဖယ်သော ခဏ၌ပင်၊ မဟာပထဝီ - မြေကြီးသည်၊ ဝိဝရံ - ဟင်းလင်းအပေါက်ကို၊ အဒါသိ - ပေးလေပြီ။ ပန -

၁။ အဟန္တိ နိပါတမတ္တံ။ ။ ဂါထာအမှတ် ၇၂-၌ ပဌမပါဒဝယ် “အဟိဇာဟံ” ဟု “အဟံ” သဒ္ဓါ တစ်ချက်ပါ၏။ စတုတ္ထပါဒတွင်လည်း “ဒါသံဟံ” ဟု “အဟံ” သဒ္ဓါ ထပ်မံပါရှိ ပြန်၏။ ထို “အဟံ” နှစ်ပုဒ်စလုံးသည် “အဒါသိ” ကြိယာ၏ ကတ္တာ မဖြစ်နိုင်၍ ပဌမ “အဟံ” ကို နိပါတ်ပုဒ်ကြံ၍ ဒုတိယ “အဟံ” ကို နာမ်ပုဒ်ကြံကာ “အပိဇာဟန္တိဇတ္ထ အဟန္တိ နိပါတမတ္တံ” ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဆက်၊ ဇာတကဋ္ဌကထာယံ- ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌၊ “မဂ္ဂဉ္စ တေ ဒမ္မိ”
 တိ- ဟူသော၊ ဂါထာယ- ဂါထာ၏၊ ဝါ- ကို၊ ကထိတက္ခဏေယေဝ-
 ဆိုအပ်ရာအခါ၌သာ၊ (မဟာပထဝီ ဝိဝရ်မဒါသိ။) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ-
 ပြီ။

ဧဝံ-ဤသို့၊ တသ္မိ-ထိုအဓမ္မနတ်သားသည်၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ပတိ-
 တေ-ကျသည်ရှိသော်၊ စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ-
 ယူဇနာနှစ်သိန်းလေးသောင်း အထုရှိသော၊ (မဟာပထဝီ-၌စပ်) သကလံ-
 အလုံးစုံသော၊ ဝရာဝရံ-အမြတ်အယုတ်ကို၊ ဓာရေန္တိပိ-ဆောင်ထား
 နိုင်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟာပထဝီ-မြေကြီးသည်၊ “အဟံ-သည်၊ ဣမံ
 ပါပပုရိသံ-ဤယုတ်မာသော ယောက်ျားကို၊ န ဓာရေမိ-မဆောင်ထားနိုင်
 တော့”၊ ဣတိ-သို့၊ ကထေန္တိ ဝိယ-ပြောဆိုသကဲ့သို့၊ (ဥပရိက္ခာ) တေန-
 ထိုအဓမ္မနတ်သားသည်၊ ဌိတဋ္ဌာနေ-တည်ရှိသောနေရာ၌၊ (တဿ ဌိတဋ္ဌာ-
 နေ ဟု ပါဌ်ရှိက ပိုကောင်းအံ့ထင်။) ဒွိဓာ-နှစ်ဖြာနှစ်ခြမ်း၊ ဘိဇ္ဇိ-ကွဲလေပြီ။
 ပန-ဆက်၊ မဟာသတ္တော-ဘုရားအလောင်းဓမ္မနတ်သားသည်၊ တသ္မိ-
 ထိုအဓမ္မနတ်သားသည်၊ နိပတိတွာ-မြေကွဲထဲသို့ကျ၍၊ ဝါ- မြေမျို၍၊

၁။ အဓမ္မနတ်သား မြေမျိုချိန်။ ။ စရိယာပိဋက အလို အဓမ္မနတ်သားသည်
 ဓမ္မနတ်သားနှင့် ခရီးရင်ဆိုင်ကြုံရာ၌ လမ်းဖယ်ပေးရန်ပြောသဖြင့် ဓမ္မနတ်သား လမ်းမှ
 ဖယ်ရှောင်ပေးနေစဉ် အဓမ္မနတ်သား မြေမျိုကြောင်း ပြဆို၏။ ဇာတကအဋ္ဌကထာ
 ၌မူ လမ်းဖယ်ပေးရန် ပြောဆိုနေတုန်းပင် မြေမျိုကြောင်း လာရှိ၏။ ဤအဆိုကွဲလွဲချက်
 ကို လေ့လာလျှင် “အဓမ္မနတ်သား မြေမျိုသည်”ဟူသော အနှစ်သာရပိုင်း ကွဲလွဲချက်
 မရှိဘဲ အပြင်ပိုင်း မြေမျိုချိန်သာ ကွဲလွဲချက်ရှိကြောင်း သိရှိနိုင်ပါသည်။ ဤသို့
 ကွဲလွဲသည်မှာ စရိယာပိဋကဘာဏကထေရ်များနှင့် ဇာတကဘာဏကထေရ်များ
 ဆရာစဉ်ဆက် ဆောင်ယူလာပုံချင်း မတူညီ၍ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဘာဏကထေရ်များ
 မတူညီကြသည်မှာလည်း ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်ဟုပင် ဆိုရပေမည်။

၂။ တေန ဌိတဋ္ဌာနေ ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ယင်းအတိုင်းပါဌ် ရှိ၏။ တေန ပုဒ်ကို
 ဌိတ၌ စာစပ်ရမည် ဖြစ်၏။ ဌိတ ၌ ✓ဌာ+တ တည်း။ ဌာ ဓာတ်သည် အကမ္မကဓာတ်
 ဖြစ်၍ ယင်းဓာတ်နောင် သက်သော တ ပစ္စည်းလည်း ကမ္မတ္ထမဖြစ်နိုင်။ ဧကမန္တံ

အဝီစိမ့်-အဝီစိငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ရထဓုရေ- ရထားဦး၌၊
ယထာ ဌိတောဝ- တည်မြဲတိုင်းသာလျှင်၊ သပရိဇနော- အခြံအရံ
ပရိသတ်နှင့်အတူ၊ မဟတာ- ကြီးမြတ်စွာသော၊ ဒေဝါနုဘာဝေန- နတ်တို့
၏ အာနုဘော်ဖြင့်၊ ဂမနမဂ္ဂေနဝ- သွားမြဲလမ်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဂန္ဓာ-
၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဘဝနံ- ဗိမာန်သို့၊ ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။

တေန -ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ “**ခန္တီဗလော ။ပ။ သစ္စနိက္ကမော**”
တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ (ဘိက္ခုဝေ၊) ခန္တီဗလော- သည်းခံခြင်း အဓိဝါ
သနခန္တီအားရှိသောဓမ္မနတ်သားသည်၊ ယုဒ္ဓဗလံ- စစ်ထိုးခြင်းအားရှိ
သော၊ အဓမ္မံ- အဓမ္မနတ်သားကို၊ ဝိဇေတွာ- အောင်နိုင်၍၊ ဟန္တာ-
သတ်၍၊ ဘူများ- မြေထဲ၌၊ နိဟနိတွာ= ဟနိတွာ- သတ်၍၊ (တစ်နည်း)၊
နိဟနိတွာ= နိဟနိတွာ- ကျရောက်စေ၍၊ ဝိတ္တော- ပီတိဖြင့်နှစ်သက်
သော စိတ်ရှိသည်၊ အတိဗလော- သာလွန်သော အဓိဝါသနခန္တီအားရှိ
သည်၊ သစ္စနိက္ကမော- မှန်ကန်သော ထွက်မြောက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊)
သန္ဓနံ- ယာဉ်ရထားကို၊ အဘိရုယု- တက်စီး၍၊ မဂ္ဂေနဝ-လာမြဲ
ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်သာလျှင်၊ ပါယာသိ-သွားလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ၌) ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ တဒါ- ၌၊
အဓမ္မော- သည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ) ဒေဝဒတ္တပရိသာ- တို့သည်၊
(တဒါ) တဿ- ထိုအဓမ္မနတ်သား၏၊ ပရိသာ၊ (အဟောသုံ)၊ (ဣဒါနိ)
လောကနာထော (တဒါ) ဓမ္မော- ဓမ္မနတ်သားသည်၊ (အဟောသိ)၊ (ဣဒါနိ)

ဌိတော ခေါ် စသည်တို့ကဲ့သို့ ကတွတ္တဿ။ ထို့ကြောင့် “တေန”ဟု အဝုတ္တကတ္တား
မရှိသင့်။ ယင်းအစား “တဿ”ဟု သတ္တဗျတ္တပါဌ်ရှိက ပိုကောင်းအံ့ထင်သည်။
“တဿ- ထိုအဓမ္မနတ်သား၏၊ ဌိတဌာနေ- တည်ရှိမြဲတိုင်းသော နေရာ၌”ဟု
အနက်သမ္ပန်ပါ။

၁။ နိဟနိတွာ။ ။ ဤ၌ ဟန ဓာတ်သည် “ဓာတူနံ အနေကတ္တာ”ဟူသော
ပရိဘာသာအရ ပတနအနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် ဇာတကဋ္ဌကထာ၊ ၄။ ၁၀၅
၌ “နိဟနိတွာ ပါတေတွာ”ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။

ဗုဒ္ဓပရိသာ၊ (တဒါ) တဿ - ထိုဓမ္မနတ်သား၏၊ ပရိသာ - တို့သည်၊
(အဟေသံ) ။

ဣဓာပိ - ဤဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ - ၌၊
ပုတ္တနယေနဝ - သာလျှင်၊ သေသပါရမိယော - တို့ကို၊ ယထာရဟံ၊
နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ - ကုန်၏၊ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ဣဓာပိ - ၌လည်း၊ ဒိဗ္ဗေဟိ -
နတ်ပြည်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာယုဝဏ္ဏယသသုခအာဓိပတေယျဟိ - အသက်
ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ အခြွေအရံများ (အကျော်အစောများ)ခြင်း၊
ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ အစိုးတရရှိခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗေဟေဝ - နတ်
ပြည်၌ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥဋ္ဌာရေဟိ - မွန်မြတ်ကုန်သော၊
ကာမဂုဏေဟိ - ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမပ္ပိတဿ - သက်ဝင်အပ်
သည်၊ သမံဂီဘူတဿ - ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ အနေကသဟဿ -
သင်္ခါဟိ - ထောင်ပေါင်းများစွာ အရေတွက်ရှိကုန်သော၊ အစ္ဆရာဟိ - နတ်
သမီးတို့သည်၊ သဗ္ဗကာလံ - အလုံးစုံသောကာလပတ်လုံး၊ ပရိစာရိယ -
မာနဿ - အနီးအပါး၌လှည့်လည်စေအပ်သည်၊ ဝါ - လုပ်ကျွေးအပ်သည်၊
မဟတိ - များစွာသော၊ ပမာဒဋ္ဌာနေ - ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မေ့လျော့ရာ
အရပ်၌၊ ဌိတဿ - တည်သည်၊ သတော - ဖြစ်စဉ်၊ ဤသကမ္ပိ - အနည်း
ငယ်မျှလည်းဖြစ်သော၊ ပမာဒံ - မေ့လျော့ခြင်းသို့၊ အနာပဇ္ဇိတွာ - မရောက်မှု
၍၊ “လောကတ္ထစရိယံ - ကောကသားတို့၏အကျိုးကို ကျင့်ခြင်းကို၊ ဝါ -
လောကသားတို့အကျိုးငှာ ကျင့်ခြင်းကို၊ မတ္တကံ - အထွတ်အထိပ်သို့၊
ပါပေဿာမိ - ရောက်စေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ မာသေ မာသေ - လတိုင်း
လတိုင်း၊ ပုဏ္ဏမိယံ - လပြည့်နေ့၌၊ ဓမ္မံ - ကုသလကမ္မပထတရားကို၊
ဒီပေန္တော - ပြလျက်၊ သပရိဇ္ဇော - အခြံအရံနတ်ပရိတ်သတ်နှင့်အတူတကွ၊
မနုဿပထေ - လူတို့၏သွားရာလမ်းပေါ်၌၊ ဝါ - လူ့ပြည်၌၊ ဝိစရိတွာ -
၍၊ မဟာကရုဏာယ - ဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တေ - တို့ကို၊ အဓမ္မတော - အကုသလ
ကမ္မပထဓမ္မမှ၊ ဝိဝေစေတွာ - ကင်းဆိတ်စေ၍၊ ဓမ္မေ - ကုသလကမ္မပထ
ဓမ္မ၌၊ နိယောဇနံ - ယှဉ်စပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓမ္မေန - အဓမ္မနတ်သားနှင့်၊
သမာဂတောပိ - ပေါင်းဆုံမိသော်လည်း၊ တေန - ထိုအဓမ္မနတ်သားသည်၊

ကတံ- သော၊ အနာစာရံ- မလျော်သောအကျင့်ကို၊ အဂဏေတွာ- မရေတွက်မှု၍၊ တတ္ထ- ထိုအဓမ္မနတ်သားအပေါ်၌၊ စိတ္တံ- ကို၊ အကောပေတွာ- မပျက်စီးစေမှု၍၊ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဓယမေဝ- သည်းညည်းခံခြင်း၊ ချစ်ခင်ခြင်း၊ သနားကြင်နာခြင်းကိုသာ၊ ပစ္စုပ္ပပေတွာ- ရှေးရှုဖြစ်စေ၍၊ အဓဏ္ဍံ- မကျိုးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သုဝိသုဒ္ဓန္ဓ- ကောင်းစွာ အထူးသဖြင့်စင်ကြယ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတွာ၊ အတ္တနော- ၏၊ သီလဿ- ကို၊ ရက္ခဏံ- စောင့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော-ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊ ဣတိ- တည်း။

ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီ။

၉-အလိနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄၊ ၁၆၃။) ၇၃။ နဝမေ- ကိုးခုမြောက်သော အလိနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပဉ္စာလရဋ္ဌေ^၁တိ- ကား၊ ဧဝံနာမကေ-
ဤသို့ပဉ္စာလအမည်ရှိသော၊ ဇနပဒေ- ၌။ နဂရဝရေ ကပိလာယန္တိ- ကား၊
“ကပိလာ”တိ- “ကပိလာ”ဟူ၍၊ ဧဝံ လဒ္ဓနာမေ- ဤသို့ရအပ်သော
အမည်ရှိသော၊ ဥတ္တမနဂရေ- မြတ်သောမြို့၌။ “နဂရဝရေ”တိ- ဟူ၍၊
ဝတ္တာ- ဆို၍၊ ပုန၊ “ပုရတ္တမေ”တိ- ဟူ၍၊ ဝစနံ- ဆိုခြင်းသည်၊ တသ္မိ
ကာလေ- ၌၊ ဇမ္ဗုဒီပေ- ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ သဗ္ဗနဂရာနံ- အလုံးစုံသောမြို့တို့တွင်၊
ဝါ- တို့ထက်၊ တဿ နဂရဿ- ထိုကပိလမြို့၏၊ အဂ္ဂနဂရဘာဝဒဿနတ္ထံ-
မြတ်သောမြို့၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဝါ- ငှာ။ (ဟောတိ။)

၁။ ပဉ္စာလရဋ္ဌေ။ ။ တိုင်းနိုင်ငံဟော ပုဒ်များသည် ဗဟုဝဏ်ဖြင့် ရှိလေ့ရှိသည်။ ဤ၌
ဧကဝဏ်ဖြင့် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် “တိုင်းနိုင်ငံဟောပုဒ်များ ဗဟုဝဏ်”ဟူသောအဆိုကို
ယေဘုယျဟု မှတ်ရ၏။

ဇယဒ္ဓိသော နာမာတိ^၁-ကား၊ ရညာ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပစ္စတ္ထိကေ- ရန်သူတို့ကို၊ ဇိတေ- အောင်နိုင်သောအခါ၌၊ ဇာတော-မွေးဖွားသူတည်း၊ ဝါ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ ပစ္စာမိတ္တဘူတံ- ရန်သူဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ယက္ခိနိသင်္ခါတံ- ဘီလူးမဟုဆိုအပ်သော၊ ဇယဒ္ဓိသံ^၂- အောင်အပ်သော ရန်သူကို၊ ဇိတော- အောင်နိုင်သူတည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဧဝံ လဒ္ဓနာမော- ဤသို့ ဇယဒ္ဓိသဟု ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ (ရာဇာ- သည်။)

သီလဂုဏမုပါဂတောတိ- ကား၊ အာစာရသီလဉ္စေ- အာစာရသီလ သို့လည်းကောင်း၊ ဥဿာဟသမ္ပတ္တိယာဒိရာဇဂုဏဉ္စ- အားထုတ်မှုနှင့်ပြည့်စုံခြင်းအစရှိသော မင်း၏ဂုဏ်သို့လည်းကောင်း၊ ဥပါဂတော- ကပ်ရောက်

၁။ **ဇယဒ္ဓိသော**။ ။ ဇယ+ဒိသ ပုဒ်တည်း။ ပဌမဝိကပ်အလို ဇယကို ဇိတေဟု ဖွင့်သည်။ ဇိနာတိ ဇတ္တာတိ ဇယောဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ အောင်နိုင်ချိန် ရ၏။ ဒိသကို ပစ္စတ္ထိကေဟု ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒိသသဒ္ဓါသည် (ပုံလိင်)ရန်သူ အနက်ဟောတည်း။ ယင်းအနက်ဟော ဒိသ၌ ✓ဒုသ+အ ဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်။ ဒိသ= ဒိသီဓာတ်လည်းသင့်။ ဒုဿတိတိ ဒိသောဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ရန်သူရ၏။ ဇယဒ္ဓိသ အပေါင်းပုဒ်ကို “ဇာတ” ဖြည့်စွက်၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဒိသေ(ပစ္စတ္ထိကေ) ဇယေ (ဇိတကာလေ) ဇာတောတိ ဇယဒ္ဓိသော= ရန်သူတို့ကို အောင်နိုင်ချိန်၌ မွေးဖွားသူ”ဟု အပေါင်းဝိဂ္ဂပြုရာ၏။ ဇာတတဒ္ဓိတံတည်း။

ဒုတိယဝိကပ်အလို ဇယ-ကို ကတ္တုသုဓိဝိဂ္ဂဟပြု။ ဒိသံ (ယက္ခိနိသင်္ခါတံ ပစ္စာမိတ္တံ) ဇယောတိ ဇယဒ္ဓိသောဟု ဒုတိယာတပျူရိသ်သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု။ ရန်သူဘီလူးမကို အောင်နိုင်သော မင်းရ၏။(တိပိ၊ ဓာန်၊ ၁၀။ စာ-၅၂၁-၂ ကိုလည်း ရှုရာ၏။)
၂။ **ဇယဒ္ဓိသော**။ ။ အတ္တနော ဝါ ပစ္စာမိတ္တဘူတံ ယက္ခိနိသင်္ခါတံ **ဇယဒ္ဓိသံ** ဇိတောဟု ဇယဒ္ဓိသပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ ဒုတိယနည်း ဖွင့်ပြပါသည်။ ယင်းအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာဝယ် ဇိတော၏ ကံပုဒ်၌ ဇယဒိသာဟု ဇယသဒ္ဓါ ပါနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းပုဒ်ပါနေခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်ပို၍ ထူးခြားမလာပါ။ အသိဉာဏ်ကိုပင် ရှုပ်ထွေးတွေဝေစေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဇယသဒ္ဓါမပါဘဲ “အတ္တနော ဝါ ပစ္စာမိတ္တဘူတံ ယက္ခိနိသင်္ခါတံ ဒိသံ ဇိတော (=တစ်နည်းကား မိမိ၏ ရန်သူဖြစ်သော ဘီလူးမဟုဆိုအပ်သည့် ရန်သူကို အောင်နိုင်)ဟု ရှိခြင်းသည်သာ သာလွန်ကောင်းမွန်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ တိပိဓာန်၊ ၈၊ စာ- ၁၄၃ ၌လည်း ယင်းသို့သာ ပါ၍ရှိသင့်ပုံကို ပြဆိုထားပါသည်။

သော၊ (ရာဇာ) တေန- ထိုသီလဂုဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊
(ရာဇာ) ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- (သီလဂုဏ်မူပါဂတောပုဒ်၏)အနက်
တည်း။

၇၅။ တဿ ရညောတိ- ကား၊ ဇယဒ္ဓိသရာဇဿ- ၏၊ အဟံ-
သည်၊ ပုတ္တော- သည်၊ အဟောသိ၊ ဣတိ- ကား၊ ဝစနသေသော-
စကားကြွင်းတည်း။ သုတဓမ္မောတိ- ကား၊ ယာဝတာ- အကြင်မျှလောက်၊
ရာဇပုတ္တေန- မင်းသားသည်၊ သောတဗ္ဗဓမ္မော နာမ- နားထောင်သင်ယူ
ထိုက်သော တရားမည်သည်၊ (အတ္ထိ၊) (တာဝတာ- လောက်၊) သဗ္ဗဿ-
သော၊ တဿ (သောတဗ္ဗဓမ္မဿ)- ၏၊ ဝါ- ကို၊ သုတတ္တာ- ကြားနာ
သင်ယူအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုတဓမ္မော- သုတဓမ္မမည်၏၊
ဗဟုဿုတော- များသောကြားနာသင်ယူမှုရှိသော၊ (ပုတ္တော- ပါဠိတော်၌
စပ်) ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- (သုတဓမ္မပုဒ်၏)အနက်တည်း။ အထ ဝါ-
ကား၊ သုတဓမ္မောတိ- ကား၊ ဝိဿုတဓမ္မော- ကျော်စောသောတရားရှိသော၊
ဓမ္မစရိယာယ- တရားကို ကျင့်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သမစရိယာယ- အညီ
အမျှ ကျင့်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ပကာသကော ပညာတော- ထင်ရှားသော၊
လောကေ- ၌၊ ပတ္တဋ္ဌကိတ္တိဓမ္မော- ပုံနှံ့ကျော်စောသော သဘောရှိသော၊
(ပုတ္တော) ဣတိ အတ္ထော။ အလိနသတ္တောတိ- ကား၊ ဧဝံ နာမော-
ဤသို့ အလိနသတ္တုအမည်ရှိသော၊ (ပုတ္တော ၌ စပ်။) ဂုဏဝါတိ- ကား၊
ဥဠာရေဟိ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ မဟာပုရိသဂုဏေဟိ- ယောက်ျားမြတ်
(ဘုရားလောင်း)၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- သော၊ (ပုတ္တော
၌ စပ်။)

အနုရက္ခပရိဇ္ဇော သဒါတိ- ကား၊ သဒ္ဓါဒိဂုဏဝိသေသယောဂ-
တော- သဒ္ဓါအစရှိသော ဂုဏ်ထူးတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
စတူဟိ- ကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ သမ္မဒေဝ-
ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သင်္ဂဟဏတော စ- ချီးမြှောက်ခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ သဗ္ဗကာလံ- အလုံးစုံသော ကာလပတ်လုံး၊ သမ္ဘတ္တပရိဝါရဇ္ဇော-

ချဉ်းကပ်စားသော (ပြည့်စုံသော) အခြံအရံပရိသတ်ရှိသော။ (ပုတ္တော ဌိစပ်။)

(ဋ္ဌ၊ ၁၆၃။) ၇၆။ ပိတာ မေ မိဂဝံ ဂန္ဓာ၊ ပေါရိသာဒံ ဥပါဂမိတိ-
ကား၊ မယံ- ဧ၊ ပိတာ- ခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ ဇယဒ္ဓိသရာဇာ- သည်၊
မိဂဝံ- သမင်းတောသို့၊ စရန္တော- သော်၊ အရညမန္တ- တောအလယ်သို့၊
ဂန္ဓာ- ရှိ၊ ပေါရိသာဒံ- ပေါရိသာဒမည်သော၊ မနုဿခါဒကံ- လူ၏အသား
ကို စားတတ်သော၊ ယက္ခိနိပုတ္တံ- ဘီလူးမ၏သားအထံသို့၊ ဥပါဂန္တိ-
အနီးအစပ်ချဉ်းကပ်မိလေပြီ၊ တေန- ထိုပေါရိသာဒထံသို့၊ သမာဂမိ-
ကောင်းစွာ ရှေ့ရှု ရောက်ရှိသွားလေပြီ၊ (တစ်နည်း) တေန- နှင့်၊ သမာဂမိ-
ပေါင်းဆုံမိလေပြီ။

ကိရ- ချဲ့၊ ဇယဒ္ဓိသရာဇာ- သည်၊ ဧကဒိဝသံ- ဌိ၊ “မိဂဝံ-
သို့၊ ဂမိဿာမိ- အံ၊ ဣတိ- သို့၊ တဒနုရူပေန- ထိုသမင်တောသို့ သွား
(တောလိုက်သွား)ခြင်းအားလျော်သော၊ မဟတာ- များစွာသော၊ ပရိဝါရေန-
အခြံအရံ ပရိသတ်နှင့်၊ (သဟ၊) ကပိလနဂရတော- မှ၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခဲ့လေ

၈။ မိဂဝံ။ ။ မိဂ ✓ ဝန+ကိ ကြံ၍ အနက်သမ္ပန်သည်။ မိဂါ ဝနန္တိ ဧတ္တာတိ
မိဂဝံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ သားသမင်တို့နေရာ တောအရပ်တည်း။ ဘူဝါဒိ ဝန ဓာတ်သည်
သမ္ဘတျတ္ထ (မှီဝဲနေထိုင်ခြင်းအနက်)ဟော ဖြစ်သည်။ (ဓာတွတ္ထ။ ၃၅၆။)

ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ။ပ။ ၂၄၅၌ကား သာရတ္ထ၊ ၁။ ကို ကိုးကား၍
မိဂ ✓ ဝါ ဓာတ်ကြံ၍ “မိဂေ ဝါတိ ဟိသတိ ဧတ္တာတိ မိဂဝံ= သားကောင်တို့ကို
ညဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ရာ တော”ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိမတိ၊ ၁။ ကို ကိုး၍ “မိဂါနံ-
တို့ကို၊ ဝါယနံ- သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ဝါ- သတ်၍ ကစားခြင်း၊ မိဂဝံ- ခြင်း”ဟု
ကမ္မဋ္ဌဆဋ္ဌိသမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၊ သ-ဝိဘတ်ကို အံ ပြု၍ “မိဂဝံ- သားသမင်တို့ကို
အပျော်သတ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- တောကစားထွက်ခြင်းငှာ”ဟုလည်းကောင်း အနက်သမ္ပန်
ရန်မိန့်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် “မိဂဝံ- သားသမင်တို့ နေရာတောသို့၊ ဝါ- သား
သမင်တို့ကို ညဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ရာတောသို့”ဟု ကမ္မဋ္ဌ နှစ်နက်ပေးပြီး၊ “မိဂဝံ-
သားသမင်တို့ကို အပျော်သတ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- တောကစားထွက်ခြင်းငှာ”ဟု တဒတ္ထ
သမ္ပဒါနတ္ထ တစ်နက်ပေးနိုင်သဖြင့် စုစုပေါင်း သုံးနက်ပေးနိုင်ကြောင်း မှတ်သားရာ၏။

ပြီ။ နိက္ခန္တမတ္တမေဝ - ထွက်ခွာခါစမျှသာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ - ထိုဇယဒ္ဓိသမင်းကို၊ တက္ကသိလဝါသီ - တက္ကသိုလ်မြို့၌နေသော၊ နန္ဒော နာမ - သော၊ ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ သတာရဟာ - အသပြာတစ်ရာစီထိုက်တန်ကုန်သော၊ စတသော - ကုန်သော၊ ဂါထာ နာမ - ဂါထာတို့မည်သည်ကို၊ ကထေတုံ - ဟောပြောခြင်းငှာ၊ အာဒါယ - ၍၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ၍၊ အတ္တနော - ၏၊ အာဂမနကာရဏံ - လာခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ရညော - အား၊ အာရောစေသိ - လျှောက်ကြားလေပြီ။ ရာဇာ - ဇယဒ္ဓိသမင်းသည်၊ “နိဝတ္တိတွာ - ခရီးမှပြန်လာပြီးသည်ရှိသော်၊ သုဏိဿာမိ - နာယူပေအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ တဿ - ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ ဝသနဂေဟံ - တည်းခိုနေထိုင်စရာ အိမ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဗ္ဗယဉ္စ - ရိက္ခာကိုလည်းကောင်း၊ ဒါပေတွာ - ပေးစေ၍၊ အရညံ - တောသို့၊ ပဝိဋ္ဌော - ဝင်ပြီးသည်ရှိသော်၊ “ယဿ - အကြင်သူ၏၊ ပဿေန - တာဝန်ကျရာနေရာဘက်ဖြင့်၊ ဝါ - မှ၊ (ယော) မိဂေါ - အကြင်သမင်သည်၊ ပလာယတိ - ပြေးသွားလွတ်မြောက်၏၊ တဿေဝ - ထိုသူ၏သာ၊ သော - ထို(ပြေးသွားလွတ်မြောက်သွားသော)သမင်သည်၊ ဂီဝါ - အစားထိုက်၏၊ (ဘဏ္ဍာစားထိုက်သည်ဟူလို။) ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ၍၊ မိဂေ - တို့ကို၊ ပရိယေသန္တော - ရှာမှီးလျက်၊ ဝိစရတိ - လှည့်လည်၏။

အထ - ထိုအခါ၌၊ ဧကော - သော၊ ပသဒမိဂေါ - သမင်ပျောက်သည်၊ ဝါ - ချေ(ဂျီ)သည်၊ မဟာဇနဿ - ၏၊ ပဒသဒ္ဓေန - ခြေသံကြောင့်၊ အာသယတော - နေရာမှ၊ နိက္ခမိတွာ - ၍၊ ရညော - ဇယဒ္ဓိသမင်း၏(ဘက်သို့)၊ အဘိမုခေါ - ရှေးရှု(မျက်နှာရင်ဆိုင်)၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ ပလာယိ - ပြေးသွားလေပြီ။ အမစ္စာ - တို့သည်၊ ပရိဟာသံ - ပျက်ရယ်ပြုခြင်းကို၊ ကရိသု၊ ရာဇာ - သည်၊ တံ - ထိုသမင်ပျောက်နောက်သို့၊ အနုဗန္ဓိတွာ - ထက်ကြပ်မကွာလိုက်၍၊ တိယောဇနမတ္ထကေ - သုံးယူနောအထက်၌၊ ပရိက္ခိဏဇဝံ - ကုန်သောအလျင်အဟုန်ရှိသော၊ ဌိတံ - ရပ်တန့်နေသော၊ တံ - ထိုသမင်ပျောက်ကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ - မြားဖြင့် ပစ်ဖောက်၍၊ ပါတေတိ - ကျစေလဲစေပြီ။ ပတိတံ - လဲကျနေသော သမင်ပျောက်ကို၊ ခဂ္ဂေန - သံလျက်ဖြင့်၊ ဒွိဓာ - နှစ်ပိုင်း၊ ကတွာ - ၍၊ မံသေန - အသားဖြင့်၊ အနတ္ထိကောပိ -

အလိုမရှိပါသော်လည်း၊ “မိဂံ- ကို၊ ဂဟေတုံ- ဖမ်းယူခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းဆောင်နိုင်ပြီ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝစနမောစနတ္ထံ- ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုသော စကားမှ လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကာဇေ- ထမ်းပိုး၍၊ ကတွာ- အသားတို့ကို ချိတ်တွဲအပ်သည်ကို ပြု၍၊ အာဂစ္ဆန္တော- ပြန်လာသည်၊ (ဟုတွာ) ဧကဿ- သော၊ နိဂြောဓဿ- ပင်ညောင်ပင်၏၊ မူလေ- အနီးအောက်၌၊ ဒဗ္ဗတိဏေသု- မြေဇာမျက်တို့(အပေါ်)၌၊ နိသီဒိတွာ- ၍၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊ ဝိဿမိတွာ- အပန်းဖြေ၍၊ ဂန္တူ- ငှာ၊ အာရဘိ- အားထုတ်လေပြီ။

(ဌ။ ၁၆၄။) စ- ဆက်၊ တေန သမယေန- ၌၊ တဿေဝ ရညော- ထိုဇယဒ္ဓိသမင်း၏သာ၊ ဇေဋ္ဌဘာတာ- အစ်ကိုကြီးသည်၊ ဇာတဒိဝသေ ဧဝ- မွေးဖွားရာနေ့၌ပင်လျှင်၊ ဧကာယ- သော၊ ယက္ခိနိယာ- ဘီလူးမသည်၊ ခါဒတုံ- ခဲစားခြင်းငှာ၊ ဂဟိတော- ဖမ်းယူအပ်(ဖမ်းယူခံရ)သည်၊ ဟုတွာ၊ အာရက္ခမနုဿေဟိ- အစောင့်ဖြစ်ကုန်သော လူတို့သည်၊ အနုဗဒ္ဓါယ- ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်အပ်သောကြောင့်၊ တာယ- ထိုဘီလူးမသည်၊ နိဒ္ဓမနမဂ္ဂေန- ရေပြန်ပေါက်(ရေထုတ်ရာ)လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိယာ- သွားစဉ်၊ ဥရေ- ရင်ခွင်၌၊ ဌပိတော- ထားအပ်သောမင်းသားသည်၊ မာတုသညာယ- မိခင်ဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ မုခေန- ပါးစပ်ဖြင့်၊ ထနဂ္ဂဟဏေန- နို့ကိုယူ(ဖို့) ခြင်းကြောင့်၊ ပုတ္တသိနေဟံ- သား၌ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းကို၊ ဝါ- သားအမှတ်ဖြင့် ချစ်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ၍၊ သံဝဗိုဃမာနော- ကြီးပွားစေအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) တဒါဟာရောပယောဂိတာယ- ထိုဘီလူးမ၏အစာအာဟာရကို သုံးဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနုဿမံသံ- လူသားကို၊ ခါဒန္တော- ခဲစားလျက်၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားလျော်သဖြင့်၊ ဝါ- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော- အသက်အရွယ်ကြီးခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်

၁။ ကော်မာရှိသင့်သောနေရာမှန်။ ။ အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ အနတ္ထိကောပိ “မံသေန မိဂံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ” တိဟု အဖွင့်ကော်မာကို အနတ္ထိကောပိ ၏ နောက်၊ မံသေန ၏ ရှေ့တွင် ထားလျက်ရှိသည်။ “မံသေန” ကို “အနတ္ထိကောပိ” ၌ စာစပ်ရမည်ဖြစ်၍ “အတွင်း အတွင်းစပ်၊ အပြင် အပြင်စပ်” စည်းကမ်းနှင့် မညီပေ။ ထို့ကြောင့် ယင်း ကော်မာကို “မံသေန” ၏ နောက်၊ “မိဂံ” ၏ ရှေ့တွင် ထားသင့်သည်။ သို့မှသာ အဓိပ္ပာယ်မြှောင့်မည်။

သော်၊) အတ္တနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ အန္တရဗာပနတ္ထံ- ကွယ်ပျောက်စေခြင်း
 အကျိုးငှာ၊ ယက္ခိနိယာ- သည်၊ ဒိန္နဩသဓမ္မလာနုဘာဝေန- ပေးအပ်သော
 ဆေးမြစ် တန်ခိုးစွမ်းအားကြောင့်၊ အန္တရဟိတော- ကိုယ်ပျောက်သည်၊
 ဟုတွာ၊ မနုဿမံသံ- ကို၊ ခါဒိတွာ- ဤ၊ ဇီဝန္တော- အသက်ရှင်လျက်၊
 တာယ ယက္ခိနိယာ- သည်၊ မတာယ- သေသည်ရှိသော်၊ တံ ဩသဓမ္မလံ-
 ထိုဆေးမြစ်သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ပမာဒေန- မေ့လျော့မှုကြောင့်၊
 နာသေတွာ- ပျက်စီး၍၊ ဒိဿမာနရူပေါ- တွေ့မြင်အပ်သောကိုယ်ရှိသည်၊
 ဝါ-ကိုယ်ထင်ရှားရှိသည်၊ (သမာနော)ဝ- ဖြစ်လျက်ပင်၊ မနုဿမံသံ-
 ကို၊ ခါဒိန္တော- လျက်၊ နဂ္ဂေါ- အဝတ်မပါဗလာကိုယ်လုံးတီးသည်၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဝိ-
 ရူပဒဿနော- ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ် ဖောက်ပြန်သော ရုပ်အဆင်းကို
 ပြသည်၊ (ဟုတွာ) ရာဇပုရိသေဟိ- မင်းစားယောက်ျားတို့သည်၊
 ပဿိတွာ- ဤ၊ အနုဗဒ္ဓေါ- သော်၊ ပလာယိတွာ- ပြေး၍၊ အရညံ- သို့၊
 ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ တဿ နိဂြောဓဿ- ထိုပညောင်ပင်၏၊ မူလေ-
 အနီးပတ်ဝန်းကျင်အောက်၌၊ ဝါသံ- နေခြင်းကို၊ ကပ္ပေန္တော- ပြုလျက်၊
 ရာဇာနံ- ကို၊ ဒိသ္မာ- ဤ၊ “ဘက္ခောသိ မေ”တိ- “ငါ၏ အစာဖြစ်ပြီ”ဟု၊
 ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ဝါ- လက်တို့ကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ဆွဲကိုင်ပြီ။ တေန-
 ထို့ကြောင့်၊ “သော မေ ပိတုမဂ္ဂဟေသိ၊ ဘက္ခောသိ မမ မာ စလီ”တိ
 အာဒိ- အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ ဂုတ္တံ။

တတ္ထ- ထို “သော မေ ပိတုမဂ္ဂဟေသိ”အစရှိသော စကားရပ်၌၊
 သော မေ ပိတုမဂ္ဂဟေသိတိ- ကား၊ သော ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ မမ-
 ၏၊ ပိတရံ- သော၊ အတ္တနော- ၏၊ နိသိန္နရုက္ခသမိပံ- နေထိုင်ရာသစ်ပင်
 အနီးသို့၊ အာဂတံ- ရောက်လာသော၊ ဇယဒ္ဓိသရာဇာနံ- ကို၊ “မမ- ၏၊
 ဘက္ခော- အစာဖြစ်သော၊ တံ- သည်၊ အာဂတော- ရောက်ရှိလာသည်၊
 အသိ- ဖြစ်၏၊ ဟတ္ထပရိပုန္နနာဒိဝသေန- လက်တုန်လှုပ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ မာ စလီ- မတုန်လှုပ်လင့်၊ စလန္တမ္ပိ- တုန်လှုပ်ပါသော်လည်း၊
 အဟံ- သည်၊ တံ- သင့်ကို၊ ခါဒိဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဟတ္ထေ-
 ၌၊ အဂ္ဂဟေသိ- ပြီ။

၇၇။ တဿာတိ- ကား၊ တဿ ယက္ခိနိပုတ္တဿ- ဧ၊ (တံ ဝစနံ ပါဠိတော်၌ စပ်) တဿိတဝေမိတောတိ- ကား၊ စိတ္တုတြာသေန- စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့်၊ တဿိတော- ထိတ်လန့်သည်၊ သရိရပရိကမ္ပေန- ကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းဖြင့်၊ ဝေမိတော- တုန်လှုပ်သည်။ ဦရုက္ခမ္ဘောတိ- ကား၊ ယေန- အကြင်ခက်တရော်(တင်းမာ)နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သော- ထိုဇယဒ္ဓိသမင်းသည်၊ တတော- ထိုနေရာမှ၊ ပလာယိတုံ- ပြေးခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ပြီ၊ ဥဘိန္တံ- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဦရုနံ- ပေါင်တို့၏၊ (သော) ထဒ္ဓဘာဝေါ- ထိုခက်တရော်တင်းမာသည်၏အဖြစ်သည်၊ (ပါဠိ တော် အာဟု ၌ စပ်)။

မိဂဝံ ဂဟေတွာ မုဉ္ဇဿူတိ ဧတ္ထ- ပါဠိ၌၊ မိဂဝန္တိ- ကား၊ မိဂဝ- ဝသေန- ဖြင့်၊ လဒ္ဓတ္တာ- ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ မိဂမံသံ- ထို သမင်၏အသားကို၊ “မိဂဝ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟာ။ လူမံ မိဂမံသံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ မံ- ကို၊ မုဉ္ဇဿု-လွှတ်လော့၊ လူတိ-ကား၊ အတ္ထော- မိဂဝံ၏အနက်တည်း။

ဟိ- ချဲ့၊ သော ရာဇာ- သည်၊ နံ ယက္ခိနိပုတ္တံ- ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ ဘိတော- သည်၊ (ဟုတွာ) ဦရုက္ခမ္ဘံ- ပေါင်နှစ်ဖက်တို့၏ တင်းမာခြင်းသို့၊ ပတွာ- ၍၊ ခါဏုကော ဝိယ- သစ်ငုတ်ကဲ့သို့၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်တည်နေလေပြီ။ သော- ထိုပေါရိသာဒသည်၊ ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ ဂန္ဓာ၊ တံ- ထိုဇယဒ္ဓိသ မင်းကို၊ ဟတ္ထေ- ၌၊ ဂဟေတွာ- ဆွဲကိုင်၍၊ “(တွံ- သည်၊ မေ- ၏၊ ဘက္ခော- အစာသည်၊ အသိ၊ တဿာ- ကြောင့်၊) မေ- ၏အထံသို့၊ အာဂတော၊ အသိ” လူတိ အာဟာ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုပေါရိသာဒကို၊ ရာဇာ- သည်၊ သတိ- သတိကို၊ ပစ္စုပ္ပပ္ပေတွာ- ရှေးရှုထင်စေ၍၊ ဝါ- ဖြစ်စေ၍၊ “(တွံ) အာဟာရတ္ထိကော- အစာအာဟာရဖြင့် အလိုရှိသည်။

၁။ တံ မိဂမံသံ “မိဂဝ”န္တိ အာဟာ။ ။ ဤ၌ “မိဂဝ”ဟူသည် သမင်၏ အသား တည်း။ သားသမင်တို့၏နေရာ၊ သားသမင်တို့ကို သတ်ရာတောကို အသား အပေါ်၌ တင်စား၍ဆိုသော ဌာနပစာသဒ္ဓါတည်း။

သစေ (အသိ)- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) တေ- အား၊
 ဣမံ မံသံ- ကို၊ ဒဒါမိ- ပေး၏၊ တံ- ထိုအသားကို၊ ဂဟေတွာ၊ ခါဒ-
 လော၊ မံ- ကို၊ မုဉ္ဇဟိ- လွှတ်ပေးလော့”၊ ဣတိ အာဟ၊ တံ-
 ထိုစကားကို၊ သုတွာ၊ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ “မယုမေဝ- ၏သာ၊ သန္တကံ-
 ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဣဒံ- ဤအသားကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ကိ- ကြောင့်၊ မယာ-
 နှင့်၊ ပေါဟာရံ- ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းကို၊ ကရောသိ- ပြုဘိသနည်း၊
 ဣမံ မံသဉ္စ- သည်လည်းကောင်း၊ တံ- လည်းကောင်း၊ မမ- ၏၊
 ဟတ္ထဂတကာလတော- လက်တွင်းသို့ ရောက်ရာအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊
 မယုမေဝ- ၏သာ၊ သန္တကံ နနု- ဥစ္စာမဟုတ်လော၊ တဿှာ တံ-ကို၊
 ပဋ္ဌမံ- စွာ၊ ခါဒိတွာ ပစ္စာ မံသံ ခါဒိဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ အာဟ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- သည်၊ “အယံ- ဤပေါရိသာဒသည်၊
 မံသနိက္ကယေန- အသားဖြင့် လဲလှယ်ခြင်းဖြင့်၊ မံ န မုဉ္ဇတိ၊ စ- ဆက်၊
 မိဂဝံ- သမင်တောသို့၊ အာဂစ္ဆန္တေန- လာသော၊ မယာ- သည်၊ တဿ-
 ဗြာဟ္မဏဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ ‘အာဂန္တာ- ပြန်လာ၍၊ တေ- သင့်အား၊
 ဓနံ- အသပြာဥစ္စာကို၊ ဒဿာမိ- အံ့’၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိညာ- ဝန်ခံကတိ
 ကို၊ ကတာ- ပြီ။ အယံ ယက္ခော- ဤဘီလူးသည်၊ (ပေါရိသာဒကို
 ဘီလူးထင်မှတ်လျက်ရှိ) သစေ အနုဇာနိဿတိ- အကယ်၍ခွင့်ပြုသည်ဖြစ်
 အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) သစ္စံ- သစ္စာတရားကို၊ အနုရက္ခန္တော- အစဉ်စောင့်ရှောက်
 လျက်၊ ဂေဟံ- နန်းတော်သို့၊ ဂန္ဓာ၊ တံ ပဋိညံ- ကို၊ မောစေတွာ- လွှတ်
 စေ၍၊ ပုန၊ ဣမဿ ယက္ခဿ- ၏၊ ဘတ္တတ္ထံ- အစာအကျိုးငှာ၊
 အာဂစ္ဆေယျံ- ပြန်လာရာပါ၏”၊ ဣတိ စိန္တေတွာ၊ တဿ- ထို ဘီလူးဟု
 ထင်မှတ်နေသူ ပေါရိသာဒအား၊ ဧတမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ (ဝန်ခံကတိ
 အတိုင်းပြုလုပ်ပြီး ပြန်လာမည်အကြောင်းဟူလို) အာရောစေသိ- ပြောကြား
 လေပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ “တံ
 သစ္စံ အနုရက္ခန္တော- လျက်၊ ဂန္ဓကာမော- သွားခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ သစေ
 အသိ၊ (ဧဝံ သတိ) ဂန္ဓာ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- အား၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးသင့်ပေး
 ထိုက်သော၊ ဓနံ- အသပြာငွေကို၊ ဒတွာ သစ္စံ အနုရက္ခန္တော-လျက်၊

သီဃံ- လျင်မြန်စွာ၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အာဂစ္ဆေယျာသိ- ပြန်လာရာ၏။
 ဣတိ ဝတ္တာ ရာဇာနံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- လွတ်လိုက်လေပြီ။ တေန- ထို
 ပေါရိသာဒသည်၊ ဝိဿဇ္ဇော- လွတ်အပ်ပြီသော၊ သော- ထိုဇယဒ္ဓိသမင်း
 သည်၊ “တံ မာစိန္တယိ၊ အဟံ ပါတောဝ- စောစာကပင်လျှင်၊ အာဂမိဿာမိ-
 ပြန်လာပေအံ့”။ ဣတိ ဝတ္တာ မဂ္ဂနိမိတ္တာနိ- လမ်းအမှတ်အသားတို့ကို၊
 သလ္လက္ခေန္တော- မှတ်သားလျက်၊ အတ္တနော ဗလကာယံ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါ
 အပေါင်းသို့၊ ဥပဂန္တာ- အနီးသို့ကပ်ရောက်၍၊ တေန- ထိုစစ်သည်ဗိုလ်ပါ
 အပေါင်းသည်၊ ပရိဝုတော- ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) နဂရံ- ကပိလမြို့တော်
 သို့၊ ပဝိသိတွာ တံ နန္ဒြာဟူဏံ၊ ပက္ခောသာပေတွာ-ခေါ်စေ၍၊ မဟာရဟေ-
 မြတ်သောသူတို့အား ထိုက်တန်သော၊ အာသနေ- ဌ၊ နိသီဒါပေတွာ-
 နေစေ၍၊ တာ ဂါထာ- ထိုဂါထာတို့ကို၊ သုတွာ- နာပြီးသော်၊ စတ္တာရိ
 သဟဿာနိ- လေးထောင်သော ငွေအသပြာတို့ကို၊ ဒတွာ၊ ယာနံ- သို့၊
 အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ၍၊ “ဣမံ- ဤပုဏ္ဏားကို၊ တက္ကသိလ-
 မေဝ- သို့သာလျှင်၊ နေထ- ခေါ်ဆောင်သွားကြကုန်”။ ဣတိ မနုဿေ
 ဒတွာ၊ ဗြာဟ္မဏံ- ကို၊ ဥယျောဇေတွာ- ပြန်လွှတ်၍၊ ဒုတိယဒီဝသေ-
 ဌံ၊ ပေါရိသာဒဿ သန္တိကံ ဂန္တူကာမော၊ (ဟုတ္တာ) ပုတ္တံ- ကို၊ ရဇ္ဇေ-
 မင်း၏အဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတုံ- တည်စေခြင်းငှာ၊ အနုသာသနိဉ္စ- အဆုံးအမ
 ကိုလည်း၊ ဒေန္တော- ပေးလျက်၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ။
 တေန- ကြောင့်၊ “မိဂဝံ ဂဟေတွာ မုဉ္ဇဿု ။ပ။ မမ အာဂမနံ ပုနာ”တိ-
 ဟူ၍၊ ပုတ္တံ။ (ဂါထာတို့၏ အနက်ကို ပါဠိတော် နိဿယ ရှုပေးပါ)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာ စကားရပ်၌၊ အာဂမနံ ပုနာတိ- ကား၊
 ပုန- တစ်ဖန်၊ အာဂမနံ- ပြန်လာခြင်းကို၊ ပဋိညာတဿ- ဝန်ခံအပ်သော၊
 ပေါရိသာဒဿ- အား၊ သင်္ဂရံ- ချိန်းဆိုခြင်းကို၊ ကတွာ။ ဗြာဟ္မဏဿ
 ဓနံ ဒတွာတိ- ကား၊ တက္ကသိလတော- မှ၊ အာဂတဿ- သော၊
 နန္ဒနာမဿ ဗြာဟ္မဏဿ- ၏အထံမှ၊ တာ ဂါထာ သုတွာ စတုသဟဿ-
 ပရိမာဏံ- လေးထောင်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဓနံ- အသပြာငွေကို၊ ဒတွာ။
 ပိတာ အာမန္တယီ မမန္တိ- ကား၊ မမ ပိတာ ဇယဒ္ဓိသရာဇာ- သည်၊ မံ-

ကို၊ အာမန္တေသိ- မိန့်တော်မူပြီ။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အာမန္တေသိ- နည်း၊ ဣတိ စေ- ဤသို့
မေးငြားအံ့။ “ရန္တ”န္တိ အာဒိ- ကို၊ အာဟ- ပြီ၊ တဿ- ထိုရန္တအစရှိသော
ပါဌ်၏၊ အတ္ထော- ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပုတ္တ-ချစ်သား၊ တံ၊
ကုလသန္တကံ- အမျိုး၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဣမံ ရန္တ- ဤမင်းအဖြစ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇ-
ကျင့်လော့၊ အဟံ- သည်၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ သမေန- ညီညွတ်မျှတ
ခြင်းဖြင့်၊ ရန္တ- ကို၊ ကာရေမိ ယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧဝံ တွမ္ပိ၊ ဆတ္တံ-ထီးဖြူ
ကို၊ ဥဿာပေတွာ- ထောင်စေ၍၊ ဝါ-စိုက်၍၊ ရန္တ ကာရေဟိ၊ တံ ဣဒံ
ပုရံ- ဤမြို့ကို၊ ရက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်လျက်၊ ရန္တူ ကာရေန္တော-
ပြုစေလျက်၊ ပမာဒံ- မေ့လျော့ခြင်းသို့၊ မာ အာပဇ္ဇိ- မရောက်လင့်၊
အသုကသ္မိံ ဌာနေ- ဤမည်သောနေရာ၌၊ နိဂြောဓရက္ခမူလေ- ပင်ညောင်
ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ပေါရိသာဒေန ယက္ခေန- နှင့်၊ မမ- ၏၊ ပုန-
တစ်ဖန်၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒ၏၊ သန္တကံ- အထံသို့၊ အာဂမနံ- ပြန်လာ
ခြင်းကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ မယာ- သည်၊ ဧတံ သင်္ဂရံ- ဤချိန်းဆိုမှုကို၊
ကတံ- ပြုအပ်ပြီ။ ကေဝလံ- သက်သက်၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- ထိုနန္ဒ
ပုဏ္ဏားအား၊ ဓနဒါနတ္ထံ- အသပြာဌေဥစ္စာကို ပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ သစ္စံ-
ကို၊ အနုရက္ခန္တော- လျက်၊ ဣဓ- ဤကပိလမြို့တော်သို့၊ အာဂတော-
ပြန်ခဲ့ပါ၏။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုပေါရိသာဒရှိရာ တောအရပ်သို့၊
အဟံ ဂမိဿာမိ၊ ဣတိ- ကား၊ (အတ္ထော- တည်း။)

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ၊ မဟာသတ္ထော- သည်၊ “မဟာရာဇ-
မင်းမြတ်၊ တံ၊ တတ္ထ- ထိုပေါရိသာဒရှိရာတောအရပ်သို့၊ မာ အာဂမာသိ-
မသွားပါနှင့်၊ အဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမိ- အံ့၊ (ဣတိ ပုတ္တေ- သော်၊)
တာတ- ချစ်သား၊ သစေ ပန- အကယ်၍ကား၊ တံ ဂမိဿသိယေဝ-
သွားသည်သာလျှင်ဖြစ်အံ့၊ အဟမ္ပိ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိယေဝ- လိုက်
မည်သာတည်း”၊ ဣတိ (အာဟ)။ “ဧဝံ- သို့၊ သန္တေ- ဖြစ်လတ်သော်၊
ဥဘောပိ- ကုန်သာ၊ မယံ၊ န ဘဝိဿာမ- ကြီးပွားတိုးတက်ကြတော့မည်မ

ဟုတ်၊ ဝါ - အသက်ရှင်ကြရတော့မည်မဟုတ်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ အဟမေဝ
 တတ္ထ ဂမိဿာမိ” ဣတိ နာနပ္ပကာရေန - အထူထူးသော အပြားအားဖြင့်၊
 (နည်းမျိုးစုံဖြင့်)၊ ဝါရေန္တံ - တားမြစ်နေသော၊ ရာဇာနံ - ကို၊ သညာပေတွာ -
 ကောင်းစွာသိစေ၍၊ ဝါ - နားလည်စေ၍၊ မတာပိတရော ဝန္တိတွာ ပိတု -
 ၏၊ အတ္တာယ - ငှာ၊ အတ္တာနံ - မိမိကိုယ်ကို၊ ပဋိစ္စဇိတွာ - စွန့်လွှတ်၍၊
 သောတ္တိဘာဝါယ - ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပိတရိ - ဖခမည်းတော်သည်၊
 သာသိတဝါဒံ - ဆုံးမမြတ်ကြားအပ်သော စကားကို၊ ပယုဉ္ဇမာနေ -
 အားထုတ်ပြောကြားနေစဉ်လည်းကောင်း၊ မာတုဘဂိနိဘရိယာသု - မယ်တော်
 နှမတော်ကြင်ယာသက်ထားတို့သည်၊ သစ္စကိရိယံ - သစ္စာပြုခြင်းကို၊
 ကရောန္တိသု စ - ပြုကြကုန်စဉ်လည်းကောင်း၊ အာဝုဓံ - လက်နက်ကို၊
 ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ နဂရတော - ကပိလမြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်ခဲ့၍၊
 အဿုပုဏ္ဏမုဓံ - မျက်ရည်ပြည့်သော မျက်နှာရှိသော၊ အနုဗန္ဓန္တံ - ထပ်
 ကြပ်မကွာ လိုက်ပါလာသော၊ မဟာဇနံ - ပြည်သူပြည်သားအပေါင်းကို၊
 အာပုစ္ဆိတွာ - ပန်ပြော၍၊ ပိတရာ - ဖခမည်းတော်သည်၊ အက္ခာတနယေန -
 မြွတ်ကြားအပ်သောနည်းဖြင့်၊ ယက္ခဝါသမဂ္ဂံ - ဘီလူးနေရာလမ်းသို့၊ ပဋိပဇ္ဇိ -
 သွားလေပြီ။ ယက္ခိနိပုတ္တောပိ - ဘီလူးမ၏သား ပေါရိသာဒသည်လည်း၊
 “ခတ္တိယာ နာမ - မင်းတို့မည်သည်၊ ဗဟုမာယာ - များသော မာယာရှိကုန်
 ၏၊ ကော - အဘယ်သူသည်၊ ဇာနာတိ - သိနိုင်အံ့နည်း၊ ကိ - အဘယ်သို့၊
 ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့နည်း” ဣတိ၊ ရက္ခံ - သစ်ပင်ပေါ်သို့၊ အဘိရဟိတွာ -
 တက်၍၊ ရညော - ၏၊ အာဂမနံ - ကို၊ ဩလောကေန္တော - ကြည့်လျက်၊
 နိသန္တော - ထိုင်နေလျက်၊ ကုမာရံ - အလိနသတ္တုမင်းသားကို၊ အာဂစ္ဆန္တံ -
 လာနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ၊ “ပိတရံ - ကို၊ နိဝတ္တေတွာ - နစ်စေ၍၊ ဝါ -
 နေခဲ့စေ၍၊ ပုတ္တော - သည်၊ အာဂတော - သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ မေ -
 ငါ၏အတွက်၊ ဘယံ - ဘေးသည်၊ နတ္ထိ” ဣတိ ဩတရိတွာ - သစ်ပင်ပေါ်မှ
 ဆင်း၍၊ တဿ - ထိုအလိနသတ္တုမင်းသားအား၊ ပိဋ္ဌိ - ကျောက်ကုန်းကို၊
 ဒဿေတွာဝ နိသီဒိ။ မဟာသတ္တော အာဂန္တာ၊ တဿ - ထိုပေါရိသာဒ၏၊
 ပုရတော - ရှေ့၌၊ အဋ္ဌာသိ - ရပ်နေလေပြီ။

တေန- ကြောင့်၊ “မာတာပိတူ စ ။ပ။ ဥပဂမိ”န္တိ- ဟူ၍၊
 ဝုတ္တံ- ပြီ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော်နိဿယအတိုင်းပေး)။

(၁၆၆) ၈၁။ သသတ္တဟတ္ထုပဂတန္တိ- ကား၊ သသတ္တဟတ္ထံ-
 လက်၌လက်နက်ရှိသော၊ ဝါ- ရှိလျက်၊ ဥပဂတံ- အနီးသို့လာသော၊ ဝါ-
 ချဉ်းကပ်လာသော၊ (မံ ၌ စပ်) အာဝုဓပါဏိ- လေးလက်နက်လက်၌ရှိသော၊
 အတ္တနော- ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဥပဂတံ- သော၊ မံ- ကို၊ ဒိသ္မာ-
 ၍။ ကဒါစိ သော တသိဿတိတိ- ကား၊ သော ယက္ခော- သည်၊ အပိ
 တဿေယျ- အကယ်၍ ထိတ်လန့်ငြားအံ့။ တေန ဘိဒ္ဓိဿတိ သီလန္တိ-
 ကား၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒကို၊ တေန တာသုပ္ပါဒနေန- ထိုသို့ထိတ်လန့်
 ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်၊ မယံ- ၏၊ သီလံ- သည်၊ ဝိနဿတိ-
 ပျက်စီးလတ္တံ့၊ သံကိလိဿတိ- ညစ်နွမ်းလတ္တံ့။ ပရိတာသံ ကတော မယိတိ-
 ကား၊ မယိ- သည်၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒ၏၊ ပရိတာသံ- ထိတ်လန့်ခြင်း
 ကို၊ ကတော- သည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်။

၈၂။ စ- ဆက်၊ သီလခဏ္ဍာဘယာ မယံ၊ တဿ ဒေသံ န
 ဗျာဟရိန္တိ- ကား၊ သီလဘောဒဘယေန- သီလပျက်စီးခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း
 ကြောင့်၊ နိဟိတသတ္တော- ချထားအပ်သော လက်နက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)
 တဿ- ထိုပေါရိသာဒ၏၊ သန္တိကံ အာဂမာသိ ယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧဝံ
 မယံ- ၏၊ သီလခဏ္ဍာဘယာ ဧဝ- ကြောင့်ပင်၊ တဿ ပေါရိသာဒဿ-
 အား၊ ဒေသံ- မချစ်မနှစ်သက်သောစကားကို၊ အနိဋ္ဌမ္ပိ- အလိုမရှိအပ်သော
 စကားကိုလည်း၊ န ဗျာဟရိ- မပြောဆိုပြီ။ ပန- အနွယ်ကား၊ ကေဝလံ-
 သက်သက်၊ မေတ္တစိတ္တေန- မေတ္တာ(အကျိုးစီးပွားကို လိုလားသော)စိတ်ဖြင့်၊
 ဟိတဝါဒီ- အကျိုးစီးပွားရှိသောစကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိသည် (ဟုတွာ)
 ဣဒါနိ- ၌၊ ဝက္ခာမာနံ- ဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ ဣဒံ ဝစနံ- ကို၊ အဘာသာ။

စ- ဆက်၊ မဟာသတ္တော ဂန္ဓာ ပုရတော- ၌၊ ဌိတော- ရပ်နေ၏။

၁။ သသတ္တဟတ္ထံ ။ သဟ သတ္တေန ဟတ္ထမိ ယော ဝတ္တတိတိ သသတ္တ-
 ဟတ္ထော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဘိန္နာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပုဒ်တည်း။

ယက္ခိနိပုတ္တော- ဘီလူးမ၏သားဖြစ်သော ပေါရိသာဒသည်။ တံ- ထိုဘုရား
 လောင်း အလီနသတ္တုမင်းသားကို၊ ဝီမံသိတုကာမော- စုံစမ်းခြင်းငှာ
 အလိုရှိသည်။ (ဟုတွာ) “တံ၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သ
 နည်း?၊ ကုတော- အဘယ်မှ၊ အာဂတော- လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်သ
 နည်း?၊ “လုဒ္ဒေါ- ကြမ်းတမ်းသူတည်း၊ မနဿခါဒကော- လူသားစားသူ
 တည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ မံ- ငါ့ကို၊ န ဇာနာသိ ကိ- မသိလေသလော
 (မသိရှိဖူးလော)?၊ စ- ဆက်၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣဓ- ဤအရပ်သို့၊
 အာဂတော- လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း”?၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ-
 မေးပြီ။ ကုမာရော- အလီနသတ္တုမင်းသားသည်၊ “အဟံ၊ ဇေယဒ္ဓိသရညော-
 ၏၊ ပုတ္တော- တည်း၊ တံ- သည်၊ ပေါရိသာဒကော- တည်း၊ ဣတိ၊
 ဇာနာမိ၊ ပိတု- ဖခမည်းတော် ဇေယဒ္ဓိသမင်း၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊
 ရက္ခိတံ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ဣဓ- သို့၊ အာဂတော- သည်၊ (အသ္မိ)
 တသ္မာ- ကြောင့်၊ တံ- ထိုဖခမည်းတော်မင်းကို၊ မုဉ္ဇ- လွှတ်ပေးလော့၊
 မံ- ကျွန်ုပ်ကို၊ ခါဒ- ခဲစားလော့”၊ ဣတိ အာဟ၊ ပုန- တစ်ဖန်၊
 ယက္ခိနိပုတ္တော- သည်၊ မုခါကာရေနေဝ- မျက်နှာအခြင်းအရာ (အမူအရာ)
 အားဖြင့်ပင်၊ “တံ- သင့်ကို၊ တဿ- ထိုဇေယဒ္ဓိသမင်း၏၊ ပုတ္တော-
 တည်း၊ ဣတိ အဟံ ဇာနာမိ၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ တယာ- သည်၊
 (ကတံ ဌံ စပ်) ဧဝံ- သို့၊ အာဂစ္ဆန္တေန- လာခြင်းဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဧဝံ
 အာဂစ္ဆန္တေန- သော၊ တယာ- သည်၊ ဒုက္ကရံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော
 အမှုကို၊ ဝါ- ပြုနိုင်ခဲ့သော အမှုကို၊ ကတံ- ပြီ” ဣတိ အာဟ။ ကုမာရော-
 အလီနသတ္တုမင်းသားသည်၊ “ပိတု- ဖခမည်းတော်၏၊ အတ္ထေ- အကြောင်း
 ကိစ္စကြောင့်၊ ယံ ဇီဝိတပရိစ္စဇနံ- အကြင်အသက်ကို စွန့်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊
 ဣဒံ- ဤအသက်ကို စွန့်ခြင်းသည်၊ န ဒုက္ကရံ- ခဲယဉ်းသဖြင့်ပြုအပ်သည်မ
 ဟုတ်၊ ဟိ- မှန်၏၊ မာတာပိတုဟေတု- မိဘတို့၏အကြောင်းကြောင့်၊
 ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ၊ ဧကန္တေနဝ-
 စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ သဂ္ဂေ- နတ်ပြည်၌၊ ပမောဒတိ- မွေ့လျော်ရ၏၊
 အဟဉ္စ- သည်လည်း၊ ‘အမရဏဓမ္မော နာမ- မသေသောသဘောရှိသည်

မည်သော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သတ္တော- သတ္တဝါသည်၊
နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ ဇာနာမိ၊ စ- ဆက်၊ အတ္တနာ- သည်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခု
သော၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ပါပံ နာမ- မကောင်းမှုမည်သည်ကို၊ န
သရာမိ- မမှတ်မိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ မရဏတောပိ- သေခြင်းမှလည်း၊
ဝါ- ကြောင့်လည်း၊ မေ- ဧ၊ ဘယံ- ဘေးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣဒံ သရီရံ-
ဤခန္ဓာကိုယ်ကို၊ မယာ- သည်၊ တေ- အား၊ နိဿန္တံ- စွန့်လှူအပ်ပြီ၊
အဂ္ဂိ- မီးကို၊ ဇာလေတွာ- တောက်စေ၍၊ ခါဒ- ခဲစားလော့။ ဣတိ
အာဟ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဥဇ္ဇာလေဟိ မဟာအဂ္ဂိ ။ပ။ ဘက္ခယ မံ
ပိတာမဟာ”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။ (ဂါထာအနက်ကို ပါဠိတော်နိဿယရှု၍
ပေး။)

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ ယက္ခိနိပုတ္တော “ဣမဿ- ဤမင်းသား
ဧ၊ မံသံ- အသားကို၊ ခါဒိတံ- ခဲစားခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊
ဥပါယေန- ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့်၊ ဣမံ- ဤမင်းသားကို၊ ပလာပေဿာမိ-
ထွက်ပြေးစေအံ့”၊ ဣတိ စိန္တေတွာ “တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ အရည်-
သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ သာရဒါရူနိ- အနှစ်ရှိသော သစ်သားတို့ကို၊ အာဟ-
ရိတွာ- ဆောင်ယူခဲ့၍၊ နိဒ္ဒမေ- အခိုးမထွက်ကုန်သော၊ အင်္ဂါရေ- မီးကျိုး
တွင်းတို့ကို၊ ကရောဟိ- ပြုလော့၊ တတ္ထ- ထိုမီးကျိုးတွင်း၌၊ တေ- သင်၏၊
မံသံ- အသားကို၊ ပစိတွာ- ချက်(ကင်)၍၊ ခါဒိဿာမိ- အံ့”၊ ဣတိ
အာဟ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ တထာ- ထိုပေါရိသာဒပြောဆိုသည့်အတိုင်း၊
ကတွာ၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒအား၊ အာရောစေသိ- ပြောကြားလေပြီ။
သော- ထိုပေါရိသာဒသည်၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်းမင်းသားကို၊
ဩလောကေန္တော- ကြည့်လျက်၊ “အယံ ပုရိသသီဟော- ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့
ရဲတင်းသော ဤယောက်ျား ဇာနည်သည်၊ မရဏတောပိ- သေရခြင်းမှ
လည်း၊ ဘယံ- ကြောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နိဗ္ဗယော နာမ-
ကြောက်ခြင်း မရှိသည် မည်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မယာ- သည်၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော-
မတွေ့မြင်အပ်ဖူး၊ ဣတိ လောမဟံသဇာတော- အမွှေးတို့၏ရွှင်ခြင်း
ဖြစ်သည်(ကြက်သီး မွေးညင်းထသည်) (ဟုတွာ) ကုမာရံ၊ ဩလောကေသိ-

ကြည့်ပြန်ပြီ”။ ကုမာရော- သည်၊ ကိဿ- အဘယ့်ကြောင့်၊ မံ
 သြလောကေသိ- နည်း၊ ယထာဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ န ကရောတိ-
 မပြုလုပ်သနည်း၊ ဣတိ (ဝုတ္တေ-သော်) ယက္ခိနိပုတ္တော- သည်၊
 မဟာသတ္တံ- ကို၊ “ယော- အကြင်သူသည်၊ တံ- ကို၊ ခါဒေယျ- ၏၊
 တဿ- ထိုခဲစားသူ၏၊ မုဒ္ဒါ- ဦးထိပ်သည်၊ သတ္တဓာ- ခုနစ်စိပ်၊
 ဖာလေယျ- ကွဲရာ၏”။ ဣတိ အာဟ။ (တွံ) မံ- ကို၊ ခါဒေတုကာမော-
 ခဲစားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ သစေ န အသိ- အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ အထ-
 ထိုသို့မဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ကသ္မာ အဂ္ဂိ- မီးကို၊ ကာရေသိ- မွေးစေရသနည်း၊
 ဣတိ အာဟ။ တဝ- ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှနတ္ထံ- စုံစမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အဟံ
 အဂ္ဂိ ကာရေမိ) ဣတိ (အာဟ)။ တွံ- သည်၊ ဣဒါနိ- ဌ၊ မံ၊ ကထံ-
 အဘယ်ကြောင့်၊ ဝါ- သို့၊ ပရိဂ္ဂဏှိဿသိ- စုံစမ်းလတ္တံ့နည်း၊ သွာဟံ-
 ထိုငါသည်၊ တိရစ္ဆာန- ယောနိယံ- ယုန်တိရစ္ဆာန်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တောပိ-
 ဖြစ်ခဲ့စဉ်ကလည်း၊ ဒေဝရညော- နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ-
 သိကြားမင်းအား၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ- စုံစမ်းခြင်းငှာ၊ န အဒါသိ-
 မပေးခဲ့၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်၊
 (ဟုတွာ) “ဣဒံ ဟိ သော ဗြာဟ္မဏံ ။ပ။ ကာမဒုဟဇ္ဇ ယက္ခာ”တိ-
 ဟူသော၊ ဂါထံ- ဂါထာကို၊ အာဟ။

ဂါထာအနက်။ ။ ယက္ခ- ဘီလူး၊ ဟိ (ယသ္မာ)- အကြင်ကြောင့်၊
 သော သသော- ထိုယုန်ပညာရှိသည်၊ ဣဒံ (ဣမံ)- ဤသိကြားမင်းကို၊
 ဗြာဟ္မဏံ- ပုဏ္ဏားဟု မှတ်ထင်ခြင်းကို၊ မညမာနော- မှတ်ထင်လျက်၊
 သကေ သရီရေ- မိမိကိုယ်ပေါ်၌၊ (အတ္တနော- ၏၊ သရီရံ- ကို၊
 ဒေန္တော- လျက်၊) အဝါသေသိ- နေစေပြီ၊ (တသ္မာ သက္ကော ပဗ္ဗတရ-
 သံ- တောင်၏ အရည်ကို၊ ပီဠေတွာ- ညှစ်၍၊ စန္ဒမဏ္ဍလေ- လဝန်း၌၊
 သသလက္ခဏံ- ယုန်ရေးတံဆိပ်ကို၊ အကာသိ- ပြု၏၊) တေနော-
 ထို့ကြောင့်ပင်၊ အဇ္ဇ- ယခုအခါ၌၊ သော စန္ဒိမာ ဒေဝပုတ္တော- ထိုလ
 နတ်သားသည်၊ သသတ္ထုတော- သသသဒ္ဓါဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်၊ ဝါ-
 ယုန်ရေးတံဆိပ်ရှိသောလ-ဟု ချီးမွမ်းခံရသည်၊ ကာမဒုဟော- ချစ်ခင်

နှစ်သက်မှုကို ပွားစေတတ်သည်။ (ဟုတွာ) ဝိရောစေတိ- ထွန်းလင်း
တောက်ပ၏။ (ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၃၄-၅။)

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သသော အဝါသေသိ သကေ သရီရေတိ-
ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ သရီရဟေတု- ခန္ဓာကိုယ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊
ဣမံ သရီရံ- ဤခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ခါဒိတွာ- ဤ၊ ဣဓ- ဤခန္ဓာကိုယ်နေရာ၌၊
ဝသ- နေလော့၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ သကေ- မိမိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သရီရေ-
ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌၊ အတ္တနော- ၏၊ သရီရံ- ကို၊ ဒေန္တော- ပေးလှူလျက်၊
ဗြာဟ္မဏရူပံ- ပုဏ္ဏားအသွင်ရှိသော။ တံ သက္ကံ- ထိုသိကြားမင်းကို၊
တတ္ထ- ထိုခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌၊ ဝါသေသိ- နေစေပြီ။ သသတ္တုတောတိ-
ကား၊ “သသီ”တိ - ယုန်ရေးအလှတံဆိပ်ရှိ၏ဟု၊ ဧဝံ- သို့၊ သသသဒ္ဓေန-
သသသဒ္ဓါဖြင့်၊ ထုတော- ချီးမွမ်းအပ်(ချီးမွမ်းခံရ)၏။ ကာမဒုဟောတိ-
ကား၊ ကာမဝဗုဒ္ဓော- ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုကို တိုးပွားစေတတ်၏။ ယက္ခာတိ-
ကား၊ ဒေဝ- အရှင်နတ်ဘီလူး။

လ၌ယုန်ရေးအမှတ်အသားပါရှိခြင်း

ဧဝံ မဟာသတ္တော စန္ဒေ- ၌၊ ကပ္ပဋ္ဌိယံ- ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်တံ့
သော၊ ပါဠိဟာရိယံ- တန်ခိုးပြာဋိဟာဖြစ်သော၊ သသလက္ခဏံ- ယုန်ရေး

၁။ ကာမဒုဟော ။ ။ ကာမံ ဒုဟောတိ ဝဗေတီတိ ကာမဒုဟော၊ ကာမ ✓
ဒုဟ+အ။ ဒုဟဓာတ်သည် ဒေါဟန(နိညစ်ခြင်း)၊ ပူရဏ(ပြည့်စေခြင်း) ဝဓန(ညှင်းဆဲ
ခြင်း)၊ နာသန(ဖျက်ဆီးခြင်း) လေးနက်တို့အနက် ဤ၌ ပူရဏအနက်တည်း။ ထို့ကြောင့်
“ကာမဒုဟောတိ ကာမဝဗုဒ္ဓော”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

၂။ ကပ္ပဋ္ဌိယ ပါဠိဟာရိယ ။ ။ ကမ္ဘာပတ်လုံးတည်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာ
လေးမျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ—

- ၁။ လ၌ ယုန်ရေး အမှတ်တံဆိပ်၊
- ၂။ ငုံးဇာတ်၌လာသော မီးငြိမ်းရာဌာနကို မီးမလောင်နိုင်ခြင်း၊
- ၃။ ဃဋိကာရအိုးထိန်သည်၏ အိမ်မြေနေရာကို မိုးမစွတ်ခြင်း၊
- ၄။ နဋ္ဌပါနဇာတ်လာ ရေကန်အနီး၌ ပေါက်သော ကျူပင်တို့သည်

အမှတ်အသားကို၊ သက္ကံ ကတွာ- သက်သေပြု၍၊ အတ္တနော- မိမိကို၊ သက္ကေနပိ- သိကြားမင်းသော်မှလည်း၊ ပရိဂ္ဂဏိတုံ- ထက်ဝန်းကျင် စိတ်ဖြင့် သိမ်းပိုက်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- စုံစမ်းခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျတံ- မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဘာသိ- ပြောဆိုလေပြီ။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ အစ္ဆရိယအဗ္ဗုတ- စိတ္တဇာတော- အံဩသောစိတ် မဖြစ်ဖူးသောစိတ် ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ) “စန္ဒော ယထာ ။ပ။ နန္ဒတု ဉာတိပက္ခော”တိ ဟူသော၊ ဂါထံ- ကို၊ ဝတွာ၊ “မဟာဝီရ- ကြီးသောလုံ့လရှိသော အိုမင်းသား၊ (တွံ) ဂစ္ဆ- သွားချေတော့” ဣတိ- သို့၊ (ဝတွာ)၊ ကုမာရံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- ပြန် လွှတ်ပေးလိုက်လေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ မဟာနုဘာဝ- ကြီးသောတန်ခိုးရှိန်စော် အာနု ဘော်ရှိသော အိုမင်းသား၊ ပန္နရသေ- တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ ရာဟုမုခါ- ရာဟုအသူရိန်၏ ခံတွင်းမှ၊ ပမုတ္တော- လွတ်မြောက်သော၊ စန္ဒော- လသည်၊ ဝိရောစတေ ဝါ ယထာ- ထွန်းပတင့်တယ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဘာဏုမာ- နေမင်းသည်၊ ဝိရောစတေ ဝါ ယထာ၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ပေါရိသာဒေါ- ပေါရိသာဒ၏လက်တွင်းမှ၊ ပမုတ္တော-

ဘုရားလောင်း မျောက်မင်း၏ အဓိဋ္ဌာန်ကြောင့် တစ်စပ်တည်းသော အခေါင်းရှိခြင်း (အဆစ်မရှိခြင်း)တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှင် တစ်ဦးက-

ထုံးမတိမ်၊

ငုံး၊ အိမ်၊ ကျူ၊ လနှင့်

တူမျှ စံနှိုင်း။

ထပ်တစ်ည၊

ကပ္ပဋ္ဌိ တင်ထိုက်သည့်

လေးရပ်သမိုင်း ဟု စပ်ဆိုခဲ့သည်။

(မ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၂၅။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂၉၊ ၂၃၁။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၃၄။။ တိ ပိ ဓာန်၊ ၅။ ၂၄၉။)

လွတ်မြောက်သော၊ တုဝံ- သင်သည်၊ ကပိလေ- ကပိလမြို့၌၊ ပိတရံ
စ- ကိုလည်းကောင်း၊ မာတရဉ္စ- ကိုလည်းကောင်း၊ အာမောဒယံ=
အာမောဒယန္တော- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စေလျက်၊ ဝိရောစ- ထွန်းပတင့်
တယ်ပါစေလော့၊ တေ- သင်မင်းသား၏၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊
ဉာတိပက္ခော စ- ဆွေမျိုးအသင်းအပင်းသည်လည်း၊ နန္ဒတု- နှစ်သက်ပါ
စေသတည်း။

ဘီလူးဟုတ်မဟုတ် သိနိုင်ပုံ

သောပိ- ထိုဘုရားလောင်း အလိနသတ္တုမင်းသားသည်လည်း၊ တံ-
ထိုပေါရိသာဒကို၊ နိဗ္ဗိသေဝနံ- ကင်းသော ရာဂ၊ ဒေါသအစရှိသော
အဆိပ်ရှိသည်ကို၊ ဝါ- ချုပ်ငြိမ်းပြီးသော ကိလေသာအဆိပ်ရှိသည်ကို
(သဒ္ဓတ္ထ)၊ ဝါ- အရှိန်အစော်မရှိသည်ကို၊ ဝါ- ယဉ်ကျေးသည်ကို
(အဓိပ္ပာယ်တ္ထ)၊ ကတ္တာ- ဤ၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ သီလာနိ- တို့ကို၊
ဒတ္တာ၊ “ဧသော- ဤပေါရိသာဒသည်၊ ယက္ခော န ခေါ- ဘီလူးလေလော၊
နော- ဘီလူးမဟုတ်လေသလော”၊ ဣတိ၊ ဝိမံသန္တော- စူးစမ်းသည်ရှိသော်၊
“ယက္ခာနံ- ဘီလူးတို့၏၊ အက္ခီနိ- မျက်စိတို့သည်၊ ရတ္တာနိ- နီကုန်သည်
လည်းကောင်း၊ အနိမိသာနိ စ- မမှိတ် ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊
ဆာယာ စ- အရိပ်သည်လည်း၊ န ပညာယတိ- မထင်ရှား၊ အသမ္ဘိတော-
မကြောက်ရွံ့သည်၊ ဟောတိ၊ ဣမဿ- ဤပေါရိသာဒ၏၊ တထာ- ထို
(မျက်စိတို့၏ နီခြင်းစသော) အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ယသ္မာ-
ကြောင့်) န- မဖြစ်၊ ဧသော- သည်၊ မနုဿော- လူသားတည်း၊ မယံ-

၁။ နိဗ္ဗိသေဝနံ။ ။ နိ+ဝိသေဝန။ နိ+ဝိ+✓သေဝ+ယု။ နိသဒ္ဓါ ဝိကတတ္ထ
(အဘာဝတ္ထ)၊ တစ်နည်း နိရုဒ္ဓတ္ထ။ ဝိသေဝနသဒ္ဓါ ဝိသသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်၊ ဝိသနှင့်
အနက်တူ။ အဆိပ်အနက်ဟော။ ဝိဂတာနိ ဝိရုဒ္ဓါနိ ဝါ ဝိသေဝနာနိ ယဿာတိ
နိဗ္ဗိသေဝနာနိ ဟု ပြု။

နိဗ္ဗိသေဝနန္တိ နိဝိသံ၊ နိတ္ထေဇန္တိ အတ္ထော၊ ဝိသေဝနသဒ္ဓေါ ဝိသသဒ္ဓ-
ပရိယာယော။ (ဇာ၊ ဋီ၊ ၂၁။ ၅၃၇။)

နိဗ္ဗိသေဝနောတိ နိရုဒ္ဓကိလေသဝိသေဝနော။ (မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၀၈။)

၏။ ပိတု- ၏။ တယော- ကုန်သော၊ ဘာတရာ- ညီအစ်ကိုတို့ကို၊
ယက္ခိနိယာ- သည်၊ ဂဟိတာ ကိရ- ဖမ်းယူသွားအပ်ကုန်သတတ်။ တေသု-
ထိုသုံးယောက်သော ညီနောင်တို့တွင်၊ တာယ- ထိုဘီလူးမသည်၊ ဒွေ-
နှစ်ယောက်တို့ကို၊ ခါဒိတာ- ခဲစားအပ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ- လတ္တံ့၊
ဧကော- တစ်ယောက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ပုတ္တသိနေဟေန- သားဟူသော
ချစ်ခြင်း(သား၌ဖြစ်သော ချစ်ခြင်း)ဖြင့်၊ ပဋိဇေဂ္ဂိတော- သုတ်သင်မွေးမြူအပ်
သည်၊ ဘဝိဿတိ။ ဣမိနာ- ဤပေါရိသာဒသည်၊ တေန- ထိုမွေးမြူခံရ
သောသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ထိုက်ရာ၏။ ဣတိ၊ နယဂ္ဂါဟေန- နည်းယူ
သောအားဖြင့်၊ (နည်းယူခြင်းဖြင့်)၊ အနုမာနေန- မှန်ဆခြင်းဖြင့်၊
သဗ္ဗညုတညာဏေန ဝိယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကဲ့သို့၊ အဝိပရိတတော-
ဖောက်ပြန်မှားယွင်းမှုမရှိဘဲ၊ နိဋ္ဌံ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္ဓာ၊ “မယံ-၏။
ပိတု- အား၊ အာစိက္ခိတွာ- လျှောက် တင်၍၊ ရဇ္ဇေ- မင်းအဖြစ်၌၊
ပတိဋ္ဌာပေဿာမိ- တည်စေအံ့” ဣတိ စိန္တေတွာ “တံ- သည်၊ န
ယက္ခော- ဘီလူးမဟုတ်၊ မေ- ၏။ ပိတု- ၏။ ဇေဋ္ဌဘာတိကော- အစ်ကို
ကြီးသည်၊ အသိ။ ဧဟိ- လာလှည့်၊ မယာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဂန္ဓာ၊ ကုလသန္တကံ-
အမျိုး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ- ကျင့်လော့”၊
ဣတိ အာဟ။ တေန- ကြောင့်၊ “တံ ပိတာမဟာ”တိ- ကို၊ ပုတ္တံ။
တံ- သည်၊ မမ- ၏။ မဟာပိတာ- ဘကြီးတည်း၊ ဣတိ- ကား၊
အတ္ထော- တည်း၊ ဣတရေန- အခြားသော ပေါရိသာဒသည်၊ “အဟံ၊ န
မနုဿော- လူမဟုတ်”၊ ဣတိ၊ ပုတ္တေ- သော်၊ တေန- ထိုပေါရိသာဒ
သည်၊ သဒ္ဓါတဗ္ဗဿ- ယုံကြည်ထိုက်သော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကတာပဿဿ-
နတ်မျက်စိအမြင်ရှိသောရသေ့၏၊ သန္တိကံ- အထံ သို့၊ နေသိ-
ခေါ်ဆောင်သွားလေပြီ၊ တာပသေန- သည်၊ “ပိတာပုတ္တာ- သားအဖ
ဖြစ်ကြကုန်သော၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ကရောန္တာ-
ပြုကြကုန်လျက်၊ အရညေ- ၌၊ ဝိစရထ- လှည့်လည်ကြကုန်သ နည်း”၊
ဣတိ၊ ပိတုဘာဝေ- ဖခင်၏အဖြစ်ကို၊ ကထိတေ- သော်၊ ပေါရိသာဒေါ-
သည်၊ သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ “တာတ- ချစ်သား၊ တံ၊ ဂစ္ဆ၊ မေ-

အား၊ ရဇ္ဇေန- ဖြင့်၊ န အတ္ထော- အလိုမရှိ။ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ ပြုပေတော့အံ့”။ ဣတိ တာပသဿ သန္တိကေ၊ ဣသိပဗ္ဗန္ဓိ- ရသေ့အဖြစ်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းကို၊ ပဗ္ဗဇိ- ဝင်ရောက်ခဲ့လေပြီ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဣတိ သီလဝတံ ဟေတု ။ပ။ သဒါ ပါဏာတိပါတိက” န္တိ- ကို၊ ဝုတ္တံ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော် နိဿယရှုပေး။)

(၄။ ၁၆၉။)တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ သီလဝတံ ဟေတုတိ- ကား၊ သီလဝန္တာနံ- သီလရှိကုန်သော၊ မမ- ၏၊ ပိတူနံ- တို့၏၊ ဟေတု- အကြောင်းကြောင့်၊ အထဝါ- ကား၊ သီလဝတံဟေတုတိ- ကား၊ သီလဝတဟေတု- သီလအကျင့်ကို ဆောက်တည်ခြင်း အကြောင်းကြောင့်၊

၁။ ပဗ္ဗန္ဓုလေးမျိုး။ ပဗ္ဗန္ဓု၌ ပ+ဝဇ+ဏျ တည်း။ ပ-ရှောင်ခွာ၍၊ ဝဇ-ချဉ်းနင်း ဝင်ရောက်ခြင်းအနက်ရသည်။ အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ ရှောင်ခွာ၍ သာသနာ ဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းကို “ပဗ္ဗန္ဓ”ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းပဗ္ဗန္ဓုသည် လေးမျိုးရှိသည်-

၁။ သာမဏေရပဗ္ဗန္ဓု - ရှင်သာမဏေပြုခြင်း၊

၂။ ဘိက္ခု(သမဏ)ပဗ္ဗန္ဓု - ရဟန်းပြုခြင်း၊

၃။ ဣသိပဗ္ဗန္ဓု - ရသေ့ဝတ်ခြင်း၊

၄။ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗန္ဓု - ပရိဗ္ဗာဇဝတ်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

ထိုလေးမျိုးတွင် ဤ၌ ဣသိပဗ္ဗန္ဓုတည်း။ သာသနာပ ကာလဖြစ်၍ အမှတ် ၁-၂ ပဗ္ဗန္ဓုများ ထိုအချိန်က မရှိနိုင်သေးပါ။

၂။ သီလဝတံ ဟေတု ။ ။ ဤ၌ အဋ္ဌကထာ နှစ်ဝိကပ်ဖွင့်ဆိုသည်။ ပဌမဝိကပ် အလို သီလဝတံ၌ သီလပုဒ်၊ ဝန္တုပစ္စည်း၊ နိဝိဘတ်တည်း၊ နံ-ကို၊ ဝန္တု၌ “န္တ” နှင့်တကွ “တံ”ပြု၍ ရပ်ပြီးသည်။ သီလံ နေသံ အတ္ထိတိ သီလဝန္တော ဟု ပြု၊ တေသံ သီလဝတံ ဟု ဝိဘဏ္ဍာန်ခံ။ သီလရှိသော မိဘများဟူလို။ သီလဝတံ တစ်ပုဒ်၊ ဟေတု တစ်ပုဒ် ဖြစ်၍ ဒွိပဒ်(အနေကပဒ်) ဖြစ်သည်။

ဒုတိယဝိကပ်အလိုကား “သီလဝတံဟေတု”ဟု တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ပါဠိရှိစေ။ ဧကပဒသာ။ “တံ”၌ နိဂ္ဂဟိတံသည် ဆန္ဒာနုရက္ခဏတည်း။ သီလဝတဉ္စ တံ ဟေတုစာတိ သီလဝတံဟေတု ဟု ပြု။ သီလဝတံအရ အလောင်းတော်မင်းသား၏ သီလအကျင့်ကို ယူပါ။

မယ့်- ၏။ သီလဝတသမာဒါနနိမိတ္တံ- သီလအကျင့်ကို ဆောက်တည်ထားခြင်း အကြောင်းကြောင့်၊ တဿ- ထိုသီလအကျင့်ကို၊ အဘိဇ္ဇနတ္ထံ- မပျက်စီးခြင်း အကျိုးငှာ။ တဿာတိ- ကား၊ တံ ပေါရိသာဒံ- ကို။

(ဋ္ဌ။ ၁၆၉။) အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ အတ္တနော- ၏။ ပဗ္ဗဇိတံ- ရသေ့ပြုပြီးသော၊ မဟာပိတရံ- ဘကြီး (ပေါရိသာဒ)ကို၊ ဝန္တိတွာ၊ နဂရဿ- ကပိလမြို့၏၊ သမိပံ ဂန္ဓာ “ကုမာရော- အလိနသတ္တုမင်းသားသည်၊ အာဂတော ကိရ- ပြန်လာပြီတဲ့”၊ ဣတိ- ဤစကားကို၊ သုတွာ- ၍၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန- နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်းရှိသော၊ ရညာ- ဇယဒ္ဓိသမင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဟဋ္ဌတုဋ္ဌဟိ- ကုန်သော) နာဂရေဟိ- မြို့သူ/ မြို့သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ နေဂမဇနပဒေဟိ စ- နိဂုံး ဇနပုဒ်သူ/ သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုဂ္ဂတော- ခရီးဦးကြိုဆိုအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဝန္တိတွာ၊ သဗ္ဗံ- သော၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ပုံအကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေသိ- လျှောက်ကြားလေပြီ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ၊ ရာဇာ၊ တင်္ခဏညေဝ- ထိုခဏ၌ပင်၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေတွာ- လှည့်လည်စေ၍(စည်တီးကြော်ငြာ၍ဟူလို) မဟန္တေန- များပြားစွာသော၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံဖြင့်၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒရှင်ရသေ့၏၊ သန္တိကံ၊ ဂန္ဓာ၊ “ဘာတိက- အစ်ကို၊ ဧဟိ- လာလှည့်၊ ရန္တံ- ရှင်ဘုရင်အဖြစ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ- ပြုကျင့်ပါလော့”၊ ဣတိ အာဟ။ “မဟာရာဇ၊ အလံ- မသင့်”၊ ဣတိ (အာဟ)။ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ “မယ့်- ၏။ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ ဝသ- သီတင်းသုံးနေထိုင်ပါလော့”၊ ဣတိ (အာဟ)။ (အဟံ) န အာဂစ္ဆာမိ- မလိုက်နိုင်ပါ”၊ ဣတိ (အာဟ)။ ရာဇာ- သည်၊ တဿ အဿမဿ- ထိုကျောင်းသင်္ခမ်း၏၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ ဂါမံ- ရွာကို၊ နိဝေသေတွာ- သက်ဝင်တည်နေစေ၍၊ ဝါ- တည်ထောင်၍၊ (နိ ✓ဝိသ+ဏေ+တွာ) ဘိက္ခံ- ဆွမ်းဝတ်ကို၊ ပဋ္ဌပေသိ- ဖြစ်စေပြီး။ သော- ထိုရွာသည်၊ စူဠကမ္ဘာသဒ္ဓမ္မနိဂမော နာမ- စူဠကမ္ဘာသဒ္ဓမ္မနိဂုံးမည်သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်၏။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ဌ) မဟာရာဇကုလာနိ- မင်းကြီး၏အမျိုးတို့သည်။ တဒါ- ဌ၊ မာတာပိတရော- မယ်တော်မခည်းတော်တို့သည်။ အဟောသုံ။ (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တော (တဒါ) တာပသော- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရ ရသေ့သည်။ (အဟောသိ) (ဣဒါနိ) အင်္ဂုလိမာလော (တဒါ) ပေါရိသာဒေါ (အဟောသိ)၊ (ဣဒါနိ) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ (တဒါ) ကနိဋ္ဌာ- ညီမငယ်သည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) ရာဟုလမာတာ- သည်။ (တဒါ) အဂ္ဂမဟေသီ (အဟောသိ)၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော- သည်။ (တဒါ) အလိနသတ္တုကုမာရော (အဟောသိ)။

ဣဓာပိ- ဤအလိနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်စရိယာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- သာလျှင်၊ ယထာရဟံ၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သေသပါရမိယော- သီလမှကြွင်းသော ပါရမီတို့ကိုလည်း၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပိတရာ- ဖခမည်းတော်သည်၊ နိဝါရိယမာနော- တားမြစ်အပ်သည်။ (သမာနောပိ- လည်း၊) အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပရိစ္ဆဇိတွာ- စွန့်၍၊ ပိတု- ၏၊ ဇီဝိတရက္ခဏတ္ထံ- အသက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ “ပေါရိသာဒဿ- ၏၊ သန္တိကံ၊ ဂမိဿာမိ- အံ” ၊ ဣတိ- သို့၊ နိစ္ဆယော- ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းလည်းကောင်း၊ တဿ စ- ထိုပေါရိသာဒ၏လည်း၊ သန္တာသပရိဟရဏတ္ထံ- ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိဟိတသတ္တဿ- ချအပ်သောလက်နက်ရှိသူ၏၊ (ဘာဝေန- အဖြစ်ဖြင့်၊) ဂမနံ- သွားခြင်းလည်းကောင်း၊ “အတ္တနော- ၏၊ သီလခဏ္ဍနံ- သီလကျိုးခြင်းသည်၊ မာ ဟောတု- မဖြစ်ပါစေနင့်” ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တေန- ထိုပေါရိသာဒနှင့်၊ (သဒ္ဓိ- အတူ၊) ပိယဝါစာယ- ချစ်ဖွယ်စကားဖြင့်၊ သမုဒါစာရော- ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ တေန စ- ထိုပေါရိသာဒသည်လည်း၊ နာနာနယေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားသော နည်းတို့ဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဏိယမာနဿ- သိမ်းပိုက်အပ်သူသည်၊ (သမာနဿာပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) မရဏသန္တာသာဘာဝေါ- သေရမည်ကို ကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ “ပိတု- ၏၊ အတ္ထေ- အကြောင်းကိစ္စကြောင့်၊ မယံ- ၏၊ သရီရံ- ကို၊ သဖလံ-

အကျိုးရှိသည်ကို၊ ဝါ - အောင်၊ ကရိယာမိ - အံ့”။ ဣတိ - သို့၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌ - ဘာဝေါ - ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ သသဇာတိယမ္ပိ - ယုန်မင်းဘဝ၌လည်း၊ ပရိစ္စာဂတ္ထံ - အသက်ကို စွန့်လှူခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္တနော - ၏၊ ဇီဝိတနိရုပေက္ခဘာဝဿ - အသက်ကိုငဲ့ကွက်မှုမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနနံ - သိရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ တေန - ထိုပေါရိသာဒနှင့် (သဒ္ဓါ) တေန - သည်၊ (ဩဿဋ္ဌေပိ - ၌ အဝုတ္တကတ္တားစပ်)။ သမာဂမေ - ပေါင်းဆုံ(တွေ့ကြုံ)ရသည်၊ (သမာနေ)ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဩဿဋ္ဌေ - ပြန်လွတ်ပေးအပ်သည်၊ (သမာနေ)ပိ - လည်း၊ စိတ္တဿ - ၏၊ ဝိကာရာ - ဘာဝေါ - ဖောက်ပြန် မှုမရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ တဿ စ - ထိုပေါရိသာဒ၏ လည်း၊ မနုဿဘာဝမဟာပိတုဘာဝါနံ - လူသား၏အဖြစ် ဘကြီး၏အဖြစ်တို့ ကို၊ (လူသားဖြစ်ကြောင်း ဘကြီးဖြစ်ကြောင်းဟူလို)။ အဝိပရီတတော - မဖောက်မပြန်သောအားဖြင့်(အမှန်အတိုင်း)၊ ဇာနနံ - သိရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဉာတမတ္တေ စ - သိအပ်ကာမျှ၌လည်း၊ ဝါ - သိလျှင်သိချင်း၊ တံ - ထို ပေါရိသာဒကို၊ ကုလသန္တကေ - အမျိုး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ရဇ္ဇေ - မင်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမတာ - တည်စေခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒေသနာယ - တရားဟောခြင်းဖြင့်၊ သံဝေဇေတွာ - ထိတ်လန့်စေ၍၊ သီလေသု - တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပနံ - တည်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝ - မာဒယော - ကုန်သော၊ ဣမ - ဤအလီနသတ္တုစရိယာ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

အလီနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဗ္ဗိတာ - ပြီ။

၁၀၁ သင်္ခါလစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄၊ ၁၇၀။) ၈၅။ ဒသမေ- ဒသမဖြစ်သော သင်္ခါလစရိယာဝဏ္ဏနာဌ၊ သင်္ခါလောတိ အာဒိသု- သင်္ခါလော ဤသို့ အစရှိသော ပါဌတို့ဌ၊ အယံ- ဤဆိုလတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတ္တော- အကျဉ်းအနက်တည်း- ဒေဝ- ဘောဂသမ္ပတ္တိသဒိသာယ- နတ်စည်းစိမ်၏ပြည့်စုံမှုနှင့်တူသော၊ မဟတိယာ- ကြီးစွာသော၊ နာဂိဒ္ဓိယာ- နဂါး၏တန်ခိုးနှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာ- ပြည့်စုံသည် ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟိဒ္ဓိကော- မဟိဒ္ဓိကမည်၏။ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ဌ၊ ဒွေ- နှစ်ချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ- အထက်ဘက်ဌ၊ ဒွေ၊ ဣတိ- သို့၊ စတသော- လေးချောင်းကုန်သော၊ ဒါဌာ- အစွယ်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ အာဝုဓာ- လက်နက်တို့သည်၊ ဧတဿ- ဤနဂါးအား၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။) ဣတိ- ကြောင့်၊ ဒါဌာဝုဓော- ဒါဌာဝုဓ မည်၏။ ဥဂ္ဂတေဇဝိသတာယ- ထက်မြက်သည့် စွမ်းအားရှိသော အဆိပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဃောရဝိသော- ဃောရဝိသမည်၏။ နာဂယောနိသိဒ္ဓါဟိ- နဂါးဘဝဖြင့် ပြီးကုန်သော၊ ဒွိဟိ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ဇိဝှိဟိ- လျှာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံ၏။ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဒွိဇိဝှော- ဒွိဇိဝှမည်၏။ မဟာနဘာဝါနမ္ပိ- ကြီးသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသော နဂါးတို့၏လည်း၊ ဥရေန- ရင်ဖြင့်၊ ဂမနတော- သွားရခြင်းကြောင့်၊ “ဥရဂါ”တိ- “ဥရဂ”ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမာနံ- ရအပ်သော အမည်ရှိကုန်သော၊ နာဂါနံ- နဂါးတို့၏၊ ဝါ- ကို၊ အဓိပတိဘာဝတော- အရှင်သခင်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥရဂါမိဘူ- ဥရဂါမိဘူမည်၏။

၈၆။ ဒွိန္ဒူ- ကုန်းလမ်း ရေလမ်းအားဖြင့်နှစ်ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ- လမ်းတို့ကို၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ- ထုတ်ချင်းဖောက်၍၊ သန္တိဘာဝေန- တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂတဋ္ဌာနသင်္ခါတေ- သွားရာဌာနဟု ဆိုအပ် သော၊ စတုပ္ပထေ- လမ်းလေးခုဆုံရာအရပ်ဌ၊ အပရာပရံ- ဟိုဟိုဒီဒီ၊ ဝါ- ခေါက်တုံခေါက်ပြန်၊ မဟာဇနသဉ္စရဏဋ္ဌာနဘူတေ- လူအများသွားလာ

ရာ အရပ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ မဟာမဂ္ဂေ- လမ်းမကြီး၌၊ တတော ဧဝ-
ထို့ကြောင့်ပင်၊ မဟာဇနသမာကိဏ္ဍဘာဝေန- လူအများနှင့် ရောပြွမ်းသည်
၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နာနာဇနသမာကုလေ- လူမျိုးစုံတို့နှင့်ရောပြွမ်းသောလမ်း၌၊
ဣဒါနိ- ၌၊ ဝက္ခမာနာနံ- ဆိုအပ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ စတုန္တံ- ကုန်သော၊
အင်္ဂါနံ- အင်္ဂါတို့၏၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ စတုရော- ကုန်သော၊ အင်္ဂေ-
တို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- စွဲစွဲမြဲမြဲ ဆောက်တည်၍၊ ဝါ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊
စိတ္တေ- ၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍။ ယဒါ- ၌၊ အဟံ- သည်၊ သင်္ခပါလော
နာမ- မည်သော၊ ယထာပုတ္တရူပေါ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော
သဘောရှိသော၊ နာဂရာဇာ- သည်၊ ဟောမိ၊ တဒါ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊
ပုတ္တပွကာရေ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ ဝါသံ-
နေခြင်းကို၊ ဥပေါသထဝါသဝသေန- ဥပုသ်ကျင့်သုံးသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
နိဝါသံ- နေခြင်းကို၊ အကပ္ပယိ ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ။

ဟိ- ချဲ့၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဒါနသီလာဒိပုညပသုတော-
ဒါနသီလအစရှိသော ကောင်းမှုတို့၌ လေ့ကျင့်အပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဗောဓိပရိ
ယေသနဝသေန- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရှာမှီးသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အပရာပရံ-
ဟိုမှဒီမှ၊ ဒေဝမနုဿဂတီသု- နတ်ဘဝ လူ့ဘဝတို့၌၊ သံသရန္တော- ကျင်
လည်သည်ရှိသော်၊ ကဒါစိ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဒေဝဘောဂသဒိသသမ္ပတ္တိ-
ကေ- နတ်စည်းစိမ်နှင့်တူသော ပြည့်စုံခြင်းရှိသော၊ နာဂဘဝနေ- နဂါး
ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ သင်္ခပါလော နာမ- အမည်ရှိသော၊ မဟိဒ္ဓိကော-
ကြီးသောတန်ခိုးရှိသော၊ မဟာနဘာဝေါ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ နာဂ-
ရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ အဟောသိ။ သော- ထိုသင်္ခပါလနဂါးမင်းသည်၊
ကာလေ- အချိန်သည်၊ ဂစ္ဆန္တေ- ကြာညောင်းသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်
ရှိသော်၊ တာယ သမ္ပတ္တိယာ- ထိုနဂါးစည်စိမ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၌၊ ဝိပုဋ္ဌိသာရီ-
နှလုံးမသာမယာရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ မနုဿယောနိ- လူ့ဘဝကို၊ ပတ္တေန္တော-
တောင့်တလျက်၊ ဥပေါသထဝါသံ- ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းဖြင့် နေထိုင်ခြင်းကို၊
ဝသိ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ နာဂဘဝနေ- နဂါးပြည်၌၊ ဝသန္တဿ- နေသော၊
အဿ-ထိုသင်္ခပါလနဂါးမင်း၏၊ ဥပေါသထဝါသော- ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်း

သည်။ န သမ္ပန္နတိ- မပြည့်စုံ၊ သီလံ- သီလသည်။ သံကိလိဿတိ-
ညစ်နွမ်း၏။ (သံ ✓ ကိလိဿ+ယ+တိ တည်း။ အနာဂတ်ကာလသုံး သတိ
မဟုတ်) တေန- ထို့ကြောင့်၊ သော- ထိုသင်္ခါလနဂါးမင်းသည်။
နာဂဘဝနာ- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခဲ့၍၊ ကဏ္ဍဝဏ္ဏာယ- မည်းသောအဆင်း
ရှိသော၊ နဒိယာ- မြစ်၏။ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ မဟာမဂ္ဂဿ စ- လမ်းမကြီး
၏လည်းကောင်း၊ ဧကပဒိကမဂ္ဂဿ စ- တစ်ယောက်သွားလောက်ရှိရှိသော
လမ်း၏လည်းကောင်း၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဧကံ- သော၊ ဝမ္ဘိကံ- တောင်ပို့
ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ဝန်းရံရံပတ်၍၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- ဆောက်
တည်၍၊ စာတုဒ္ဒသပန္နရသေသု- ၁၄- ရက်ဥပုသ်နေ့၊ ၁၅- ရက်ဥပုသ်နေ့
တို့၌၊ သမာဒိန္နသီလော- ကောင်းစွာယူအပ်သော သီလရှိသည်။ ဝါ-
ဆောက်တည်အပ်သော သီလရှိသည်။ (ဟုတွာ) “မမ- ၏၊ စမ္မာဒိနိ-
အရေအစရှိသည်တို့ကို၊ အတ္ထိကာ- အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဂဏန္တု- ယူကြကုန်
လော့”။ ဣတိ- သို့၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဒါနမုခေ- ဒါနအဦးအဝ၌၊
ဝိဿဇ္ဇေတွာ- စွန့်လှူ၍၊ နိပဇ္ဇတိ- လျောင်းအိပ်နေ၏။ ပါဠိပဒေ- အထွက်
တစ်ရက်နေ့၌၊ နာဂဘဝနံ- သို့၊ ဂစ္ဆတိ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ပုနာပရံ
ယဒါ ဟောမိ၊ သင်္ခါလော”တိ အာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ၊ တဿ- ထိုဂါထာ
စကား၏၊ အတ္ထော- သည်၊ ဝုတ္တာ ဧဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာတည်း။

(ဋ္ဌ။ ၁၇၁။) ၈၇။ ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤသင်္ခါလစရိယာ၌၊
“ဆဝိယာ စမ္ပေနာ”တိ အာဒိကံ- ဤသို့ အစရှိသော၊ ယံ- (ဝစနံ)
အကြင်စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။ (တံ- ထိုစကားရပ်သည်။) “စတုရော
အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌာယာ”တိ- ဟူ၍၊ (ဝုတ္တဿ- ဟောအပ်သောဂါထာ
စကား၏) စတုရင်္ဂါဓိဋ္ဌာနဒဿနံ- လေးပါးသော အင်္ဂါရှိသော အဓိဋ္ဌာန်

၁။ စတုရော အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌာယ။ ။ ဂါထာအမှတ် ၈၇-ပါ “ဆဝိယာ စမ္ပေနာ”
အစရှိသောစကားရပ်သည် ဂါထာအမှတ် ၈၆-ပါ “စတုရော အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌာယ”၌
စတုသရပ်ကို ထုတ်ပြသော စကားဖြစ်သည်။ အလောင်းတော်သင်္ခါလ နဂါးမင်းသည်
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က အလိုရှိပါမူ ၁။ အရေတူ အရေပါး ၂။ အသား၊ ၃။ အကြော ၄။
အရိုး လေးမျိုးတို့တွင် လိုအပ်ရာရာကို အလှူခံနိုင်ကြောင်း မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို

ချက်ကို ထုတ်ပြကြောင်းစကားသည်။ ဟိ- မှန်၊ ဆဝိစမ္မာနိ- အရေပါး
 အရေထူတို့သည်။ ဣဓ- ဌ၊ ဧကံ- သော၊ အင်္ဂီ- အင်္ဂါတည်း။ ဧဝံ- သို့၊
 ဥပေါသထဝါသံ- ဥပုဉ်ကျင်းသုံးခြင်းကို၊ ဝသန္တဿ- ကျင်းသုံးနေထိုင်သော၊
 မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဒီဃော- ရှည်သော၊ အဒ္ဓါ- အချိန်သည်၊
 ဝိတိဝတ္ထော- ကျော်လွန်ခဲ့ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ တသ္မိ- ထိုသင်္ခပါလနဂါး
 မင်းသည်၊ တထာ- ထိုဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ သီလံ- ကို၊ သမာဒိယိတွာ-
 ၍၊ နိပန္န- အိပ်သည်ရှိသော်၊ သောဠသ- ၁၆-ယောက်ကုန်သော၊ ဘောဇ-
 ပုတ္တာ- မုဆိုး၏သားတို့သည်၊ “မံသံ- အသားကို၊ အာဟရိဿာမ-
 ဆောင်ယူကုန်တော့အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂုဓဟတ္တာ- လက်၌
 လက်နက်စွဲ ကိုင်ကြကုန်လျက်၊ အရညေ- ဌ၊ စရန္တာ- လှည့်လည်ကြကုန်
 သည်ရှိသော်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကို၊ အလဘိတွာ- မရ၍၊ နိက္ခန္တာ-
 တောမှထွက်ခွာခဲ့ကြစဉ်၊ တံ- ထိုသင်္ခပါလနဂါးမင်းကို၊ ဝမ္ဘိကမတ္ထကေ-
 တောင်ပို့ထက်၌၊ နိပန္န- လျောင်းအိပ်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ (တစ်နည်း)
 ဝမ္ဘိကမတ္ထေ- ဌ၊ နိပန္န- သော၊ တံ- ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ “မယံ- တို့သည်၊
 အဇ္ဇ- ယနေ့၌၊ ဂေါဓာပေါတကမ္ပိ- ဖွတ်ငယ်မျှကိုလည်း၊ န လဘိမှာ-
 မရရှိကြကုန်၊ ဣမံ နာဂရာဇာနံ- ကို၊ ဝဓိတွာ- သတ်၍၊ ခါဒိဿာမ-
 အဓိဋ္ဌာန်ချက်ဖြင့် ဒါနဥပပါရမီမြောက် လှူဒါန်းပြီး ဥပုသ်စောင့်ခဲ့သည်။ ဤ၌ ဆဝိ
 နှင့် တစ သည် အရေချင်းတူ၍ အင်္ဂါတစ်ပါးအဖြစ်သာ ပေါင်းယူရန် အဋ္ဌကထာဆရာ
 မှတ်ချက်ပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ဘောဇပုတ္တာ ။ ။ အဘိဓာန်ဂါထာ ၅၁၈-၌ “နေသာဒေါ လုဒ္ဒကော
 ဗျာဓော” ဟု မုဆိုးဟောပရိယာယ်သုံးပုဒ်သာ လာရှိသည်။ သို့ရာတွင် စရိယာ၊ ၄၊
 ၁၇၂ နှင့် ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၉၊ ၁။ ၃၆၀ တို့၌ “ဘောဇပုတ္တာတိ လုဒ္ဒပုတ္တာ” ဟု ဘောဇသဒ္ဓါကို
 လုဒ္ဒနှင့် ဖလှယ်၍ ဖွင့်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဘောဇသဒ္ဓါကိုလည်း မုဆိုးဟောဟု
 မှတ်ရာ၏။ ဘုဉ္ဇတီတိ ဘောဇော၊ ✓ဘုဇ+ဏ။ သုံးဆောင်ခံစားတတ်သူ။ ဘောဇဿ
 ပုတ္တာ ဘောဇပုတ္တာ ဟု ပြု။ (လုဒ္ဒလည်း မုဆိုးဟော၊ ဓာန်ဂါထာ။ ၁၀၃၈။ ဇာ၊
 ၄။ ၅။ ၁၇၈ ၌လည်း ဘောဇပုတ္တာတိ လုဒ္ဒပုတ္တကေ ပိယသမုဒါစာရေနာလပတိ
 ဟု ဘောဇ သဒ္ဓါကို လုဒ္ဒသဒ္ဓါနှင့် ဖလှယ်ဖွင့်ဆို သည်။)

ခဲစားကြကုန်အံ့” ၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ဤ၊ ဒေသ= ဒေသော- ဤနဂါးမင်းသည်၊ မဟာ ခေါ် ပန- ကြီးမားသည်သာလျှင်တည်း၊ ဒေသ= ဒေသော- ကို၊ (ဒေသ- ကို ကာကောလောကနည်း၊ တန္တနည်းကြံ၊) ဂယုမာနော- ဖမ်းယူအပ်သည်ရှိသော်၊ ပလာယေယျ- ထွက်ပြေးသွားနိုင်ရာ၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ယထာ နိပန္နကံယေဝ- အိပ်မြဲတိုင်းသာဖြစ်သော၊ နံ- ထိုနဂါးမင်းကို၊ ဘောဂေသု- အခွေတို့၌၊ သူလေဟိ- တံကျင်တံစို့တို့ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- ဖောက်၍၊ ဒုဗ္ဗလံ- နည်းသောအားရှိသည်ကို၊ ဝါ- အားနည်းသည်ကို၊ ကတွာ၊ ဂဏိဿာမ- ဖမ်းယူကုန်အံ့” ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သူလာနိ- တံကျင်တံစို့တို့ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဥပသင်္ကမိသု- ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ။

ဗောဓိသတ္တဿာပိ- ဘုရားအလောင်းနဂါးမင်း၏လည်း၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်သည်၊ မဟန္တံ- ကြီး (ထွား)၏။ ဧကဒေါဏိကနာဝပ္ပမာဏံ- ပိန်းကောလေ (ထွင်းလေ)တစ်စင်းမျှ ပမာဏရှိ၏။ ဝဇ္ဇေတွာ- လုံး၍(သီ၍)၊ ဌပိတသုမနပုပ္ဖဒါမံ ဝိယ- ထားအပ်သော မြတ်လေးပန်းကုံး စံပယ်ပန်းကုံးကဲ့သို့၊ (အဟောသိ-ပြီ)၊ ဇိဉ္ဇုကဖလသဒိသေဟိ- ရွေးစေ့အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ အက္ခိဟိ- မျက်စိတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဇေယသုမနပုပ္ဖသဒိသေန- ခေါင်းရန်းပန်း အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ သီသေန စ- ဦးခေါင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတံ- ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ) အတိဝိယ- အလွန်အကဲ၊ သောဘတိ- တင့်တယ်၏။^၁ သော- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းသည်၊ သောဠသန္တံ- ၁၆ ယောက်ကုန်သော၊ တေသံ ဇနာနံ- ထိုလူ

၁။ သင်္ခါလနဂါးမင်း၏ ဥပမာများ ။ ။ ဗောဓိသတ္တဿာပိ သရီရံ ... ဝဇ္ဇေတွာ ဌပိတသုမနပုပ္ဖဒါမံ ဝိယ ဇိဉ္ဇုကဖလသဒိသေဟိ အက္ခိဟိ ဇေယသုမနပုပ္ဖသဒိသေန စ သီသေန သမန္နာဂတံ ဟု နဂါးမင်း ခန္ဓာကိုယ်၊ မျက်စိ၊ ဦးခေါင်းတို့၏ အခြေအနေကို သိသာထင်ရှားစေရန် ခိုင်းနှိုင်းပြဆိုထားသည်။ နဂါးမင်း၏ ခန္ဓာကိုယ် အခွေသည် မြတ်လေး (စံပယ်) ပန်းကုံးကို စုပုံထားသည့်ပမာ စို့စို့ မို့မို့ ဖြစ်နေသည်။ မျက်စိ၏ အရောင်မှာ ရွေးစေ့ကဲ့သို့ နီရဲနေသည်။ ဦးခေါင်း(အမောက်)၏ အရောင်မှာ လယ်ခေါင်းရန်းပန်း အသွေးကဲ့သို့ နီထွေးရောင်ရှိသည်ဟု ဆိုလိုဟန်ရှိသည်။ ပေမူ ရှေးနိဿယ၌မူ “ဇိဉ္ဇုက” ကို “လက်ခုပ်သီး”ဟု နိဿယပြန်ဆိုသည်။ ၎င်းပြင်

(မုဆိုးသား)တို့၏၊ ပဒသဒ္ဒေန- ခြေသံကြောင့်၊ ဘောဂန္တရတော- အခွေ
 ကြားမှ၊ သီသံ- ကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ရတ္တက္ခိနိ- နိဿော
 မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥမ္ဗိလိတွာ- ဖွင့်၍၊ တေ- ထိုမုဆိုးသားတို့ကို၊ သူလဟတ္ထေ-
 တံကျင်တံစိုးလက်၌ စွဲကိုင်ကြကုန်လျက်၊ အာဂစ္ဆန္တေ- လာကြသည်တို့ကို၊
 ဒိသွာ- ၍၊ (တစ်နည်း) သူလဟတ္ထေ- ကုန်လျက်၊ အာဂစ္ဆန္တေ- ကုန်သော၊
 တေ- တို့ကို၊ ဒိသွာ၊ “အဇ္ဇ- ယနေ၊ မယံ- ငါ၏၊ မနောရထော”- စိတ်
 အလို(စိတ်တောင့်တမှု)သည်၊ မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ-
 ရောက်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဒါနမုခေ- အလှူ၏အကြောင်း
 လှူဖွယ်ဝတ္ထု၌၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှင်း၍၊ ဝါ- ပေးလှူ၍၊ (နိ✓ယတ+
 ဏေ+တွာ) “ဣမေ- ဤတစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်သော မုဆိုး၏သားတို့
 သည်၊ မမ- ၏၊ သရီရံ- ကို၊ သတ္တိဟိ- လုံတို့ဖြင့်၊ ကောဇ္ဇေတွာ- ထိုး
 ဖောက်၍၊ ဆိဒ္ဓါဝဆိဒ္ဓံ- အပေါက်အပေါက်၊ ဝါ- အပေါက်ငယ် အပေါက်
 ကြီးကို၊ ကရောန္တေ- ပြုကြသည်တို့ကို၊ န ဩလောကေဿာမိ- မကြည့်
 အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သီလခဏ္ဍာဘယေန- သီလကျိုး

သဒိသသဒ္ဓါဖြင့် ဥပမာနပြုထားသော ပုဒ်တို့ကို ပြန်ဆိုရာ၌လည်း “တူ”ဟူသည်
 အတိုင်းအတာ ပမာဏတူခြင်းလော၊ အရောင်အသွေးတူခြင်းလော စသည်ဖြင့်
 မထင်မရှား ဝေဝါးနေသည်။ အမှန်မှာ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ယင်းခိုင်းနှိုင်းပုံပြပါ၌၏
 အောက်နားရှိ “ရတ္တက္ခိနိ ဥမ္ဗိလေတွာ” သဒ္ဓန္တရိက်ကို ထောက်ဆလျှင် အရောင်
 အသွေးကို ပုံခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။

၁။ မနောရထော ။ ။ မန+အတ္ထ။ စိတ်+အလိုအကြံအစည်၊ တောင့်တမှု။
 မနသော အတ္ထော ဣစ္ဆာ မနောရထောဟု ပြု။ ရ- အာဂုံ၊ အတ္ထ ၌ တ-ကို ချေ၊
 မန သည် မနော ဂိုဏ်းပုဒ်ဖြစ်၍ “န”၌ အ-ကို ဩပြု၊ မနောရထ ဟု ရုပ်ပြီးသည်။

တစ်နည်း။ မန+ရထ။ စိတ်+ရထား။ (ရထားနှင့်တူသော စိတ်)

မနသော အတ္ထော ဣစ္ဆာ မနောရထော၊ ရ- ကာရာဂမံ၊ တ- ကာရလောပဉ္စ
 ကတွာ၊ (မနောရထောတိ နိရုတ္တိကာ ဝဒန္တိ ၌ စပ်) စိတ္တဿ ဝါ နာနာရမ္မဏေသု
 ဝိဗ္ဗမကရဏတော (လှည့်ပတ်သွားလာခြင်းကိုပြု) မနသော ရထော ဣဝ
 မနောရထော။ မနော ဧဝ ရထော ဝိယာတိ ဝါ “မနောရထော”တိပိ နိရုတ္တိကာ
 ဝဒန္တိ။ (သီ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၂။ ၇။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၁၆၃။)

ပျက်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဒဠ်- စွဲမြဲစွာ၊ အဓိဋ္ဌာနံ- စွဲမြဲစွာ ဆောက်
တည်ခြင်းကို၊ ဝါ- အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- ဤ၊ သီသံ- ကို၊
ဘောဂန္ထရေ ဧဝ- အခွေအကြား၌သာလျှင်၊ ပဝေသေတွာ- ဝင်စေလျက်၊
ဝါ- သွင်းထား၍၊ နိပဇ္ဇိ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းသို့၊ တေ-
ထိုတစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်သော မုဆိုး၏သားတို့သည်၊ ဥပဂန္တာ- အနီးသို့
ကပ်ရောက်၍၊ နဂုံဋ္ဌေ- အမြီး၌၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ အာကမုန္တာ-
ဆွဲငင်ကုန်လျက်၊ ဘူမိယံ- မြေပေါ်၌၊ ပါတေတွာ- ကျစေ(ချ)၍၊
တိခိဏသုလေဟိ- ထက်ကုန်သော တံကျင်တံစို့တို့ဖြင့်၊ အဋ္ဌသု- ရှစ်ပါး
ကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရပ်တို့၌၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- ထိုးဖောက်၍၊ သကဏ္ဍကာ-
ဆူးရှိကုန်သော၊ ကာဠဝေတ္တယဋ္ဌိယော- ကြိမ်နက်စွယ်ရိုးတို့ကို၊
ပဟာရမုခေဟိ- ထိုးဖောက်အပ်သော လှန်အပေါက်တို့ဖြင့်၊ ပဝေသေတွာ-
၍၊ အဋ္ဌသု- ကုန်သော၊ ဌာနေသု- တို့၌၊ ကာဇေဟိ- ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်၊
အာဒါယ- ထမ်းယူ၍၊ မဟာမဂ္ဂ- လမ်းမကြီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိသု- သွားကြ
ကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ သုလေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈနတော- ထိုးဖောက်
ရာအခါမှ၊ ပဌာယ- စ၍၊ ဧကဋ္ဌာနေပိ- တစ်ခုသောနေရာ၌လည်း၊ အက္ခိနိ-
မျက်စိတို့ကို၊ ဥဗ္ဗိလေတွာ- ဖွင့်၍၊ တေ- ထိုတစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်သော
မုဆိုး၏သားတို့ကို၊ န ဩလောကေသိ- မကြည့်။ တဿ- ထိုဘုရား
အလောင်းနဂါးမင်းကို၊ အဋ္ဌဟိ- ကုန်သော၊ ကာဇေဟိ- တို့ဖြင့်၊ အာဒါယ-
၍၊ နီယမာနဿ- ဆောင်ယူအပ်စဉ်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဩလမ္ပိတွာ-
တွဲရစ်ဆွဲ၍ (ဒရုတ်တိုက်ဆွဲ၍)၊ ဘူမိ- မြေကို၊ ပဟာရတိ- ထိခိုက်မိ၏၊
အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းကို၊ “အဿ- ထိုဘုရား
အလောင်းနဂါးမင်း၏၊ သီသံ- သည်၊ ဩလမ္ပတိ- တွဲရစ်(ဒရုတ်တိုက်)
ဆွဲနေ၏”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မဟာမဂ္ဂေ- လမ်းမကြီးပေါ်၌၊
နိပဇ္ဇာပေတွာ- လျောင်းစက်အိပ်နေစေ၍၊ သုခုမေန- နူးညံ့သေးငယ်သော၊
သုလေန- တံကျင်တံစို့ဖြင့်၊ နာသာပုဋ္ဌေ- နှာခေါင်းဖု၌၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- ဖောက်၍၊
ရဇ္ဇကံ- ကြိုးငယ်ကို၊ ပဝေသေတွာ- ၍၊ သီသံ- ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-

အထက်သို့ ပစ်မြှောက်၍၊ ဝါ - မြှောက်၍ ထောင်၍၊ ကာဇကောဠိယံ - ထမ်းပိုးအစွန်၌၊ လဂ္ဂေတွာ - ချိတ်၍၊ ပုနပိ - တစ်ဖန်လည်း၊ ဥက္ကိပိတွာ၊ မဂ္ဂံ - လမ်းကို၊ ပဋိပဇ္ဇိသု - သွားကြကုန်ပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ “အဒ္ဓသံသု ။ပ။ ဟရိသု မ”န္တိ - ကို၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော်နိဿယ ရှုပေး။)

တတ္ထ - ထိုဂါလာစကားရပ်၌၊ ဘောဇပုတ္တာတိ - ကား၊ လုဒ္ဒပုတ္တာ - မုဆိုး၏သားတို့သည်။ ခရာတိ - ကား၊ ကက္ခဠာ - ကြမ်းတမ်းကုန်သော၊ ဖရသကာယဝစီကမ္မန္တာ - ကြမ်းတမ်းသော ကာယကံအမှု၊ ဝစီကံအမှုရှိ ကုန်သော။ လုဒ္ဒါတိ - ကား၊ ဒါရုဏာ - ကြမ်းတမ်းကုန်သော၊ ဃောရ - မာနသာ - ကြမ်းတမ်းသောစိတ်ရှိကုန်သော။ အကာရုဏာတိ - ကား၊ နိက္ကရုဏာ - သနားကြင်နာ ကရုဏာမရှိကုန်သော။ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရပါဏီနောတိ - ကား၊ စတုရဿဒဏ္ဍဟတ္တာ - လေးမြောင့်ရှိသော လှံတံလက်၌ စွဲကိုင်ကြ ကုန်သော။ (ဘောဇပုတ္တာ ၌ စပ်။) နာသာယ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာတိ - ကား၊ ရဇ္ဇကံ - ကြိုးငယ်ကို၊ ပဝေသေတံ - ဝင်စေ(သွင်း)ခြင်းငှာ၊ သုခုမေနေ - နူးညံ့သေးငယ်သော၊ သုလေန - ဖြင့်၊ နာသာပုဋ္ဌေ - နှာခေါင်းဖု၌၊ ဝိဇ္ဈိတွာ - ဖောက်ထွင်း၍၊ နဂုံဋ္ဌေ ဝိဋ္ဌိကဏ္ဍကေတိ - ကား၊ နဂုံဋ္ဌပုဒေသေ - အမြီး အရပ်၌လည်းကောင်း၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဋ္ဌိကဏ္ဍကသမိပေ စ - ထိုထို ကျောကုန်းဆူးရိုး အနီး၌လည်းကောင်း၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ - ထိုးဖောက်၍၊ ဣတိ - ကား၊ သမ္မန္တော - ပုဒ်တို့၏ဆက်စပ်ခြင်းတည်း။ ကာဇ အာရောပယိ - တွာနာတိ - ကား၊ အဋ္ဌသု - ကုန်သော၊ ဌာနေသု - နေရာတို့၌၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ - ၍၊ ဗဒ္ဓေသု - ဖွဲ့ချည်အပ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌသု - ကုန်သော၊ ဝေတ္တလတာ - မဏ္ဍလေသု - ကြိမ် နွယ်အဝန်းတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ - တစ်ခုတစ်ခုသော အဝန်း၌၊ ဩဝိဇ္ဈိတံ - စွပ်သွင်းအပ်သော၊ ဧကေကံ - တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ကာဇံ - ထမ်းပိုးကို၊ ဒွေ ဒွေ - နှစ်ယောက်နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဘောဇပုတ္တာ - တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော - မိမိ မိမိ၏၊ ခန္တံ - ပခုံးသို့၊ အာရောပေတွာ - တက်စေ၍၊ ဝါ - တင်၍။ (အာ✓ရဟ+ဏေ+တွာ)။

၉၀။ သသာဂရန္တံ ပထဝီန္တိ- ကား၊ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ- သမုဒ္ဒရာအဆုံး ရှိသော၊ မဟာပထိ- မြေကြီးကို။ သကာနနံ သပဗ္ဗတန္တိ- ကား၊ ကာနနေဟိ- တောတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတေဟိ စ- တောင်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သကာနနံ- တောနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပဗ္ဗတဉ္စ- တောင်နှင့်တကွလည်းဖြစ်သော၊ (ပထဝီ ဌ ဖပ်)။ နာသာဝါတေန ဈာပယေတိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ ဣစ္ဆမာနော ဣစ္ဆန္တော- အလိုရှိသည် ရှိသော်၊ ကုဇ္ဈိတွာ- အမျက်ထွက်၍၊ နာသာဝါသံ- နှာခေါင်းလေကို၊ သစေ ဝိဿဇ္ဇေယျံ- အကယ်၍လွှတ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) သမုဒ္ဒပရိယန္တံ- သော၊ သကာနနံ- သော၊ သပဗ္ဗတံ- သော၊ ဣမံ မဟာပထဝီ- ကို၊ ဈာပယေယျံ- လောင်ကျွမ်းစေနိုင်ရာ၏၊ နာသာဝါတဝိဿဇ္ဇနေန- နှာခေါင်းလေ ကို မှုတ်လွှတ်ခြင်းနှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ဆာရိကံ- ပြာဖြစ်အောင်၊ ကရေယျံ- ပြုနိုင်ရာ၏၊ တဒါ- (သင်္ခါပါလနဂါးမင်းဖြစ်ရာ) ထိုအခါ၌၊ မယံ- ၏၊ အာနုဘာဝေါ- စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော်သည်၊ ဧတာဒိသော- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သဘောရှိ၏၊ ဝါ- ဤကဲ့သို့ ပြာဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းရှိ၏။

၉၁။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သန္တေပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သူလေဟိ ဝိနိ- ဝိဇ္ဈန္တေ၊ ကောဇ္ဇယန္တေပိ သတ္တိဘိ။ ဘောဇေပုတ္တေ န ကုပ္ပါမိတိ- ကား၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝကရဏတ္ထံ- အင်အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကိုပြုခြင်းငှာလည်း ကောင်း၊ ဝေတ္တလတာပဝေသနတ္ထဉ္စ- ကြိမ်နွယ်ကိုထည့်သွင်းခြင်းအကျိုး ငှာလည်းကောင်း၊ သာရဒါရူဟိ- သစ်သားနှစ်တို့ဖြင့်၊ တစ္ဆေတွာ- ရွှေ၍၊ ကတေဟိ- ပြုအပ်ကုန်သော၊ တိခိဏသုလေဟိ- ထက်သော တံကျင်တံစိုး တို့ဖြင့်၊ အဋ္ဌသု ဌာနေသု၊ ဝိဇ္ဈန္တေပိ- ဖောက်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝါ- ဖောက်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝကရဏတ္ထံ တိခိဏဟိ၊ သတ္တိဟိ- လုံတို့ဖြင့်၊ တဟိ တဟိ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ကောဇ္ဇယန္တေပိ- ထိုးဆွရာ၌လည်း ကောင်း၊ ဝါ- ထိုးဆွသော်လည်းကောင်း၊ ဘောဇေပုတ္တာနံ- မုဆိုး၏သား ဖြစ်ကုန်သော၊ လုဒ္ဒါနံ- မုဆိုးတို့အား၊ န ကုပ္ပါမိ- အမျက်မထွက်။ ဧသာ မေ သီလပါရမီတိ- ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာနုဘာဝဿ- ကြီးသော တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ရှိသော၊ တထာ- ထိုဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း၊

အဓိဋ္ဌဟန္တဿ - အဓိဋ္ဌာန်ထားသော၊ မေ မယံ - ဧ၊ (အကုဇ္ဈနာ - ဌ
စပ်) သီလခဏ္ဍဘယေန - သီလကျိုးပျက်သည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊
တေသံ - ထိုမှဆိုးသားတို့ကို၊ ယာ အကုဇ္ဈနာ - အကြင်အမျက်မထွက်ခြင်း
သည်၊ (အတ္တိ) ဧသာ - ဤအမျက်မထွက်ခြင်းသည်၊ ဧကန္တေနဝ - စင်စစ်
အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဇီဝိတနိရပေက္ခဘာဝေန - အသက်၌ ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိ
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ - သော၊ မယံ - ဧ၊ သီလပါရမီ -
သီလပါရမီတည်း၊ သီလဝသေန - ဖြင့်၊ ပရမတ္ထပါရမီ - အမြတ်ဆုံးသော
အကျိုးရှိသည့် ပါရမီတည်း၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၁၇၃။) ပန - ဆက်၊ တထာ - ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊
ဗောဓိသတ္တေ - ဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းကို၊ တေဟိ - ထိုမှဆိုးသားတို့သည်၊
နိယမာနေ - ဆောင်ယူအပ်သည်ရှိသော်၊ မိထိလနဂရဝါသီ - မိထိလာမြို့၌
နေလေ့ရှိသော၊ အာဠာရော နာမ - အာဠာရမည်သော၊ ကုဋ္ဌမ္မိကော -
သူကြွယ်သည်၊ ပဉ္စသကဋ္ဌသတာနိ - လှည်းငါးရာတို့ကို၊ အာဒါယ - ခေါ်
ဆောင်ယူ၍၊ သုခယာနကေ - ချမ်းသာသောယာဉ်ငယ်၌၊ (ချမ်းချမ်းသာသာ
ဇိမ်ကျကျ စီးနင်းနိုင်ရန် စီမံထားသော လှည်းယာဉ်ငယ်ဟူလို) နိသီဒိတွာ၊
ဂစ္ဆန္တော - သော်၊ တေ ဘောဇပုတ္တေ - ထိုမှဆိုးသားတို့ကို၊ မဟာသတ္တံ -
ကို၊ ဟရန္တေ - ဆောင်ယူလာသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ၊ (တစ်နည်း) မဟာသတ္တံ -
ကို၊ ဟရန္တေ - ကုန်သော၊ တေ ဘောဇပုတ္တေ - တို့ကို၊ ဒိသွာ၊ ကာရညံ -
သနားခြင်း ရှိသူတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကရုဏာစိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ -
ဖြစ်စေ၍၊ “အယံ နာဂေါ - ဤနဂါးကို၊ ကိဿ - အဘယ်ကြောင့်၊ နိယတိ -
ဆောင်ယူအပ်ပါသနည်း၊ နေတွာ စ - ဆောင်ယူပြီးလျှင်လည်း၊ ဣမံ -
ဤနဂါးကို၊ ကိံ ကရိဿထ - ဘာလုပ်ကြမည်နည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ တေ
လုဒ္ဒေ - ထိုမှဆိုး(သား)တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ။ တေ - ထိုမှဆိုးသားတို့သည်၊ “ဣမဿ
နာဂဿ - ဧ၊ မုဒုဇ္ဇ - နူးညံ့မှုလည်းရှိသော၊ ထူလဇ္ဇ - ဆူဖြိုးမှုလည်းရှိသော၊
(တံ - ထိုအသားကို) ပစိတွာ ခါဒိဿာမ - ခဲစားကြကုန်အံ့”၊ ဣတိ -
သို့၊ အာဟံသု - ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။ အထ - ထိုအခါ၌၊ သော - ထို
အာဠာရသူကြွယ်သည်၊ တေသံ - ထိုမှဆိုးသားတို့အား၊ (ဒတွာ၌ စပ်)

သောဠသဝါဟဂေါဏေ- လှည်း ၁၆-စီးဝန်ကို သယ်ဆောင်နိုင်သော
 နွားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- ၃၂-ကောင်သော နွားတို့ကိုလည်းကောင်း၊
 ပသတံ ပသတံ- တစ်လက်ဆွဲ တစ်လက်ဆွဲမျှ၊ သုဝဏ္ဏမာသကေ-
 ရွှေပဲဒင်္ဂါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသံ- ကုန်သောလှည်းသားတို့၏၊
 နိဝါသနပါရုပါနာနိ- အဝတ်အရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တေသံ- ထိုလှည်း
 သားတို့၏၊ ဘရိယာနမ္ပိ- ဇနီးမယားတို့၏လည်း၊ ဝတ္ထာဘရဏာနိ-
 အဝတ်တန်ဆာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒတ္တာ- ပေး၍၊ “သမ္မာ- မိတ်ဆွေတို့၊
 အယံ နာဂရာဇာ- သည်။ မဟာနုဘာဝေါ- ၏။ အတ္တနော- ၏။
 သီလဂုဏေန- သီလထိန်းထား ဂုဏ်စွမ်းအားကြောင့်၊ တုမှာကံ- တို့အား၊
 န ဒုဗ္ဗိ- မပြစ်မှား မဖျက်ဆီး၊ ဣမံ- ဤဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းကို၊
 ကိလမန္တေဟိ- ပင်ပန်းစေကြကုန်သော၊ တုမေဟိ- တို့သည်၊ ဗဟံ- သော၊
 အပုညံ- မကောင်းမှုကို၊ အသုတံ- ပွားများအပ်ပြီ။ ဣမံ- ကို၊ တုမေ၊
 ဝိဿဇ္ဇေထ- လွတ်ပေးကြပါကုန်”၊ ဣတိ၊ အာဟ။ တေ- ထိုမုဆိုးသား
 တို့သည်၊ “အယံ- ဤနဂါးသည်၊ အမှာကံ- တို့၏၊ မနာပေါ- စိတ်နှလုံးကို
 တိုးပွားစေတတ်သော၊ ဝါ- နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဘက္ခော- အစာတည်း။
 နော- ငါတို့သည်၊ ဗဟူ စ- များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဥရဂါ-
 မြွေနဂါးတို့ကို၊ ဘုတ္တပုဗ္ဗာ- ရှေးဦးစားအပ်ဖူးကုန်ပြီး၊ တထာပိ- ထိုသို့
 စားဖူးကုန်သော်လည်း၊ တဝ- ၏၊ ဝစနံ- ကို၊ အမေဟိ- တို့သည်၊
 ပူဇေတဗ္ဗံ- ပူဇော်သင့်၏၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊ ဣမံ- ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသာမ-
 လွတ်ပေးကြပါကုန်အံ့”၊ ဣတိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာသတ္တံ ဘူမိယံ၊ နိပဇ္ဇာ-
 ပေတွာ- လျောင်းအိပ်စေ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝါ- သည်၊ ကက္ခဠတာ-
 ယ- ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ စိတာ- စီအပ်စိုက်အပ်ကုန်သော၊ တာ
 ကဏ္ဍကာ- ထိုဆူး (တံကျင်)တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာဂုတာ- သီအပ်ချည်
 အပ်ကုန်သော၊ တာ ကာဠဝေတ္တလတာ- ထိုကြိမ်မည်းနွယ်တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ကောဠိယံ- အစွန်း၌၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ အာကမ္ပိတံ- နုတ်ခြင်း
 ငင်ခြင်းငှာ၊ အာရဘိသု- အားထုတ်ကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၇၃။) အထ- ထိုအခါ၌၊ သော- ထိုအာဠာရသူကြွယ်သည်၊

နာဂရာဇာနံ- သင်္ခါလနဂါးမင်းကို၊ ကိလမန္တံ- ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေသည်ကို၊
ဒိသ္မာ- ဤ၊ (တစ်နည်း) ကိလမန္တံ- သော၊ နာဂရာဇာနံ- ကို၊ ဒိသ္မာ၊
အကိလာမေန္တော- မပင်ပန်းမနွမ်းနယ်စေလိုသည်ဖြစ်၍သာလျှင်၊ အသိနာ-
သန်လျက်(အသွားနှစ်ဖက်ပါး)ဖြင့်၊ လတာ- နွယ်တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-
ဖြတ်၍၊ ဒါရကာနံ- သူငယ်တို့၏၊ ကဏ္ဍဝေတော- ဖောက်ထွင်းအပ်သော
နားမှ၊ ဝါ- နားပေါက်မှ၊ ပဋိဟရဏနိယာမေန- နားသံ(နားထွင်း
ကိရိယာ)ကို တစ်ဖန်ယူသောနည်းဖြင့်၊ အဒုက္ခာပေန္တော- ဆင်းရဲမှုမဖြစ်စေဘဲ၊
သဏိကံ- ဖြည်းဖြည်း(အသာအယာ)၊ နိဟရိ- ထုတ်ယူလေပြီ။ တသ္မိ
ကာလေ- ဌ၊ တေ ဘောဇပုတ္တာ- တို့သည်၊ ယံ ဗန္ဓနံ- အကြင်အနှောင်အဖွဲ့
ကို၊ တဿ- ထိုနဂါးမင်း၏၊ နတ္ထုတော- နှာခေါင်းမှ၊ ပဝေသေတွာ-
ဝင်စေ (သွင်း)၍၊ ပဋိမုက္ကံ- စွပ်အပ်၏၊ တံ ဗန္ဓနံ- ကို၊ သဏိကံ၊
မောစယိသု- ဖြေလွှတ်ပေးကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ မဟုတ္တံ-
တစ်ခဏမျှ၊ ပါစီနာဘိမုခေါ- အရှေ့မျက်နှာသို့ ရှေ့ရှု၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
အဿုပုဏ္ဏေဟိ- ပြည့်သောမျက်ရည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ- မျက်ရည်ပြည့်လျှံကုန်
သော၊ နေတ္တေဟိ- မျက်စိတို့ဖြင့်၊ အာဠာရံ- ကို၊ ဩလောကေသိ- ကြည့်ပြီ။
လုဒ္ဒါ- မုဆိုးတို့သည်၊ (ဘောဇပုတ္တ = မုဆိုး၏သားများကိုပဲ မုဆိုးဟု
သုံးခြင်းဖြစ်)၊ ထောကံ- အနည်းငယ်၊ ဂန္ဓာ။ “ဥရဂေါ- နဂါးသည်၊
ဒုဗ္ဗလော- အားနည်းနေ၏၊ မတကာလေ- သေသောအခါ၌၊ နံ- ထိုနဂါးကို၊
ဂဟေတွာ- ယူ၍သာလျှင်၊ ဂမိဿာမ- သွားကြကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့
ကြံ၍၊ နိလီယိသု- ပုန်းအောင်နေကြကုန်ပြီ၊ အာဠာရော- သည်၊
မဟာသတ္တဿ- အား၊ အဗ္ဗလိ- လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယု- ချီမြှောက်၍၊
“မဟာနာဂ- အိုနဂါးကြီး၊ တွံ၊ ဂစ္ဆေဝ ခေါ- ဤမှာမနေ သွားကိုသွားချေ
လော့၊ တံ- သင့်ကို၊ လုဒ္ဒါ- တို့သည်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ မာ ဂဟေသုံ-
မဖမ်းယူစေကုန်လင့်”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တော- ပြောလျက်၊ ထောကံ-
အနည်းငယ်၊ တံ နာဂံ- ထိုနဂါးသို့၊ အနုဂန္ဓာ- ထပ်ကြပ်မကွာလိုက်လျက်၊
နိဝတ္တိ- ပြန်လှည့်လေပြီ။

ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းနဂါးမင်းသည်၊ နာဂဘဝနံ-

နဂါးပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ၊ တတ္ထ - ထိုနဂါးပြည်၌၊ ပပဉ္စ - ကြာမြင့်စွာနေခြင်းကို၊
 အကတွာ - မပြုမူ၍၊ မဟန္တေန - များစွာသော၊ ပရိဝါရေန - အခြံအရံဖြင့်၊
 နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊ အာဠာရံ - အာဠာရသူကြွယ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ -
 ချဉ်းကပ်၍၊ နာဂဘဝနဿ - နဂါးပြည်၏၊ ဝဏ္ဏံ - ကျေးဇူးဂုဏ်ကို၊ ကထေ -
 တွာ - ပြောကြား၍၊ တံ - ထိုအာဠာရသူကြွယ်ကို၊ တတ္ထ - ထိုနဂါးပြည်သို့၊
 နေတွာ - ခေါ်ဆောင်၍၊ တိဟိကညာသတေဟိ - နဂါးပျိုမသုံးရာတို့နှင့်၊
 သဒ္ဓိ၊ အဿ - ထိုအာဠာရသူကြွယ်အား၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ယသံ -
 အခြံအရံကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ ဒိဗ္ဗေဟိ - နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမေဟိ -
 ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ သန္တပေသိ - ရောင့်ရဲစေပြီ။ အာဠာရော - သည်၊
 နာဂဘဝနေ - ၌၊ ဧကဝဿံ - တစ်နှစ်ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ - နေ၍၊ ဒိဗ္ဗေ -
 ကုန်သော၊ ကာမေ - တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ - သုံးဆောင်၍၊ “သမ္မ - မိတ်ဆွေ၊
 အဟံ - သည်၊ ပဗ္ဗဇိတံ - ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆာမိ - အလိုရှိ၏”၊ ဣတိ -
 သို့၊ နာဂရာဇဿ - အား၊ ကထေတွာ - ပြောကြား၍၊ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ -
 ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ပရိက္ခရာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ တတော - ထိုနဂါး
 ပြည်မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊ ဟိမဝန္တာပူဒေသံ - ဟိမဝန္တာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ၊
 ပဗ္ဗဇိတွာ၊ တတ္ထ - ထိုဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ စိရံ - ကြာမြင့်စွာ၊ ဝသိတွာ၊
 အပရဘာဂေ - နောက်ပိုင်းအချိန်အဖို့၌၊ စာရိကံ - ခရီးဒေသစာလှည့်လည်ခြင်း
 ကို၊ စရန္တော - လှည့်လည်သည်ရှိသော်၊ ဗာရာဏသီ - သို့၊ ပတွာ - ရောက်၍၊
 ဗာရာဏသီရညာ - ဗာရာဏသီမင်းနှင့်၊ သမာဂတော - ပေါင်းဆုံမိသည်ရှိ
 သော်၊ အာစာရသမ္ပတ္တိံ - အကျင့်နှင့်ပြည့်စုံမှုကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ ပသန္နေန -
 ကြည်ညိုသော၊ တေန - ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ (ပုဋ္ဌော၌ အဝုတ္တကတ္တား
 စပ်) “တွံ - သည်၊ ဥဠာရဘောဂါ - မြင့်မြတ်ပြန့်ပြော စည်းစိမ်ပေါသော၊
 ကုလာ - အမျိုးမှ၊ ပဗ္ဗဇိတော မညေ - ရသေ့ရဟန်းပြုသည်ထင်၏၊ (တွံ)
 ကေန ကာရဏေန - အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော - ရသေ့ရဟန်းပြု
 သည်၊ အသိ န ခေါ - ဖြစ်လေသနည်း”၊ ဣတိ၊ ပုဋ္ဌော - မေးအပ်သည်ရှိ
 သော်၊ အတ္တနော - ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏံ - ရသေ့ရဟန်းပြုရခြင်း၏
 အကြောင်းကို၊ ကထေန္တော - ပြောကြားလိုသည်၊ (ဟုတွာ) လုဒ္ဒါနံ - မုဆိုး

တို့၏။ ဟတ္ထတော- လက်မှ၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းသင်္ခါလ
နဂါးမင်းကို၊ ဝိဿန္ဓာပနံ- လွတ်စေခြင်းကို၊ အာဒိ- ကတွာ- အစပြု၍၊
သဗ္ဗံ- သော၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ကြုံ့ခဲ့ပုံ အကြောင်းစုံကို၊ ရညော- ဗာရာဏသီမင်း
အား၊ အာစိက္ခိတွာ- ပြောကြား၍၊ “ဒိဋ္ဌာ မယာ မာနသကာပိ ကာမာ ။
ပ။ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော”တိ- ဟူသော၊ ဣမာဟိ
ဂါထာဟိ- ဤဂါထာတို့ဖြင့်၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

(ဋ္ဌ။ ၁၇၄။) ဂါထာအနက်။ ။ ရာဇ- မင်းမြတ်၊ မယာ-သည်၊
မာနသကာပိ- လူ၌လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာ- လိုချင်စရာ ကာမတို့
ကို၊ (ပိ(အပိ) ဖြင့် ဒိဗ္ဗကာမကိုဆည်း။) ဒိဋ္ဌာ- တွေ့မြင်အပ်ကုန်ပြီ၊
(တေ- ထိုကာမတို့သည်)၊ အသဿတာ- မမြဲကုန်၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ-
ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိကုန်၏၊ (ဧဝံ- သို့)၊ ကာမဂုဏေသု-
ကာမဂုဏ်အမှုတရားစုတို့၌၊ အာဒိနဝံ- အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ခြင်း
ကြောင့်၊ သဒ္ဓါယ- သဒ္ဓါတရားဖြင့်၊ အဟံ- သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော-
ရသေ့ရဟန်းပြုသည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏။

ရာဇ- မြတ်၊ ဒုမပ္ပလာနိ- သစ်သီးတို့သည်၊ ပတန္တိ ဣဝ- မုချကိန်း
သေ ကျွေကျကြကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- တူ)၊ ဒဟရာ- ငယ်ရွယ်ကြကုန်
သော၊ မာဏဝါ စ- လူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂုဒ္ဓါ- အရွယ်ကြီးကြ
ကုန်သော၊ မာဏဝါ စ- ကောင်း၊ သရီရဘေဒါ- ခန္ဓာပျက်ကျွေ
သေကြေကုန်၏၊ ဧတမ္ပိ- ဤခန္ဓာပျက်ကျွေ သေကြေကြခြင်းကိုလည်း၊
ဒိသ္မာ- မြင်ခြင်းကြောင့်၊ “အပဏ္ဏကံ- မချွတ်ဧကန်မှန်သော နိယျာနိက
အကျိုးရှိသော၊ သာမညမေဝ- (ရသေ့)ရဟန်း၏ အဖြစ်သည်သာ၊
သေယျော- အထူးချီးမွမ်းအပ် မြင့်မြတ်လှပေ၏။” (ဣတိ- ဤသို့၊
မနသိကတွာ- နှလုံးသွင်း၍) ပဗ္ဗဇိတော အမှိ။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ “အဒ္ဓါ
ဟဝေ သေဝိတဗ္ဗာ သပညာ ။ပ။ ကာဟာမိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနိ”တိ-
ဟူသော စကားကို၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ အာဠာရ- အာဠာရရှင်ရသေ့၊ ယေ- အကြင်သူ

တို့သည်။ ဟဝေ- စင်စစ်၊ သပညာ- ပညာရှိကြကုန်၏။ ဗဟုဿုတာ- များသောအကြားအမြင်ရှိကြကုန်၏။ ဗဟုဌာနစိန္တိနော- များသောအရာတို့၌ ကြံစည်တွေးခေါ်တတ်ကြကုန်၏။ (တေ- ထိုသူတို့ကို) အဒ္ဓါ- စင်စစ်ဧကန်၊ သေဝိတဗ္ဗာ- မှီဝဲထိုက်ကုန်၏။ (အဟံ) တဝဉ္စ- သင့်အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ နာဂဉ္စ- သင်္ခါလနဂါးအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ယင်းနှစ်ပုဒ်ကို အတ္ထာတိသယ ကြံပေး)။ သုတ္တာန- ကြားသိရ၍၊ အနပ္ပကာနိ- များစွာကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကာဟာမိ- ပြုပေတော့အံ့။

အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်းအား၊ (ဒေသေတွာ၌ စပ်) တာပသော- အာဠာရရှင်ရသေ့သည်။ “အဒ္ဓါ ဟဝေ သေဝိတဗ္ဗာ သပ္ပညာ ။ပ။ ကရောဟိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနိ”တိ- ဟူသော၊ ဧဝံ ဓမ္မ- ဤသို့သော တရားကို၊ ဒေသေတွာ- ဟော၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုဗာရာဏသီမြို့၌သာ၊ စတ္တာရော ဝဿာနမာသေ- မိုးလေးလတို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ- သီတင်းသုံး၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဟိမဝန္တိ- သို့၊ ဂန္ဒာ၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဝါ- အသက်ထက်ဆုံး၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရေ- ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို၊ ဘာဝေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ- ပွားများ၍၊ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ကပ်ရောက်သည်၊ အဟောသိ။

(ဋ္ဌ။ ၁၇၄။) ဂါထာအနက်။ ။ ရာဇ- မင်းမြတ်၊ ယေ- တို့သည်။ ဟဝေ- စင်စစ်၊ သပညာ- ကုန်၏။ ဗဟုဿုတာ- ကုန်၏။ ဗဟုဌာနစိန္တိနော- ကုန်၏။ (တေ) အဒ္ဓါ သေဝိတဗ္ဗာ၊ (တွံ) နာဂဉ္စ၊ မမဉ္စ- ငါ့အကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ သုတ္တာန၊ အနပ္ပကာနိ ပုညာနိ၊ ကရောဟိ- ပြုလုပ်လော့။

(ဋ္ဌ။ ၁၇၅။) ဗောဓိသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ ယာဝဇီဝံ၊ ဥပေါသထ- ဝါသံ- ဥပုသ်ကျင့်သုံးနေထိုင်ခြင်းကို၊ ဝသိတွာ- ကျင့်သုံးနေထိုင်၍၊ သဂ္ဂပုရံ- နတ်ပြည်ကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေပြီ။ သောပိ ရာဇာ- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်လည်း၊ ဒါနာဒီနိ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊

ကတွာ၊ ယထာကမ္ဘံ- ကံအားလျော်စွာ၊ ဂတော- သွားလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တော တဒါ အာဠာရော အဟောသိ။
(ဣဒါနိ) အာနန္ဒတ္ထေရော (တဒါ) ဗာရာဏသီရာဇာ (အဟောသိ။) (ဣဒါနိ)
လောကနာထော (တဒါ) သင်္ခပါလနာဂရာဇာ (အဟောသိ။)

ပါရမီ ၁၀ ပါးလုံး ရနိုင်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၁၇၅။) တဿ- ထိုသင်္ခပါလနဂါးမင်း၏၊ သရီရပရိစ္ဆာဂေါ-
ခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်လှူခြင်းသည်၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီတည်း။ တထာရူ-
ပေန- ထိုသို့ပြင်းထန်သော သဘောရှိသော၊ ဝိသတေဇေနပိ- အဆိပ်တန်ခိုး
(စွမ်းအား)နှင့်လည်း၊ သမန္နာဂတဿ- ပြည့်စုံသောနဂါးမင်း၏၊ (သီလဿဉ္စ
စပ်) တထာရူပါယ- ထိုသို့ တံကျင်တံစို့ စိုက်ခြင်းသဘောရှိသော၊ ပိဋ္ဌာယ-
နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်းသည်၊ သတိပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ သီလဿ- ဥပုသ်
သီလ၏၊ အဘိန္နတာ- မပျက်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သီလပါရမီ- တည်း၊
ဒေဝဘောဂသမ္ပတ္တိသဒိသံ- နတ်စည်းစိမ်ပြည့်စုံမှုနှင့်တူသော၊ ဘောဂံ-
စည်းစိမ်အသုံးဆောင်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ နာဂဘဝနတော- နဂါးပြည်
မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွာ၍၊ သမဏဓမ္မကရဏံ- ရဟန်းတရားကို ကျင့်သုံး
ခြင်းသည်၊ နေက္ခမ္မပါရမီ- တည်း၊ “ဒါနာဒိအတ္ထံ- ဒါနအစရှိသော
အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ- ဤမည်ဤမည်သော ကုသိုလ်ကိုလည်း၊
ကာတုံ- ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ သံဝိဒဟနံ- စီမံခြင်းသည်၊
ပညာပါရမီ- တည်း၊ ကာမဝိတက္ကဝိနောဒနံ- ကာမဝိတက်ကို ပယ်ဖျောက်
ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဓိဝါသနဝီရိယဉ္စ- သည်းခံနိုင်သော အားထုတ်
ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ- စွဲစွဲမြဲမြဲ အားထုတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
ဝီရိယပါရမီ- တည်း၊ အဓိဝါသနခန္တိ- မိမိအပေါ်၌ တက်လျက်နေစေခြင်း၊
သည်းခံခြင်း ‘အဓိဝါသနခန္တိ’သည်၊ ခန္တိပါရမီ- တည်း၊ သစ္စသမာဒါနံ-

၁။ အဓိဝါသနဝီရိယ။ ။ အဓိဝါသန+ဝီရိယ ပုဒ်ခွဲ၊ အဓိဝါသန၌ အဓိ✓ဝသ+
ဏေ+ယု တည်း၊ ဥပရိ အာရောပေတွာ ဝသနံ အဓိဝါသနံ။ (ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၇၉။)
အပေါ်၌တက်လျက်နေစေခြင်း၊ တင်ထားခြင်းဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။ ယင်းသို့ နေခြင်းဟူသည်

သစ္စာကို ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ သစ္စပါရမီ- တည်း၊ အစလသမာဒါနာ-
 ဓိဋ္ဌာနံ- မတုန်မလှုပ် မြဲစွာဆောက်တည်အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည်၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ-
 တည်း။ ဘောဇပုတ္တေ- မုဆိုး၏ သားတို့ကို၊ ဥပါဒါယ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗ-
 သတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ မေတ္တာနုဒ္ဒယဘာဝေါ- မေတ္တာထား
 ခြင်း၊ သနားခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ မေတ္တာပါရမီ- တည်း။ ဝေဒနာယ-
 သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ၌လည်းကောင်း၊ သတ္တသင်္ခါရကတဝိပ္ပကာရေသု
 စ- သတ္တဝါသင်္ခါရတို့သည် ပြုအပ်သော ဖောက်ပြန်မှုတို့၌လည်းကောင်း၊
 မဇ္ဈတ္တဘာဝေါ- အလယ်အလတ်သဘောရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-
 လျစ်လျူရှုခြင်းသည်၊ ဥပေက္ခာပါရမီ- တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဒသ-
 ကုန်သော၊ ပါရမိယော- တို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ- ရအပ်ကုန်၏၊ ပန- သို့သော်လည်း၊
 သီလပါရမီ- သည်၊ အတိသယဝတီ- လွန်ကဲသာလွန်လျက်ရှိ၏၊ ဣတိ-
 ဤအကြောင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သာ ဧဝံ- ထိုသီလပါရမီကိုသာ၊ ဒေသနံ-
 ဒေသနာသို့၊ အာရဋ္ဌာ- တင်အပ်ပြီ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဣမ- ဤ
 သင်္ခါလစရိယာ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊
 “ယောဇနသတိကေ နာဂဘဝနံ ဌာနေ”တိအာဒိနာ- ဖြင့်၊ ဘူရိဒတ္တစရိယာ-
 ယံ- ၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- သာလျှင်၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊
 ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

သင်္ခါလစရိယာဝတ္ထနာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီ ။

ဥဒ္ဒါန်းဂါထာများအဖွင့်

(ဋ္ဌ။ ၁၇၅။)ဧတေတိ- ကား၊ ဟတ္ထိနာဂစရိယာဒယော- ဟတ္ထိနာဂ-
 စရိယာ အစရှိကုန်သော၊ ဝါ- မာတုပေါသကစရိယာအစရှိကုန်သော၊ ဣမသ္မိံ
 သူတစ်ပါးတို့၏ မကောင်းသဖြင့် ပြုမှု၊ ပြောဆိုမှုကို ဆန့်ကျင်ဘက်မပြု မတုံ့ပြန်ဘဲ
 နေခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကို “သည်းခံခြင်း”ဟု အဓိပ္ပါယ်နက်ယူကြသည်။ ဝီရိယကား
 အားထုတ်ခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် အဓိဝါသနဝီရိယဟူသည် သူတစ်ပါးတို့က
 မကောင်းသဖြင့် ပြု၊ ပြောကြသည်ကို မိမိအပေါ်မှာထားပြီး မတုံ့မပြန် သည်းခံ၍
 အားထုတ်ကြိုးစာခြင်း ဖြစ်၏။ “အဓိဝါသနဉ္စ တံ ဝီရိယဉ္စာတိ အဓိဝါသနဝီရိယံ”ဟု
 ပြု။

ဝဂ္ဂေ- ဤဟတ္ထိနာဂဝဂ်၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊ ယေ စရိယာ- အကြင်စရိယတို့သည်လည်းကောင်း၊ အနန္တရဂါထာယ စ- အခြားမဲ့ဂါထာ၌လည်း၊ “ဟတ္ထိနာဂေါ ဘူရိဒတ္တော”တိ အာဒိနာ- အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဒါနဝသေန- အကျဉ်းဥဒ္ဒါန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သင်္ဂဟေတွာ- ပေါင်းယူ၍၊ ဝါ- အထက်၌ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်တို့ကို စောင့်ရှောက်၍၊ ဝါ- အကျဉ်းချုပ်၍၊ ဒဿိတာ- ပြဆိုအပ်ကုန်သော၊ နဝ- ကိုးပါးကုန်သော၊ ယေ စရိယာ- လည်းကောင်း၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- ထိုစရိယတို့သည်၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ သီလပါရမီ- ပူရဏဝသေန- သီလပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိယာ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတေသံ- (ဤဆင်ပြောင်အစရှိသော ဘုရားအလောင်းတို့၏) ကိုးပါးသော စရိယတို့၏၊ သီလံ- သီလဟူသော၊ ဗလံ- အားသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ- ကြောင့်၊ သီလဗလာ- သီလဗလတို့မည်၏၊ ပရမတ္ထပါရမီ- ဘူတဿ- ပရမတ္ထပါရမီဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သီလဿ- ကို၊ ပရိက္ခရာဏတော- ခြံရံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သန္တာနဿ စ- သန္တာန်အစဉ်၏လည်း၊ ပရိဘာဝနာဝသေန- ထုံးမွမ်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဘိသင်္ခရဏတော- ပြုစီရင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိက္ခရာ- ပရိက္ခရာတို့မည်၏၊ ဥက္ကံသ- ဂတာယ- မြတ်သောအဖြစ်သို့ရောက်သော၊ သီလပရမတ္ထပါရမီယာ- ၏၊ အသမ္ပုဏ္ဏတ္တာ- မပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေသံ- (ဤဆင်ပြောင်အစရှိသောဘုရားအလောင်းတို့၏)ကိုးပါးသောစရိယတို့၏၊ ပဒေသော- တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သောသီလသည်၊ အတ္ထိ၊ နိပ္ပဒေသော- အကြွင်းမဲ့ဖြစ်သော

၁။ ဥဒ္ဒါန။ ။ ဥ✓ဒေ+ယု။ ဥဒ္ဒံ ဒါနံ ရက္ခဏံ ဥဒ္ဒါနံ၊ အကျဉ်းချုပ်စကား။ ပြဆိုပြီး ပြဆိုလတ္တံ့သော အနက်တို့ကို နောင်အခါ အစီအစဉ်မရှိ ဖရိဖရဲ တကွဲတပြားစီ မဖြစ်ရလေအောင် အကျဉ်းချုပ်အစီအစဉ်ပြုလုပ် စုစည်း ထိန်းသိမ်းထားသော စကားတည်း။

ဣဒံ ဥဒ္ဒါနန္တိ ဣဒံ ဝုတ္တဿေဝ အတ္တဿ ဝိပ္ပကိဏ္ဍဘာဝေန နဿိတုံ အဒတွာ ဥဒ္ဒံ ဒါနံ ရက္ခဏံ ဥဒ္ဒါနံ သင်္ဂဟဝနန္တိ အတ္ထော။ (နေတ္ထိ၊ ဋ္ဌ။ ၁၈။) (နီတိ၊ ဓာ။ ၈၃ လည်း ရှု။)

သီလသည်၊ န- မရှိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ပဒေသိကာ- ပဒေသိကတို့မည်၏။
သပ္ပဒေသာ- သပ္ပဒေသတို့မည်၏။

(ဟတ္ထိနာဂစရိယ= မာတုပေါသကစရိယ၊ ဘူရိဒတ္တစရိယစသည်
တို့၌ အသက်ကိုစွန့်လွှတ်၍ သီလပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူပါလျက် ထိုစရိ
ယတို့၌ သီလပါရမီကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြည့်ကျင့်သော ပဒေသပါရမီ=
သပ္ပဒေသပါရမီဟု အဘယ့်ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်းဟု
စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ “ကသ္မာ စေ” ကို မိန့်။)

ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်၊ (ဧတေ- ဤဟတ္ထိနာဂစရိယစသည်တို့
သည်၊ သပ္ပဒေသာ- သပ္ပဒေသစရိယ သပ္ပဒေသပါရမီတို့ မည်သနည်း?)
ဣတိ စေ- ဤသို့ စောဒနာငြားအံ့။ (ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊)
“ဇီဝိတံ ပရိရက္ခိတွာ၊ သီလာနိ အနုရက္ခိသ” န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ၊
(တသ္မာ- ထိုကြောင့်တည်း)

သာကေဂါထာပါဠိအနက်။ ။ (အဟံ) ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပရိ-
ရက္ခိတွာ- စောင့်ရှောက်၍၊ သီလာနိ- တို့ကို၊ အနုရက္ခိသံ= အနု-
ရက္ခိသံ- စောင့်ထိန်းပေအံ့။

ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧတေသု ဟတ္ထိနာဂစရိယာဒီသု- ဤဟတ္ထိနာဂ
(မာတုပေါသက) စရိယအစရှိသည်တို့၌၊ အဟံ- သည်၊ အတ္တနော- ၏၊
ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ဧကဒေသေန- တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်၊ ပရိရက္ခိ-
တွာဝ- စောင့်ရှောက်၍သာ၊ သီလာနိ- တို့ကို၊ အနုရက္ခိ- စောင့်ရှောက်ခဲ့
ပြီ။ ဇီဝိတံ- ကို၊ သဗ္ဗထာ- ခပ်သိမ်းသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န ပရိစ္စဇိ-
မစွန့်လွှတ်ခဲ့။ ပန- ကား၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ မေ-
၁။ ပဒေသိကာ သပ္ပဒေသာ။ ။ သီလပါရမီကို ပြရာဖြစ်သော ဤဟတ္ထိနာဂ
ဝဂ်၌ ကိုးပါးသော စရိယ(ဇာတ်)တို့သည် အသက်ကိုစွန့်စား၍ သီလပါရမီကို ဖြည့်ငြား
သော်လည်း အချင်းခပ်သိမ်းမဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တစ်ရံတစ်ခါသာ ဖြစ်၍
ပဒေသိက သပ္ပဒေသပါရမီမည်၏။ သင်္ခါလစရိယ၌ကား အချင်းခပ်သိမ်း အသက်ကို
စွန့်စား၍ သီလပါရမီကို ဖြည့်တော်မူ သောကြောင့် သီလပရမတ္ထပါရမီမည်၏ဟူလို။
(ရှေးနိဿယပေမူ- ပေ ၃၁။)

ငါသည်၊ သင်္ခပါလဿ- သင်္ခပါလနဂါးမင်းသည်၊ သတော- ဖြစ်စဉ်၊ သဗ္ဗကာလမ္ပိ- အလုံးစုံသော ကာလပတ်လုံးလည်း၊ ဇီဝိတံ- ကို၊ ယဿ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား၊ နိယျတ္တံ- အပ်နှင်း (ပေးစွန့်) အပ်ပြီ၊ ပန- ချဲ့၊ မေ- သည်၊ မဟာနုဘာဝဿ- သော၊ ဥဂ္ဂဝိသတေဇဿ- ထက်သောအဆိပ်တန်ခိုးစွမ်းအားရှိသော၊ သင်္ခပါလနာဂရာဇဿ- သင်္ခပါလ နဂါးမင်းသည်၊ သတော သမာနဿ- ဖြစ်စဉ်၊ သဗ္ဗကာလမ္ပိ- လည်း၊ တေဟိ လုဒ္ဒေဟိ- ထိုမှဆိုးတို့နှင့်၊ သမာဂမေ- ပေါင်းဆုံးရာ၌လည်းကောင်း၊ တတော- ထိုပေါင်ဆုံးရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗေပိ- ရှေ့ကာလ၌လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာပိ- နောက်၌လည်းကောင်း၊ သတော- ဖြစ်စဉ်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ- ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခြားမှုကို၊ အကတွာ- ၍၊ ယဿ ကဿစိ- အား၊ သီလနုရက္ခဏတ္ထမေဝ- သီလကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာသာလျှင်၊ ဇီဝိတံ- ကို၊ ဧကံသေနေဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာ၊ နိယျတ္တံ နိယာတိတံ- အပ်နှင်းအပ်ပြီ၊ ဒါနမုခေ- အလှူဟူသော အကြောင်း၌၊ နိဿဋ္ဌံ- စွန့်လွှတ် အပ်ပြီ။

တဿှာ သာ သီလပါရမီတိ- ကား၊ ယဿှာ စ- ကြောင့်လည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ဧတံ- ဤအသက်ကို၊ (နိယျတ္တံ- ပြီ) တဿှာ တေန ကာရဏေန- ထို(အသက်ကိုစွန့်လှူခြင်း)အကြောင်းကြောင့်၊ သာ- ထိုပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထပါရမီဘာဝံ- ပရမတ္ထပါရမီ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်သော၊ မယံ- ငါ၏၊ သီလပါရမီ- သီလပါရမီတည်း၊ ဣတိ- ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ ဣတိ- ဤကား အပြီးတည်း။

ပရမတ္ထဒီပနိယာ- ပရမတ္ထဒီပနီမည်သော၊

စရိယာပိဋကသံဝဏ္ဏနာယ- စရိယာပိဋကအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌၊
 ဒသဝိဓစရိယာသင်္ဂဟဿ- ၁၀-ပါးအပြားရှိသော စရိယာတို့ဖြင့်
 ပေါင်းယူရေတွက်အပ်သော၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊
 သီလပါရမီဝိဘာဝနဿ- သီလပါရမီကို ထင်ရှားစွာပြရာ ဖြစ်သော၊
 ဒုတိယဝဂ္ဂဿ- ဒုတိယဝဂ်၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ- အနက်အဖွင့်သည်၊
 နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။